

**ODPUSTY w POLSCE
ŚREDNIOWIECZNEJ**

**Wiktor
Szymborski**

**ODPUSTY
w POLSCE
ŚREDNIOWIECZNEJ**

Kraków 2011

MEDIUM AEVUM, Vol. 3, redaktorzy serii Marek Ferenc i Michał Stachura

Recenzja: prof. dr hab. Krzysztof Stopka

Redakcja i korekta: Mateusz Czarnecki

© Copyright by *Uniwersytet Jagielloński*

© Copyright by *Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”*

Publikacja dofinansowana ze środków przeznaczonych na działalność statutową Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, WASKO S.A. oraz Fundację Studentów i Absolwentów UJ „Bratniak”.

ISBN 978-83-62261-28-4

Projekt okładki

Anna Siermontowska-Czaja

Kraków, tel. 0602 570 073

Skład i łamanie

Studio Poligraficzne Dorota Słomińska

Kraków, tel. 0602 677 488

Druk i oprawa

Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego

ul. Konfederacka 6, 30-306 Kraków, tel. 12 266-40-00

Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”

z siedzibą w Instytucie Historii UJ

ul. Gołębia 13, 31-007 Kraków

www.iagellonica.com.pl

*Najwspanialszej Żonie
i najdroższym Rodzicom*

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
1. Cel i zakres badań	11
2. Podstawa źródłowa	13
3. Przegląd badań — odpusty w historiografii zachodnioeuropejskiej	15
4. Odpusty w historiografii polskiej	22
I — Historia i znaczenie odpustów w Europie Zachodniej	31
II — Odpusty w Polsce	59
2.1 Początki odpustów w Polsce	59
2.2 Uwagi o kategoriach i formularzu dokumentów odpustowych	66
2.3 Wystawcy nadań odpustowych	78
2.4. Okazje i warunki odpustowe	87
2.5. Statystyka dni, okresów odpustowych	130
III — Geografia odpustów w średniowiecznej Polsce	155
IV — Statystyka liczby dokumentów odpustowych	221
Podsumowanie	241
Summary	251
Wykaz skrótów	263
Aneks	271
Bibliografia	575
Indeks osobowy	633
Indeks geograficzny	663

SPIS TABEL

Tabela 1. Wystawcy XIII-wiecznych nadań odpustowych.	78
Tabela 2. Wystawcy XIV-wiecznych nadań odpustowych.	79
Tabela 3. Wystawcy XV-wiecznych nadań odpustowych	81
Tabela 4. Wystawcy XVI-wiecznych nadań odpustowych.	83
Tabela 5. Podział nadań odpustowych pochodzących z XIII–XVI wieku według kryterium wystawcy.	87
Tabela 6. Wykaz okazji odpustowych w XIII wieku	87
Tabela 7. Wykaz okazji odpustowych w XIV wieku	92
Tabela 8. Wykaz okazji odpustowych w XV wieku	100
Tabela 9. Wykaz okazji odpustowych XVI wieku	112
Tabela 10. Wykaz warunków odpustów w XIII wieku	118
Tabela 11. Wykaz warunków odpustowych w XIV wieku	121
Tabela 12. Wykaz warunków odpustowych w XV wieku	123
Tabela 13. Wykaz warunków odpustowych w początkach XVI wieku.	129
Tabela 14. Wartości liczbowe odpustów w XIII wieku	130
Tabela 15. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XIII wieku	133
Tabela 16. Wartości liczbowe odpustów w XIV wieku	136
Tabela 17. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XIV wieku	139
Tabela 18. Wartości liczbowe odpustów w XV wieku.	141
Tabela 19. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XV wieku	145
Tabela 20. Wartości liczbowe odpustów w XVI wieku	150
Tabela 21. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XVI wieku	155
Tabela 22. Geografia odpustów w XIII wieku według podziału na regiony	155
Tabela 23. Geografia odpustów w XIII wieku.	157
Tabela 24. Geografia odpustów w XIV wieku według podziału na regiony	162
Tabela 25. Geografia odpustów w XIV wieku.	165
Tabela 26. Geografia odpustów w XV wieku według podziału na regiony	173
Tabela 27. Geografia odpustów w XV wieku	179
Tabela 28. Geografia odpustów w XVI wieku według podziału na regiony	205
Tabela 29. Geografia odpustów w XVI wieku.	208
Tabela 30. Podział odpustów w stolicach biskupich oraz miastach w okresie XIII–XVI w.	214
Tabela 31. Zestawienie nadań odpustów zupełnych w okresie XIII–XVI w.	218
Tabela 32. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XIII wieku	221
Tabela 33. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XIII wieku.	223
Tabela 34. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XIV wieku	226
Tabela 35. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XIV wieku	228

Tabela 36. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XV wieku	230
Tabela 37. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XV wieku	234
Tabela 38. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XVI wieku	237
Tabela 39. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XVI wieku	238

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wykaz procentowy nadań odpustowych z XIII wieku według wystawców	79
Wykres 2. Wykaz procentowy nadań odpustowych z XIV wieku według wystawców	80
Wykres 3. Wykaz procentowy nadań odpustowych z XV wieku według wystawców	82
Wykres 4. Wykaz procentowy nadań odpustowych z XVI wieku według wystawców	85
Wykres 5. Wystawcy nadań odpustowych w XIII-XVI wieku	86
Wykres 6. Wykaz procentowy nadań odpustowych z XIII-XVI wieku pod względem wystawców	86
Wykres 7. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XIII wieku	224
Wykres 8. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XIV wieku	228
Wykres 9. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XV wieku	235
Wykres 10. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XVI wieku	238

WSTĘP

1. Cel i zakres badań

Przedmiotem badań podjętych w tej pracy jest rola i znaczenie odpustów w Polsce i na Litwie w wiekach średnich. Ramy chronologiczne wyznaczają z jednej strony — pierwszy dokument odpustowy adresowany do wiernych w Polsce, z drugiej zaś — krytyka praktyk odpustowych, do jakiej doszło w czasach reformacji. Tak więc historię odpustów w Polsce otwiera dokument wystawiony w 1214 roku przez arcybiskupa gnieźnieńskiego Henryka Kietlicza, biskupa wrocławskiego Wawrzyńca i biskupa lubuskiego Wawrzyńca dla kościoła św. Bartłomieja w Trzebnicy. Natomiast za cezurę końcową przyjęto rok 1525. Niemożliwe wydaje się zamknięcie pracy na roku 1517, co spotyka się często w historiografii zachodniej. Ogłoszenie 95 tez, które rozpoczęły dysputę reformacyjną, nie wpłynęło na praktykę ogłaszania indulgencji na terenie Polski. Podobnie marginalny wpływ na szerzące się nowinki miały edykty antyreformacyjne ogłoszone przez króla Zygmunta I. Dopiero pojawienie się pierwszego państwa luterńskiego w Europie znacząco zmieniło sytuację na terenie państwa Jagiellonów. Moment ten przyjęto za cezurę końcową badań.

O ile ramy chronologiczne pracy nie wzbudzają większych wątpliwości, o tyle wybrany teren może wywoływać pewne zastrzeżenia. Istniały tu dwie możliwości do wyboru: terytorium kanoniczne Kościoła polskiego w średniowieczu, obejmujące dwie metropolie: gnieźnieńską i halicko-lwowską albo terytorium państwa. Dokonałem wyboru drugiej opcji. Za przyjętym założeniem przemawia przede wszystkim cel pracy, jakim była analiza odpustów na terenie państwa, a nie dzielnic, które utraciły związek z Koroną Polską, choć jurysdykcyjnie nadal podlegały zwierzchnictwu Gniezna. Z tych względów wziąłem pod uwagę następujące obszary geograficzne:

— biskupstwa metropolii gnieźnieńskiej, z tym że diecezje wrocławska i lubuska do czasu przynależności do państwa polskiego. Pomorze Gdańskie uwzględnione zostało do czasu zajęcia go przez Zakon Krzyżacki oraz ponownie od momentu inkorporacji do Królestwa Polskiego w roku 1454. Pomorze Zachodnie, z racji przyjętych założeń, rozpatrywane było jedynie w kontekście nadań krucjatowych.

— biskupstwa metropolii halicko-lwowskiej, stanowiącej od 1387 roku integralną część Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Śląsk od inkorporacji do Korony Czeskiej w 1348 roku należał wprawdzie nadal do Kościoła polskiego, ale coraz więcej węzłowych spraw łączyło go z pań-

stwem czeskim. Wpływy metropolitów gnieźnieńskich w tych stronach słabły, choć nominalnie w diecezji wrocławskiej obowiązywały statuty prowincjonalne Kościoła polskiego. Rozwój ideologii i ruchu husyckiego pokazuje, że diecezja wrocławska była uwikłana w inne problemy niż pozostałe diecezje metropolii gnieźnieńskiej.

Odrodzenie Królestwa Polskiego w nowych, zmienionych granicach, chrystianizacja ziem litewskich i żmudzkich, unia państwowa z Litwą, a następnie inkorporacja do Polski ziem należących wcześniej do metropolii ryskiej wciągnęły w orbitę polskich wpływów kulturalnych nowe obszary, wiążące odąd w coraz większym stopniu swe losy z życiem kulturalnym i religijnym państwa, które ostatecznie w dobie nowożytnej przekształciło się w Rzeczpospolitą. Pewien problem stanowiła przynależność państwowa Mazowsza. Za celowe wydawało się jednak włączenie tej dzielnicy do niniejszych rozważań, mimo iż oficjalnie weszła ona w skład Korony dopiero w czasach ostatnich Jagiellonów. Mazowsze stanowiło lenno Królestwa Polskiego i było z nim blisko związane.

Skala występowania odpustów w Polsce średniowiecznej pozostawała dotąd nieznaną. Aby zbadać rozmiar tego zjawiska, sporządziłem szczegółowy katalog dokumentów odpustowych. Zamieszczony w aneksie na końcu pracy, stanowi podstawę wszystkich analiz. Informacje z poszczególnych dokumentów odpustowych zostały podzielone na dziewięć rubryk. W toku kwerend w archiwach i wydawnictwach źródłowych udało się zarejestrować 1611 dokumentów odpustowych. Niektóre z nich przetrwały do naszych czasów w oryginałach, kopiach, inne w regestach bądź inwentarzach. W przypadkach, kiedy oryginały uległy zniszczeniu bądź nie udało się do nich dotrzeć, wykorzystane zostały wzmianki w literaturze historycznej. W osobnym aneksie zestawiono formularze nadań odpustowych.

Odpusty pojawiły się w zachodnim kręgu chrześcijaństwa w XI wieku. W wypadku Polski możemy mówić jedynie o recepcji wzorów zachodnich. Z tych względów przedstawiono najpierw kontekst europejski, w którym pojawiły się i rozwijały nadania indulgencyjne. W tym względzie ważne były zwłaszcza podstawy teologiczne odpustów, jak i praktyka ich udzielania. Nieco uwagi poświęciłem też ich krytyce przez Jana Husa i Marcina Lutera.

Zasadniczą część rozprawy rozpoczyna omówienie formularza dokumentów odpustowych. W dalszej części dokonana została analiza zachowanych dokumentów według następującego układu: rok udzielenia odpustu, wystawca, miejsce, gdzie wystawiono dany dokument odpustowy, odbiorca nadania, okazje odpustowe, warunki, które należało spełnić, aby dostąpić łaski odpustowej. Przedmiotem rozważań była także statystyka liczby dni i lat udzielonego odpustu. W celu ukazania przemian, do jakich doszło w tym zakresie, zestawilem w tabelach wartości liczbowe odpustu, jakie można było zyskać w danym stuleciu. W tym zakresie konieczne było odrębne potraktowanie dokumentu odpustowego i samej wartości liczbowej nadania, gdyż pojawiło się zjawisko zatwierdzania odpustów lub dopi-

sywania na pierwotnym dokumencie dalszych nadań dokonanych w późniejszym czasie. Przy pomocy zestawień tabelarycznych starałem się pokazać specyfikę nadań w poszczególnych wiekach.

Następnie podjąłem próbę zanalizowania średniowiecznych nadań odpustowych pod względem ich rozłożenia geograficznego. Poprzez analizę statystyczną przeprowadzoną dla wybranego okresu (od XIII do początków XVI wieku) starałem się ukazać proces powstawania i degradacji ośrodków odpustowych na terenie Polski. Ważna była także odpowiedź na pytanie, jakie czynniki miały wpływ na liczbę przyznawanych odpustów, które regiony Królestwa Polskiego czy Wielkiego Księstwa Litewskiego były pod tym względem szczególnie uprzywilejowane i dlaczego.

2. Podstawa źródłowa

Podstawę źródłową rozprawy stanowiły dokumenty odpustowe. W rozważaniach pominąłem kwestię kazań odpustowych oraz traktatów poświęconych odpustom. Zagadnienia te zasługują na osobne wyczerpujące omówienie. Oprócz dyplomów rękopiśmiennych uwzględniłem w pracy także wybrane inkunabuły odpustowe. Sięgnąłem też do ksiąg formularzowych zawierających wzory nadań odpustowych, jeżeli zapis zawierał informację o udzieleniu odpustu konkretnej świątyni bądź osobie. Wzmiankę tę umieszczałem w aneksie zawierającym dokumenty odpustowe. Przyjąłem bowiem założenie, że taki dokument został najprawdopodobniej wystawiony, po czym wtórnie wciągnięto go do rękopisów zawierających formularze dokumentów, jakimi posługiwały się kancelarie biskupie. Natomiast dyplomy, w których umieszczono jedynie informację, że został udzielony odpust kościołowi bądź bractwu, zostały zgrupowane w osobnym aneksie, podobnie jak formularze nadań, w których nie wpisano dysponenta nadania, jak miało to miejsce w przypadku sprzedaży dokumentów krucjatowych¹.

Podstawę źródłową rozprawy stanowią dokumenty archiwalne oraz ogłoszone drukiem w kodeksach dyplomatycznych. Spośród opublikowanego materiału pierwszoplanowe znaczenie miały wydawnictwa zawierające bulle papieskie oraz kodeksy dyplomatyczne odnoszące się do poszczególnych dzielnic państwa – takich jak Małopolska, Mazowsze, Pomorze, Śląsk, Wielkopolska oraz Wielkie Księstwo Litewskie. Bardzo przydatna okazała się praca Leo Santifallera, w której autor ten zebrał i wydał dokumenty odpustowe odnoszące się do Śląska². Lektura odpisów dokumentów przechowywanych w tzw. Tekach Rzymskich w Bibliotece Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk pozwoliła na weryfikację wydanych drukiem materiałów oraz na wzbogacenie wiedzy na temat papieskiej polityki odpustowej w stosunku do Polski. Nader pomocne przy opracowywaniu katalogu nadań odpustowych były zestawienia zawierające

¹ Aneks, II, nr I–XXXV.

² L. Santifaller, *Quellen zur Geschichte des spätmittelalterlichen Ablass und Reliquienwesens aus schlesischen Archiven*, „Mitteilungen des österreichischen Staatsarchivs”, 1948, Bd. 1, s. 20–136.

przywileje poszczególnych zakonów, np. braci mniejszych czy zakonu cystersów. Szereg cennych informacji zaczerpnięto także z nowożytnych kompendiów teologicznych nierzadko zawierających rejestry bądź wzmianki o średniowiecznych nadaniach odpustowych.

W toku pracy porównywałem dokumenty przechowywane w archiwach z ich edycjami. Poszukiwałem szczególnie oryginałów dyplomów, ale także przeglądałem późniejsze kopiarusze. Nieoczekiwane rezultaty przyniosła kwerenda w nowożytnych aktach wizytacyjnych, a także w nowszych zbiorach archiwalnych, gdzie natknąłem się na odpisy niezachowanych dokumentów odpustowych sporządzone przez archiwistów porządkujących zbiory w XIX wieku. Podczas poszukiwań archiwalnych korzystano z licznych katalogów i inwentarzy — ich pełen wykaz znajduje się bibliografii: *Katalogi archiwalne, biblioteczne oraz katalogi inkunabułów*. Celowo zrezygnowałem z ich przytaczania w odsyłaczach podczas omawiania wybranych dokumentów, aby nie obciążać zanadto przypisów informacjami bibliograficznymi.

W kilku przypadkach nie zostały mi udostępnione oryginały dokumentów i dlatego musiałem korzystać ze zdjęć cyfrowych³. Dokumenty ze zbiorów dawnego archiwum katedralnego w Wilnie przeglądałem za pośrednictwem strony internetowej⁴. Niestety z przyczyn niezależnych ode mnie kwerenda źródłowa była niemożliwa w dwóch archiwach posiadających zasoby średniowieczne i nowożytne: Archiwum Archidiecezjalnym w Przemyślu oraz Archiwum Klasztoru Sióstr Bernardynek w Krakowie, gdzie znajduje się jeden dokument odpustowy wystawiony 27 czerwca 1521 roku. Od Dyrekcji Archiwum Archidiecezjalnego w Przemyślu uzyskałem zapewnienie, że wszystkie dyplomy średniowieczne zostały ogłoszone drukiem w ramach serii Akta Grodzkie i Ziemskie.

Książka ta nie powstałaby, gdyby nie wsparcie finansowe Panów: prof. dr. hab. Andrzeja Banacha — Dziekana Wydziału Historycznego UJ, prof. dr. hab. Stanisława A. Sroki — Dyrektora Instytutu Historii UJ oraz Pana Prezesa Spółki WASKO S.A. Wojciecha Wajdy, jak również wsparcia ze strony Fundacji Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego „Bratniak”, którzy zgodzili się dofinansować jej druk.

Praca ta jest zmienioną, skróconą i poprawioną wersją rozprawy doktorskiej obronionej w Instytucie Historii UJ. W tym miejscu chciałbym złożyć podziękowania recenzentom Pani prof. dr. hab. Marii Koczerskiej oraz Panu prof. dr. hab. Krzysztofowi Ożogowi za cenne wskazówki i rady, dzięki którym możliwe było udoskonalenie i poprawienie mankamentów rozprawy. Szczególne wyraz wdzięczności kieruję do mojego promotora dr. hab. Krzysztofa Stopki, prof. UJ,

³ Chodzi o dokumenty: Archiwum OO. Paulinów na Jasnej Górze, Archiwum Bazyliki Mariackiej w Krakowie; Archiwum Kapituły Katedralnej w Krakowie; Archiwum Kapituły Katedralnej Sandomierskiej; Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie.

⁴ Lietuvos mokslų akademijos biblioteka — http://www.mch.mii.lt/mab/Kolekcija/Turinys_En.htm.

bez którego pomocy, wnikliwych rad i wielogodzinnych dyskusji nad koncepcją i formą zmierzania się z podjętym tematem książka ta nigdy by nie powstała.

W trakcie kwerend archiwalnych szereg osób okazało mi swoją pomoc i życzliwość. W czasie pracy zaciągnąłem dług wdzięczności wobec wszystkich pracowników archiwów i bibliotek, którzy służyli mi pomocą, udzielając rad i uwag. Gorące wyrazy podziękowania kieruję pod adresem mgr. Pawła F. Nowakowskiego oraz mgr. Pawła K. Gąsiorczyka za liczne konsultacje związane z tematem pracy. Dziękuję też dr. Januszowi Smołusze za udostępnienie odpisów z tzw. Kopiarza Ciołka (Archivio Segreto Vaticano, Arm. 32, t. 21) zawierającego liczne informacje o nadaniach odpustowych, mgr Agacie Barzyckiej za umożliwienie przejrzenia kolekcji zdigitalizowanych angielskich inkunabułów odpustowych ze zbiorów Indiana State University, a także dr. Marcinowi Starzyńskiemu za wykonanie kserokopii prac niedostępnych w polskich bibliotekach. Osobne słowa podziękowania kieruję do mgr. inż. Adama Łydky za nieocenioną pomoc i rozliczne konsultacje techniczne, bez których praca nie mogłaby powstać.

Największe podziękowania kieruję do mojej najbliższej rodziny — Żony i Rodziców: Wasze wsparcie, pomoc, wyrozumiałość i cierpliwość umożliwiły mi pracę nad tym tematem.

3. Przegląd badań — odpusty w historiografii zachodnioeuropejskiej

Zagadnienie odpustów od dawna budziło duże zainteresowanie. Tematyka ta począwszy od czasów reformacji była przedmiotem żywej dyskusji wśród teologów. Sporządzane były wówczas zestawienia udzielonych przez papieży indulgencji, które często były wykorzystywane w polemikach pomiędzy Kościołami protestanckimi a katolickimi⁵. Cenne i wartościowe kompendium wiedzy o nadaniach odpustowych stanowi XVIII-wieczny traktat Euzebiusza Amort zawierający wypisy ze źródeł objaśniające kwestię historii poszczególnych nadań indulgencji⁶, jak również kompendium teologiczne autorstwa F.L. Ferrariusa⁷. Z racji bardzo obszernej literatury przedmiotu niniejsze omówienie nie wyczerpuje w pełni zagadnienia. Starszą literaturę można znaleźć w najnowszych pracach syntetycznych.

⁵ Zob. *Fiscus Papalis sive, Catalogus Indulgentiarum et Reliquarum septem principalium Ecclesiarum urbis Romae*, taken out of an ancient Manuscript and translated by W. Crashaw, London 1621; A. Tortello, *The Pope's Cabinet unlocked: or, a Catalogue of all the Popes Indulgences Belonging to the Order of S. Mary*, translated J. Sidway, London 1680; zob. też J. Mendham, *The Venal Indulgences and Pardons of the Church of Rome exemplified in a summary of an indulgence of Sixtus IV for the Repair of a cathedral, with an account of the forms called confessionalia, applicable both to the living and to the Dead; and observations confirmatory of the authenticity of the the Taxae Poenitentiarum*, London 1839.

⁶ *De origine, progressu, valore, ac fructu Indulgentiarum nec non de dispositionibus ad eas lugrandas as requisitis, accurate notitia historica, dogmatic, polemica, critica*, Venetiis 1738.

⁷ Informacje o nadaniach odpustowych zamieszczone są w przeważającej mierze w tomie IV F. Lucii Ferraris, *Prompta Bibliotheca, canonica, juridica, moralis, theologica*, Petit-Montrouge 1853 (dalej *Prompta Bibliotheca*).

Omówienie literatury przedmiotu należy rozpocząć od scharakteryzowania dorobku historiografii zachodnioeuropejskiej. Nowoczesne badania nad historią odpustów zostały podjęte na przełomie XIX i XX wieku. Powstały wówczas dwie podstawowe prace na ten temat. Autorem pierwszej monografii, napisanej z pozycji protestanckich, był Henry Charles Lea⁸. Opozycyjne, katolickie stanowisko wobec tej pracy zajął Nicolaus Paulus w trzytomowej monografii odpustów oraz w pomniejszych artykułach⁹.

Na początku XX wieku podjęte zostały prace nad edycjami dokumentów odpustowych, których efektem był zbiór nadań z lat 1300–1600 dla Niderlandów¹⁰. Jest to jedyna jak dotąd publikacja obejmująca tak duży obszar geograficzny. Na bazie tej edycji powstała rozprawa o historii odpustów autorstwa Ferdynanda Remy¹¹. Warto podkreślić, że po ogłoszeniu rozpraw Lei oraz Paulusa badacze skoncentrowali swą uwagę na przedstawieniu dziejów odpustów w węższych granicach terytorialnych (choćby praca Ernsta Laslowskiego odnośnie do te-

⁸ *A History of Auricular Confession and Indulgences in the Latin Church*, vol. I–III, Philadelphia 1896; zob. recenzję autorstwa J.W. Moncrief, “The American Journal of Theology”, 1897, vol. 1, no 3, s. 829–832; oraz E. Emerton, “The American Historical Review”, 1896, vol. 2, no 1, s. 113–119; por. krytyczne opinie P.H. Casey, *Notes on a History of Auricular Confession: H.C. Lea’s account of the Power of the Keys in the Early Church*, Philadelphia 1899; P.M. Baumgarten, *Henry Charles Lea’s Historical Writings. A critical Inquiry Into Their Method and Merit*, New York 1909, s. 35–41; zagadnienie odpustów wielokrotnie wzmiankowane było w pracy H.C. Lea, *A History of the Inquisition of the Middle Ages*, vol. I–II, New York 1901.

⁹ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses im Mittelalter vom Ursprunge bis zum Mitte des 14 Jahrhunderts*, Bd. 1–3, Paderborn 1922–1923; idem, *Indulgences as a social factor in the Middle Ages*, translated by J. Elliot Ross, New York 1922; idem, *Johann Tetzel der Ablassprediger*, Mainz 1899; idem, *Die ältesten Ablässe für Almosen und Kirchenbesuch*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1909, t. 33, s. 1–41; idem, *Die Anfänge des Ablasses*, ibidem, s. 281–319; N. Paulus, *Die Ablasslehre der Frühscholastik*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1910, t. 34, s. 433–472; idem, *Die Anfänge des sogenannten Ablasses von Schuld und Strafe*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1912, t. 36, s. 67–87, 252–280; idem, *Die Anfänge des Sterbeablasses*, “Theologie und Glaube. Zeitschrift für den katholischen Klerus”, 1914, t. 6, s. 8–25; idem, *Die Einführung des Kirchenschatzes in die Ablasstheorie*, ibidem, s. 284–298; N. Paulus, *Die Anfänge des Ablasses*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1915, t. 39, s. 193–234.

¹⁰ Zob. recenzję wydawnictwa *Codex Documentorum Sacratissimarum Indulgentiarum Neerlandicarum (1300–1600)*, ed. P. Fredericq autorstwa C. Johnson, „The English Historical Review”, 1924, vol. 30, no 154, s. 272–275; C.M.A. Caspers, *Indulgences in the Low Countries, c. 1300–c. 1520*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 90.

¹¹ *Les Grandes Indulgences Pontificales aux Pays-Bas à la fin du Moyen Âge 1300–1531. Essai sur leur histoire et leur importance financière*, Louvain 1928; zob. recenzję tej pracy autorstwa A. Lesort, *Les Grandes Indulgences Pontificales aux Pays-Bas à la fin du Moyen Âge 1300–1531. Essai sur leur histoire et leur importance financière*, F. Remy, Louvain 1928, “Bibliothèque de l’École des chartes”, 1929, vol. 90, no 1, s. 185–186.

renów Śląska¹²). Na szczególną uwagę zasługuje edycja źródłowa dokumentów odpustowych z tego samego terenu autorstwa Leo Santifalllera¹³.

Sporo uwag i wskazówek na temat odpustów można napotkać w przekrojowych publikacjach omawiających przywileje poszczególnych zakonów¹⁴. Zagadnienie to było również omawiane w pracach dotyczących historii budownictwa kościelnego¹⁵. Fundamentalne rozprawy na temat kancelarii papieskiej przyniosły edycję wybranych formularzy zawierających wzory indulgencji dla wiernych¹⁶.

W historiografii europejskiej sporo uwagi poświęcono kwestiom, które jak dotąd umykały uwadze polskich badaczy. Można tu wymienić następujące zagadnienia:

nadania odpustowe skierowane do osób nieżyjących¹⁷, odpusty kolektywne¹⁸, fałszerstwa odpustowe¹⁹, historia tzw. odpustu „Porcjunkuli”²⁰, odpusty dla

¹² Autor skupił uwagę na późnośredniowiecznych odpustach z XV wieku, w tym zwłaszcza na wrocławskim odpuscie św. Jana, jako załącznik do monografii ogłosił drukiem wybrane XV-wieczne odpusty oraz dokumenty związane z udziałem Ślązaków w pielgrzymkach *Beiträge zur Geschichte des spätmittelalterlichen Ablasswesens*, Breslau 1929.

¹³ *Quellen zur Geschichte des spätmittelalterlichen Ablass — und Reliquienwesens aus schlesischen Archiven*, „Mittelungen des österreichischen Staatsarchivs”, 1948, Bd. 1, s. 20–136.

¹⁴ *Compendium privilegiorum fratrum minorum et religiosarum sub eorum cura viventium, necnon et aliorum Fratrum mendicantium, ordine Alphabetico digestum, per R. P.F. Christophorum de Capite Fontium*, Paris 1578; M. Burkhard, *Die Privilegien des Franziskanerordens bis zum Konzil von Vienne (1311). Im Zusammenhang mit dem Privilegienrecht des früheren Orden dargestellt*, Paderborn 1928, s. 62–70; A.M. Walz, *Compendium Historiae Ordinis Praedicatorum*, Romae 1930.

¹⁵ H. d'Arbois de Juba Inville, *Documents relatifs aux travaux de construction faits à la cathédrale de Troyes pendant les XIIe, XIVe et XVe siècles premier article*, „Bibliothèque de l'École des chartes”, 1862, vol. 23, no 1, s. 214–247; zob. A. Bos, *Restauration et reconstruction des églises paroissiales après la guerre de Cent ans*, „Livraisons d'histoire de l'architecture”, 2002, vol. 3, no 1, s. 10–12.

¹⁶ E. Ottenthal, *Regulae Cancellariae Apostolicae. Die Päpstlichen Kanzleiregeln von Johannes XXII bis Nicolaus V*, Innsbruck 1888, s. 36, 39, 40, 47, 66, 76–77, 116, 117, 130, 140, 183, 195; M. Tangl, *Die päpstlichen Kanzleiordnungen von 1200–1500*, Innsbruck 1894, s. 73, 98–99, 104–105, 263–266, 280–282, 283, 307–309, 330–332, 341.

¹⁷ R.N. Swanson, *Indulgences for Prayers for the Dead in the Diocese of Lincoln in the Early Fourteenth Century*, „Journal of Ecclesiastical History”, 2001, vol. 52, no 2, s. 197–219; R.W. Shaffern, *Learned Discussions of Indulgences for the Dead in the Middle Ages*, „Church History”, 1992, vol. 61, no 4, s. 367–381; zob. też *De origine, progressu*, s. 410–413, 416–427.

¹⁸ P.H. Delehaye, *Les Lettres d'Indulgences Collectives*, „Analecta Bollandiana”, 1926, t. 45, s. 342–379; 1927, t. 46, s. 97–123; 1928, t. 47, s. 148–157, 287–343; L. Pani, *La lettera collettiva d'indulgenza per i Battuti di Cividale della Biblioteca Civica „Vincenzo Joppi” di Udine*, w: *Nulla historia sine fontibus. Festschrift für Reinhard Härtel zum 65. Geburtstag*, hrsg. A. Thaller, J. Gießauf, G. Bernhard, Leykam 2010, s. 348–362.

¹⁹ H. Boockmann, *Ablassfälschungen im 15. Jahrhundert*, w: *Fälschungen im Mittelalter. Internationaler Kongress der Monumenta Germaniae Historica München, 16–19 September 1986. Monumenta Germaniae Historica Schriften*, 1988, Bd. 33, Teil V Fingierte Briefe Frömmigkeit und Fälschungen Realienfälschungen, Hannover 1988, s. 659–668.

²⁰ *Frater Francisci Bartholi de Assisio Tractatus de Indulgentia S. Mariae de Portiuncula*, ed. P. Sabatier, Paris 1900; M.A. Lavin, *Images of a Miracle. Federico Barocci and the Porziuncula*

uczestników wypraw krzyżowych, kwestarzy głoszących krucjaty²¹, sprzedaż odpustów w obronie wyspy Rodos²², a także formularza dokumentów indulgencyjnych²³.

Na osobne omówienie zasługują rozprawy, których celem było wyjaśnienie, w jaki sposób informowano wiernych o możliwości uzyskania odpustów, gło-

Indulgences, „Artibus et Historiae“, 2006, vol. 54, no 54, s. 11–13; R. Wolff, *The Sealed Saint: Representations of Saint Francis of Assisi on Medieval Italian Seals*, s. 91 artykuł dostępny za pośrednictwem strony www.britishmuseum.org/pdf/2b%20rev%20order.pdf (stronę przeglądano 12.12.2010); La „*Quaestio fr. Iohannis Olivi*” sur l’indulgence de la Portioncule, „Archivum Franciscanum”, 1981, vol. 74, s. 33–76; zob. też recenzję A. Lucien, *Étude critique sur la concession de l’indulgence de la Portioncule ou pardon Assise, par Paul Sabatier. Un nouveau chapitre de la vie de saint François d’Assise*, „Bibliothèque de l’École des chartes”, 1897, vol. 58, no 1, s. 694–697 oraz H. L. z pracy R.P. Rene, de Nantes, *O.M.C. L’Indulgence de la Portioncule et la critique modern. Couuin (Belgique), maison Saint-Roch, 1908*, „Bibliothèque de l’École des chartes”, 1910, vol. 71, no 1, s. 112.

²¹ M. Purcell, *Papal Crusading Policy. The Chief Instruments of Papal Crusading Policy and Crusade to the Holy Land from the Final Loss of Jerusalem to the Fall of Acre 1244–1291*, Leiden 1975; E. Christiansen, *The Northern Crusades. The Baltic and the Catholic Frontier 1100–1525*, Norfolk 1980; A. Gottlob, *Kreuzablass und Almosenablass. Eine Studie über die Frühzeit des Ablasswesens*, Stuttgart 1906 reprint Amsterdam 1965; zob. też J. Bird, *The Victorines, Peter the Chanter’s Circle, and the Crusade: two unpublished Crusading Appeals in Paris*, *Bibliothèque Nationale, MS Latin 14470*, „Medieval Sermon Studies”, 2004, vol. 48, s. 5–28; P. Ayris, *Preaching the Last Crusade: Thomas Cranmer and the “Devotion” Money of 1543*, „Journal of Ecclesiastical History”, 1998, vol. 49, no 4, s. 683–701; R. Cessario, *St. Thomas Aquinas on Satisfaction, Indulgences and Crusades*, „Medieval Philosophy and Theology”, 1992, vol. 2, s. 74–96; J.G. Gaztambide, *Los cuestores en España y la regalia de indulgencias*, „Hispania Sacra”, 1949, vol. 2, s. 3–43; idem, *La Santa Sede y la reconquista del reino de Granada (1479–1492)*, „Hispania Sacra”, 1951, vol. 4, s. 1–38; J. Riley-Smith, *What were the Crusades*, London 1992; A.L. Bysted, *Indulgences, Satisfaction, and the Heart’s Contrition in Twelfth-Century Crusading Theology*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, ed. T.M.S. Lehtonen, K.V. Jensen, J. Malkki, K. Ritari, Helsinki 2005, s. 85–94; P.A. Throop, *Criticism of Papal Crusade Policy in Old French and Provençal*, „Speculum”, 1938, vol. 13, no 3, s. 379–412; F.A. Cazel, *The Tax of 1185 in Aid of the Holy Land*, „Speculum”, 1955, vol. 30, no 3, s. 385–392; K. Petkov, *The Rotten Apple and the Good Apples: Orthodox, Catholics, and Turks in Philippe de Mézières Crusading Propaganda*, „Journal of Medieval History”, 1997, vol. 23, no 3, s. 255–270; G. Dickson, *The Crowd at the Feet of Pope Boniface VIII: pilgrimage, crusade and the first Roman Jubilee (1300)*, „Journal of Medieval History”, 1999, vol. 25, no 4, s. 279–307; D.C. Munro, *A Crusader*, „Speculum”, 1932, vol. 7, no 3, s. 321–335; A.J. Forey, *The Military Orders and Holy War against Christians in the Thirteenth Century*, „The English Historical Review”, 1989, vol. 104, no 410, s. 1–24; A. L. Kellog, L.A. Haselmayer, *Chaucer’s Satire of the Pardoner*, „PMLA”, 1951, vol. 66, no 2, s. 251–277.

²² J.W. Clark, *A New Copy of Caxton’s Indulgence*, „Speculum”, 1934, vol. 9, no 3, s. 301–303; szerzej na temat nadań odpustów krucjatowych dla wiernych wstępujących w szeregi szpitalników w XII–XIII wieku zob. J. Bronstein, *Caring for the Sick or Dying for the Cross? The Granting of Crusade Indulgences to the Hospitallers*, w: *The Hospitallers, the Mediterranean and Europe. Festschrift for Anthony Luttrell*, ed. K. Borchardt, N. Jaspert, H.J. Nicholson, Ashgate 2007, s. 39–46.

²³ P.C. Muñoz, *Una “carta de licencia e indulgencia” de 1438. Estudio diplomático y paleográfico*, „Hispania Sacra”, 1994, vol. 46, s. 141–155; S.A. Gomes, *Una “littera indulgentiarum” avinionense de 1356 na Colegiada de Santa Maria de Alcáçova de Santarém (Portugal)*, „Faventia”, 2003, vol. 25, no 2, s. 75–84.

sząc specjalne kazania odpustowe²⁴ oraz jak starano się ich zachęcić do przyjęcia znaku krzyża. Pierwsze zagadnienie omawiane było już przed II wojną światową w rozprawach poświęconych plakatom odpustowym²⁵, drugie zaś znalazło się w rozprawach na temat kaznodziejstwa krucjatowego²⁶.

W Europie Zachodniej zaawansowane są prace nad inkunabułami oraz starodrukami odpustowymi²⁷. W swej pracy Jorge Díaz Ibáñez dokonał przeglądu badań i sporządził wykaz literatury na temat odpustów dla uczestników krucjat, zmarłych w czasie wypraw krzyżowych na terenie Hiszpanii, inkunabułów odpustowych wydanych na tym obszarze oraz indulgencji dla poszczególnych kościołów²⁸. Szczególnym zainteresowaniem badaczy cieszą się drukowane odpusty wystawione dla osób, które wsparły materialnie krucjatę projektowaną w obronie wyspy Rodos w 1480 roku²⁹. Należy zaznaczyć, że część inkunabułów i starodru-

²⁴ Skrótową typologię kazań odpustowych zamieścił G.R. Owst, *Preaching in Medieval England. An introduction to Sermon Manuscripts of the period c. 1350–1450*, Cambridge 1926, Appendix III, s. 357–358.

²⁵ P.F. Fournier, *Afiches d'Indulgence manuscrites et imprimées des XIVe, XVe et XVIe siècles*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1923, vol. 84, s. 116–160; idem, *Quelques nouvelles affiches d'indulgence des XIIIe–XVIe siècles*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1943, vol. 104, no 1, s. 101–114; zob. też J. Estienne, *Une affiche d'indulgence de 1323*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1923, vol. 84, no 1, s. 428–430.

²⁶ C.T. Maier, *Crusade Propaganda and Ideology. Modes Sermons for the Preaching of the Cross*, Cambridge 2006; J. Hankins, *Renaissance Crusaders: Humanist Crusade Literature in the Age of Mehmed II*, "Dumbarton Oaks Papers", 1995, vol. 49 Symposium on Byzantium and the Italians, 13th–15th Centuries, s. 111–207; zob. też J. Bird, *The Victorines...*, s. 5–28; eadem, *James of Vitry's Sermons to Pilgrims*, "Essays in Medieval Studies", 2008, vol. 25, s. 81–113; zob. też analizę poglądów jednego z kaznodziejów krucjatowych, K. Petkov, *The Rotten Apple and Good Apples: Orthodox, Catholics, and Turks in Philippe de Mézières' Crusading Propaganda*, "Journal of Medieval History", 1997, vol. 23, no 3, s. 255–270; zob. też uwagi dotyczące kaznodziejstwa odpustowego G.R. Owst, *Preaching in Medieval England...*, s. 52, 101–110.

²⁷ G. Rosser, *A Note on the Caxton Indulgence of 1476*, "The Library", 1985, vol. 6, no 5, s. 256–258; zob. recenzję K. Jensen, *The Printer and the Pardoner. An Unrecorded Indulgence Printed by William Caxton for the Hospital of St. Mary Rounceval, Carrying Cross by Paul Needham*, "The English Historical Review", 1989, vol. 104, no 411, s. 470; *Lettres d'indulgence de la cathédrale de Saintes*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1892, vol. 53, no 1, s. 325–327; R. Gandilhon, *Trois affiches d'indulgences imprimées sous le pontificat du pape Paul III (1534–1549)*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1944, vol. 105, no 1, s. 189–191; zob. omówienie bogato zdobionego drukowanego nadania odpustowego oraz satyrycznego drzeworytu ukazującego procesję wiernych pragnących dostąpić łaski odpustu C. Dodgson, *Rare Woodcuts in the Ashmolean Museum — VII*, "The Burlington Magazine for Connoisseurs", 1938, vol. 73, no 424, reprodukcja nr 3, s. 14 oraz eadem, *Rare Woodcuts in the Ashmolean Museum — IV. Other Nuremberg Artists (Continued) III*, "The Burlington Magazine for Connoisseurs", 1935, vol. 66, no 383, reprodukcja nr 2, s. 93.

²⁸ *El pontificado y los reinos peninsulares durante la Edad Media. Balance historiográfico*, "En la España Medieval", 2001, vol. 24, s. 503, 507, 511, 523.

²⁹ Zob. R.N. Swanson, *Caxton's indulgence for Rhodes, 1480–1481*, "The Library", 2004, vol. 5, no 2, s. 195–201; G. Duff, *Fifteenth Century English Books. A Bibliography of Books and Documents printed in England and of Books for the English Market printed abroad*, Oxford 1917, passim; W. Blades, *A Catalogue of Books printed by (or ascribed to the Prefes of) William Caxton. In which is included the Prefes-mark of every Copy contained in the Library of The British Museum*,

ków odpustowych została już zdigitalizowana i zamieszczona w internecie (np. bulle odpustowe w związku z planowaną krucjatą przeciwko Turkom³⁰). Niektóre ośrodki uniwersyteckie w Stanach Zjednoczonych, jak np. Indiana State University, posiadają w swych zbiorach zdigitalizowane kolekcje angielskich inkunabułów i starodruków.

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku powstało wiele rozpraw poświęconych dziejom odpustów w średniowieczu³¹. Bernhard Alfred Felmberg w 1998 roku opublikował rozprawę na temat odpustów w teologii kardynała Tomasza Cajetana, znanego przede wszystkim z głośnej dysputy z Marcinem Lutrem³². Przegląd zachodniej historiografii zamieścił ostatnio w swej rozprawie Robert W. Shaffern, analizując prace teologów i historyków, od czasów krytyki reformacyjnej począwszy, na II Soborze Watykańskim skończywszy. Podobną pracę wykonał Robert Norman Swanson we wstępie do swej rozprawy *Premissory Notes*³³.

Spośród współczesnych badaczy należy wymienić przede wszystkim Roberta N. Swansona oraz Roberta W. Shafferna. Pierwszy z nich jest autorem obszernej monografii odpustów na terenie średniowiecznej Anglii³⁴. Natomiast Robert

London 1865, s. 23; por. J.W. Clark, *A New Copy...*, s. 301–303; zob. też R. Norris, *Minor Sources in Caxtons's Roman War*, „Studies in Philology”, 2006, vol. 103, no 1, s. 73.

³⁰ <http://gallica.bnf.fr/> - FRBNF37242342 Sixte IV *Bulla indulgentiarum pro expulsione turcarum ex Italia*, Roma 1480; ibidem, FRBNF33764933, *Summaria declaratio bullae indulgentiarum contra Turcos concessarum*, Romae 1488 (stronę przeglądano 1.04.2008).

³¹ Zob. wykaz prac w oparciu o International Medieval Bibliography <http://www.brepolis.net/bmb/index.asp?time=1180963787000> (stronę przeglądano 15.12.2008); por. zestawienie prac poświęconych odpustom <http://www.courtald.ac.uk/researchforum/aai/PDFs/regional-studies/British-Isles.pdf> (stronę przeglądano 14.12.2008).

³² Zob. recenzję tej pracy D. Bielfeldt, *Die Ablasstheologie Kardinal Cajetans (1469–1534) by Bernhard Alfred Felmberg*, „Sixteenth Century Journal”, 2000, vol. 31, no 4, s. 1112–1113.

³³ R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury. Indulgences in Latin Christendom, 1175–1375*, Scranton–London 2007, s. 1–35; R.N. Swanson, *Introduction*, w: *Premissory Notes...*, s. 6–8; zob. recenzję tej publikacji L.G. Duggan, „The Catholic Historical Review”, 2008, vol. 94, no 1, s. 143–145.

³⁴ R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England. Passports to Paradise?*, Cambridge 2007. Tematyce tej sporo miejsca badacz poświęcił również w swej wcześniejszej książce, zamieszczając tłumaczenia wybranych dokumentów odpustowych *Religion and Devotion in Europe c.1215–c.1515*, Cambridge 1995, s. 217–225, oraz w pracy *Catholic England. Faith, Religion and Observance before the Reformation*, Cambridge 1993, s. 186–188, 194–195, 203–222; indulgencje dla katedry w Norwich przedstawił na podstawie zachowanych pokwitowań sum złożonych jako datki w celu otrzymania odpustów, idem, *Indulgences at Norwich Cathedral Priory in the Later Middle Ages: Popular Piety in the Balance Sheet*, „Historical Research”, 2003, vol. 76, s. 18–29; zob. też idem, *Fragments of an Indulgence Inscription in a Window at All Saints, North Street, York*, „The Antiquaries Journal”, 2008, vol. 88, s. 308–312; rozporządzenia określające głoszenie krucjaty w 1489 roku zostały przezeń omówione w artykule *Crusade administration in fifteenth-century England: regulations for the distribution of indulgences in 1489*, „Historical Research”, 2010, s. 1–6 artykuł dostępny za pośrednictwem bazy danych Wiley Online Library <https://extranet.uj.edu.pl/doi/10.1111/j.1468-2281.2009.00534.x/>, DanaInfo=onlinelibrary.wiley.com+abstract (stronę przeglądano 16.12.2010).

W. Shaffern przedstawił dzieje teologii odpustów³⁵, ich związki z kultem świętych, a także rolę, jaką odgrywały w życiu przyszłych świętych³⁶. Zaprezentował ponadto zagadnienie głoszenia odpustów w XIV-wiecznej Anglii³⁷. Ostatnio Nicholas Vincent ponownie zainteresował się pierwszymi nadaniami odpustowymi na obszarze Anglii do roku 1215³⁸. Poza tym należy wymienić monografię Axela Ehlersa na temat odpustów nadanych Zakonowi Krzyżackiemu na terenie Rzeszy. Praca ta jest o tyle ważna, że zawiera edycję wybranych dokumentów odpustowych³⁹. Odpustami dla bractw w diecezji Cambrai i Tournai w XVII i XVIII wieku, w kontekście nadań od czasów średniowiecza, zajął się Filip Desmette⁴⁰. Z kolei Jan Hrdina napisał liczne artykuły na temat odpustów na terenie średniowiecznych Czech, koncentrując się na odpustach z okresu wielkiej schizmy⁴¹. Badania nad indulgencjami stanowią jeden z istotnych elementów inter-

³⁵ R. W. Shaffern, *Images, Jurisdiction, and the Treasury of Merit*, "Journal of Medieval History", 1996, vol. 22, no 3, s. 237–247; idem, *The Penitents' Treasury*..

³⁶ R. W. Shaffern, *Indulgences and Sainly Devotionalisms in the Middle Ages*, "Catholic Historical Review", 1998, vol. 84, no 4, artykuł umieszczony w bazie <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=5&hid=106&sid=9ed46ade-d533-434d-bf41-ddfd8bd79dda%40sessionmgr106> (stronę przeglądano 5.05.2008).

³⁷ *The Pardoner's Promises: Preaching and Policing Indulgences in the Fourteenth-Century English Church*, "The Historian", 2006, vol. 68, s. 49–65.

³⁸ N. Vincent, *Some Pardoner's Tales: The Earliest English Indulgences*, "Transactions of the Royal Historical Society", 2002, vol. 12, s. 23–58.

³⁹ A. Ehlers, *Die Ablasspraxis des Deutschen Ordens im Mittelalter*, Marburg 2007; zob. też idem, *Mission and Crusade on the Last Pagan Frontier. The Teutonic Knights and Lithuania from the Late Thirteenth to the Late Fourteenth Century*, Cambridge 1996.

⁴⁰ F. Desmette, *Les brevets d'indulgences pour les confrères des diocèses de Cambrai et de Tournai aux XVIIe et XVIIIe siècles (A.S.V., Sec. Brev., Indulg. Perpetuae, 2–9)*, Bruxelles–Brussel–Roma 2002.

⁴¹ J. Hrdina, „*Litere augustiniensium*” aneb pozdné středověké odpustkové falzum pro augustiniány eremity, w: *Z pomocných věd historických XIII*, Praha 1997, s. 165–191; idem, *Papežské odpustkové listiny pro země středovýchodní Evropy za pontifikátu Bonifáce IX (1389–1404). Pokus o kvantitativní srovnání*, w: *Colloquia mediaevalia Pragensia*, ed. M. Nodl, vol. 6 Zbožnost středověku, Praha 2007, s. 35–58; idem, *Päpstliche Ablässe im Reich unter dem Pontifikat Bonifaz' IX (1389–1404). Erste quantitative Ergebnisse*, w: *Wallfahrt und Reformation — Pout' a reformace. Zur Veränderung religiöser Praxis in Deutschland und Böhmen in den Umbrüchen der Frühen Neuzeit*, hrsg. J. Hrdina, H. Kühne, T. Müller, Frankfurt am Main 2007, s. 109–130; idem, *I registri pontifici e i diplomi di indulgenza. Il pontificato di Bonifacio IX (1389–1404)*, „Bollettino dell'istituto storico ceco di Roma“, 2008, vol. 6, s. 91–137; idem, *Pe drumul mântuirii. Indulgente papale în Ungaria și Transilvania în vremea Marii Schisme Apusene (1378–1417)*, „Revista Ecu-menică Sibiu“, 2009, vol. 1, no 1, s. 47–71; idem, *Spišská města a pápežská kurie v době Velkého západního schizmatu. Komunikace a transfer informací na příkladu graciálních listin*, w: *Středověké mesto ako miesto stretnutí a komunikácie*, ed. J. Lukačka, M. Štefánik, Bratislava 2010, s. 199–217; idem, *Indulgencie ad ymagines aneb „odpustkové obrazy a sochy“ v předhusitkých Čechách*, w tisku. W tym miejscu składam wyrazy podziękowania autorowi za przesłanie nadsyłanych prac i wszelkie życzliwe uwagi. Dokumenty odpustowe z terenu Czech wzmiankował również A. Pořizka, *Odpustková listina z roku 1435 pro benešovský farní kostel*, w: *Vlast a Rodný Kraj v Díle Historika. Sborník prací žáku a přátel věnovaný profesorovi Josefu Petráňovi*, ed. J. Pánek,

dyscyplinarnych prac poświęconych roli kultu świętych, relikwii, a także miejsc kultu publicznego oraz prywatnego władców⁴².

Stan badań nad średniowiecznymi odpustami przedstawiają artykuły opublikowane w zbiorze *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, który ukazał się pod redakcją Roberta N. Swansona w 2006 roku. W pracy tej umieszczono między innymi szkice na temat teologii odpustów, bractw na terenie Italii, przywilejów dla krzyżowców, indulgencji w Niderlandach, krytyki odpustów na terenie Czech, poglądów Lutra i Wycliffa odnośnie do nadań odpustowych, omówiono też dokumenty odpustowe z Anglii i Hiszpanii. Wiele interesujących spostrzeżeń w tej materii zawiera również zbiór studiów poświęconych pielgrzymkom w średniowiecznej Europie⁴³.

4. Odpusty w historiografii polskiej

Należy podkreślić, że wśród polskich badaczy problem odpustów nie cieszył się większym zainteresowaniem, mimo że pierwsze próby uporządkowania wiadomości o nich sięgają XVII wieku. Powstały wówczas zestawienia indulgencji, które można było uzyskać w świątyniach różnych zakonów. W XVII wieku w Krakowie ogłoszony został wykaz odpustów udzielonych przez papieży, zawierający m.in. wyjaśnienie, czym jest odpust zupełny i częściowy. Druk ten powstał w kręgu zakonu jezuitów, zawiera on wykaz odpustów, które można było otrzymać, pielgrzymując do świątyni tego zakonu. Prócz tego umieszczono tam informacje o indulgencjach związanych z bractwem różańcowym, świętem Bożego Ciała, mszami ku czci Najświętszej Maryi Panny oraz odmówieniem różnych modlitw⁴⁴. Warto wspomnieć również o pracy Michała Sieykowskiego o nadaniach odpustowych dla świątyni krakowskich dominikanów, a także ks. Ignacego Hubczyńskiego o prawach i przywilejach tercjarzy zakonu braci kaznodziejów⁴⁵. Z kręgiem karmelitów należy wiązać pracę Cezarego Franciszka, w której

Praha 2004, s. 573–579; oraz P. Krafl, *Odpustkové listiny Zbyňka Zajíce z Házmburka pro Kladský Klášter. Edice pramene*, „Kladský Sborník”, 2006, t. 7, s. 201–205.

⁴² Zob. M. Cohen, *An Indulgence for the Visitor: The Public at the Saint-Chapelle of Paris*, “Speculum”, 2008, vol. 83, no 4, s. 840–883.

⁴³ *Wallfahrten in der europäischen Kultur. Pilgrimage in European Culture. Tagungsband Příbram, 26–29 Mai 2004*, hrsg. D. Doležal, H. Kühne, Frankfurt am Main 2006; zob. też D. Webb, *Medieval European Pilgrimage*, New York 2002; eadem, *Pilgrims and Pilgrimage in the Medieval West*, London–New York 2001.

⁴⁴ I. Tłuczyński, *Magnus Variarum Indulgentiarum Thesaurus ex diplomatibus Pontificum, et probatis auctoribus collectus, omnibus Christi fidelibus apertus*, Cracoviae 1671, s. 5–6.

⁴⁵ M. Sieykowski, *Świątynia Pańska to jest kościół Boga w Trójcy SS jedynego z klasztoru OO Dominikanów w Krakowie, znacznymi Świętych Pańskich Relikwiami, Kaplicami, Oltarzami, Obrazami y Różnemi Apparencyami przyozdobiona*, Kraków 1743, s. 2, 17–18, 29–31, 62; I. Hubczyński, *Zakon Trzeci Braci Kaznodziejów przez S. Patriarchę Dominika fundowany*, Wilno 1779, s. 141, 144–145, 163–170, 173, 207, 312–322, 333–363.

wymieniono przywileje i odpusty nadane temu zakonowi⁴⁶. Indulgence, które uzyskiwano w Krakowie, wymienił także w swym przewodniku Piotr Hiacynt Pruszczy⁴⁷. Niestety we wspomnianych pracach brak jest porządku chronologicznego. Odpusty średniowieczne są pomieszane z późniejszymi, niejednokrotnie nadania pojawiają się bez informacji, kiedy i przez kogo zostały wystawione. Z tych względów przydatność ich dla niniejszych rozważań była znikoma.

Późniejsi badacze problem odpustów traktowali marginalnie, najczęściej w związku z wykładem historii Polski czy poszczególnych miast, przy omawianiu powstania i rozwoju różnych kościołów, historii diecezji i zgromadzeń zakonnych.

Jak dotąd najwięcej uwagi kwestii odpustów poświęcił wybitny znawca historii Kościoła, ks. Jan Fijałek. Niestety zgromadzone przezeń wypisy pozostają w rękopisie, w spuściźnie przechowywanej w Bibliotece Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk. Znajdują się tam obszerne wypisy i notatki odnośnie do literatury i dokumentów odpustowych⁴⁸. Zebranego materiału ks. Fijałek nie zdążył uporządkować oraz usystematyzować. Najprawdopodobniej były to materiały do rozprawy o historii odpustów w średniowiecznej Europie, która jednakże nigdy nie powstała. Wśród historyków zajmujących się tema-

⁴⁶ C. Franciszek, *Skarb Karmelitański w klejnoty Łask y Przywilejów nadanych bogaty*, Kraków 1676, s. 18–40.

⁴⁷ P.H. Pruszczy, *Klejnoty Stołecznego Miasta Krakowa albo kościoły, y co w nich iest widzenia godnego y znacznego*, Kraków 1745, s. 13, 23–26, 29, 34–35, 38, 45, 48, 49, 56, 64, 74, 95–97, 145–146, 155, 160, 167–169.

⁴⁸ Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk (dalej BPAU i PAN). Ks. Fijałek wymienił miejsca obdarzone odpustami w Polsce (rkps 4951, k. 341, 346), odnotował fakt udzielenia ich szpitalom (rkps 5016, k. 2, 4); przygotowując notatki dotyczące *pątnictwa polskiego* wyszczególnił miejsca odpustowe w dawnej Polsce, omówił odpusty dla Sandomierza oraz suplikę króla Kazimierza Wielkiego w sprawie przesunięcia terminu odpustu oraz odpust w kościele Bożego Ciała (rkps 5046, k. 51, 52, 55, 58); w materiałach dotyczących świąt, jubileuszów i odpustów wymienił kościoły, które otrzymały indulgencje, notatki te zostały ułożone chronologicznie (rkps 5117); autor dokonał ponadto przeglądu literatury zachodnioeuropejskiej (k. 92–142); zwrócił uwagę nie tylko na formularze odpustowe, ale i na inkunabuły zawierające bullę papieża Sykstusa IV (ibidem, k. 97, 107, 140), odpusty udzielone zakonowi żebraczym, w tym odpust Porcjunkuli (k. 138–139, 150–153), nadania *in articulo mortis* (k. 171, 172, 174, 177, 192), odpust za udział w mszy i ukłęknięcie podczas *officium divinum* (k. 181), objaśnił pojęcia związane z indulgencjami (np. kwadragena k. 265–272), przedstawił odpusty jubileuszowe (k. 274–357); jeszcze przed Bolesławem Kumorem wypisał dokumenty udzielone bractwu w Bochni (rkps 5461, k. 1 r). W wypisach poświęconych dziejom kultu Matki Boskiej wymienił odpusty udzielone bractwom różańcowym z XVI wieku (rkps 4732, k. 11, 142); przedstawił różne aspekty działalności kwaterzystów odpustowych (rkps 5084, k. 217–228); omawiając dzieje liturgiki, odnotował odpusty udzielone wiernym uczestniczącym we mszach wotywnych (np. w intencji ustania zarazy) (rkps 5107, k. 122, 131); przedstawiając miejsca pielgrzymkowe, wymienił odpusty rkps 5313, k. 71, 89, 110; wzmiankował jubileusz ogłoszony przez Bernardynów w Krakowie w 1510 roku rkps 5153, k. 381; przy omawianiu zagadnienia niesienia Najświętszego Sakramentu do chorych omówił odpusty za towarzyszenie kapłanowi (rkps 5130, k. 103, 104); omówił też odpusty za udział w procesji z okazji Bożego Ciała (ibidem, k. 157).

tyką odpustów należy wymienić ks. Władysława Kłapkowskiego, który nie tylko ogłosił drukiem przywileje odpustowe dla poznańskich karmelitów, ale poczynił szereg uwag na temat roli odpustów⁴⁹.

Po II wojnie światowej badacze początkowo nie podejmowali tego tematu. Dopiero w 1968 roku Leokadia Matusik omówiła kwestię sprzedaży i nadużyć odpustowych w XV wieku na terenie Śląska⁵⁰. Warto podkreślić, że jak dotąd jedynie Aleksandra Witkowska przedstawiła ogólne prawidłowości rozwoju odpustów w średniowieczu. Można powiedzieć, że jest to jedyna próba syntezy tego tematu⁵¹. Lata dziewięćdziesiąte XX wieku przyniosły szereg przyczynków w interesującej nas sprawie. W większości przypadków badacze zajmowali się pojedynczymi dokumentami bądź nadaniami dla poszczególnych klasztorów, zakonów, szpitali⁵². Zagadnienie odpustów znalazło ważne miejsce w pracy Anny Kowalskiej poświęconej apelom kierowanym przez Stolicę Apostolską do Polski w sprawie organizacji krucjaty⁵³, jak również w szkicu Jana Drabiny o soborach powszechnych, a także w jego pracach poświęconych dyplomacji papieskiej oraz historii Śląska⁵⁴.

⁴⁹ *Pierwsze dwa przywileje Karmelitów trzewickowych klasztoru Bożego Ciała w Poznaniu*, wyd. W. Kłapkowski, „Collectanea Theologica”, R. 13: 1932, z. 3, s. 241–247; idem, *Kontrybucje kościelne na wojny z tatarami i husytami za Władysława Jagiełły*, „Collectanea Theologica. Przegląd Teologiczny”, R. 13: 1932, s. 330–354.

⁵⁰ L. Matusik, *Na marginesie handlu odpustami w okresie przedreformacyjnym na Śląsku*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 23: 1968, s. 371–386.

⁵¹ A. Witkowska, *Przemiany w ruchu pielgrzymkowym i praktyce odpustów w Kościele zachodnim w XIV–XV wieku*, „Znak”, R. 23: 1971, nr 7–8 (205–206), s. 892–900.

⁵² *Przywilej odpustowy Juliusza II dla szpitala św. Gertrudy*, „Kronika Miasta Poznania”, 2000, nr 3, s. 258–262; M. Gąssowska, *Wezwania katedry uppsalskiej w świetle najstarszych odpustów*, w: *Kultura średniowieczna i staropolska. Studia ofiarowane Aleksandrowi Gieysztorowi w pięćdziesięciolecie pracy naukowej*, kom. red. D. Gawinowa, S. Gawlas, M. Koczerska, S.K. Kuczyński, E. Potkowski, A. Rottermund, J. Tyszkiewicz, Warszawa 1991, s. 343–349; M. Słoń, *Refleksja nad jednym dokumentem: o jej walorach poznawczych na przykładzie listu rajców wrocławskich w sprawie odpustu świętojańskiego z 1461 r.*, w: *Ad fontes. O naturze źródła historycznego*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2004, s. 63–71.

⁵³ A. Kowalska, *Papieskie apele do Polski w sprawie pomocy dla Ziemi Świętej (XII–XIV w.)*, w: *Studia z dziejów średniowiecza i czasów nowożytnych*, red. S.M. Zajączkowski, Łódź 2000, s. 129–145.

⁵⁴ J. Drabina, *Wezwania średniowiecznych soborów powszechnych do wypraw krzyżowych do Palestyny*, w: *Religie a wojna i terrorizm*, red. J. Drabina, Kraków 2003, s. 87–107; idem, *Modele koegzystencji wyznaniowej w Polsce średniowiecznej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studia Religioznawcze”, 1994, z. 27, s. 12–14; kwestia odpustów poruszana była przezeń na marginesie studiów poświęconych dziejom Śląska i Wrocławia, zob. idem, *Życie codzienne w miastach śląskich XIV i XV w.*, Wrocław 1998, s. 92–93, 133–134, 146, 158, 160–161; idem, *Rola argumentacji religijnej w walce politycznej w późnośredniowiecznym Wrocławiu*, Kraków 1984, s. 12, 14, 19; idem, *Kontakty Wrocławia z Piusem II i Kurią Rzymską w latach 1458–1464*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 83: 1976, nr 3, s. 520, 522–523; idem, *Prokuratorzy miasta Wrocławia na papieskim dworze w drugiej połowie XV wieku*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 32: 1977, nr 3, s. 294; idem, *Stosunek Wrocławia do krucjat antytureckich w latach 1453–1529*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 35: 1980, s. 1–19; idem, *Kontakty Śląska z papieżem*

W polskiej historiografii najwięcej miejsca poświęcono indulgencjom dla mieszkańców Śląska i Pomorza. Wśród autorów zajmujących się historią tej pierwszej dzielnicy należy wymienić Marię Starnawską. Autorka opisała odpusty, które otrzymały zakony rycerskie⁵⁵. Natomiast Roman Stelmach w licznych artykułach omówił między innymi dokumenty odpustowe znajdujące się w Archiwum Państwowym we Wrocławiu⁵⁶. Halina Manikowska przedstawiła z kolei unikalny zabytek w skali ogólnopolskiej, to jest wrocławski *Liber indulgentiarum*. Ponadto na marginesie rozważań na temat ruchu pielgrzymkowego poczyniła szereg uwag odnośnie do odpustów⁵⁷. Tematykę tę podejmował także ks. Kazimierz Dola. Nie tylko omówił indulgencje, które otrzymały wrocławskie kościoły, ale także, na marginesie badań nad historią bractw na Śląsku, wymieniał

u schyłku średniowiecza, w: *Lux Romana w Europie Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem Śląska*, red. A. Barciak, Katowice 2001, s. 192–194.

⁵⁵ M. Starnawska, *Rola polskich zakonów krzyżowych w ruchu pielgrzymkowym*, w: *Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy. Materiały z XIII seminarium mediewistycznego*, red. J. Wiesiołowski, Poznań 1993, s. 109–115; eadem, *Kościoły zakonów krzyżowych na Śląsku jako ośrodki odpustowe. Komunikat*, w: *Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 1995, s. 313–318; eadem, *Świętych życie po życiu. Relikwie w kulturze religijnej na ziemiach polskich w średniowieczu*, Warszawa 2008.

⁵⁶ R. Stelmach, *Śląskie dokumenty odpustowe do końca XV w.*, w: *Klasztor w społeczeństwie średniowiecznym i nowożytnym*, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Opole–Wrocław 1996, s. 181–189; idem, *Dokumenty śląskich komend joannitów w zasobie Centralnego Archiwum Państwowego w Pradze*, „Archeion”, 2000, t. 102, s. 122, 127; idem, *Bulle papieskie dla śląskich cystersów — problematyka i stan zachowania*, w: *Lux Romana...*, s. 176, 180–181; idem, *Komenda Joannitów w Oleśnicy Małej w świetle zachowanych dokumentów z Centralnego Archiwum w Pradze*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 57: 2002, nr 2, s. 229; idem, *Rozprzestrzenienia się kultu św. Jadwigi na Śląsku w świetle zachowanych dokumentów (do schyłku XIV w.)*, w: *Scriptura, diploma, sigillum. Prace ofiarowane Profesorowi Kazimierzowi Bobowskiemu*, red. J. Zdrenka, J. Karczewska, Zielona Góra 2009, s. 105–112; idem, *Dokumenty do dziejów żeńskich klasztorów na Śląsku zachowane w Archiwum Państwowym we Wrocławiu*, w: *Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przelomu XVIII i XIX wieku)*, red. A. Radziwiński, D. Karczewski, Z. Zyglewski, Bydgoszcz–Toruń 2010, s. 430, 434, 442 artykuł zamieszczony na stronie internetowej www.archiwa.gov.pl/repository/wydarzenia/Roman_Stelmach.pdf (stronę przeglądaną 20.10.2008); idem, *Dokumenty biskupów wrocławskich dla śląskich klasztorów cysterskich (do czasów reformacji)*, w: *Klasztor w Kościele średniowiecznym i nowożytnym*, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Warszawa–Wrocław–Opole 2010, s. 192, 194, 196, 199, 201.

⁵⁷ E. Manikowska, *Wrocławski Liber indulgentiarum z końca XV w.*, w: *E scientia et amicitia. Studia poświęcone profesorowi Edwardowi Potkowskiemu w sześćdziesięciopięciolate urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej*, red. M. Drzewiecki, Warszawa–Pułtusk 1999, s. 131–143; eadem, *Ruch pielgrzymkowy na Śląsku w późnym średniowieczu — problemy badawcze*, w: *Peregrinationes...*, s. 225–241; eadem, *Religijność miejska*, w: *Ecclesia et civitas. Kościół i życie religijne w mieście średniowiecznym*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 2002, s. 11–36; eadem, *Geografia sakralna miasta*, w: *Animarum cultura. Studia nad kulturą religijną na ziemiach polskich w średniowieczu*, t. 1: *Struktury kościelno-publiczne*, red. H. Manikowska, W. Brojer, Warszawa 2008, s. 95–132.

odpusty im udzielone⁵⁸. Dla osób zajmujących się odpustami na tym obszarze bezcenne są katalogi dokumentów opracowane przez ks. Wincentego Urbana, zawierające rejestry z informacjami o odpustach⁵⁹.

Wśród prac poruszających to zagadnienie na terenie Pomorza wymienić należy publikacje poświęcone brackim dokumentom odpustowym miast państwa zakonu krzyżackiego autorstwa Ireneusza Czarcińskiego i Waldemara Rozyńkowskiego⁶⁰. Ponadto Rafał Kubicki w pracy poświęconej dominikanom kontraty pruskiej dokonał zestawienia nadań odpustowych udzielonych im przez ordynariuszy diecezji⁶¹. Dokumenty odpustowe dla dominikanów toruńskich znajdujące się w Archiwum Diecezjalnym w Pelplinie oraz Archiwum Państwowym w Toruniu ostatnio przybliżył Łukasz Myszka⁶². Omawiając dzieje Kościoła w pań-

⁵⁸ K. Dola, *Odpusty w średniowiecznym Wrocławiu*, w: *Viae historicae. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Lechowi A. Tyszkiewiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, Wrocław 2001, s. 353–365; idem, *Patrocinia świętego Wojciecha na Śląsku*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 2000, t. 20, s. 259–285; idem, *Duchowieństwo a miasto w przeddzień reformacji na przykładzie Wrocławia*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 2001, t. 21, s. 327–340; idem, *Konfraternie kapłańskie w diecezji wrocławskiej u schyłku średniowiecza*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1981, t. 9, s. 205–218; idem, *Wrocławska kapituła katedralna w XV wieku. Ustrój — skład osobowy — działalność*, Lublin 1983, s. 45, 89, 210, 221, 310.

⁵⁹ *Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, cz. I: dokumenty oznaczone sygnaturami alfabetycznymi, oprac. W. Urban, Rzym 1970; idem, *Wykaz regestrów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu II. Regestry dokumentów z parafii w Głogowie*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1973, t. 3, s. 322–372; idem, *Wykaz regestrów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu II. Regestry dokumentów Archiwum Parafialnego w Górze Śląskiej*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1973, t. 3, s. 373–374; idem, *Wykaz regestrów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu III. Regestry dokumentów parafii w Koźuchowie*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1974, t. 4, s. 251–268; idem, *Wykaz regestrów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu IV. Dokumenty świdnickiej prepozytury*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1976, t. 5, s. 319–341; idem, *Wykaz regestrów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu (VI). Regestry dokumentów parafii w Świdnicy c.d.*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1979, t. 7, s. 350–388.

⁶⁰ I. Czarciński, *Bractwa w wielkich miastach państwa krzyżackiego w średniowieczu*, Toruń 1993, aneks, tabela nr I: Brackie dokumenty odpustowe w miastach pruskich w średniowieczu, s. 110–112; zob. W. Rozyński, *Brackie dokumenty odpustowe w wielkich miastach pruskich w średniowieczu*, w: *Ecclesia et civitas...*, s. 227–232; przedstawiając dzieje kultu świętych w państwie zakonu krzyżackiego, autor ten niejednokrotnie podejmował tematykę odpustów. Idem, *Omnes Sancti et Sanctae Dei. Studium nad kultem świętych w diecezjach pruskich państwa zakonu krzyżackiego*, Malbork 2006, *passim*.

⁶¹ *Środowisko dominikanów kontraty pruskiej od XIII do połowy XVI wieku*, Gdańsk 2007, tabela nr 3: Listy odpustowe biskupów dla dominikanów kontraty pruskiej, s. 211–213; idem, *Biskupi a klasztory — na przykładzie funkcjonowania dominikanów w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach*, w: *Klasztor w Kościele średniowiecznym i nowożytnym...*, s. 57; zob. też T. Jasiński, *Dwie nieznanne bulle Grzegorza IX i Innocentego IV z lat 1232–1252 dotyczące misji pruskiej z zaginionego Archiwum Dominikanów wrocławskich*, „Zapiski Historyczne”, 1989, t. 54, z. 2–3, s. 79–82.

⁶² *Przywileje odpustowe dla dominikanów toruńskich. Przyczynek do dziejów życia religijnego średniowiecznego miasta*, „Nasza Przeszłość”, 2008, t. 110, s. 329–344.

stwie krzyżackim, Andrzej Radziwiński zwięźle przedstawił kwestię odpustów w świetle postanowień statutów synodalnych⁶³.

W większości przypadków badacze koncentrowali swą uwagę na pojedynczych dokumentach odpustowych bądź ich grupie przeznaczonych dla różnych odbiorców. Należy tutaj wymienić wzorcowe opracowanie i edycję jednego z dokumentów odpustowych Zbigniewa Oleśnickiego autorstwa Piotra Chojnackiego⁶⁴, prace Krzysztofa Stopki, przybliżające kontekst historyczny niektórych nadań odpustowych⁶⁵, jak również wyczerpujące studium ojca Marka Miławickiego dotyczące nadań odpustów dla krakowskich dominikanów⁶⁶. Na uwagę zasługują również prace na temat propagandy odpustowej. Należy tutaj wymienić rozprawę Marii Koczerskiej o miniaturze na dokumencie odpustowym kardynała Zbigniewa Oleśnickiego z 1449 roku. Autorka ta w monografii poświęconej temuż biskupowi omówiła także dokumenty odpustowe tego hierarchy⁶⁷.

Przedstawiając stan badań historiografii polskiej dotyczącej badań nad odpustami średniowiecznymi, nie sposób pominąć pionierskiej pracy Hanny Zaremskiej omawiającej zagadnienie religijności brackiej⁶⁸, jak również licznych

⁶³ *Kościół w państwie Zakonu Krzyżackiego w Prusach 1243–1525*, Malbork 2006, s. 223; kwestię nadań odpustowych w świetle statutów synodalnych wzmiankowała także M. Gąssowska, *Religijność ludowa Inflant w świetle statutów synodalnych z 1422 i 1428 roku i źródeł miejskich z XV w.*, w: *Colloquia mediaevalia Pragensia*, vol. 6, s. 168.

⁶⁴ *Dokument odpustowy kardynała Zbigniewa Oleśnickiego dla katedry plockiej z 1455 roku*, „*Studia Źródłoznawcze*”, 2002, t. 40, s. 79–88.

⁶⁵ *Odpust Bocheński z 1354 i jego ormiański kontekst*, w: *Polska i jej sąsiedzi w późnym średniowieczu*, red. K. Ożóg, S. Szczur, Kraków 2000, s. 55–80; idem, *Ormiański ślad w historii kościelnej średniowiecznego Krakowa*, w: *In the Orient where the Gracious Light... Satura orientalia in honorem Andrzeja Pisowicz*, ed. A. Krasnowolska, K. Maciuszek, B. Mękarśka, Kraków 2006, s. 191–199.

⁶⁶ *Odpusty w kościele Świętej Trójcy w Krakowie w wiekach średnich*, w: *Studia do dziejów klasztorów małopolskich w średniowieczu*, red. J. Marecki, L. Rotter, Katowice 2009, s. 114–152.

⁶⁷ M. Koczerska, *Miniatura na dokumencie odpustowym kardynała Oleśnickiego z 1449 roku*, „*Biuletyn Historii Sztuki*”, 1983, t. 45, nr 2, s. 163–174; zob. uwagi odnośnie do wystawionych przez Zbigniewa Oleśnickiego nadań odpustowych, eadem, *Zbigniew Oleśnicki i kościół krakowski w czasach jego pontyfikatu (1423–1455)*, Warszawa 2004, s. 105–106, 256–257. Miniaturą z 1449 roku zajmował się również Marek Walczak — *Ikonografia miniatury na dokumencie odpustowym Zbigniewa Oleśnickiego z roku 1449 w świetle papieskiej i soborowej propagandy w średniowieczu*, w: *Magistro et amico-amici discipulique. Lechowi Kalinowskiemu w 80 urodzin*, red. J. Gadomski, Kraków 2002, s. 481–504.

⁶⁸ *Bractwa w średniowiecznym Krakowie. Studium form społecznych życia religijnego*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1977; do tego zagadnienia nawiązuje studium A. Bruzdzińskiego, *Bractwa religijne w siedemnastowiecznym Krakowie. Zarys problematyki*, w: *Historia świadectwem czasów. Księdzu Profesorowi Markowi Tomaszowi Zahajkiewiczowi w 50. rocznicę święceń kapłańskich księgę tę ofiarują Przyjaciele, Koledzy, Uczniowie*, red. W. Bielak, S. Tylus, Lublin 2006, s. 103–147.

prac poświęconych kwestii lat świętych autorstwa ks. Jana Sossalli⁶⁹. Kontynuowali je następnie: ks. Bolesław Kumor⁷⁰, o. Henryk Damian Wojtyska⁷¹, Stefan Kwiatkowski⁷², ks. Adam Sachetnik⁷³, Stanisław A. Sroka⁷⁴ oraz Janusz Smołucha⁷⁵.

Istotne znaczenie posiadają także prace przedstawiające teologię odpustów⁷⁶. Należy wspomnieć w tym miejscu prace Stanisława Okoniewskiego⁷⁷, ks. Wojciecha Szmyda⁷⁸, ks. Mariana Myrchy⁷⁹, ks. Bogusława St. Patolety⁸⁰, ks. Mariana Pastuszko⁸¹, ks. Jerzego Buxakowskiego⁸², ks. Benedykta Glinkowskiego⁸³ i ks. Bogusława Nadolskiego⁸⁴. Na wzmiankę zasługują również hasła poświęcone temu zagadnieniu w encyklopediach i kompendiach historii religii, a także teologii⁸⁵.

⁶⁹ J. Sossalla, *Udział Śląska w Anno Sancto 1400*, „Wiadomości Urzędowe Kurii Biskupiej Śląska Opolskiego”, R. 21: 1966, nr 8, s. 186–191.

⁷⁰ *Pierwszy rok święty w kościele katolickim (1300)*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 1976, t. 23, z. 4, s. 5–10.

⁷¹ H.D. Wojtyska, *Lata święte w XV i XVI wieku*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 1976, t. 23, z. 4, s. 11–24; idem, *Miłościwe Lata. Dzieje Wielkich Jubileuszów Chrześcijaństwa (z udziałem Polaków)*, Olsztyn 2000 (tam przegląd literatury zachodnioeuropejskiej); K. Sokołowski, *Tradycja lat jubileuszowych*, Częstochowa 2000, s. 20–29.

⁷² *Odpust jubileuszowy roku 1450 w państwie zakonnym w Prusach*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 1987, nr 3–4 (177–178), s. 407–429.

⁷³ *Prośba świętej Jadwigi królowej o pierwszy odpust jubileuszowy w Polsce*, w: *Dzieło Jadwigi i Jagielly w sześćsetlecie chrztu Litwy i jej związków z Polską*, wybór i oprac. W. Biliński, Warszawa 1989, s. 253–266.

⁷⁴ *Udział Spytka z Jarosławia w Anno Sancto 1500*, „Rocznik Przemyski”, 1996, t. 32, z. 1, s. 105–109; idem, *Udział Ślązaków w obchodach Roku Świętego 1500 w świetle źródeł rzymskich*, w: *Lux Romana...*, s. 197–204.

⁷⁵ J. Smołucha, S.A. Sroka, *Historia lat świętych*, Kraków 2000; J. Smołucha, *Udział pielgrzymów z Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego w obchodach średniowiecznych jubileuszów chrześcijaństwa*, „Nasza Przeszość”, 2000, t. 93, s. 5–21.

⁷⁶ Kontekst teologiczny ogłaszanych jubileuszy chrześcijańskich przedstawia R. Foreville, *L'idée de Jubilé chez les théologiens et les canonistes (XIIe–XIIIe s.) avant l'institution du jubilé Romain (1300)*, „Revue d'histoire ecclésiastique”, 1961, vol. 56, s. 401–424; odnośnie do teologii odpustów zob. G. Pascal, *Les Indulgences doctrine et histoire*, Paris 1907; A. Minnis, *Reclaiming the Pardoners*, „Journal of Medieval and Early Modern Studies”, 2003, vol. 33, s. 311–334; R. Kiermayr, *How Much Money was Actually in the Indulgence Chest?*, „Sixteenth Century Journal”, 1986, vol. 17, no 3, s. 303–318; C. Journet, *Teologia delle indulgenze*, Ancona 1966.

⁷⁷ *O odpuszczeniu Porcyunkuli*, „Przegląd Kościelny”, 1907, t. 12, s. 33–44.

⁷⁸ *Odpusty*, Kraków 1930.

⁷⁹ *Ekskomunika*, „Polonia Sacra”, R.10: 1958, nr 2, s. 15–81.

⁸⁰ *Odpusty według Kodeksu Prawa Kanonicznego Jana Pawła II*, Pelplin 1996.

⁸¹ *Odpusty (Kanony 992–997)*, „Prawo Kanoniczne”, 1999, t. 42, nr 3–4, s. 63–199.

⁸² *Podstawy teologii odpustów*, „Communio”, R. 20: 2000, nr 3 (117), s. 114–126.

⁸³ *Odpusty*, Poznań 2005.

⁸⁴ *Liturgia*, t. 3: *Sakramenty, sakramentalia, błogosławieństwa*, Poznań 2002.

⁸⁵ N. Paulus, *Abläss*, w: *Lexikon für Theologie und Kirche*, hrsg. M. Buchberger, Bd. 1 A bis Bartholomäer, Freiburg im Breisgau 1930, kol. 31–36; E. Magnin, *Indulgences*, w: *Dictionnaire de Théologie Catholique*, t. 8 Isaac-Jeüne, Paris 1924, kol. 1594–1636; *Abläss*, w: *Lexikon des Mittel-*

W ostatnim czasie zostały omówione dokumenty odpustowe dla augustiańskiego kościoła św. Katarzyny na Kazimierzu, odpusty przyznane głównym miejscom pielgrzymkowym w Polsce średniowiecznej, przewodnik po odpustach udzielonych krakowskim duchakom, próby walki z nadużyciami w głoszeniu indulgencji, odpusty, jakimi obdarowywano wiernych, którzy udzielili wsparcia inkwizytorom zwalczającym herezję na terenie średniowiecznej Polski, analizie poddano zagadnienie opłat, jakie musieli składać wierni w średniowiecznej Polsce, aby dostąpić łaski odpustu, jak również przedstawiono odpusty udzielone bractwom na terenie Małopolski⁸⁶.

W przygotowaniu do druku znajdują się szkice na temat sprzedaży dokumentów odpustowych na potrzeby krucjaty w obronie wyspy Rodos, średniowiecznych nadań dla osób zmarłych, nadań odpustów dla wiernych wspomagających krucjaty skierowane przeciwko Turkom w XV i XVI w., odpustów udzielonych świątyniom i bractwom istniejącym na terenie średniowiecznej Wieliczki, nadań indulgencji, jakimi nagradzano wiernych, którzy wsparli studentów i mistrzów średniowiecznych uniwersytetów, zasygnalizowano także skomplikowane zagadnienie indulgencji skierowanych do kręgu zakonów mendykanckich, przedstawiając zagadnienie wzrostu znaczenia pozycji kościoła karmelitów w Krakowie, omówiono nadania indulgencji udzielonych temu zgromadzeniu, przedstawiono

alters, wydanie elektroniczne; E. Jombart, *Indulgences*, w: *Dictionnaire de Droit Canonique*, t. 5, Paris 1953, kol. 1331–1352; S. De Angelis, *Indulgenze*, w: *Enciclopedia Cattolica*, t. VI Geni-Inna, Romae 1951, kol. 1901–1910; *Portiunculae Indulgentia*, w: *Lexicon Cappuccinum*, Romae 1951, kol. 1388–1390; spośród polskich encyklopedii należy wymienić hasła: J. Krukowski, *Odpust*, w: *Encyklopedia katolicka*, red. E. Gigilewicz, t. 14, Lublin 2010, kol. 342–344; *Odpust*, w: *Podręczna encyklopedia kościelna*, red. Z. Chełmicki, t. 29–30, Warszawa 1913, s. 149–153; *Odpust*, w: *Encyklopedia kościelna*, wyd. M. Nowodworski, t. 17, Warszawa 1891, s. 97–116; J. Rajman, *Odpusty*, w: idem, *Encyklopedia Średniowiecze*, Kraków 2006, s. 706.

⁸⁶ W. Szymborski, *Średniowieczne odpusty dla klasztoru św. Katarzyny na krakowskim Kazimierzu*, w: *Miasta Polskie w średniowieczu i czasach nowożytnych*, red. P. Gołdyn, Kraków 2008, s. 85–95; idem, *Uwagi o średniowiecznym przewodniku po odpustach nadanych szpitalowi duchaków w Krakowie*, w: *Z religijnych zagadnień średniowiecza*, red. J. Drabina, Kraków 2008, s. 157–165; idem, *O przydatności dokumentów odpustowych z terenów Polski w badaniach nad ruchem pielgrzymkowym w Polsce*, w: *Drugie polsko-czeskie forum młodych mediewistów. Mediewista wobec źródła — teoria i praktyka. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 25–28 września 2007 roku*, red. J. Dobosz, J. Kujawiński, M. Matla-Kozłowska, Poznań 2009, s. 267–277; idem, *Nadużycia i fałszerstwa dokumentów odpustowych w Polsce średniowiecznej*, w: *Miłosierdzie — teoria i praktyka życiowa*, red. P.F. Nowakowski, W. Szymborski, Kraków 2009, s. 201–217; idem, *Uwagi o odpustach związanych z średniowieczną inkwizycją w Polsce*, w: *Inkwizycja papieska w Europie środkowo-wschodniej*, red. P. Kras, Kraków 2010, s. 244–269; idem, *Zbawienie tylko dla bogatych — uwagi o dokumentach odpustowych w średniowiecznej Polsce*, w: *Zbytek i ubóstwo w starożytności i średniowieczu*, red. L. Kostuch, K. Ryszewska, Kielce 2010, s. 357–366; idem, *Uwagi o religijności Małopolski w średniowieczu na przykładzie brackich dokumentów odpustowych*, w: *Wspólnoty małe i duże w społeczeństwach Czech i Polski w średniowieczu i w czasach wczesnonowożytnych*, red. W. Iwańczak, J. Smołucha, Kraków 2010, s. 159–183.

także konieczność szeroko pojmowanych interdyscyplinarnych badań nad dokumentami odpustowymi⁸⁷.

⁸⁷ W. Szymborski, *Sprzedż odpustów w obronie wyspy Rodos na terenie Polski*, w druku; idem, *Odpusty dla zmarłych w średniowiecznej Polsce*, w druku; idem, *Czyścowa nagroda dla wiernych w Polsce i Wielkim Księstwie Litewskim za udział w walkach z Turkami w XV i XVI w.*, w druku; idem, *Średniowieczne nadania odpustów dla Wieliczki*, w druku; idem, *Nadania odpustowe dla studentów i mistrzów uniwersyteckich w średniowiecznym Krakowie*, w druku; idem, *Niebiańska ekonomia — uwagi o funkcjonowaniu odpustów w kręgu zakonów mendykanckich w średniowiecznej Polsce*, w druku; idem, *Interdyscyplinarne badania nad średniowiecznymi dokumentami odpustowymi — perspektywy i możliwości badawcze*, w druku; idem, *Uwagi o znaczeniu religijnym sanktuarium oo. Karmelitów na Piasku w Krakowie na przełomie średniowiecza i czasów odrodzenia*, w druku.

I. HISTORIA I ZNACZENIE ODPUSTÓW W EUROPIE ZACHODNIEJ

Doktryna odpustów ulegała na przestrzeni wieków ewolucji. Niezmiennie pozostało jednakże podstawowe ich znaczenie jako *darowanie wobec Boga kar doczesnych należnych za grzechy odpuszczone już co do winy*¹. Dobroć i miłosierdzie Zbawiciela sprawiły, że Piotrowi przekazał on władzę kluczy:

Dam ci też klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane i w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie. (Mat, 16,19).

Zdaniem niektórych badaczy pierwszych śladów funkcjonowania w Kościele praktyki odpustowej można dopatrzeć się już pod koniec II wieku. Idea wstawiennictwa męczenników w celu złagodzenia pokuty grzeszników pojawia się w dziełach Tertuliana oraz Dionizego z Aleksandrii². W VII wieku zaczęły upowszechniać się księgi pokutne Kościoła irlandzkiego wyznaczające różnego rodzaju taryfy karne za popełnione winy (określano to mianem pokuty taryfowej). Poszczególne grzechy były z reguły obłożone bardzo surowymi i długotrwałymi karami, tak wielkimi, że skruszony grzesznik nie był w stanie im sprostać. By temu zaradzić, pojawiły się najpierw tzw. *redemptiones*, czyli zamiany kary na inne formy zadośćuczynienia za popełnione winy. Zamiast surowej i długotrwałej pokuty, kary mogły być złagodzone przez modlitwy, posty oraz ofiary pieniężne lub inne zbożne dzieła (np. zamiast długotrwałego postu o chlebie i wodzie można było odbyć pielgrzymkę do Wiecznego Miasta bądź złożyć ofiarę na rzecz Kościoła)³. Między odpuszczeniem pokuty stosowanym w starożytnym

¹ M. Myrcha, *Ekskomunika*, „Polonia Sacra”, R. 10: 1958, nr 2, s. 32; W. Szmyd, *Odpusty*, Kraków 1930, s. 9–24; J. Krukowski, *Odpust*, kol. 342; T. Wytrwał, *Odpusty. Jak dostąpić łaski darowania kar za grzechy?*, Poznań 2002, s. 12; B.S. Patoleta, *Odpusty według Kodeksu Prawa Kanonicznego Jana Pawła II*, Pelplin 1996, s. 31; A. Maurel, *The Christian instructed in the nature and use of Indulgences*, Dublin 1885, s. 8–9; R.W. Shaffern, *Images, jurisdiction...*, s. 238; C. Journet, *Teologia delle indulgenze*, s. 15–16.

² B. Kumor, *Pierwszy rok święty w kościele katolickim (1300)*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 1976, t. 23, z. 4, s. 6; N. Paulus, *Die Einführung des Kirchenschatzes...*, s. 285–286; dalsze przykłady omawia M. Pastuszko, *Odpusty (Kanony 992–997)*, „Prawo Kanoniczne”, 1999, t. 42, nr 3–4, s. 66 i n.; T. Wytrwał, *Odpusty. Jak dostąpić łaski...*, s. 27–28; zob. też J. Buxakowski, *Podstawy teologii odpustów*, „Communio”, R. 20: 2000, nr 3 (117), s. 120.

³ M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 72; Biblioteka PAU i PAN, rkps 5115, k. 144; P.H. Delehay, *Les Lettres d'Indulgences Collectives*, s. 344; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 38–44; G. Schwaiger, *Der Ablass im Mittelalter*, w: *Wallfahrt kennt keine Grenzen*, hrsg. L. Kriss-Rettenbeck, G. Möhler, Zürich 1984, s. 341; B. Nadolski, *Liturgika*, s. 87, 89–98; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 6–7; W. Szmyd, *Odpusty*, s. 25–26; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 69–71; J. Buxakowski, *Podstawy teologii odpustów*, s. 120–121; *Odpust*, w: *Encyklopedia kościelna*, s. 103; H. Zaremska, *Banicy w średniowiecznej Europie*, Warszawa 1993, s. 27–29; P. Bortkiewicz, *Praktyki pokutne*

Kościoła a późniejszymi odpustami istniała wielka różnica. Darowanie kary było ściśle związane z pojednaniem z Kościołem (*reconciliatio*) lub sakramentalnym rozgrzeszeniem (*absolutio*). W XI wieku *indulgentiones relaxationes* — odpusty (darowanie kar doczesnych za popełnione grzechy) oderwały się od sakramentu pokuty, co miało miejsce tylko w Kościele Zachodnim⁴.

Pierwsze próby teoretycznego uzasadnienia indulgencji w średniowieczu pojawiły się w II połowie XII wieku, czyli po przeszło stu latach od czasów, kiedy zaczęto je stosować⁵. By usprawiedliwić praktykę udzielania odpustów, sformułowano pojęcie tzw. Skarbcza Kościoła, na który składają się zasługi Chrystusa oraz wszystkich świętych. Nadając odpusty, Kościół czerpał ze wspomnianego skarbcza⁶. Doktryna ta została oficjalnie sformułowana przez papieża Klemensa VI w bulli *Unigenitus* z 1343 roku⁷. Warto przytoczyć obszerniejszy jej fragment:

Ten właśnie skarb... (Dobry Bóg) powierzył św. Piotrowi, kluczownikowi nieba, i jego następcom, swoim na ziemi namiestnikom, aby był rozdawany wiernym dla ich zbawienia i aby prawdziwie pokutującym i spowiadającym się udzielono go miłosiernie, dla szczególnych i rozumnych przyczyn odpuszczając doczesną karę należną za grzech bądź częściowo, bądź całkowicie, tak ogólnie, jak i w poszczególnych wypadkach (według tego, co uznają za pożyteczne przed Bogiem).

w kościele. Zarys wybranych problemów, w: *Odkrywanie drogi pokuty. Sympozjum o pokucie i pojednaniu, Lubań Śląski, 27–28 XI 1999*, zebrał i oprac. P. Bortkiewicz, Warszawa 2000, s. 76–89; odnośnie do pokuty zob. R.S.T. Haslenhurst, *Some account of the Penitential Discipline of the Early Church in the First Four Centuries*, London 1921; R.M.J. O'Donnell, *Penance in the Early Church*, Dublin 1908, s. 8 i n.

⁴ N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 27–29; S. De Angelis, *Indulgenze*, kol. 1902; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1595–1607; E. Jombart, *Indulgences*, kol. 1333–1335; N. Paulus, *Die Anfänge des Ablasses*, s. 193 i n.; idem, *Indulgences as a social factor...*, s. 13–16; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 72; zob. też M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 36–97.

⁵ R.W. Shaffern, *Images, jurisdiction...*, s. 238; idem, *The Medieval Theology of Indulgences*, w: *Promissory Notes...*, s. 11, 14, 24–27; idem, *The Penitents' Treasury...*, s. 44–48.

⁶ R.W. Shaffern, *Images, jurisdiction...*, s. 238–239; idem, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 26–28; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 16; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image of Mediaeval religion*, London 1975, s. 237; N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 190, 192, 197, 202; A. Witkowska, *Przemiany w ruchu pielgrzymkowym...*, s. 898; A. Maurel, *The Christian instructed...*, s. 16–19; F. Remy, *Les Grandes Indulgences Pontificales...*, s. 4; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1594; C. Journet, *Teologia delle indulgenze*, s. 22–23; N. Paulus, *Ablass*, w: *Lexikon für Theologie und Kirche*, kol. 33; M. Myrcha, *Ekskomunika*, s. 32–33; B. Glinkowski, *Odpusty*, Poznań 2005, s. 12; J. Buxakowski, *Podstawy teologii odpustów*, s. 116–117; *Odpust*, w: *Podręczna encyklopedia kościelna*, s. 149–150; W. Szmyd, *Odpusty*, s. 16 i n.; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 80; T. Wytrwał, *Odpusty. Jak dostąpić łaski...*, s. 14; B.S. Patoleta, *Odpusty według Kodeksu...*, s. 32–33; A. Minnis, *Reclaiming the Pardoners*, s. 312–313; por. R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 37 i n.; C.G. Coulton, *Social Life in Britain from the Conquest to the Reformation*, Cambridge 1918, s. 203–204.

⁷ H.C. Lea, *A History of auricular confession*, vol. III: *Indulgences*, s. 14–27; R.W. Shaffern, *Images, jurisdiction...*, s. 247; idem, *The Penitents' Treasury...*, s. 79–84.

Wiemy, że do powiększenia tego skarbcza przyczyniają się zasługi Najświętszej Bogurodzicy i wszystkich wybranych, od pierwszego sprawiedliwego aż do ostatniego. Nie trzeba wcale obawiać się wyczerpania, czyli zmniejszania tego skarbcza tak ze względu na nieskończone zasługi Chrystusa, o czym wyżej powiedziano, jak też ze względu na to, że tym bardziej wzrasta zasób zasług, im większa ilość ludzi, czerpiąc zeń, dochodzi do świętości⁸.

Pojęcie odpustów nierozłącznie związane było z ideą czyścica. Wedle ustaleń Jacques'a Le Goffa jego idea pojawiła się w Europie w drugiej połowie XII wieku⁹, wówczas też mógł nastąpić dynamiczny rozwój doktryny odpustów. Wyobrażenie czyścica zakorzeniło się w świadomości ludzi średniowiecza w XIII wieku¹⁰. Warto w tym miejscu przytoczyć opinię Stanisława Byliny:

Nauka o czyścicu wprowadzała werdykt mniej kategoriyczny, o konsekwencjach umiarkowanych. Co więcej, właściwe dlań cierpienia przemijające mogły być łagodzone, zaś wyrok pokuty mógł ulec skróceniu dzięki miłosierdziu Boga, orędownictwu świętych oraz modlitwie Kościoła, krewnych i przyjaciół zmarłego.¹¹

Pierwsze nadania odpustów pojawiły się na początku XI wieku, wyprzedzając pojawienie się doktryny czyścica¹². Odpusty udzielane były jeszcze przed ogłoszeniem przez papieża Urbana II wyprawy do Ziemi Świętej. Mogli je otrzymać rycerze biorący udział w wyprawach przeciwko muzułmanom w Hiszpanii¹³.

⁸ *Breviarium Fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, oprac. S. Głowa, I. Bieda, Poznań 1988, s. 452.

⁹ J. Le Goff, *Narodziny czyścica*, Warszawa 1997; S. Bylina, *Czyściec u schyłku średniowiecza*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 90: 1983, nr 4, s. 729; A.K. Turner, *Historia piekła*, Gdańsk 1996, s. 106–107; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 116–117.

¹⁰ S. Bylina, *Czyściec...*, s. 730, 733–734; zob. też G. Cross, *The Mediaeval Catholic Doctrine of the Future Life*, „The Biblical World”, 1912, vol. 39, no 3, s. 192–193; por. A. Guriewicz, *Jednostka w dziejach Europy. Średniowiecze*, Gdańsk–Warszawa 2002, s. 105, 108, 216; R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 35–38; zob. też A.K. Turner, *Historia piekła*, s. 110.

¹¹ S. Bylina, *Człowiek i zaświaty. Wizje kar pośmiertnych w Polsce średniowiecznej*, Warszawa 1992, s. 117.

¹² J. Sumpston, *Pilgrimage. An Image...*, s. 141; *De origine, progressu*, passim; N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 27–28; J. Buxakowski, *Podstawy teologii odpustów*, s. 121; por. S. De Angelis, *Indulgenze*, kol. 1903; N. Paulus, *Die Anfänge des Sterbeablasses*, s. 11–12; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 46–47.

¹³ Zob. bullę Aleksandra II z 1063 roku udzielającą odpustów wszystkim, którzy udadzą się do Hiszpanii i będą walczyć z Saracenami *Epistolae Pontificum Romanorum Ineditae*, ed. S. Loewenfeld, Lipsiae 1885, nr 82, s. 43; zob. też Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 588, 620; D. Ramos-Lissón, *Jerusalén en el medievo Español desde una perspectiva Cristiana*, „Scripta Theologica”, 2009, vol. 41, no 3, s. 930; J. Flori, *L'Église et la Guerre Sainte: de la "Paix de Dieu" à la "croisade"*, „Annales. Économies, Sociétés, Civilisations”, 1992, vol. 47, no 2, s. 458–459; F. Remy, *Les Grandes Indulgences...*, s. 11; L. Pastor, *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. R.F. Kerr, vol. VII, London 1908, s. 335; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 12–13; idem, *The Penitents' Treasury...*, s. 52; F.F. Izquierdo, *Los caballeros cruzados en el ejército de la Monarquía Hispánica durante los siglos XVI y XVII: anhelo o realidad?*, „Revista

Ponadto w 1091 roku papież Urban II przyznał wiernym, którzy przyczynili się do odbudowy klasztoru w Pavilly, odpust czwartej części pokuty nałożonej przez biskupa bądź księdza, co zdaniem wybitnego badacza ruchu pielgrzymkowego Jonathana Sumptiona stanowiło jeden z pierwszych dokumentów odpustowych¹⁴. Intensyfikacja nadań odpustowych związana była jednakże z ogłaszanymi przez papieża krucjatami.

Decydującego kroku w kierunku ukształtowania się doktryny, na mocy której udzielano odpustów, dokonał papież Urban II na synodzie w Clermont¹⁵. Upowszechnienie się indulgencji w świadomości ludzi średniowiecza bezsprzecznie związane było z organizacją wypraw krzyżowych¹⁶. Papież Innocenty III

de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante”, 2004, no 22, s. 14, 76; P. Charanis, *Aims of the Medieval Crusades and How They Were Viewed by Byzantium*, “Church History”, 1952, vol. 21, no 2, s. 124; zob. też J.B. MacGregor, *The Ministry of Gerold d’Avanches: Warrior-Saints and Knightly Piety on the eve of the First Crusade*, “Journal of Medieval History”, 2003, vol. 29, s. 236–237; C.J. Wyerman, *Were There Any Crusades in the Twelfth Century*, “The English Historical Review”, 1995, vol. 110, no 437, s. 554–556, 561–563; J. Mandziuk, *Historia kościoła katolickiego na Śląsku. Średniowiecze*, T. I, cz. 3 (1417–1520), Warszawa 2005, s. 291; zob. też J. Trupinda, *Ideologia krucjatowa w kronice Piotra z Dusburga*, Gdańsk 1999, s. 179–181; istnieje jednak opinia, że odpusty przed pierwszą wyprawą krzyżową nie były odpustami krucjatowymi, gdyż wyprawy te nie były nazywane krucjatami, por. J. Møller Jensen, *Peregrinatio sive expeditio: Why the First Crusade was not a Pilgrimage*, “Al-Masāq”, 2003, vol. 15, no 2, s. 121–122.

¹⁴ J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 141. Papież Urban II w 1095 roku przyznał szereg takich nadań, zob. *ibidem*, s. 141–142.

¹⁵ *De origine, progressu*, s. 46–48; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession*, vol. III: *Indulgences*, s. 10–11; *idem*, *A History of the Inquisition...*, vol. I, s. 42; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 137–138, 141; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 10–11; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 36–37; R. Cessario, *St. Thomas Aquinas...*, s. 78–79; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 13; *idem*, *The Penitents’ Treasury...*, s. 48–50; J. Møller Jensen, *War, Penance and the First Crusade. Dealing with a “Tyrannical Construct”*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, s. 51–54; A.L. Bysted, *Indulgences, Satisfaction...*, s. 86–87; S. Kangas, *Deus Vult. Violence and Suffering as a Means of Salvation during the First Crusade*, w: *ibidem*, s. 164–166.

¹⁶ Zob. postanowienia w sprawie odpustów udzielanych uczestnikom wypraw krzyżowych *Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski*, t. II: (869–1312) *Konstantynopol IV, Lateran I, Lateran II, Lateran III, Lateran IV, Lyon I, Lyon II, Vienne*, układ i opracowanie A. Baron, H. Pietras, Kraków 2007, s. 124–127, 206–207, 232–233, 314–325, 378–379, 382–385, 390–393; *De origine, progressu*, s. 46 i n.; odpustom udzielanym krzyżowcom osobną monografię poświęcił A. Gottlob, *Kreuzablass und Almosenablass*; N. Daniel, *The Legal and Political Theory of the Crusade*, w: *A History of the Crusades*, ed. K.M. Setton, vol. VI: *The Impact of the Crusades on Europe*, ed. H.W. Hazard, N.P. Zacour, Wisconsin 1989, s. 8–16; H.C. Lea, *A History of auricular confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 152; R.W. Shaffern, *The Penitents’ Treasury...*, s. 50–54; R. Cessario, *St. Thomas Aquinas...*, s. 77–92; F. Remy, *Les Grandes Indulgences...*, s. 12–13; S. De Angelis, *Indulgenze...*, kol. 1902; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1608; N. Paulus, *Abläss*, w: *Lexikon für Theologie und Kirche*, kol. 34; *idem*, *Indulgences as a social factor...*, s. 62–64; R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 222; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 50–97; R.W. Shaffern, *Learned Discussions...*, s. 367–368; G. Cregut, *Concile de Clermont en 1095 et la première croisade*, Clermont–Ferrand 1895, *passim*; J. Riley-Smith, *What were the Crusades*, s. 57–61; *idem*, *The Motives of the Earliest Crusaders and the Settlement of Latin*

w 1215 roku sprecyzował, kto mógł dostąpić łaski odpustu krucjatowego. W jego pełnej formie przysługiwał on tym, którzy przyjęli krzyż i wyruszyli na wyprawę. Umożliwił skorzystanie z łaski tego odpustu osobom, które wyruszyły na krucjatę, a ich udział został sfinansowany przez osoby trzecie oraz dla tych, którzy pokryli koszty wyprawy innych żołnierzy. Schemat nadania odpustu sformułowany przez Innocentego III posłużył kolejnym papieżom podczas ogłaszania wypraw krzyżowych¹⁷. Warto podkreślić, że w odpustach, które otrzymywali krzyżowcy, miały udział także kobiety uczestniczące w wyprawach bądź wspierające je materialnie¹⁸. Niejednokrotnie papieskie bulle wzywające wiernych do udziału

Palestine, 1095–1100, "The English Historical Review", 1983, vol. 98, no 389, s. 722–723; idem, *The First Crusaders 1095–1131*, Cambridge 1998, s. 49, 66–71; M.C. Horowitz, *Long Time Going Religion and the Duration of Crusading*, "International Security", 2009, vol. 34, no 2, s. 162–193; P. Endmann, *Die Entstehung des Ablasses für den Ersten Kreuzzug*, "Concilium medii aevi", 2003, vol. 6, s. 163–194; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 291; J. Chélini, *Dzieje religijności w Europie Zachodniej w średniowieczu*, Warszawa 1996, s. 265; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 7; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 74; T. Wytrwał, *Odpusty. Jak dostąpić łaski...*, s. 29; H. Zaremska, *Banici...*, s. 40; J. Knap, *Dvé křížové výpravy Přemysla Ottokara II do Prus*, w: *Drugie polsko-czeskie forum...*, s. 89–90; por. S. Runciman, *Średniowieczny manicheizm*, Gdańsk 1996, s. 134; A.F. Grabski, *Polska wobec idei wypraw krzyżowych na przełomie XI i XII wieku. „Duch krzyżowy” Anonima Galla*, „Zapiski Historyczne”, 1961, t. 26, z. 4, s. 42–43; W. Porges, *The Clergy, the Poor, and the Non-combatants on the First Crusade*, "Speculum", 1946, vol. 21, no 1, s. 1–2; P. Soukup, *Pilgrimage element in crusades with Czech participation in the twelfth century*, w: *Wallfahrten in der europäischen Kultur...*, s. 53–55; C.J. Tyerman, *Philip VI and the Recovery of the Holy Land*, "The English Historical Review", 1985, vol. 100, no 394, s. 51; D.C. Munro, *A Crusader*, s. 323–324; P. Ayris, *Preaching the Last Crusade...*, s. 691–692; P. Jackson, *The Crusade Against the Mongols (1241)*, "Journal of Ecclesiastical History", 1991, vol. 42, no 1, s. 5–6; N.J. Housley, *Politics and Heresy in Italy: Anti-Heretical Crusades, Orders and Confraternities, 1200–1500*, "Journal of Ecclesiastical History", 1982, vol. 33, no 4, s. 193–194; idem, *The Italian Crusades. The Papal-Angevin Alliance and the Crusades against Christian Lay Powers, 1254–1343*, Oxford 1982, s. 127–136; R.E. Hassner, M.C. Horowitz, *Correspondence: Debating the Role of Religion in War*, "International Security", 2010, vol. 35, no 1, s. 206–207; G. Dickson, *Rite de Passage? The Children's Crusade and Medieval Childhood*, "The Journal of the History of Childhood and Youth", 2009, vol. 2, no 3, s. 320; W. Szmyd, *Odpusty...*, s. 26; A.L. Bysted, *Indulgences, Satisfaction...*, s. 85, 89–91; E. Christiansen, *The Northern Crusades...*, s. 48–49; odnośnie do krucjat skierowanych przeciwko Litwinom zob. A. Ehlers, *Mission and Crusade...*; sporadycznie można natrafić na informacje o dziedziczeniu odpustów krucjatywowych N. Housley, *Crusading as Social Revolt: The Hungarian Peasant Uprising of 1514*, "Journal of Ecclesiastical History", 1998, vol. 49, no 1, s. 16.

¹⁷ N. Housley, *The Avignon Papacy and the Crusades, 1305–1378*, Oxford 1986, s. 129–130, *De origine, progressu*, s. 53; zob. też załącznik nr III zawierający przykładowe nadanie odpustu dla uczestników wypraw krzyżowych, ibidem, s. 310–311; N. Daniel, *The Legal and Political...*, s. 12–13; F.A. Cazel, *Financing the Crusades*, w: *A History of The Crusades*, vol. VI, s. 132–133, 136; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 52–53; H.C. Lea, *A History of the Inquisition...*, vol. I, s. 42–43.

¹⁸ C.T. Maier, *The Roles of Women in the Crusade Movement: a Survey*, "Journal of Medieval History", 2004, vol. 30, s. 70–72, 74, 77; N. Housley, *The Avignon Papacy...*, s. 131; por. L.A. Craig, "Stronger than Men and Braver than Knights": *Women and the Pilgrimage to Jerusalem and Rome in the Later Middle Ages*, "Journal of Medieval History", 2003, vol. 29, s. 157–158; N. Hodgson, *Nobility, Women and Historical Narratives of the Crusades and the Latin East*, "Al-Masāq", 2005, vol. 17, no 1, s. 61–62; H. Nicholson, *Women on the Third Crusade*, "Journal of

w wyprawie krzyżowej zawierały informacje, jak długo trwać miała służba wojskowa¹⁹.

Odpusty otrzymywały także osoby, które wprawdzie nie wyruszyły na wyprawę, lecz modliły się za powodzenie armii (40 dni) bądź uczestniczyły w procesji w intencji wyruszającego wojska²⁰. Takie przypadki udokumentowane są w Anglii. W Prusach można było uzyskać odpust za sam fakt przebywania przez jakiś czas na danym obszarze²¹. Z terenów XIV-wiecznej Francji znane są bulle krucjatowe udzielające odpustów rycerzom, którzy pod nieobecność monarchy walczącego w obronie Ziemi Świętej bronili terytorium swego państwa. Zyskiwali oni takie same nadania jak krzyżowcy wyruszający na wyprawę²². Hojnie szafowane przez papieżstwo w XIII w. nadania odpustowe dla krzyżowców zrodziły obawy, choćby u Tomasza z Akwinu, że uczestnicy krucjat mogą zacząć je traktować jako swoistą przepustkę do raj. Filozof uważał, że może to spowodować, iż po powrocie z Ziemi Świętej rycerze przekonani o zagwarantowaniu sobie zbawienia będą wieść życie dalekie od chrześcijańskich wzorców postępowania²³.

Stopniowo Kościół rozszerzał zakres odpustów krucjatowych. Można je było otrzymać, walcząc przeciwko heretykom na terenie Europy bądź wspomagając działania inkwizycji²⁴. Wśród historyków istnieje opinia, że krucjaty były ogła-

Medieval History”, 1997, vol. 23, no 4, s. 335–349; P.A. Throop, *Criticism of Papal...*, s. 407; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 57–58.

¹⁹ 40 dni w odniesieniu do wezwań do krucjaty skierowanej przeciwko albigensom L.W. Marvin, *Thirty-Nine Days and a Wake-Up: The Impact of the Indulgence and forty days service on the Albigensian Crusade, 1209–1218*, „The Historian”, 2002, vol. 22, s. 76–77, 85–92; zob. też G. Dickinson, *La genèse de la croisade des enfants (1212)*, „Bibliothèque de l’École des chartes”, 1995, vol. 153, no 1, s. 72; 4 miesiące w odniesieniu do krucjaty 1276 roku na terenie półwyspu iberyjskiego P. Linehan, *“Quedam de quibus dubitans”: On Preaching the Crusade in Alfonso X’s Castile*, „Historia, instituciones, documentos”, 2000, vol. 27, s. 134; 3 miesiące w przypadku krucjat skierowanych przeciwko Fryderykowi II bądź Manfredowi, 6 miesięcy lub nawet rok w odniesieniu do wypraw na Sycylię, N. Housley, *The Italian Crusades...*, s. 137–138; zob. też idem, *The Avignon Papacy...*, s. 83–84, 130–131.

²⁰ D.S. Bachrach, *The Ecclesia Anglicana Goes to War: Prayers, Propaganda, and Conquest during the Reign of Edward I of England, 1272–1307*, „Albion: A Quarterly Journal Concerned with British Studies”, 2004, vol. 36, no 3, s. 397–398, 405–406; W.R. Jones, *The English Church and Royal Propaganda during the Hundred Years War*, „The Journal of British Studies”, 1979, vol. 19, no 1, s. 21, 23; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 62–64; por. R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 49–50, 234; zob. wzmiankę o nadaniu odpustu 60 dni dla osób modlących się w intencji zwycięstwa wojsk chrześcijańskich walczących z muzułmanami w XIV w. *De origine, progressu*, nr 51, s. 58.

²¹ A. Ehlers, *Mission and Crusade...*, s. 9; odnośnie do odpustów udzielonych uczestnikom wypraw krzyżowych zob. M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 52–56.

²² C.J. Tyerman, *Philip VI and the Recovery of the Holy Land*, „The English Historical Review”, 1985, vol. 100, no 394, s. 30 zob. też N. Housley, *The Avignon Papacy...*, s. 131–132.

²³ M.C. Horowitz, *Long Time Going...*, s. 175; zob. też N. Daniel, *The Legal and Political...*, s. 13.

²⁴ N.J. Housley, *Politics and Heresy...*, s. 194–196; zob. też idem, *Indulgences for Crusading, 1417–1517*, w: *Promissory Notes...*, s. 277–308; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 92–94;

szane nie tylko przeciwko niewiernym, schizmatykom czy heretykom, lecz również władcom czy osobistym wrogom papieżstwa, jak miało to miejsce w przypadku konfliktu papieża Bonifacego VIII z rodziną Colonnów²⁵.

Warto podkreślić, że osoby głoszące wyprawy krzyżowe same otrzymywały identyczne nadania jak krzyżowcy²⁶. W XIII wieku mistrzowie paryscy sporządzili specjalne pomoce duszpasterskie dla kaznodziejów krucjatowych²⁷. Kazania krucjatowe głoszone były w dniu świąteczne, takie jak Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, Wielkanoc, niedziele w okresie Wielkiego Postu, Środę Popielcową, w dni upamiętniające męczenników i świętych, np. Szczepana, Wincentego, Piotra czy Pawła, oraz w Wielkim Poście oraz podczas Adwentu — dlatego że krucjatę uważano za jedną z form dewocji i pobożności, jako naśladowanie Chrystusa i innych świętych²⁸. Po wynalezieniu druku pojawiły się drukowane bulle krucjatowe wzywające do walki przeciwko Turkom²⁹.

H.C. Lea, *A History of the Inquisition...*, vol. I, s. 136, 144–145, 191; por. C.T. Gorham, *The Medieval Inquisition. A Study in religious Persecution*, London 1918, s. 92.

²⁵ P. Charanis, *Aims of the Medieval Crusades...*, s. 129–130; D.P. Waley, *Papal Armies in the Thirteenth Century*, “The English Historical Review”, 1957, vol. 72, no 282, s. 26; J.R. Strayer, *The Crusade against Aragon*, “Speculum”, 1953, vol. 28, no 1, s. 102–113; tematyce tej osobną monografię poświęcił N. Housley, *The Italian Crusades...*; zob. też idem, *The Avignon Papacy*; krucjaty przeciwko Tatarom, Hohenstaufom, Grekom oraz wezwania do udziału w krucjacie w północnej Europie omawia M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 67–91; zob. wypisy źródłowe dotyczące wypraw krzyżowych *De origine, progressu*, passim; P.A. Throop, *Criticism of Papal...*, s. 380–381; zob. też J. Puckett, “Reconmenciez novele estoire”: *The Troubadours and the Rhetoric of the Later Crusades*, “MLN”, 2001, vol. 116, no 4, s. 872; R.W. Shaffern, *The Penitents’ Treasury...*, s. 54; B. Lowe, *Teaching in the “Schole of Christ”: Law, Learning, and Love in Early Lollard Pacifism*, “The Catholic Historical Review”, 2004, vol. 90, no 3, s. 426–427; D.S. Bachrach, *The Friars Go to War: Mendicant Military Chaplains 1216-c. 1300*, “The Catholic Historical Review”, 2004, vol. 90, no 4, s. 624; H.C. Lea, *A History of the Inquisition...*, vol. I, s. 44–45; zob. wzmianki o nadaniach odpustowych dla rycerzy walczących z Henrykiem IV *De origine, progressu*, s. 46 i n.

²⁶ J. Bird, *Crusade and Conversion after the Fourth Lateran Council (1215): Oliver of Padernborn’s and James of Vitry’s Missions to Muslims Reconsidered*, “Essays in Medieval Studies”, 2004, vol. 21, s. 25; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 61; por. J. Riley-Smith, *What were the Crusades*, s. 55–57.

²⁷ J. Bird, *The Victorines...*, s. 5, 12–13; odnośnie do kaznodziejstwa krucjatowego zob. C.T. Maier, *The Roles of Women...*, s. 17–32 oraz edycję kazań krucjatowych zamieszczonych w tej publikacji, ibidem, s. 82–263; N. Daniel, *Crusade Propaganda*, w: *A History of the Crusades*, vol. VI, s. 48–53.

²⁸ J. Bird, *The Victorines...*, s. 5–6.

²⁹ Zob. BUWr, Ink XV F. 528; Ink XV F. 937.2; Ink XV F. 937.3, k. A 1 r-A 10 r; Ink XV F. 1059, 3, k. A 1r-A 10 r; Gallica la bibliothèque numérique. Bibliothèque Nationale de France, FRBNF37242342, FRBNF33764933; jako jedne z pierwszych drukowano bulle krucjatowe ogłoszone przez papieża Mikołaja V w 1451 roku wzywające do przyjęcia krzyża i walki z Turkami R.H. Schwoebel, *Coexistence, Conversion, and the Crusade Against the Turks*, “Studies in the Renaissance”, 1965, vol. 12, s. 183–184; bulle z 1454 roku wraz z ich reprodukcjami omawia T.L. de Vinne, *The Invention of printing. A Collection of facts and Opinions descriptive of Early Prints and playing cards, the block-books of the fifteenth century, the Legend of Lourens Janszoon Coster, of Haarlem, and the Work of John Gutenberg and his associates*, New York 1876, s. 405–410; zob.

Jednym z aspektów doktryny odpustów była kwestia indulgencji udzielanych osobom zmarłym. Należy pamiętać, że początkowo *absolutiones* zmarłych były tylko modlitwami za zmarłych. Teologowie i kanoniści z końca XII wieku rozważali jedynie kwestie odpustów dla żyjących, nigdy zaś za zmarłych. Żaden z nich nie traktował absolucji zmarłych za odpust. Aż do XIII wieku nie próbowano wyjaśnić podstaw takich nadań, pomimo że przyznawano je od XI wieku krzyżowcom³⁰. Zagadnienie to budziło szereg kontrowersji. Trzeba pamiętać, że nawet zwolennicy odpustu dla zmarłych nigdy nie starali się go wyprowadzać ze stosowanej od stuleci absolucji zmarłych. Dyskutowana była ponadto kwestia wpływu Kościoła na dusze po śmierci w zależności od tego, czy przebywały w czyśćcu, czy w piekle. Podkreślano konieczność odbycia spowiedzi, aby odpust był ważny. W wieku XIV pojawił się nowy argument w dyskusji o odpustach udzielanych zmarłym, była to mianowicie kwestia zakresu władzy papieskiej³¹. Sprawa wspomnianej kategorii odpustów pojawiła się podczas obrad soboru w Vienne, a w pełni została usankcjonowana dopiero w XV wieku³². Idea odpustu dla zmarłych widoczna jest w postępowaniu Heloizy. Otóż po śmierci Abelarda starała się ona u Piotra opata Cluny o listy, które miały pośmiertnie udzielić absolucji Piotrowi od popełnionych przezeń grzechów. Z okresu sprzed XV wieku, kiedy odpusty te zostały zaakceptowane, pochodzi indulgencja wystawiona przez arcybiskupa Teobalda. Hierarcha nadał 15 dni odpustu mieszkańcom Dover, którzy zginęli w czasie połowów³³.

Osobno należy rozpatrywać indulgencje dla wiernych, którzy odmówili modlitwy w intencji dusz zmarłych. W tego rodzaju nadaniach odpustowych czasu-

też A. Bernard, *De l'origine et des débuts de l'imprimerie en Europe*, Partie 1, Paris 1853, s. 12, 53, 166, 170–177; idem, *De l'origine et des débuts de l'imprimerie en Europe*. Partie 2, Paris 1853, s. 24–25; L. Delisle, *Mandements épiscopaux imprimés à Tréguier au XVe siècle. Lettre à M. Arthur de La Borderie, member de l'institut*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1900, vol. 61, s. 63; zob. też J. Ashcroft, *Black Arts: Renaissance and Printing Press in Nuremberg, 1493–1528*, "Forum for Modern Language Studies", 2008, vol. 45, no 1, s. 4–5; S. Heath, *Pilgrim Life in the Middle Ages*, London 1911, s. 321.

³⁰ R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 160; J. Riley-Smith, *The First Crusaders...*, s. 72–74.

³¹ R.W. Shaffern, *Learned Discussions...*, s. 368–377–380; idem, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 33–36.

³² H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 336–346; zob. bullę Sykstusa IV z 1476 roku udzielającą odpustów duszom przebywającym w czyśćcu, ibidem, nr 1, s. 585–586; *De origine, progressu*, s. 416–418; L. Pastor, *The History of the Popes...*, s. 335; R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 224, 226–232; idem, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 21; R.W. Shaffern, *Learned Discussions...*, s. 376, 380; idem, *The Penitents' Treasury...*, s. 160–171; A. Witkowska, *Przemiany w ruchu pielgrzymkowym...*, s. 899; W. Szmyd, *Odpusty*, s. 29–31; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 82–83; *Odpust*, w: *Encyklopedia kościelna*, s. 106; G. Schwager, *Der Ablass im Mittelalter*, s. 342; zob. też S. De Angelis, *Indulgenze*, kol. 1904; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1616; F. Remy, *Les Grandes Indulgences...*, s. 27–28; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 297–298.

³³ N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 46.

mi precyzyjnie określano, za czyją duszę należało się modlić, bądź ogólnie informowano, że należy nawiedzić cmentarz w intencji zmarłych tam pochowanych. Z terenów Anglii zachowały się świadectwa ukazujące praktykę pozyskiwania takich dokumentów. Zabiegała o nie najczęściej rodzina zmarłego lub egzekutorzy testamentów³⁴.

Upowszechnienie odpustów związane było z rozwijającym się w Europie ruchem pielgrzymkowym, jak też z kultem relikwii³⁵. Doszło do tego, że pielgrzymi idący do wybranego przez siebie sanktuarium dążyli do nawiedzenia po drodze jak największej liczby relikwii, aby zebrać jak największą liczbę odpustów³⁶. Gdyby nie wzmiankowane przeze mnie czynniki — ruch krucjatowy i pątnictwo, nadania odpustowe nie stałyby się aż tak istotne w religijności ówczesnych mieszkańców Europy³⁷.

Warto zastanowić się, jakie odpusty można było uzyskać. Indulgenje dzieleno na zupełne i częściowe. Pierwsze z nich udzielane były początkowo jedynie krzyżowcom³⁸. Odpust zupełny oznaczał:

...ten odpust, przez który Kościół tym, którzy dopełnią przepisanych warunków do jego dostąpienia, udziela ze skarbcza Kościoła tyle zadośćuczynienia, ile im potrzeba na odpuszczenie wszystkich kar doczesnych, należnych za grzechy już zgładzone do winy.³⁹

Natomiast odpust częściowy oznaczał darowanie kary określonej w dniach, latach, równej okresowi czasu, jaki należałoby pokutować w ciągu życia, aby

³⁴ R.N. Swanson, *Indulgences for Prayers...*, s. 199–200, 207–210.

³⁵ D. Webb, *Pilgrims and Pilgrimage...*, s. 64; eadem, *Medieval European Pilgrimage*, s. 20–22, 27, 30, 66–67, 70; eadem, *Pardons and Pilgrims*, w: *Promissory Notes...*, s. 241–276; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 51–54, 236–243; idem, *Indulgences at Norwich...*, s. 18–19; idem, *Religion and Devotion...*, s. 225–226; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, passim; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 54–55, 57; J. Edwards, „*España es diferente*”? *Indulgences and the Spiritual Economy in Late Medieval Spain*, w: *Promissory Notes...*, s. 151–155; N. Ohler, *Życie pielgrzymów w średniowieczu. Między modlitwą a przygodą*, Kraków 2000, s. 30–31, 50–57, W. Mruk, *Pielgrzymowanie do Ziemi Świętej w drugiej połowie XIV wieku*, Kraków 2001, s. 27–28, 37–39, 47; S. Heath, *Pilgrim Life...*, s. 39–40, 321, 325, 327; C.G. Zaleski, *St. Patrick's Purgatory: Pilgrimage Motifs in a Medieval Otherworld Vision*, „*Journal of the History of Ideas*”, 1985, vol. 46, no 4, s. 467–485; N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 43; K. Szczepkowska-Naliwajek, *Relikwiarze średniowiecznej Europy od IV do początku XVI wieku. Geneza, treści, styl i technika wykonania*, Warszawa 1996, s. 39–42.

³⁶ A. Osterrieth, *Medieval Pilgrimage: Society and Individual Quest*, „*Social Compass*”, 1989, vol. 36, no 2, s. 146–147; zob. związek pielgrzymek do Wilsnack z udzielonymi odpustami C. Zika, *Host, Processions and Pilgrimages: Controlling the Sacred in Fifteenth-Century Germany*, „*Past and Present*”, 1988, no 118, s. 50; odnośnie do pielgrzymek do Wilsnack zob. K. Bracha, *Kontrowersje wokół cudu w Wilsnaku w świetle dyskusji w późnym średniowieczu*, w: *Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy...*, s. 167–180.

³⁷ N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 36.

³⁸ J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 141.

³⁹ W. Szmyd, *Odpusty*, s. 41–42.

zmazać winę za te grzechy⁴⁰. Należy także rozróżnić odpusty nadane przez pojedynczych biskupów bądź kardynałów od tych nadanych przez kilku dostojników Kościoła. Te ostatnie określa się jako odpusty kolektywne⁴¹.

Warto chwilę uwagi poświęcić zagadnieniu czasu odpustu. Początkowo mierzono odpusty w zależności od kar, darowywano czwartą, trzecią lub połowę pokuty. Dopiero z czasem zaczęto obiecywać darowanie całej pokuty. W dokumentach odpustowych pochodzących z wieku XII można napotkać zarówno wyliczenia oparte na darowaniu pewnej części pokuty, jak i przeliczeniu ich na jednostki czasowe, np. 7, 10, 20, 40 dni bądź 1, 2, 3 lata⁴². Nieograniczoną władzę udzielania odpustów posiadał jedynie papież⁴³. Podczas obrad IV Soboru Laterańskiego podjęte zostały decyzje dotyczące wartości odpustów, jakich mogli udzielać duchowni. Otóż postanowiono, że w dniu poświęcenia kościoła biskupi mogą przyznać maksymalnie rok odpustów, bez względu na to, czy konsekracja była dokonywana przez jednego, czy kilku biskupów. Natomiast w rocznicę poświęcenia kościoła odpust nie mógł przekroczyć 40 dni⁴⁴.

Początkowo nadania te były stosunkowo niewielkie⁴⁵. W XIII wieku papież udzielał skromnych odpustów. Wedle ustaleń N. Paulusa z czasów pontyfikatu Honoriusza III odpust wynoszący 1 rok został udzielony jedynie w dwóch przypadkach. Odpust wynoszący 1 rok w XIII wieku był udzielany z okazji kanonizacji, jak miało to miejsce w przypadku św. Antoniego z Padwy i św. Dominika, bądź 1 rok i 40 dni w odniesieniu do Elżbiety z Turynii. Natomiast Innocenty IV najczęściej udzielał odpustów wynoszących 1 rok i 40 dni, rzadziej 2 lata i 2 kwadrageny⁴⁶. Dokumenty odpustowe mogli również wystawiać kardynałowie — w wysokości 100 dni oraz arcybiskupi i biskupi — 40 dni⁴⁷. Nikolaus Pau-

⁴⁰ P.H. Delehaye, *Les Lettres d'Indulgences Collectives*, s. 348; C. Journet, *Teologia delle indulgenze*, s. 51–52; W. Szmyd, *Odpusty*, s. 43; J. Krukowski, *Odpust*, kol. 343.

⁴¹ P.H. Delehaye, *Les Lettres d'Indulgences Collectives*, s. 350; zob. też R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 56–57.

⁴² N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 75.

⁴³ R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 30; zob. N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 210; zob. też G. Casagrande, *Confraternities and Indulgences in Italy in the Later Middle Ages*, w: *Premissory Notes...*, s.39.

⁴⁴ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 61, 76, 153; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 142.

⁴⁵ Biblioteka PAU i PAN, rkps 5117, k. 265; R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 220; zob. też W. Szmyd, *Odpusty*, s. 43; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 72–73; N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 30; odnośnie do liczenia dni i lat odpustu zob. H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 86–87, 91–93.

⁴⁶ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. III, s. 150.

⁴⁷ Ibidem, t. II, s. 219 i n.; R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 220; idem, *Indulgences in Late Medieval England*, s. 11, 32, 35, 42; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1615; M. Cohen, *An Indulgence for the Visitor...*, s. 867; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 51; W. Szmyd, *Odpusty*, s. 38–41; M. Koczerska, *Zbigniew Oleśnicki*, s. 256; kwestia udzielania indulgencji przez biskupów oraz innych dostojników Kościoła była przedmiotem obrad IV Soboru Laterańskiego. *Dokumenty Soborów Powszechnych...*, t. II, s. 306–307; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III:

lus zwrócił uwagę na rozporządzenie papieża Klemensa V z 1309 roku, na mocy którego biskupi mogli udzielać 100 dni odpustów dla dobrodziejów przytułków dla sierot⁴⁸.

W XIV w. ordynariusze diecezji przyznawali nadania odpustowe wykraczające poza określone podczas obrad soboru laterańskiego ramy czasowe. Zwrócili na to uwagę ojcowie zgromadzeni w 1339 roku na synodzie w Akwilei, podkreślając fakt, że prócz nadmiernego udzielania odpustów biskupi przyznawali indulgencje na terenach wykraczających poza zasięg ich jurysdykcji⁴⁹.

W czasach średniowiecza interpretowano dokumenty odpustowe w taki sposób, aby skumulować jak największą wartość dni i lat odpustu, nawet jeżeli nadanie zawierało klauzulę ograniczającą czas jego obowiązywania np. do okresu życia wystawcy dokumentu⁵⁰. Część duchownych próbowała nawet zsumować wartość odpustów, jakie można było otrzymać w ich diecezji. Otóż wedle archidiacona z Ely w Anglii, który około roku 1500 podjął trud takiego bilansu, w rejonie Salisbury można było uzyskać 1 064 037 lat odpustu, 11 odpustów zupełnych oraz odpusty trzeciej i czwartej części wszystkich grzechów⁵¹, ale niestety nie wiadomo, na czym opierał swe wyliczenia. Ten rozrachunek pokazuje, jaką drogę przeszły nadania odpustowe, a także jak zmieniła się świadomość i mentalność ludzi średniowiecza⁵².

Do połowy wieku XIV liczba udzielonych odpustów zupełnych nie była duża, w przeważającej mierze nadawano je w ścisłym związku z głoszonymi krucjatami⁵³. Zmiana nastąpiła wraz z praktyką udzielania odpustów jubileuszowych, nadań *in articulo mortis*, jak również w wyniku szerzącej się w Europie czarnej śmierci, kiedy to powszechny był proceder fałszowania nadań odpustowych (wówczas też nasiliła się krytyka nadań odpustowych)⁵⁴. Warto podkreślić, że liczbowy wzrost nadań odpustowych miał miejsce w czasach pontyfikatu Bo-

Indulgences, s. 13–14, 172–173; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 29–30; idem, *The Penitents' Treasury...*, s. 184–188; D. Webb, *Pardons and Pilgrims*, s. 241–242.

⁴⁸ N. Paulus, *Indulgences as a social factor...*, s. 48.

⁴⁹ J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 142.

⁵⁰ R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 221; zob. też pojmowanie kwestii liczenia dni i lat odpustów w nadaniach dla bractw — G. Casagrande, *Confraternities and Indulgences...*, s. 62–63.

⁵¹ *Vetus liber archidiaconi Eliensis*, ed. C.L. Feltoe, E.H. Minns, Cambridge 1917, s. 3, 210; N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 25.

⁵² R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 22–23.

⁵³ R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 30–31; M. Purcell, *Papal Crusading Policy...*, s. 38; por. S. De Angelis, *Indulgenze*, kol. 1903; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1609, 1612, 1615.

⁵⁴ R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 220–221; idem, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 31; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 77–78; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 21–22; D. Webb, *Pardons and Pilgrims*, s. 253–254; W. Mruk, *Przyczyny krytyki ruchu pątniczego w XIV–XV wieku*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”, 2002, z. 129, s. 11.

nifacego IX⁵⁵. Sprzed tego okresu dużą wartość liczbową miał jedynie odpust „Porcjunkuli” udzielony przez papieża Honoriusza III w 1216 roku wiernym, którzy nawiedzili kościół Matki Boskiej Anielskiej w Asyżu 2 sierpnia. Działania papieża wzbudziły niechęć innych dostojników Kościoła, gdyż obawiano się, że udzielenie tak wielkiego odpustu doprowadzi do zmniejszenia ruchu pielgrzymkowego do Palestyny i innych miejsc świętych⁵⁶. W XIII w. jedynie świątynie położone w Wiecznym Mieście mogły szczycić się wyjątkowo licznymi nadaniami odpustów udzielonych przez papieży⁵⁷. Warto podkreślić, że z wyjątkiem odpustów krucjatowych i „Porcjunkuli” wierni nie mogli dostąpić łaski odpustu zupełnego. Sytuacja ta uległa zmianie w 1294 roku, kiedy to papież Celestyn V przyznał takie nadanie świątyni Collemaggio położonej nieopodal Akwilei z okazji święta Jana Chrzciciela. Nadanie to zostało przez jego następcę Bonifacego VIII skasowane jako niezgodne z prawem kanonicznym⁵⁸.

Jednym z przejawów wzrostu znaczenia odpustów w religijności wiernych czasów średniowiecza była kwestia tzw. odpustów jubileuszowych⁵⁹. Prakty-

⁵⁵ F. Remy, *Les Grandes Indulgences...*, s. 16; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 31; J. Hrdina, *Papežské odpustkové...*, s. 35–36, 40–41, 43–45; idem, *Päpstliche Ablässe...*, s. 112–114; por. H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 65–67.

⁵⁶ J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 142–143, 292–293. Odnośnie do historii odpustu Porcjunkuli zob. *Fratris Francisci Bartholi de Assisio...*, s. 13–25; *De origine, progressu*, nr 47, s. 123–125; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A.S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. II (1221–1237), Florentia 1931, s. 62–73; zob. też zapisy o cudach potwierdzające ważność odpustu *Bartholi de Assisio*, s. 35 i n.; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 237–241; idem, *A History of the Inquisition...*, vol. I, s. 41–42; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 128, 133–136, 145, 151; idem, *Indulgences and Sainly Devotionalism...*; J. Shiners, *Medieval Popular Religion 1000–1500: A Reader*, New York 1997, s. 382–383; R.N. Swanson, *Indulgences at Norwich...*, s. 20; zob. też: P. Péano, *La "Quaestio fr. Petri Iohannis Olivi" sur l'indulgence de la Portioncule*, „Archivum Franciscanum”, 1981, vol. 74, s. 33–76; S. Okoniewski, *O odpuszczeniu Porcjunkuli*, s. 34–44; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 76; D. Webb, *Pilgrims and Pilgrimage...*, s. 64; eadem, *Pardons and Pilgrims*, s. 245; *Memoriale ordinis fratrum Minorum a fr. Joanne de Komorowo compilatum*, ed. X. Liske, A. Lorkiewicz, *Monumenta Poloniae Historica*, t. V, Kraków 1888, s. 107; C. Bogdalski, *Odpust Porcjunkuli jego historyczny rozwój, wskazówki informacyjne, tudzież niektóre modlitwy do pozyskania tego odpustu przydatne*, Kraków 1923, s. 8–9; M. Rzecznik, *Odpust Porcjunkuli*, Sokal 1929, s. 2–5, 7; C. Schmitt, *Portioncule*, w: *Catholicisme hier aujourd'hui demain. Encyclopédie publiée sous le patronage de l'Institut catholique de Lille*, par G. Mathon, G.H. Baudry, P. Guilluy, E. Thiery, t. 8, Paris 1987, kol. 654–655; *Portionculae Indulgentia*, kol. 1388–1390; Biblioteka PAU i PAN, rkps 5117, k. 150–153.

⁵⁷ J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 230–231, 242; zob. wzmianki o nadaniach odpustowych dla bazylik i kościołów rzymskich *De origine, progressu*, s. 180–184.

⁵⁸ J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 142.

⁵⁹ Zob. wypisy źródłowe dotyczące ogłaszanych przez papieży jubileuszy *De origine, progressu*, sectio III, s. 67 i n.; J. Hrdina, *Papežské odpustkové...*, s. 42, 47; G. Dickson, *The Crowd...*, s. 280–281; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 199–214; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 231 i n.; O. Kwapis, *Jubileuszowe fundacje Bonifacego IX*, w: *Podróżnicy, fundatorzy, święci*, red. T. Ratajczak, Poznań 2008, s. 129–130, 132; zob. też D. O'Grady, *Lata Święte w Rzymie. Jubileusze Kościoła katolickiego 1300–2000*, Warszawa 1999; A. Witkowska, *Przemiany w ruchu pielgrzymkowym...*, s. 893; B. Hamernek, *Początki pielgrzymek*

kę ich udzielania zapoczątkował papież Bonifacy VIII bullą *Antiquorum habet fidem* z 22 lutego 1300 roku⁶⁰. Warto odnotować, że ogłoszenie pierwszego roku świętego zostało niejako wymuszone przez samych wiernych. U schyłku XIII wieku powszechnie szerzyła się opinia, że wraz z początkiem nowego stulecia w Rzymie będzie można otrzymać nadzwyczajne odpusty. Z tych powodów od 1 stycznia 1300 roku do Rzymu zaczęły napływać niezliczone rzesze pątników⁶¹. Na polecenie papieża Bonifacego VIII przeprowadzono kwerendę w archiwum papieskim w celu wyszukania wzmianek o praktyce udzielania odpustów w 1200 roku, jednakże nie znaleziono tam żadnych informacji. Stąd dopiero w oparciu o relacje świadków, jakoby pamiętających poprzedni rok święty, postanowiono udzielić odpustu zupełnego tym wszystkim pielgrzymom, którzy nawiedzą bazyliki św. Piotra i Pawła w Rzymie oraz odbędą spowiedź⁶². Pielgrzymi spoza Wiecznego Miasta mieli nawiedzić wspomniane bazyliki 15 razy, Rzymianie 30 razy⁶³.

Powodzenie roku jubileuszowego spowodowało, że papież Klemens VI w bulli *Unigenitas* z 1343 roku ogłosił rok 1350 kolejnym rokiem świętym, skrócił też czas oczekiwania na następny jubileusz do lat 50⁶⁴. Kolejni papieże, podążając

do Rzymu „*Ad limina apostolorum*”, „Communio. Międzynarodowy Przegląd Teologiczny”, R. 17: 1997, nr 4, s. 48; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1612; zob. też historię jubileuszu roku 1450 L. Pastor, *The History of the Popes...*, s. 74 i n.

⁶⁰ F. Remy, *Les Grandes Indulgences...*, s. 17–18; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 55; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 5; J. Smołucha, *Udział pielgrzymów z Królestwa Polskiego...*, s. 6–7; H.D. Wojtyśka, *Miłościwe Lata...*, s. 12–13; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 79; G. Dickson, *The Crowd...*, s. 284–285, 290–294.

⁶¹ D. Webb, *Pilgrims and Pilgrimage...*, s. 64–65, 76, 117–119; J. Chélini, H. Branthomme, *Drogi Boże. Historia pielgrzymek chrześcijańskich*, Warszawa 1996, passim; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 7–8; J. Pater, *Rola pielgrzymek w rozwoju religijności wiernych na Śląsku*, w: *Milenium kościoła na Śląsku. Materiały sympozjum zorganizowanego przez katedrę historii kościoła i patrologii Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w dniu 31 maja 2000 roku*, red. J. Kopeć, Opole 2000, s. 136; J. Smołucha, *Udział pielgrzymów z Królestwa Polskiego...*, s. 5–21; H.D. Wojtyśka, *Miłościwe Lata...*, s. 13–14; S. Kwiatkowski, *Odpust jubileuszowy roku 1450...*, s. 408–409.

⁶² J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 232; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 5–6; J. Smołucha, S.A. Sroka, *Historia lat świętych*, s. 18–19; D. O'Grady, *Lata Święte w Rzymie...*, s. 82–84; J. Smołucha, *Udział pielgrzymów z Królestwa Polskiego...*, s. 6–7; A. Sachetnik, *Prośba świętej Jadwigi...*, s. 253; J. Sossalla, *Udział Śląska...*, s. 188; H.L. Kessler, J. Zacharias, *Rome 1300. On the Path of the Pilgrim*, London 2000, s. 1.

⁶³ B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 6; D. O'Grady, *Lata Święte w Rzymie...*, s. 84–85; J. Sossalla, *Udział Śląska...*, s. 189; H. Barycz, *Polacy na studiach w Rzymie w epoce Odrodzenia (1440–1600)*, Kraków 1938, s. 12.

⁶⁴ *Vitae Paparum Avenionensium hoc est Historia Pontificum Romanorum qui in Gallia sederunt ab anno Christo MCCCIV usque ad Annum MCCCXCIV Stephanus Baluzius*, ed. G. Mollat, t. I, Paris 1916, s. 245, 290, 299–302, 304–305, 544, 548; *De origine, progressu*, sectio III, nr 2, s. 68–69; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 237; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 56; J. Smołucha, *Udział pielgrzymów z Królestwa Polskiego...*, s. 7–8; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 9; J. Smołucha, S.A. Sroka, *Historia lat świętych*, s. 21; D. O'Grady, *Lata Święte w Rzymie...*, s. 90–92; H.D. Wojtyśka, *Miłościwe Lata...*, s. 16.

jego śladami, jeszcze bardziej zmniejszali okres czasu pomiędzy kolejnymi latami świętymi. Urban VI skrócił go do lat 33, wyznaczając następny rok jubileuszowy na rok 1390, a za Pawła II jubileusze przypadały już co 25 lat⁶⁵. Część historyków zwraca uwagę także na aspekty polityczne ogłaszanych jubileuszy, wynikające z prób podkreślenia znaczenia i przewagi władzy papieskiej nad świecką⁶⁶.

Każde nadanie odpustowe wiązało się z pewnymi warunkami, które mieli dopełnić wierni, oprócz obowiązkowego odbycia spowiedzi⁶⁷. Wśród tych zobowiązań można wymienić tytułem przykładu nawiedzenie świątyni w określone święto od pierwszych niesporów aż do drugich (czyli w terminie od pierwszych niesporów dnia poprzedzającego aż do godziny 12 w nocy dnia danego święta)⁶⁸. Odpusty były udzielane w celu skłonienia wiernych do pomocy w budowie, przebudowie i renowacji świątyń i szpitali, budowie mostów i dróg, jak to miało miejsce w Anglii od końca XII wieku, udzielenia wsparcia osobom chorym na dżumę i trąd, zdobycia środków na wykup z niewoli tureckiej. Po pojawieniu się konfraterni odpust wspomagał ich funkcjonowanie⁶⁹. Można spotkać się z opinią,

⁶⁵ *De origine, progressu*, sectio III, nr 16, s. 77–78; L. Pastor, *The History of the Popes...*, s. 117, 273; J. Smolucha, *Udział pielgrzymów z Królestwa Polskiego...*, s. 9, 15; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 9; H.D. Wojtyśka, *Lata święte w XV i XVI*, s. 11; idem, *Miłościwe Lata...*, s. 19; A. Sachetnik, *Prośba świętej Jadwigi...*, s.254; J. Sossalla, *Udział Śląska...*, s.187; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 80; T. Wytrwał, *Odpusty. Jak dostąpić łaski...*, s. 31; *At the Court of the Borgia being an Account of the Reign of Pope Alexander VI written by his Master of Ceremonies Johann Burckhard*, ed. and translated by G. Parker, London 1963, s. 169–170.

⁶⁶ G. Dickson, *The Crowd...*, s. 281–283; B. Kumor, *Pierwszy rok święty...*, s. 8; H.D. Wojtyśka, *Miłościwe Lata...*, s. 16, 19.

⁶⁷ H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 59–60, 106, 177; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 143–144; R. Cessario, *St. Thomas Aquinas...*, s. 79; W. Szmyd, *Odpusty*, s. 34–35; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 14–15; idem, *Learned Discussions...*, s. 368. Do upowszechnienia się spowiedzi zob. S. Bylina, *Spowiedź jako instrument katechezy i nauki współżycia społecznego w Polsce późnego średniowiecza*, „Społeczeństwo Polski Średniowiecznej”, 1992, t. 5, s. 256–265.

⁶⁸ W. Szmyd, *Odpusty*, s. 68.

⁶⁹ H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 177–180; N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 42; K.W. Cameron, *The Pardoner and his Pardons. Indulgences circulating in England on the Eve of the Reformation with a historical introduction*, Hartford 1965, s. 5–6; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 17–18; idem, *The Penitents' Treasury...*, s. 58–63, 68; G. Casagrande, *Confraternities and Indulgences...*, s. 40–41; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 55, 58, 60–61, 243–244; zob. też A. Gransden, *Letter of Recommendation from John Whethamstede for a Poor Pilgrim 1453/4*, “The English Historical Review”, 1991, vol. 106, no 421, s. 932–939; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 164. Odpustom udzielonym w zamian za wsparcie kościołów, szpitali, pomoc w odbudowie świątyń oraz inne akcje dobroczynne, w tym wspieranie biedaków, pomoc dzieciom porzuconym znajdującym się w szpitalu Świętego Ducha w Rzymie, finansowanie posagu biednym dziewczętom, co umożliwiało im zamążpójście, wsparcie kobiet trudniących się nierządem, aby mogły porzucić tę niegodną profesję, zbieranie środków na wykup z niewoli tureckiej chrześcijan, wsparcie szkół i biednych scholarów, pomoc przy drukowaniu nadań odpustowych, budowę dróg, mostów, umocnień, rozbudowę portów, wsparcie bractw, Nikolaus Paulus poświęcił odrębną monografię *Indulgences as a social factor...*, s. 23–121; idem, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 226–239,

że gdziekolwiek w późnym średniowieczu pojawiła się potrzeba pieniędzy, tam ogłaszano odpusty⁷⁰.

Pojawienie się wynalazku druku spowodowało, że zaczęto posługiwać się powielanymi mechanicznie dokumentami, jednakże zawierały one tę samą treść co dokumenty ręcznie sporządzane. Jako jedne z pierwszych drukowane indulgencje pojawiły się w 1451 czy 1454 roku w związku z krucjatą przeciwko Turkom⁷¹.

247 i n.; G.R. Owst, *Preaching in Medieval England...*, s. 102; C. Walford, *Bridges: Their Historical and Literary Associations*, „Transactions of the Royal Historical Society. New Series”, 1884, vol. 1, s. 366–367; W. T. Jackman, *Le développement des moyens de transport dans l'angleterre modern*, „Annales de Géographie”, 1920, vol. 29, no 157, s. 60; J.A. Bowman, *The Bishop Builds a Bridge: Sanctity and Power in the Medieval Pyrenees*, „The Catholic Historical Review”, 2002, vol. 88, no 1, s. 11–12; nadania odpustów dla wiernych wspomagających klasztory żeńskie na terenie Anglii, które ucierpiały w wyniku powodzi, pożarów, napaści, a także nie posiadały wystarczających środków materialnych na remont dachów, omawia E. Power, *Medieval English Nunneries, c. 1275 to 1535*, Cambridge 1922, s. 169, 174–177, 423; interesujący przykład odpustu udzielanego w związku z wykupem osób będących w niewoli tureckiej przedstawił W.E.A. Axon, *On Christian Captive Indulgences in the British Museum, Lambeth Palace, and John Rylands Library*, „The Library a Quarterly Review of Bibliography and Library Lore”, 1906, vol. VII, New series, s. 275–286; odnośnie do nadań odpustowych dla kobiet niegdyś trudniących się prostytucją zob. J. Rollo-Koster, *From Prostitutes to Brides of Christ: The Avignonesse Repenties in the Late Middle Ages*, „Journal of Medieval and Early Modern Studies”, 2002, vol. 32, no 1, s. 117–118; *De origine, progressu*, s. 156; z XVI w. pochodzi nadanie odpustu udzielone przez Wilhelma von Honstein biskupa Strasburga dla wiernych, którzy wsparli materialnie osoby chore na syfilis J.L. Flood, *“Safer on the battlefield than in the city”: England, the “sweating sickness”, and the continent*, „Renaissance Studies”, 2003, vol 17, no 2, s. 167; krótką charakterystykę nadań odpustowych, którymi nagradzano różne postawy wiernych, np. uczestnictwo w krucjatach, odmawianie modlitw przed obrazami świętych, przedstawia D. Jenei, *Art and Mentality in the Late Middle Ages Transylvania*, „New Europe College Yearbook”, 2004 (special edition), s. 37–44.

⁷⁰ N. Vincent, *Some Pardoners' Tales...*, s. 24–25; por. R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 46–75.

⁷¹ J. Shinnars, *Medieval Popular Religion...*, s. 386; F. Eisermann, *The Indulgence as a Media Event: Developments in Communication through Broadsides in the Fifteenth Century*, w: *Premisitory Notes...*, s. 311–313; S. Heath, *Pilgrim Life...*, s. 321; zob. wykaz inkunabułów odpustowych w Polsce: *Incunabula quae in Bibliothecis Poloniae asservantur*, ed. M. Bohonos, E. Szandorowska, red. A. Kawecka-Gryczowa, t. I, A-L, Wratislaviae–Varsaviae–Cracoviae 1970, nr 22, s. 6; nr 205, s. 33; nr 577, s. 94; nr 3048, s. 504; nr 3057, s. 506; nr 3058, s. 506; nr 3078, s. 509; nr 3079, s. 510; nr 3113, s. 516; *Incunabula quae in Bibliothecis Poloniae asservantur*, ed. M. Bohonos, E. Szandorowska, red. A. Kawecka-Gryczowa, t. I, M-Z, Wratislaviae–Varsaviae–Cracoviae 1970, nr 4190, s. 706; nr 4191, s. 706; nr 4235, s. 712–713; nr 4236, s. 713; nr 4237, s. 713; nr 4579, s. 773; nr 4580, s. 773; nr 4582, s. 773; nr 4583, s. 773; nr 4584, s. 774; *Incunabula quae in Bibliothecis Poloniae asservantur*, ed. M. Bohonos, M. Spandowski, E. Szandorowska, red. A. Kawecka-Gryczowa, t. II, *Addenda, indices*, Wratislaviae–Varsaviae–Cracoviae 1993, nr 5894, s. 32; nr 5921, s. 40; nr 5922, s. 40; nr 5960, s. 48; nr 3375, s. 129–130; zob. też inkunabuły odpustowe, które znajdowały się na terenie Polski do roku 1939, ibidem, nr 80, s. 188; nr 906, s. 276; nr 1299, s. 276; nr 1367, s. 326; nr 1932, s. 389; nr 1933, s. 389; W. Wydra, *Katalog inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, Poznań 2002, nr 298, s. 146; J. Tondel, *Inkunabuły w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie*, Pelplin 2007, nr 300, s. 418; zob. informacje o bullach odpustowych L. Hain, *Repertorium Bibliographicum in quo libri omnes ab arte typographica inventa usque ad annum MD typis expressi ordine alphabetico vel simpliciter enumerantur*

Z nadania biskupa Rudolfa z Würzburga, wierni mogli uzyskać czterdziestodniowy odpust, jeżeli wspomogli pracę drukarzy nad edycją mszału (1481) czy brewiarza (1482)⁷². Podobnie postąpił biskup Ratyzbony w związku z pracami nad edycją mszału w 1485 roku⁷³. Wśród inkunabułów można napotkać zarówno dyplomy, na mocy których przyjmowano do łask konfraterni, udzielano przywilejów posiadania prywatnych spowiedników oraz udzielano odpustów *in articulo mortis*, jak również traktaty odpustowe. Rozpowszechnienie tego typu źródeł zbiegło się w czasie z akcją sprzedawania odpustów w związku z planowanymi krucjatami czy zbieraniem środków na przebudowę Bazyliki św. Piotra w Rzymie. W tych okolicznościach narodziła się krytyka odpustów⁷⁴.

Warto podkreślić, że niektóre inkunabuły odpustowe drukowane były w językach narodowych⁷⁵. Przykładowo, z terenów Hiszpanii znane są drukowane dokumenty odpustowe wystawione przez kwestarzy, które są bogato iluminowane motywami roślinnymi. Z dobrodziejstw w nich zawartych (odpust zupełny) miały korzystać osoby, które wsparły krucjatę przeciwko Grenadzie. Z kręgiem krajów Rzeszy należy wiązać jeden z inkunabułów przechowywanych w Bibliotece Jagiellońskiej. Jest to drukowana karta z artykułami z bulli papieża Sykstusa IV z 4 grudnia 1480 roku, w związku z planowaną krucjatą przeciwko Turkom. Bullę przetłumaczono na niemiecki, a wydrukowano ją w Lipsku⁷⁶. Z terenów Anglii zachowały się liczne drukowane odpusty. Część z nich jest bogato zdobiona wizerunkami Maryi, kluczami papieskimi oraz scenami z życia świętych, jak np. przyjęcie do konfraternii pod wezwaniem św. Katarzyny z góry Synaj⁷⁷. Do-

vel adcuratius recensentur, vol. I, pars I, Berlin 1925, nr 641, s. 70; nr 642, s. 70; 4082, s. 571; ibidem, vol. II, pars I, nr 9172, s. 129; nr 9173, s. 129; nr 9174, s. 129; nr 9175, s. 129; nr 9176, s. 129; nr 9177, s. 129–130; nr 9196, s. 130; nr 9203, s. 133; nr 9204, s. 133; nr 9205, s. 133; nr 9206, s. 133; nr 9207, s. 133; nr 9208, s. 133; ibidem, vol. II, pars II, nr 12478, s. 40; nr 12479, s. 40; nr 12480, s. 40; nr 12481, s. 40; nr 14803, s. 329; nr 14805, s. 329; nr 14807, s. 329; nr 14812, s. 330. Odnośnie do informacji o drukowanych bullach z 1451 roku zob. też przypis nr 29, s. 37.

⁷² N. Paulus, *Indulgences as a social factor...*, s. 57–58.

⁷³ Ibidem, s. 58.

⁷⁴ Zob. F. Eisermann, *The Indulgence as a Media Event...*, s. 310–311; zob. też J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 291 i n.

⁷⁵ Bulla odpustowa z 1456 roku została wydana drukiem po łacinie i niemiecku. F. Eisermann, *The Indulgence as a Media Event...*, s. 313–314; zob. też uwagi dotyczące zwrotów w języku staroangielskim umieszczanych w drukowanych dokumentach odpustowych G. Duff, *English fifteenth Century Broad-sides*, "The Library", 1906, vol. 9, s. 215; W.E.A. Axon, *On Christian Captive...*, passim; C. Dodgson, *Catalogue of Early Germany and Flemish Woodcuts preserved in the Department of Prints and Drawings in the British Museum*, London 1903, vol. 1, A 83, s. 92–93.

⁷⁶ BJ, Ink 2993; *Inkunabuły Biblioteki Jagiellońskiej*, opracowała A. Lewicka-Kamińska, przy współudziale H. Friedberg, M. Kowalczyk, L. Tabeau, Kraków 1962, nr 409, s. 25–26, 129.

⁷⁷ Indiana State University Bloomington, *Indulgences graunted to all and euery crysten man and whoman in what soeuer party of the worlde they be, entrynge into the fraternyite of Saynt Katheryn in the mounte of Synay*; CL0036000057; zob. też ibidem, *Confraternity of St John These folowynge bo the priuyleges*; STC 14077c26-1227.

kument odpustowy dla jednego z londyńskich szpitali został ozdobiony herbem papieskim i innymi miniaturami⁷⁸.

U schyłku średniowiecza upowszechniły się drukowane wykazy przywilejów odpustowych wystawionych dla poszczególnych zakonów. W zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej i Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu zachował się druk *Privilegia et indulgentia fratrum Minorum O. S. Francisci*, wydany w Lipsku w 1495 roku⁷⁹.

Oprócz drukowanych dokumentów odpustowych w Europie Zachodniej popularne były od XV wieku wyobrażenia pasji Chrystusa. Wierni, którzy przed tym wizerunkiem odmówili pięć razy *Credo* i tyleż samo *Ave Maria* oraz *Pater noster*, uzyskiwali 33 000 lat odpustu⁸⁰. Za sam fakt ucałowania wizerunku Chrystusa uzyskiwano 7 lat⁸¹. Na przykładzie wartości odpustu, jaki można było uzyskać po odmówieniu modlitw przed wizerunkiem Chrystusa, widać ewolucję nadań indulgencji. Otóż w czasie pontyfikatu Innocentego III za odmówienie modlitw przed *veraikonem* można było uzyskać 10 dni odpustu, a za Innocentego IV — 40, zaś już za Jana XXII aż 10 000 lat za samo odmówienie hymnu *Salve sancta facies*. W XV wieku wielkość odpustu z tego tytułu wzrosła do 30 000 lat⁸². W literaturze przedmiotu można spotkać informacje, że za odmówienie przed wydrukowanym obrazem *Piety* wspomnianych modlitw otrzymywano 32 755 bądź 33 000 lat odpustu. Obrazy te funkcjonowały w XV i XVI wieku jako nadania odpustowe i były sprzedawane⁸³. Niektóre modlitewniki informo-

⁷⁸ Ibidem, *St. Thomas Hospital London Be it known to all Cristen men*, STC 14077c57-1583_10-p1.

⁷⁹ *Inkunabuły Biblioteki Jagiellońskiej*, nr 461, s. 28, 168; w części poświęconej odpustom znajduje się całostronicowa miniatura z wyobrażeniem św. Franciszka, a imiona papieży udzielających odpustów wyróżnione zostały rubrą BJ, Ink 253, k. A 1 r-C 6 v; Ossolineum Wrocław, Ink XV-094, k. A. 2 r- C 6 v.

⁸⁰ H. Manikowska, *Jerozolima — Rzym — Compostela. Wielkie pielgrzymowanie u schyłku średniowiecza*, Wrocław 2008, s. 8–9.

⁸¹ C.W. Bynum, *Violent Imagery in Late Medieval Piety*, „Bulletin of the German Historical Institute”, 2002, no. 30, s. 21.

⁸² K.M. Rudy, *A Guide to Mental Pilgrimage: Paris, Bibliothèque de L’Arsenal Ms. 211*, „Zeitschrift für Kunstgeschichte”, 2000, Bd. 63, H. 4, s. 509–510; zob. też B. Barryte, *Origins of European printmaking: fifteenth-century woodcuts and their public by Peter Parshall*, „The Authors. Journal Compilation”, 2006, vol. 13, issue 3, s. 24.

⁸³ J.W. Robinson, *The Late Medieval Cult of Jesus and the Mystery Plays*, „PMLA”, 1965, vol. 80, no 5, s. 511–512, zob. fotografię takiego drzeworytu z początku XVI wieku z zaleceniem odmówienia modlitw po angielsku fot. nr 2 *The Image of Piety: the Dramatic Monologue*; zob. też B.J. Blackburn, *The Virgin in the Sun: Music and Image for a Prayer Attributed to Sixtus IV*, „Journal of the Royal Musical Association”, 1999, vol. 124, no 2, s. 180–184, 187, zob. obraz przedstawiający Sykstusa IV modlącego się przed wizerunkiem Maryi, ibidem, figure nr 1, s. 181 oraz inny wizerunek Maryi, figure nr 2, s. 186; zob. też R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 87–88, 221, 223; idem, *Praying for Pardon: Devotional Indulgences in Late Medieval England*, w: *Premissory Notes...*, s. 220; por. idem, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 251; zob. też uwagi dotyczące wykorzystania obrazów NMP i Jezusa Chrystusa w kaznodziejstwie odpustowym L. Pastor, *The History of the Popes...*, s. 337.

wały, że za odmówienie modlitw przed wizerunkiem twarzy Jezusa na chuście Weroniki można uzyskać z łaski papieża Jana XXII 10 000 lat odpustu, natomiast papieża Eugeniusza IV — 6 000 lat. Z kolei inne wspominały zaledwie o 5 latach odpustu⁸⁴. Z nadania papieża Sykstusa IV wierni, którzy przed obrazem Matki Boskiej odmówili przepisane modlitwy, mogli otrzymać 11 000 lat odpustu⁸⁵. Robert Norman Swanson po zanalizowaniu odpustów dla mieszkańców Anglii zwrócił uwagę na zawarte w drukowanych modlitewnikach informacje o indulgencjach od 2 000 do 10 000 lat, które można było uzyskać pod warunkiem odmówienia ściśle określonych modlitw⁸⁶.

W mentalności ludowej zakorzenione było przekonanie o dużej wartości tzw. mszy św. Grzegorza. Na licznych popularnych drzeworytach przedstawiano postać papieża Grzegorza Wielkiego w postawie klęczącej przed ukrzyżowanym Jezusem. Dookoła rozmieszczone były wyobrażenia narzędzi męki Pańskiej oraz sceny z życia Chrystusa. Wierni, którzy nabyli taki drzeworyt i odmówili przed nim trzy razy *Ojciec nasz* i tyleż razy *Zdrowaś Mario* uzyskiwali 14 000 lat odpustu rzekomo z nadania papieża Grzegorza, innych papieży i biskupów⁸⁷. Spotykało się też druki z wizerunkiem umęczonego, krwawiącego Chrystusa na krzyżu, które oferowały aż 80 000 lat odpustu⁸⁸.

We Francji popularne było w XIV wieku misterium Męki Pańskiej. Za wysłuchanie monologu wypowiedanego przez Jezusa w trakcie tego dramatu liturgicznego można też było otrzymać odpust⁸⁹. Tych zaledwie kilka informacji z terenów Europy Zachodniej ilustruje przemianę, jaka miała miejsce w udzielaniu nadań odpustowych. W XIII wieku były one jeszcze rzadkością, zaś w dwieście kilkadziesiąt lat później można było otrzymać nawet 80 000 lat odpustu po nabyciu drukowanych obrazów i spełnieniu przepisanych warunków.

W związku z rozpowszechnieniem się odpustów ustaliła się procedura ich pozyskiwania. Przywileje, których wystawcą był papież, przechodziły przez kan-

⁸⁴ B.J. Blackburn, *The Virgin in the Sun...*, s. 182.

⁸⁵ Ibidem, s. 158–159; 174; S. Ringbom, *Maria in Sole and the Virgin of the Rosary*, “Journal of the Warburg and Courtauld Institutes”, 1962, vol. 25, no ¾, s. 326.

⁸⁶ R.N. Swanson, *Praying for Pardon...*, s. 221–224; idem, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 251–258; nierzadko wykazy indulgencji, które można było otrzymać, wpisywano do modlitewników; były one rubrykowane J.C. Hirsh, *Latin Prayers as a Lesson in Writing and Devotion for a Lady of Sanding*, “The Chaucer Review”, 2007, vol. 41, no 4, s. 451.

⁸⁷ J. Shinnars, *Medieval Popular Religion...*, s. 248–249; R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 221; idem, *Praying for Pardon...*, s. 230, 232–233; idem, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 108, 258–263; K.M. Rudy, *A Guide to Mental Pilgrimage...*, s. 511–512; C. Dodgson, *Catalogue of Early Germany and Flemish Woodcuts...*, A 83, s. 92–93; odnośnie do historii tego nadania odpustowego, zob. T.L. de Vinne, *The Invention of printing...*, s. 76–78.

⁸⁸ R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 223; idem, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 20–21.

⁸⁹ J.W. Robinson, *The Late Medieval Cult...*, s. 512.

celarię papieską⁹⁰. Supliki w tych sprawach wnoszone były przez prokuratorów, czyli reprezentantów stron. Z reguły byli to ludzie działający w siedzibie kurii, którzy przed podjęciem się sprawy musieli mieć notarialne poświadczenie przekazanych im pełnomocnictw. W przeciwnym razie kuria papieska odmawiała im prawa występowania w imieniu wnioskodawców⁹¹. Supliki odpustowe były redagowane według obowiązujących wzorów panujących w kurii papieskiej. Prokuratorzy troszczyli się o to, by wpis był wciągnięty do ksiąg rejestrów, odbierali gotowe dokumenty i uiszczali stosowne opłaty. Drogą supliki przebyła prośba Kazimierza Wielkiego o udzielenie jemu wraz z małżonką Adelajdą odpustu roku jubileuszowego w 1350 roku. Opłaty związane z wystawieniem tego dokumentu wynosiły aż 1000 florenów, zapewne w związku z nimi został on przekazany królowi dopiero w 1353 roku⁹². Z całą pewnością koszt wystawienia dokumentów odpustowych dla poszczególnych kościołów był dużo niższy. Świadczy o tym adnotacja na wystawionym przez papieża Grzegorza XI dyplomie z 8 X 1372 roku dla kościoła św. Marcina w Warszawie, św. Katarzyny w Rawie oraz z tego samego dnia dla świątyni w Ciechanowie — za każdym razem opłata wynosiła 12 florenów⁹³.

Rosnąca liczba spraw, które były kierowane do urzędów Kurii Rzymskiej w XV wieku, wymusiła zmiany w organizacji głównych urzędów. Istotny dla dalszych rozważań jest fakt powołania Penitencjarii Apostolskiej. Pomimo że początki istnienia tej instytucji sięgają wieku XIII, to w pełni rozwinęła się ona dopiero w wieku XV. Początki jej związane były z uprawnieniami, jakie uzyskał wielki penitencjariusz, zostały one określone przez Eugeniusza IV bullą *In apostolice dignitatis* z 14 października 1438 roku⁹⁴. Do urzędu Penitencjarii

⁹⁰ R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 120–122; zob. też J. Hrdina, *Papežské odpustkové...*, s. 36–39.

⁹¹ Na temat urzędu prokuratora zob. M. Tangl, *Die päpstlichen Kanzleiordnungen...*, s. 155 i n.; S. Szczur, *Prokuratorzy spraw polskich w kurii papieskiej w XIV w.*, w: *Genealogia. Władza i społeczeństwo w Polsce średniowiecznej*, red. A. Radziwiński, J. Wróniszewski, Toruń 1999, s. 237–242; idem, *Supliki Kazimierza Wielkiego*, „Roczniki Historyczne”, R. 59: 1993, s. 51, 55–57, 78–80; idem, *Papież Urban V i powstanie uniwersytetu w Krakowie w 1364 roku*, Kraków 1999, s. 39–43, 45, 48, 55–60; idem, *Annaty papieskie w Polsce w XIV wieku*, Kraków 1998, s. 86–88; idem, *Dyplomaci Kazimierza Wielkiego w Awinionie*, „Nasza Przeszłość”, 1986, t. 66, s. 43–44, 67–68; J. Drabina, *Prokuratorzy miasta Wrocławia na papieskim dworze w drugiej połowie XV wieku*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 32: 1977, nr 3, s. 293–294. Na temat funkcjonowania papieskiej kancelarii zob. P. Rabikauskas, *Diplomatica Pontificia*, Roma 1998.

⁹² S. Szczur, *Prokuratorzy spraw polskich...*, s. 246–247; idem, *Supliki Kazimierza Wielkiego*, s. 66–67; idem, *Papież Urban V...*, s. 63.

⁹³ Aneks I, nr 414, 415, 416.

⁹⁴ J. Smołucha, *Polityka Kurii Rzymskiej...*, s. 41–44; idem, *Sacra Poenitentiarum Apostolica i jej działalność w XV w.*, w: *Miłosierdzie — teoria i praktyka życiowa*, red. P.F. Nowakowski, s. 221 i n.; zob. też: P. Rabikauskas, *Diplomatica Pontificia*, s. 115–116; K. Salonen, *The Penitentiary as well as grace in the Late Middle Ages. The example of the Province of Uppsala 1448–1527*, Helsinki 2001, s. 40–42; P.N.R. Zutshi, *The Registers of Common Letters of Pope Urban V (1362–1370) and Pope Gregory XI (1370–1378)*, „Journal of Ecclesiastical History”, 2000, vol. 51, no 3, s. 502–503;

w XV wieku trafiały wszelkie sprawy związane z kwestiami sumienia wiernych, ekskomunikami, dyspensami, a także z prośbami o uzyskanie łask duchownych i odpustów⁹⁵.

Niestety nie można ustalić, jaką drogą zabiegano o uzyskanie nadania odpustowego u biskupów rezydujących w Polsce⁹⁶. Można się jedynie domyślać, że kancelarie biskupie wydawały takie dokumenty po wpłynięciu pisemnej bądź ustnej prośby w tej sprawie. O tym, że pisarze kancelaryjni posiadali należyte przygotowanie, aby wydać takie dokumenty, świadczy fakt zachowania się licznych wzorów formularzowych zawierających różne kategorie dokumentów odpustowych. Można także przypuszczać, że wierni w swych zabiegach o otrzymanie odpustu wykorzystywali sytuację, kiedy ordynariusze diecezji przebywali w jednym miejscu np. w związku z obradami synodu. Wówczas można było otrzymać nadanie odpustowe wystawione w imieniu kilku biskupów, co powodowało większą atrakcyjność takiego nadania dla wiernych, gdyż umożliwiało im dostąpienie większej liczby dni odpustu.

Analiza liczby nadań indulgencji, przeprowadzona w dalszej części pracy, ukazała znaczącą grupę dokumentów wystawionych przez papieskich legatów. W czasie trwania legacji posiadali oni uprawnienia do udzielania odpustów, z czego chętnie korzystali. Wydaje się, że wysłannicy ci, zabiegając o poparcie ludności dla celów, w jakich zostali posłani, byli bardziej skorzy do szafowania łaskami odpustu. Świadczą o tym liczne nadania wystawione na trasie ich podróży. Z całą pewnością legaci wieźli ze sobą wzory różnych kategorii dokumentów, w tym również i indulgencji.

Z udzielonymi wiernym odpustami nierozłącznie związana jest krytyka samej doktryny odpustów. Pierwsze kontrowersje związane z indulgencjami pojawiły się już w XII wieku. Sprzedaż i ogłaszanie odpustów poddane zostały krytyce przez Piotra Abelarda. Kwestionował on przeliczanie pokuty na srebrne pienią-

L. Schmutge, *Female Petitioners in the Papal Penitentiary*, "Gender and History", 2000, vol. 12, no 3, s. 685–686, 699; C.H. Haskins, *The Sources for the History of the Papal Penitentiary*, "The American Journal of Theology", 1905, vol. 9, no 3, s. 421–450; H.C. Lea, *The Taxes of the Papal Penitentiary*, "The English Historical Review", 1893, vol. 8, no 31, s. 424–438.

⁹⁵ J. Smołuca, *Polityka Kurii Rzymskiej...*, s. 34; por. K. Salonen, *The Penitentiary...*, s. 54, 58–77, 211–216; A. Pořízka, *Repertorium Poenitentiarie Germanicum. Středověká papežská penitenciária opět v centru pozornosti*, "Mediaevalia Historica Bohemica", 2001, vol. 8, s. 98, 100, 102, 104, 113–119; P.D. Clarke, *Central authority and local powers: the apostolic penitentiary and the English church in the fifteenth century*, „Historical Research”, 2010, s. 1–2 art. dostępny za pośrednictwem bazy danych Wiley Online Library <https://extranet.uj.edu.pl/doi/10.1111/j.1468-2281.2010.00558.x/DanaInfo=onlinelibrary.wiley.com+abstract>.

⁹⁶ Z podobnym problemem borykają się badacze odpustów w krajach Europy Zachodniej. Tam jednak zachowało się kilka przekazów informujących o petycjach, jakie składali wierni biskupom w celu otrzymania indulgencji zob. R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 122–127.

dze⁹⁷. Piotr z Poitiers zwrócił uwagę, że w czyścicu zasługi jednej osoby nie mogą wystarczyć do zbawienia innej. Wobec czego zasługi Kościoła nie mogą uwalniać z pokuty czyścicowej innych dusz⁹⁸. Zwracano także uwagę na to, że pokuta powinna być nakładana indywidualnie, nie można jej mechanicznie przeliczyć na dni i lata, ponadto akt udzielania jałmużny nie maże całego brzemienia kary⁹⁹.

Szereg różnych grup, później uznanych za heretyckie, kwestionowało samą ideę odpustów, tak jak przykładowo waldensi czy lollardzi¹⁰⁰. Grupy biczowników w XIII wieku uważały, że jedynie oni mają prawo do uwalniania od kary i winy¹⁰¹. Charakterystyczny jest fakt, że najczęściej krytyka odpustów nie była związana z polityką papieżstwa czy poszczególnych biskupów, ale dotyczyła nadużyć wędrownych kaznodziejów odpustowych¹⁰². Przykłady fałszownia dokumentów nadających łaski odpustowe, błędne pojmowanie teologii odpustów przez wędrownych kaznodziejów, nadużycia związane z udzielaniem rozgrzeszeń z rezerwatów papieskich i udzielaniem odpustów jubileuszowych były głównymi zarzutami wobec kwestarzy¹⁰³. Kościół próbował zabezpieczyć się przed próbami nadużyć przy ogłaszaniu odpustów, wprowadzając zasadę, że biskupi musieli

⁹⁷ N. Vincent, *Some Pardoner's Tales*..., s. 32–33; M. Purcell, *Papal Crusading Policy*..., s. 37; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England*..., s. 12; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 11; A.L. Bysted, *Indulgences, Satisfaction*..., s. 87; M. Pastuszko, *Odpusty*..., s. 74–75.

⁹⁸ N. Vincent, *Some Pardoner's Tales*..., s. 33; R.W. Shaffern, *Images, jurisdiction*..., s. 240.

⁹⁹ N. Vincent, *Some Pardoner's Tales*..., s. 33 i n.

¹⁰⁰ R.W. Shaffern, *Images, jurisdiction*..., s. 239; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England*..., s. 315–319; M. Pastuszko, *Odpusty*..., s. 75; J. Edwards, *Religious Faith and Doubt in Late Medieval Spain: Soria circa 1450–1500*, "Past and Present", 1988, vol. 120, s. 21–22; *De origine, progressu*, s. 197.

¹⁰¹ C.P. Clasen, *Medieval Heresies in the Reformation*, „Church History”, 1963, vol. 32, no 4, s. 408; M. Pastuszko, *Odpusty*..., s. 77.

¹⁰² N. Vincent, *Some Pardoner's Tales*..., s. 26.

¹⁰³ J.G. Gaztambide, *La Santa Sede*..., passim; idem, *Los cuestores*..., s. 3–5; O. Villaroel González, *El papado y la monarquía de Juan II de Castilla (1406–1454) en un inventario de documentación pontificia de los Reyes Católicos*, „En la España Medieval”, 2000, vol. 23, s. 162–163; G.R. Owst, *Preaching in Medieval England*..., s. 103–105; zob. A. Minnis, *The Constructions of Chaucer's Pardoner*, w: *Premissory Notes*..., s. 175–178; C.M.A. Caspers, *Indulgences in the Low Countries*..., s. 67; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury*..., s. 148–149; E. Doležalová, J. Hrdina, F. Šmahel, Z. Uhlíř, *The Reception and Criticism of Indulgences in the Late Medieval Czech Lands*, w: *Premissory Notes*..., s. 106; S. De Angelis, *Indulgenze*, kol. 1905; F. Remy, *Les Grandes Indulgences*..., s. 24–25; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England*..., s. 196–197; M. Nievergelt, *Conquest, Crusade and Pilgrimage: The Alliterative Morte Arthure in its Late Ricardian Crusading Context*, „Arthuriana”, 2010, vol. 20, no 2, s. 100; zob. też: W. Kamowski, *Chaucer and Wycliff: God's Miracles Against the Clergy's Magic*, „The Chaucer Review”, 2002, vol. 37, no 1, s. 16; N. Housley, *The Avignon Papacy*..., s. 140–141; R.W. Shaffern, *The Pardoner's Promises*..., s. 54–55; P. Linehan, *“Quedam de quibus dubitans”*..., s. 132–133; H.C. Lea, *A History of the Inquisition*..., vol. I, s. 46; zob. też J. Sumption, *Pilgrimage. An Image*..., s. 240.

najpierw potwierdzić autentyczność listów upoważniających kwestarzy do prowadzenia ich działalności¹⁰⁴.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że sprzedaż odpustów stopniowo wzrastała od XIV wieku, ale nigdy nie było to znaczące i główne źródło dochodów papieństwa¹⁰⁵. Nie było jednoznacznie ustalonej ceny, jaką należało zapłacić, aby uzyskać odpust w danej świątyni. Wedle Tomasza z Akwinu, jeżeli odpust został udzielony za wsparcie przy budowie, to oznacza ona wsparcie proporcjonalne do możliwości osoby, która go udziela¹⁰⁶. Zdaniem Piotra z Poitiers istotna jest nie wysokość jałmużny, którą złoży penitent, a czystość intencji¹⁰⁷.

Coraz częściej ogłaszane odpusty spowodowały, że ludność zaczęła błędnie pojmować samą ideę odpuszczenia grzechów. Zdaniem Aleksandry Witkowskiej:

¹⁰⁴ J.G. Gaztambide, *Los cuestores...*, s. 5–7; J. Edwards, “*España es diferente?*”..., s. 163; C.M.A. Caspers, *Indulgences in the Low Countries...*, s. 67; R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 31; odnośnie do dokumentów kwestarzy odpustowych zob. R.N. Swanson, *Catholic England...*, s. 203–206; idem, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 208–222; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 287–289; zob. wypisy ks. J. Fi-jalka dotyczące postanowień Kościoła przeciwko nadużyciom kwestarzy odpustowych Biblioteka PAU i PAN, rkps 5084, k. 221–222, 224.

¹⁰⁵ A. Minnis, *Reclaiming the Pardoners*, s. 313–315; W.E. Lunt, *The Financial System of the Medieval Papacy in the Light of Recent Literature*, “*The Quarterly Journal of Economics*”, 1909, vol. 23, no 2, s. 294; P. Partner, *Papal Financial Policy in the Renaissance and Counter-Reformation*, “*Past and Present*”, 1980, no 88, s. 49; J. Chiffolleau, *Pour une économie de l’institution ecclésiastique à la fin du Moyen Âge*, “*Mélanges de l’école française de Rome*”, 1984, vol. 96, no 1, s. 258–259; R. Kiermayr, *How Much Money...*, s. 303–318; M. Cohen, *An Indulgence for the Visitor...*, s. 867–868; J. Dowden, *The Medieval Church in Scotland*, Glasgow 1910, s. 331–332; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1616–1617; R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 32, 420–453; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 163; zob. też podsumowanie szeroko zakrojonej akcji sprzedaży odpustów w 1517 roku L. Pastor, *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. R.F. Kerr, vol. VIII, London 1908, s. 97, 367–369; pieniądze odpustowe odgrywały znaczącą rolę w budżetach szpitali, N. Paulus, *Indulgences as a social factor...*, s. 49–50; R.W. Shaffern, *The Pardoners’s Promises...*, s. 50; por. S. Heath, *Pilgrim Life...*, s. 63, 323–325; zob. podział środków zebranych w wyniku działalności kwestarzy odpustowych J.G. Gaztambide, *La Santa Sede...*, s. 44–45; N. Housley, *Indulgences for Crusading...*, s. 280; por. R.B. Ekelund, R.F. Hébert, R.D. Tollison, *An Economic Model of the Medieval Church: Usury as a Form of Rent Seeking*, “*Journal of Law, Economics and Organization*”, 1989, vol. 5, no 2, s. 314; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 160–161, 179–183; zob. też akcję sprzedawania odpustów w celu pozyskania środków na organizację krucjaty przeciwko Husytom G.A. Holmes, *Cardinal Beaufort and the Crusade against the Hussites*, “*The English Historical Review*”, 1973, vol. 88, no 349, s. 726, 733, 740, 742–745, 748; H. Kaminsky, *Pius Aeneas among the Taborites*, „*Church History*”, 1959, vol. 28, no 3, s. 281–309.

¹⁰⁶ A. Minnis, *Reclaiming the Pardoners*, s. 315; zob. też N. Paulus, *Indulgences as a social factor...*, s. 17–18; odpust zupełny otrzymywali nawet biedacy, którzy wsparli materialnie plany wyprawy krzyżowej, jeśli udzielone przez nich datki były proporcjonalne do ich dochodów N. Housley, *Crusading as Social Revolt...*, s. 16 zob. też idem, *The Avignon Papacy...*, s. 134–136, 140.

¹⁰⁷ R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 15; zob. też uwagi dotyczące intencji wiernych, a nie opłat za udzielony odpust, R.N. Swanson, *Praying for Pardon...*, s. 216–217.

Zalew odpustów coraz poważniej groził nadużyciami wypływającymi przede wszystkim z pewnego prostactwa intelektualnego i tak bardzo magicznego myślenia mas wiernych. Coraz częściej zaczęto mieszać pojęcie odpustu kary doczesnej z pojęciem darowania winy, a więc samym zbawieniem.¹⁰⁸

Duchowni krytycznie wypowiadali się o odpustach, gdyż coraz częściej wierni interpretowali je jako darowanie winy i uważali, że kupują sobie w ten sposób zbawienie¹⁰⁹. W XIV wieku w niektórych kazaniach poddawano w wątpliwość samą praktykę udzielania odpustów. Przykładowo Johannes Tauler zwracał uwagę na to, że wierni byli jedynie pozornie skoncentrowani na poszukiwaniu odpustów, gdyż w rzeczywistości ich serca i umysły nie były skierowane ku Bogu¹¹⁰. Podkreślano także fakt, że człowiek na zbawienie powinien zasłużyć poprzez dobre uczynki i łaskę Bożą, a nie zbierając i kumulując nadania indulgencji¹¹¹. Kwestia sprzedawania odpustów była krytykowana przez teologów związanych z kręgiem *devotio moderna*¹¹².

Wiek XIV i XV przyniósł najostrzejsze wypowiedzi teologów podważające ideę udzielania odpustów. Poglądy Johna Wycliffa dotyczące odpustów¹¹³ następnie zostały rozwinięte przez Jana Husa¹¹⁴. Tematykę krytyki odpustów podejmo-

¹⁰⁸ A. Witkowska, *Przemiany w ruchu pielgrzymkowym...*, s. 899; zob. też R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 147–159; J. Sumption, *Pilgrimage. An Image...*, s. 143–144, 294; por. wzmiankę o pojmowaniu odpustu krucjatowego uwalniającego od winy i kary: *a pena simul absolventur et culpa — Testimonia minora de quinto Bello Sacro e chronicis occidentalibus*, ed. R. Röhricht, Genevae 1882, nr 10, s. 122.

¹⁰⁹ J. Buxakowski, *Podstawy teologii odpustów*, s. 114; H.C. Lea, *A History of auricular confession*, vol. III: *Indulgences*, s. 39–43; A. Minnis, *Reclaiming the Pardoners*, s. 311–312; zob. też: R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 23–24; idem, *The Penitents' Treasury...*, s. 146–159; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1612–1613; zob. N. Paulus, *Die Anfänge des sogenannten...*, s. 68–69.

¹¹⁰ R. Kieckhefer, *Convention and Conversion: Patterns in Late Medieval Piety*, “Church History”, 1998, vol. 67, no 1, s. 48.

¹¹¹ H.W. Wells, *The Construction of Piers Plowman*, “PMLA”, 1929, vol. 44, no 1, s. 128, 131; por. R.W. Shaffern, *The Medieval Theology of Indulgences*, s. 15–17.

¹¹² C.M.A. Caspers, *Indulgences in the Low Countries...*, s. 79–81.

¹¹³ *Iohannis Wyclif Tractatus de Ecclesia*, ed. I. Loserth, London 1886, Caput XXIII s. 549–555, 569–585; *Iohannis Wyclif Tractatus de Apostasia. Now first edited from the Vienna Mss. 1343 and 3935*, ed. M.H. Dziewicki, London 1889, caput II, s. 35, caput XV, s. 203; *De origine, progressu*, s. 197–199, 200–201; zob. A. Hudson, *Dangerous Fictions: Indulgences in the Thought of Wyclif and his Followers*, w: *Premissory Notes...*, s. 197–214 (tam dalsza literatura); R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 294–315; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 145–146; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 81; zob. postanowienia soboru w Konstancji potępiające poglądy Johna Wycliffa: *Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski*, t. III (1414–1445) Konstancja, Bazylea–Ferrara–Florenceja–Rzym, układ i opracowanie A. Baron, H. Pietras, Kraków 2007, s. 82–83.

¹¹⁴ J. Loserth, *Wyclif and Hus*, translated by M.J. Evans, London 1884, s. 236–246; *De origine, progressu*, s. 199; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 81; zob. postanowienia soboru w Konstancji odnośnie do poglądów Jana Husa, *Dokumenty Soborów Powszechnych...*, t. III, s. 136–137.

wali także Maciej z Janowa, Jan Milič z Kroměříža oraz Henryk Bitterfeld¹¹⁵. Mistrz Jan Hus poddał w wątpliwość moc udzielenia odpustu krucjatowego, który został wystawiony przez papieża Jana XXIII w 1412 roku dla osób biorących udział w wyprawie przeciwko królowi Władysławowi Neapolitańskiemu i papieżowi Grzegorzowi XII¹¹⁶. Wedle niego papież postąpił błędnie gdyż:

4 Udziela odpuszczenia grzechów, mówiąc: *ufajcie w miłosierdzie Boże a gdzie indziej przy nagrodzie sprawiedliwych obiecujemy pomnożenie wiecznej szczęśliwości* — a gdzie rękojmie?; 5 W bulli nie ma wzmianki o modlitwach, dobrych uczynkach, głoszeniu kazań i mszach, a mówi się tylko o pieniądzach za odpusty (...) 8 Układa takse za odpuszczenie grzechów; 9 W bulli nie ma zachęty, aby lud strzegł się grzechu i żył porządnie. Nie powiedziano tego nawet o tych, którzy się wyświadcują i pokutują. I jasne jest, że gdyby diabeł przyszedł, pokajał się i dał pieniądze, zaraz by poszedł do nieba. 10 Kaznodzieje otrzymują odpuszczenie swoich grzechów i władzę dawania czterdziestodniowych odpustów, a to dlatego, że zachęcają do płacenia; jasne jest zatem, że sprzedaje się tę władzę; 11 Bulla znosi inne odpusty, a zatem także odpust papieża Aleksandra, który rozciągał się na pięć lat, a więc jeszcze nie przeminął; 12 Końcowa formuła zakazuje każdemu człowiekowi (a zatem i Chrystusowi człowiekowi) czynić zarzuty wobec bulli.¹¹⁷

Podłożem krytyki odpustów przez Husa było przeświadczenie, że ich ogłaszanie doprowadziło do porzucenia prawdziwej drogi Chrystusa¹¹⁸. Sprzedaż odpustów oraz poglądy o Skarbcu Kościoła poddawane były w wątpliwość przez Jana z Rokycan¹¹⁹. Warto podkreślić, że niektórzy myśliciele husyccy, w tym zwolennicy nurtu chiliastycznego, nie tylko odrzucili naukę Kościoła o odpu-

¹¹⁵ E. Doležalová, J. Hrdina, F. Šmahel, Z. Uhlíř, *The Reception and Criticism...*, s. 120 i n.

¹¹⁶ J. Grygiel, *Jan Hus — męczennik czy heretyk?*, w: *Historia vero testis temporum. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Baczkowskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Smolucha, A. Waško, T. Graff, P.F. Nowakowski, Kraków 2008, s. 587; J. Drabina, *Kontakty papieżstwa z Polską 1378–1417 w latach wielkiej schizmy zachodniej*, Kraków 1993, s. 56; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 375–376; F.G. Heymann, *The Crusades against the Hussites*, w: *A History of the Crusades*, ed. K.M. Setton, vol. III: *The fourteenth and fifteenth centuries*, ed. H.W. Hazard, Wisconsin 1975, s. 588–589; R.N. Swanson, *Religion and Devotion...*, s. 219; E. Doležalová, J. Hrdina, F. Šmahel, Z. Uhlíř, *The Reception and Criticism...*, s. 126–127, 132–139; *Iohannis Wyclif Tractatus de Ecclesia*, s. XXVI; H.C. Lea, *A History of the Inquisition...*, vol. II, s. 449–450, 458; C. Lützwow, *The Life and Times of Master John Hus*, London 1921, s. 66, 141–142, 252, 303; J. Loserth, *Wicliff and Hus*, s. 137–148; G. Ryś, *Jan Hus wobec kryzysu kościoła doby wielkiej schizmy*, Kraków 2000, s. 76–77.

¹¹⁷ Cyt. za: K. Moskal, „*Aby lud był jeden...*” *Eklezjologia Jana Husa w traktacie De ecclesia*, Lublin 2003, s. 65; tekst oryginału *Magistri Iohannis Hus Polemica*, ed. J. Eršil, Praga 1966, s. 137–139.

¹¹⁸ C. Lützwow, *The Life and Times...*, s. 143–147, 177.

¹¹⁹ F.G. Heymann, *John Rokycana: Church Reformer between Hus and Luther*, “*Church History*”, 1959, vol. 28, no 3, s. 263–264, 272.

stach, ale samą ideę czyśćca¹²⁰. Sam Jan Hus w swej krytyce nie podważał zasady wstawienia modlitewnego za dusze pokutujące w czyśćcu, piętnował jedynie przepych egzekwii czy pogrzebów jako elementów niesłużących zbawieniu duszy¹²¹. Warto nadmienić, że na terenie Polski zwolennicy husytyzmu także kwestionowali tezy o udzielaniu odpustów¹²².

Przed zasygnalizowaniem krytyki odpustów, jaką podjął Marcin Luter, należy podkreślić, że odpusty były piętnowane już wcześniej, zwłaszcza nadużycia kwestarzy, i to nawet ze strony dostojników Kościoła¹²³. Punktem, który budził najwięcej kontrowersji, było kaznodziejstwo odpustowe połączone ze sprzedażą indulgencji związanych z ogłaszaniem jubileuszy. Uważano, że w ten sposób papieżstwo stara się podreperować nadwerżony budżet¹²⁴. Do ogólnej krytyki przyczynił się także model życia dostojników kościelnych na terenie Niemiec¹²⁵.

W XVI wieku falę krytyki odpustów zapoczątkowali humaniści z Erazmem z Rotterdamu na czele¹²⁶. Zdaniem niektórych badaczy, poglądy Marcina Lutra nie były niczym oryginalnym, bazowały na wcześniejszych przemyśleniach Jana Husa, który opierał się na Wycliffie¹²⁷. Można przypuszczać, że gdyby na terenie Niemiec inna osoba niż Jan Tetzel¹²⁸ była odpowiedzialna za głoszenie i sprzedaż odpustów, być może krytyka ze strony Marcina Lutra nie byłaby tak ostra.

¹²⁰ S. Bylina, *Husyckie spory o czyściec*, w: idem, *Hussitica. Studia*, Warszawa 2007, s. 101–102, 104–111; idem, *Czyściec...*, s. 739–743; idem, *Człowiek i zaświaty...*, s. 137–152; idem, *Religijność radykalnego husytyzmu*, w: *Z religijnych zagadnień...*, s. 22; H. Kaminsky, *Chiliasm and the Hussite Resolution*, „Church History”, 1957, vol. 26, no 1, s. 43–44, 64; W.R. Cook, *John Wyclif and Hussite Theology 1415–1436*, „Church History”, 1973, vol. 42, no 3, s. 347–348; M. Spinka, *Paul Kravař and the Lollard-Hussite Relations*, „Church History”, 1956, vol. 25, no 1, s. 20–21; zob. też E. Doležalová, J. Hrdina, F. Šmahel, Z. Uhlř, *The Reception and Criticism...*, s. 140.

¹²¹ S. Bylina, *Husyckie spory...*, s. 100–101.

¹²² Zob. szerzej P. Kras, *Husycy w piętnastowiecznej Polsce*, Lublin 1998, s. 172, 197–198.

¹²³ H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 292; L.G. Duggan, *The Unresponsiveness of the Late Medieval Church: A Reconsideration*, „Sixteenth Century Journal”, 1978, vol. 9, no 1, s. 18; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, passim; warto zaznaczyć, że średniowieczni teologowie nie zajęli jednoznacznego stanowiska wobec odpustów, z jednej strony poddawano je krytyce z drugiej strony uważano je za podstawę religijności wiernych wiedząc ich do zbawienia, jak np. uważał augustinianin Johann von Paltz, D.D. Martin, *Popular and Monastic Pastoral Issues in the Later Middle Ages*, „Church History”, 1987, vol. 56, no 3, s. 324–325.

¹²⁴ H. Manikowska, *Jerozolima — Rzym — Compostela...*, s. 9–12, 251; zob. też: S. Kwiatkowski, *Odpust jubileuszowy roku 1450...*, s. 407–408; P. Kras, *Husyci...*, s. 173; por. L. Pastor, *The History of the Popes...*, vol. VII, s. 338 i n.

¹²⁵ G. Ritter, *Why the Reformation Occurred in Germany*, „Church History”, 1958, vol. 27, no 2, s. 100–101; zob. też: S. Swieżawski, *Eklezjologia późnośredniowieczna na rozdrużu*, Kraków 1990, s. 38–44.

¹²⁶ C.M.A. Caspers, *Indulgences in the Low Countries...*, s. 86–87.

¹²⁷ Zob. R.H. Bainton, *Interpretations of the Reformation*, „The American Historical Review”, 1960, vol. 66, no 1, s. 77.

¹²⁸ A.M. Walz, *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum...*, Romae 1930, s. 352; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 389–390, 395; działania Tetzla jako kaznodziei odpustowego przedstawił N. Paulus, *Johann Tetzel der Ablassprediger*; zob. też: L. Pastor, *The History of the Popes...*, s. 345 i n.

W swym artykule David Bagchi wyczerpująco przedstawił słabo znany i pomijany w literaturze aspekt krytyki odpustów, jaką podjął Marcin Luter przed ogłoszeniem 95 tez, które miały stanowić zaproszenie do dyskusji o roli i znaczeniu indulgencji¹²⁹. Marcin Luter w liście z lutego 1520 roku sam stwierdził, że zaakceptował on doktrynę Jana Husa dotyczącą odpustów, a nawet w pełni ją przyjął. Zaznaczył, że początkowo uczynił to, nie wiedząc o tym, że jego poglądy były tak zbieżne z myślą Husa¹³⁰. Luter poddał w wątpliwość następujące zagadnienia: ideę Skarbca Kościoła, mocą którego udzielane były odpusty, jak również ideę odpustów udzielanych zmarłym, kwestię próby uniknięcia kary za popełnione grzechy, uprawnienia papieża do darowania kar czyścicowych, podważył władzę papieża nad duszami w czyścicu oraz samą sprzedaż odpustów¹³¹.

Warto podkreślić, że część humanistów stanęła w obronie średniowiecznej doktryny odpustów. Na zarzuty Marcina Lutra, że zostały one wynalezione tylko i wyłącznie w celu zdobycia przez papieństwo pieniędzy, odpowiadało, że nawet jeśli była to prawda, to nie można przekreślać całej doktryny tylko i wyłącznie z powodu nadużyć i nieuczciwości kilku kolektorów ogłaszających indulgencje¹³².

Papież Leon X w odpowiedzi na tezy Lutra wydał szereg bulli, w tym *Cum postquam* w 1518 roku wraz z listem uzupełniającym oraz decydującą o zerwaniu Lutra z Kościołem *Exsurge Domine*¹³³. Kontrowersje związane z praktyką udzielania odpustów zostały ostatecznie zamknięte w momencie ogłoszenia dekretu o odpustach przez sobór trydencki w 1563 roku. Głosił on, co następuje:

Ponieważ Chrystus dał Kościołowi władzę udzielania odpustów, a Kościół od najdawniejszych czasów korzystał z tej władzy otrzymanej od Boga, święty sobór naucza i poleca, aby zachować w Kościele praktykę

¹²⁹ Zob. *First Principles of the Reformation or the Ninety-five Theses and the Three Primary Works of Dr. Martin Luther translated into English*, ed. with theological and historical introductions H. Wace, C.A. Buchheim, London 1883, passim; H.C. Lea, *A History of Auricular Confession...*, vol. III: *Indulgences*, s. 393–394; D. Bagchi, *Luther's Ninety-five Theses and the Contemporary Criticism of Indulgences*, w: *Promissory Notes...*, s. 331–355; E. Reich, *Select Documents illustrating Mediaeval and Modern History*, London 1905, s. 206–209.

¹³⁰ F.G. Heymann, *John Rokycana...*, s. 240.

¹³¹ O.H. Pesch, *Zrozumieć Lutra*, Poznań 2008, s. 162–167; *De origine, progressu*, s. 205 i n.; D. Bagchi, *Luther's Ninety-five...*, s. 332–333, 339–340, 344–346; E. Magnin, *Indulgences*, kol. 1617–1619; A. Cushman McGiffert, *Martin Luther, the Man and his Work*, New York 1911, s. 88–92; P. Chanu, *Czas reform. Historia religii i cywilizacji (1250–1550)*, Warszawa 1989, s. 388–400; W. Szmyd, *Odpusty*, s. 22–23, 30; J.M. Todd, *Marcin Luter*, Warszawa 1998, s. 127–131; H.A. Oberman, *Marcin Luter. Człowiek między Bogiem a diabłem*, Gdańsk 2004, s. 56–57; M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 83–84; H. Grisar, *Luther*, vol. I, London 1913, s. 371–381; J. Bolton, *Blasphemy in John Osborne's A Subject of Scandal and Concern and Luther*, "Modern Drama", 2010, vol. 53, no 1, s. 49, 51; C.J. Peter, *The Church's Treasures (Thesauri Ecclesiae) then and now*, "Theological Studies", 1986, vol. 47, s. 255–268.

¹³² J.F. D'Amico, *A Humanist Response to Martin Luther: Raffaele Maffei's Apologeticus*, "Sixteenth Century Journal", 1975, vol. 6, no 2, s. 52–53.

¹³³ Zob. *Breviarium Fidei...*, s. 453–455.

udzielania odpustów, która jest nader zbawienna dla ludu chrześcijańskiego i potwierdzona autorytetem świętych soborów. Kościół wyklucza natomiast ze swej społeczności tych, którzy twierdzą, że odpusty są bezużyteczne i tych, którzy odmawiają Kościołowi władzy ich udzielania. Pragnie, żeby przy nadawaniu odpustów zachowano umiar, wedle od dawna przyjętego w Kościele zwyczaju nieosłabiania dyscypliny kościelnej przez nadmierną łatwość ich uzyskiwania. Pragniemy usunąć i naprawić nadużycia, które wkradły się do praktyki udzielania odpustów, i z powodu których wspaniałe słowo „odpust” staje się dla heretyków bluźnierstwem, ogólnie postanawia w tym dekreście, że należy gruntownie zwalczać wszelkie niegodne metody zdobywania odpustów dla zysku, skąd wynikają liczne nadużycia wśród ludu chrześcijańskiego.¹³⁴

Postanowienia soboru trydenckiego regulujące kwestie odpustów zamknęły długotrwały okres dyskusji na temat roli i znaczenia indulgencji, jaka miała miejsce w czasach średniowiecza.

¹³⁴ *Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst łaciński i polski*, t. IV/2 (1511–1870) Lateran V, Trydent, Watykan I, układ i opracowanie A. Baran, H. Pietras, Kraków 2007, s. 845, 847; zob. też: *Breviarium Fidei*, s. 456.

II. ODPUSTY W POLSCE

1.1. Początki odpustów w Polsce

Nie ulega wątpliwości, że odpusty znane były w Polsce już w XI wieku, gdyż wiązały się ściśle z sakramentem pokuty¹³⁵. W pontyfikacie krakowskim pochodzącym z tego okresu umieszczony został opis rytu pokutnego¹³⁶. Z całą pewnością nakładano surowe pokuty-kary za ciężkie grzechy. Znano na pewno pokutę uroczystą (*poenitentia sollemnis*)¹³⁷. W 1113 roku poddał się jej Bolesław Krzywousty za oślepienie swego brata Zbigniewa¹³⁸. Informuje nas o tym Anonim zwany Gallem¹³⁹.

¹³⁵ O genezie odpustów i pokuty zob. K. Dola, *Odpusty w średniowiecznym Wrocławiu...*, s. 352–355; odnośnie do dziejów pokuty zob. B. Ulanowski, *O pokucie publicznej w Polsce*, Kraków 1888; W. Urban, *Z dziejów duszpasterstwa pokutnego w diecezji wrocławskiej do końca XVIII wieku*, „Sacrum Poloniae Millennium”, 1964, t. 10, s. 481–488; E. Górecki, *Praktyka pokutna Kościoła według ksiąg penitencjarnych od VII do IX wieku*, „Colloquium Salutis. Wrocławskie Studia Teologiczne”, 1976, t. 8, s. 289–291; R. Andrzejewski, *Pokuta w nauczaniu Ojców Kościoła*, „Ateneum Kapłańskie”, R. 70: 1977, t. 89, s. 33–46; P. Bortkiewicz, *Praktyki pokutne w kościele...*, s. 65–90; B. Nadolski, *Liturgika*, s. 91–103; A. Grabowska, *Hierarchia grzechu w średniowiecznej Polsce w świetle wybranych źródeł*, „Nasza Przeszłość”, 2006, t. 106, s. 28–29; zob. też prace poświęcone penitencjałom: J.T. McNeill, *Folk-Paganism in the Penitentials*, „The Journal of Religion”, 1933, vol. 13, no 4, s. 450–466; M.L.W. Laistner, *Was Beda the Author of a Penitential?*, „The Harvard Theological Review”, 1938, vol. 31, no 4, s. 263–274; T.P. Oakley, *Alleviations of Penance in the Continental Penitentials*, „Speculum”, 1937, vol. 12, no 4, s. 488–502; idem, *The Cooperation of Mediaeval Penance and Secular Law*, „Speculum”, 1932, vol. 7, no 4, s. 515–518, 522; idem, *The Penitentials as Sources for Mediaeval History*, „Speculum”, 1940, vol. 15, no 2, s. 210–223.

¹³⁶ *Pontyfikał krakowski z XI wieku (Biblioteka Jagiellońska Cod. MS 2057)*, wyd. Z. Obertyński, Lublin 1977, s. 33–34, nr 389–409, s. 117–123; Z. Dalewski, *Rytuał i polityka. Opowieść Galla Anonima o konflikcie Bolesława Krzywoustego ze Zbigniewem*, Warszawa 2005, s. 121–122; zob. też: *Pontyfikał Płocki z XII wieku. Bayerische Staatsbibliothek München Clm 28938 Biblioteka Seminarium Duchownego Płock Mspl. 29. Studium liturgiczno-źródłoznawcze. Edycja tekstu*, opracował A. Podleś, Płock 1986, s. 153–157.

¹³⁷ Zob. Z. Dalewski, *Rytuał i polityka...*, s. 105–106, 108–119, 142; por. idem, *Pedibus vestris provolutus. Znaczenie gestu ukorzenia w kulturze politycznej średniowiecza*, w: *Persona Gestus Habitusque Insignium. Zachowania i atrybuty jako wyznaczniki tożsamości społecznej jednostki w średniowieczu*, red. J. Banaszkiewicz, J. Maciejewski, J. Sobiesiak, Lublin 2009, s. 70, 75–76.

¹³⁸ Zob. S. Bieniek, *Z dziejów pokuty publicznej w Polsce wczesnofeudalnej*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, 1965, t. 18, z. 2, s. 9 i n.; B. Wojciechowska, *Ekskomunika w Polsce średniowiecznej. Normy i funkcjonowanie*, Kielce 2010, s. 138–139; odnośnie do konfliktu pomiędzy braćmi zob. J. Dobosz, *Monarchia i możni wobec Kościoła w Polsce do początku XIII wieku*, Poznań 2002, s. 176–178; P. Wiszewski, *Domus Bolesłai. W poszukiwaniu tradycji dynastycznej Piastów (do około 1138 roku)*, Wrocław 2008, s. 334–339; Z. Dalewski, *Rytuał i polityka...* (tam dalsza literatura).

¹³⁹ Anonim tzw. Gall, *Kronika Polska*, przekł. R. Grodecki, przekład opracował, wstępem i przypisami opatrzył M. Plezia, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1982, s. 154–155;

Charakterystyczne, że wśród umartwień, jakie wziął na siebie pokutnik, kronikarz wymienia surowy post czterdziestodniowy o chlebie i wodzie zwany na przełomie XI i XII wieku *carina*¹⁴⁰. Wiemy, że w Niemczech od IX wieku pod słowem tym (w języku niemieckim chara) kryła się pokuta publiczna (*publica poenitentia*). Jan Adamus przeszło 50 lat temu zwrócił uwagę, że także słowo *lekarstwo* (*medicamen*) użyte przez kronikarza mogło oznaczać tę pokutę. Ponadto powinności, jakie musiał wypełnić władca, przypominają zapisy z ksiąg penitencjarnych¹⁴¹. Kara ta została z pewnością nałożona przez arcybiskupa i obejmowała także inne dzieła pokutne, które wymienia kronikarz¹⁴². To właśnie przy tej okazji Gall wspomniął, że:

(...) biskupi, opaci i kapłani wspierali go każdy wedle sił mszami św. i postami, a przy tym każdym większym święcie lub przy konsekracji kościołów odpuszczali mu cokolwiek z pokuty na mocy swej władzy kanonicznej (...).¹⁴³

Wspomniane przez kronikarza *relaxationes* to nic innego jak odpusty. Nie znamy niestety ich wartości liczbowej. Zwykle grzesznik za roczną pokutę publiczną nałożoną za ciężkie grzechy był zwalniany od trzeciej części kary (*sit absolutus de tertia parte maiorum peccatorum, unde poenitentiam habet acceptam*)¹⁴⁴. W tym czasie panowało przekonanie, że Kościół musi się przyczynić przez modlitwy i dobre dzieła do nawrócenia grzeszników. W powstałym w XI wieku pseudoaugustyńskim tekście *De vera et falsa poenitentia* czytamy:

Wierzmy więc, a poszanowanie wiary wymaga, aby wierzyć, że wszystkie jałmużny całego kościoła, modlitwy i dzieła sprawiedliwe i miłosierne wspomagają tego, kto uznał swą śmierć (dla grzechu) do swe-

Galli Anonymi Cronicae et gesta ducum sive principum polonorum, ed. C. Maleczyński, *Monumenta Poloniae Historica. Nova series*, t. II, Cracoviae 1952, s. 157.

¹⁴⁰ Burchard z Wormacji w swym dziele napisanym w latach 1107–1114 pisze: *40 dies in pane et aqua, quod teutonice carina vocatur. — 40 dies in pane et aqua, quod vulgus carinam vocat*. Termin znany był też Piotrowi Damianiemu. W liście do Hildebranda, późniejszego papieża Grzegorza VII, pisał o odprawianych skrycie karenach (*occultae carinae*). N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 80–81; zob. też: M. Pastuszko, *Odpusty...*, s. 72–73; zob. S. Bieniek, *Z dziejów pokuty publicznej...*, s. 11–12.

¹⁴¹ J. Adamus, *O monarchii Gallowej*, Warszawa 1952, s. 50–51; zob. Z. Dalewski, *Rytuał i polityka...*, s. 106–107, 156.

¹⁴² Zob. S. Bieniek, *Z dziejów pokuty publicznej...*, s. 15–16.

¹⁴³ Anonim tzw. Gall, *Kronika Polska*, s. 157–158: *Preterea pontifices, abbates presbiteri missis et ieiuniis eum quisque pro suis viribus adiuvabant et in omni sollempnitate precipua vel in ecclesiarum consecrationibus aliquid sibi de poenitentia canonica auctoritate relaxabant...* Zob. też Z. Dalewski, *Polityka, rytuał i tekst, w: Źródło. Teksty o kulturze średniowiecza ofiarowane Bronisławowi Geremekowi*, red. W. Brojer, Warszawa 2003, s. 15; idem, *Rytuał i polityka...*, s. 104; J. Adamus, *O monarchii Gallowej*, s. 54–55.

¹⁴⁴ N. Paulus, *Gechichte des Ablasses...*, t. II, s. 74–75.

go nawrócenia. A zatem nikt nie może godnie czynić pokuty, kogo nie wspiera całość Kościoła.¹⁴⁵

Oprócz pokuty uroczystej (*poenitentia sollemnis*) znana była także w Polsce pokuta publiczna (*poenitentia publica*), nakładana przez zwykłych spowiedników. Surowe posty, pielgrzymki pokutne oraz umartwienia ciała były warunkami, po spełnieniu których grzesznicy mogli powrócić na łono Kościoła. Dokonywało się to podczas specjalnej ceremonii pojednania w Wielki Czwartek¹⁴⁶. Tradycja pojednania grzeszników w tym dniu była żywa przez całe średniowiecze, stopniowo ulegała także rozbudowaniu oprawa liturgiczna tej uroczystości¹⁴⁷. Miała ona sporadycznie miejsce także w innym terminie. Świadczy o tym bulla papieża Aleksandra IV adresowana do biskupa krakowskiego w 1256 roku. Na prośbę ordynariusza diecezji papież zezwolił, aby pojednanie z Kościołem miało miejsce w dniu świętego Stanisława i w oktawę tego święta¹⁴⁸. Zasadniczo jednak sprzeciwiano się odejściu od starej, uświęconej tradycji. Synod prowincjonalny w Moguncji w 1310 roku zakazywał odpuszczania *karen* (*relaxari carenas*) i wprowadzania pokutników do kościoła w święto *dedykacji kościoła i w okresie udzielania święceń duchownych* (*ordines*). Synod w Pradze w 1349 roku, powtarzając postanowienia synodu w Moguncji, głosił, że pojednanie z Kościołem powinno mieć miejsce jedynie *in festo Coenae Domini ad hoc ordinato*¹⁴⁹.

Słowa Galla Anonima wskazują pośrednio, że innych odpustów, niekoniecznie związanych z pokutą uroczystą i publiczną, udzielano w Polsce *in omni sollemnitate precipua vel in ecclesiarum consecrationibus*, a zatem w wielkie uroczystości kościelne i podczas konsekracji kościołów. Tym, którzy przyjmowali pokutę za złe grzechy, przyznawano po roku odpust w wysokości połowy nałożonej kary¹⁵⁰.

Upowszechnienie odpustów w Polsce miało również związek z rozwijającym się od końca XI wieku ruchem krucjatowym. Rycerstwo polskie niewątpliwie posiadało wiedzę o odpuszczeniu zupełnym, jaki mogło uzyskać, uczestnicząc w wyprawach krzyżowych¹⁵¹. Jest prawdopodobne, że do Polski dotarło orędzie wystosowane przez papieża Urbana II podczas pamiętnego przemówienia w Cler-

¹⁴⁵ *Credendum est enim, et pietas fidei expostulat credere, quod omnes eleemosynae totius ecclesiae et orationes et opera iustitiae et misericordiae succurrant recognoscenti mortem suam ad conversionem suam. Ideoque nemo digne poenitere potest, quem non sustineat unitas Ecclesiae.* PL XL 1123. Tekst ten został włączony do Dekretu Gracjana. C.I. D. VI. De poenit. Za: N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 190.

¹⁴⁶ Z. Dalewski, *Rytuał i polityka...*, s. 106, 121.

¹⁴⁷ B. Nadolski, *Liturgika*, s. 94, 97, 100, 108; K. Dola, *Wrocławska kapituła...*, s. 303; W. Urban, *Z dziejów duszpasterstwa...*, s. 485.

¹⁴⁸ VMPL, I, nr 135, s. 69; N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 81.

¹⁴⁹ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 81.

¹⁵⁰ *Ibidem*, s. 74.

¹⁵¹ K. Benyskiewicz, *Rycerstwo polskie wobec pogan i pogaństwa w XI–XII wieku*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej wobec idei krucjat*, red. W. Peltz, J. Dudek, Zielona Góra 2002, s. 28.

mont w 1095 roku¹⁵². Wśród badaczy toczy się spór, czy jedno z późniejszych przekazów słów papieża można uznać za manifest skierowany do mieszkańców Europy Północnej, w tym także i Polski¹⁵³. O tym, że nad Wisłą wykazywano zainteresowanie losami I wyprawy krzyżowej, świadczy zapis zawarty w *Roczniku kapituły krakowskiej* informujący o zdobyciu Jerozolimy przez chrześcijan (*a Christianis*)¹⁵⁴.

Na temat kolejnych wypraw krzyżowych mamy nieco więcej informacji. Pierwsze wezwania do udziału w II wyprawie trafiły do Polski za sprawą wybitnego cystersa, Bernarda z Clairvaux, wyznaczonego przez papieża na kaznodzieję krucjatowego¹⁵⁵. Opat cysterski w listach rozesłanych do władców europejskich zachęcał ich do udziału w wyprawie, której czas uważał za czas jubileuszu¹⁵⁶. Bodźcem zachęcającym do „wzięcia Krzyża” miały być odpusty zupełne¹⁵⁷. O agitacji Bernarda z Clairvaux pisał Mnich Sazawski, wymieniając plemiona, które zdecydowały się przyjąć krzyż, nie wspomniał jednak Polaków¹⁵⁸. Apele Bernarda z pewnością jednak do Polski docierały. Jednym ze źródeł wskazujących na jego kontakty z naszym krajem jest skierowany do niego list biskupa krakowskiego Mateusza (1143–1166)¹⁵⁹. Być może małe zainteresowanie wypra-

¹⁵² J. Drabina, *Wezwania średniowiecznych soborów...*, s. 88–89.

¹⁵³ A.F. Grabski, *Polska w opiniach obcych X–XIII w.*, Warszawa 1964, s. 260–261; idem, *Polska wobec idei wypraw krzyżowych na przełomie XI i XII wieku*. „Duch krzyżowy” Anonima Galla, „Zapiski Historyczne”, 1961, t. 26, z. 4, s. 38–39; M. Gładysz, *Zapomniani krzyżowcy. Polska wobec ruchu krucjatowego w XII–XIII wieku*, Warszawa 2002, s. 25.

¹⁵⁴ *Rocznik kapituły krakowskiej*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, w: *Najdawniejsze roczniki krakowskie i kalendarz, Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. V, Warszawa 1978, s. 53.

¹⁵⁵ A. Kowalska, *Papiesskie apele do Polski...*, s. 129–130; M. Gładysz, *W sprawie udziału polskiego księcia w II krucjacie jerozolimskiej (1147–1149)*, w: *Krzyżowcy, kronikarze, dyplomaci*, red. B. Śliwiński, Gdańsk–Koszalin 1997, s. 33–34, 45–48; idem, *Zapomniani krzyżowcy*, s. 47 i n.

¹⁵⁶ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. I, s. 200.

¹⁵⁷ *Codex Diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. G. Friedrich, t. I, Praga 1904–1907, nr 150, s. 151–153.

¹⁵⁸ Mnich Sazawski, w: *Kronikarze czescy. Kanonik Wyszehradzki, Mnich Sazawski*, tłum. M. Wojciechowska, Warszawa 1978, s. 189.

¹⁵⁹ *Kodeks Dyplomatyczny Śląska*, wyd. K. Maleczyński, t. I, Wrocław 1956, nr 17, s. 43–46; ze starszej literatury zob. Z. Kozłowska-Budkowa, *Repertorium polskich dokumentów doby piastowskiej*, zeszyt 1 do końca wieku XII, Kraków 2006, nr 43, s. 104–105; W. Abraham, *Powstanie organizacji Kościoła łacińskiego na Rusi*, t. I, Lwów 1904, s. 89–91; T. Manteuffel, *Papiestwo i cystersi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w Polsce na przełomie XII i XIII wieku*, Warszawa 1955, s. 69–73; idem, *Rola cystersów w Polsce wieku XII*, „Przegląd Historyczny”, 1950, t. 11, s. 184–185; J. Powierski, *Ruś w opiniach najwcześniejszych polskich kronikarzy*, w: *Polacy o Ukraińcach, Ukraińcy o Polakach. Materiały z sesji naukowej*, red. T. Stegner, Gdańsk 1993, s. 27–31; T. Dunin-Wąsowicz, *Kilka uwag w sprawie działalności misyjnej cystersów na Rusi w XII–XIII wieku*, „Społeczeństwo Polski Średniowiecznej”, 1992, t. 5, s. 161–164; A.F. Grabski, *Polska w opiniach...*, s. 53; analizę listu przeprowadził M. Plezia, *List biskupa Mateusza do św. Bernarda, w: Prace z dziejów Polski feudalnej ofiarowane Romanowi Grodeckiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. Z. Budkowa, J. Dąbrowski, K. Lepszy, H. Lowmiański, T. Manteuffel, K. Piwarski, Warszawa 1960, s. 124–140; B. Kürbis, *Cystersi w kulturze polskiego średniowiecza. Trzy świadectwa z XII wieku*, w: *Historia i kultura cystersów w dawnej Polsce i ich europejskie związki*,

wą do Ziemi Świętej można objaśnić sytuacją polityczną w Polsce po wygnaniu seniora Władysława, a także innymi możliwościami uzyskania odpustu zupełnego. Trzeba pamiętać, że w 1147 roku papież Eugeniusz III patronował krucjacie „pobocznej”, organizowanej przeciw Słowianom połabskim¹⁶⁰, zachęcając młodszych książąt polskich do wzięcia w niej udziału wespół z panami wschodniemieckimi. W 1147 roku Mieszko III wziął udział w wyprawie zorganizowanej przez margrabiego Marchii Północnej, Albrechta Niedźwiedzia, przeciw Słowianom połabskim, natomiast Bolesław Kędzierzawy w roku 1148 w wyprawie „krzyżowej” przeciw Prusom¹⁶¹. Należy przypuszczać, że otrzymali oni wówczas odpusty zupełne, które w sytuacji winy wobec starszego brata musiały mieć duże znaczenie. Mimo to rok później zostali ekskomunikowani przez papieża. W tym czasie Bolesław Wysoki, syn Władysława Wygnańca, wziął udział w wyprawie cesarza Konrada III do Ziemi Świętej. W roku 1154 do Palestyny wyruszył Henryk, książę sandomierski. Niewątpliwie pod wpływem ideologii krucjatowej ufundował w latach 1155–1156 klasztor joannitów w Zagościu¹⁶². Niewiele lat później w jego ślady wstąpił Jaksz z Miechowa. Z dużym prawdopodobieństwem możemy przypuszczać, że książę Henryk na skutek śmierci w wyprawie przeciw Prusom w 1166 roku uzyskał odpust zupełny. Być może rycerstwo polskie zeknęło się z apelami nawołującymi do udziału w krucjacie przeciwko Fryderykowi I w 1187 roku¹⁶³.

Pragnienie uzyskania odpustów zapewne odegrało znaczącą rolę przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu znaku krzyża. Z XII i XIII wieku poświadczony jest udział rycerstwa w licznych wyprawach mających statut krucjat, skierowanych zarówno przeciwko Jaćwingom, Prusom, jak również Turkom Seldżuckim¹⁶⁴.

red. J. Strzelczyk, Poznań 1987, s. 323–327. Zob. też M. Gładysz, *Zapomniani krzyżowcy...*, s. 48–50; D. von Güttnier Sporzyński, *Piastowie a idea wypraw krzyżowych w czasie pierwszej i drugiej wyprawy krzyżowej*, w: *Kościół w monarchiach Przemyślidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno, 21–24 września 2006 roku*, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 140.

¹⁶⁰ Pommersches UB, I, nr 31, s. 13, nr 32, s. 13; A.F. Grabski, *Polska wobec idei wypraw krzyżowych...*, s. 45; por. M.R. Munzinger, *The profits of the Cross: Merchant Involvement in the Baltic Crusade (c. 1180–1230)*, „Journal of Medieval History”, 2006, vol. 32, s. 171, 185; zob. też E. Christiansen, *The Northern Crusades...*, passim; I. Fønnesberg Schmidt, *Pope Alexander III (1159–1181) and the Baltic Crusades*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, s. 242–256.

¹⁶¹ M. Gładysz, *Zapomniani krzyżowcy...*, s. 85–97.

¹⁶² M. Starnawska, *Między Jerozolimą a Łukowem. Zakony krzyżowe na ziemiach polskich w średniowieczu*, Warszawa 1999, s. 26.

¹⁶³ CDS VII, 1, nr 53, s. 50.

¹⁶⁴ Odnośnie do udziału mieszkańców Polski w krucjatach zob. B. Zientara, *Bolesław Wysoki — tulacz, repatriant, malkontent. Przyczynek do dziejów politycznych Polski XII wieku*, „Przegląd Historyczny”, 1971, t. 62, z. 3, s. 371; H. Samsonowicz, *Międzynarodowe aspekty „krucjaty słowiańskiej” w XII w.*, w: *Źródłoznawstwo i studia historyczne*, red. K. Bobowski, Wrocław 1989, s. 83–90; M. Gładysz, *Wyprawa jaćwińska Kazimierza Sprawiedliwego w relacji Mistrza Wincentego. Przyczynek do recepcji hasel krucjatowych w XII-wiecznej Polsce*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej...*, s. 59–68; idem, *W sprawie udziału polskiego księcia...*, s. 33–53; idem, *Udział*

Wymownym śladem odbytych pielgrzymek-krucjat do Ziemi Świętej były fundacje możnowładcze. Ich najlepszy przykład stanowiła działalność Jaksy z Miechowa¹⁶⁵.

Do najstarszych odpustów należały te, które zostały nadane z okazji poświęcenia kościołów, klasztorów i kaplic. Niewykluczone, że przy okazji konsekracji katedr, kościołów klasztornych i innych obiektów sakralnych wierni, którzy przyłożyli się do tych zbożnych dzieł, otrzymali odpusty. Odpusty przyznawano też za jałmużny na wyposażenie i dekorację artystyczną. Wierni uzyskiwali także odpust przez osobiste zaangażowanie w budowę. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na najstarsze zapisy mówiące o konsekrowaniu katedr w Polsce w XII wieku. Nie informują one o udzieleniu odpustów, jednakże z dużą dozą prawdopodobieństwa można założyć, że przy okazji tak istotnego wydarzenia, które gromadziło głównych dostojników Kościoła, udzielono wiernym odpustu.

Interesujący zapis został umieszczony w *Kalendarzu katedry krakowskiej*, może on stanowić dowód potwierdzający przedstawioną hipotezę. Spotykamy tam lakoniczną wzmiankę o nadaniu odpustu 40 dni. Zdaniem Zofii Kozłowskiej-Budkowej nadanie to być może zostało udzielone przez biskupa Maura (1110–1117) z okazji poświęcenia krypty św. Leonarda¹⁶⁶. Jeśli teza ta jest prawdziwa, byłby to pierwszy odpust, jaki mogli otrzymać wierni, nawiedzając krakowską katedrę. Najprawdopodobniej w związku z konsekracją katedry romańskiej, która miała miejsce w roku 1142¹⁶⁷, w *Kalendarzu katedry krakowskiej* odnotowano: *Dedicacio ecclesie sancti Wenczelai*, poniżej tej zapiski umieszczono informację: *Indulgencia a domino papa XLa dies, a legato XLa, a domino XLa*¹⁶⁸. Gdyby zapiska ta odnosiła się do 1142 roku, oznaczałoby to, że z tej okazji papież, jego legat i biskup krakowski Robert przyznali po 40 dni odpustu. Nadanie to mogło mieć jednakże miejsce w późniejszym czasie, gdyż z wieku XIII zachował się szereg

Polski w V krucjacie lewantyńskiej (1217–1221), w: *Szlachta, starostowie, zaciężni*, red. B. Śliwiński, Gdańsk–Koszalin 1998, s. 63–83; idem, *O zapomnianych polskich krzyżowcach — kilka uwag na marginesie wypraw jerozolimskich księcia Henryka Sandomierskiego i Jaksy z Miechowa*, w: *Książęta, urzędnicy, złoczyńcy*, red. B. Śliwiński, Gdańsk 1999, s. 45–65; idem, *Zapomniani krzyżowcy...*; J. Grygiel, *Jaksa z Miechowa i inni. Udział Polaków w ruchu krucjatowym*, w: *Ziemia Miechowska w dziejach Polski. Dziedzictwo i perspektywy. Sympozjum historyczno-kulturalne, 26 X 2006*, red. A. Waśko, Kraków 2006, s. 11–23; K. Zielińska-Melkowska, *Polskie wyprawy krzyżowe do Prus w drugiej połowie XII i w pierwszej połowie XIII wieku na tle idei krucjatowej*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej...*, s. 69–90.

¹⁶⁵ Zob. K. Skwierczyński, *Fundacje możnowładcze w Polsce w XI i XII wieku. Możni i ich funkcje jako problem badawczy*, w: *Animarum cultura...*, s. 84–85; M. Starnawska, *Między Jerozolimą a Łukowem...*, s. 73–75; J. Dobosz, *Monarchia i możni...*, s. 371–373.

¹⁶⁶ *Kalendarz katedry krakowskiej*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, w: *Najdawniejsze roczniki krakowskie i kalendarz*, s. 183.

¹⁶⁷ *Rocznik Traski*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. II, Lwów 1872, s. 833; *Rocznik Sędziwoja*, ibidem, s. 975; *Rocznik Kamieniecki*, ibidem, s. 778; *Rocznik Kraśnińskich*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, Lwów 1878, s. 131; *Rocznik małopolski 965–1415*, ibidem, s. 155.

¹⁶⁸ *Kalendarz katedry krakowskiej*, s. 141.

oryginalnych bulli papieskich udzielających odpustu. Niemniej jednak sam fakt zaznaczenia przy informacji o konsekrowaniu świątyni nadania odpustu może potwierdzać wysunięte przypuszczenia. Także z wieku XII dysponujemy kolejnym zapisem przemawiającym za przyjęciem hipotezy o najstarszych nadaniach indulgencyjnych pochodzących z wieku XII. Jest on związany z poświęceniem ołtarza św. Floriana w katedrze krakowskiej. We wspomnianym już kalendarzu katedry zanotowano *Dedicacio Altaris sancti Floriani. Indulgencia XL dies*¹⁶⁹. Zakładając, że z okazji poświęcenia katedry romańskiej w 1142 roku wierni zgromadzeni na tej uroczystości uzyskali odpust, należałoby także dopatrywać się nadania indulgencji w 1148 roku w Krakowie z okazji konsekrowania kościoła św. Salwatora, o którym wspomina Rocznik kapituły krakowskiej¹⁷⁰. Przyjmując te założenia, listę odpustów, które mogli uzyskać mieszkańcy Krakowa, należałoby uzupełnić o wymienione, prawdopodobne nadania.

Należy postawić pytanie, czy w przypadku innych katedr można dopatrywać się podobnej praktyki. Z całą pewnością uroczystość poświęcenia katedry gnieźnieńskiej z 1064 roku, odnotowana w Roczniku Traskim¹⁷¹, nie mogła być związana z udzieleniem indulgencji, gdyż w tym okresie dopiero powstawała doktryna, mocą której wierni uzyskiwali nadania odpustowe. Poświęcenie katedry w Gnieźnie z 1097 roku¹⁷² mogło wiązać się z nadaniem indulgencji. Zakładając stosunkowo wczesną recepcję zwyczaju udzielania odpustów wiernym, czego dowodzi omówiona już kwestia pokuty Bolesława Krzywoustego, jest to wielce prawdopodobne.

Natomiast w przypadku katedry płockiej, konsekrowanej w 1144 roku, o czym informują *Spominki plockie i sochaczewskie*¹⁷³, można założyć, że wierni uzyskali wówczas odpust. Być może związany był on nie tylko z poświęceniem kościoła, lecz także miał nakłonić wiernych do pomocy przy wznoszeniu tej świątyni.

Rozważając to zagadnienie, nie sposób pominąć kwestii konsekracji innych świątyń. Lakoniczne zapisy zawarte w rocznikach nie pozwalają jednoznacznie rozstrzygnąć, czy podczas poświęceń biskupi udzielali wiernym odpustów. Z racji tego, że konsekracji dokonywał ordynariusz diecezji w otoczeniu innych dostojników Kościoła, można zakładać, że nadawano wówczas odpusty. Wobec czego listę odnotowanych źródłowo indulgencji należałoby uzupełnić o kwestię odpustów prawdopodobnych wystawionych z okazji konsekracji świątyń, takich

¹⁶⁹ Ibidem, s. 131.

¹⁷⁰ *Rocznik kapituły krakowskiej*, s. 59.

¹⁷¹ *Rocznik Traski*, s. 831.

¹⁷² J. Dobosz, *Monarchia i moźni...*, s. 165; J. Szymański, *Kanonikat świecki w Małopolsce od końca XI do połowy XIII wieku*, Lublin 1995, s. 18.

¹⁷³ *Spominki plockie*, wyd. A. Rutkowska-Plachcińska, w: *Rocznik świętokrzyski dawny, Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. XII, Kraków 1996, s. 128; *Spominki sochaczewskie*, ibidem, s. 131.

jak np: Strzelno w 1133 roku¹⁷⁴, Lubią w 1145¹⁷⁵, Wrocław — 1149¹⁷⁶, Łęczyca — 1161¹⁷⁷ i Sandomierz — 1191¹⁷⁸.

2.2. Uwagi o kategoriach i formularzu dokumentu odpustowego

Przed omówieniem przemian, jakim podlegał formularz nadania odpustowego na przestrzeni wieków, dla pełnego obrazu tych dokumentów należy pokrótce scharakteryzować ich najważniejsze kategorie¹⁷⁹. Bezspornie najliczniejszą grupę stanowią nadania, w których polecano wiernym nawiedzenie danej świątyni. Tradycja ich udzielania w związku z konsekracją danej świątyni oraz rocznicą jej poświęcenia została zapoczątkowana już w wieku XII, a może nawet w wieku poprzednim. Lektura dokumentów odpustowych jednoznacznie wskazuje, że do Polski stosunkowo szybko dotarły wezwania do udziału w krucjatach. Tym należy tłumaczyć stosunkowo dużą liczbę bulli papieskich wystawionych w XIII w., które oferowały wiernym odpust zupełny. Ewolucja praktyki obdarowywania wiernych indulgencjami najlepiej oddaje trend rozszerzenia kategorii dokumentów odpustowych. Wraz z upowszechnieniem się religijności brackiej zaczęto udzielać konfraterniom odpustów. Po 1300 roku, kiedy to ogłoszono pierwszy rok święty, pojawiły się nadania oferujące wiernym możliwość dostąpienia łaski odpustu jubileuszowego bez konieczności udawania się do Rzymu. W momencie zagrożenia ze strony heretyków starano się o pozyskanie poparcia wiernych przez nadania odpustów dla osób pomagających inkwizytorom. Szczupłość wzmianek źródłowych o tym procederze jasno wskazuje, że problem ten nie był w Polsce aż tak istotny jak w Europie Zachodniej¹⁸⁰. W związku z tym do rzadkości należały odpusty dla wiernych obecnych podczas ceremonii ogłaszania ekskomuniki w związku z herezją. Odrębną kategorię stanowią dyplomy odpustowe, którymi obdarowywano władców. Papiestwo umożliwiała im bowiem w tych dokumentach skorzystanie z odpustów jubileuszowych, premiowało modlitwy wiernych w ich intencji, ponadto zyskali oni prawo posiadania ołtarza przenośnego z przypisanymi doń indulgencjami¹⁸¹.

¹⁷⁴ Z. Kozłowska-Budkowa, *Repertorium polskich dokumentów*, nr 29, s. 88–89.

¹⁷⁵ *Rocznik lubiński*, wyd. B. Kürbis, przy współudziale G. Labudy, J. Lucińskiego, R. Walczaka, *Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. VI, Warszawa 1962, s. 113; *Rocznik Lubiąski*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. II, s. 775.

¹⁷⁶ *Rocznik wrocławski dawny 1238–1308 i rocznik magistratu wrocławskiego 149–1491*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, s. 680.

¹⁷⁷ *Rocznik Traski*, s. 833; *Rocznik Sędziwoja*, s. 875; *Rocznik małopolski*, s. 156.

¹⁷⁸ Informację tę odnotował Jan Długosz w *Liber beneficiorum*. Zob. Z. Kozłowska-Budkowa, *Repertorium polskich dokumentów*, nr 123, s. 183–184.

¹⁷⁹ Szczegółowy wykaz dokumentów odnoszących się do poszczególnych kategorii znajduje się w rozdziałach *Okazje i warunki odpustowe* oraz *Geografia odpustów*.

¹⁸⁰ Zob. uwagi W. Szymborski, *Uwagi o odpustach związanych z średniowieczną inkwizycją w Polsce*, s. 244–269.

¹⁸¹ Zagadnienie to zasygnalizował W. Szymborski w szkicu: *Interdyscyplinarne badania nad średniowiecznymi dokumentami odpustowymi*, w druku.

Analiza dyplomatyczna dokumentu odpustowego jest zadaniem ze wszech miar skomplikowanym. Próba wnikliwego przeprowadzenia rozbioru dyplomatycznego wszystkich zarejestrowanych dyplomów przekracza ramy niniejszej rozprawy. Obecny rozdział nie pretenduje do pełnego wyczerpania zagadnienia, ogranicza się raczej do przedstawienia ogólnych uwag i prawidłowości zaobserwowanych w toku lektury dokumentów odpustowych¹⁸².

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że formularz dokumentu odpustowego pomimo pewnych zmian zasadniczo pozostał niezmienny. Ukształtowany wzorzec w Europie Zachodniej, który trafił do Polski w XIII w., podlegał jedynie niewielkim modyfikacjom. Pomimo iż formularze nadań indulgencyjnych stale się rozwijały, ewoluując od form prostych do złożonych, zawierały zawsze pewne stałe elementy, które w ciągu wieków nie ulegały większym zmianom. Można wyróżnić następujące stałe komponenty dokumentów odpustowych: intytulację, narrację, dyspozycję, datację. W tych ramach przedstawiano okoliczności nadania wraz z miejscem wystawienia, określano warunki uzyskania odpustu oraz jego długość, a także podawano formułę pokutną. Przedmiotowe elementy składowe zostaną poddane analizie w dalszej części pracy. W tym miejscu, odnosząc się do długości odpustów, warto jedynie zasygnalizować, iż w Europie Zachodniej toczył się spór, czy można sumować nadania odpustów przyznanych jednocześnie przez kilku biskupów (czy np. 40 dni przyznanych przez kilku dostojników to 40 dni od wszystkich, czy też 40 dni od każdego z osobna). W celu rozwiania ewentualnych wątpliwości zamieszczano w dokumencie zwrot informujący, że wartość dni odpustu została nadana przez każdego z nich z osobna¹⁸³. Na podstawie zebranego materiału można stwierdzić, że w Polsce kwestia sporna związana z liczeniem dni i lat odpustów miała marginalne znaczenie. Znajduje to swoje potwierdzenie w fakcie, że jedynie w przypadku dwóch nadań wystawionych przez polskich biskupów spotykamy ten zwrot¹⁸⁴. W dwóch przypadkach odnotowano interesujący zapis umieszczony na odwrociu dokumentu, ilustrujący praktykę, jaką posługiwało się duchowieństwo, przyznając wiernym odpusty — zsumowano wartość liczbową indulgencji¹⁸⁵.

Wzorzec dokumentu odpustowego został ukształtowany w kancelarii papieskiej. Ordynariusze diecezji, ogłaszając indulgencje, wzorowali się na papieskich bullach, przyjmując ich formularz wraz z cechami graficznymi bulli. Czerpiąc inspirację z kurii papieskiej, kancelarie biskupie wprowadziły do formularza dokumentu odpustowego pewne formuły, których bulle papieskie nie zawierały¹⁸⁶. Zaliczyć do nich należy inwokację, formułę *dei gracia* w intytulacji, jak również

¹⁸² Z tego względu w przypisach podano jedynie wybrane reprezentatywne dokumenty dla omawianej kwestii.

¹⁸³ Aneks I, nr 215, 230, 250, 265, 298, 300, 317, 375.

¹⁸⁴ Aneks I, nr 298, 317; zob. też: J.G. Gaztambide, *Los cuestores...*, s. 5–7.

¹⁸⁵ Aneks I, nr 259, 375.

¹⁸⁶ Papieskie dokumenty odpustowe rozpoczynają się od imienia Biskupa Rzymu, po czym formularzowo wpisywano *servus servorum Dei*, zob. przykładowo aneks I, nr 18, 57, 69, 81, 82,

koroborację, w której zapowiadano fakt przywieszenia pieczęci. Różnice pojawiają się także w datacji. O ile w przypadku dyplomów wystawionych w kancelarii papieskiej zawsze podawano rok według lat pontyfikatów, o tyle biskupi nie trzymali się tutaj jasnych reguł, na przemian datując dyplomy według pontyfikatu papieża bądź stosując zapis słowny roku wystawienia dokumentu.

Do cech graficznych zaczerpniętych z kancelarii papieskiej dokumentów odpustowych należy zaliczyć ozdobny inicjał i incipit¹⁸⁷. Ozdobny inicjał najczęściej obejmował w przypadku bulli papieskich pierwszą literę imienia biskupa Rzymu bądź, jeśli zastosowano incipit, całe imię¹⁸⁸. W odniesieniu do dokumentów biskupich ozdobny inicjał zwykle stanowiła litera I jako początek inwokacji *In nomine Domini amen*¹⁸⁹. Ta prosta inwokacja jest najczęściej spotykana wśród nadań odpustowych, rzadziej używano zwrotów: *In nomine domini nostri Iesu Christi amen*¹⁹⁰, *In Christi nomine amen*¹⁹¹, *In nomine sancte trinitatis*¹⁹², *In nomine S. et Individuae Trinitatis amen*¹⁹³, *In nomine S. et Individuae Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sanctus amen*¹⁹⁴.

Część dokumentów pozbawiona jest inwokacji, jako pierwsza pojawia się od razu intytulacja, która połączona jest z formułą dewocyjną *Dei gracia*¹⁹⁵ lub *divina et apostolice sedis providencia* bądź *miseracione divina* (ta ostatnia dominuje w nadaniach wystawionych przez kardynałów i legatów)¹⁹⁶. W przypadku dokumentów nieopatrzonych inwokacją, które rozpoczynały się od intytulacji, można spotkać wersję skróconą, rozpoczynającą się od imienia wystawcy. Warto podkreślić, iż wersja ta nie jest poprzedzona zaimkiem *my* — *Nos*¹⁹⁷. Część nadań

97, 98, 109, 110, 116, 119, 125, 184, 520, 539, 702, 721, 722, 1117, 1300, 1301, 1316, 1398, 1400, 1404, 1411, 1433.

¹⁸⁷ Zob. przykładowo aneks I, nr 375, 388, 720, 721, 822, 826, 827, 843, 866, 880, 892, 893, 922, 956, 986, 1001, 1004, 1005, 1009, 1014, 1017, 1022, 1024, 1030, 1031, 1051, 1052, 1056, 1124, 1166, 1181.

¹⁸⁸ Zob. przykładowo aneks I, nr 76, 476, 810, 905, 963, 1300, 1316, 1390, 1433, 1445, 1491, 1525, 1530.

¹⁸⁹ Inwokacja ta pojawia się przykładowo w dokumentach, aneks I, nr 54, 471, 498, 718, 572, 657, 706, 707, 726, 762, 776, 818, 820, 863.

¹⁹⁰ Aneks I, nr 209.

¹⁹¹ Aneks I, nr 386.

¹⁹² Aneks I, nr 9.

¹⁹³ Aneks I, nr 538, 560.

¹⁹⁴ Aneks I, nr 836.

¹⁹⁵ Zob. np. aneks I, nr 34, 211, 212, 429, 471, 495, 538, 540, 552, 560, 571, 657, 694, 706, 707, 726, 809, 836, 1009, 1022, 1024, 1026.

¹⁹⁶ Zob. np. aneks I, nr 10, 45, 46, 77, 78, 83, 823, 831, 842, 846, 1115, 1119, 1136, 1187, 1225, zwrot ten pojawia się także w dokumentach wystawionych przez biskupów diecezji polskich, zob. np. aneks I, nr 54, 198, 378, 386, 395, 469, 542, 547, 737, 768, jak i położonych poza obszarem Polski, aneks I, nr 363, 400; posługiwał się nim także kardynał Oleśnicki oraz Fryderyk Jagiellończyk zob. przykładowe dokumenty, aneks I, nr 889, 891, 893, 899, 901, 947, 1338, 1339.

¹⁹⁷ Prawidłowość tę na przykładzie dyplomów Zbigniewa Oleśnickiego zaobserwowała M. Koczarska, *Zbigniew Oleśnicki*, s. 86.

odpustów, które udzielono mieszkańcom średniowiecznej Polski, pochodziła od Ojców Soborowych, wówczas — co zrozumiałe — intytulacja podkreślała fakt wystawienia dyplomu przez sobór¹⁹⁸. Ostatnią formułę protokołu omawianych dokumentów stanowi inskrypcja. Określa ona odbiorcę danego dyplomu, którym może być zarówno pojedyncza osoba, cała grupa, np. bractwo, bądź miejsce, które zostały obdarowane nadaniem odpustu.

Analiza areng dokumentów odpustowych, choć niewątpliwie bardzo potrzebna, wykracza poza ramy niniejszej pracy, gdyż problem ten zasługuje na osobne opracowanie. W tym miejscu należy jedynie nadmienić, iż arengi dokumentów odpustowych pozwalają śledzić rozwój treści ideologicznych związanych z przyznaniem łaski odpustowej. Czy jednak używane w Polsce arengi różniły się w sposób zasadniczy od tych stosowanych na Zachodzie? Posługując się ustaleniami Marii Koczerskiej, można odpowiedzieć przecząco. Otóż najczęściej stosowana była arenga *Splendor paterne glorie*, która to także pojawia się w nadaniach w średniowiecznych Czechach. Posługiwanie się tym zwrotem uważane jest za jeden z przejawów recepcji dyplomatyki papieskiej w lokalnym środowisku kościelnym. Praktykowano także używanie arengi podkreślającej miłość Chrystusa wobec człowieka, co — biorąc pod uwagę historię nadań odpustowych oraz teologię indulgencji — nie może dziwić. Ten ostatni wzorzec arengi dominował w nadaniach odpustowych skierowanych do bractw religijnych¹⁹⁹.

Promulgacja stosowana w dokumentach odpustowych najczęściej przybiera prostą formę *Significamus tenore presencium, quibus expedit universis, presencium noticiam habituris*, często bywa rozszerzana o formułę perpetuacyjną *Ad perpetuam rei memoriam*²⁰⁰. Narracja objaśniająca motyw wystawienia dokumentu często, jak w przypadku brackich nadań odpustowych, zawiera informacje o dziejach danej konfraterni, czasem rozbudowana bywa o listę jej członków. Najistotniejszą częścią formularza dokumentu odpustowego jest dyspozycja, gdzie zamieszczano listę okazji i warunków, jakie należało wypełnić, aby dostąpić łaski odpustu, wśród których zawsze widniała uprzednia spowiedź. Lista ta poprzedzona była zwrotem wyjaśniającym powody, dla których dostojnik Kościoła obdarował wiernych nawiedzających daną świątynię odpustem. Najczęstszym motywem było zachęcenie wiernych do uczestnictwa we mszy św. sprawowanej w tym kościele. W tym celu umożliwiano im uzyskanie odpustu po uprzednim sakramencie pokuty i nawiedzeniu kościoła w wymienione święta.

¹⁹⁸ Zob. aneks I, nr 799, 801, 816.

¹⁹⁹ M. Koczerska, *Zbigniew Oleśnicki*, s. 85.

²⁰⁰ *Ibidem*, s. 91.

Następny element omawianych dokumentów stanowi koroboracja, która zawiera zapowiedź przywieszenia pieczęci *sigillum nostrum est appensum*²⁰¹, sporadycznie odnaleźć można informację, jaką pieczęcią uwierzytelniony został dany dokument²⁰². Z racji charakteru samego dokumentu wśród schematu formularzowego dokumentu odpustowego próżno szukać testacji. Lista świadków pojawia się wówczas, kiedy nadanie indulgencji było jedynie elementem dodatkowym do zasadniczej czynności, takiej jak np. erygowanie parafii, altarii czy obdarowanie świątyni dziesięcinami²⁰³.

Warto zasygnalizować kwestię datacji dyplomów odpustowych, która zasługuje jednakże na odrębne monograficzne omówienie. W dokumentach odpustowych można napotkać zarówno określanie roku wystawienia według lat pontyfikatów, jak i datacji tradycyjnej. Co zrozumiałe, pierwszy sposób pojawia się w bullach papieskich. Posługują się nią także legaci jako wysłannicy kurii²⁰⁴, jak również kardynałowie rzymscy²⁰⁵. W odniesieniu do nadań biskupich można napotkać obydwa style.

Kontynuując poczynione rozważania, należy podkreślić, iż na przestrzeni XIII–XVI w. obserwuje się stopniowy rozwój formularza dokumentu, tak pod względem areng, jak i promulgacji. Niewątpliwie rozszerzała się również lista warunków, jakie należało spełnić, by uzyskać odpust. Wydłużał się także czas trwania okresów odpustowych (liczba dni i lat). Dzięki bogatszemu formularzowi można zrekonstruować techniki pozyskiwania odpustów, a także śledzić sposoby kształtowania religijności wiernych.

Formularz dokumentu odpustowego ulegał pewnym modyfikacjom w zależności od odbiorcy, który otrzymywał indulgencję. Lektura dokumentów skierowanych do wiernych w Polsce jasno wykazuje, że najczęściej przyznawano odpusty za nawiedzenie poszczególnych świątyni oraz za udzielenie im wsparcia materialnego, co było zgodne z ogólnymi trendami europejskimi. W Europie Zachodniej tego rodzaju odpusty należą do najstarszych. Czasem można dowiedzieć się, jakiego konkretnie wsparcia oczekiwali duchowni. Najczęściej chodziło o środki finansowe niezbędne do oświetlenia świątyni, na zakup ornatów, a także innych niezbędnych przedmiotów. Na liście tej pojawiały się także księgi, kielichy oraz inne paramenty liturgiczne²⁰⁶. W dokumentach wystawionych przez dostojników

²⁰¹ Zob. wybrane dokumenty, aneks I, nr 3, 46, 346, 378, 388, 429, 547, 552, 571.

²⁰² Aneks I, nr 498.

²⁰³ Zob. np. aneks I, nr 209, 329, 429, 446, 458, 471, 498, 499, 538, 540, 560, 661, 667, 818, 820.

²⁰⁴ Zob. np. aneks I, nr 45, 46, 83, 842, 843, 846, 1004, 1005, 1031, 1115, 1119, 1136, 1137, 1225.

²⁰⁵ Aneks I, nr 1321; zob. też dokument wystawiony przez kardynała Zbigniewa Oleśnickiego, aneks I, nr 947.

²⁰⁶ Aneks I, nr 783, 1004, 1152. Zob. też wzmiankę o nadaniu indulgencji, gdzie polecano wiernym wesprzeć starania o oświetlenie świątyni, aneks I, nr 269; odnośnie do odpustów udzielonych wiernym, którzy przyczynili się do oświetlenia kościołów, zob. D. Postles, *Lamps, lights and layfolk: „popular” devotion before the Black Deats*, „Journal of Medieval History”, 1999, vol. 25,

kościelnych spoza Polski pojawiła się klauzula uzależniająca ważność przywileju odpustowego od zatwierdzenia go przez ordynariusza diecezji, w której położona była dana świątynia, co było wymogiem kanonicznym.

Kolejnym wydarzeniem, z którym nieodłącznie wiązało się udzielanie odpustów, było głoszenie wezwań do udziału w akcji krucjatowej. Formularz tych dokumentów posiada kilka cech typowych²⁰⁷. Przede wszystkim polecano wiernym przyjęcie krzyża bądź złożenie wsparcia materialnego na cele prowadzenia działań zbrojnych przeciwko niewiernym²⁰⁸. Kancelaria papieska, jeśli chodzi o odpusty krucjatowe, posługiwała się w XIII wieku kilkoma wzorami dokumentów. Jeden z nich za wsparcie wyprawy do Prus przewidywał nadanie takiego odpustu, jakiego dostępują krzyżowcy udający się z pomocą do Ziemi Świętej (odpust zupełny). Mogły go też otrzymać wszystkie te osoby, które wedle swoich możliwości wsparły wyprawę²⁰⁹. Począwszy od lat trzydziestych XIII wieku posługiwano się wzorem dokumentu, który podobnie jak poprzedni zakładał osobisty udział w wyprawie przeciwko Prusom bądź udzielenie wsparcia materialnego. Zawierał jednakże jedną klauzulę, której wcześniej nie było. Otóż jeśli osoba nie mogła wesprzeć finansowo wyprawy, a zdecydowała się odbyć służbę przez jeden rok na terenie krucjatowym, otrzymywała również odpust zupełny²¹⁰. Zapisy te umieszczano także w bullach adresowanych do zakonu braci kaznodziejów (dominikanów), gdy polecano im głoszenie wyprawy krzyżowej²¹¹.

W latach czterdziestych XIII wieku w bullach odpustowych pojawiły się zapisy wspominające przywileje, jakie poprzednio otrzymywali od papieża uczestnicy krucjat. Dotyczyły one m.in. ochrony majątku krzyżowców podczas wyprawy²¹². W niektórych przypadkach kancelaria papieska nie wymieniała przywilejów, które mieli otrzymywać krzyżowcy. Umieszczano jedynie formułę, że członkowie wypraw wyruszający np. przeciwko Tatarom otrzymują te same łaski i taką samą

no 2, s. 104–105; R.W. Shaffern, *The Penitents' Treasury...*, s. 64; zob. też J. Hayward, *Stained-Glass Windows from the Carmelite Church at Boppard-am-Rhein: A Reconstruction of the Glazing Program of the North Nave*, "Metropolitan Museum Journal", 1969, vol. 2, s. 80–81, appendix B, s. 114.

²⁰⁷ Zagadnienie to zostało zasygnalizowane w szkicach: W Szyborski, *Czyśćcowa nagroda dla wiernych w Polsce i Wielkim Księstwie Litewskim za udział w walkach z Turkami w XV i XVI w.*, w druku; idem, *Sprzedaz na terenie Polski odpustów w obronie wyspy Rodos*, w druku.

²⁰⁸ Szczegółowy wykaz tych dokumentów został zamieszczony w części poświęconej warunkom odpustowym.

²⁰⁹ Aneks I, nr 11.

²¹⁰ Zob. przykładowo aneks I, nr 19.

²¹¹ Aneks I, nr 20, 28.

²¹² Zob. przykładowe dokumenty: Aneks I, nr 35, 36, 37, 38, 39; krzyżowcy posiadali identyczne przywileje jak pątnicy, zob. W. Mruk, *Status prawny pielgrzymów. Wybrane aspekty prawne pielgrzymowania w wiekach średnich*, „Peregrinus Cracoviensis”, 1996, z. 4, s. 114–116, 122; por. J. Moller Jensen, *Peregrinatio sive expeditio...*, s. 120–121.

ochronę jak uczestnicy krucjat do Ziemi Świętej²¹³. Papiestwo przyznawało odpust także według ilości środków przekazanych na organizację wyprawy oraz zaangażowania duchowego zgodnie z zaleceniami soboru laterańskiego IV. Formuła ta pojawiła się np. w bulli z 24 kwietnia 1262 roku, skierowanej do dominikanów. Najprawdopodobniej to właśnie bracia kaznodzieje mieli określić miarę zaangażowania wiernych i udzielić odpowiedniej liczby odpustów²¹⁴.

W wieku XIV i XV formularz odpustów krucjatowych uległ pewnym zmianom, wprowadzono nowe wzory dyplomów. Według formularza kancelarii papieskiej odpust zupełny otrzymywały też osoby, które zmarły w trakcie walk²¹⁵. Zaczęto również określać termin ważności danego nadania²¹⁶. Papieskie bulle zbudowane były według podobnego schematu. Nadal używano zwrotu o nadaniu odpustu wedle udzielonego wsparcia oraz zaangażowania duchowego²¹⁷.

W związku z odpustami głoszonymi na potrzeby krucjat antytureckich coraz precyzyjniej określano wartość jałmużny, jaką należało złożyć, a także warunki, jakie należało wypełnić, aby dostąpić odpustu krucjatowego. Jako przykład można przytoczyć bullę papieża Innocentego VIII z 5 lipca 1486 roku dla króla Kazimierza Jagiellończyka. Wierni, którzy wzięliby udział w wyprawie pod wodzą króla, otrzymywali szereg przywilejów, w tym zwyczajowy odpust zupełny, jaki niegdyś uzyskiwali uczestnicy krucjat do Ziemi Świętej. Nowością było natomiast nadanie odpustu jubileuszowego, takiego jak za nawiedzenie bazylik rzymskich w trakcie trwania roku jubileuszowego oraz przywileju wyboru spowiednika, który mógł udzielić rozgrzeszenia z wszystkich grzechów na łożu śmierci. Biskup Rzymu przewidział, że niewiele osób będzie stać na podjęcie takiej wyprawy. Dla nich otwierał inną drogę na osiągnięcie zbawienia. Spośród 10 osób można było wyłonić jedną, której koszty ekwipunku ponosiły te osoby, a odpust zupełny otrzymywał nie tylko rycerz uczestniczący w wyprawie, lecz także ci, którzy ufundowali jego wyposażenie. Określono także kwoty, które należało uiścić. Ich wysokość uzależniono od pozycji społecznej: kardynałowie, patriarchowie, arcybiskupi, biskupi, dziekani oraz król mieli zapłacić 100 dukatów, księżęta, synowie i córki królewskie, margrabiowie, możni i ich żony — 10 dukatów, biedniejsi członkowie Kościoła oraz świeccy, wasale, których roczny dochód wynosił 200 dukatów, mieli płacić 2 dukaty, biedni — ½ florena złotych, najbiedniejsi — ¼ florena²¹⁸.

²¹³ Aneks I, nr 133.

²¹⁴ Aneks I, nr 144.

²¹⁵ Aneks I, nr 305, 306.

²¹⁶ Aneks I, nr 305, 306, 402, 403.

²¹⁷ Aneks I, nr 377.

²¹⁸ Aneks I, nr 1252. Podobnie postąpili Aleksander VI i Juliusz II, wyznaczając wysokość jałmużny, jaką należało złożyć, aby zyskać odpust. Tym razem była to ¼ kwoty, jaką trzeba było wydać na pielgrzymkę z Wielkiego Księstwa Litewskiego do Rzymu i z powrotem, aneks I, nr 1404, 1445.

Omawiając formularze nadań odpustowych, warto również wspomnieć o tzw. listach spowiedniczych (*confessionalia, litterae indulgentiales*), szeroko następnie stosowanych w wieku XV, choćby w przypadku organizowania wsparcia dla rodyjskich szpitalników, czy w XVI — podczas akcji zbierania funduszy na rozbudowę Bazyliki św. Piotra w Rzymie²¹⁹. Po raz pierwszy nadanie to zostało udzielone 5 sierpnia 1323 roku za udzielenie pomocy w walkach w obronie wyspy Rodos. Henryk de Swin oraz Konrad de Crenen, dwaj rycerze z diecezji wrocławskiej, którzy zdecydowali się zbrojnie wspomóc szpitalników rodyjskich w walkach z bluźniercami, zyskali szereg przywilejów. Spowiednik, którego mogli sobie wybrać, miał prawo odpuścić im wszystkie grzechy na łożu śmierci — *in articulo mortis*. Rycerze zyskali odpust równy temu, jaki udzielany był wiernym, którzy walczyli z poganami w Ziemi Świętej, czyli odpust zupełny²²⁰. Bulla papieska stanowiła połączenie dwóch kategorii dokumentów, odpustu udzielanego krzyżowcom oraz łaski papieskiej wybrania spowiednika z mocą udzielania rozgrzeszania.

Odmienne kształtował się formularz dokumentu obdarowującego konfraternie nadaniem odpustu. Wśród cech charakterystycznych tych dyplomów wyróżnić można listę obowiązków, jakie powinni wypełniać konfratryzy. Zazwyczaj spisywana ona była w dokumencie erygującym bractwo bądź zatwierdzającym statut konfraterni, co było połączone z nadaniem indulgencji. Wierni dostępowali odpustu, uczestnicząc we mszach brackich i wspierając materialnie osoby zgrupowane w danej organizacji religijnej²²¹. Cechą charakterystyczną tych dokumentów jest imienne wyliczenie osób należących do bractwa podczas jego erygowania.

Począwszy od roku 1300 można zaobserwować pojawienie się nowego wzoru dokumentu odpustowego — był nim dokument jubileuszowy. Charakteryzował się on bardziej rozbudowanymi formułami dyplomatycznymi. Nierzadko, jak w przypadku bulli Mikołaja V z 19 stycznia 1449 roku, przytaczano w nich treść poprzednich rozporządzeń papieskich ogłaszających rok święty²²². W przypadku dokumentów jubileuszowych adresowanych do wiernych na terenie Polski posiadają one precyzyjne zapisy określające wysokość wsparcia materialnego, jakiego oczekiwano od wiernych²²³. Dokumenty te posiadały ponadto zapis ograniczający termin ważności danego nadania.

Przedstawiając zagadnienie formularzy nadań odpustowych, warto zasygnalizować kwestię papieskich bulli oferujących wiernym indulgencję w zamian za wsparcie zakonników udających się na obrady kapituł generalnych, czy za

²¹⁹ Aneks I, nr 1479.

²²⁰ Aneks I, nr 303.

²²¹ Zob. uwagi W. Szymborski, *Uwagi o religijności społeczności Małopolski...*, s. 350–352; aneks II, nr XV, XVI, XX, XXI.

²²² Aneks I, nr 879.

²²³ Aneks I, nr 905, 906, 907, 908, 915, 916, 917, 918.

sam fakt uczestniczenia w obradach. Na ich przykładzie można zaobserwować swoistą ewolucję, jaką przeszła polityka kurii papieskiej wobec udzielania odpustów. W XIII w. przyznawano za to bowiem 100 dni odpustu²²⁴, 1 rok i 40 dni²²⁵, a w XIV wieku był to już odpust zupełny²²⁶. W XV wieku wierni, którzy nawiedzili klasztor w czasie trwających w nim obrad kapituły zakonnej²²⁷ i wsparli zakonników przybyłych na zgromadzenie, zyskiwali nadanie indulgencji *ad instar* równej nadaniu, jakie zyskiwano, nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcunkulę” 1 i 2 sierpnia²²⁸. Co zasługuje na szczególne podkreślenie, tym słynnym odpustem legendarnie związanym z postacią św. Franciszka obdarowano także braci kaznodziejów²²⁹.

Lektura dokumentów odpustowych ukazuje przemiany, jakim podlegał formularz. Był on bowiem nie tylko mechanicznie rozbudowywany o ciągle poszerzaną listę święt, podczas których należało nawiedzić daną świątynię, ale również o warunki niezbędne do spełnienia. Ponadto z czasem pojawiały się także zwroty niespotykane w najstarszych nadaniach. Są to zapisy ograniczające czas trwania danego odpustu, tak jak miało to miejsce w przypadku lat świętych. Najwcześniejsze zapisy reglamentujące czas obowiązywania odpustów na ziemiach polskich pojawiły się na początku XIV wieku. Pod tym względem można stwierdzić pewne opóźnienie ziem polskich w porównaniu do Europy Zachodniej. Warto zastanowić się, jakie kategorie dokumentów odpustowych posiadały takie zapisy. Do dokumentów zawierających klauzulę ważności można zaliczyć bulle krucjatowe, dokumenty, do których w trakcie trwania ich ważności dodano dalsze przywileje, indulgencje związane z remontami, budową kościołów, udziałem w pierwszej mszy odprawionej przez określonego dostojnika Kościoła²³⁰. Praktykę ograniczania terminu ważności odpustów stosowano w przypadku nadań zezwalających na rozgrzeszenie z papieskich *casus reservati* (grzechów, które mógł odpuścić tylko papież) lub określających warunki skorzystania z odpustu jubileuszowego. Ten drugi przypadek nie wymaga szerszego komentarza, biorąc pod uwagę fakt, że papieskie starania miały na celu zgromadzenie w Rzymie podczas uroczystości lat świętych jak największej rzeszy pątników. Bulle wysta-

²²⁴ Aneks I, nr 120.

²²⁵ Aneks I, nr 121.

²²⁶ Aneks I, nr 428, 454, 461, 464; zob. też nadania odpustu zupełnego z XV w. Aneks I, nr 536, 554, 558, 665, 715, 824, 914, 1085, 1089, 1138, 1185, 1201, 1250; XVI w., aneks I, nr 1397, 1534.

²²⁷ Zob. nadanie odpustu za nawiedzenie klasztoru w czasie trwania kapituły prowincjonalnej, aneks I, nr 516.

²²⁸ Aneks I, nr 780, 800, 955.

²²⁹ Aneks I, nr 516.

²³⁰ Zob. przykładowo aneks I, nr 271, 305, 306, 355, 385, 403, 553, 554, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 610, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 645, 646, 648, 702, 753, 781, 782, 792, 838, 993, 998, 1003, 1015, 1078, 1080, 1160, 1182, 1252, 1402, 1445.

wione w celu zebrania środków na remont kościołów zawierały zwrot ograniczający czas trwania odpustu.

Papieskie bulle odpustowe zawierały czasem klauzule, które zawieszały obowiązywanie innych odpustów bądź je unieważniały²³¹. Najczęściej zapisy te umieszczano, ogłaszając wezwania do udziału w krucjacie. W okresie ważności bulli krucjatowej wszystkie inne odpusty były zawieszane²³². W przypadku ogłoszenia jubileuszu w Polsce w 1505 roku, którego dochód zamierzano przeznaczyć na walkę z niewiernymi, nie zostały zawieszane jedynie odpusty, które otrzymali Krzyżacy²³³. W czasie szeroko zakrojonej akcji sprzedawania odpustów związanych z przebudową Bazyliki św. Piotra zawieszano nawet indulgencje przyznane uprzednio mendykantom, jak miało to miejsce w odniesieniu do augustianów²³⁴. O wyjątkowo uprzywilejowanej pozycji zakonu braci kaznodziejów świadczy bulla Leona X z 28 marca 1515 roku. Papież przyznał odpust wiernym nawiedzającym dowolny kościół braci kaznodziejów, a szczególnie taki, w którym odbywała się kapituła generalna. Po złożeniu jałmużny na utrzymanie zakonników zmierzających na obrady można było uzyskać odpust zupełny. W trakcie jego trwania papież przyznał również przywilej spowiedniczy. Informacje o odpuście miały być przekazywane wiernym w trakcie kazań w kościołach dominikańskich. Odpust ten nie został zawieszony nawet w okresie ważności odpustów ogłoszonych z okazji budowy Bazyliki św. Piotra²³⁵. Warto wspomnieć o jeszcze jednym nadaniu w związku ze zwycięstwem pod Orszą w dniu Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, o które wystarał się Erazm Ciołek. Zdaniem ks. Jana Fijałka, dzięki papieżowi Klemensowi VIII odpust ten nie został zawieszony nawet w czasie wielkiego jubileuszu roku 1525²³⁶. Tych kilka przykładów pokazuje praktykę postępowania papieży.

W przeznaczonych dla Polski dokumentach odpustowych sporadycznie spotyka się zapisy unieważniające uprzednio nadane indulgencje. Tak było w przypadku nadania dla katedry wileńskiej z 13 maja 1427 roku. W bulli ograniczającej termin ważności przywileju do lat dziesięciu papież Marcin V unieważnił wszystkie przyznane poprzednio odpusty z wyjątkiem odpustu trzech lat i trzech kwadragen w dniu św. Stanisława²³⁷. W bulli z 27 listopada 1429 roku dla klasztoru paulinów na Jasnej Górze ten sam papież zastrzegł, że gdyby klasztor w ciągu najbliższych dziesięciu lat otrzymał odpust związany z tymi samymi warunkami

²³¹ Zob. przykładowo *De origine, progressu*, sectio III, nr 17, s. 78–79.

²³² Aneks I, nr 1266.

²³³ Aneks I, nr 1445.

²³⁴ Aneks I, nr 1489.

²³⁵ Aneks I, nr 1536.

²³⁶ Aneks I, nr 1608; J. Fijałek, *Królowa Korony Polskiej. Studya do historyi kultu Matki Boskiej w dawnej Polsce*, „Przegląd Kościelny”, R. 1: 1902, t. 2, s. 113.

²³⁷ Aneks I, nr 721.

i okolicznościami, jego przywilej automatycznie straci ważność²³⁸. O tym, że papieżstwo nie przywiązywało większej wagi do tych zapisów, świadczyłby fakt, że już 13 grudnia 1429 roku paulini otrzymali następne nadanie dla tych, którzy udzielą wsparcia przy renowacji kościoła. W przypadku tej drugiej bulli dysponujemy jedynie rejestrem supliki, który zawiera zwrot o wyznaczeniu świąt przez kancelarię papieską oraz ten sam zapis co w poprzednim dokumencie mówiący o udzieleniu wsparcia przy renowacji świątyni²³⁹.

Cechą charakterystyczną dokumentów odpustowych jest ich wyjątkowo uroczysta forma, pismo jest kaligraficzne, nader często występuje ozdobny inicjał i incipit²⁴⁰. W toku kwerendy udało się odnaleźć kilka dokumentów bogato iluminowanych²⁴¹. Dyplomy te były zapewne okazywane wiernym w czasie trwania odpustów. Autopsja pozostałych dokumentów pozwoliła stwierdzić, że część z nich posiada zachowane w narożnikach tasiemki umożliwiające publiczne prezentowanie ich²⁴², inne posiadają przedziurawione narożniki²⁴³, co potwierdza fakt ich wywieszania w świątyniach.

Zagadnienie to wpisuje się w szerszy kontekst zabytków epigraficznych zawierających informacje o odpustach²⁴⁴. Warto zastanowić się, czy klasyczna definicja epigrafiki, głosząca, że *jest to nauka zajmująca się historią pisma wykonanego w trwałym materiale bez użycia zwykłego narzędzia pisarskiego*²⁴⁵, w świetle nowszych badań nie powinna wskazywać również na wszelkie artefakty, których zadaniem miało być przekazywanie swoistej treści²⁴⁶. W tym przypadku funkcję

²³⁸ Aneks I, nr 735.

²³⁹ Aneks I, nr 736.

²⁴⁰ Już Władysław Semkowicz zwrócił uwagę, że przywileje odpustowe na tle innych dokumentów wyróżniały się ozdobną formą. W. Semkowicz, *Paleografia łacińska*, Kraków 2002, s. 114; zob. też M. Koczerska, *Miniatura na dokumencie...*, s. 168–170; P. Rabikauskas, *Diplomatica Pontificia*, s. 164; S.A. Gomes, *Una "littera indulgentiarum"...*, s. 76–77

²⁴¹ Aneks I, nr 363, 367, 388, 888, 1317, 1323, 1334, 1529, 1601; zob. też W. Szymborski, *Interdyscyplinarne badania nad średniowiecznymi dokumentami odpustowymi*, w druku.

²⁴² Aneks I, nr 247, 969, 1166, 1284, 1317, 1323, 1396.

²⁴³ Aneks I, nr 259, 298, 375, 1361, 1428.

²⁴⁴ Temat ten został zasygnalizowany w szkicu W. Szymborski, *Interdyscyplinarne badania nad średniowiecznymi dokumentami odpustowymi*, w druku.

²⁴⁵ J. Szymański, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 1983, s. 376.

²⁴⁶ A. Zajic, *Aufgaben und stand der Mittelalterlichen und Frühneuzeitlichen Epigraphischen Forschung in Österreich. Mit einem Schwerpunkt auf Inschriftenpaläographischen Fragestellungen*, w: *The History of Written Culture in the "Carpatho-Danubian" region I*, ed. H. Pátková, P. Spunar, J. Šedivý, Bratislava–Praha 2003, s. 79 i n. Za zwrócenie uwagi na tę kwestię badawczą oraz jej przedyskutowanie i udostępnienie artykułu Andreasa Zajica składam serdeczne wyrazy podziękowania dr. Markowi Janickiemu. Odnośnie do funkcji inskrypcji zob. ustalenia M. Janicki, *Tabliczki trumienne i epitafia na sarkofagach królewskich (1519–1596)*, „Studia Waweliana”, 1999, t. 8, s. 149–150; zob. też uwagi W. Mrozowicz, *Historia na ścianie. Treści i funkcje monumentalnych przekazów annalistycznych (garść przykładów śląskich)*, w: *Imago narrat. Obraz jako komunikat w społeczeństwach europejskich*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2002, s. 251–262.

taką pełniłyby tablice odpustowe spisane na materiale twardym²⁴⁷ bądź pergaminie²⁴⁸ czy same dokumenty prezentowane wiernym w czasie trwania odpustów. Pełniłyby one identyczną funkcję jak inskrypcje umieszczane na materiale drewnianym, na specjalnych tablicach, na których przybijano kopie statutów synodalnych, czy epitafia nagrobne, które obok dat śmierci gloryfikowały postać zmarłych, na co zwrócił ostatnio uwagę Marek Janicki²⁴⁹.

Podsumowując, można stwierdzić, że na przestrzeni wieków formularz dokumentów odpustowych ulegał znaczącemu rozbudowaniu. Wzrastała liczba warunków, jakie należało spełnić, aby dostąpić łaski odpustu. Pojawiły się także nowe wzory dokumentów, związane np. z ruchem brackim. Każdy z nich był spisany wedle tych samych stałych komponentów nadań odpustowych. Nowym, nieznanym wcześniej zjawiskiem były kasacje lub zawieszenia nadań odpustowych przez papieży. Przemiany, do jakich doszło na przestrzeni omawianego okresu, świadczą o tym, jak dynamicznym zjawiskiem było udzielanie nadań odpustowych. Wrażliwe na nowe potrzeby duchowieństwo propagowało zmodyfikowane bądź zupełnie nowe kategorie dokumentów odpustowych.

²⁴⁷ Zwyczaj umieszczania takich tablic był dość powszechny w Europie Zachodniej. Przykładowo w katedrze w Sienie widniała inskrypcja upamiętniająca fakt obdarowania świątyni nadaniem odpustowym przez papieża Piusa II w 1460 roku L. Pastor, *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. F.I. Antrobus, vol. III, London 1906, s. 304; w Bazylice św. Jana na Lateranie znajdowała się tablica, na której umieszczono informację o odpuście udzielonym wiernym w 1516 roku F. Lucii Ferraris, *Prompta Bibliotheca...*, t. 4, kol. 572; w Augsburgu fakt wystawienia przez Innocentego VIII bulli odpustowej skierowanej do siostr klasztoru pw. św. Katarzyny został upamiętniony specjalną tablicą M.L. Ehrenschtendner, *Virtual Pilgrimages? Enclosure and the Practice of Piety at St. Katherine's Convent, Augsburg*, "Journal of Ecclesiastical History", 2009, vol. 60, no 1, s. 46–47, 67–68; zob. też N. Vincent, *Some Pardoner's Tales...*, s. 24–25; XIII-wieczną inskrypcję z kościoła w Milton Abbey Dorset wzmiankuje S. Heath, *Pilgrim Life...*, s. 321–322; odnośnie do ziem polskich zob. T. Graff, *Episkopat monarchii jagiellońskiej w dobie soborów powszechnych XV wieku*, Kraków 2008, s. 271–272; inskrypcja informująca wiernych o możliwości dostąpienia odpustu została umieszczona w 1647 roku w sandomierskiej kolegiacie, odwołuje się ona do znanego w literaturze rzekomego odpustu przyznanego Sandomierzowi w XIII w. Zob. szerzej: T. Giergiel, *O męczennikach dominikańskich i sandomierskich podczas najazdu tatarskiego na Sandomierz na przełomie lat 1259 i 1260 oraz o ich kulcie*, w: *Relikwią ziemia jest w nim...*, Sandomierz 2010, s. 26, tamże fotografia tablicy, s. 9.

²⁴⁸ Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, rkps akcesja 1955/108.

²⁴⁹ M. Janicki, *Zaginione inskrypcje poetyckie katedry wawelskiej (do końca XVI wieku). Część I: epitafia biskupie i królewskie*, „Studia Waweliana”, 2002/2003, t. 11/12, s. 45–51; idem, *Aksjologiczne aspekty epigrafiki i ikonografii portretowej w Polsce późnego średniowiecza oraz wczesnej epoki nowożytnej (uwagi i propozycje badawcze)*, w: *Dzieło sztuki: źródło ikonograficzne, czy coś więcej? Materiały sympozjum XVII Powszechnego Zjazdu Historyków w Krakowie, 15–18 września 2004*, red. M. Fabiański, Warszawa 2005, s. 105–106; B. Wojciechowska, *Ekskomunika w Polsce średniowiecznej...*, s. 162.

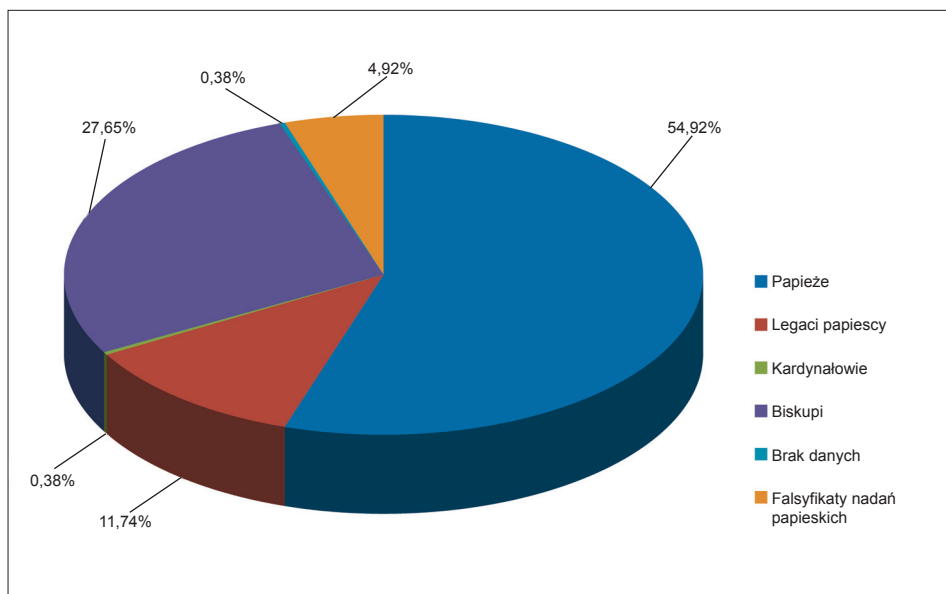
2.3. Wystawcy nadań odpustowych

Przedmiotem analizy w tym rozdziale będą wystawcy dokumentów odpustowych. Informacje na ten temat zostały przedstawione w tabelach i podzielone według stuleci. Dane w nich zawarte zostały przetworzone w wykresy, przyjmując podział procentowy — 100% stanowiła łączna liczba odpustów z omawianego okresu. Całość rozważań zamyka zbiorcze zestawienie dla całego przedziału czasowego.

Zamieszczone tutaj table przedstawiają nadania odpustowe udzielone przez papieży, legatów, kardynałów, biskupów i innych wystawców oraz kategorię określoną jako brak danych. Mimo iż większość legatów papieskich była kardynałami, ich nadania zostały uwzględnione w ramach nadań legackich, a nie kardynalskich. Umieszczenie ich w obu kategoriach zaciemniłoby statystykę, gdyż niektóre nadania liczone byłyby podwójnie. W wykazach pojawia się też kategoria „inni”. Zaliczono do niej odpusty nadawane przy przyjęciu do bractw zakonnych i odpusty sprzedawane w związku z planowaną krucjatą. W wielu przypadkach nie posiadamy informacji o osobie wystawcy. Nadania te znalazły się w grupie: „brak danych”. Dokumenty, które uznano za falsyfikaty, zostały zaznaczone w tabelach wytłuszczoną czcionką, z tego powodu w rubryce „liczba nadań” umieszczono liczbę bez falsyfikatów, natomiast w nawiasie podano liczbę uwzględniającą falsyfikaty.

Tabela 1. Wystawcy XIII-wiecznych nadań odpustowych.

Wystawca	Liczba nadań	Aneks I, nr
Papieże	145 (158)	2, 5, 6, 7, 8, 11, 12 , 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 33 , 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 79, 80, 81, 82, 86, 87, 88 , 89, 90, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114 , 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 139 , 140, 141, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 161, 162, 163, 164, 166 , 167, 168 , 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 183, 184, 185, 203 , 205, 206 , 207 , 213 , 227, 228 , 231, 232, 236, 237, 238, 239, 240, 253, 254, 255 , 256
Legaci	31	4, 10, 15, 29, 31, 41, 45, 46, 70, 71, 77, 78, 83, 84, 85, 91, 92, 93, 145, 149, 157, 158, 159, 160, 165, 182, 186, 187, 188, 191, 224
Kardynałowie	1	234
Biskupi	73	3, 9, 13, 14, 16, 17, 27, 34, 53, 54, 130, 131, 138, 155, 169, 175, 181, 189, 190, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 230, 229, 225, 226, 233, 235, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265
Brak danych	1	67

Wykres 1. Wykaz procentowy nadań odpustowych z XIII wieku według wystawców.

Źródło: Tabela 1.

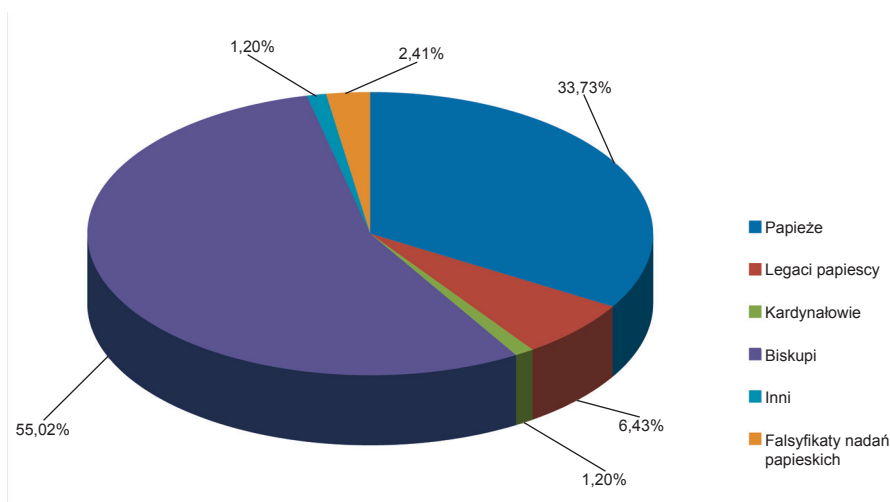
Przedstawione wykazy pozwalają dostrzec pewną specyfikę XIII-wiecznych nadań odpustowych. Cechą charakterystyczną tego okresu jest wyjątkowo duża liczba bulli papieskich — 145 (158), co stanowi ponad 54% całości znanych nam indulgencji. Warto zastanowić się nad przyczynami tego zjawiska. Niewątpliwie wpłynęła na to akcja krucjatowa przeciwko pogańskim Prusom. Wysoki odsetek procentowy nadań legackich da się również z nią powiązać. Z tego okresu posiadamy zaledwie jeden odpust wystawiony przez dziesięciu kardynałów dla kościoła parafialnego w Świdnicy na Śląsku, który zapowiada zmiany w polityce nadań odpustowych, jakie nastąpiły w XIV stuleciu.

Tabela 2. Wystawcy XIV-wiecznych nadań odpustowych.

Wystawca	Liczba nadań	Aneks I, nr
Papieże	84 (90)	271, 275, 276, 284, 286, 287, 288, 290, 291, 292, 293, 294, 302, 303, 304, 305, 306, 315, 316, 319, 322, 326, 333, 345, 346, 348, 355, 357, 358, 362, 366, 372, 374, 377, 380, 381, 382, 384, 385, 390, 391, 392, 393, 394, 397, 399, 402, 403, 404, 405, 406, 414, 415, 416, 418, 426, 428, 433, 435, 436, 454, 455, 457, 459, 460, 461, 462, 464, 465, 466, 467, 468, 470, 475, 476, 477, 479, 500, 501, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513
Legaci	16	282, 283, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 448, 449, 450, 451, 452

Wystawca	Liczba nadań	Aneks I, nr
Biskupi	137	266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 277, 278, 279, 280, 281, 285, 289, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 317, 318, 320, 321, 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 337, 341, 342, 343, 344, 347, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 356, 359, 360, 361, 363, 364, 365, 367, 369, 370, 371, 373, 375, 376, 378, 379, 383, 386, 387, 388, 389, 395, 396, 398, 400, 401, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 417, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 427, 429, 430, 431, 432, 434, 446, 447, 453, 456, 458, 463, 469, 471, 472, 473, 474, 478, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 498, 499, 502
Inni	3	338, 339, 340
Brak danych	3	368, 478, 497

Wykres 2. Wykaz procentowy nadań z XIV wieku według wystawców.

Źródło: Tabela 2.

W wypadku nadań z XIV wieku widać nieco inną tendencję w stosunku do poprzedniego okresu. Obserwujemy spadek liczby bulli papieskich oraz dokumentów legackich, co można wytłumaczyć zakończeniem akcji krucjatowej na terenie Polski. Spadek procentowy liczby nadań wystawionych przez posłów papieskich sugeruje, że Polska nie była wówczas obszarem częstych legacji. Obserwujemy natomiast dominację nadań biskupich, które stanowiły 55% ogółu. Świadczy to o upowszechnieniu się praktyki wystawiania przez biskupów pisemnych nadań odpustowych. Znamienne, że dyplomy odpustowe wystawiali już nie tylko biskupi ordynariusze, ale również biskupi pomocniczy. Brak dokumentów odpustowych wystawionych przez kardynałów wynika być może z faktu pominięcia od drugiej połowy XIV wieku przypadków ze Śląska. Ten najsilniej zurba-

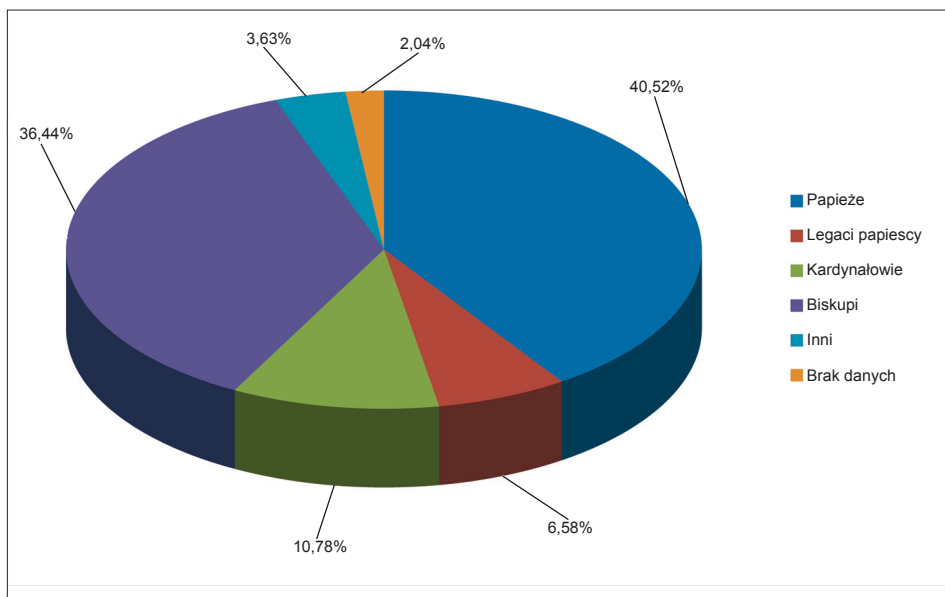
nizowany region mógł otrzymywać nadal takie nadania, skoro już z XIII wieku posiadamy tego rodzaju dokument.

Tabela 3. Wystawcy XV-wiecznych nadań odpustowych.

Wystawca	Liczba nadań	Aneks I, nr
Papieże	355 (357)	515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 525, 526, 527, 528, 531, 533, 536, 537, 539, 541, 548, 553, 554, 555, 556, 558, 561, 566, 570, 574, 582 , 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 648, 653, 654, 655, 656, 666, 668, 669, 692, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 721, 722, 723, 725, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755 , 756, 757, 758, 759, 763, 764, 766, 767, 771, 772, 773, 774, 775, 780, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 800, 804, 810, 817, 824, 828, 832, 839, 840, 862, 867, 868, 870, 879, 882, 883, 884, 886, 894, 895, 896, 897, 898, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 924, 928, 935, 936, 937, 950, 951, 952, 953, 955, 957, 960, 961, 963, 968, 964, 965, 966, 970, 972, 973, 974, 975, 981, 982, 983, 984, 987, 988, 990, 991, 993, 997, 998, 1003, 1010, 1015, 1016, 1018, 1020, 1023, 1039, 1040, 1041, 1043, 1044, 1060, 1065, 1070, 1074, 1075, 1077, 1078, 1080, 1082, 1083, 1085, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1101, 1104, 1105, 1106, 1107, 1110, 1113, 1116, 1117, 1138, 1142, 1143, 1147, 1149, 1151, 1157, 1158, 1160, 1162, 1164, 1173, 1175, 1177, 1178, 1182, 1185, 1188, 1190, 1191, 1193, 1195, 1197, 1200, 1201, 1215, 1216, 1221, 1222, 1223, 1228, 1234, 1236, 1237, 1238, 1240, 1243, 1245, 1246, 1250, 1251, 1252, 1253, 1255, 1257, 1262, 1263, 1264, 1266, 1267, 1268, 1271, 1281, 1294, 1300, 1301, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1315, 1316, 1319, 1332, 1348, 1355, 1356, 1357, 1358, 1385, 1389, 1390, 1391, 1392
Legaci	58	822, 823, 831, 838, 842, 843, 844, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 989, 999, 1002, 1004, 1005, 1031, 1045, 1046, 1047, 1051, 1052, 1053, 1055, 1061, 1063, 1114, 1115, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1130, 1131, 1134, 1135, 1136, 1137, 1140, 1224, 1225, 1226, 1227, 1229, 1232, 1273
Kardynałowie	95	567, 688, 745, 808, 846, 847, 878, 888, 889, 891, 892, 893, 899, 904, 921, 923, 925, 940, 945, 946, 947, 949, 956, 971, 1025, 1035, 1038, 1054, 1059, 1064, 1086, 1102, 1112, 1128, 1144, 1150, 1153, 1155, 1159, 1161, 1163, 1165, 1166, 1170, 1183, 1187, 1203, 1241, 1242, 1272, 1279, 1284, 1289, 1290, 1292, 1297, 1298, 1314, 1317, 1321, 1323, 1326, 1328, 1329, 1330, 1333, 1334, 1346, 1347, 1349, 1350, 1352, 1353, 1354, 1359, 1361, 1369, 1372, 1373, 1375, 1383, 1386, 1387, 1393, 1394
Biskupi	321	522, 523, 524, 529, 530, 532, 534, 535, 538, 540, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 549, 550, 551, 552, 557, 560, 562, 563, 564, 565, 568, 569, 571, 572, 573, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 583, 647, 649, 650, 651, 652, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 667, 670, 671, 672, 673, 674, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 689, 690, 691, 693, 694, 705, 706, 707, 716, 717, 718, 719, 720, 724, 726, 737, 738, 739, 740, 741, 742,

Wystawca	Liczba nadań	Aneks I, nr
		743, 744, 746, 747, 760, 761, 762, 765, 768, 776, 777, 778, 779, 788, 795, 796, 802, 803, 805, 806, 807, 809, 811, 812, 813, 814, 815, 818, 819, 820, 821, 825, 826, 827, 829, 833, 834, 835, 836, 837, 841, 845, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 863, 864, 865, 869, 871, 880, 881, 885, 887, 900, 901, 902, 903, 912, 920, 922, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 938, 939, 941, 942, 943, 944, 954, 959, 962, 969, 976, 977, 978, 979, 980, 985, 986, 992, 994, 995, 996, 1000, 1001, 1006, 1007, 1008, 1009, 1011, 1012, 1013, 1014, 1017, 1019, 1021, 1022, 1024, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1032, 1033, 1034, 1036, 1037, 1042, 1048, 1049, 1050, 1056, 1057, 1058, 1062, 1066, 1067, 1068, 1069, 1071, 1072, 1073, 1076, 1079, 1081, 1084, 1099, 1100, 1103, 1108, 1109, 1111, 1127, 1129, 1132, 1139, 1141, 1145, 1146, 1148, 1152, 1154, 1156, 1167, 1168, 1169, 1172, 1174, 1176, 1179, 1180, 1181, 1184, 1186, 1192, 1196, 1202, 1210, 1211, 1212, 1214, 1217, 1218, 1219, 1220, 1230, 1231, 1233, 1235, 1244, 1254, 1256, 1260, 1265, 1269, 1270, 1274, 1275, 1276, 1278, 1283, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1293, 1299, 1302, 1303, 1320, 1322, 1324, 1331, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1351, 1360, 1362, 1363, 1364, 1366, 1367, 1368, 1370, 1371, 1374, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1384, 1395
Inni	32	748, 769, 770, 781, 797, 798, 799, 801, 816, 866, 948, 958, 967, 1171, 1189, 1198, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1213, 1247, 1248, 1249, 1258, 1259, 1277, 1296, 1318, 1327
Brak danych	18	514, 559, 665, 675, 715, 830, 890, 1133, 1194, 1199, 1239, 1261, 1280, 1282, 1295, 1325, 1365, 1388

Wykres 3. Wykaz procentowy nadań z XV wieku według wystawców.

Źródło: Tabela 3.

Wzrost liczebny nadań papieży można wyjaśniać odbudowaniem znaczenia papieżstwa po zakończeniu wielkiej schizmy zachodniej, a także szeroko zakrojonymi papieskimi planami organizacji krucjat antytureckich. Zapewne na coraz liczniej wystawiane bulle papieskie wpłynął fakt poszukiwania przez stolicę piotrową sojuszników dla realizacji papieskiej polityki. Wpływ na to miała także polityka fiskalna prowadzona przez papieżstwo. Przyznając nadania odpustowe ograniczone czasem ważności, niejako sugerowano wiernym, że po ich wygaśnięciu powinni wystarać się oni o nowe nadania, co wiązało się ze stosownymi opłatami w kurii papieskiej. Niebagatelne znaczenie miał także fakt udzielania odpustów zakonom, niejednokrotnie umieszczano w nich zapis mówiący, że indulgencję tę można było otrzymać we wszystkich świątyniach danego zgromadzenia.

Dla wieku XV charakterystyczny jest wzrost liczby nadań kardynalskich. Był on spowodowany między innymi działalnością kardynała Zbigniewa Oleśnickiego i Fryderyka Jagiellończyka, którzy wystawili szereg odpustów. Ich aktywność uwidoczniła się także przy spadku liczby nadań wystawionych przez ordynariuszy diecezji²⁵⁰.

Przeprowadzając analizę statystyczną wystawców dokumentów odpustowych z XV wieku, nieodzowne było wprowadzenie kategorii „inni”. Mieszczą się w niej tacy wystawcy, jak sobór bazyilejski czy też pozostali dostojnicy kościoła upoważnieni do wystawiania tego typu nadań.

Z XV wieku poświadczona jest działalność na ziemiach polskich kwestarzy odpustowych²⁵¹. Po otrzymaniu jałmużny wystawiali oni odpowiednie nadania indulgencyjne. Ich działalność miała związek z gromadzeniem środków na obronę wyspy Rodos przed zagrożeniem tureckim, a także na krucjatę skierowaną przeciwko Tatarom.

Nową tendencją XV-wieczną, jeśli chodzi o wystawców dokumentów odpustowych, było pojawienie się dokumentów *ad instar*, to znaczy na wzór przywilejów zgromadzeń zakonnych. Część z nich znajdowała zastosowanie przy przyjmowaniu do konfraterni zakonnych²⁵². Do Polski przybyli rzymscy duchacy, którzy wydawali zaświadczenia o przyjęciu do konfraterni Ducha Świętego tym, którzy złożyli jałmużny na rzecz zakonu i wsparli materialnie biednych przebywających w ich głównym szpitalu w Rzymie²⁵³. Dwa inne nadania za zgodą papieża Innocentego VIII wystawili mnisi „zakonu św. Bazylego” z klasztoru pw. św. Katarzyny na górze Synaj. Komisarze klasztoru przyjęli bractwa w Żarnowcu i Wieluniu do łask zakonnych. W pierwszym przypadku wymienione zostały

²⁵⁰ Przyjęto bowiem założenie, że dokument wystawiony przez kardynała Fryderyka Jagiellończyka i szereg dalszych biskupów zaliczony zostanie w grono nadań kardynalskich. Umieszczenie go w dwóch kategoriach nadań kardynalskich i biskupich spowodowałoby zaburzenie obrazu, gdyż dyplomy te liczone byłyby podwójnie.

²⁵¹ Do Polski dotarli oni zapewne także w minionych wiekach wraz z kaznodziejami głoszącymi wezwania do udziału w wyprawach krzyżowych.

²⁵² Aneks I, nr 866, 948, 1198, 1206, 1207, 1208, 1327.

²⁵³ Aneks I, nr 958, 1327.

odpusty, których dostępowali członkowie konfraterni²⁵⁴. Te dwa przykłady dowodzą, że pomimo znacznej odległości dzielącej Ziemię Świętą od Polski wędrowni kwestarze docierali w tak odległe regiony w poszukiwaniu dodatkowych źródeł dochodu. Nadania te są bardzo ciekawe, ponieważ klasztor św. Katarzyny na Synaju należał do prawosławnych Greków. W tradycji prawosławnej nie udzielano odpustów. Albo więc komisarze ci byli oszustami, albo rzeczywiście postarali się o odpowiednie uprawnienia u papieża Innocentego VIII.

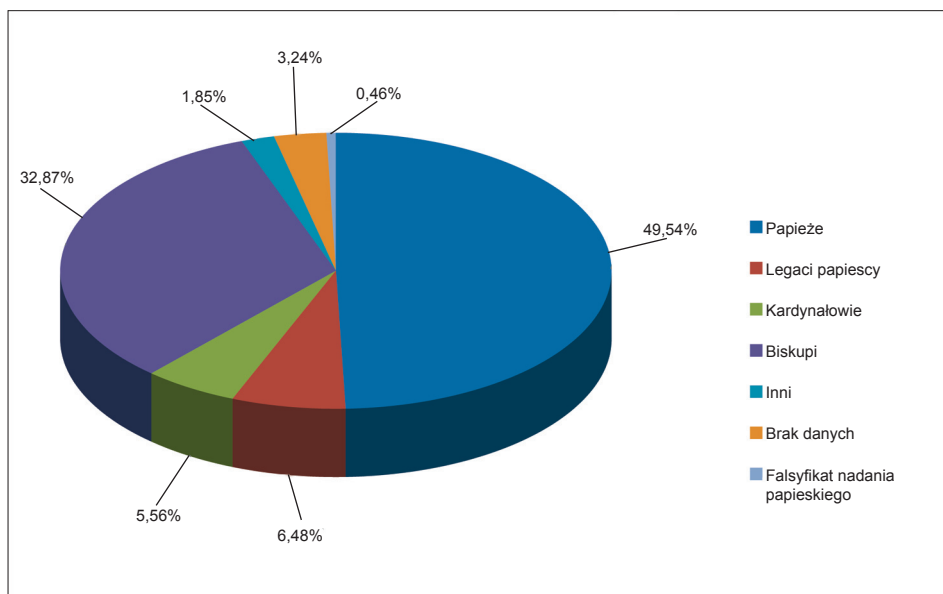
Warto poświęcić nieco uwagi dyplomowi wydanemu 27 lutego 1459 roku przez Jakuba de Muciarellis, doktora dekretów, kanonika Bazyliki św. Piotra w Rzymie, adresowanemu do przeora augustianów na Kazimierzu. Znajdował się w nim wykaz odpustów, jakie można było uzyskać, nawiedzając kościół S. Maria del Popolo w Rzymie. Wypisane były one na tablicy znajdującej się przed tą świątynią²⁵⁵. Pomimo że nie było to nadanie odpustowe, zostało uwzględnione w tym wykazie. W ten sposób zakonnicy byli informowani o odpustach udzielonych głównej świątyni danego zgromadzenia, o czym informowali następnie wiernych. Należy bowiem pamiętać, że nadania dla kościołów zakonnych miały moc obowiązującą we wszystkich ich świątyniach w Europie.

Tabela 4. Wystawcy XVI-wiecznych nadań odpustowych.

Wystawca	Liczba nadań	Aneks I, nr
Papieże	107 (108)	1397, 1398, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1422, 1429, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1447, 1449, 1458, 1460, 1464, 1466, 1467, 1472, 1489, 1491, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499 , 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1525, 1526, 1530, 1531, 1533, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1544, 1547, 1549, 1551, 1554, 1556, 1558, 1559, 1561, 1560, 1563, 1564, 1568, 1569, 1572, 1574, 1575, 1579, 1580, 1581, 1585, 1588, 1600, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610
Legaci	14	1545, 1553, 1555, 1566, 1573, 1583, 1584, 1586, 1587, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593
Kardynałowie	12	1396, 1408, 1431, 1468, 1469, 1470, 1517, 1527, 1546, 1552, 1565, 1576
Biskupi	71	1399, 1409, 1410, 1419, 1420, 1421, 1423, 1424, 1425, 1426, 1428, 1430, 1432, 1446, 1448, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1459, 1461, 1462, 1463, 1465, 1471, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1487, 1488, 1490, 1492, 1493, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1528, 1532, 1543, 1548, 1550, 1557, 1562, 1567, 1570, 1571, 1577, 1582, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1602, 1603, 1611
Inni	4	1427, 1479, 1578, 1601
Brak danych	4 (7)	1416, 1417, 1418 , 1485, 1486, 1527, 1534

²⁵⁴ Aneks I, nr 1296, 1318.

²⁵⁵ Aneks I, nr 967.

Wykres 4. Wykaz procentowy nadań z XVI wieku według wystawców.

Źródło: Tabela 4.

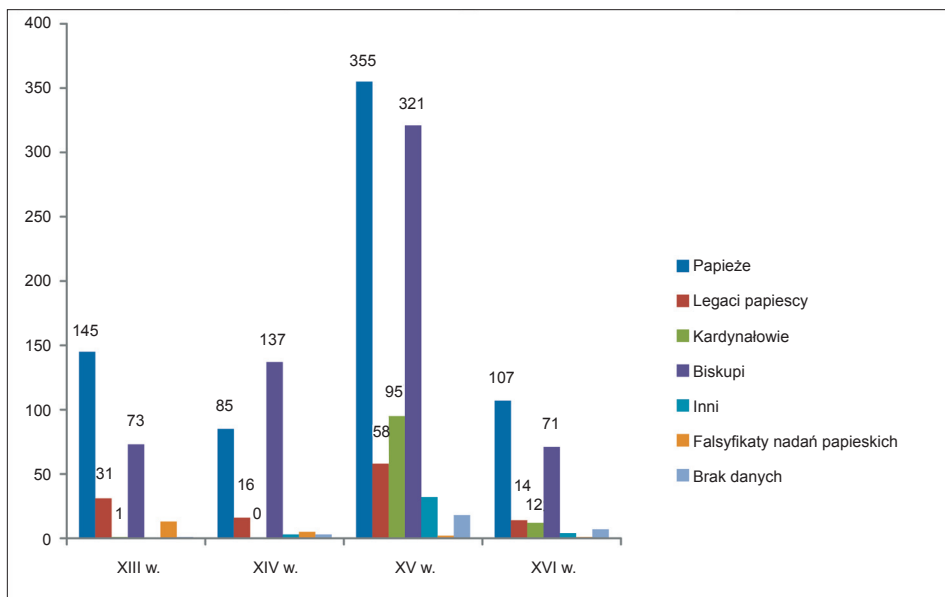
Pomimo że materiał źródłowy odnosi się tylko do początków wieku XVI²⁵⁶, można zaobserwować wzrost liczby nadań papieskich. Było to konsekwencją licznych nadań Juliusza II i Leona X, wystawionych przeważnie dla zakonów mendykanckich. Analiza indulgencji udzielonych w XVI wieku potwierdziła obserwacje dotyczące poprzedniego stulecia. Powtórzył się tutaj trend związany z nadaniami dotyczącymi przyjęcia do łask i przywilejów zakonów. Zachowały się również ślady działalności wędrownych kwestarzy odpustowych, którzy zbierali środki na przebudowę Bazyliki św. Piotra w Rzymie²⁵⁷.

W celu uchwycenia zmian, jakie dokonywały się na przestrzeni wieków średnich, jeśli chodzi o wystawców indulgencji, dane pochodzące ze wszystkich stuleci zostały ponownie zebrane i zamieszczone w tabeli nr 5, zaś w formie graficznej ukazane zostały na wykresie.

²⁵⁶ Wynika to z faktu, że większość wydawnictw źródłowych urywa się na połowie XV wieku, a podstawowe wydawnictwo, jakim jest *Bullarium Poloniae*, publikujące materiały z archiwów rzymskich, nie zostało doprowadzone do końca XVI wieku.

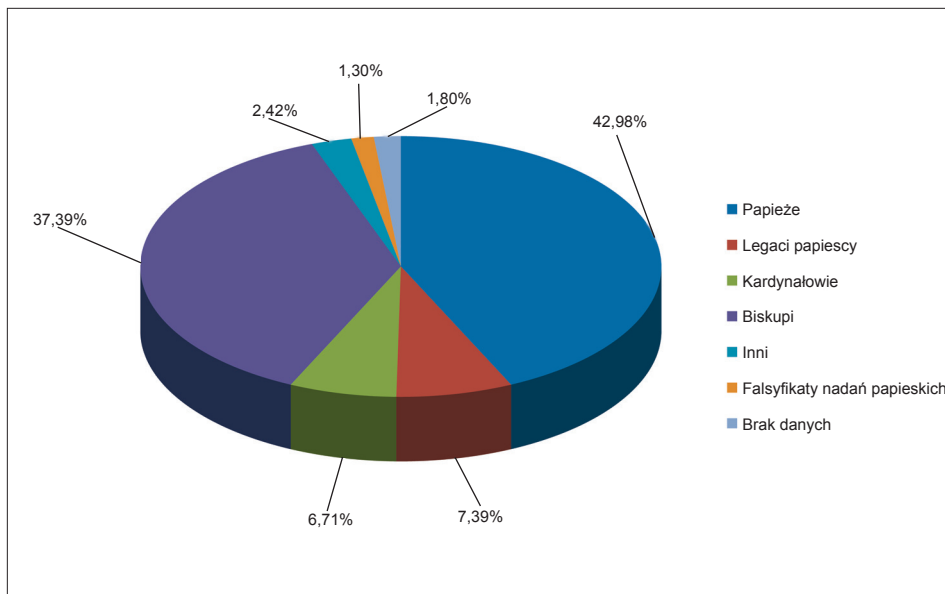
²⁵⁷ Aneks I, nr 1479.

Wykres 5. Liczba nadań odpustowych w XIII–XVI wieku według kryterium wystawcy.

Źródło: Tabela 5.

Wykres 6. Udział procentowy nadań odpustowych z XIII–XVI wieku według kryterium wystawcy.

Źródło: Tabela 5.

Tabela 5. Podział nadań odpustowych pochodzących z XIII–XVI wieku według kryterium wystawcy.

Nadający	Liczba nadań					
	XII wiek	XIII wiek	XIV wiek	XV wiek	XVI wiek	Łącznie
Papieże	1?	145 (158)	85 (90)	355 (357)	107 (108)	714
Legaci	—	31	16	58	14	119
Kardynałowie	—	1	—	95	12	108
Biskupi	—	73	137	321	71	602
Inni	—	—	3	32	4	39
Brak danych	—	1	3	18	4 (7)	29
Suma	1	251 (264)	244 (249)	879 (881)	212 (216)	1587 (1611)

Źródła: Tabele 1, 2, 3, 4.

W oparciu o dane zamieszczone w tabelach można stwierdzić, że gwałtowny wzrost nadań odpustowych nastąpił w XV wieku. Stanowią one ponad połowę ogółu odnotowanych przypadków. Obserwujemy wówczas tendencję wzrostową w każdej z wyodrębnionych kategorii. W tym okresie wzrosła też liczba nadań kardynalskich, jednak nie udało się odszukać takich nadań z wieku XIV.

2.4. Okazje i warunki odpustowe

Aby dostąpić odpustu, wierni musieli spełnić ściśle określone warunki. Należały do nich: złożenie jałmużny, udzielenie wsparcia itp. Dla pełniejszego zobrazowania zjawiska indulgencji w średniowiecznej Polsce osobno zestawiono dla każdego z omawianych okresów listę świąt, a także warunków, które należało spełnić. Z uwagi na to, iż każdorazowym warunkiem uzyskania odpustu było odbycie spowiedzi, fakt ten nie został wzięty pod uwagę w dalszych tabelach.

Tabela 6. Wykaz okazji odpustowych w XIII wieku.

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
1	10 tys. Męczenników	1	265
2	11 tys. Dziewic	2	212, 251
3	3 główne święta roku	1	248
4	Adaukt	1	265
5	Agata	1	230
6	Agnieszka	3	214, 230, 262
7	Andrzej	2	92, 145
8	Antoni	14	12, 59, 113, 118, 95, 178, 180, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 239
9	Apolonia	1	265

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
10	Augustyn	7	45, 78, 84, 145, 212, 245, 265
11	Bartłomiej	9	9, 18, 72, 112, 186, 191, 195, 212, 214
12	Błażej	1	262
13	Boże Ciało	1	58
14	Cecylia	1	225
15	Dominik	12	65, 66, 71, 78, 93, 132, 134, 176, 177, 223, 230, 262
16	Elżbieta	8	12, 78, 158, 217, 230, 238, 262, 263
17	Eulalia	2	125, 160
18	Eustachy	5	46, 54, 96, 160, 210
19	Feliks	1	265
20	Florian	2	145, 187
21	Franciszek	19	12, 33, 59, 113, 118, 136, 168, 178, 180, 203, 206, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 230, 239
22	Główne święta	2	226, 245
23	Idzi	1	92
24	Jadwiga	7	183, 190, 196, 201, 208, 214, 230
25	Jakub Apostoł	3	59, 111, 212
26	Jan Chrzyciel	16	12, 33, 78, 84, 92, 168, 203, 206, 212, 225, 228, 232, 250, 261, 263, 265
27	Jan Ewangelista	2	250, 252
28	Jerzy męczennik	2	232, 265
29	Katarzyna	11	155, 212, 216, 230, 225, 250, 252, 261, 262, 263, 265
30	Klara	15	110, 113, 116, 118, 136, 178, 179, 180, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222
31	Krucjata	52	2, 6, 7, 8, 11, 19, 20, 27, 28, 29, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 49, 50, 60, 79, 89, 94, 99, 100, 106, 107, 108, 115, 117, 122, 123, 127, 128, 129, 133, 141, 142, 144, 147, 148, 152, 153, 154, 156, 161, 170, 173, 205, 236
32	Krzyszyna	1	262
33	Łucja	3	230, 261, 262
34	Magdalena	1	262
35	Małgorzata	11	155, 217, 230, 232, 252, 259, 260, 261, 262, 263, 265
36	Marcin papież	2	212, 230
37	Marcin Wyznawca	4	216, 225, 263, 265
38	Maria Magdalena	8	78, 160, 216, 230, 225, 252, 261, 263
39	Maurycy męczennik	2	238, 251
40	Michał	5	91, 212, 225, 261, 262
41	Michał Archanioł	5	216, 230, 252, 263, 265

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
42	Michał Archanioł znalezienie i poświę- cenie	1	98
43	Mikołaj	9	14, 92, 212, 216, 225, 250, 261, 262, 263
44	Mikołaj papież	1	230
45	Narodzenie NMP	4	212, 259, 260, 239
46	Narodzenie Pańskie	20	58, 92, 191, 212, 216, 223, 230, 225, 247, 249, 250, 251, 252, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 265
47	Narodzenie Piotra męczennika	2	247, 249
48	Narodzenie św. Anny	1	249
49	Narodzenie św. Jerzego	1	247
50	Narodzenie św. Woj- ciecha	1	247
51	Narodziny św. Jadwigi	10	189, 192, 193, 194, 197, 198, 199, 200, 202, 249
52	Nazajutr po Wiel- kanocy	1	78
53	Niedziela Palmowa	1	92
54	Niedziele	3	92, 226, 263
55	Obrzezanie Pańskie	1	58
56	Oczyszczenie NMP	5	10, 212, 259, 260, 239
57	Oswald	1	265
58	Paweł	14	33, 78, 160, 209, 212, 230, 228, 246, 250, 259, 260, 261, 262, 263
59	Patroni świątyni	1	33
60	Piątki w roku litur- gicznym	3	242, 244, 246
61	Piotr	17	14, 33, 76, 78, 85, 160, 209, 212, 228, 246, 250, 259, 260, 261, 262, 263, 265
62	Piotr męczennik	9	93, 132, 134, 176, 177, 209, 223, 230, 262
63	Podwyższenie Krzy- ża Świętego	8	136, 179, 212, 214, 215, 216, 242, 244
64	Posiedzenie kapituły zakonnej	2	120, 121
65	Poświęcenie kościoła, klasztoru, ołtarzy	61	3, 9, 13, 14, 26, 45, 54, 59, 61, 63, 64, 73, 74, 78, 81, 78, 84, 91, 92, 93, 110, 111, 112, 113, 116, 125, 138, 145, 157, 158, 160, 175, 176, 177, 178, 179, 186, 187, 191, 209, 212, 214, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 230, 229, 225, 238, 247, 249, 250, 251, 252, 261, 262, 263, 265
66	Poświęcenie krypty	1	3
67	Procesje	2	255, 257

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
68	Soboty w roku liturgicznym	2	149, 243
69	Stanisław	4	86, 187, 212, 230
70	Stefan	1	217
71	Szczepan męczennik	4	78, 160, 262, 265
72	Święci zakonu braci mniejszych	4	168, 203, 206, 228
73	Święci, których ołtarze znajdują się w kościele	8	113, 176, 177, 178, 218, 219, 220, 223
74	Święta apostołów	12	168, 206, 223, 230, 225, 250, 252, 259, 260, 261, 263, 265
75	Święta Krzyża Świętego	9	97, 179, 214, 215, 216, 230, 242, 244, 261
76	Święta lokalne	1	245
77	Święta maryjne	40	33, 45, 78, 84, 92, 134, 145, 158, 168, 176, 177, 178, 180, 182, 186, 187, 191, 203, 206, 215, 218, 219, 220, 221, 223, 225, 228, 230, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 258, 261, 262, 263, 265
78	Święta Pańskie	6	12, 33, 168, 203, 206, 228
79	Święta rytu podwójnego	2	209, 241
80	Święto patrona kościoła, klasztoru, ołtarza	9	26, 33, 45, 225, 252, 258, 259, 260, 263
81	Translacja relikwii św. Augustyna	2	92, 251
82	Translacja relikwii św. Dominika	2	247, 249
83	Translacja relikwii św. Jadwigi	14	184, 185, 186, 189, 190, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 208, 249
84	Translacja relikwii św. Jerzego	2	247, 249
85	Translacja relikwii św. Piotra męczennika	1	247
86	Translacja relikwii św. Stanisława	2	87, 105
87	Translacja relikwii św. Wojciecha	2	247, 249
88	Trójca Święta	4	68, 132, 212, 223
89	Trzech Króli	6	58, 92, 247, 249, 259, 260
90	Wacław	7	48, 78, 124, 187, 230, 225, 252
91	Wawrzyniec	5	230, 225, 238, 262, 265
92	Wielkanoc	6	92, 191, 212, 216, 223, 247

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
93	Wielki Piątek	1	215
94	Wincenty	8	34, 75, 82, 92, 96, 160, 210, 230
95	Wit męczennik	1	175
96	Władysław	1	217
97	Wniebowstąpienie Pańskie	17	58, 92, 191, 230, 225, 247, 249, 250, 251, 252, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 265
98	Wniebowzięcie NMP	5	136, 259, 212, 260, 239
99	Wojciech	4	69, 92, 93, 230
100	Wszystkich Dziewic	1	262
101	Wszystkich Świętych	12	12, 92, 158, 191, 212, 230, 225, 246, 250, 252, 263, 265
102	Zielone Świątki	21	58, 78, 92, 191, 212, 216, 223, 225, 230, 247, 249, 250, 251, 252, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 265
103	Zmartwychwstanie	14	58, 230, 225, 249, 250, 251, 252, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 265
104	Znalezienie Krzyża Świętego	7	179, 212, 214, 215, 216, 242, 244
105	Zwiastowanie NMP	5	212, 216, 259, 260, 239

Zestawienie to pozwala na uchwycenie pewnych prawidłowości. Należy zauważyć, iż odpusty można było uzyskać najczęściej w okresie świąt związanych z osobą Najświętszej Maryi Panny oraz Jezusa Chrystusa. Religijność „chrystologiczna” łączyła się ze wzrostem zainteresowania relikwiami Męki Pańskiej oraz akcją krucjatową do Ziemi Świętej, co z całą pewnością upowszechniło ten typ religijności wśród wiernych²⁵⁸. Bardzo często zalecano wiernym nawiedzenie kościoła w święto patrona danej świątyni czy ołtarza. Z czasem zwyczaj ten tak się utrwalił, że został połączony z dniami jarmarków²⁵⁹.

Interesujące, że w zaledwie kilku dokumentach zalecono nawiedzenie kościołów w święta związane z osobą św. Wojciecha, Stanisława czy Jadwigi Śląskiej. Po kanonizacji świętych duchowieństwo starało się o rozwijanie kultu wspomnianych świętych, między innymi przez dopisywanie do okazji odpustowych świąt translacji relikwii.

Wraz z pojawieniem się w Polsce zakonów żebraczych świątynie ich zostały obdarowane licznymi nadaniami odpustowymi. Tym też należy tłumaczyć czę-

²⁵⁸ Zob. szerzej: J.J. Kopeć, *Męka Pańska w religijnej kulturze polskiego średniowiecza. Studium nad pasyjnymi motywami i tekstami liturgicznymi*, Warszawa 1975, s. 217–219, 268–269; J.W. Kowalski, *Historia kultu katolickiego w dobie średniowiecza*, w: *Katolicyzm średniowieczny*, red. J. Keller, Warszawa 1977, s. 365.

²⁵⁹ I. Skierska, *Sabbatha sanctifices. Dzień święty w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2008, s. 161, 317–332; F. Kiryk, *W okresie staropolskim*, w: F. Kiryk, S. Piech, *Kościoły i parafie miasta Brzeska 1385–2003*, Kraków 2004, s. 57; zob. też: I. Skierska, *Obowiązki mszalny w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2003, s. 91–92; W. Rozykowski, *Omnes Sancti et Sanctae Dei...*, s. 79, 82, 103; S. Bylina, *Przestrzenie sakralne mieszkańców wsi u schyłku średniowiecza*, w: *Animarum cultura...*, s. 158–159.

stotliwość pojawienia się w zamieszczonym wykazie świętych związanych z kręgiem mendykanckim.

Warto podkreślić, że formularz stworzony w wieku XIII podlegał w kolejnych stuleciach pewnym modyfikacjom i został znacznie rozbudowany. Wzór nadania odpustowego z XIII wieku podawał niewielką liczbę świąt, w czasie których należało nawiedzić dany kościół. Biorąc pod uwagę stosunkowo niewysokie wartości liczbowe odpustu w tym czasie, można stwierdzić, że wysiłek, jaki należało podjąć, aby dostąpić odpustu, był niewspółmiernie wysoki w porównaniu z wiekami późniejszymi.

Tabela 7. Wykaz okazji odpustowych w XIV wieku.

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
1	10 tys. Męczenników	1	266
2	11 tys. Dziewic	10	300, 301, 311, 312, 320, 321, 323, 363, 467, 470
3	2 dni po święcie Zmartwychwstania	1	312
4	3 dni po święcie Zielonych Świątek	2	272, 329
5	3 dni po święcie Narodzenia Pańskiego	2	469, 498
6	5 Braci Męczenników	1	311
7	Adaukt	1	266
8	Adwent	1	311
9	Agata	18	299, 301, 309, 310, 313, 349, 350, 376, 400, 401, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458
10	Agnieszka	19	300, 301, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 342, 343, 349, 350, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452
11	Aleksy	1	444
12	Ambroży	6	300, 301, 334, 349, 350, 458
13	Anastazja	1	444
14	Andrzej	3	277, 446, 498
15	Anna	11	300, 301, 320, 321, 400, 401, 444, 448, 450, 451, 452
16	Antoni	4	286, 320, 321, 326
17	Apolonia	1	266
18	Augustyn	12	266, 272, 300, 301, 329, 334, 349, 350, 363, 364, 445, 458
19	Barbara	6	300, 301, 311, 347, 351, 479
20	Bartłomiej	3	370, 495, 498
21	Benedykt	10	300, 301, 320, 321, 349, 350, 370, 376, 448, 452
22	Bernard	7	300, 301, 320, 321, 370, 448, 452
23	Błażej	4	320, 321, 375, 376

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
24	Boże Ciało	60	271, 277, 284, 295, 300, 301, 308, 320, 321, 323, 344, 349, 350, 356, 359, 363, 364, 367, 368, 370, 371, 375, 376, 388, 398, 400, 401, 405, 406, 410, 414, 415, 416, 432, 438, 440, 442, 444, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 458, 469, 475, 477, 479, 496, 498, 501, 502, 504, 506, 508, 509, 511, 512, 513
25	Brygida	2	300, 301
26	Brykcjusz	3	300, 301, 444
27	Cecylia	5	300, 301, 334, 349, 350
28	Chrystiana	2	300, 301
29	Cirinus męczennik	2	300, 301
30	Czwartki w roku liturgicznym	2	440, 511
31	Demetriusz (Dymitr)	1	444
32	Dionizy	2	300, 301
33	Dni świąteczne i nieświąteczne	1	335
34	Doktorzy Kościoła	5	329, 375, 376, 444, 448
35	Dominik	1	275
36	Dorota	12	351, 400, 401, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 468, 469
37	Dzień Zaduszny	12	308, 318, 342, 343, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 458
38	Elżbieta	18	300, 301, 308, 309, 310, 311, 313, 342, 343, 351, 400, 401, 444, 448, 450, 451, 452, 498
39	Emeryk książę	6	444, 445, 448, 450, 451, 452
40	Erazm	1	345
41	Eustachy	1	318
42	Ewodiusz	1	445
43	Filip	1	498
44	Florian	2	300, 301
45	Franciszek	3	286, 397, 426
46	Gaweł	2	400, 401
47	Gertruda	2	300, 301
48	Gotard	1	267
49	Grzegorz Wyznawca	12	300, 301, 320, 321, 329, 334, 363, 364, 400, 401, 458, 498
50	Helena królowa	5	444, 448, 450, 451, 452
51	Hieronim	9	300, 301, 329, 342, 343, 349, 350, 363, 364
52	Idzi	2	300, 301
53	Innocenty	1	345
54	Jadwiga	5	309, 310, 311, 313, 351
55	Jakub Apostoł	1	272
56	Jan	1	393
57	Jan Chrzciciel	34	266, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 335, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 363, 364, 370, 375, 376, 397, 438, 444, 445, 448, 450, 452, 458, 467, 498

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
58	Jan Ewangelista	28	300, 301, 308, 309, 310, 311, 313, 329, 342, 343, 345, 349, 350, 351, 363, 364, 375, 376, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458, 469, 498
59	Jerzy męczennik	19	300, 301, 311, 312, 349, 350, 363, 364, 375, 376, 400, 401, 444, 448, 450, 451, 452, 458, 498
60	Jubileusz	4	374, 382, 455, 462
61	Katarzyna	34	266, 272, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 415, 438, 444, 448, 450, 452, 469, 498
62	Klara	9	286, 326, 426, 439, 444, 445, 450, 451, 452
63	Koloman	2	400, 401
64	Kornelia	2	300, 301
65	Krucjata	12	303, 305, 306, 307, 333, 348, 377, 384, 402, 403, 418, 500
66	Krystyna	1	311
67	Kunegunda	1	311
68	Lambert	2	300, 301
69	Leonard	2	300, 301
70	Ludmiła	1	311
71	Ludwik	3	286, 326, 426
72	Łucja	23	300, 301, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 334, 342, 343, 349, 350, 400, 401, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458
73	Małgorzata	35	266, 272, 298, 299, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 363, 364, 375, 376, 400, 401, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458
74	Marcin Wyznawca	35	266, 272, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 356, 359, 370, 375, 376, 400, 401, 414, 416, 444, 448, 450, 452, 458, 498
75	Maria Magdalena	30	300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 448, 450, 451, 452, 458, 465, 469
76	Marta	1	458
77	Mateusz	1	329
78	Mateusz Apostoł	2	329, 498
79	Maurycy męczennik	2	300, 301
80	Michał Archanioł	25	266, 300, 301, 311, 312, 320, 321, 344, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 458, 442, 469, 498
81	Mikołaj	36	266, 298, 299, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 444, 448, 450, 452, 458, 466, 498, 506
82	Nabor	2	300, 301
83	Nawiedzenie NMP	1	459

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
84	Narodzenie Jana Chrzciciela	24	271, 363, 364, 478, 405, 406, 414, 415, 416, 444, 448, 458, 468, 469, 475, 477, 479, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
85	Narodzenie Pańskie	67	266, 271, 272, 276, 280, 298, 299, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 334, 335, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 356, 359, 363, 364, 370, 372, 375, 376, 399, 400, 401, 405, 406, 407, 408, 409, 414, 415, 416, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 453, 458, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
86	Narodzenie NMP	27	271, 272, 298, 299, 311, 329, 351, 405, 406, 438, 444, 445, 453, 463, 469, 471, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
87	Niceasz	5	320, 321, 345, 375, 376
88	Niedziela po św. Bartłomieju	1	495
89	Niedziela po św. Małgorzacie	1	330
90	Niedziele w roku liturgicznym	31	300, 301, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 341, 342, 343, 349, 350, 356, 359, 363, 364, 373, 375, 376, 381, 383, 387, 400, 401, 453, 458, 467, 468, 469, 508
91	Obrzezanie Pańskie	49	271, 272, 308, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 334, 342, 343, 349, 350, 351, 356, 359, 363, 364, 372, 375, 376, 400, 401, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
92	Oczyszczenie NMP	28	271, 272, 298, 299, 311, 329, 351, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 445, 453, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
93	Okres Wielkiego Postu	4	309, 310, 313, 349
94	Oswald	1	266
95	Paweł	50	271, 272, 277, 298, 299, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 335, 342, 343, 349, 350, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 448, 450, 451, 452, 458, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
96	Piątki w roku liturgicznym	1	508
97	Piotr	50	271, 272, 277, 298, 299, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 335, 342, 343, 349, 350, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 448, 450, 451, 452, 458, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
98	Poczęcie NMP	4	438, 444, 453, 498
99	Posiedzenie kapituły zakonnej	4	428, 454, 461, 464

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
100	Poświęcenie kościoła, klasztoru, ołtarzy	66	266, 271, 272, 275, 285, 286, 298, 299, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 322, 323, 326, 329, 330, 334, 342, 343, 344, 351, 354, 356, 359, 363, 364, 370, 375, 376, 392, 399, 400, 401, 404, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 448, 450, 451, 452, 453, 458, 467, 468, 475, 477, 479, 489, 501, 506, 508, 509, 512, 513
101	Procesje	4	265, 266, 449, 511
102	Prokop	1	311
103	Przez 6 dni po Zielonych Świątkach	17	271, 272, 405, 406, 414, 415, 416, 475, 477, 479, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
104	Sapiencja panna (Zofia)	3	407, 408, 409
105	Scholastyka	6	300, 301, 444, 450, 451, 452
106	Serwacy	2	300, 301
107	Seweryn tebański	3	407, 408, 409
108	Sobota po św. Maury-cym	1	318
109	Soboty w roku litur-gicznym	9	311, 317, 320, 321, 356, 359, 376, 439, 469
110	Stanisław	26	271, 272, 300, 301, 309, 310, 312, 313, 329, 334, 349, 350, 370, 372, 390, 400, 401, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458, 470, 498
111	Stefan król	5	444, 445, 448, 450, 451
112	Szczepan męczennik	11	266, 363, 364, 311, 320, 321, 334, 344, 370, 400, 401
113	Ścięcie Jana Chrzciciela	10	363, 364, 375, 376, 444, 448, 452, 458, 468, 469
114	Środy w roku litur-gicznym	2	298, 299
115	Święci Aniołowie	2	342, 343
116	Święci zakonu braci mniejszych	1	397
117	Święci, których relikwie znajdują się w kościele	1	312
118	Święta apostołów	50	266, 280, 298, 299, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 334, 342, 343, 344, 345, 349, 350, 351, 356, 359, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 404, 407, 408, 409, 438, 444, 448, 450, 451, 452, 453, 458, 469, 475, 479, 506, 509
119	Święta ewangelistów	31	300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 342, 343, 345, 349, 350, 351, 363, 364, 375, 376, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458, 469, 498
120	Święta Krzyża Świętego	34	272, 277, 280, 300, 301, 309, 310, 312, 313, 320, 321, 329, 342, 343, 349, 350, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458, 469, 498, 501

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
121	Święta maryjne	50	266, 275, 277, 280, 283, 286, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 323, 326, 329, 334, 335, 342, 343, 344, 345, 349, 350, 356, 359, 363, 364, 370, 372, 375, 376, 397, 400, 401, 404, 407, 408, 409, 426, 444, 448, 450, 451, 458, 476, 505
122	Święta Pańskie	4	335, 397, 404, 426
123	Święto patrona kościoła, klasztoru, ołtarza	30	272, 275, 284, 286, 311, 322, 326, 329, 334, 335, 354, 363, 364, 375, 376, 400, 401, 404, 407, 409, 414, 415, 416, 423, 451, 452, 453, 458, 469, 471
124	Święty Stefan/ Szczepan	11	308, 309, 310, 312, 313, 342, 343, 348, 350, 376, 458
125	Tomasz Apostoł	1	498
126	Tomasz z Akwinu	1	358
127	Trójca Święta	32	300, 301, 308, 309, 310, 313, 320, 321, 334, 342, 343, 349, 350, 356, 359, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 438, 448, 450, 451, 452, 453, 458, 469, 470, 498
128	Trzech Króli	54	271, 272, 298, 299, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 334, 342, 343, 349, 350, 351, 356, 359, 363, 364, 372, 375, 376, 400, 401, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 458, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
129	Wacław	12	271, 272, 311, 312, 329, 334, 349, 350, 372, 400, 401, 444
130	Wawrzyniec	31	266, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 444, 448, 450, 452, 458, 498
131	Wielkanoc	22	272, 280, 344, 349, 350, 351, 356, 359, 363, 364, 370, 372, 375, 376, 400, 401, 407, 408, 409, 445, 458, 469
132	Wielki Czwartek	7	300, 301, 375, 376, 392, 399, 503
133	Wielki Piątek	18	300, 301, 311, 320, 321, 349, 350, 363, 364, 375, 376, 392, 399, 400, 401, 452, 458, 469
134	Wincenty	6	272, 300, 301, 334, 351, 444
135	Wit męczennik	4	311, 400, 401, 475
136	Władysław	5	444, 448, 450, 451, 452
137	Wniebowstąpienie Pańskie	62	266, 271, 272, 277, 298, 299, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 356, 359, 363, 364, 370, 372, 375, 376, 392, 399, 400, 401, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 445, 448, 450, 451, 452, 453, 458, 469, 475, 477, 479, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
138	Wniebowzięcie NMP	23	271, 272, 298, 299, 311, 329, 351, 438, 444, 453, 467, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
139	Wojciech	12	300, 301, 311, 312, 329, 400, 444, 448, 450, 451, 452, 498
140	Wszystkich Świętych	48	266, 271, 272, 277, 300, 301, 304, 308, 320, 321, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 363, 364, 370, 375, 376, 400, 401, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 445, 448, 450, 451, 452, 453, 458, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 512, 513

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
141	Zielone Świątki	63	266, 271, 272, 277, 280, 298, 299, 300, 301, 304, 308, 311, 312, 320, 321, 329, 334, 342, 343, 344, 349, 350, 351, 356, 359, 363, 364, 370, 372, 375, 376, 392, 399, 400, 401, 405, 406, 407, 408, 409, 414, 415, 416, 438, 444, 448, 450, 451, 452, 453, 458, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
142	Zmartwychwstanie	45	266, 272, 277, 298, 299, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 320, 321, 329, 334, 342, 343, 392, 399, 405, 406, 414, 415, 416, 438, 444, 448, 450, 451, 452, 453, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
143	Zwiastowanie NMP	24	271, 272, 298, 299, 311, 329, 351, 405, 406, 438, 444, 445, 453, 469, 475, 477, 479, 498, 501, 504, 506, 508, 512, 513
144	Zygmunt	3	363, 364, 444

Przed omówieniem XIV- i XV-wiecznych zapisów zawartych w dokumentach odpustowych należy poczynić jedno zastrzeżenie. Dotyczy ono dyplomów, w których polecono wiernym odbycie pielgrzymki w dniu świętego Szczepana bądź Stefana. W XV wieku w 5 przypadkach zawarta była informacja, że zapis dotyczy Stefana króla. Większość zapisów dotyczyła jednak Szczepana męczennika. W źródłach zamieszczano informacje, że był to męczennik bądź pierwszy męczennik. Niestety, w sporej liczbie dokumentów nie można jednoznacznie stwierdzić, czy chodzi o Szczepana męczennika, czy o Stefana króla. Najprawdopodobniej zapisy te odnoszą się do pierwszego męczennika, a nie do św. Stefana króla.

Podobnie jak w przypadku nadań odpustowych z wieku poprzedniego, widzimy wyraźną przewagę zapisów odnoszących się do kultu maryjnego oraz męki pańskiej²⁶⁰. XIV-wieczne dokumenty odpustowe odsłaniają również inne aspekty ówczesnej religijności. Coraz większego znaczenia nabierał kult apostołów oraz ewangelistów.

Można zauważyć znaczący wzrost liczby dokumentów, w których nakazywano nawiedzenie świątyń w dniach związanych ze św. Janem Chrzcicielem oraz św. Piotrem i Pawłem. W tym wieku ukształtował się formularz dokumentu, w którym bardzo często wymieniano obok świąt maryjnych i pańskich także tych właśnie świętych²⁶¹. Biorąc pod uwagę fakt, że dostojnicy Kościoła, udzielając odpustów, czynili to na mocy autorytetu Apostołów Piotra i Pawła, zrozumiałe jest umieszczenie ich imion w wykazie świąt odpustowych.

Analiza porównawcza ilości zapisów z dokumentów odpustowych z XIII wieku z dyplomami XIV-wiecznymi pozwala przyjąć, że wzrosło znaczenie kultu

²⁶⁰ Zob. S. Bylina, *Nowa dewocja, postawy wiernych i kult maryjny w Europie środkowej późnego średniowiecza*, „Studia Claramontana”, 1984, t. 5, s. 113, 117.

²⁶¹ Zob. szerzej: R. Mazurkiewicz, *Deesis. Idea wstawienia Bogarodzicy i św. Jana Chrzciciela w kulturze średniowiecznej*, Kraków 2002, s. 10 i n.

Trzech Króli. W XIII wieku święto Trzech Króli pojawiło się w 6 nadaniach odpustowych, natomiast wiek później już w 54. Z kolei spadek znaczenia translacji relikwii św. Jadwigi wynikał z upadku znaczenia sanktuarium w Trzebnicy. W XIV wieku rzadko spotykamy się z poleceniami odbycia pielgrzymki w dni świętych z zakonów żebraczych. Prawdopodobnie spadek ten był związany ze zmniejszeniem się liczby indulgencji dla mendykantów w stosunku do wieku poprzedniego. Ponadto zwraca uwagę zamieszczenie Dnia Zadusznego w formularzu nadań odpustowych. Był to zapewne skutek upowszechnienia się idei, którą Stanisław Bylina nazwał *dydaktyką czyścica*²⁶². Chodziło o wstawienictwo żywych w intencji osób zmarłych. Dopatrzeć się tutaj można świadomej akcji ówczesnego duchowieństwa, które pragnęło zaszczerpić wśród wiernych takie właśnie wzorce pobożności.

W omawianym okresie widać wyraźny wzrost popularności święta Bożego Ciała. W XIII wieku pojawiło się zaledwie raz w dokumencie odpustowym (co zrozumiałe, bo wprowadzono je w drugiej połowie wieku), wiek później — 60 razy, a w wieku następnym aż 122 razy. Wydaje się, że na popularność tego święta wpłynęły dwa czynniki: umieszczenie tego święta jako *festum fori* w diecezji krakowskiej oraz organizowanie uroczystych procesji z Najświętszym Sakramentem²⁶³. Było to też święto propagowane przez Kościół.

W XIV wieku posługiwano się bardziej rozbudowanymi formularzami dokumentów odpustowych. Dowodem na to są zestawienia liczby świąt, jakie zamieszczono w dokumentach odpustowych. Warto nadmienić, że w niektórych nadaniach pojawiał się obowiązek odbycia pielgrzymki do kościoła w święto, którego nie odnotowała chronologia Polska autorstwa Bronisława Włodarskiego. Najczęściej takie powinności umieszczali papieże bądź ordynariusze diecezji położonych poza obszarem Polski, choć nie było to regułą. Umieszczanie w odpustach dość rzadko spotykanych świętych świadczy o podniesieniu się stopnia wykształcenia duchownych polskich. Niewykluczone, że starano się też upowszechnić wśród wiernych wiedzę o życiu i dziełach innych świętych.

Tabela nr 8 ilustruje zmiany, jakie w tym względzie nastąpiły w dyplomach z XV wieku.

²⁶² S. Bylina, *Czyścić...*, s. 735–737; zob. też: idem, *Człowiek i zaświaty...*, s. 55–57, 95, 116–118, 121.

²⁶³ I. Skierska, *Sabbatha sanctifices...*, s. 58–59, 151; H. Zaremska, *Procesje Bożego Ciała w Krakowie w XIV–XVI wieku*, w: *Kultura elitarna a kultura masowa w Polsce późnego średniowiecza*, red. B. Geremek, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978, s. 26–27; S. Kwasik, *Święto Bożego Ciała i jego funkcje*, „Euhemer — Przegląd Religioznawczy”, 1983, nr 1 (127), s. 38–39; Z. Zalewski, *Święto Bożego Ciała w Polsce do wydania rytuału piotrkowskiego (1631)*, w: *Studia z dziejów Liturgii w Polsce*, red. M. Rechowicz, W. Schenk, Lublin 1973, s. 107–118.

Tabela 8. Wykaz okazji odpustowych w XV wieku.

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
1	10 tys. Męczenników	7	537, 888, 922, 941, 942, 943, 995
2	11 tys. Dziewic	21	768, 794, 892, 922, 925, 941, 942, 943, 995, 1024, 1084, 1128, 1129, 1183, 1285, 1286, 1287, 1288, 1330, 1373, 1378
3	3 dni krzyżowe	1	893
4	4 doktorów Kościoła	4	550, 861, 1009, 1055
5	6 dni po Zielonych Świątkach	28	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 585, 587, 695, 711, 713, 722, 735, 753, 754, 785, 787, 823, 984, 1056, 1145, 1367, 1368
6	Adwent	3	892, 893, 1273
7	Agata	6	724, 888, 892, 962, 1192, 1291
8	Agnieszka	18	572, 580, 706, 851, 888, 892, 923, 939, 941, 942, 943, 947, 962, 969, 995, 1180, 1289, 1363
9	Aleksy	2	549, 1177
10	Ambroży	8	572, 843, 861, 888, 892, 962, 1009, 1055
11	Andrzej	11	580, 888, 892, 923, 925, 947, 949, 1024, 1026, 1084, 1289
12	Anna	15	572, 724, 839, 923, 949, 969, 1024, 1026, 1084, 1192, 1273, 1291, 1302, 1339, 1340
13	Antoni	5	537, 582, 1037, 1042, 1253
14	Antoni z Padwy	1	1190
15	Apolonia	10	572, 580, 811, 812, 813, 814, 923, 969, 979, 1180
16	Augustyn	15	572, 843, 861, 888, 892, 939, 947, 962, 964, 1009, 1025, 1030, 1054, 1055, 1165
17	Barbara	32	529, 535, 537, 538, 550, 572, 706, 794, 813, 814, 841, 846, 847, 851, 861, 888, 892, 909, 923, 941, 942, 943, 969, 995, 1161, 1180, 1270, 1285, 1286, 1287, 1288, 1363
18	Bartłomiej	22	537, 569, 572, 580, 759, 861, 888, 892, 923, 925, 939, 947, 949, 1024, 1026, 1084, 1120, 1128, 1129, 1233, 1330, 1378
19	Benedykt	4	979, 1231, 1272, 1366
20	Bernard	8	572, 888, 1120, 1272, 1285, 1286, 1287, 1288
21	Bernardyn	16	941, 942, 943, 944, 995, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1084, 1115, 1190, 1219, 1253
22	Brygida	1	1030
23	Boże Ciało	122	515, 518, 525, 526, 533, 537, 538, 539, 541, 550, 553, 556, 566, 580, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 689, 695, 711, 713, 722, 724, 725, 735, 753, 754, 763, 785, 787, 794, 805, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 826, 829, 831, 839, 842, 843, 844, 846, 847, 888, 892, 921, 923, 939, 947, 956, 962, 964, 969, 984, 1009, 1022, 1024,

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
			1026, 1031, 1032, 1033, 1037, 1042, 1055, 1056, 1079, 1084, 1145, 1181, 1183, 1184, 1192, 1202, 1219, 1226, 1233, 1265, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1292, 1293, 1302, 1339, 1340, 1363, 1367, 1368, 1376, 1387
24	Cecylia	3	572, 892, 962
25	Czwartek po 4 niedzieli Wielkiego Postu	1	1226
26	Czwartki w roku liturgicznym	4	708, 810, 999, 1363
27	Czwartki po święcie Wniebowzięcia NMP, po oktawie Trzech Króli i Wielkanocy, Zielonych Świątkach	3	895, 896, 897
28	Dominik	27	528, 555, 572, 811, 812, 813, 814, 868, 923, 985, 1024, 1026, 1038, 1055, 1084, 1109, 1170, 1190, 1198, 1253, 1254, 1279, 1347, 1358, 1393, 1394, 1395
29	Dorota	36	537, 550, 572, 580, 704, 706, 724, 794, 814, 847, 851, 861, 923, 939, 941, 942, 943, 947, 956, 969, 995, 1024, 1026, 1056, 1084, 1109, 1145, 1192, 1226, 1291, 1302, 1334, 1354, 1363, 1367, 1368
30	Dzień Zaduszny	1	580
31	Ekskomunika	1	651
32	Elżbieta	17	572, 580, 582, 724, 861, 923, 925, 947, 949, 969, 1134, 1190, 1192, 1253, 1291, 1302, 1363
33	Emeryk	2	847, 1105
34	Fabian	2	1292, 1293
35	Filip	15	572, 580, 923, 939, 947, 949, 1005, 1024, 1026, 1084, 1126, 1127, 1292, 1293, 1377
36	Florian	8	572, 580, 841, 892, 921, 925, 969, 1180
37	Franciszek	16	572, 582, 804, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1084, 1096, 1115, 1142, 1190, 1219, 1232, 1253
38	Gaweł	4	724, 1192, 1291, 1302
39	Gertruda	1	1183
40	Główne święta	2	761, 802
41	Helena	1	979
42	Hieronim	11	572, 843, 861, 888, 892, 921, 939, 962, 1009, 1055, 1363
43	Idzi	1	572
44	Jadwiga	17	550, 572, 580, 794, 861, 921, 923, 925, 947, 949, 969, 1024, 1026, 1055, 1084, 1301, 1363
45	Jakub Apostoł	28	572, 580, 861, 888, 892, 923, 925, 939, 947, 949, 1005, 1024, 1026, 1037, 1040, 1042, 1082, 1084, 1126, 1127, 1225, 1231, 1233, 1292, 1293, 1297, 1366, 1377

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
46	Jan Chrzcziciel	54	529, 550, 580, 582, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 736, 745, 746, 747, 841, 923, 925, 939, 947, 949, 962, 995, 1018, 1024, 1026, 1037, 1038, 1121, 1128, 1330, 1352, 1354, 1378, 1380
47	Jan Ewangelista	11	841, 892, 923, 962, 963, 1018, 1023, 1109, 1202, 1265, 1347
48	Jan przed Bramą Łacińską	2	1023, 1120
49	Jerzy	10	572, 724, 892, 962, 1144, 1192, 1233, 1291, 1302, 1321
50	Jubileusz	14	879, 905, 906, 907, 908, 915, 916, 917, 918, 1143, 1158, 1385, 1388, 1389
51	Juda	10	527, 572, 580, 923, 939, 947, 949, 1024, 1026, 1084
52	Kastor	1	888
53	Katarzyna	49	535, 550, 572, 580, 706, 724, 794, 811, 812, 814, 841, 842, 843, 846, 847, 851, 888, 892, 921, 923, 939, 941, 942, 943, 947, 962, 969, 995, 1024, 1026, 1064, 1084, 1109, 1112, 1114, 1123, 1180, 1192, 1229, 1230, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1296, 1302, 1363, 1372
54	Katarzyna ze Sieny	7	997, 1038, 1046, 1055, 1190, 1253, 1289
55	Klara	4	582, 1115, 1190, 1253
56	Klemens	6	941, 942, 943, 995, 1177, 1233
57	Koloman	4	724, 1192, 1291, 1302
58	Krucjata	28	663, 714, 750, 781, 924, 950, 951, 970, 975, 991, 1010, 1043, 1063, 1065, 1070, 1204, 1205, 1213, 1228, 1252, 1258, 1259, 1267, 1277, 1282, 1325, 1357, 1390
59	Leonard	5	813, 923, 1024, 1026, 1084
60	Ludwik	2	1190, 1253
61	Łucja	8	572, 724, 892, 962, 1192, 1291, 1302, 1363
62	Łukasz	1	580
63	Magdalena	1	1166
64	Małgorzata	27	550, 572, 580, 696, 700, 706, 709, 724, 851, 888, 892, 923, 941, 942, 943, 947, 962, 995, 1024, 1026, 1064, 1084, 1180, 1192, 1251, 1291, 1302
65	Marek	3	580, 1229, 1230
66	Marcin	23	550, 572, 580, 724, 892, 921, 923, 939, 947, 949, 962, 969, 1024, 1026, 1084, 1192, 1234, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1302
67	Maria Egipcjanka	1	549
68	Maria Magdalena	24	527, 550, 567, 572, 580, 724, 794, 813, 814, 847, 923, 925, 947, 949, 962, 969, 999, 1024, 1026, 1084, 1192, 1291, 1302, 1363

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
69	Mateusz	13	572, 580, 794, 892, 923, 939, 947, 949, 1024, 1026, 1084, 1375, 1379
70	Maurycy	1	1037
71	Michał	59	520, 550, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 724, 767, 794, 892, 893, 923, 925, 947, 1009, 1024, 1026, 1037, 1038, 1042, 1084, 1109, 1136, 1177, 1187, 1192, 1225, 1231, 1233, 1289, 1291, 1302, 1334, 1354, 1366, 1373
72	Mikołaj	12	580, 1126, 1127, 1130, 1136, 1166, 1169, 1292, 1293, 1338, 1344, 1345
73	Najświętszej Eucharystii	1	1180
74	Narodzenie Jana Chrzciciela	41	515, 518, 525, 526, 527, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 585, 587, 695, 711, 713, 722, 735, 753, 754, 785, 787, 826, 846, 847, 892, 921, 964, 984, 1056, 1102, 1103, 1112, 1114, 1145, 1203, 1233, 1251, 1367, 1368
75	Narodzenie NMP	127	518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 572, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 711, 712, 713, 722, 735, 752, 753, 754, 766, 785, 787, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 846, 847, 861, 870, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 964, 969, 971, 984, 1005, 1009, 1022, 1024, 1026, 1037, 1044, 1056, 1079, 1084, 1089, 1102, 1103, 1112, 1119, 1121, 1135, 1145, 1177, 1180, 1184, 1202, 1227, 1232, 1233, 1243, 1265, 1285, 1286, 1287, 1288, 1290, 1300, 1316, 1323, 1329, 1333, 1334, 1348, 1352, 1354, 1361, 1367, 1368, 1373, 1376, 1387
76	Narodzenie Pańskie	130	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 550, 553, 556, 566, 571, 572, 575, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 706, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 794, 805, 811, 812, 814, 822, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 846, 847, 851, 861, 888, 892, 893, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 962, 964, 969, 984, 1009, 1022, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1037, 1042, 1045, 1055, 1056, 1079, 1084, 1087, 1121, 1123, 1124, 1125, 1145, 1177, 1181, 1184, 1192, 1202, 1219, 1233, 1254, 1265, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1302, 1352, 1363, 1367, 1368, 1372, 1376, 1380, 1387

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
77	Nawiedzenie NMP	129	528, 538, 543, 544, 555, 572, 580, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 648, 659, 697, 698, 720, 777, 784, 811, 812, 813, 814, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 847, 856, 857, 861, 862, 888, 892, 915, 916, 917, 918, 921, 923, 925, 933, 939, 941, 942, 943, 947, 949, 969, 971, 994, 995, 1005, 1009, 1024, 1026, 1037, 1042, 1054, 1071, 1079, 1084, 1089, 1106, 1112, 1126, 1127, 1148, 1149, 1158, 1162, 1177, 1178, 1180, 1184, 1202, 1232, 1233, 1243, 1265, 1285, 1286, 1287, 1288, 1296, 1298, 1300, 1301, 1316, 1323, 1329, 1333, 1339, 1340, 1346, 1348, 1352, 1361, 1369, 1370, 1371, 1376, 1377, 1387
78	Nawrócenie św. Pawła	1	1187
79	Niedziela Adwentu	1	1086
80	Niedziela okresu Wielkiego Postu	5	1041, 1117, 1157, 1166, 1169
81	Niedziela Palmowa	1	1233
82	Niedziela po święcie narodzenia św. Jana	1	1272
83	Niedziela po oktawie Bożego Ciała	1	1146
84	Niedziela po święcie	1	1086
85	Niedziela po św. Andrzeju	1	1183
86	Niedziela po św. Marcinie	1	1081
87	Niedziela po św. Stanisławie w maju	1	882
88	Niedziela, podczas której śpiewana jest antyfona <i>Misericordia domini</i>	2	1375, 1379
89	Niedziela przed św. Marcinem	2	1375, 1379
90	Niedziela w oktawie Wielkanocy	1	1082
91	Niedziele w roku liturgicznym	38	550, 580, 702, 718, 720, 724, 751, 768, 811, 812, 813, 814, 816, 818, 874, 876, 892, 893, 925, 962, 1009, 1024, 1026, 1042, 1084, 1177, 1184, 1192, 1202, 1233, 1236, 1265, 1273, 1291, 1302, 1363, 1381, 1387

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
92	Obrzezanie Pańskie	95	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 805, 811, 812, 814, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 847, 861, 888, 892, 893, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 962, 964, 969, 984, 1022, 1024, 1026, 1055, 1056, 1084, 1145, 1181, 1184, 1192, 1202, 1265, 1291, 1302, 1367, 1368, 1372
93	Oczyszczenie NMP	102	518, 525, 526, 533, 539, 541, 553, 556, 566, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 711, 713, 722, 735, 753, 754, 785, 787, 813, 822, 823, 826, 827, 831, 842, 843, 844, 846, 847, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 964, 969, 984, 1005, 1009, 1015, 1024, 1025, 1026, 1037, 1042, 1056, 1079, 1084, 1089, 1116, 1121, 1135, 1145, 1177, 1227, 1233, 1243, 1285, 1286, 1287, 1288, 1296, 1298, 1300, 1352, 1361, 1367, 1368, 1376, 1387
94	Ofiarowanie NMP	19	702, 811, 812, 814, 969, 1009, 1024, 1026, 1037, 1042, 1079, 1084, 1109, 1177, 1180, 1233, 1243, 1334, 1376
95	Okres Wielkiego Postu	7	813, 892, 893, 962, 1090, 1177, 1273
96	Pamiętka Męki Pańskiej	6	572, 841, 969, 1024, 1026, 1084
97	Paweł	69	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 572, 580, 582, 585, 587, 645, 646, 695, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 814, 826, 846, 847, 888, 892, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 953, 962, 964, 984, 990, 1024, 1026, 1055, 1056, 1084, 1086, 1101, 1119, 1121, 1145, 1192, 1233, 1250, 1291, 1302, 1321, 1346, 1347, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1380
98	Piątki w roku liturgicznym	7	677, 702, 814, 880, 881, 1001, 1052
99	Piotr	69	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 572, 580, 582, 585, 587, 645, 646, 695, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 814, 826, 846, 847, 888, 892, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 953, 962, 964, 984, 990, 1024, 1026, 1055, 1056, 1084, 1086, 1101, 1119, 1121, 1145, 1192, 1233, 1250, 1291, 1302, 1321, 1346, 1347, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1380
100	Piotr męczennik	10	811, 812, 813, 985, 1038, 1046, 1109, 1170, 1279, 1358
101	Piotr w Okowach	1	953

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
102	Poczęcia NMP	79	572, 580, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 797, 801, 811, 812, 813, 814, 823, 826, 831, 842, 843, 844, 847, 861, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 969, 984, 1005, 1009, 1022, 1024, 1026, 1040, 1042, 1079, 1084, 1089, 1165, 1175, 1177, 1180, 1225, 1231, 1233, 1243, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1300, 1352, 1366, 1372, 1376
103	Posiedzenie kapituły zakonnej	17	516, 536, 554, 555, 558, 665, 714, 800, 824, 914, 955, 1060, 1085, 1178, 1185, 1201, 1250
104	Poświęcenie kościoła, klasztoru, ołtarzy	211	515, 518, 525, 526, 527, 533, 535, 537, 539, 541, 550, 553, 566, 567, 575, 580, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 667, 695, 711, 713, 724, 728, 729, 735, 745, 746, 747, 753, 754, 759, 761, 765, 767, 787, 795, 802, 811, 812, 814, 819, 822, 826, 831, 842, 844, 846, 856, 872, 892, 893, 921, 925, 939, 947, 949, 956, 964, 969, 971, 972, 973, 985, 990, 1005, 1009, 1022, 1024, 1025, 1026, 1031, 1032, 1033, 1037, 1038, 1039, 1045, 1046, 1054, 1055, 1056, 1064, 1079, 1081, 1084, 1086, 1102, 1103, 1109, 1112, 1114, 1115, 1119, 1120, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1134, 1135, 1144, 1145, 1155, 1156, 1159, 1161, 1165, 1166, 1169, 1170, 1177, 1181, 1183, 1184, 1187, 1192, 1202, 1203, 1219, 1224, 1225, 1226, 1229, 1230, 1231, 1233, 1234, 1239, 1251, 1254, 1265, 1269, 1270, 1272, 1279, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1290, 1291, 1292, 1293, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1316, 1317, 1321, 1327, 1330, 1334, 1338, 1344, 1345, 1346, 1347, 1352, 1354, 1361, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1375, 1376, 1378, 1379, 1380, 1381, 1386
105	Procesje	82	572, 580, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 671, 675, 677, 731, 733, 748, 763, 795, 798, 799, 810, 817, 825, 827, 830, 834, 835, 837, 873, 886, 887, 889, 895, 896, 897, 954, 957, 962, 984, 999, 1005, 1029, 1038, 1046, 1047, 1053, 1059, 1061, 1066, 1109, 1111, 1137, 1140, 1229, 1230, 1232, 1256, 1273, 1275, 1303, 1363, 1381, 1386
106	Przemienienie Pańskie	2	937, 979
107	Pryska	1	580
108	Rozesłanie Apostołów	4	1346, 1369, 1370, 1371
109	Rufus	1	888
110	Scholastyka	1	580

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
111	Sebastian	2	1292, 1293
112	Pierwsza sobota miesiąca	1	782
113	Soboty	4	778, 901, 1177, 1273
114	Soboty w okresie Wielkiego Postu	1	1090
115	Stanisław	42	518, 556, 572, 580, 706, 722, 723, 724, 745, 746, 747, 785, 794, 813, 814, 826, 841, 851, 867, 892, 921, 923, 925, 939, 947, 962, 969, 984, 998, 1024, 1026, 1055, 1064, 1078, 1084, 1102, 1103, 1110, 1112, 1114, 1203, 1317
116	Nazajutrz po św. Stanisławie w maju	1	883
117	Synod	1	649
118	Szczepan męczennik	18	572, 724, 847, 888, 892, 939, 947, 962, 1375, 1379, 1380, 1024, 1026, 1084, 1180, 1192, 1291, 1302
119	Szymon	10	527, 572, 580, 923, 939, 947, 949, 1024, 1026, 1084
120	Ścięcie Jana Chrzciciela	2	892, 1233
121	Środa w Wielkim Tygodniu	1	1234
122	Środy w okresie suchych dni	2	1155, 1299
123	Święci zakonu franciszkanów	4	676, 688, 1059, 1236
124	Święci, których relikwie znajdują się w kościele	4	1009, 1022, 1037, 1042
125	Święta apostołów	69	550, 571, 572, 575, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 706, 724, 794, 805, 851, 888, 892, 893, 921, 962, 1005, 1009, 1022, 1024, 1031, 1032, 1033, 1037, 1042, 1055, 1084, 1180, 1192, 1219, 1233, 1254, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1302, 1352, 1363, 1369, 1370, 1371, 1387
126	Święta ewangelistów	22	572, 794, 892, 893, 923, 939, 947, 949, 962, 1009, 1024, 1026, 1037, 1042, 1055, 1084, 1233, 1285, 1286, 1287, 1288, 1363
127	Święta Krzyża Świętego	25	560, 724, 794, 888, 892, 893, 923, 925, 947, 962, 969, 981, 1005, 1115, 1136, 1177, 1182, 1192, 1291, 1295, 1302, 1338, 1344, 1345, 1363
128	Święta maryjne	38	550, 556, 571, 575, 688, 706, 724, 745, 746, 747, 751, 794, 805, 839, 851, 861, 888, 892, 893, 962, 969, 1031, 1032, 1033, 1045, 1055, 1177, 1181, 1192, 1219, 1233, 1236, 1254, 1291, 1302, 1358, 1363, 1380

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
129	Święta określone przez biskupa Zbigniewa	1	777
130	Święta określone przez kancelarię papieską	22	654, 655, 656, 699, 703, 704, 708, 709, 712, 727, 728, 729, 736, 758, 759, 784, 786, 791, 793, 828, 1080, 1193
131	Święta Pańskie	2	550, 1236
132	Święta patronów ołtarzy, kaplic, kościołów, klasztorów	82	528, 529, 538, 550, 553, 569, 575, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 724, 728, 831, 843, 892, 969, 984, 1022, 1042, 1045, 1046, 1055, 1079, 1181, 1192, 1202, 1265, 1291, 1302, 1376, 1380
133	Tomasz	11	518, 567, 572, 580, 923, 939, 947, 949, 1024, 1026, 1084
134	Tomasz Kantauryjski (z Canterbury, Tomasz Becket)	1	1251
135	Tomasz z Akwinu	14	811, 812, 813, 814, 985, 999, 1038, 1046, 1055, 1109, 1170, 1190, 1253, 1279
136	Translacja relikwii Marii Magdaleny	1	1030
137	Translacja relikwii św. Mikołaja	1	1136
138	Translacja relikwii św. Stanisława	5	993, 1003, 1020, 1317, 1372
139	Translacja relikwii św. Wojciecha	1	1144
140	Trójca Święta	55	527, 534, 724, 751, 752, 754, 766, 792, 794, 811, 812, 813, 814, 868, 888, 892, 893, 923, 925, 939, 947, 949, 962, 963, 969, 1009, 1022, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1037, 1042, 1046, 1055, 1074, 1075, 1079, 1084, 1113, 1192, 1219, 1229, 1230, 1233, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1302, 1321, 1338, 1339
141	Trzech Króli	107	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 567, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 805, 811, 812, 813, 814, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 846, 847, 861, 888, 892, 893, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 962, 964, 969, 984, 1022, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1045, 1055, 1056, 1084, 1106, 1121, 1145, 1166, 1169, 1181, 1192, 1219, 1229, 1230, 1291, 1296, 1302, 1327, 1367, 1368
142	Urban	4	941, 942, 943, 995

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
143	Urszula	4	572, 706, 847, 851
144	Wacław	18	572, 580, 724, 841, 892, 921, 925, 962, 1180, 1192, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1302, 1363, 1373
145	Walenty	3	1037, 1042, 1272
146	Wawrzyniec	24	550, 572, 580, 724, 847, 892, 923, 925, 939, 947, 962, 1024, 1026, 1042, 1084, 1180, 1192, 1233, 1291, 1302, 1346, 1369, 1370, 1371
147	Wielkanoc	26	575, 706, 724, 794, 851, 888, 892, 893, 923, 939, 947, 949, 962, 1038, 1121, 1134, 1177, 1184, 1192, 1202, 1254, 1265, 1273, 1291, 1296, 1302
148	Wielki Czwartek	28	589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 840
149	Wielki Piątek	16	721, 724, 888, 892, 893, 923, 925, 962, 1130, 1177, 1184, 1192, 1202, 1265, 1291, 1302
150	Wincenty Ferrer z Walencji	8	965, 985, 1046, 1055, 1170, 1190, 1253, 1279
151	Wit męczennik	5	572, 724, 1192, 1291, 1302
152	Władysław	3	785, 847, 984
153	Wniebowstąpienie Pańskie	117	515, 518, 525, 526, 531, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 571, 572, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 846, 847, 888, 892, 893, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 962, 964, 969, 984, 1009, 1022, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1037, 1042, 1045, 1055, 1056, 1079, 1084, 1121, 1124, 1145, 1165, 1181, 1192, 1219, 1233, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1297, 1302, 1352, 1363, 1367, 1368, 1376, 1387
154	Wniebowzięcie NMP	152	515, 518, 519, 525, 526, 533, 535, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 701, 711, 713, 722, 735, 753, 754, 785, 787, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 826, 831, 832, 841, 842, 843, 844, 846, 847, 861, 872, 886, 910, 921, 923, 925, 935, 939, 947, 949, 956, 963, 964, 969, 971, 984, 990, 1005, 1009, 1022, 1024, 1025, 1026, 1037, 1039, 1042, 1054, 1056, 1064, 1074, 1075, 1079, 1084, 1087, 1089, 1119, 1121, 1124, 1128, 1129, 1130, 1134, 1135, 1145, 1161, 1177, 1180, 1184, 1187, 1202, 1227, 1232, 1233, 1242, 1243, 1265, 1270, 1273, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1290, 1298, 1300, 1301, 1323, 1329, 1330, 1333, 1348, 1352, 1354, 1361, 1367, 1368, 1376, 1378, 1393, 1394, 1395

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
155	Wojciech	26	521, 572, 580, 706, 724, 841, 851, 892, 921, 923, 925, 939, 947, 969, 1144, 1159, 1180, 1192, 1233, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1302, 1363
156	Wszystkich Świętych	96	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 550, 553, 556, 566, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 794, 813, 826, 839, 846, 893, 913, 921, 923, 947, 962, 964, 969, 984, 1009, 1022, 1024, 1026, 1037, 1042, 1055, 1056, 1079, 1084, 1121, 1126, 1127, 1130, 1136, 1145, 1177, 1187, 1192, 1229, 1230, 1233, 1291, 1296, 1302, 1367, 1368, 1373, 1376
157	Wszystkie święta w roku	2	755, 757
158	Zielone Świątki	135	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 571, 572, 575, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 706, 711, 713, 722, 724, 735, 753, 754, 785, 787, 794, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 846, 847, 851, 861, 872, 888, 892, 893, 921, 923, 925, 939, 947, 949, 962, 964, 984, 1005, 1009, 1022, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1037, 1042, 1045, 1055, 1056, 1060, 1079, 1084, 1121, 1124, 1134, 1145, 1159, 1161, 1165, 1177, 1178, 1180, 1181, 1192, 1201, 1219, 1233, 1270, 1273, 1285, 1286, 1287, 1288, 1290, 1291, 1302, 1316, 1317, 1327, 1352, 1363, 1367, 1368, 1376, 1387
159	Zmartwychwstanie	114	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 550, 553, 556, 566, 571, 572, 580, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 695, 711, 713, 721, 722, 735, 753, 754, 785, 787, 805, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 826, 831, 841, 842, 843, 844, 846, 921, 925, 964, 969, 984, 990, 1005, 1009, 1016, 1022, 1024, 1026, 1031, 1032, 1033, 1037, 1042, 1045, 1055, 1056, 1079, 1084, 1101, 1124, 1125, 1145, 1161, 1181, 1184, 1202, 1219, 1233, 1265, 1270, 1285, 1286, 1287, 1288, 1290, 1352, 1363, 1367, 1368, 1376, 1387
160	Wtorek po Zmartwychwstaniu	1	1159
161	Znalezienie Krzyża św.	1	1105
162	Zofia	10	766, 963, 1024, 1026, 1084, 1285, 1286, 1287, 1288, 1297
163	Zofia i jej córki	1	1297

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
164	Zwiastowanie NMP	106	515, 518, 525, 526, 527, 533, 537, 539, 541, 553, 556, 566, 572, 580, 582, 585, 587, 695, 711, 713, 722, 735, 753, 754, 785, 787, 811, 812, 813, 814, 822, 823, 826, 831, 842, 843, 844, 846, 910, 921, 923, 935, 939, 947, 949, 952, 964, 969, 971, 984, 1005, 1009, 1022, 1024, 1025, 1026, 1037, 1042, 1044, 1054, 1056, 1079, 1084, 1089, 1102, 1103, 1119, 1121, 1135, 1145, 1177, 1180, 1184, 1202, 1203, 1227, 1232, 1233, 1243, 1251, 1265, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1296, 1298, 1300, 1301, 1323, 1329, 1333, 1339, 1340, 1347, 1348, 1352, 1361, 1367, 1368, 1376, 1387, 1393, 1394, 1395
165	Zwiastowanie Pańskie	1	1315
166	Zygmunt	1	533

Dokumenty XV-wieczne z racji tego, że zachowało się ich najwięcej, bardzo dobrze pokazują znaczenie poszczególnych świąt. Tendencje widoczne w poprzednich stuleciach znalazły swoje pełne odzwierciedlenie w indulgencjach przyznanych w tym okresie. Zestawienie z tabeli nr 8 pozwala stwierdzić przewagę nadań odpustowych w święta związane z kultem Najświętszej Maryi Panny i osobą Jezusa Chrystusa. Podobnie jak w poprzednim stuleciu, formularz nadania odpustowego często łączył ze sobą święta św. Piotra i Pawła ze świętami św. Jana Chrzciciela. Po raz kolejny też widoczne stało się, jak ważną rolę odgrywały rocznice poświęcenia danej świątyni, zapis polecający odbycie pielgrzymki w tym terminie został umieszczony aż 211 razy.

Wzrost liczby odpustów w święta patronów poszczególnych zakonów wynikał ze wzrostu liczby nadań dla kościołów zakonnych. Zastanawia tak niewielka liczba nadań odpustowych związanych ze świętem translacji relikwii św. Stanisława, przy jednoczesnym wroście nadań związanych ze świętem majowym tego męczennika.

Wzrost znaczenia świąt czterech patronów Królestwa Polskiego — Wojciecha, Stanisława, Waclawa i Floriana (należało w ich święta odbyć pielgrzymkę) — był zapewne efektem świadomej polityki biskupa krakowskiego Zbigniewa Oleśnickiego na rzecz podniesienia znaczenia kultu narodowych świętych²⁶⁴.

Warto zwrócić uwagę, że wzrosło też znaczenie święta Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. W tym wieku pojawiło się ono 79 razy, wiek wcześniej zaledwie 4. Wydaje się, że wpływ na to miało zaprowadzenie święta Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny przez sobór bazylejski²⁶⁵. Polecenie odbycia

²⁶⁴ W. Schenk, *Kult świętych w Polsce. Zarys historyczny*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 1966, t. 13, z. 4, s. 85, 87–88, 90.

²⁶⁵ Odnośnie do Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny zob. B. Kochaniewicz, *Średniowieczni dominikanie o Matce Bożej. Wybrane zagadnienia*, Kraków 2008, s. 15–16, 33–44; *Dokumenty Soborów Powszechnych...*, t. III, s. 424–425.

pielgrzymki w to właśnie święto było drogą do wprowadzenia tej uroczystości do kalendarza liturgicznego. Przyjmując ten wniosek, należy stwierdzić, że upowszechnianie tego święta trwało przez kilka wieków. Z całą pewnością tak często powtarzany odpust z tej okazji ugruntował w świadomości wiernych wagę nauki o niepokalanym poczęciu Matki Boskiej. Popularność wśród rzesz wiernych mógł być jednym z argumentów ułatwiających jej wprowadzanie.

Wykaz popularnych świąt odpustowych z początku XVI wieku został zamieszczony w tabeli nr 9.

Tabela 9. Wykaz okazji odpustowych XVI wieku.

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
1	11 tys. Dziewic	1	1529
2	Adaukt	1	1396
3	Adwent	1	1408
4	Agata	2	1461, 1524
5	Agnieszka	2	1488, 1593
6	Aleksy	1	1444
7	Andrzej	1	1399
8	Anna	11	1399, 1403, 1438, 1441, 1461, 1487, 1488, 1524, 1546, 1582, 1589
9	Agata	1	1524
10	Antoni	2	1403, 1565
11	Apolonia	2	1435, 1488
12	Augustyn	3	1450, 1458, 1546
13	Barbara	4	1459, 1487, 1560, 1568
14	Bartłomiej	4	1530, 1541, 1547, 1551
15	Benedykt	1	1532
16	Bernard	1	1593
17	Bonawentura	3	1415, 1519, 1565
18	Boże Ciało	3	1461, 1524, 1555
19	Dominik	2	1565, 1582
20	Dorota	1	1524
21	Dzień Zaduszny	2	1461, 1524
22	Elżbieta	3	1436, 1461, 1524
23	Elżbieta wdowa	1	1442
24	Erazm	3	1433, 1435, 1439
25	Feliks	1	1396
26	Filip	1	1602
27	Florian	2	1408, 1488
28	Franciszek	5	1403, 1519, 1537, 1565, 1593
29	Gaweł	2	1461, 1524
30	Gertruda	1	1442
31	Grzegorz Wyznawca	4	1461, 1510, 1524, 1539
32	Hieronim kapłan	1	1587
33	Hilary	1	1426

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
34	Idzi	2	1399, 1444
35	Jakub Większy (Apostoł)	2	1532, 1602
36	Jan	1	1419
37	Jan Chrzyciel	4	1419, 1525, 1529, 1538
38	Jan Ewangelista	3	1525, 1538, 1569
39	Jan Jałmużnik	4	1435, 1440, 1482, 1493
40	Jubileusz	10	1429, 1464, 1467, 1485, 1493, 1544, 1553, 1574, 1596, 1606
41	Juda	1	1519
42	Katarzyna	8	1435, 1440, 1461, 1487, 1488, 1517, 1524, 1611
43	Katarzyna ze Sieny	4	1582, 1563, 1565, 1582
44	Klara	2	1537, 1565
45	Klemens	1	1396
46	Koloman	1	1524
47	Koronacja	1	1558
48	Krucjata	3	1404, 1445, 1449
49	Ludwik	1	1565
50	Łucja	2	1461, 1524
51	Małgorzata	3	1461, 1488, 1524
52	Marcin	4	1444, 1488, 1524, 1546
53	Maria Egipcjanka	1	1426
54	Maria Magdalena	3	1461, 1488, 1524
55	Marta	1	1488
56	Mateusz Apostoł	1	1436
57	Mateusz Ewangelista	1	1436
58	Michał	6	1442, 1461, 1488, 1524, 1532, 1539
59	Mikołaj	7	1428, 1444, 1461, 1488, 1524, 1573, 1602
60	Mikołaj biskup	1	1525
61	Mikołaj z Tolentino	1	1458
62	Monika	1	1458
63	Narodzenie Jana Chrzyciela	2	1442, 1569
64	Narodzenie NMP	9	1408, 1438, 1461, 1538, 1539, 1555, 1573, 1589, 1608
65	Narodzenie Pańskie	11	1400, 1408, 1428, 1461, 1488, 1520, 1521, 1522, 1524, 1525, 1580
66	Narodzenie św. Stanisława	1	1401
67	Narodzenie św. Wojciecha	3	1530, 1541, 1547
68	Nawiedzenie NMP	7	1408, 1488, 1538, 1539, 1589, 1602, 1611
69	Niceasz	1	1587
70	Niedziela w oktawie Bożego Ciała	1	1437
71	Niedziele w roku liturgicznym	3	1461, 1488, 1524

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
72	Obrzezanie Pańskie	3	1461, 1488, 1524
73	Oczyszczenie NMP	6	1400, 1408, 1461, 1539, 1573, 1589
74	Ofiarowanie NMP	1	1398
75	Oktawy świąt	4	1481, 1488, 1524, 1565
76	Onufry	1	1426
77	Paweł	4	1398, 1450, 1524, 1539
78	Piątki w roku liturgicznym	2	1439, 1575
79	Piotr	3	1398, 1524, 1539
80	Piotr męczennik	2	1565, 1582
81	Poczęcie NMP	6	1408, 1461, 1532, 1538, 1539, 1589
82	Poniedziałek po Zmartwychwstaniu Pańskim	1	1431
83	Posiedzenie kapituły zakonnej	2	1397, 1536
84	Poświęcenie kościoła, klasztoru, ołtarzy	37	1396, 1398, 1399, 1401, 1403, 1461, 1408, 1428, 1430, 1431, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1444, 1450, 1455, 1456, 1457, 1459, 1488, 1524, 1519, 1520, 1521, 1522, 1530, 1532, 1541, 1547, 1555, 1602, 1611
85	Procesje	13	1405, 1430, 1433, 1439, 1525, 1539, 1555, 1584, 1586, 1587, 1589, 1590, 1594
86	Prokop	1	1408
87	Przemienienie Pańskie	1	1398
88	Roch	1	1546
89	Stanisław	13	1401, 1450, 1461, 1442, 1455, 1456, 1457, 1488, 1520, 1521, 1522, 1524, 1561
90	Stefan papież	2	1461, 1524
91	Synod	3	1481, 1482, 1493
92	Szczepan męczennik	3	1461, 1529, 1546
93	Szymon	1	1519
94	Szymon Słupnik	1	1426
95	Środy	1	1428
96	Ścięcie Jana Chrzciciela	1	1569
97	Święta apostołów	1	1524
98	Święta Krzyża Świętego	7	1408, 1437, 1461, 1488, 1524, 1539, 1582
99	Święta maryjne	6	1399, 1419, 1480, 1519, 1537, 1582
100	Święta Pańskie	2	1434, 1537
101	Święta Patronów ołtarzy, kaplic, kościołów, klasztorów	5	1408, 1492, 1520, 1521, 1524

Lp.	Okazja odpustowa	Liczba	Aneks I, nr
102	Tomasz biskup Kantaureński	3	1520, 1521, 1522
103	Tomasz z Akwinu	1	1565
104	Translacja relikwii św. Stanisława	2	1401, 1433
105	Translacja relikwii św. Wojciecha	2	1530, 1541
106	Trójca Święta	3	1396, 1461, 1486
107	Trzech Króli	2	1524, 1539
108	Wacław	3	1461, 1488, 1524
109	Walenty	2	1519, 1582
110	Wawrzyniec	4	1461, 1488, 1524, 1539
111	Wielkanoc	3	1477, 1524, 1529
112	Wielki Piątek	2	1437, 1524
113	Wielki Post	1	1443
114	Wincenty	2	1565, 1582
115	Wit	1	1524
116	Wniebowstąpienie Pańskie	5	1403, 1408, 1461, 1488, 1524
117	Wniebowzięcie NMP	24	1400, 1408, 1428, 1434, 1438, 1450, 1455, 1456, 1457, 1459, 1488, 1520, 1521, 1522, 1538, 1539, 1555, 1560, 1568, 1573, 1580, 1587, 1589, 1611
118	Wojciech	3	1461, 1488, 1524
119	Wszystkie święta w ciągu roku	1	1549
120	Wszystkich Świętych	6	1411, 1450, 1524, 1582, 1602, 1611
121	Wtorki w marcu	1	1441
122	Wtorek po Zmartwychwstaniu	1	1396
123	Zielone Świątki	12	1397, 1398, 1401, 1431, 1459, 1461, 1488, 1524, 1525, 1529, 1536, 1587
124	Zmartwychwstanie Pańskie	11	1401, 1408, 1428, 1436, 1459, 1461, 1520, 1521, 1522, 1529, 1587
125	Zwiastowanie NMP	11	1408, 1431, 1436, 1438, 1461, 1539, 1555, 1573, 1580, 1589, 1593
126	Zygmunt	3	1434, 1560, 1568

XVI-wieczne zapisy w dokumentach odpustowych po raz kolejny potwierdziły praktykę polecenia wiernym nawiedzenia kościołów w święta maryjne oraz pańskie. Widoczny jest również renesans kultu św. Stanisława. Był on spowodowany między innymi religijnością władców z dynastii Jagiellonów, którzy szczególną atencją darzyli to święto²⁶⁶. W omawianym okresie posługiwano się formularzem dokumentów, który w przeciwieństwie do wieków wcześniejszych

²⁶⁶ Zob. W. Szymborski, *Pielgrzymki i kontakty...*, s. 153–179; idem, *Tradycje pielgrzymkowe Jagiellonów — przykład klasztoru OO. Augustianów na Kazimierzu*, w: *Rodzina i gospodarstwo*

nie zawierał już tak często zapisów związanych ze świętymi Piotrem i Pawłem oraz Janem Chrzcicielem.

Dopiero zestawienie wszystkich świąt, wymienionych w nadaniach odpustowych na przestrzeni XIII–XVI wieku, w pełni oddaje główne cechy charakterystyczne dla pobożności propagowanej w Polsce. Była to przede wszystkim pobożność maryjna, pasyjna i eucharystyczna. Przekonanie o potędze wstawienictwa św. Jana Chrzciciela odgrywało coraz istotniejszą rolę. Ilustruje to wzrost nadań odpustowych w święta z nim związane. Upowszechnienie się kultu maryjnego było między innymi dziełem franciszkanów i dominikanów, propagujących ten typ pobożności²⁶⁷.

Analiza przedstawionych danych prowadzi do wniosku, że w formularzach nadań odpustowych pojawiał się obowiązek odbycia pielgrzymki w święto czasami mało znanych świętych. Warto jednak podkreślić, że w XV wieku nastąpił renesans kultu świętych Wojciecha i Stanisława.

Na podstawie zestawień można zaobserwować kilka prawidłowości związanych ze wzrostem znaczenia niektórych świąt. Chodzi przede wszystkim o Boże Ciało i Trzech Króli. Popularność tego ostatniego w pełni potwierdza badania Jerzego Kaliszuka o recepcji kultu Trzech Króli w średniowiecznej Polsce²⁶⁸. Warto zwrócić uwagę na wyraźny wzrost nadań odpustowych w święto Katarzyny Aleksandryjskiej. W średniowieczu była to bardzo popularna święta. Wpłynęła na to w pewien sposób intensyfikacja pielgrzymek do Ziemi Świętej oraz estyma klasztoru na górze Synaj. Biorąc pod uwagę działalność wędrownych mnichów z klasztoru św. Katarzyny, którzy założyli w Polsce konfraternie tej świętej, wzrost znaczenia jej kultu był zapewne bardziej znaczący, niż wynika to z zamieszczonego tu zestawienia.

Wahania spadku lub wzrostu popularności świętych z kręgów mendikańskich pozwalają uchwycić przemiany, jakie zachodziły w religijności miejskiej. Pojawienie się zakonów żebraczych łączyło się ze wzrostem adresowanych do nich nadań odpustowych. W XIV wieku nastąpił spadek liczby odpustów dla kościołów dominikanów i franciszkanów. Nastąpiła swoista stabilizacja tych zakonów. Ponowny wzrost nastąpił w XV wieku, co można wiązać z przełamaniem kryzysu panującego w środowiskach zakonnych w XIV wieku.

Zastanawiający jest fakt, że wśród zarejestrowanych dokumentów odpustowych zaledwie 4 razy pojawiał się zapis dotyczący święta Rozesłania Apostołów. Po wiktorii grunwaldzkiej w ten właśnie dzień urządzano uroczyste procesje

domowe na ziemiach polskich w XV–XX wieku. Struktury demograficzne, społeczne i gospodarcze, red. C. Kukło, Warszawa 2008, s. 13–29.

²⁶⁷ I. Skierska, *Sabbatha sanctifices...*, s. 151–152.

²⁶⁸ J. Kaliszuk, *Mędrcy ze Wschodu. Legenda i kult Trzech Króli w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2005; idem, *Kult Trzech Króli w Polsce późnego średniowiecza*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1999, t. 72, s. 445–460.

z Wawelu na Skałkę²⁶⁹. Zwyczaj ten wywierał znaczny wpływ na kaznodziejstwo, czego dowodzi jedno z kazań spisanych na ten dzień. W utworze tym Władysław Jagiełłę przyrównano do króla izraelskiego Ezechiasza, zaś wielkiego mistrza Ulryka — do króla asyryjskiego Sanheryba²⁷⁰. A zatem święto powinno częściej pojawiać się w formularzach dokumentów odpustowych w Polsce.

W oparciu o zestawienia tabelaryczne można stwierdzić, że do Polski bardzo szybko docierały informacje o wyniesieniu na ołtarze nowych świętych związanych z kręgiem zakonnym. Świadczą o tym okazje odpustowe związane z dniem św. Katarzyny ze Sieny²⁷¹ czy Wincentym Ferrerem z Walencji. Niektóre kultury zainicjowały rodziny możnowładcze, jak miało to miejsce w wypadku kaplicy pw. św. Jana Jałmużnika w kościele pw. św. Katarzyny na Kazimierzu. Warto także zwrócić uwagę na fakt, że w formularzu coraz częściej pojawiały się nadania odpustowe związane ze świętami kobiecymi²⁷².

²⁶⁹ J. Długosi, *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae. Liber decimus et undecimus*, s. 187; zob. szerzej: AKKK, rkps nr 57 *Collectorium*, k. CLXI r.–CLXI v.; I. Polkowski, *Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej*, cz. I: *Kodexa rękopiśmienne 1–228*, Kraków 1884, s. 51; Biblioteka PAU i PAN, rkps 47 55, k. 4, 64, 68–69; I. Skierska, *Sabbatha sanctifices...*, s. 157; J. Rajman, *Średniowieczne patrocinia krakowskie*, Kraków 2002, s. 224, 251; M. Jagosz, *Przedzobiorowe procesje wawelskie ku czci św. Stanisława biskupa i męczennika*, „*Studia Claromontana*”, 1997, t. 17, s. 69; J. Kuś, *Wokół kultu świętej Jadwigi Śląskiej i królowej Jadwigi w Krakowie*, „*Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego*”, 1978, t. 6, s. 248; T. Lalik, *Kaplica królewska i publiczne praktyki religijne rodziny Kazimierza Jagiellończyka*, „*Kwartalnik Historyczny*”, R. 88: 1981, s. 399, 406–407; J. Lępkowski, *Przegląd krakowskich tradycji, legend, nabożeństw, zwyczajów, przysłów i właściwości*, Kraków 1866, s. 20; U. Borkowska, *Życie religijne polskich Jagiellonów. Zarys problematyki*, w: *Chrzest Litwy. Geneza, przebieg, konsekwencje*, red. M.T. Zahajkiewicz, Lublin 1990, s. 159; eadem, *Codzienny i odświętny ceremonial*, s. 82; eadem, *Królewskie modlitewniki. Studium z kultury religijnej epoki Jagiellonów (XV i początek XVI wieku)*, Lublin 1999, s. 223; por. znaczenie święta Rozesłania Apostołów T. Lalik, *O patriotycznym święcie Rozesłania Apostołów w Małopolsce XV wieku*, „*Studia Źródłoznawcze*”, 1981, t. 26, s. 23–24; J. Wolny, *Kaznodziejstwo*, w: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, t. I: *Średniowiecze*, red. M. Rechowicz, Lublin 1974, s. 291–292; L. Wojciechowski, *Treści ideowe święta Rozesłania Apostołów w Polsce średniowiecznej. Zarys problematyki*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, red. R. Knapiński, Lublin 1997, s. 315, 318–320, 323–324; do dziejów późniejszych zob. J. Fijałek, *Historia święta Rozesłania Apostołów w kościele rzymskokatolickim*, „*Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności*”, 1920, t. 25, nr 6, s. 3–4; zob. też wypisy ks. Jana Fijałka dotyczące historii święta Rozesłania Apostołów, Biblioteka PAU i PAN, rkps 5151.

²⁷⁰ Archiwum OO. Paulinów na Skałce, rkps B 23, s. 470–472; Z. Kowalska, J. Zbudniewek, *Katalog rękopisów biblioteki Paulinów w Krakowie na Skałce*, „*Studia Claromontana*”, 1987, t. 8, s. 356; por. M. Kowalczyk, *Grunwald w tradycji kaznodziejsko-kronikarskiej z końca XV wieku*, „*Analecta Cracoviensia*”, 1987, t. 19, s. 257, 258, 271–273; W. Szyborski, *Władysław Jagiełło — władca idealny czy święty?*, w: *Sprawiedliwość — tradycja i współczesność*, red. P. Nowakowski, J. Smołucha, W. Szyborski, Kraków 2006, s. 64–65.

²⁷¹ Zob. M.A. Mongini, *Rozwój kultu i ikonografii św. Katarzyny ze Sieny w Polsce*, Lublin 2006, s. 41

²⁷² Analizę ustawodawstwa synodalnego pod tym kątem przeprowadziła I. Skierska, *Święta „kobiece” w polskim średniowiecznym ustawodawstwie synodalnym*, w: *Kobieta w kulturze średniowiecznej Europy. Prace ofiarowane profesor Alicji Karłowskiej-Kamzowej*, red. A. Gąsiorowski, Poznań 1999, s. 79–88.

Omawiając kolekcje relikwii w Polsce średniowiecznej, Maria Starnawska zwróciła uwagę na kwestię sprowadzania partykuł świętych. Wedle jej ustaleń przyczyniło się to do powstawania kultu tych osób. Kult relikwii wiązał się zaś z odpustami²⁷³. Odpusty z okazji święta 11 tys. Dziewic zostały przyznane po sprowadzeniu do Polski relikwii tych świętych. Tym tłumaczy się też popularność relikwii Krzyża Świętego²⁷⁴. Uczczenie relikwii Krzyża Świętego wpisywało się w nurt pasyjny i chrystologiczny pobożności ówczesnego społeczeństwa.

Po omówieniu okazji odpustowych w XIII–XVI wieku należy przyjrzeć się bliżej warunkom, jakie wierni musieli spełnić, aby otrzymać odpust. Zostały one przedstawione w tabelach dla każdego wieku z osobna.

Tabela 10. Warunki uzyskania odpustów w XIII wieku.

Lp.	Warunki uzyskania odpustu	Liczba	Aneks I, nr
1	Adoracja krzyża zawierającego relikwie	1	25
2	Msza za dusze zmarłych	1	230
3	Nawiedzenie grobu św. Stanisława	2	102, 187
4	Nawiedzenie kościoła każdego dnia w roku	4	80, 83, 188, 189
5	Nawiedzenie cmentarza	2	257, 263
6	Nawracanie pogan	1	30
7	Pielgrzymka do Ziemi Świętej	1	103
8	Pomoc przy budowie obwarowań	2	24, 41
9	Przyjęcie habitu klarysek	1	88
10	Przyjęcie habitu, pochówek w habitie franciszkańskim	3	139, 166, 207
11	Oddanie czci świętym, których relikwie znajdują się w kościele	2	158, 160
12	Towarzyszenie kapłanowi z Najświętszym Sakramentem do chorych	3	258, 261, 263

²⁷³ M. Starnawska, *Świętych życie po życiu...*, s. 83, 88, 207, 287–288, 354, 364–365, 381, 593, 649; H. Manikowska, *Jerozolima — Rzym — Compostela...*, s. 68–71.

²⁷⁴ M. Starnawska, *Świętych życie po życiu...*, s. 76–77, 106–112, 114.

Lp.	Warunki uzyskania odpustu	Liczba	Aneks I, nr
13	Udział w kapitułach braci mniejszych	2	120, 121
14	Udział w kazaniach	16	16, 21, 22, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 106, 133, 135, 144, 154, 147, 172
15	Udział w krucjacie	49	2, 6, 7, 8, 11, 19, 20, 27, 28, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 49, 50, 60, 79, 89, 94, 99, 106, 107, 108, 115, 117, 122, 123, 127, 128, 129, 133, 141, 144, 147, 148, 152, 153, 154, 156, 161, 170, 173, 205, 236
16	Udział we mszy odprawianej przez Piotra bp. kamienieckiego	1	254
17	Udział w procesjach	2	255, 257
18	Unikanie kontaktu z osobami ekskomunikowanymi	1	130
19	Wsparcie/jałmużna	40	17, 24, 31, 55, 56, 57, 70, 77, 80, 95, 109, 131, 158, 165, 169, 181, 195, 202, 204, 211, 212, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 230, 226, 233, 245, 247, 249, 259, 260, 261, 262, 264
20	Wsparcie krucjaty	36	19, 20, 27, 28, 29, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 49, 50, 60, 100, 106, 107, 108, 127, 128, 141, 142, 144, 147, 148, 152, 153, 154, 156, 170, 173, 205, 236
21	Zapisy testamentowe na rzecz danej świątyni	2	259, 260

Interesujący jest fakt, że w zaledwie jednym przypadku nadanie odpustu związane było z akcją obrony kraju. Dominikanie otrzymali od papieża Grzegorza IX polecenie zachęcania wiernych do pomocy przy wznoszeniu obwarowań na terenie Prus²⁷⁵. Dokument ten wskazuje na ciekawy rodzaj odpustów związanych z wypełnieniem określonych prac.

W oparciu o zamieszczone już zestawienie można zaobserwować, że w XIII wieku kult relikwii w Polsce dopiero się rozwijał. Świadczą o tym zaledwie trzy zapisy wspominające o obowiązku uczczenia partykuł świętych — Krzyża Świętego, nawiedzenia grobu św. Stanisława oraz świętych, których relikwie znajdowały się w danym kościele.

Widoczna jest natomiast troska duszpasterzy o pogłębienie religijności wiernych. Służyły temu zachęty do częstego nawiedzania kościołów, odbywania pielgrzymek do świątyn w wybrane okresy roku liturgicznego związane z kultem Jezusa Chrystusa, jak również uczestniczenia w kazaniach. Popularne były też uroczystości poświęcenia kościoła czy konkretnej altarii.

Charakterystyczna jest troska o zaopatrzenie wiernych w sakrament Ostatniego Namaszczenia. Statuty synodalne nakazywały księżom dbałość o tę posługę.

²⁷⁵ Aneks I, nr 24.

Aby umierającym towarzyszyły modlitwy wiernych, udzielano odpustów osobom, które towarzyszyły księdzu zdążającemu z wiatykiem²⁷⁶. Niejednokrotnie warunkiem odpustowym było odprowadzenie księdza z powrotem do kościoła. Pojawiły się polecenia obejścia cmentarza, odmówienia modlitw za zmarłych, uczestniczenia we mszy za zmarłych. Zapisy te otworzyły drogę rozwojowi idei wstawienia osób żywych za dusze zmarłych przebywające w czyśćcu.

W okresie tym widoczne było uprzywilejowanie zakonów żebraczych. Świadczą o tym zapisy polecające wiernym udział w kazaniach dominikanów, a także w obradach kapituł franciszkanów.

Na szczególnie podkreślenie zasługuje fakt, że wśród 264 zarejestrowanych nadań odpustowych w zaledwie 40 przypadkach pojawił się obowiązek udzielenia wsparcia bądź złożenia jałmużny. Wynika z tego, że w XIII wieku odpusty nie były nierozłącznie związane ze złożeniem ofiar pieniężnych, tak jak będzie to miało miejsce w wiekach późniejszych. Początkowo najistotniejszy był wymiar duchowy, związany z nawiedzeniem danej świątyni w określone święta, odbyciem spowiedzi, odmówieniem modlitw, a dopiero z czasem udzielenie wsparcia materialnego²⁷⁷.

Warto zastanowić się, w jakiej kategorii dokumentów odpustowych zapisy te pojawiły się najwcześniej. Zarówno zapis dotyczący udzielania jałmużny, jak i udzielenia wsparcia został umieszczony w dokumentach związanych z kręgiem zakonów dominikanów i franciszkanów. Jest to zrozumiałe, gdyż jałmużna wiernych stanowiła podstawę ich utrzymania. Należy także zaznaczyć, że wystawienie tych nadań zbiegło się w czasie z budową kościołów i klasztorów mendykantów. W związku z tym pojawiły się interesujące praktyki. Otóż zachęcano wiernych do pomocy przy wznoszeniu klasztoru zakonu żebraczego, który był położony w innym kraju²⁷⁸. Nakazy złożenia jałmużny czy wspomnienia budowy kościołów pojawiły się także w nadaniach odpustowych związanych z budową katedr czy mniejszych kaplic. Pojawiły się też w odpustach dla szpitali, co było rzeczą zrozumiałą.

Powolną przemianę w praktyce udzielania odpustów, polegającą na coraz częstszym umieszczaniu zwrotów polecających wiernym wsparcie materialne, najlepiej ilustrują dokumenty wydane dla kościoła pw. św. Mikołaja położonego poza murami miasta Krakowa. Pierwszy z nich został wystawiony 28 marca 1298 roku przez kilku dostojników Kościoła, w tym ormiańskiego arcybiskupa Jerozolimy. Na mocy tego nadania można było otrzymać 40 dni odpustu po nawiedzeniu świątyni w wyznaczone święta. Wiernych zachęcano do przekazania

²⁷⁶ Zob. W. Schenk, *Z dziejów liturgii w Polsce*, w: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, cz. 1, red. M. Rechowicz, Lublin 1969, s. 162–163, 168–170.

²⁷⁷ Temat ten został rozwinięty w szkicu W. Szymborski, *Zbawienie tylko dla bogatych...*, s. 357–366.

²⁷⁸ Aneks I, nr 70.

kościółowi części majątku w testamencie²⁷⁹. Dokument ten został wystawiony przez biskupów cudzoziemskich, ułożono go więc według formularza używanego w Europie Zachodniej. W tamtych warunkach odpust nabral już bardziej materialnego wymiaru. Skoro zachęcano do sporządzania testamentów, umiejętność pisanie i czytania była już w miastach powszechna. Biorąc pod uwagę pewne opóźnienie pod względem znajomości pisma w społeczeństwie Polski średnio-wiecznej, można przyjąć, że zalecenie to nie było zbyt powszechnie stosowane. Wierni na terenie Polski w XIII wieku aż 36 razy zostali poproszeni o wsparcie planów krucjatowych. Warto zaznaczyć, że zapis ten stanowił część składową formularza dokumentu oferującego wiernym możliwość dostąpienia odpustu w związku z organizacją krucjaty.

Warto zastanowić się, czy praktyki zapoczątkowane w wieku XIII były następnie kontynuowane. Szczegółowy wykaz powinności dla następnych stu lat zawiera tabela nr 11.

Tabela 11. Wykaz warunków odpustowych w XIV wieku.

Lp.	Warunki uzyskania odpustu	Liczba	Aneks I, nr
1	Adoracja świętych, których relikwie znajdują się w kościele	2	342, 343
2	Odmówienie modlitw	15	287, 291, 324, 330, 340, 362, 370, 369, 400, 401, 407, 408, 409, 469, 480
3	Odmówienie modlitwy: <i>Ojciec Nasz</i>	30	270, 272, 297, 300, 301, 311, 323, 334, 335, 378, 379, 407, 408, 409, 473, 474, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494
4	Odmówienie modlitwy: <i>Zdrowaś Mario</i>	44	270, 271, 300, 301, 309, 310, 311, 313, 316, 320, 321, 325, 334, 335, 342, 343, 349, 350, 363, 364, 375, 376, 378, 379, 407, 408, 409, 473, 474, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 496
5	Odmówienie psalmu	1	319
6	Udział w kapitułach	4	428, 454, 461, 464
7	Udział w krucjacie	10	305, 306, 307, 333, 348, 377, 384, 402, 403, 418
8	Udział w nabożeństwie sprawowanym w stroju pontyfikalnym przez Gerwarda bp. włocławskiego	1	294
9	Udział w nabożeństwie sprawowanym w intencji władcy	1	380
10	Udział we mszy za zmarłych	1	281

²⁷⁹ Aneks I, nr 259, nadanie to zostało zatwierdzone przez Jana bp. krakowskiego. Aneks I, nr 260.

Lp.	Warunki uzyskania odpustu	Liczba	Aneks I, nr
11	Udział we mszach brackich	16	367, 368, 371, 386, 387, 395, 410, 411, 424, 425, 431, 432, 434, 456, 502, 507
12	Nawiedzenie kościoła każdego dnia w roku	5	272, 301, 323, 378, 379
13	Nawiedzenie cmentarza	19	311, 320, 321, 323, 335, 336, 349, 350, 363, 364, 370, 375, 376, 407, 408, 409, 429, 449, 511
14	Udział w procesjach	4	265, 266, 449, 511
15	Towarzystwo kapłanowi z Najświętszym Sakramentem do chorych	33	296, 300, 301, 308, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 335, 338, 342, 343, 349, 350, 356, 359, 363, 364, 367, 368, 371, 375, 376, 386, 407, 408, 409, 410, 432, 453, 502
16	Uczczenie relikwii	12	273, 323, 327, 342, 343, 369, 407, 408, 409, 447, 453, 469
17	Udział w kazaniach	7	289, 311, 315, 363, 364, 400, 401
18	Udział w komunii dla przestępców	1	441
19	Udział w walkach z poganami	1	293
20	Uklęknienie, gdy celebrians wypowie imię Jezus	1	339
21	Wsparcie/jałmużna	87	266, 268, 269, 278, 279, 280, 284, 289, 295, 298, 299, 300, 301, 302, 309, 310, 311, 313, 320, 321, 323, 326, 331, 335, 336, 341, 342, 343, 344, 349, 350, 354, 355, 356, 359, 363, 364, 367, 368, 371, 375, 376, 385, 388, 392, 399, 400, 401, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 421, 424, 425, 429, 431, 432, 434, 438, 439, 440, 447, 450, 451, 452, 453, 456, 458, 460, 463, 469, 471, 472, 473, 474, 476, 495, 496, 498, 499, 502, 505, 507
22	Wsparcie krucjaty	7	303, 333, 348, 377, 384, 418, 500
23	Wysłuchanie reguły zakonnej	1	276
24	Zapisy testamentowe na rzecz danej świątyni, altarii, bractwa	18	298, 299, 300, 301, 311, 335, 349, 350, 356, 359, 367, 368, 371, 375, 376, 410, 432, 502

W XIV wieku można zaobserwować zwiększenie liczby warunków, które musieli spełnić wierni. Widoczna jest ewolucja, jaka zaszła w formularzu dokumentu odpustowego. Coraz częściej umieszczano w nim zapisy polecające wierzniemu złożenie jałmużny oraz udzielenie wsparcia. Najlepszym tego dowodem jest możliwość otrzymania odpustów po sporządzeniu zapisów w testamentach. Jeśli w XIII wieku warunek ten pojawił się w zaledwie dwóch nadaniach wystawionych u schyłku lat dziewięćdziesiątych, to w XIV wieku znajdujemy już 18 takich wzmianek. Dokumenty, w których nawoływano do złożenia jałmużny i udzielenia wsparcia, były najczęściej przeznaczone dla ośrodków zakonnych, szpitali, ale też dla kościołów katedralnych i parafialnych.

Lektura dokumentów odpustowych wystawionych w XIV wieku wskazuje na kontynuację niektórych praktyk XIII-wiecznych. Stosowano podobne nazewnictwo na oznaczenie okresów świątecznych. Nadal też udzielano odpustów za towarzyszenie kapłanowi, który udawał się z Najświętszym Sakramentem do chorych, czy za odmówienie modlitw w intencji osób zmarłych. Na uwagę zasługuje nadanie odpustowe pod warunkiem przyjęcia komunii udzielanej przed wykonaniem wyroku na kryminalistach w Krakowie²⁸⁰. Można się domyślać, że jednym z motywów jego wydania była troska o zbawienie dusz tych osób. Niewykluczone, że wobec licznie zgromadzonej publiczności starano się w ten sposób zmanifestować potęgę wymiaru sprawiedliwości.

Analiza zapisów z tabeli nr 11 wykazała, że w XIV wieku nastąpił wzrost kultu relikwii. Sto lat wcześniej mamy zaledwie kilka wzmianek o obowiązku uczczenia relikwii, a wiek później było ich już 12. Niezwykle interesujący jest dokument wystawiony przez biskupa wrocławskiego Przeclawa z Pogorzeli 19 sierpnia 1347 roku. Udzielił on wiernym 40 dni odpustu po ucałowaniu relikwii znajdujących się w połączonym krucyfiksie. Zapis ten nie byłby niczym niezwykłym, gdyby nie fakt, że krzyż ten znajdował się w posiadaniu Eufemii księżnej oleśnickiej. Być może w związku z kontaktami rodziny księżnej z Ziemią Świętą pozyskane zostały cenne relikwie Krzyża Świętego, które umieszczono we wspomnianym krucyfiksie²⁸¹. Dzięki temu wiadomo, że osoby pochodzące z elit społecznych starały się o posiadanie prywatnych relikwii. Zapewne sama księżna zabiegała także o uzyskanie nadania odpustowego. Można się domyślać, że krąg osób, który mógł z niego skorzystać, stanowiło jedynie najbliższe otoczenie księżnej.

Pojawienie się nowych typów religijności zaowocowało powstaniem dalszych wzorów nadań odpustowych. Coraz popularniejszy ruch bracki sprawił, że wśród obowiązków, które należało wypełnić, zaczęto umieszczać udział w nabożeństwach konfraterni. W oparciu o informacje zawarte w XIV-wiecznych dokumentach odpustowych można stwierdzić, że ówczesna religijność wzbogaciła się o nowe przejawy, jak choćby zasygnalizowany już ruch bracki czy coraz częstsze organizowanie procesji.

Warto zwrócić uwagę na warunki odmówienia przez wiernych modlitw. Poprzez umieszczanie tego obowiązku duchowieństwo starało się ugruntować znajomość podstawowych modlitw²⁸². Starano się także kształtować zachowania re-

²⁸⁰ Aneks I, nr 441.

²⁸¹ Aneks I, nr 369; M. Starnawska, *Świętych życie po życiu...*, s. 109.

²⁸² Odnośnie do znajomości modlitw wśród wiernych zob. I. Skierska, *Sabbatha sanctifices...*, s. 111; J. Wolny, *Z dziejów katechezy*, w: *Dzieje teologii...*, s. 192, 203–204; idem, *Materiały do nauczania wiary w Polsce średniowiecznej*, „Analecta Cracoviensia”, 1995, t. 27, s. 653, 656; R. Skrzyński, *Kazania świętokrzyskie. Przepowiadanie w XIII wieku*, Lublin 2001, s. 27; S. Bylina, *Kościół wobec kultury tradycyjnej wsi polskiej i czeskiej*, w: idem, *Kultura ludowa Polski...*, s. 81; zob. też K. Ożóg, *Duszpasterskie zabiegi biskupów krakowskich w późnym średniowieczu*, „Rocznik Krakowski”, 2005, t. 71, s. 50; A. Radziwiński, *Chryścianizacja i ewangelizacja Prusów*, Toruń 2008, s. 30.

ligijne wiernych. W tym celu kierowano się zapisami zawartymi w dokumentach odpustowych. Zachęcano w ten sposób do odmawiania modlitw w pozycji klęczącej, po usłyszeniu dźwięku dzwonów czy — jak miało to miejsce w przypadku późniejszych nadań brackich — po wymówieniu imienia Jezus lub Maryja, co miało wyrażać pokorę i skrucę²⁸³. Samo upowszechnienie się praktyki udzielania odpustów przyczyniło się do ugruntowania się wśród wiernych obowiązku odbywania spowiedzi²⁸⁴.

Podobnie jak w wypadku dyplomów XIII- i XIV-wiecznych, należy zanalizować warunki odpustowe w XV wieku. Ich zestawienie zawiera tabela nr 12.

Tabela 12. Wykaz warunków odpustowych w XV wieku.

Lp.	Inne	Liczba	Aneks I, nr
1	Nawiedzenie cmentarza	7	580, 888, 892, 893, 1024, 1026, 1084
2	Nawiedzenie kościoła każdego dnia roku	4	571, 720, 877, 1177
3	Odmówienie antyfon	7	532, 671, 672, 836, 900, 1057, 1148
4	Odmówienie modlitw	15	724, 763, 834, 858, 860, 861, 899, 947, 949, 1058, 1192, 1280, 1291, 1302, 1387
5	Odmówienie modlitwy: <i>Ojcze nasz</i>	130	529, 532, 534, 542, 543, 544, 547, 552, 568, 575, 576, 579, 580, 581, 650, 658, 661, 662, 667, 671, 674, 707, 716, 717, 718, 719, 720, 738, 761, 765, 781, 802, 813, 814, 819, 820, 821, 841, 848, 849, 850, 856, 857, 862, 863, 864, 865, 873, 880, 881, 887, 891, 893, 902, 921, 933, 969, 979, 986, 994, 996, 999, 1001, 1005, 1009, 1011, 1022, 1024, 1026, 1029, 1030, 1042, 1048, 1049, 1050, 1052, 1057, 1061, 1062, 1071, 1079, 1084, 1091, 1092, 1093, 1121, 1137, 1138, 1140, 1148, 1149, 1156, 1177, 1180, 1181, 1184, 1202, 1215, 1229, 1230, 1232, 1233, 1238, 1245, 1263, 1265, 1268, 1269, 1273, 1285, 1286, 1287, 1288, 1314, 1320, 1322, 1324, 1338, 1343, 1344, 1345, 1349, 1352, 1353, 1354, 1376, 1380, 1381, 1389, 1391
6	Odmówienie Symbolu Apostolskiego	28	658, 738, 811, 812, 813, 814, 820, 821, 848, 849, 850, 856, 857, 863, 864, 865, 880, 881, 933, 994, 1052, 1233, 1320, 1322, 1324, 1343, 1354, 1381

²⁸³ M. Rokosz, *Dzwony i wieże Wawelu*, Kraków 2006, s. 90–92; odnośnie do sposobów modlenia się w czasach średniowiecza zob. S. Bylina, *Chryścianizacja wsi polskiej u schyłku średniowiecza*, Warszawa 2002, s. 101–103; idem, *Przestrzenie sakralne mieszkańców wsi...*, s. 179–180; M.T. Zahajkiewicz, *Teologia mszy świętej i udział wiernych w nauce polskiej okresu przedtrydenckiego*, „Acta Mediaevalia”, 1973, t. I, s. 100; A. Witkowska, *Gest modlitewny w zapiskach de miraculis z lat 1430–1520*, w: *Państwo, kościół, niepodległość*, red. J. Skarbek, J. Ziółko, Lublin 1986, s. 128–129; eadem, *Kulty pątnicze piętnastowiecznego Krakowa. Z badań nad miejską kulturą religijną*, Lublin 1984, s. 200–201; P. Szaniecki, *Gest modlitewny w późnym średniowieczu*, w: *Kultura elitarna*, s. 41–50; idem, *Mszę po staremu się odprawia*, Kraków 1967, s. 87–89; A. Gołębiowska, *Model kobiety propagowany przez literaturę apokryficzną i modlitewniki w języku polskim przelomu XV i XVI wieku*, „Summarium”, R. 8: 1979, s. 229; zob. też P. Mrozowski, *Kłęczenie w kulturze zachodu średniowiecznego: gest ekspiacji — postawa modlitewna*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 95: 1988, nr 1, s. 39–40, 41–60.

²⁸⁴ S. Bylina, *Chryścianizacja wsi...*, s. 97.

Lp.	Inne	Liczba	Aneks I, nr
7	Odmówienie modlitwy: <i>Zdrowaś Mario</i>	133	529, 532, 534, 542, 543, 544, 547, 551, 568, 575, 576, 579, 580, 581, 650, 658, 661, 662, 667, 671, 674, 707, 716, 717, 718, 719, 720, 738, 761, 765, 781, 802, 811, 812, 813, 814, 819, 821, 841, 848, 849, 850, 856, 857, 862, 863, 864, 865, 873, 880, 881, 887, 888, 891, 892, 893, 902, 921, 933, 962, 969, 979, 986, 994, 996, 999, 1005, 1009, 1011, 1022, 1024, 1026, 1029, 1030, 1042, 1048, 1049, 1050, 1052, 1061, 1062, 1071, 1079, 1084, 1091, 1092, 1093, 1121, 1137, 1138, 1140, 1149, 1151, 1156, 1174, 1177, 1180, 1181, 1184, 1202, 1215, 1229, 1230, 1232, 1233, 1238, 1245, 1263, 1265, 1268, 1269, 1273, 1285, 1286, 1287, 1288, 1314, 1320, 1322, 1324, 1338, 1343, 1344, 1345, 1349, 1352, 1353, 1354, 1376, 1380, 1381, 1389, 1391
8	Odmówienie psalmów	5	781, 968, 1138, 1149, 1245
9	Odmówienie różańca	5	1188, 1245, 1246, 1264, 1332
10	Odśpiewanie hymnów	1	1294
11	Przyjęcie habitu zakonnego	1	1088
12	Przyjęcie komunii świętej	1	1237
13	Towarzyszenie kapłanowi z Najświętszym Sakramentem do chorych	28	577, 580, 650, 670, 689, 733, 761, 765, 794, 802, 819, 829, 888, 892, 962, 1024, 1026, 1029, 1048, 1049, 1050, 1084, 1156, 1229, 1230, 1269, 1273, 1314
14	Ucałowanie obrazu	1	578
15	Uczczenie relikwii	3	547, 580, 1036
16	Udział w ceremonii ogłaszania kary ekskomuniki	1	651
17	Udział w kapitule, nawiedzenie kościoła, w którym odbywa się kapituła	15	516, 536, 554, 555, 558, 665, 714, 800, 824, 914, 955, 1060, 1085, 1185, 1250
18	Udział w kazaniach	23	722, 724, 761, 765, 790, 802, 816, 819, 898, 928, 1027, 1030, 1156, 1160, 1192, 1221, 1269, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1302
19	Udział w krucjacie	19	663, 750, 924, 950, 951, 970, 975, 991, 1010, 1043, 1063, 1065, 1070, 1228, 1252, 1267, 1325, 1357, 1390
20	Udział w procesjach	82	572, 580, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 671, 675, 677, 731, 733, 748, 763, 795, 798, 799, 810, 817, 825, 827, 830, 834, 835, 837, 873, 886, 887, 889, 895, 896, 897, 954, 957, 962, 984, 999, 1005, 1029, 1038, 1046, 1047, 1053, 1059, 1061, 1066, 1109, 1111, 1137, 1140, 1229, 1230, 1232, 1256, 1273, 1275, 1303, 1363, 1381, 1386
21	Udział w śpiewie liturgicznym	2	877, 1052

Lp.	Inne	Liczba	Aneks I, nr
22	Udział we mszach brackich	107	524, 540, 545, 546, 550, 557, 562, 563, 564, 647, 657, 673, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 689, 690, 691, 693, 694, 705, 716, 717, 719, 726, 737, 740, 762, 776, 788, 796, 803, 809, 829, 846, 853, 854, 855, 858, 859, 860, 875, 889, 901, 903, 920, 927, 930, 931, 932, 934, 940, 944, 945, 976, 977, 978, 992, 1000, 1002, 1006, 1007, 1008, 1011, 1012, 1013, 1019, 1021, 1027, 1028, 1062, 1067, 1068, 1069, 1072, 1073, 1099, 1108, 1111, 1118, 1131, 1139, 1210, 1211, 1212, 1220, 1273, 1283, 1303, 1341, 1342, 1350, 1351, 1359, 1362, 1381, 1382, 1383, 1384, 1386
23	Uklęknięcie podczas liturgii	1	779
24	Wsparcie/jałmużna	388	516, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 534, 535, 538, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 549, 551, 552, 553, 557, 560, 561, 562, 563, 564, 569, 571, 575, 576, 580, 581, 586, 588, 645, 646, 657, 658, 659, 667, 673, 674, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 689, 690, 691, 693, 694, 699, 705, 707, 708, 709, 710, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 723, 724, 727, 728, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 751, 757, 761, 762, 765, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 783, 784, 786, 788, 791, 792, 796, 800, 802, 803, 805, 806, 808, 809, 811, 812, 813, 814, 815, 819, 820, 822, 823, 826, 829, 831, 832, 838, 840, 842, 843, 844, 846, 847, 853, 854, 855, 856, 858, 859, 860, 861, 867, 870, 872, 873, 875, 876, 882, 883, 884, 885, 889, 891, 892, 893, 902, 903, 909, 910, 913, 920, 921, 923, 925, 927, 930, 931, 932, 933, 935, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 947, 949, 956, 962, 963, 965, 969, 971, 976, 977, 978, 981, 985, 986, 990, 992, 993, 994, 995, 996, 1000, 1002, 1003, 1004, 1009, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1017, 1018, 1019, 1021, 1022, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1036, 1037, 1038, 1039, 1041, 1042, 1044, 1045, 1046, 1047, 1053, 1054, 1055, 1056, 1061, 1062, 1064, 1067, 1068, 1069, 1072, 1073, 1074, 1079, 1082, 1084, 1087, 1099, 1101, 1102, 1103, 1105, 1106, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1123, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1134, 1135, 1136, 1139, 1141, 1145, 1146, 1152, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1161, 1162, 1165, 1166, 1168, 1169, 1170, 1172, 1173, 1177, 1178, 1183, 1184, 1187, 1190, 1192, 1196, 1201, 1202, 1203, 1210, 1211, 1212, 1219, 1220, 1224, 1225, 1226, 1227, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1243, 1250, 1251, 1255, 1260, 1265, 1269, 1270, 1272, 1273, 1274, 1279, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1291, 1292, 1293, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1315, 1316, 1317, 1318, 1320, 1322, 1323, 1324, 1329, 1330, 1333, 1334, 1338, 1339, 1340, 1341, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1349, 1350, 1351, 1352, 1354, 1355, 1359, 1361, 1362, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1376, 1377, 1378, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1386, 1387
25	Wsparcie krucjaty	26	714, 750, 781, 924, 950, 951, 970, 975, 991, 1010, 1043, 1063, 1065, 1070, 1204, 1205, 1213, 1214, 1228, 1252, 1258, 1259, 1267, 1277, 1282, 1390
26	Zapisy testamentowe na rzecz danej świątyni, altarii, bractwa	8	689, 829, 888, 893, 962, 1177, 1182, 1315

Zestawienie to pokazuje wzrost warunków stawianych dla otrzymania odpustów. Związane były one ze sprawowaniem liturgii — odmówieniem hymnów,

antyfon, psalmów, a także modlitw²⁸⁵. Na tym ostatnim przykładzie widoczne jest, że formularze, jakimi się wówczas posługiwano, coraz częściej uwzględniały tę powinność. W XV wieku częstsze stały się procesje, a udział w nich nagradzany był odpustem, o czym świadczą aż 82 dokumenty.

W wieku XV żywa była tradycja przyznawania odpustów za towarzyszenie kapłanowi zmierzającemu do chorych z wiatykiem i za udział w kapitułach zakonnych. Wraz z erygowaniem kolejnych bractw i udzielaniem im indulgencji wzrosła liczba zapisów mówiących o konieczności udziału we mszach brackich.

Na podstawie zestawień można zaobserwować jeszcze inne zmiany. Przede wszystkim zastanawia fakt, że pomimo kilkukrotnego wzrostu liczby nadań odpustowych w XV wieku w zaledwie 3 dokumentach pojawił się zapis mówiący o uczczeniu relikwii, wiek wcześniej warunek ten pojawił się aż 12 razy. Z całą pewnością nie można mówić o upadku znaczenia kultu relikwii w XV wieku, skoro dysponujemy informacjami o czei takich relikwii, jak choćby kamień, na którym stał Chrystus, gdy był biczowany, czy kamień, na którym stał Chrystus, gdy wstępował do niebios²⁸⁶. Podobny typ relikwii przechowywano na terenie Śląska: był to kamień z odciskiem stóp św. Wojciecha, z nim także związany był odpust²⁸⁷. Kult relikwii od starożytności był nieodłącznym elementem religijności, dlatego wspomniane trzy dokumenty nie mogą świadczyć o zaniku tego jakże istotnego elementu pobożności średniowiecznej.

Podobnie przedstawia się sprawa odpustów pod warunkiem zapisu testamentowego. W XIV wieku pojawił się on 18 razy. Wydawałoby się zrozumiałe, że wiek później, kiedy pojawiła się możliwość nabycia indulgencji od wędrownych kwestarzy, warunek ten powinien być pojawiać się częściej. Jednakże dysponujemy zaledwie 8 dokumentami. Mogło to wynikać z faktu wzrostu liczby miejsc, w których można było otrzymać odpust²⁸⁸. Wysilek, jaki należało podjąć, aby dostąpić tej łaski, był znacznie mniejszy niż sto czy dwieście lat wcześniej. Być może z tych powodów zrezygnowano z umieszczania tego zwrotu.

W zaledwie czterech przypadkach zaznaczono, że wierni uzyskują odpust pod warunkiem nawiedzenia świątyni każdego dnia w roku. W XV wieku jedynie dwa razy postawiono jako warunek odbycie pielgrzymki do danego kościoła we wszystkie święta w ciągu roku.

²⁸⁵ Warto zaznaczyć, że w XVI wieku wierni mogli uzyskać odpust po odśpiewaniu Bogurodzicy. Zob. *Repertorium codicum manscriptorum in Caesareo-regia Bibliotheca Scherschnickiana Teschini*, wyd. U. Wieczorek, red. R. Gładkiewicz, Wrocław 2004, s. 351.

²⁸⁶ Aneks I, nr 547.

²⁸⁷ K. Dola, *Patrocinia świętego Wojciecha...*, s. 275; o odpustach związanych z uczczeniem relikwii zob. też W. Rozynkowski, *Omnes Sancti et Sanctae Dei...*, s. 196–197, 227; zob. też: M. Starnawska, *Świętych życie po życiu...*, passim; we Francji znajdował się relikwiarz, w którym został umieszczony oddech Chrystusa W. Bonser, *The Cult of Relics in the Middle Ages*, „Folklore”, 1962, vol. 73, no 4, s. 238.

²⁸⁸ Zmiany te zostały omówione w części poświęconej geografii odpustowej.

Omawiając warunki odpustowe, jakie zobowiązani byli spełnić wierni w XV wieku, warto zwrócić uwagę na dwa nadania związane z kręgiem zakonu braci mniejszych. Pierwsze z nich dotyczy tercjarzy; otrzymywali oni odpust zupełny po przyjęciu habitu franciszkańskiego²⁸⁹. Identyfikacja odpustu uzyskiwała klaryski, które uczestnicząc we mszy, przyjęły komunię²⁹⁰. Te dwa nadania wskazują, że osoby związane z kręgiem mendykantów miały znacznie większe możliwości dostępu do bardziej hojnych nadań odpustowych.

Należy podkreślić, że w przypadku pewnej grupy nadań nie posiadamy dokładnego wykazu powinności, jakie musieli wypełnić wierni. Wynika to z faktu, że część suplik w sprawie indulgencji nie zawierała takiego wykazu. Zamiast tego posługiwano się zwrotem, że odpust zostanie udzielony w święta, które zostaną określone przez kancelarię papieską. Niestety nie bardzo wiemy, pod jakimi warunkami kancelaria papieska przyznała odpusty. Można się jedynie domyślać, że zawierały one obowiązek udzielenia wsparcia, tak jak większość pozostałych nadań.

Zapis o konieczności udzielania wsparcia materialnego pojawił się aż w 388 nadaniach odpustowych. Biorąc pod uwagę częstotliwość tego zapisu, zdziwienie budzi teza postawiona przez Elżbietę Piwowarczyk, że trudno dopatrzeć się związku pomiędzy wzrostem liczby legatów na rzecz krakowskiej świątyni dominikanów a udzielonymi odpustami²⁹¹. Uwzględniając fakt, że sami wierni zabiegali o uzyskanie odpustów dla tej świątyni oraz rangę tego ośrodka wśród innych miejsc kultu w średniowiecznym Krakowie²⁹², trudno zgodzić się z tą tezą.

Działalność edukacyjna duchowieństwa nałożyła się na rozwój kultury miejskiej, której jedną z cech było materialne podejście do świata pozaziemskiego — liczba odmówionych modlitw świadczyła o religijności danej osoby²⁹³. Wraz z poleceniami odmówienia kilku, a nawet kilkudziesięciu modlitw pojawiło się pewne zagrożenie związane z interpretacją tych zwrotów, co w pełni ujawniło się wiek później. Dotyczy to błędnego rozumienia intencji samych odpustów. Śladów wynaturzenia idei częstego odmawiania modlitw dostarcza traktat Mikołaja z Jawora. Ludność wierzyła, że po odmówieniu 15 razy *Ojcze nasz*, 15 dusz

²⁸⁹ Aneks I, nr 1088.

²⁹⁰ Aneks I, nr 1237.

²⁹¹ E. Piwowarczyk, *Legaty na kościół i klasztor oo. Dominikanów w Krakowie (XIV–XV w.). Przyczynek do badań nad pobożnością miejską*, w: *Mendykanci w średniowiecznym Krakowie*, red. K. Ożóg, T. Gałuszka, A. Zajchowska, Kraków 2008, s. 502; zob. wyliczenia związane z otrzymaniem legatów za odpusty na przełomie XIV–XV wieku dla katedry Norwich: R.N. Swanson, *Indulgences at Norwich...*, s. 21–25; por. idem, *Catholic England...*, s. 186–188, 194–195; idem, *Religion and Devotion...*, s. 121, 218, 220.

²⁹² Zob. rozdz. poświęcony geografii odpustów, w którym zestawiono wszystkie nadania dla miasta Krakowa.

²⁹³ K. Dola, *Problemy kościelno-duszpasterskie w diecezji wrocławskiej w XV wieku*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 41: 1986, nr 4, s. 529. Halina Manikowska, charakteryzując praktykę odpustową w średniowieczu, przy omawianiu wspomnianego zjawiska posługuje się terminem *dewocji kalkulacyjnej*, zob. eadem, *Jerozolima — Rzym — Compostela...*, s. 8, 12.

zostanie wyrwanych z mąk czyścowych, 15 grzeszników się nawróci, a 15 sprawiedliwych umocni się w swych dobrych postanowieniach. Natomiast pokuta czyścowa miała być darowana po odprawieniu 6 bądź 30 mszy²⁹⁴. Wierzone, że nieustanne odmawianie 15 modlitw przypisanych św. Brygidzie spowoduje uwolnienie 15 dusz z czyścica, o czym świadczy zapiska z modlitewnika, którego używał Aleksander Jagiellończyk²⁹⁵.

W tabeli nr 13 wymieniono powinności, jakie musieli spełnić wierni, by uzyskać odpust w wieku XVI.

Tabela 13. Wykaz warunków odpustowych w początkach XVI wieku.

Lp.	Warunki	Liczba	Aneks I, nr
1	Odmówienie modlitw	6	1461, 1502, 1508, 1524, 1535, 1603
2	Odmówienie koronki ku czci Jezusa	3	1413, 1496, 1516
3	Odmówienie koronki ku czci NMP	5	1412, 1494, 1496, 1516, 1556
4	Odmówienie modlitw: Modlitwa Jezusowa	1	1513
5	Odmówienie modlitw: <i>Ojcze nasz</i>	36	1408, 1413, 1414, 1426, 1447, 1453, 1480, 1488, 1491, 1492, 1499, 1506, 1507, 1511, 1513, 1514, 1515, 1518, 1520, 1521, 1522, 1527, 1537, 1540, 1549, 1550, 1558, 1559, 1571, 1575, 1578, 1580, 1588, 1606, 1610, 1611
6	Odmówienie Symbolu Apostolskiego	2	1426, 1540
7	Odmówienie modlitw: <i>Zdrowaś Mario</i>	29	1408, 1414, 1453, 1480, 1488, 1491, 1499, 1506, 1507, 1510, 1515, 1518, 1520, 1521, 1522, 1527, 1537, 1549, 1538, 1558, 1559, 1571, 1575, 1578, 1580, 1588, 1606, 1610, 1611
8	Odmówienie pieśni	1	1503
9	Odmówienie psalmów	11	1447, 1498, 1499, 1500, 1504, 1508, 1510, 1514, 1516, 1518, 1537
10	Odmówienie różańca	3	1540, 1600, 1605
11	Przyjęcie komunii świętej przez bernardynki oraz służące NMP	2	1495, 1497
12	Sprawowanie liturgii	1	1512
13	Uczczenie relikwii	2	1453, 1527

²⁹⁴ S. Bylina, *Mikołaj z Jawora o pobożności masowej i zabobonach*, w: idem, *Kultura ludowa...*, s. 100; idem, *Licium-illicitum Mikołaj z Jawora o pobożności masowej i zabobonach*, w: *Kultura elitarna a kultura masowa...*, s. 141–142; idem, *Czyściec...*, s. 738; K. Bracha, *Teolog, diabeł i zabobony. Świadectwo traktatu Mikołaja Magni z Jawora De superstitionibus (1404 roku)*, Warszawa 1999, s. 153.

²⁹⁵ U. Borkowska, *Królewskie Modlitewniki...*, s. 81; M. Saczyńska-Kaliszuk, *Przywileje papieskie dla polskich odbiorców indywidualnych w XIV i XV wieku*, Warszawa 2005, mszps, s. 303.

Lp.	Warunki	Liczba	Aneks I, nr
14	Udział w kapitule, nawiedzenie kościoła, w którym odbywa się kapituła	2	1397, 1536
15	Udział w krucjacie	1	1449
16	Udział we mszy koronacyjnej	1	1558
17	Udział we mszach brackich	19	1410, 1420, 1423, 1424, 1425, 1432, 1446, 1448, 1454, 1474, 1475, 1476, 1483, 1490, 1523, 1528, 1539, 1557, 1577
18	Udział w procesjach	13	1405, 1430, 1433, 1439, 1525, 1539, 1555, 1584, 1586, 1587, 1589, 1590, 1594
19	Wsparcie/jałmużna	81	1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1403, 1404, 1408, 1410, 1411, 1420, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1430, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1444, 1446, 1448, 1451, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1461, 1486, 1474, 1475, 1478, 1479, 1483, 1524, 1490, 1492, 1505, 1518, 1519, 1520, 1521, 1523, 1526, 1527, 1530, 1534, 1536, 1537, 1539, 1542, 1543, 1553, 1555, 1557, 1561, 1560, 1567, 1568, 1569, 1577, 1582, 1584, 1587, 1588, 1597, 1598, 1599, 1602
20	Wsparcie krucjaty	3	1404, 1445, 1449
21	Zapisy testamentowe na rzecz bractwa	1	1476

Na podstawie tego zestawienia można dostrzec pewne nowe tendencje. Wierni otrzymywali odpust zupełny po odmówieniu koronki ku czci Najświętszej Maryi Panny i Jezusa Chrystusa. Przesady ludowe, zaliczane jeszcze w XIV i XV wieku do zabobonów, sto lat później zostały usankcjonowane w nadaniach odpustowych dla zakonów żebraczych. Katalog warunków odpustowych wzbogacał się pod wpływem nowych typów religijności (np. związanych z zakonami żebraczymi czy ruchem brackim).

Jak widzimy, liczba warunków odpustowych systematycznie rosła. Dzięki mędykantom odpusty można było uzyskać pod warunkiem odmówienia koronki ku czci Najświętszej Maryi Panny oraz Jezusa Chrystusa. Dzięki temu w społeczeństwie polskim upowszechnił się kult maryjny. Z biegiem wieków wśród warunków odpustowych coraz większego znaczenia nabierał warunek złożenia jałmużny i udzielania wsparcia. Z tych powodów indulgencje coraz bardziej kojarzyły się ze zbiórkami pieniędzy.

2.5. Statystyka dni, okresów odpustowych

W celu zobrazowania zmian, które nastąpiły w polityce udzielania indulgencji w Polsce średniowiecznej, zestawiono w tabelach wartości liczbowe odpustu, jaki można było uzyskać w poszczególnych stuleciach. Nie uwzględniono tutaj

nadań na rzecz zakonów żebraczych (aneks I, nr 1416, 1417, 1418), gdyż zostały one podane w zestawieniach nadań papieskich, które zamykają rozważania dotyczące każdego z omawianych okresów. Odpusty *ad instar* (na wzór innych) w dalszych tabelach zostały nazwane odpustami równoważnymi.

Po scharakteryzowaniu nadań odpustowych udzielonych w poszczególnych przedziałach czasowych przytoczone zostały w tabelach nadania biskupów Rzymu w celu zanalizowania polityki papieżstwa w tym przedziale czasowym. W tabelach tych umieszczone zostały także dokumenty, które z dużą dozą prawdopodobieństwa można zaliczyć do późniejszych falsyfikatów, zaznaczone zostały one wytłuszczoną czcionką.

Tabela 14. Wartości liczbowe odpustów w XIII wieku.

Lp.	Długość odpustu	Liczba nadań	Aneks I, nr
1	5 dni	1	52
2	10 dni	2	17, 25
3	20 dni	13	21, 24, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 53, 54, 106, 187, 233
4	40 dni	114	3, 9, 10, 14, 15, 16, 18, 22, 26, 31, 34, 45, 46, 48, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 86, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 105, 124, 125, 130, 138, 148, 145, 147, 149, 154, 155, 157, 158, 160, 169, 172, 175, 181, 182, 188, 189, 190, 191, 193, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 223, 224, 230, 229, 225, 226, 234, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265
5	40 dni i 1 karena	3	192, 194, 195
6	60 dni	7	14, 71, 84, 85, 131, 186, 187
7	80 dni	2	4, 184
8	100 dni	19	80, 102, 109, 113, 118, 119, 121, 132, 134, 150, 158, 165, 176, 177, 178, 179, 180, 185, 237
9	1 rok	4	13, 26, 110, 112
10	1 rok i 40 dni	16	86, 87, 111, 116, 121, 136, 183, 184, 188, 218, 219, 220, 222, 232, 238, 239
11	2 lata i 2 kwadrageny	1	184
12	40 lat	5	33, 203, 206, 213, 228
13	46 lat	1	168
14	100 lat i 100 kwadragen	1	12
15	365 lat i 365 kwadragen	1	255
16	Odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy	3	88, 166, 207

Lp.	Długość odpustu	Liczba nadań	Aneks I, nr
17	Odpust równoważny (wartość nieznana)	1	114
18	Odpust zupełny (całość czasu pokuty za grzechy)	52	2, 6, 7, 8, 11, 27, 29, 40, 42, 43, 44, 47, 49, 50, 51, 79, 89, 94, 99, 100, 103, 106, 107, 108, 115, 117, 122, 123, 126, 127, 128, 129, 133, 141, 144, 147, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 161, 163, 164, 167, 170, 173, 205, 236, 237, 253
19	Brak danych	26	23, 28, 32, 58, 60, 62, 67, 90, 101, 104, 135, 137, 140, 142, 143, 146, 159, 162, 171, 174, 196, 204, 227, 231, 235, 240

W 26 przypadkach nie można było ustalić wartości liczbowej nadania, gdyż źródła podają jedynie sam fakt przyznania odpustów (pozycja „brak danych”). W przypadkach odpustów krucjatowych, wobec braku informacji o wartości odpustu, można przyjąć, że chodziło o odpust zupełny, ewentualnie o odpust związany z udziałem w kazaniach nawołujących do udziału w wyprawie krzyżowej.

Zestawienie pokazuje absolutną dominację nadań wynoszących 40 dni, czyli odpustów przyznawanych przez biskupów. Następne miejsce zajmują odpusty krucjatowe o najwyższej wartości liczbowej. Tak duża liczba tego rodzaju nadań wiązała się z szeroko zakrojoną akcją krucjatową, nie tylko do Ziemi Świętej, ale także przeciw poganom, schizmatykom i Tatarom. Biskupi Rzymu, starając się nakłonić wiernych do przyjęcia znaku krzyża, szafowali tymi nadaniami. Co ciekawe, w tym stuleciu wydano ich więcej aniżeli w wieku XIV. Nadania 100 lat i 100 kwadragen były adresowane do zakonów żebraczych. Jak wynika z analizy odpustów dla zakonów, były to środowiska uprzywilejowane, posiadające liczne i hojne nadania odpustowe²⁹⁶. Natomiast bulla papieska przyznająca wiernym nawiedzającym kolegiatę Najświętszej Maryi Panny w Sandomierzu 365 lat i 365 kwadragen bądź 366 lat i tyleż okresów czterdziestodniowych, w zależności od tego, czy był to rok przestępny, czy nie, to ewidentny falsyfikat²⁹⁷. W tym przypadku sam fakt sfalszowania tego dokumentu nie jest może aż tak bardzo istotny. Dla wiernych odpust miał nawet większą wartość niż inne. Co więcej, zakorzenił się w umysłach ludzi średniowiecza do tego stopnia, że informacje o nim można znaleźć nawet w nowożytnych kronikach i opracowaniach. Charakterystyczne, że w tym czasie papieże nadawali bardzo niewielkie odpusty 10, 20 czy 40 dni. Bardziej hojni byli legaci papiescy (40, 60, 80 i 100 dni)²⁹⁸. Zaledwie w jednym przypadku legat przyznał odpust zupełny. Był to jednak odpust

²⁹⁶ W. Szyborski, *Niebiańska ekonomia...*, w druku.

²⁹⁷ Aneks I, nr 255; K. Stopka, *Męczennicy sandomierscy, legenda i rzeczywistość*, „Nasza Przyszłość”, 1993, t. 80, s. 54–58, 75–80, 83–85.

²⁹⁸ Aneks I, nr 4, 10, 15, 31, 45, 46, 70, 71, 77, 78, 83, 84, 85, 91, 92, 93, 145, 149, 157, 158, 159, 160, 165, 182, 186, 187, 188, 191, 224.

o charakterze krucjatowym²⁹⁹. Warto podkreślić, że wartości liczbowe odpustów udzielonych przez legatów wiernym w Polsce odpowiadały nadaniom wystawionym przez legatów w innych krajach Europy³⁰⁰.

Typową cechą nadań papieskich w tym okresie było przyznawanie takiej samej liczby lat odpustu i kwadragen. W wypadku gdy ta druga wartość jest różna, można przypuszczać, że dokument został błędnie wydany, nastąpiła pomyłka pisarska przy sporządzaniu odpisu bądź popełniono fałszerstwo. Podobne podejrzenia budzą dokumenty wystawione przez biskupów o wartości przekraczającej 40 dni.

Spotyka się również nadania wystawione przez biskupów, opiewające na 40 dni *et unam carenam* — w tym wypadku chodzi o odpuszczenie 40 dni pokuty i jednego surowego (o chlebie i wodzie) Wielkiego Postu³⁰¹. W tym przypadku biskupi polscy postępowali podobnie jak biskupi niemieccy, którzy często przyznawali odpust 40 dni i 1 kareny³⁰².

Dalej w osobnych tabelach zestawione zostały wartości liczbowe odpustów przyznanych w bullach papieskich. Kursywą zostały zaznaczone informacje o nadaniu odpustu pochodzące z XV i XVI wieku, zawarte w zestawieniach przywilejów zakonów mendykanckich, natomiast wytłuszczonym drukiem wskazano nadania, które z dużą dozą prawdopodobieństwa można uznać za fałszyfikaty. „Liczba” oznacza liczbę wzmianek o dokumentach, w których przyznano rzeczoną wartość odpustu, natomiast w nawiasie kursywą zaznaczono, ile razy wzmianki o odpustach tej wartości pojawiły się w zbiorczych zestawieniach (aneks I, nr 1416, 1417, 1418). Ten schemat przyjęto także przy omawianiu nadań papieskich pochodzących z XIV, XV i XVI wieku.

Tabela 15. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XIII wieku.

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
Innocenty III	Odpust zupełny	1	2
Honoriusz III	<i>80 dni</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>
	<i>100 dni</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>
	<i>20 lat i 180 dni</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>
	Odpust zupełny	5	5, 6, 7, 8, 11
Grzegorz IX	10 dni	1	25
	20 dni	2	21, 24
	40 dni	3	18, 22, 26
	<i>100 dni</i>	<i>(3)</i>	<i>1416</i>
	1 rok	1	26
	<i>7 lat</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>
	<i>9 lat i 80 dni</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>
	<i>15 lat</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>

²⁹⁹ Aneks I, nr 29.

³⁰⁰ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 219.

³⁰¹ Aneks I, nr 192, 194, 195.

³⁰² N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 65–67, 84

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
	<i>20 lat i 40 dni</i>	(5)	1416
	<i>25 lat i 120 dni</i>	(1)	1416
	<i>100 lat i 100 kwadragen</i>	(1)	12
	Odpust równoważny (odpust zupełny)	1	30
	Odpust zupełny	3	19, 20, 28
	Brak danych	3	23, 28, 32
Innocenty IV	20 dni	6	35, 36, 37, 38, 39, 41
	40 dni	24 (3)	48, 55, 56, 57, 59, 61, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 81, 82, 86, 95, 96, 97, 98, 1416
	100 dni	1 (5)	80, 1416
	1 rok, 40 dni	2	86, 87
	<i>7 lat</i>	(1)	1416
	<i>9 lat i 40 dni</i>	(2)	1416
	<i>25 lat i 120 dni</i>	(1)	1416
	<i>40 lat</i>	1	33
	40 lat i 40 kwadragen	(1)	1416
	<i>1000 lat i 1000 kwadragen</i>	(2)	1416, 1418
	<i>Trzecia część kar pokutnych za wszystkie grzechy</i>	(3)	1416
	Odpust zupełny	14 (1)	35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 47, 50, 51, 79, 94, 1418
	Brak danych	5	49, 58, 60, 90, 62
	Aleksander IV	20 dni	2
40 dni		3 (2)	105, 124, 125, 1416
80 dni		1	1416
1 rok		1	110, 112
1 rok i 40 dni		4	111, 116, 121, 136
100 dni		11 (3)	102, 105, 109, 113, 118, 119, 120, 121, 124, 132, 134, 1416
<i>7 lat</i>		(1)	1416
<i>20 lat i 180 dni</i>		(2)	1416
<i>20 lat i 280 dni</i>		(1)	1416
<i>40 lat</i>		(1)	1416
<i>Trzecia część kar pokutnych za wszystkie grzechy</i>		(2)	88, 1416
<i>Odpust równoważny (wartość nieznaną)</i>		(1)	114
Odpust zupełny		16	89, 99, 100, 103, 106, 107, 108, 115, 117, 122, 123, 126, 127, 128, 129, 133
Brak danych		6	90, 101, 104, 135, 137, 140

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
Urban IV	40 dni	3	144, 147, 154
	100 dni	1 (1)	143, 1416
	Odpust zupełny	13	141, 144, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 161, 163, 164
	<i>Trzecia część kar pokutnych za wszystkie grzechy</i>	1	139
	Brak danych	4	142, 143, 146, 162
Klemens IV	40 dni	1 (1)	172, 1416
	80 dni	(2)	1416
	100 dni	7 (3)	176, 177, 178, 179, 180, 183, 185, 1416
	1 rok i 40 dni	1	183
	7 lat	(1)	1416
	10 lat i 40 dni	(6)	1416
	25 lat i 120 dni	(1)	1416
	30 lat i 30 kwadragen	(1)	1416
	40 lat i 40 kwadragen	(1)	1416
	46 lat	1	168
	<i>Trzecia część kar pokutnych za wszystkie grzechy</i>	1 (1)	166, 1416
	Odpust zupełny	3	167, 170, 173
Brak danych	2	171, 174	
Grzegorz X	40 lat	1	203
	Odpust zupełny	1	205
Jan XXI	10 lat i 80 dni	(2)	1416
	80 dni	(1)	1416
	7 lat	(1)	1416
	10 lat i 180 dni	(1)	1416
Mikołaj III	40 lat	1	206
	100 dni	(1)	1416
	<i>Trzecia część kar pokutnych za wszystkie grzechy</i>	1 (1)	1416, 207
Marcin IV	40 lat	1 (2)	213, 1416
	1 rok i 40 dni	(1)	1416
	100 lat	(2)	1416, 1418
Honoriusz IV	100 dni	(1)	1416
Mikołaj IV	1 rok i 40 dni	3 (1)	232, 238, 239, 1416
	40 dni	(1)	1416
	80 dni	(1)	1416
	100 dni	1 (1)	237, 1416
	7 lat	(1)	1416
	30 lat i 180 dni	(6)	1416
	40 lat	1	228

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
	Odpust zupełny	2 (1)	236, 237, 1416
	Brak danych	3	227, 231, 240
Bonifacy VIII	40 dni	2	254, 256
	365 lat i 365 kwadragen	1	255
	366 lat i 366 kwadragen	1	255
	Odpust zupełny	1	253

Informacje zawarte w tabeli potwierdzają trendy omówione wcześniej. Jedynie wśród nadań zaznaczonych kursywą odnaleźć można wyższe liczby dni i lat odpustu, wykraczające poza zwyczajową w XIII wieku normę. Bulle te były adresowane do zakonów mendykanckich. Jeśli chodzi o nadania dla tych ostatnich zakonów, warto odnotować interesującą praktykę stosowaną w papieskich bullach. Traktowano w nich dni i lata odpustu jako darowanie kar za pewną część z ogólnej liczby grzechów, zwykle jako odpust ich trzeciej części. W kolejnych stuleciach maniera ta się utrzymała. Warto jednakże podkreślić, że informacje o tych nadaniach pochodzą z okresów późniejszych, znane są z XV-wiecznych rękopiśmiennych zestawień przywilejów zakonnych bądź z XVI-wiecznych druków. Można wobec tego przypuszczać, że dokumenty zostały sfalszowane.

Tabela 16. Wartości liczbowe odpustów w XIV wieku.

Lp.	Długość odpustu	Liczba nadań	Aneks I, nr
1	10 dni	9	272, 296, 297, 316, 338, 339, 362, 446, 499
2	20 dni	4	291, 294, 315, 319
3	30 dni	1	338
4	40 dni	123	266, 268, 269, 272, 273, 274, 276, 277, 278, 279, 280, 285, 287, 288, 289, 292, 295, 297, 298, 299, 300, 301, 304, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 317, 318, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 328, 329, 330, 332, 334, 336, 340, 341, 342, 343, 344, 347, 349, 350, 351, 354, 356, 359, 363, 364, 367, 368, 369, 370, 371, 373, 375, 376, 378, 379, 383, 386, 387, 388, 395, 398, 400, 404, 405, 406, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 421, 422, 424, 425, 427, 429, 430, 431, 432, 434, 453, 456, 458, 463, 469, 471, 472, 473, 474, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 498, 502
5	40 dni i 1 karena	1	370
6	80 dni	2	326, 423
7	100 dni	21	271, 295, 301, 322, 326, 372, 380, 381, 414, 415, 416, 475, 477, 479, 501, 504, 506, 508, 509, 512, 513
8	140 dni	4	448, 449, 450, 451

Lp.	Długość odpustu	Liczba nadań	Aneks I, nr
9	200 dni	1	345
10	560 dni	1	276
11	3 000 dni	1	287
12	1 rok	2	293, 322
13	1 rok i 40 dni	14	271, 275, 304, 355, 358, 385, 393, 394, 404, 405, 406, 414, 415, 416
14	1 rok i 80 dni	1	452
15	1 rok i 100 dni	8	438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445
16	2 lata i 2 kwadrageny	7	326, 392, 399, 412, 460, 467, 468
17	3 lata	1	315
18	3 lata i 3 kwadrageny	4	284, 501, 506, 509
19	4 lata i 4 kwadrageny	3	465, 466, 511
20	5 lat i 5 kwadragen	2	470, 477
21	7 lat i 7 kwadragen	8	475, 479, 504, 507, 508, 511, 512, 513
22	10 lat i 40 dni	1	326
23	10 lat i 50 dni	1	286
24	24 lata	1	288
25	40 lat	1	397
26	140 lat	1	288
27	173 lata	1	288
28	Odpusty równoważne (wartość trudna do oszacowania)	2	459, 503
29	Odpust równoważny „Porcjunkuli” (odpust zupełny)	2	476, 505
30	Odpust zupełny	29	290, 301, 302, 303, 305, 306, 307, 315, 322, 333, 348, 357, 366, 374, 377, 382, 384, 402, 403, 418, 428, 433, 435, 436, 454, 461, 462, 464, 500
31	Brak danych	26	267, 281, 282, 283, 314, 326, 327, 331, 335, 346, 352, 360, 361, 365, 366, 390, 391, 396, 401, 419, 426, 447, 455, 478, 497, 510

Podobnie jak w przypadku dokumentów odpustowych z XIII wieku, zauważamy dominację nadań wynoszących 40 dni, a więc wystawionych przez ordynariuszy diecezji. W dokumentach XIV-wiecznych dostrzegamy podobne tendencje jak w okresie poprzednim, na przykład nadawanie takiej samej liczby lat odpustu i kwadragen. Warto odnotować spadek liczby nadań odpustów zupełnych, który można wytłuma-

czyć zakończeniem akcji propagowania krucjat przeciwko Prusom. W zaledwie jednym przypadku został udzielony odpust wynoszący 40 dni wraz z jedną kareną³⁰³.

W stosunku do poprzedniego wieku wyraźnie widoczny jest trend wzrostowy wartości liczbowej odpustów (kilka lat i kilka kwadragen). Nowym zwyczajem było nadawanie odpustów wiernym, którzy nawiedzili świątynię w wyznaczone święta oraz w okresie sześciu dni po Zielonych Świątkach. W każdym z dni świątecznych można było otrzymać ściśle określoną liczbę odpustów. Ponadto istniała możliwość uzyskania mniejszej liczby dni — najczęściej stu — za odbycie pielgrzymki do danej świątyni w oktawie wyznaczonych świąt oraz w okresie sześciu dni po Zielonych Świątkach. Praktyka ta była bardzo popularna także w XV i XVI wieku.

W stuleciu tym wzrosła też liczba nadań nazwanych w niniejszej pracy odpustami równoważnymi (*ad instar*), co zresztą było zgodne z tendencjami w Europie Zachodniej, gdzie upowszechniły się one w połowie XIV wieku³⁰⁴. W XIII wieku spotykamy zaledwie dwa dokumenty, na mocy których wierni otrzymywali odpust równy temu, jaki można było uzyskać w innym, konkretnie wymienionym kościele. W jednym wypadku podana została wartość dni i lat odpustu, którego można było dostąpić. Wiek później ugruntowała się praktyka niepodawania ich długości. Dwa dokumenty przyznawały wiernym taki sam odpust, jaki uzyskiwano 1 i 2 sierpnia, nawiedzając kościół Najświętszej Maryi Panny „Porcjunkulę” w Asyżu (z innych źródeł wiadomo, że był to odpust zupełny). Trzeci nadawał odpust równy temu, który można było uzyskać po odbyciu pielgrzymki do kościoła pw. św. Marka w Wenecji w święto Wniebowstąpienia Pańskiego³⁰⁵. Warto podkreślić, że w dokumentach tych liczba warunków, które należało spełnić, by uzyskać odpust, była znacznie większa. Nie wystarczyło nawiedzić kościołów w wymienione tu święta, jak to miało miejsce w Asyżu i Wenecji.

Szereg dyplomów z XIV wieku wzbudza wątpliwości co do autentyczności. Tak jak w przypadku nadań w poprzednim wieku, wypada przyjrzeć się odpustom wyróżniającym się wysoką wartością dni i lat odpustów. Podejrzone są zapisy zawarte w jednym z kodeksów Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku, opiewające na 3 000 dni, 24, 140 bądź 173 lata. Tak wysoka wartość budzi słuszne wątpliwości, jeśli chodzi o wiarygodny odpis papieskich bulli indulgencyjnych, tym bardziej że informacja ta znajduje się w kodeksie powstałym w XV wieku. Kwestią otwartą pozostaje, dlaczego kardynał, legat papieski, w jednym ze swych dokumentów udzielił 1 roku i 80 dni odpustu zamiast zwyczajowego 1 roku i 1 kwadrageny³⁰⁶. Warto zaznaczyć, że legaci papiescy początkowo w XIII wieku udzielali odpustów wynoszących 40, 60 lub 100 dni,

³⁰³ Aneks I, nr 370.

³⁰⁴ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. III, s. 150.

³⁰⁵ Aneks I, nr 476, 503, 505.

³⁰⁶ Aneks I, nr 452.

w drugiej połowie XIII wieku upowszechniły się nadania wynoszące 1 rok lub 1 rok i 40 dni, natomiast w XIV wieku — 1 rok i 100 dni³⁰⁷.

Tabela 17. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XIV wieku.

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
Bonifacy VIII	100 dni	1 (2)	271, 1416
	1 rok i 40 dni	1	271
	7 lat	(1)	1416
	9 lat i 40 dni	(4)	1416
	20 lat i 40 dni	(1)	1416
	25 lat i 120 dni	(1)	1416
Benedykt XI	1 rok i 40 dni	1	275
	100 dni	(1)	1416
	200 dni	(1)	1416
	14 lat	(1)	1416
	30 lat i 120 dni	(4)	1416
Klemens V	3 lata i 3 kwadrageny	1	284
	80 dni	(1)	1416
	560 dni	(1)	276
Jan XXII	10 dni	1	316
	20 dni	4	291, 294, 315, 319
	40 dni	4	287, 292, 304, 322
	100 dni	1	322
	3000 dni	1	287
	1 rok	2	293, 322
	1 rok i 40 dni	1	304
	3 lata	1	315
	10 lat i 50 dni	1 (1)	286, 1418
	21 lat i 80 dni	(1)	1416
	24 lata	1	287
	40 lat i 40 kwadragen	(1)	1416
	140 lat	1	287
	173 lata	1	287
	Odpust zupełny	9	290, 302, 303, 305, 306, 307, 315, 322, 333
Brak danych	1	326	
Benedykt XII	200 dni	1	345
	Odpust zupełny	1	348
	Brak danych	1	346

³⁰⁷ N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. II, s. 219.

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
Klemens VI	10 dni	1	362
	40 dni	1	378
	100 dni	2	372, 380
	1 rok i 1 kwadragena	2	355, 358
	Zwyczajowe odpusty (odpusty krucjatowe, odpusty zupełne)	2	357, 366
	Odpust zupełny	3	374, 377, 382
Innocenty VI	100 dni	1	381
	1 rok i 40 dni	3	385, 393, 394
	2 lata i 2 kwadrageny	1	392
	Odpust zupełny	1	384
	Brak danych	2	390, 391
Urban V	100 dni	(4)	1416
	1 rok i 1 kwadragena	3	404, 405, 406
	2 lata i 2 kwadrageny	1	399
	7 lat i 12 kwadragen	(1)	1416
	14 lat	(1)	1416
	25 lat i 120 dni	(1)	1416
	40 lat	1	397
	100 lat i 220 dni	(1)	1416
	Trzecia część kar pokutnych za wszystkie grzechy	(1)	1416
	Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i częściowe)	(1)	1418
	Odpust zupełny	2	402, 403
Grzegorz XI	100 dni	3	414, 415, 416
	1 rok i 40 dni	2	414, 415
	Odpust zupełny	1	418
Klemens VII	Odpust zupełny	3	428, 454, 461
Urban VI	Odpust zupełny	4	433, 435, 436, 455
	Brak danych	1	426
Bonifacy IX	100 dni	9	475, 477, 479, 501, 518, 506, 509, 512, 513
	2 lata i 2 kwadrageny	3	460, 467, 468
	3 lata i 3 kwadrageny	3	501, 506, 509
	4 lata i 4 kwadrageny	3	465, 466, 511
	5 lat i 5 kwadragen	2	470, 477
	7 lat i 7 kwadragen	7	475, 479, 504, 507, 508, 512, 513

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
	Odpust równoważny — „Porcjunkula” (odpust zupełny)	2	476, 505
	Odpust zupełny	3	462, 464, 500
	Brak danych	1	510

Lektura tych zestawień ukazuje, że podobnie jak w poprzednim wieku, najwyższe wartości odpustów uzyskiwały świątynie zakonów mendykanckich. Jednakże wiarygodność tych zapisów budzi uzasadnione wątpliwości. Najprawdopodobniej zapisy te były później powstałymi falsyfikatami, sfabrykowanymi w XV bądź XVI wieku. Interesujące, że w tym czasie używane już było określenie *odpusty franciszkańskie*. Możliwe, że zakon braci mniejszych posiadał pewne nadania dlań charakterystyczne. Ponadto po raz pierwszy pojawiła się indulgencja określana jako *odpust stacji rzymskich*. Odpusty tego rodzaju można było otrzymać w kościołach rzymskich w określone święta w roku liturgicznym. W wykazie przywilejów zakonu braci mniejszych zamieszczono także wykaz świątyn w Wiecznym Mieście z podaną liczbą dni i lat odpustu, który tam można było uzyskać.

Tabela 18. Wartości liczbowe odpustów w XV wieku.

Lp	Długość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
1	20 dni	2	577, 578
2	40 dni	319	522, 523, 524, 529, 530, 532, 534, 535, 538, 540, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 549, 550, 551, 552, 557, 560, 562, 563, 564, 568, 569, 571, 572, 575, 576, 579, 581, 647, 649, 650, 651, 652, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 667, 671, 672, 673, 674, 675, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 689, 690, 691, 693, 694, 705, 706, 707, 716, 717, 718, 719, 720, 724, 726, 731, 733, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 746, 747, 748, 760, 761, 762, 765, 768, 776, 778, 788, 796, 797, 802, 803, 807, 809, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 818, 819, 820, 821, 826, 827, 829, 830, 834, 835, 836, 837, 841, 848, 849, 850, 851, 853, 854, 855, 856, 858, 859, 860, 861, 863, 864, 865, 869, 880, 881, 885, 899, 902, 903, 920, 927, 930, 931, 932, 933, 934, 941, 942, 943, 944, 946, 954, 962, 969, 976, 977, 978, 979, 980, 983, 985, 986, 992, 994, 995, 996, 999, 1000, 1001, 1002, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1011, 1012, 1013, 1014, 1017, 1019, 1021, 1022, 1024, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1036, 1037, 1042, 1047, 1048, 1049, 1050, 1052, 1056, 1057, 1058, 1061, 1062, 1066, 1067, 1068, 1069, 1071, 1072, 1073, 1076, 1079, 1084, 1099, 1103, 1108, 1109, 1111, 1127, 1129, 1132, 1139,

Lp	Długość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
			1141, 1145, 1146, 1148, 1152, 1154, 1156, 1160, 1167, 1168, 1169, 1172, 1174, 1176, 1179, 1180, 1181, 1184, 1186, 1187, 1192, 1196, 1202, 1210, 1211, 1212, 1217, 1218, 1219, 1220, 1224, 1225, 1229, 1230, 1231, 1233, 1235, 1239, 1241, 1244, 1254, 1256, 1260, 1262, 1265, 1269, 1270, 1273, 1274, 1275, 1276, 1283, 1285, 1286, 1287, 1288, 1291, 1293, 1299, 1302, 1303, 1320, 1322, 1324, 1333, 1336, 1340, 1342, 1344, 1345, 1349, 1351, 1352, 1353, 1354, 1362, 1366, 1367, 1368, 1370, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1384, 1387, 1395
3	50 dni	1	801
4	60 dni	2	875, 877
5	80 dni	4	731, 733, 763, 1229
6	100 dni	167	518, 525, 526, 533, 537, 539, 541, 548, 550, 553, 556, 566, 567, 587, 668, 669, 670, 688, 695, 711, 713, 731, 733, 735, 745, 750, 753, 754, 763, 777, 781, 787, 790, 797, 798, 799, 801, 808, 810, 822, 823, 825, 831, 842, 843, 844, 846, 847, 872, 873, 874, 876, 886, 887, 888, 889, 891, 892, 893, 898, 899, 900, 901, 921, 922, 923, 925, 939, 940, 945, 946, 947, 949, 956, 964, 974, 1025, 1035, 1038, 1045, 1046, 1051, 1053, 1054, 1055, 1059, 1064, 1086, 1100, 1102, 1112, 1114, 1115, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1128, 1130, 1131, 1134, 1135, 1144, 1153, 1155, 1159, 1161, 1165, 1166, 1170, 1183, 1187, 1203, 1221, 1226, 1227, 1229, 1232, 1241, 1272, 1273, 1279, 1284, 1289, 1290, 1292, 1297, 1298, 1314, 1317, 1321, 1323, 1329, 1330, 1334, 1335, 1338, 1339, 1341, 1343, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1352, 1353, 1354, 1359, 1361, 1363, 1369, 1371, 1372, 1373, 1375, 1380, 1383, 1386, 1387, 1393, 1394
7	140 dni	3	899, 946, 1225
8	200 dni	2	733, 763
9	720 dni	1	971
10	1 rok	5	702, 721, 722, 782, 838
11	1 rok i 40 dni	7	695, 696, 704, 710, 987, 988, 1004
12	2 lata	4	702, 753, 754, 828
13	2 lata i 2 kwadrageny	6	586, 702, 787, 895, 896, 897
14	3 lata	6	646, 728, 729, 785, 1080, 1107
15	3 lata i 3 kwadrageny	20	537, 553, 555, 556, 558, 584, 585, 643, 648, 703, 711, 713, 723, 735, 756, 984, 1082, 1087, 1136, 1160
16	4 lata	2	752, 766
17	4 lata i 4 kwadrageny	3	699, 758, 759
18	5 lat	6	645, 826, 827, 838, 884, 1104
19	5 lat i 5 kwadragen	25	539, 541, 548, 558, 654, 655, 656, 771, 772, 773, 774, 783, 832, 867, 868, 870, 981, 1018, 1023, 1044, 1083, 1151, 1188, 1264, 1301

Lp	Długość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
20	7 lat	7	752, 766, 862, 883, 952, 953, 1296
21	7 lat i 7 kwadragen	50	515, 518, 525, 526, 533, 566, 588, 700, 701, 727, 734, 751, 757, 767, 781, 784, 786, 791, 794, 839, 840, 882, 886, 909, 910, 913, 935, 963, 964, 965, 972, 973, 983, 990, 997, 1039, 1040, 1060, 1065, 1074, 1075, 1101, 1105, 1106, 1137, 1140, 1147, 1162, 1173, 1193
22	10 lat	1	1294
23	10 lat i 10 kwadragen	61	527, 561, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 736, 1142, 1251, 1300, 1316
24	30 lat	2	1356, 1355
25	30 lat i 30 kwadragen	2	1177, 1243
26	40 lat i 40 kwadragen	1	1182
27	50 lat i 12 kwadragen	1	582
28	50 lat i 50 kwadragen	1	1096
29	100 lat i 100 kwadragen	1	1264
30	140 lat	1	1171
31	700 lat i 700 kwadragen	1	755
32	60 000 lat i 60 000 kwadragen	1	1264
33	Odpusty równoważne (wartość trudna do oszacowania)	15	517, 519, 521, 528, 531, 810, 937, 982, 1092, 1093, 1175, 1215, 1234, 1242, 1332
34	Odpusty równoważne „Porcjunkuli” (odpusty zupełne)	8	516, 520, 780, 792, 800, 804, 955, 1091
35	Odpust zupełny	93	536, 554, 558, 663, 665, 697, 698, 714, 749, 750, 781, 824, 905, 906, 907, 908, 911, 914, 915, 916, 917, 918, 924, 936, 950, 951, 958, 966, 968, 970, 975, 993, 998, 1003, 1010, 1015, 1020, 1041, 1043, 1060, 1063, 1070, 1078, 1085, 1088, 1089, 1090, 1097, 1110, 1113, 1116, 1117, 1138, 1149, 1157, 1158, 1164, 1178, 1185, 1195, 1201, 1204, 1205, 1213, 1215, 1228, 1236, 1237, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1252, 1253, 1258, 1259, 1263, 1266, 1267, 1277, 1281, 1296, 1315, 1319, 1325, 1357, 1385, 1388, 1389, 1390, 1391

Lp	Długość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
36	<i>Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i cząstkowe)</i>	15	968, 1092, 1095, 1215, 1268, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313
37	Brak danych	101	514, 517, 559, 565, 570, 573, 583, 644, 653, 664, 664, 666, 676, 692, 709, 712, 715, 725, 730, 731, 732, 764, 769, 770, 775, 779, 789, 793, 795, 805, 806, 817, 833, 845, 852, 857, 866, 871, 878, 879, 890, 904, 912, 926, 928, 929, 938, 948, 957, 959, 960, 961, 967, 989, 991, 1016, 1034, 1077, 1081, 1094, 1098, 1133, 1143, 1150, 1163, 1189, 1191, 1194, 1197, 1198, 1199, 1200, 1206, 1207, 1208, 1209, 1214, 1216, 1222, 1223, 1238, 1240, 1255, 1257, 1261, 1278, 1280, 1282, 1295, 1318, 1326, 1327, 1328, 1331, 1337, 1358, 1360, 1364, 1365, 1374, 1392

Dane zawarte w przedstawionej tabeli pozwalają stwierdzić, że wciąż najliczniejsze były nadania czterdziestodniowe. Podobnie jak poprzednio, było to spowodowane przewagą indulgencji udzielonych przez biskupów. Na drugim miejscu znalazły się nadania o wartości 100 dni. Zjawisko to wynikało z kilku czynników. Po pierwsze, pod koniec XIV wieku upowszechniły się odpusty kardynałów, które wynosiły maksymalnie 100 dni. Po drugie, w XV wieku mamy do czynienia z kontynuacją praktyki zapoczątkowanej przez papieży w poprzednim stuleciu — w oktawach określonych świąt oraz w okresie sześciu dni po Zielonych Świątkach przyznawali oni 100 dni odpustu. Wystarczająco tłumaczy to powody tak liczego występowania tego rodzaju odpustów. Ciekawą praktykę odpustową prowadził Zbigniew Oleśnicki. Biskup krakowski udzielał nadań w wysokości 140 dni. Za każdym razem zaznaczono, że 100 dni nadawał jako kardynał, zaś jako biskup dodatkowe 40³⁰⁸. Widzimy, że w ten sposób kardynałowie mogli zwiększać wartość nadań odpustowych, przekraczając przypisany zwyczajowo okres 100 dni.

Zbiór 881 nadań odpustowych z XV wieku pokazuje zmiany, jakie dokonały się w papieskiej polityce w tym zakresie. Widoczne jest stopniowe zwiększanie wartości liczbowej odpustów. Z XIV wieku zachowały się informacje o 8 indulgencjach 7 lat i 7 kwadragen, a w sto lat później pojawiło się już ich aż 50. Z XIV wieku brak wzmianek o odpustach 10 lat i tyluż kwadragen, w XV wieku udzielono ich 61. Wzrost wartości nadań odpustowych najlepiej ilustrują dokumenty zawierające klauzulę o dostąpieniu odpustu stacji rzymskich. W wieku ubiegłym zwroty te pojawiły się jedynie w bullach wystosowanych dla zakonów. W odniesieniu do tego okresu pojawiły się one w szeregu nadań udzielonych konkretnym osobom. Bardzo często ta kategoria indulgencji łączona była z przywilejem wybrania spowiednika, który na łożu śmierci mógł udzielić całkowitego odpuszczenia grzechów.

³⁰⁸ Aneks I, nr 899, 946.

W przedstawionym wykazie bulle jubileuszowe zostały uwzględnione w ramach odpustów zupełnych. W XV wieku przyjęło się uważać odpust zupełny za odpust jubileuszowy³⁰⁹. Była to nowa praktyka papieska w kwestii indulgencji przyznawanych z tej okazji. W XV wieku wierni w Polsce mogli skorzystać z łask wynikających z lat świętych bez konieczności udawania się w długą pielgrzymkę do Wiecznego Miasta.

Warto przyjrzeć się jeszcze odpustom *ad instar*. W XV wieku wystawiono 23 takie dokumenty. Wierni mogli dostąpić łaski indulgencji, którymi cieszył się kościół Matki Boskiej w Asyżu, kościół św. Marka w Wenecji, jak również bazyliki rzymskie (św. Piotra, św. Pawła za Murami oraz S. Maria Maggiore), oraz 8 nadań udzielających odpustu „Porcjunkuli” (odpust zupełny).

W omawianym okresie można zaobserwować wzrost liczby dokumentów odpustowych, mocą których wierni mogli otrzymać odpust zupełny. Było to spowodowane planami krucjatowymi papieża. Biskupi Rzymu, starając się nakłonić wiernych do wsparcia wypraw zbrojnych skierowanych przeciwko niewiernym, szafowali odpustami zupełnymi.

W dwóch przypadkach trzeba zakwestionować autentyczność nadania. Wedle opublikowanego regestu bulli Marcina V miał on przyznać odpust równy 50 latom i 12 kwadragenom³¹⁰. Taka wysokość odpustu była niespotykana i sprzeczna z przyjętą przez kancelarię papieską praktyką. W drugim przypadku papież Eugeniusz IV miał przyznać 700 lat i 700 kwadragen odpustów kościołowi w Kamionce Strumiłowej w diecezji lwowskiej³¹¹. Tak hojny odpust wzbudza uzasadnione podejrzenie. Aby go uzyskać, należało nawiedzić ten kościół w dowolny dzień roku. Zakładając, że ktoś odbył codzienną pielgrzymkę do tej świątyni, mógł uzyskać 255 500 lat i 255 500 kwadragen odpustu. Wątpliwość odnośnie do autentyczności tego nadania jest tym bardziej uzasadniona, że w czasach pontyfikatu tego papieża nie wystawiono żadnego dokumentu z tak wysokim odpustem. Kamionka położona na Rusi nie była żadnym istotnym ośrodkiem ruchu pielgrzymkowego, nie odgrywała też ważnej roli w religijności warstw najwyższych, co potencjalnie mogłoby uzasadniać nadanie takiej indulgencji. Gdyby przyjąć autentyczność nadania, byłby to odpust o najwyższej wartości, wystawiony przez tego papieża (z wyjątkiem dwóch odpustów zupełnych). Niewykluczone, że przy sporządzaniu regestu bulli bądź przy jej odpisywaniu zaszła pomyłka. Nadanie to z całą pewnością nie wynosiło 700 lat i 700 kwadragen, a 7 lat i 7 kwadragen. Tego rodzaju nadań z czasów pontyfikatu Eugeniusza IV posiadamy 9.

Podsumowując, należy stwierdzić stopniowy wzrost wartości liczbowej odpustów. Był on skutkiem zmian w mentalności wiernych, którzy oczekiwali coraz liczniejszych nadań odpustowych. Chcąc nagrodzić określone postawy chrześcijan, Kościół zmuszony był do udzielania coraz większych nadań. Skutkiem ubocznym tego procesu stała się stopniowa dewaluacja indulgencji. Za niemal każde działanie w interesie Kościoła można było otrzymać hojne nadanie.

³⁰⁹ Por. N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. III, s. 187 i n.

³¹⁰ Aneks I, nr 582.

³¹¹ Aneks I, nr 755.

Tabela 19. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XV wieku.

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
Benedykt XIII	Odpust zupełny	1	536
Bonifacy IX	100 dni	7	515, 518, 525, 526, 533, 537, 539
	3 lata i 3 kwadrageny	1	537
	5 lat i 5 kwadragen	1	539
	7 lat i 7 kwadragen	5	515, 518, 525, 526, 533
	10 lat i 10 kwadragen	1	527
	Odpust równoważny (wartość trudna do oszacowania)	5	517, 519, 521, 528, 531
	Odpust równoważny „Porcjunkuli” (odpust zupełny)	2	516, 520
	Brak danych	1	517
Innocenty VII	100 dni	2	541, 548
	5 lat i 5 kwadragen	2	541, 548
Aleksander V	100 dni	2 (1)	553, 556, 1416
	3 lata i 3 kwadrageny	4	553, 555, 556, 558
	5 lat i 5 kwadragen	1	558
	18 lat i 80 dni	(4)	1416
	Odpust zupełny	2	554, 558
Jan XXIII	100 dni	1	566
	3 lata i 3 kwadrageny	1	574
	<i>5 lat i 5 kwadragen</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>
	7 lat i 7 kwadragen	1	566
	10 lat i 10 kwadragen	1 (1)	561, 1416
	<i>Siódma część kar pokutnych za wszystkie grzechy</i>	(1)	1416
	Brak danych	1	570
Marcin V	40 dni	2	731, 733
	80 dni	2	731, 733
	100 dni	7	668, 669, 695, 711, 713, 731, 733
	200 dni	1	733
	1 rok	3	702, 721, 722
	1 rok i 40 dni	4	695, 696, 704, 710
	2 lata	1	702
	2 lata i 2 kwadrageny	2	586, 702
	3 lata	3	646, 728, 729
	3 lata i 3 kwadrageny	10	593, 585, 643, 648, 703, 708, 711, 713, 723, 735
	4 lata i 4 kwadrageny	1 (1)	699, 1417
	5 lat	1	645

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
	5 lat i 5 kwadragen	3	654, 655, 656
	7 lat i 7 kwadragen	5	588, 700, 701, 727, 736
	10 lat i 10 kwadragen	54	589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642
	50 lat i 12 kwadragen	1	592
	100 dni	1	587
	Odpust zupełny	3	697, 698, 714
	Brak danych	9	644, 653, 666, 692, 709, 712, 725, 730, 732
	Eugeniusz IV	<i>40 dni</i>	<i>(1)</i>
80 dni		1 <i>(1)</i>	763, 1416
100 dni		6	750, 753, 754, 763, 787, 790
200 dni		1 <i>(1)</i>	763, 1416
1 rok		1	782
2 lata		2	753, 754
2 lata i 2 kwadrageny		1	787
3 lata		1	785
3 lata i 3 kwadrageny		1	756
4 lata		2	752, 766
4 lata i 4 kwadrageny		2	758, 759
5 lat i 5 kwadragen		6	771, 772, 773, 774, 783, 832
7 lat		2	752, 766
7 lat i 7 kwadragen		9	751, 757, 767, 784, 786, 791, 794, 839, 840
700 lat i 700 kwadragen		1	755
Odpust równoważny „Porcjunkuli” (odpust zupełny)		4	780, 792, 800, 804
Odpust zupełny		2 <i>(1)</i>	749, 824, 1417
Brak danych	4	764, 775, 789, 793	
Feliks V	Brak danych	1	817
Mikołaj V	100 dni	2	886, 898
	160 dni/200 dni	(1)	1416
	2 lata i 2 kwadrageny	3	895, 896, 897
	5 lat	1	884
	5 lat i 5 kwadragen	3	867, 868, 870
	7 lat	2	862, 883
	7 lat i 7 kwadragen	6 <i>(2)</i>	882, 886, 909, 910, 913, 935, 1416
	28 lat i 48 kwadragen	(1)	1416
40 lat i 40 kwadragen	(1)	1416	

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
	Odpust zupełny	13	894, 905, 906, 907, 908, 911, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 924
	Brak danych	1	879
Kalikst III	100 dni	1	964
	7 lat	2	952, 953
	7 lat i 7 kwadragen	1	964
	Odpust równoważny „Porcjunkuli” (odpust zupełny)	2	937, 955
	Odpust zupełny	2 (1)	925, 950, 1416
	Brak danych	4	928, 942, 943, 957
Pius II	40 dni	1	983
	100 dni	1	974
	3 lata i 3 kwadrageny	1	984
	5 lat i 5 kwadragen	1	981
	7 lat i 7 kwadragen	7	963, 965, 972, 973, 983, 990, 997
	<i>Odpust stacji rzymskich</i> (odpusty zupełne i częściowe)	(1)	1417
	Odpust zupełny	8	966, 970, 975, 993, 998, 1003, 1010, 1015
	Brak danych	4	968, 982, 991, 1016
Paweł II	3 lata	2	1080, 1107
	3 lata i 3 kwadrageny	2	1082, 1087
	5 lat	1	1104
	5 lat i 5 kwadragen	4	1018, 1023, 1044, 1083
	7 lat i 7 kwadragen	9	1039, 1040, 1060, 1065, 1074, 1075, 1101, 1105, 1106
	Odpust zupełny	7	1020, 1041, 1043, 1060, 1070, 1078, 1085
	Brak danych	1	1077
Sykstus IV	40 dni	1 (1)	1160, 1417
	100 dni	1	1221
	3 lata i 3 kwadrageny	1	1160
	5 lat i 5 kwadragen	2 (1)	1151, 1188, 1416
	7 lat i 7 kwadragen	4	1147, 1162, 1173, 1193
	<i>10 lat i 10 kwadragen</i>	1	1416
	30 lat i 30 kwadragen	1 (2)	1177, 1416
	40 lat i 40 kwadragen	1	1182
	50 lat i 50 kwadragen	2 (4)	1096, 1190, 1416
	100 lat i 100 kwadragen	1	1190
	<i>3 718 lat i 130 dni</i>	<i>(1)</i>	<i>1416</i>
	Odpust równoważny (wartość trudna do oszacowania)	2	1175, 1234
	Odpust równoważny „Porcjunkuli” (odpust zupełny)	1	1215

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
	Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i częściowe)	1	1215
	Odpust zupełny	20 (4)	1088, 1089, 1090, 1097, 1110, 1113, 1116, 1117, 1138, 1149, 1157, 1158, 1164, 1178, 1185, 1195, 1201, 1215, 1228, 1417, 1418
	Brak danych	13	1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1098, 1143, 1191, 1197, 1200, 1216, 1222, 1223
Innocenty VIII	40 dni	1	1262
	5 lat i 5 kwadragen	1	1264
	10 lat i 10 kwadragen	1	1251
	30 lat i 30 kwadragen	1	1243
	50 lat i 50 kwadragen	1	1253
	100 lat i 100 kwadragen	2	1253, 1264
	60 000 lat i 60 000 kwadragen	1	1264
	Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i częściowe)	2 (2)	1268, 1281, 1416, 1417
	Odpust zupełny	12 (3)	1236, 1237, 1245, 1246, 1250, 1252, 1253, 1263, 1266, 1267, 1281, 1319, 1417
Brak danych	4	1238, 1240, 1255, 1257	
Aleksander VI	100 dni	1 (1)	1348, 1417
	40 dni	(1)	1417
	1 rok	(1)	1417
	5 lat, 5 kwadragen	1	1301
	10 lat	1	1294
	10 lat, 10 kwadragen	2	1300, 1316
	30 lat	2	1355, 1356
	Odpust równoważny (wartość trudna do oszacowania)	1	1332
	Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i częściowe)	10 (1)	1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1416
	Odpust zupełny	6	1315, 1357, 1385, 1389, 1390, 1391
	Brak danych	2	1358, 1392

W odniesieniu do wartości nadań papieskich po raz kolejny pojawia się trend udzielania coraz hojniejszych nadań. Podobnie jak w poprzednich przypadkach, należy zakładać, że najhojniejsze nadania wynoszące po kilka tysięcy lat odpustu zostały sfabrykowane. Sam fakt podejmowania takich działań ukazuje, że wierni oczekiwali coraz większych wartości odpustów.

Tabela 20. Wartości liczbowe odpustów w XVI wieku.

Lp.	Czas odpustu	Liczba nadań	Aneks I, nr
1	40 dni	61	1399, 1408, 1410, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1426, 1428, 1430, 1432, 1448, 1450, 1451, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1459, 1462, 1463, 1465, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1480, 1483, 1484, 1487, 1488, 1490, 1492, 1493, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1527, 1528, 1532, 1543, 1550, 1557, 1567, 1571, 1577, 1582, 1586, 1594, 1595, 1597, 1598, 1599, 1602, 1603
2	50 dni	1	1477
3	60 dni	2	1425, 1461
4	100 dni	11	1396, 1408, 1409, 1431, 1446, 1470, 1540, 1546, 1552, 1555, 1611
5	200 dni	1	1491
6	1 rok i 1 kwadragena	2	1433, 1450
7	3 lata i 3 kwadrageny	1	1441
8	5 lat	1	1407
9	5 lat i 5 kwadragen	4	1403, 1405, 1438, 1539
10	7 lat	1	1575
11	7 lat i 7 kwadragen	2	1535, 1580
12	10 lat i 10 kwadragen	13	1398, 1407, 1437, 1440, 1442, 1444, 1549, 1583, 1584, 1587, 1589, 1590, 1593
13	20 lat i 20 kwadragen	6	1400, 1433, 1435, 1436, 1439, 1538
14	25 lat i 25 kwadragen	2	1402, 1525
15	30 lat i 30 kwadragen	1	1401
16	40 lat i 40 kwadragen	4	1530, 1539, 1541, 1547
17	50 lat	2	1569, 1605
18	50 lat i 50 kwadragen	3	1434, 1441, 1569
19	100 lat	2	1569, 1604
20	100 lat i 100 kwadragen	3	1458, 1560, 1568
21	1000 lat	2	1560, 1568
22	3000 lat	1	1513
23	10 000 lat	1	1506
24	Odpusty równoważne (wartość trudna do oszacowania)	7	1518, 1530, 1541, 1547, 1551, 1572, 1610

Lp.	Czas odpustu	Liczba nadań	Aneks I, nr
25	Odpust równoważny „Porcjunkuli” (odpust zupełny)	1	1537
26	Odpust zupełny	43	1397, 1404, 1411, 1412, 1413, 1445, 1449, 1464, 1479, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1507, 1517, 1531, 1533, 1536, 1537, 1542, 1553, 1556, 1558, 1559, 1561, 1563, 1566, 1578, 1581, 1585, 1588, 1596, 1600, 1604, 1606, 1608, 1610
27	<i>Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i częściowe)</i>	5	1443, 1447, 1559, 1581, 1585
28	Brak danych	48	1406, 1414, 1415, 1419, 1427, 1429, 1452, 1460, 1466, 1467, 1468, 1469, 1471, 1472, 1481, 1482, 1485, 1486, 1489, 1505, 1508, 1509, 1510, 1512, 1514, 1515, 1516, 1519, 1526, 1534, 1544, 1545, 1548, 1551, 1554, 1562, 1564, 1565, 1570, 1573, 1574, 1576, 1579, 1591, 1592, 1601, 1607, 1609
29	Uwolnienie 1 duszy z mąk czyścica (odpust zupełny)	1	1499
30	Odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy	2	1511, 1539

Charakterystyka tendencji XVI-wiecznych została dokonana na podstawie indulgencji pochodzącej z pierwszych 25 lat tego okresu. Mimo to są to aż 216 nadania z ogólnej liczby 1611 zarejestrowanych dokumentów. Analiza tych 216 dyplomów pozwala stwierdzić, że, podobnie jak w XIV i XV wieku, nadal utrzymywał się trend wzrostu wartości odpustów. Podobnie jak w poprzednich stuleciach, nadania czterdziestodniowe mają związek z aktywnością ordynariuszy diecezji.

Ciekawą grupę odpustów stanowią papieskie indulgencje opiewające na 1 000 i więcej lat. Wystawiane były w odpowiedzi na supliki członków rodziny panującej, jak choćby w przypadku kaplicy w katedrze krakowskiej³¹². Pozostałe bulle adresowano do zakonów żebraczych³¹³. Można stwierdzić, że rodzina panująca i krąg zakonów mendykanckich to środowiska uprzywilejowane.

Zastanawia tak niewielka liczba dokumentów z odpustem stacji rzymskich. Z bulli tych korzystały elity duchowne i świeckie, co wykazała analiza dyplomów XV-wiecznych. Kolejną cechą charakterystyczną tego okresu jest stosun-

³¹² Aneks I, nr 1560, 1568.

³¹³ Aneks I, nr 1506, 1513.

kowo niewielka liczba odpustów zupełnych. Biorąc pod uwagę, że w XVI wieku w Europie trwała szeroko zakrojona akcja sprzedawania dokumentów zawierających takie nadania, powinno było zachować się ich znacznie więcej.

Tabela. 21. Wartości liczbowe odpustów papieskich w XVI wieku.

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
Aleksander VI	5 lat	1	1407
	5 lat i 5 kwadragen	2	1403, 1405
	10 lat i 10 kwadragen	2	1398, 1407
	20 lat i 20 kwadragen	1	1400
	25 lat i 25 kwadragen	1	1402
	30 lat i 30 kwadragen	1	1401
	Odpust zupełny	3	1397, 1404, 141
	Brak danych	1	1406
Juliusz II	200 dni	1	1489
	1 rok i 1 kwadragea	1	1433
	3 lata i 3 kwadragea	1	1441
	5 lat i 5 kwadragen	1	1438
	10 lat i 10 kwadragen	4	1437, 1440, 1442, 1444
	20 lat i 20 kwadragen	4	1433, 1435, 1436, 1439
	50 lat i 50 kwadragen	2	1434, 1441
	100 lat i 100 kwadragen	1 (1)	1416, 1458
	Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i cząstkowe)	2	1443, 1447
	Odpust zupełny	4 (1)	1412, 1413, 1417, 1449, 1464
	Brak danych	9	1414, 1415, 1422, 1429, 1460, 1466, 1467, 1472, 1489
Leon X	20 dni	(1)	1417
	40 dni	(1)	1417
	100 dni	1	1540
	5 lat i 5 kwadragen	1	1539
	7 lat	1	1575
	7 lat i 7 kwadragen	2	1535, 1580
	10 lat i 10 kwadragen	1	1549
	20 lat i 20 kwadragen	1	1538
	25 lat i 25 kwadragen	1	1525
	40 lat i 40 kwadragen	4	1530, 1539, 1541, 1547
	50 lat	1	1569
	50 lat i 50 kwadragen	1	1569
	100 lat	2	1531, 1569
	100 lat i 100 kwadragen	2	1560, 1568
	1 000 lat	2	1560, 1568

Wystawca	Wartość odpustu	Liczba	Aneks I, nr
	3 000 lat	1 (1)	1417, 1513
	10 000 lat	1	1506
	15 000 lat	(2)	1417
	33 000	(1)	1417
	Trzecia część kar pokutnych za wszystkie grzechy	2 (2)	1416, 1417, 1511, 1539
	Półowa kar pokutnych za wszystkie grzechy	(1)	1417
	Uwolnienie jednej duszy z czyścia	1	1499
	Odpust równoważny (wartość trudna do oszacowania)	8	1500, 1518, 1530, 1539, 1541, 1547, 1551, 1572
	Odpust równoważny „Porcjunkuli” (odpust zupełny)	1	1537
	Odpust stacji rzymskich (odpusty zupełne i częściowe)	4 (1)	1417, 1542, 1559, 1581, 1585
	Odpust zupełny	25 (8)	1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1507, 1517, 1531, 1533, 1536, 1537, 1542, 1556, 1558, 1559, 1561, 1563, 1581, 1585, 1588, 1416, 1417
Brak danych	14	1505, 1508, 1509, 1510, 1512, 1514, 1515, 1516, 1526, 1544, 1554, 1564, 1574, 1579	
Hadrian VI	50 lat	1	1605
	Odpust zupełny	1	1600
Klemens VII	100 lat	1	1604
	Odpust równoważny (wartość trudna do oszacowania)	1	1610
	Odpust zupełny	4	1604, 1606, 1608, 1610
	Brak danych	2	1607, 1609

W przedstawionej tabeli pojawiło się interesujące nadanie związane z uwolnieniem duszy od pokuty czyścowej. Jak można się domyślać, podobnymi przywilejami szafowały zakony żebracze. Praktyka przyznawania mendykantom szerokich uprawnień i licznych przywilejów pojawiła się już w czasach ich powstania w XIII wieku. Widoczne to jest dzięki zestawieniom nadań papieskich wystawionych w poszczególnych wiekach.

Podsumowując dotychczasowe rozważania, można stwierdzić tendencję wzrostu wartości liczbowych odpustów, poczynając od skromnych kilkudziesięciodniowych nadań papieskich z wieku XIII aż po hojne nadania 1 000 czy 10 000 lat, które można napotkać w wieku XVI. Warto jednakże pamiętać o tym,

że najprawdopodobniej dokumenty, mocą których wiernym udzielano takich odpustów, były falsyfikatami.

O zmianach pod tym względem najlepiej świadczy mnogość typów nadań zawierających różne wartości odpustów. W XIII wieku nadania te można było podzielić według 19 kategorii, w XIV wieku było ich już 30, zaś w XV wieku aż do 36. W wieku XVI wyodrębniono ich wprawdzie 29, ale w odniesieniu do tego okresu byłoby ich znacznie więcej, gdyby analiza objęła cały wiek.

III. GEOGRAFIA ODPUSTÓW W ŚREDNIOWIECZNEJ POLSCE

Pod pojęciem geografii odpustowej rozumiem miejsca, w których wierni mogli uzyskać indulgencje. W kolejnych tabelach, osobno dla każdego wieku, przedstawiony został wykaz miejsc odpustowych w Polsce średniowiecznej. Pominęto w nim nadania związane z głoszeniem krucjat — gdyż w większości przypadków trudno było ustalić, jakiego obszaru dotyczyły — jak również te, które przeznaczone były dla wszystkich placówek zakonnych w Europie. Pominęte też zostały nadania dla osób indywidualnych (np. prawo do posiadania ołtarza przenośnego).

W tabelach, o ile pozwalały na to źródła, podane zostały także wartości liczbowe odpustów, gdyż informacje te są ważne dla rekonstrukcji obrazu geografii religijnej ówczesnej Polski. Informacje na temat ośrodków odpustowych podano w tabeli, w której dokumenty podzielone zostały według regionów i miast. W zestawieniu tym pominęto stolice biskupie, które uzyskały mniej niż dwa nadania odpustowe.

Tabela 22. Geografia odpustów w XIII wieku według podziału na regiony.

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Małopolska			
26	7	Dłubnia	1
		Kraków	17
		Miechów	1
		Mogiła	2
		Sandomierz	2
		Sącz	1
		Skąpa	2
Mazowsze			
4	2	Czerwińsk	2
		Płock	2
Pomorze			
8	4	Gdańsk	5
		Oliwa	1
		Słupsk	1
		Żuków	1
Śląsk			
99	18	Bolesławiec Śląski	1
		Brzeg	1
		Bytom	1
		Grodków	1
		Imielnica	1
		Kamień koło Bytomia	1
		Lwówek Śląski	1
		Namysłów	1

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
		Nysa	2
		Radków	2
		Sadlno	1
		Szprotawa	1
		Środa Śląska	2
		Świdnica	7
		Świebodzice	1
		Trzebnica	25
		Wrocław	49
		Żagań	1
Wielkopolska			
4	2	Poznań	3
		Trzemeszno	1
Ziemia chełmińska			
9	3	Chełmno	1
		Chełmża	3
		Toruń	5

Źródło: Tabela 23.

W XIII wieku najwięcej dokumentów odpustowych wystawiono dla Śląska — aż 99, tam też znajdowała się największa liczba miejsc, w których można było uzyskać odpust, gdyż aż 18. W dalszej kolejności szły Małopolska i Pomorze z ziemią chełmińską, a następnie Mazowsze i Wielkopolska.

Ze względu na to, że dyplomy odpustowe wystawiane były dla ośrodków miejskich, nie dziwi duża dysproporcja nadań między poszczególnymi regionami kraju. Najwcześniej procesy urbanizacyjne nastąpiły właśnie na Śląsku. Warto podkreślić, że w Małopolsce nadania odpustowe koncentrowały się w jednym miejscu, w stolicy ziemi i stolicy całego państwa. Stołeczny charakter Krakowa, osiedlenie się w mieście zakonów mendykanckich, promowanie kultu św. Stanisława, patrona kraju, spowodowało, że był to jeden z najważniejszych ośrodków odpustowych w ówczesnej Polsce. Trzecią dzielnicą, która otrzymała największą liczbę nadań, była ziemia chełmińska.

Zastanawia niewielka liczba nadań odpustowych dla Wielkopolski, a zwłaszcza fakt, braku nadań dla katedry gnieźnieńskiej. Wszystkie pozostałe odpusty, o jakie mogli się starać mieszkańcy tego regionu, związane były z kościołami zakonnymi. Wydaje się, że popierany, zwłaszcza od schyłku XIII wieku, kult św. Stanisława, związany z tendencjami zjednoczeniowymi, przyćmił znaczenie katedry w Gnieźnie. Przyczynił się do tego również fakt, że punkt ciężkości polityki państwowej prowadzonej w XIII wieku przesunął się na południe, do Małopolski i na Śląsk.

Zaledwie cztery nadania wystawione dla kościołów położonych na terenie Mazowsza świadczą o tym, że w dzielnicy tej nie zachodziły tak intensywne jak na południu procesy urbanizacyjne.

W oparciu o zestawienie z tabeli 22 można stwierdzić, że w XIII wieku istniały trzy ośrodki, w których można było uzyskać największą liczbę odpustów (Wrocław, Trzebnica, Kraków). Charakterystyczne, że później, do połowy XIV wieku, kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy nie otrzymał ani jednego nadania odpustowego. Wraz z malejącym znaczeniem politycznym Piastów Śląskich, którzy popierali kult św. Jadwigi Śląskiej, sanktuarium to zaczęło tracić na znaczeniu.

Tabela 23. Geografia odpustów w XIII wieku.

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
1. Bolesławiec Śląski				
1	Kościół pw. Matki Boskiej i św. Mikołaja	40 dni	261	
2. Brzeg				
1	Kościół	1 rok, 40 dni	221	
3. Bytom				
1	Kościół pw. św. Małgorzaty	1 rok, 40 dni	232	
4. Chełmża				
3	Katedra	40 dni	95	
		40 dni	241	
		40 dni	243	
5. Chełmno				
1	Klasztor cysterek-benedyktynek	—	204	
6. Czerwińsk				
2	Kościół pw. Bożej Rodzicielki	40 dni	211	
		40 dni	212	
7. Dłubnia				
1	Kościół premonstratensów	40 dni	76	
8. Gdańsk				
5	Kościół dominikanów	1 rok	13	
		40 dni	16	
		10 dni	17	
	Kościół dominikanów	Ołtarz pw. św. Piotra oraz św. Mikołaja	40 dni, 60 dni	14
		Ołtarz NMP w kościele dominikanów	40 dni	15
9. Grodków				
1	Kościół augustianów	40 dni	245	
10. Imielnica				
1	Kościół cystersów	40 dni	256	
11. Kamień koło Bytomia				
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła	40 dni	209	

Licz- ba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
12. Kraków			
7	Katedra	40 dni	48
		—	58
		1 rok, 40 dni	87
		100 dni, 40 dni	105
		100 dni, 40 dni	124
		60 dni, 20 dni	187
	Grób św. Stanisława	100 dni	102
8	Kościół dominikanów	40 dni	55
		40 dni	64
		40 dni	66
		40 dni	68
		100 dni	132
		40 dni	188
		40 dni	223
		40 dni	66
2	Kościół pw. św. Mikołaja	40 dni	259
		40 dni	260
13. Lwówek Śląski			
1	Kościół franciszkanów	100 dni	165
14. Miechów			
1	Kościół bożogrobców	40 dni	61
15. Mogiła			
2	Kościół cystersów	100 dni	80
		40 dni	191
16. Namysłów			
1	Kościół franciszkanów	1 rok, 40 dni	222
17. Nysa			
1	Kościół franciszkanów	1 rok, 40 dni	219
1	Szpital	—	235
18. Oliwa			
1	Kościół	40 dni	31
19. Płock			
2	Kościół dominikanów	40 dni	77
		40 dni	78
20. Poznań			
3	Kościół dominikanów	60 dni	85
		100 dni	134
		40 dni	230

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
21. Radków			
2	Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja	—	231
		—	240
22. Sadlno			
1	Kościół	40 dni	175
23. Sandomierz			
2	Kościół NMP	Odpust <i>ad instar</i> kościoła S. Mariae ad Martyres w Rzymie (wartość nieznana)	114
		365 lat i 365 kwadragen bądź 366 lat (w zależności od tego, ile dni liczy dany rok) i tyleż kwadragen	255
24. Sącz			
1	Kościół klarysek	40 dni	217
25. Skała			
2	Kościół klarysek	100 dni	180
		40 dni	182
26. Słupsk			
1	Kościół pw. św. Maurycego	1 rok, 40 dni	238
27. Szprotawa			
1	Ołtarz pw. NMP	40 dni	138
28. Środa Śląska			
2	Szpital	—	67
		60 dni	131
29. Świdnica			
2	Kościół franciszkanów	40 dni	57
		1 rok, 40 dni	220
2	Kościół pw. św. Wacława	40 dni	225
		40 dni	252
1	Kościół parafialny	40 dni	234
2	Kościół pw. św. Stanisława	40 dni	257
		40 dni	258
30. Świebodzice			
1	Kościół pw. św. Mikołaja	40 dni	263
31. Toruń			
1	Kaplica na zamku	100 dni, 40 dni	158

Licz- ba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
4	Kościół dominikanów		40 dni	169
			40 dni	181
			40 dni	216
			40 dni	262
32. Trzebnica				
25	Kościół pw. św. Bartłomieja		40 dni	3
			40 dni	9
			40 dni	18
			40 dni	72
			40 dni	73
			1 rok	112
			40 dni	149
			60 dni	186
			5 dni, 40 dni	189
			40 dni	190
			40 dni i 1 karena	192
			40 dni	193
			40 dni i 1 karena	194
			40 dni i 1 karena	195
			—	196
			40 dni	197
			40 dni	198
			40 dni	199
			40 dni	200
			40 dni	201
			40 dni	202
			40 dni	208
			Kościół pw. św. Bartłomieja	Grób św. Jadwigi
2 lata, 80 dni, 1 rok, 40 dni	184			
100 dni	185			
33. Trzemeszno				
1	Kościół klasztorny		80 dni	4
34. Wrocław				
6	Kościół NMP na Piasku		40 dni	10
			40 dni	45
			40 dni	92
			40 dni	145
			40 dni	229
			40 dni	251

Liczba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
17	Kościół premonstratensów		40 dni	34
			40 dni	46
			20 dni	53
			40 dni, 20 dni	54
			40 dni	74
			40 dni	75
			40 dni	81
			40 dni	82
			40 dni	96
			40 dni	97
			40 dni	98
			40 dni	125
			40 dni	155
			40 dni	160
			40 dni	210
			40 dni	242
			40 dni	244
2	Kościół pw. św. Michała	Altaria pw. św. Eustachego	40 dni, 20 dni	54
			40 dni	91
6	Kościół franciszkanów		40 dni	56
			40 dni	59
			1 rok, 40 dni	111
			1 rok, 40 dni	218
			20 dni	233
			40 dni	248
7	Kościół dominikanów		40 dni	63
			40 dni	65
			40 dni	69
			40 dni	83
			40 dni	93
			40 dni	247
		Kościół dominikanów	Kaplica pw. św. Anny i Jadwigi	40 dni, 20 dni
2	Kościół pw. Świętego Krzyża		40 dni	226
			40 dni	246
7	Kościół klarysek		100 dni	109
			1 rok	110
			1 rok, 40 dni	116
			100 dni	119
			1 rok, 40 dni	136
			100 dni	179
			40 dni	214
1	Kościół NMP		40 dni	157
1	Kościół pw. św. Piotra na zamku		40 dni	265

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
35. Żagań			
1	Szpital pw. Świętego Ducha	40 dni	250
36. Żuków			
1	Kościół premonstratensów	60 dni	84

Tabela 24. Geografia odpustów w XIV wieku według podziału na regiony.

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Kujawy			
3	2	Piaski	1
		Włocławek	2
Małopolska			
92	27	Beszowa	3
		Biecz	2
		Bochnia	4
		Chrobrzany	1
		Dębno	1
		Drążgów	1
		Imielno	1
		Jurków	1
		Kazimierz	10
		Kozłów	1
		Kraków	34
		Krosno	1
		Kustodia krakowska	1
		Libichowa	1
		Łysa Góra	1
		Małogoszcz	1
		Melsztyn	2
		Mogiła	4
		Nasiechowice	1
		Pilzno	2
Podegrodzie	2		
Sandomierz	1		
Sącz	1		
Tarnów	1		
Wieliczka	7		
Wiśnicz	1		
Zator	6		

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Mazowsze			
19	9	Chomeń	1
		Ciechanów	1
		Czerwińsk	1
		Gąsiorów	1
		Płock	11
		Rawa	1
		Sieluń	1
		Warka	1
		Warszawa	1
Pomorze			
1	1	Chojnice	1
Śląsk			
33	16	Cieszyn	1
		Głogów	1
		Krosnowice	1
		Legnica	1
		Lubiąż	1
		Lwówek Śląski	1
		Mokronos	1
		Nysa	1
		Przewóz	1
		Racibórz	1
		Strzegom	6
		Strzelin	1
		Świdnica	6
		Wilczków	1
Wrocław	8		
Zagań	1		
Wielkopolska			
32	12	Arcybiskupstwo gnieźnieńskie	1
		Gniezno	2
		Gogolewo	1
		Iwanowice	1
		Jeżów	1
		Ołobok	1
		Paradyż	15
		Poznań	6
		Sielec	1
		Święcichowa	1
		Trzemeszno	1
		Wieluń	1

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Ruś			
4	2	Lwów	3
		Kulików	1

Źródło: Tabela 25.

W oparciu o zestawienie z tabeli 24 należy zwrócić uwagę na szereg zmian, które nastąpiły w XIV wieku. Wyraźny spadek liczby nadań dla Pomorza i Śląska wynika z przyjętych założeń niniejszej pracy — opracowując wykaz odpustów, nie uwzględniano dokumentów wystawionych dla Pomorza i Śląska od czasów przejścia tych obszarów pod panowanie Czech oraz Państwa Zakonnego, a nie z rzeczywistej przemiany w polityce udzielania odpustów. Najlepszym tego dowodem jest to, że pomimo nieuwzględniania nadań dla Śląska od 1348 roku liczba odpustów dla tego obszaru była druga po Małopolsce. W dalszej kolejności należy wymienić Wielkopolskę, Mazowsze, Kujawy i Ruś.

W XIV wieku wyraźnie wzrosła liczba miejsc, w których wierni mogli dostać odpustu, czego przykładem były nadania dla Małopolski. Wiek wcześniej były one skierowane do 7 miejsc, a w omawianym okresie aż do 27. Zjawisko to ukazuje proces upowszechnienia się praktyki udzielania odpustów w średnio-wiecznej Polsce. Wraz z ekspansją państwa Kazimierza Wielkiego na obszary Rusi koniecznym stało się uwzględnienie tej dzielnicy.

Można zaobserwować tendencję do koncentracji nadań odpustowych w stolicach danych ziem czy biskupstw. Taka sytuacja zachodziła w przypadku Krakowa, Płocka, Lwowa i Włocławka. Najlepiej tendencję tę widać na terenie Mazowsza, gdzie przeważająca większość indulgencji skupiona była w Płocku (11), a aż 9 dotyczyło katedry pw. Najświętszej Maryi Panny. Podobna sytuacja miała miejsce na Rusi, kiedy to spośród zaledwie 4 nadań aż 3 skierowane były do wiernych we Lwowie.

Z zastanawiającymi okolicznościami mamy do czynienia w przypadku Wielkopolski. Największą liczbę odpustów otrzymał kościół cystersów w Paradyżu, aż 15, czym wyraźnie zdystansował miasta takie, jak Poznań czy stolicę arcybiskupstwa — Gniezno. Było to spowodowane faktem, że jeden z biskupów sufraganów, przy okazji poświęcenia ołtarzy w kościele cystersów, udzielił każdemu z nich odpustu. W omawianym okresie były to jedyne nadania dla tego ośrodka. Zdziwienie budzi fakt, że katedra gnieźnieńska otrzymała jedynie dwa nadania, w tym samym okresie Płock uzyskał ich 9, Poznań — 5, Kraków — 4, Włocławek — 2, a Wrocław — 1. Warto podkreślić, że katedra gnieźnieńska w XIII wieku nie otrzymała ani jednego nadania. Na tej podstawie można stwierdzić wyraźny upadek znaczenia kultowego dawnej stolicy Polski. Kult św. Wojciecha w nowym realiach politycznych zaczął tracić na znaczeniu. Rywalizację

o prymat w Polsce wyraźnie wygrał stołeczny Kraków, czego dowodem są liczne nadania. Wystarczy porównać: 2 nadania dla Gniezna i 34 dla Krakowa.

Nie uwzględniając nadań dla Śląska, można stwierdzić istnienie zaledwie kilku ośrodków odpustowych. W tym okresie były to Kraków, Płock i Kazimierz. Biorąc pod uwagę sąsiedzkie położenie Krakowa i Kazimierza, widoczna jest koncentracja indulgencji na tym obszarze. Bezspornie przyczynił się do tego ruch pątniczy, wyczerpująco omówiony przez Aleksandrę Witkowską, tak popierany przez poszczególne zakony posiadające swe siedziby w Krakowie i na Kazimierzu. Nie bez znaczenia był fakt zjednoczenia państwa polskiego oraz podejmowane przez Kazimierza Wielkiego działania modernizacyjne, dzięki którym Kraków zyskał rangę miasta europejskiego.

W wymienionych miastach rolę sanktuarium odpustowego pełnił kościół Najświętszej Maryi Panny w Krakowie, który otrzymał aż 22 nadania. Dowodzi to wzrostu znaczenia i zamożności ówczesnego mieszczaństwa, które zabiegało o rozwój głównej fary miejskiej. Wraz z pojawieniem się ruchu brackiego na ziemiach polskich można zaobserwować politykę uprzywilejowania konfratrów nadaniami odpustowymi. Najlepiej jest to widoczne na przykładzie Płocka i Kazimierza. Spośród 11 nadań dla Płocka 9 dotyczyło katedry, z czego aż 5 — bractwa Najświętszej Maryi Panny funkcjonującego przy niej. Ponad połowa nadań, które uzyskał Kazimierz, odnosiła się do bractwa w kościele pw. Bożego Ciała.

W omawianym okresie nie sposób dopatrzeć się istnienia sanktuariów odpustowych (w XIII wieku tę funkcję pełniła Trzebnica).

Tabela 25. Geografia odpustów w XIV wieku.

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
1. Beszowa			
3	Kościół	40 dni	407
		40 dni	408
		40 dni	409
2. Biecz			
1	Bractwo	7 lat, 7 kwadragen	507
1	Kościół szpitala pw. Świętego Ducha	7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	508
3. Bochnia			
3	Bractwo NMP	40 dni	373
		40 dni	383
		40 dni	387
1	Kościół pw. św. Mikołaja	100 dni	381
4. Chojnice			
1	Kościół augustianów	—	447

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
5. Chomętów			
1	Kościół pw. Świętego Krzyża	40 dni	329
6. Chrobrzany			
1	Kościół pw. św. Jana Ewangelisty i św. Marty	40 dni	341
7. Ciechanów			
1	Kościół augustianów pw. św. Marcina	1 rok, 40 dni, 100 dni	416
8. Cieszyn			
1	Ołtarz mariacki w kościele dominikanów	—	353
9. Czerwińsk			
1	Kościół NMP	40 dni	496
10. Drażgów			
1	Kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych	1	334
11. Dębno			
1	Ołtarz Narodzenia NMP w kościele parafialnym	40 dni	471
12. Gąsiorów			
1	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, św. Jana Chrzciciela, 11 tys. Dziewic	2 lata, 2 kwadrageny	467
13. Głogów			
1	Szpital	40 dni	289
14. Gniezno			
2	Katedra	1 rok, 40 dni	355
	Katedra	Bractwo wikariuszy	40 dni
15. Gogolewo			
1	Kościół parafialny pw. św. Jana Apostoła	40 dni	458
16. Imielno			
1	Kościół parafialny pw. św. Mikołaja	4 lata, 4 kwadrageny	466
17. Iwanowice			
1	Kościół parafialny pw. św. Barbary	40 dni	312
18. Jezów			
1	Kościół parafialny	5 lat, 5 kwadragen, 100 dni	477
19. Jurków			
1	Kościół pw. Świętego Ducha	1 rok, 40 dni	405
20. Kazimierz			
6	Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała	40 dni	367
		40 dni	368
		40 dni	371

Liczba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
			40 dni	410
			40 dni	432
			40 dni	502
2	Kościół augustianów	Ołtarz pw. św. Katarzyny, Małgorzaty, Magdaleny, Augustyna	80 dni	423
	Kościół augustianów		1 rok, 100 dni	445
2	Szpital przy drodze		2 lata, 2 kwadrageny	392
			2 lata, 2 kwadrageny	399
21. Kozłów				
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła		40 dni	429
22. Kraków ¹				
4	Kościół pw. św. Mikołaja poza murami		40 dni	298
			40 dni	299
			40 dni	375
			40 dni	376
22	Kościół NMP		40 dni	300
			40 dni	301
			40 dni	308
			40 dni	309
			40 dni	310
			40 dni	313
			40 dni	317
			40 dni	342
			40 dni	343
			40 dni	398
			1 rok, 100 dni	438
			1 rok, 100 dni	439
			1 rok, 100 dni	440
			1 rok, 100 dni	442
			1 rok, 100 dni	443
			1 rok, 100 dni	444
			140 dni	449
			—	478
	Kościół NMP	Ołtarz pw. Poczęcia NMP, św. Bartłomieja, Krzysztofa i Oswalda króla	140 dni	448

¹ W prezentowanej tabeli nie uwzględniono nadań odpustowych (40 dni) skierowanych do wiernych uczestniczących w procesjach do katedry krakowskiej aneks I, nr 675 oraz w procesjach z relikwiami do kościoła św. Floriana, NMP i Świętego Krzyża aneks I, nr 954, są one bowiem związane z okazją odpustową, a nie miejscem.

Licz- ba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
	Kościół NMP	Ołtarz pw. św. Szymona	140 dni	450
	Kościół NMP	Ołtarz pw. św. Andrzeja	140 dni	451
	Kościół NMP	Ołtarze	7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	504
1	Kaplica wybudowana na cmentarzu Kościoła Mariackiego		200 dni	345
4	Katedra		100 dni	372
			7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	475
	Katedra	Ołtarz pw. Maryji Bożej Rodzicielki	40 dni	473
			40 dni	474
1	Kościół św. Barbary		7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	479
1	Kaplica w kościele św. Floriana		—	457
23. Krosno				
1	Bractwo literackie		40 dni	422
24. Krosnowice				
1	Kościół pw. św. Jakuba		40 dni	311
25. Kulików				
1	Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy		40 dni	498
26. Kustodia krakowska				
1	Kościół franciszkanów		—	282
27. Legnica				
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra		40 dni	354
28. Libichowa				
1	Klasztor marków pw. św. Małgorzaty		1 rok, 40 dni	394
29. Lubiąż				
1	Ołtarze w kościele klasztorным cystersów		40 dni	323
30. Lwów				
1	Kościół dominikanów		40 dni	469
1	Kościół franciszkanów		3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	501
1	Szpital pw. Świętego Ducha i św. Elżbiety		7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	513
31. Lwówek Śląski				
1	Kościół parafialny pw. Marii Panny		40 dni	351
32. Łysa Góra				
1	Erem pw. św. Katarzyny		—	497

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
33. Małogoszcz			
1	—	—	389
34. Melsztyn			
2	Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku	40 dni	400
		40 dni	401
35. Mogiła			
4	Kościół cystersów	40 dni	320
		40 dni	321
		40 dni, 1 karena	370
		Odpust <i>ad instar</i> kościoła św. Marka w Wenecji w święto Wniebowstąpienia Pańskiego (wartość nieznana)	503
36. Mokronos			
1	Kaplica pw. Trzech Króli	40 dni	274
37. Nasiechowice			
1	Kościół pw. św. Marii Magdaleny	4 lata, 4 kwadrageny	465
38. Nysa			
1	Kościół Mariacki oraz szpital	—	337
39. Ołobok			
1	Kościół cystersów	—	331
40. Paradyż			
15	Poświęcenie ołtarza	40 dni	480
		40 dni	481
		40 dni	482
		40 dni	483
		40 dni	484
		40 dni	485
		40 dni	486
		40 dni	487
		40 dni	488
		40 dni	489
		40 dni	490
		40 dni	491
		40 dni	492
		40 dni	493
	40 dni	494	
41. Piaski			
1	Kaplica filia kościoła w Kruszwicy	2 lata, 2 kwadrageny	468

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
42. Pilzno				
2	Kościół pw. św. Jana Chrzciciela	4 lata, 4 kwadrageny; 7 lat, 7 kwadragen	511	
		7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	512	
43. Płock				
9	Katedra pw. NMP i św. Zygmunta		40 dni	363
			40 dni	364
			Odpust <i>ad instar</i> kościół Matki Boskiej w Asyżu 1 i 2 sierpnia (odpust zupełny)	476
			Odpust <i>ad instar</i> kościół Matki Boskiej w Asyżu 1 i 2 sierpnia (odpust zupełny)	505
	Katedra	Bractwo NMP	40 dni	388
			40 dni	412
			40 dni	413
			40 dni	421
			40 dni	472
2	Kościół norbertanek pw. św. Magdaleny	—	365	
		—	361	
44. Podegrodzie				
2	Ołtarz pw. Świętego Krzyża i św. Katarzyny w kościele pw. św. Jakuba	40 dni	349	
		40 dni	350	
45. Poznań				
6	Katedra		40 dni	281
			1 rok, 40 dni	385
	Katedra	Ołtarz pw. św. Elżbiety	40 dni	285
	Katedra	Ołtarz pw. Świętego Krzyża, św. Piotra i Andrzeja Apostołów	10 dni	446
	Katedra	Ołtarz pw. św. Doroty	40 dni	499
	Katedra	Bractwo wikariuszy	40 dni	386
46. Przewóz				
1	Kościół parafialny pw. św. Idziego i św. Mikołaja	3 lata, 3 kwadrageny	284	
47. Racibórz				
1	Kościół NMP	—	335	
48. Rawa				
1	Kościół augustianów pw. św. Katarzyny	1 rok, 40 dni, 100 dni	415	

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
49. Sandomierz			
1	Kościół NMP	—	390
50. Sącz			
1	Kościół klarysek	40 dni	330
51. Siedlec/Sielec			
1	Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła	40 dni	427
52. Sieluń			
1	Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy, 11 tys. Dziewic, św. Stanisława	5 lat, 5 kwadragen	470
53. Strzegom			
6	Kościół benedyktynek	40 dni	277
		40 dni	278
		40 dni	279
		40 dni	280
		40 dni	356
		40 dni	359
54. Strzelin			
1	Kościół pw. św. Gotarda	—	267
55. Świdnica			
6	Kościół parafialny pw. św. Stanisława i Wacława	1 rok, 40 dni, 100 dni	271
		—	314
		40 dni	324
		40 dni	332
		40 dni	344
		40 dni	347
56. Święcichowa			
1	Kościół parafialny pw. św. Jakuba	3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	509
57. Tarnów			
1	Kaplica pw. św. Marii na zamku	1 rok, 80 dni	452
58. Trzemeszno			
1	Kościół w Trzemesznie	40 dni	453
59. Warka			
1	Kościół pw. św. Mikołaja	3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	506
60. Warszawa			
1	Kościół augustianów pw. św. Marcina	1 rok, 40 dni, 100 dni	414

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
61. Wieliczka			
5	Bractwo tragarzy	40 dni	395
		—	396
		—	417
		—	420
		—	437
1	Kaplica pw. Świętego Ducha w szpitalu	1 rok, 40 dni	406
1	Bractwo kopaczy	40 dni	411
62. Wieluń			
1	Kościół pw. św. Mikołaja poza murami	40 dni	495
63. Wilczków koło Wrocławia			
1	Kościół parafialny	—	360
64. Wiśnicz			
1	Kościół pw. św. Katarzyny	1 rok, 40 dni	393
65. Włocławek			
2	Ołtarz pw. św. Jana Chrzciciela, Jana Ewangelisty, Andrzeja Apostoła w katedrze	40 dni	378
		40 dni	379
66. Wrocław			
1	Kościół pw. św. Piotra na zamku	40 dni	266
1	Katedra	40 dni	268
1	Kościół pw. św. Wincentego, św. Mikołaja	40 dni, 10 dni	272
2	Kościół pw. Marii Panny na Piasku	—	283
		—	327
2	Kościół premonstratensów	40 dni	318
		40 dni	328
1	Kościół pw. św. Marii Magdaleny	—	352
67. Zator			
5	Bractwo kapłanów	40 dni	424
		40 dni	425
		40 dni	431
		40 dni	434
		40 dni	456
68. Żagań			
1	Kościół pw. św. Wawrzyńca	40 dni	336

Tabela 26. Geografia odpustów w XV wieku według podziału na regiony.²

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Kujawy			
12	6	Bydgoszcz	1
		Diecezja Włocławska	1
		Koronowo	1
		Kościelec	2
		Strzelno	4
		Włocławek	3
Litwa			
60	8	Dziewałtów	2
		Kijów	1
		Kowno	3
		Mejszagola	2
		Miedniki	3
		Troki	1
		Wilno	47
		Włodzimierz	1
Małopolska			
327	78	Archidiakoniat krakowski	1
		Beszowa	2
		Bidziny	1
		Biskupice	1
		Bobowa	2
		Bochnia	4
		Bodzanów	1
		Bodzentyn	2
		Borzęcin	1
		Chlewiska	3
		Chruszczobród	2
		Czchów	1
		Dębica	1
		Diecezja krakowska	1
		Dobczyce	1
		Dobrzechów	1
		Grybów	3
		Imbramowice	1
		Jasna Góra	16
		Jędrzejów	2
		Jadowniki	1
		Kazimierz	23
		Koniuchy	4
Koprzywnica	4		

² Miejscowości niezidentyfikowane zaznaczono kursywą.

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
		Korzenna	4
		Koziegłowy	1
		Kraków	113
		Krosno	5
		Kurozwęki	1
		Kurów	1
		Lelów	1
		Leńcze	1
		Lipnica	3
		Lublin	2
		Łapanów	1
		Łękawica	1
		Łysa Góra	5
		Melsztyn	4
		Minoga	2
		Mogilno	2
		Mogiła	17
		Mstów	2
		Niepołomice	1
		Nowy Sącz	1
		Olkusz	7
		Olszyny	1
		Opatów	1
		Opatowiec	1
		Pełczyska	1
		Pilica	1
		Pilzno	7
		Piotrowin	1
		Podegrodzie	3
		Podole	1
		Połaniec	1
		Poreęba Górna	1
		Radłów	1
		Radom	11
		Rzezawa	1
		Sandomierz	2
		Siewierz	2
		Skalbmierz	1
		Skaryszew	2
		Szaniec	1
		Szczepanów	1
		Targowiska	1

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
		Tarnów	6
		Tuchów	1
		Turobin	1
		Tyniec	1
		Uchanie	1
		Wawrzeńczyce	1
		Wieliczka	8
		Wiślica	2
		Wojnicz	2
		Zator	1
		Żarnowiec	7
Mazowsze			
93	34	Bądków	2
		Brańszczyk	2
		Brok	2
		Brzezie	2
		Ciachcin	2
		Ciechanów	1
		<i>Cirnitello</i>	2
		Czersk	1
		Czerwińsk	6
		Dzierżenin	2
		Górzno	2
		Grążawy	2
		Jastrzębie	2
		Jemielnica	2
		Joniec	2
		Kajokowa	2
		Łęg	3
		Łętów	2
		Obryty	2
		Płock	17
		Płońsk	2
		Pniew	2
		Pułtusk	4
		Ruże	2
		<i>Scampa</i>	1
		Szreńsk	2
		Szelków	2
		Szwelice	2
		Trąbin	2
		Trzepów	2
		Warka	3
		Warszawa	8

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
		Wyszków	2
		Wyszogród	1
Pomorze			
24	3	Elbląg	6
		Gdańsk	15
		Oliwa	3
Ruś			
55	11	Drohobycz	1
		Gieglarowa (Giedlarowa)	3
		Janowice	1
		Jarosław	1
		Łańcut	4
		Lwów	34
		Kamionka	2
		Podkamień	1
		Sanok	2
		Smotrycz	1
		Przemyśl	5
Warmia			
11	8	Bartoszyce	1
		Braniewo	2
		Dobre Miasto	3
		Grunwald	1
		Orneta	1
		Reszel	1
		Tolkmicko	1
		Kościoły diecezji warmińskiej	1
Wielkopolska			
102	43	<i>Abyszcze</i>	1
		Archidiakoniat kaliski	1
		Arcybiskupstwo gnieźnieńskie	2
		Biechów	1
		Cielcza	1
		<i>Curzyme</i>	1
		Dębno	5
		Gniezno	4
		Gosławice	1
		Radzewo	1
		Iwanowice	3
		Kalisz	4

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
		Koło	5
		Kościan	7
		Koźmin	2
		Licheń	1
		Lubiń	5
		Łask	3
		Łęczyca	2
		Dekanat Miłosławski	3
		Obra	2
		Ostroróg	2
		Pępowo	1
		Piotrków	3
		Poniec	1
		Poznań	17
		Radzyń	1
		Rozdrazew	1
		Rozniszew	1
		<i>Scharyborz</i>	1
		Sieradz	3
		Skrzynno	1
		Stary Gostyń	1
		Stawiszyn	3
		Szadzim	1
		Szamotoły	1
		Środa	1
		Tarczyn	1
		Trębki	1
		Trzemeszno	2
		Wieleń	2
		Wieluń	1
		Żabno	1
Ziemia chełmińska			
18	2	Chełmno	3
		Toruń	15

Źródło: Tabela 27.

W XV wieku obserwujemy kontynuację procesów, które miały miejsce w wieku poprzednim. Widoczna jest powiększająca się dysproporcja pomiędzy liczbą nadań dla Małopolski a innymi regionami w Polsce i w Wielkim Księstwie Litewskim. Różnica ta wynosi aż 327.

Uwidaczniająca się w XIV wieku przewaga Małopolski, w tym stołecznego Krakowa, osiągnęła swoje apogeum w XV wieku³. Stolica państwa Jagiellonów otrzymała aż 113 nadań, położony tuż za murami miasta Kazimierz — 23, natomiast pobliska Mogiła — 17. W samym Krakowie nadania odpustowe koncentrowały się w czterech głównych kościołach: katedrze, kościele Najświętszej Maryi Panny, świątyniach dominikanów i franciszkanów. Na obszarze Kazimierza przewagę uzyskała świątynia augustianów.

Warto zwrócić uwagę na wyraźny przyrost liczby dokumentów odpustowych wystawionych dla miejscowości położonych na Mazowszu. Wynikał on z aktywności biskupa płockiego Jakuba, który w 1418 roku wystosował dwie supliki — każda z nich dotyczyła tych samych kościołów parafialnych. Dzięki staraniom ordynariusza diecezji płockiej indulgencję otrzymało aż 27 kościołów. W związku z tym większość indulgencji, która została udzielona mieszkańcom Mazowsza, zawdzięczali oni staraniom jednego człowieka. Zapewne działania biskupa wynikały z pragnienia umożliwienia uzyskania odpustów mieszkańcom swej diecezji, gdyż do tej pory na terenie Mazowsza, prócz Kujaw, znajdowało się najmniej kościołów, w których można było dostąpić tej łaski. Za sprawą aktywności ordynariusza mieszkańcy diecezji płockiej nie musieli wędrować poza obszar swojej parafii w celu zdobycia odpustów. Aktywność biskupa na tym polu stanowi interesujący przyczynek do polityki duszpasterskiej prowadzonej przez ordynariuszy diecezji w Polsce średniowiecznej⁴.

Interesujące procesy miały miejsce na terenie Wielkopolski. Należy zauważyć wyraźną dominację miasta Poznania (17 nadań) w porównaniu do Gniezna (4 nadania). Osiedlenie się w Poznaniu karmelitów i próby przekształcenia ich świątyni w sanktuarium odpustowe wraz z aktywnością dominikanów spowodowały, że miasto to uzyskało najwięcej nadań odpustowych w całej dzielnicy. Charakterystyczne dla tego regionu są starania o uzyskanie indulgencji, jakie podejmowali możni dla kościołów położonych w ich dobrach.

Na przykładzie Litwy i Rusi można zaobserwować wyraźną koncentrację odpustów w głównych miastach będących zarazem stolicami biskupstw łacińskich. Warto nadmienić, że część terytorium Rusi przynależało zarówno do Wielkiego Księstwa, jak i Korony Polskiej. Bowiem Wołyń — podobnie ziemia kijowska aż do unii lubelskiej — znajdował się na Litwie. Natomiast Podole zostało podzielone pomiędzy Litwę (Braclawszczyzna) a Koronę (Podole zachodnie z Kamieńcem).

³ Zob. też: J. Hrdina, *Papežské odpustkové...*, s. 50–52.

⁴ Zob. uwagi dotyczące położenia parafii na terenie Mazowsza oraz polityki udzielania odpustów dla kościołów wiejskich: S. Bylina, *Chryścianizacja wsi...*, s. 36–37, 98–99; idem, *Bezdrożem, drożyskiem, meszną drogą, meszną ścieżką*, w: *Aetas media aetas moderna. Studia ofiarowane profesorowi Henrykowi Samsonowiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. H. Manikowska, A. Bartoszewicz, W. Fałkowski, Warszawa 2000, s. 337–338; idem, *Przestrzenie sakralne mieszkańców wsi...*, s. 150–157.

Obie te dzielnice, w których zarówno gęstość zaludnienia, jak i liczba miast była najmniejsza, stanowią dowód na to, jak bardzo nadania odpustowe związane były z religijnością miejską. W tym miejscu warto posłużyć się przykładem Lwowa, gdzie najwięcej nadań wystawionych zostało dla kościołów mendykantów (dominikanie 13, franciszkanie 3). Aż 60 nadań odpustowych, które zostały wystawione dla wiernych mieszkających na terenach Litwy, dowodzi także starań podejmowanych przez duchowieństwo o jak najszybsze zaszczerpienie tam chrześcijaństwa. Ponadto na przykładzie Wilna widać, jak istotne były bractwa religijne dla ówczesnych mieszczan — aż 21 nadań odpustowych dotyczyło właśnie konfraterni.

Zestawienie zamieszczone w tabeli nr 27 dowodzi, że w XV wieku pojawiło się kilka miejsc kultu obdarowanych licznymi nadaniami odpustowymi. Zalicza się do nich kościół katedralny oraz świątynie Najświętszej Maryi Panny, dominikanów, franciszkanów w Krakowie, kazimierski kościół pw. św. Katarzyny, sanktuarium cysterskie w Mogile oraz kościół paulinów na Jasnej Górze. Spośród wymienionych ośrodków to właśnie Jasna Góra pełniła rolę sanktuarium ogólnopolskiego.

Szczegółowy wykaz nadań dla poszczególnych miast w XV wieku został podany w tabeli nr 27.

Tabela 27. Geografia odpustów w XV wieku.

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
1. Abyszcze			
1	Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja Apostoła	7 lat, 7 kwadragen	1173
2. Archidiakonat kaliski			
1	Kościóły, w których organizowane są modlitwy w intencji pokoju i jedności Kościoła	40 dni	662
3. Archidiakonat krakowski			
1	Kościóły, w których organizowane są procesje w intencji zwycięstwa nad Turkami	40 dni	834
4. Arcybiskupstwo gnieźnieńskie			
1	Kościóły, kaplice, cmentarze dominikanów	40 dni	581
1	Kościóły, w których wystawione zostały relikwie Krzyża Świętego, św. Barbary, Apolonii, Jana Chrzciciela, Zofii, Jerzego	40 dni	1036
5. Bartoszyce			
1	Kościół parafialny pw. św. Jana Ewangelisty	5 lat, 5 kwadragen	1023
6. Bądków			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	605
		10 lat, 10 kwadragen	632

Licz- ba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
7. Beszowa			
2	Kościół paulinów	3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	711
		100 dni	947
8. Bidziny			
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra	5 lat, 5 kwadragen, 100 dni	541
9. Biechów			
1	Kościół pw. św. Piotra, Pawła i św. Piotra w Okowach	7 lat	953
10. Biskupice w ziemi lubelskiej			
1	Kościół parafialny pw. św. Stanisława	100 dni	925
11. Bobowa			
1	Bractwo kapłańskie	100 dni	1131
1	Kaplica pw. św. Zofii w kościele (parafialnym)	100 dni	1159
12. Bochnia			
4	Kościół parafialny	40 dni	1048
		40 dni	1049
		40 dni	1050
		40 dni	1314
13. Bodzanów			
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła	7 lat, 7 kwadragen	791
14. Bodzentyn			
1	Bractwo szewców	40 dni	657
1	Kościół bernardynów	40 dni	1180
15. Borzęcin			
1	Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. Narodzenia NMP	40 dni	679
16. Braniewo			
2	Ołtarz św. Mikołaja Wyznawcy w kościele parafialnym	100 dni	1292
		40 dni	1293
17. Brańszczyk			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	603
		10 lat, 10 kwadragen	630
18. Brok			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	604
		10 lat, 10 kwadragen	640

Licz- ba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
19. Brzezie				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	611	
		10 lat, 10 kwadragen	638	
20. Bydgoszcz				
1	Bractwo Bożego Ciała przy kościele parafialnym	40 dni	1021	
21. Chełmno				
3	Kościół benedyktynek pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty	140 dni	1225	
		40 dni	1231	
		40 dni	1366	
22. Chlewiska				
3	Kościół parafialny pw. św. Stanisława	100 dni	1102	
		40 dni	1103	
		100 dni	1203	
23. Chruszczobród				
2	Kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP	40 dni	1029	
		100 dni	1045	
24. Ciachcin				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	591	
		10 lat, 10 kwadragen	618	
25. Ciechanów				
1	Kaplica pw. św. Anny na zamku	5 lat, 5 kwadragen	773	
26. Cielcza				
1	Altaria w kościele parafialnym	40 dni	660	
27. Cirnitello				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	606	
		10 lat, 10 kwadragen	633	
28. Curzyme				
1	Kościół parafialny pw. św. Filipa i Jakuba	7 lat, 7 kwadragen	972	
29. Czchów				
1	Kościół parafialny NMP	40 dni	1172	
30. Czersk				
1	Kaplica pw. św. Piotra na zamku	5 lat, 5 kwadragen	771	
31. Czerwińsk				
6	Kościół klasztorny	40 dni	551	
		40 dni	575	
		100 dni	1165	
	Kościół klasztorny	Ołtarze	40 dni	568
			40 dni	576
	Kościół klasztorny — udział we mszach sprawowanych przez opata		40 dni	1262

Licz- ba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
32. Dekanat miłosławski			
3	Bractwo	40 dni	853
		40 dni	854
		40 dni	855
33. Dębica			
1	Bractwo	40 dni	996
34. Dębno			
5	Kościół parafialny pw. Zwiastowania NMP	7 lat	952
		100 dni	1284
		100 dni	1298
		10 lat, 10 kwadragen	1300
		100 dni, 40 dni	1387
35. Diecezja krakowska			
1	Kościóły, w których organizowano msze i procesje w intencji pokoju, zwycięstwa nad Turkami	40 dni	837
36. Diecezja wrocławska			
1	—	Odpust zupełny	1214
37. Dobczyce			
1	Bractwo krawców	100 dni	940
38. Dobre Miasto			
3	Kolegiata Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych	40 dni	1146
		40 dni, 80 dni, 100 dni	1229
		40 dni	1230
39. Dobrzechów			
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra i Jakuba	7 lat, 7 kwadragen	734
40. Drohobycz			
1	Kościół (parafialny)	3 lata, 3 kwadrageny	756
41. Dzierżenin			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	596
		10 lat, 10 kwadragen	623
42. Dziewałów			
2	Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy	7 lat, 7 kwadragen	1074
		7 lat, 7 kwadragen	1075
43. Elbląg			
1	Klasztor reguły św. Brygidy	7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	964

Liczba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
3	Kościół parafialny pw. św. Mikołaja	Ołtarz pw. św. Jakuba	100 dni	1155
			40 dni	1299
	Kościół parafialny pw. św. Mikołaja	Bractwo Bożego Ciała; kaplica Bożego Ciała poza murami miasta	100 dni, 40 dni	1273
1	Ołtarz pw. św. Katarzyny ze Sieny trzeciego zakonu w kościele dominikanów		100 dni	1170
1	Ołtarz NMP w kościele parafialnym pw. Trzech Króli		100 dni	1227
44. Gdańsk				
8	Kościół parafialny pw. NMP	Kaplica pw. św. Doroty	100 dni	956
			40 dni	1056
			3 lata, 3 kwadrageny	1087
			40 dni	1145
			100 dni	1226
			40 dni	1367
			40 dni	1368
	Kościół parafialny pw. NMP	Ołtarz w kościele NMP	40 dni	1154
1	Kościół pw. Świętego Ducha		5 lat, 5 kwadragen	981
2	Kościół parafialny pw. św. Jana Apostoła i Jana Ewangelisty		5 lat, 5 kwadragen	1018
			7 lat, 7 kwadragen	1193
1	Kościół klasztorny św. Brygidy		40 dni	1030
3	Kościół szpitala pw. św. Jakuba		3 lata	1080
			3 lata, 3 kwadrageny	1082
			5 lat, 5 kwadragen	1083
45. Gieglarowa (Giedlarowa)				
3	Kościół parafialny NMP, św. Mikołaja		40 dni	1184
			40 dni	1202
			40 dni	1265
46. Gniezno				
3	Katedra		Odpust jubileuszowy	905
			Odpust jubileuszowy	915
			Odpust jubileuszowy	1158
1	Procesje w Gnieźnie		40 dni	835
47. Gosławice				
1	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP		3 lata, 3 kwadrageny	703
48. Górzno				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej		10 lat, 10 kwadragen	612
			10 lat, 10 kwadragen	639

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
49. Grażawy			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	610
		10 lat, 10 kwadragen	637
50. Grunwald			
1	Kaplica	—	585
51. Grybów			
3	Bractwo bartników przy kościele parafialnym	40 dni	706
		40 dni	851
		40 dni	1019
52. Imbramowice ⁴			
1	Kościół	7 lat, 7 kwadragen	784
53. Iwanowice			
3	Kościół parafialny pw. św. Katarzyny	40 dni	552
		40 dni	571
		100 dni	842
54. Janowice			
1	Kościół pw. św. Mikołaja	—	1077
55. Jarosław			
1	Kościół	100 dni	1348
56. Jasna Góra			
16	Kościół paulinów	40 dni	707
		3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	713
		3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	735
		10 lat, 10 kwadragen	736
		40 dni	739
		5 lat, 40 dni	826
		100 dni	893
		1 rok, 40 dni	1004

⁴ Wśród zachowanych klasztornych archiwaliów nie udało się odnaleźć informacji o wspomnianej suplice w sprawie udzielenia odpustu. Następne dokumenty odpustowe pochodzą dopiero z XVII w. (bp Tomasz Oborski sufragan krakowski 11 maja 1627 roku przyznał odpust z okazji konsekracji ołtarzy Archiwum Klasztoru SS. Norbertanek w Imbramowicach, rkps *Rkps Liber Privilegiorum Monasterii Imbramovicensis... Anno Domini 1608*, s. 68. Następnie papież Innocenty X wystawił dwie bulle odpustowe, przyznając odpust zupełny, zob. Archiwum Klasztoru SS. Norbertanek w Imbramowicach, dokumenty pergaminowe z dnia 28 maja 1647 roku oraz z 21 października 1654 roku).

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
		40 dni	1005
		40 dni	1009
		40 dni	1022
		40 dni	1024
		40 dni	1026
		40 dni	1084
		100 dni	1290
		10 lat, 10 kwadragen	1316
57. Jastrzębie			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	609
		10 lat, 10 kwadragen	636
58. Jemielnica			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	589
		10 lat, 10 kwadragen	616
59. Jędrzejów			
1	Kościół klasztorny cystersów pw. św. Wojciecha	Odpust <i>ad instar</i> kościoła pw. św. Marka w Wenecji w święto Wniebowstąpienia Pańskiego (wartość nieznana)	521
1	Kościół pw. św. Katarzyny	2 lata, 2 kwadrageny, 100 dni	787
60. Jadowniki			
1	Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Prokopa	40 dni	684
61. Joniec			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	595
		10 lat, 10 kwadragen	622
62. Kajokowa			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	613
		10 lat, 10 kwadragen	640
63. Kalisz			
4	Kolegiata NMP	5 lat, 5 kwadragen	656
		7 lat, 7 kwadragen	701
		40 dni	1174
	Kolegiata NMP	Bractwo mąsjonarzy	40 dni
			859
64. Kamionka			
2	Kościół parafialny pw. NMP	2 lata, 100 dni	754
		700 lat, 700 kwadragen	755

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
65. Kazimierz				
15	Kościół pw. św. Katarzyny	Bractwo Polaków	40 dni	690
			40 dni	691
			40 dni	693
			40 dni	705
			40 dni	726
			60 dni	875
			100 dni	1064
			100 dni	1118
	Kościół pw. św. Katarzyny		100 dni	1053
			100 dni	1054
			40 dni	1071
			100 dni	843
	Kościół pw. św. Katarzyny	Kaplica pw. św. Jana Chrzcziciela	100 dni	1112
			100 dni	1114
Kościół pw. św. Katarzyny	Ołtarz pw. św. Anny i św. Elżbiety	100 dni	1123	
7	Kościół Bożego Ciała		100 dni	798
			100 dni	799
			100 dni	1361
	Kościół Bożego Ciała	Kaplica pw. św. Wawrzyńca i św. Marty	40 dni	939
	Kościół Bożego Ciała	Kaplica Najświętszej Marii Panny	100 dni	1086
	Kościół Bożego Ciała	Bractwo	40 dni	689
			40 dni	829
1	Kościół paulinów		100 dni	1317
66. Kijów				
1	Kościół	4 lata, 4 kwadrageny	758	
67. Koło				
5	Kościół bernardynów		40 dni	1031
			40 dni	1032
			40 dni	1033
			100 dni	1115
			40 dni	1219
68. Koniuchy				
4	Kościół pw. św. Piotra i Pawła		100 dni	1346
			100 dni	1369
			40 dni	1370
			100 dni	1371

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
69. Koprzywnica				
4	Bractwo literackie	40 dni	737	
		40 dni	1111	
	Bractwo tkaczy	40 dni	1244	
	Zakonnicy	Odpust zupełny	1213	
70. Koronowo				
1	Kościół cystersów	100 dni	1183	
71. Korzenna				
4	Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	40 dni	1378	
		100 dni	1128	
		40 dni	1129	
		100 dni	1330	
72. Kościan				
6	Kościół parafialny pw. NMP	Ołtarz pw. św. Jana Ewangelisty	40 dni	880
			40 dni	881
	Kościół parafialny pw. NMP	Bractwo	40 dni	927
			40 dni	1220
			40 dni	1351
	Kościół parafialny pw. NMP	5 lat, 5 kwadragen	832	
1	Kościół pw. Bożego Ciała położony poza murami miasta	100 dni	1363,	
73. Kościelec				
2	Kościół parafialny pw. św. Małgorzaty	7 lat, 7 kwadragen	700	
		—	709	
74. Kowno				
3	Kościół parafialny pw. św. Piotra	100 dni	1321	
		100 dni	1335	
		40 dni	1336	
75. Koziegłowy				
1	Kaplica pw. Świętego Krzyża	40 dni	560	
76. Koźmin				
2	Kaplica pw. Świętego Ducha w szpitalu	40 dni	667	
		1 rok, 40 dni, 100 dni	695	

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
77. Kraków ⁵				
23	Kościół NMP	Odpust <i>ad instar</i> kościoła pw. św. Marka w Wenecji w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego (wartość nieznana)	519	
		—	817	
		60 dni	877	
		7 lat, 7 kwadragen	910	
		100 dni	922	
		7 lat, 7 kwadragen	935	
		40 dni	1001	
		40 dni	1052	
		Odpust <i>ad instar</i> kościoła pw. św. Marka w Wenecji w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego (wartość nieznana)	1242	
		100 dni	1124	
	Kościół NMP	Bractwo	40 dni	562
			40 dni	563
			40 dni	564
			100 dni	901
			100 dni, 40 dni	1353
			100 dni	1372
	Kościół NMP	Kaplica	100 dni	1373
—			793	
Dla biorących udział w procesji odpust taki, jaki (<i>ad instar</i>) nadali Urban V, Marcin V, Eugeniusz IV dla biorących udział w procesji Bożego Ciała i przez jego oktawę, dla wiernych nieniosących świec			810	
Kościół NMP	Ołtarz Bożego Ciała	100 dni	822	
Procesje wokół kościoła NMP		100 dni	825	
Kościół NMP	Kaplica Bożego Ciała	5 lat, 40 dni	827	
Kościół NMP	Ołtarze	40 dni	902	

⁵ W prezentowanej tabeli nie uwzględniono nadań odpustowych (40 dni) skierowanego do wiernych uczestniczących w procesjach do katedry krakowskiej aneks I, nr 675 oraz w procesjach z relikwiami do kościoła św. Floriana, NMP i Świętego Krzyża aneks I, nr 954, są one bowiem związane z okazją odpustową, a nie miejscem.

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
6	Kościół pw. św. Barbary	100 dni	831	
		100 dni, 40 dni	550	
		7 lat, 7 kwadragen	909	
	Kościół pw. św. Barbary	Ołtarz	40 dni	529
	Kościół pw. św. Barbary	Bractwo w kościele św. Barbary	40 dni	540
		40 dni	841	
1	Kościół parafialny pw. Świętego Ducha	Odpust <i>ad instar</i> kościoła pw. św. Marka w Wenecji w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego (wartość nieznana)	531	
21	Katedra	40 dni	836	
		7 lat, 7 kwadragen	882	
		7 lat, 7 kwadragen	883	
		Odpust jubileuszowy (zupełny)	907	
		Odpust jubileuszowy (zupełny)	917	
		100 dni	921	
		Odpust jubileuszowy (zupełny)	1158	
	Katedra	Ołtarz	40 dni	549
			40 dni	569
	Katedra	Kaplica	2 lata, 2 kwadrageny, 1 rok, 2 lata	702
	Katedra	Kaplica pw. Świętej Trójcy	4 lata, 7 lat	752
			4 lata, 7 lat	766
			1 rok	782
			7 lat, 7 kwadragen	963
	Katedra	Ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP	40 dni	821
	Katedra	Kaplica	7 lat	862
	Katedra	Kaplica mansjonarzy	140 dni	899
	Wykonujący i słuchający antyfony <i>Ave Stella matutina</i> wykonywanej przez wikariuszy		100 dni	900
	Katedra	Kaplica pw. św. Kosmy i Damiana	40 dni	979
	Katedra	Kaplica pw. Świętego Ducha	5 lat	1104
	Katedra	40 dni	1076	
2	Bractwo przy kościele pw. św. Szczepana	40 dni	557	
		40 dni	768	

Licz- ba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
20	Kościół dominikanów		100 dni	567
			100 dni	873
			100 dni	874
			100 dni	876
			100 dni	887
			40 dni	933
			Odpust zupełny	998
			100 dni	1046
			40 dni	1047
			Odpust zupełny	1078
			3 lata	1107
			40 dni	1254
			Kościół dominikanów	Kaplica pw. św. Magdaleny
	Kościół dominikanów	Kaplica pw. NMP	100 dni	823
	Kościół dominikanów	Ołtarz	40 dni	863
			40 dni	864
			40 dni	865
100 dni			872	
100 dni			891	
100 dni			923	
23	Kościół franciszkanów		—	676
			40 dni	677
			100 dni	688
			100 dni	777
			40 dni	778
			—	795
			—	805
			—	806
			40 dni	807
			100 dni	808
			40 dni	830
			40 dni	869
			—	878
			Odpust zupełny	993
			Odpust zupełny	1003
			Odpust zupełny	1020
			100 dni	1059
			Odpust zupełny	1110
			100 dni	1125
	Kościół franciszkanów	Kaplica włoska	100 dni	745
			100 dni	746
			100 dni	747
	Kościół franciszkanów	Ołtarz	—	845

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
1	Klasztor klarysek	7 lat, 7 kwadragen	727
3	Kościół pw. Wszystkich Świętych	100 dni	888
		7 lat, 7 kwadragen	913
	Kościół pw. Wszystkich Świętych Bractwo ubogich	40 dni	762
1	Kościół pw. św. Michała na zamku	7 lat, 7 kwadragen	767
2	Kościół pw. Świętego Ducha	Odpust <i>ad instar</i> szpitala pw. Świętego Ducha w Rzymie (wartość trudna do oszacowania)	982
	Szpital pw. Świętego Ducha	Odpust <i>ad instar</i> bazyliki rzymskiej św. Piotra w oktawie św. Marcina i w wielką środę; bazyliki S. Maria Maggiore oraz w poświęcenie bazylik (wartość trudna do oszacowania)	1234
2	Szpitala dla ubogich scholarów przy ul. Szpitalnej	40 dni	1014
		100 dni	1051
1	Szpital kleryków przy ul. Świętego Ducha	40 dni	1017
1	Bractwo murarzy, cieśli, piekarzy	40 dni	1062
2	Kościół pw. św. Wojciecha	100 dni	1144
		40 dni	1233
1	Uniwersytet	—	1207
1	Kapituła	—	1208
78. Krosno			
1	Bractwo maryjne w kościele pw. Świętej Trójcy	7 lat, 7 kwadragen	751
1	Bractwo ziemi sanockiej	40 dni	978
1	—	—	1133
1	Bractwo przy kościele pw. Trójcy Świętej	—	1328
1	Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy	100 dni	1386
79. Kurozwęki			
1	Kościół	2 lata, 2 kwadrageny	895
80. Kurów			
1	Kościół	2 lata, 2 kwadrageny	897
81. Lelów			
1	Ołtarz pw. Bożego Ciała, Nawiedzenia NMP, św. Barbary w kościele parafialnym	40 dni	538
82. Leńcze			
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła	7 lat, 7 kwadragen	757
83. Licheń			

Liczba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
1	Kościół parafialny pw. św. Doroty		1 rok, 1 kwadragena	704
84. Lipnica				
3	Kościół parafialny NMP		100 dni	1126
			40 dni	1127
			40 dni	1377
85. Lubiń				
5	Kościół benedyktynów		40 dni	658
			40 dni	659
			40 dni	718
			40 dni	994
			100 dni, 40 dni	1349
86. Lublin				
2	Kościół parafialny pw. św. Michała		40 dni	1061
			40 dni	1066
87. Lwów				
12	Kościół dominikanów	Obraz/figura alabastrowa NMP	—	514
	Kościół dominikanów		40 dni	547
			—	565
			7 lat, 7 kwadragen	1137
			—	1240
			100 dni	1279
			—	1280
			100 dni	1289
	Kościół dominikanów	Bractwo Najświętszego Sakramentu przy kościele Bożego Ciała	Odpusty <i>ad instar</i> dominikanów (wartość trudna do oszacowania)	948
	Kościół dominikanów	Bractwo Bożego Ciała	—	1198
Kościół dominikanów	Bractwo różańcowe	—	1206	
Kościół dominikanów	Bractwo różańcowe	—	1199	
3	Kościół franciszkanów		40 dni	542
			40 dni	543
			40 dni	544
4	Szpital pw. Świętego Ducha i św. Elżbiety		7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	525
			2 lata, 2 kwadrageny	586
			3 lata	728
			2 lata, 100 dni	753
1	Krzyż na moście na przedmieściu halickim		40 dni	661

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
12	Katedra	40 dni	532	
		Odpust <i>ad instar</i> kościoła pw. NMP Anielskiej w Asyżu, 1 i 2 sierpnia (odpust zupełny)	792	
		Odpust jubileuszowy (odpust zupełny)	906	
		Odpust jubileuszowy (odpust zupełny)	916	
		Odpust zupełny	1070	
		Odpust zupełny	1113	
		Odpust jubileuszowy (odpust zupełny)	1158	
	Katedra	Kaplica pw. NMP w katedrze	40 dni	941
			40 dni	942
			40 dni	943
			40 dni	995
			100 dni	844
1	Ołtarz radziecki	—	938	
1	Bractwo garncarskie	40 dni	1139	
88. Łańcut				
1	Kaplica pw. Świętej Trójcy na zamku	5 lat, 5 kwadragen	655	
3	Bractwo	40 dni	903	
		40 dni	904	
		—	926	
89. Łapanów				
1	Bractwo przy kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja Apostoła	40 dni	682	
90. Łask				
3	Kościół parafialny pw. Michała Archanioła, św. Doroty	100 dni	1334	
		100 dni, 40 dni	1354	
	Kościół parafialny pw. Michała Archanioła, św. Doroty	Bractwo	—	1374
91. Łękawica				
1	Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Mikołaja	40 dni	681	
92. Łęczyca				
1	Kaplica pw. Świętego Krzyża w kościele dominikanów pw. św. Stanisława i św. Doroty	40 dni	814	
1	Kościół dominikanów	40 dni	999	

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
93. Łęg			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	592
		10 lat, 10 kwadragen	619
1	Kościół pw. św. Katarzyny	7 lat, 7 kwadragen, 100dni	886
94. Łętów			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	593
		10 lat, 10 kwadragen	620
95. Lysa Góra			
5	Klasztor Świętego Krzyża	3 lata, 3 kwadrageny	648
		—	912
		100 dni	1100
		7 lat, 7 kwadragen	1105
		—	1197
96. Mejszagoła			
2	Ołtarz pw. Świętej Trójcy w kościele parafialnym	100 dni	1339
		40 dni	1340
97. Melsztyn			
4	Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku	40 dni	724
		40 dni	1192
		40 dni	1291
		40 dni	1302
98. Miedniki			
3	Katedra	5 lat	645
		7 lat, 7 kwadragen	990
		7 lat, 7 kwadragen	1101
99. Minoga			
2	Kościół parafialny	7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	526
		10 lat, 10 kwadragen	527
100. Mogilno			
2	Kościół parafialny pw. św. Marcina Wyznawcy	40 dni	1079
		40 dni	1376
101. Mogiła			
17	Kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła	4 lata, 4 kwadrageny	759
		40 dni	761
		40 dni	765
		40 dni	802
		40 dni	819

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
		100 dni	1120	
		100 dni	1121	
		40 dni	1156	
		40 dni	1269	
		40 dni	1285	
		40 dni	1286	
		40 dni	1287	
		40 dni	1288	
		—	1295	
			Kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła	Bractwo ubogich
			40 dni	1362
	Klasztor		—	1209
102. Mstów				
2	Bractwo żebracze		100 dni	945
			40 dni	1108
103. Niepołomice				
1	Bractwo przy kościele parafialnym pw. 10 tys. Męczenników		40 dni	687
104. Nowy Sącz				
1	Klasztor premonstratensów		3 lata, 3 kwadrageny	585
105. Obra				
2	Kościół cystersów		40 dni	1037
			40 dni	1042
106. Obryty				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej		10 lat, 10 kwadragen	600
			10 lat, 10 kwadragen	627
107. Oliwa				
3	Kościół cystersów		40 dni	1034
			40 dni	1057
			40 dni	1148
108. Olkusz				
2	Kościół parafialny pw. św. Andrzeja		7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	515
	Kościół parafialny pw. św. Andrzeja	Ołtarz pw. św. Bartłomieja	3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	537
1	Szpital		7 lat, 7 kwadragen	588
4	Bractwo „kopackie” przy klasztorze augustianów		40 dni	858
			40 dni	860
			40 dni, 7 lat, 7 kwadragen	983
			40 dni	1028

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
109. Olszyny				
1	Kościół parafialny	40 dni	820	
110. Opatów				
1	Kościół NMP	100 dni	1122	
111. Opatowiec				
1	Bractwo różańcowe	—	1365	
112. Orneta				
1	Kaplica pw. Świętego Ducha, św. Marka	—	1331	
113. Ostroróg				
1	Kościół parafialny	7 lat, 7 kwadragen	1039	
1	Kaplica pw. św. Jakuba na przedmieściu	7 lat, 7 kwadragen	1040	
114. Pełczyska				
1	Kościół pw. św. Wojciecha	40 dni	580	
115. Pępowo				
1	Kościół pw. św. Jadwigi	5 lat, 5 kwadragen	1301	
116. Pilica				
1	Kościół parafialny pw. NMP i św. Jana Ewangelisty	5 lat, 5 kwadragen	654	
117. Pilzno				
6	Bractwo przy kościele św. Jana	40 dni	522	
		40 dni	523	
		40 dni	524	
		40 dni	545	
		40 dni	546	
		40 dni	647	
1	Kościół augustianów	40 dni	535	
118. Piotrków				
3	Kościół dominikanów	40 dni	1109	
		40 dni	1256	
		40 dni	1275	
119. Piotrowin				
1	Kościół parafialny pw. św. Tomasza Apostoła i św. Stanisława męczennika	7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	518	
120. Płock				
12	Katedra	Mansjonaria	40 dni	530

Liczba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
	Katedra	Bractwo	40 dni	796
			40 dni	1000
			40 dni	1002
			40 dni	1141
			40 dni	1168
			40 dni	1210
			40 dni	1211
			40 dni	1212
			40 dni	1382
		Katedra		100 dni
			100 dni	1135
4	Kościół dominikanów	Szpital pw. Świętej Trójcy	40 dni	534
			10 lat, 10 kwadragen	615
			10 lat, 10 kwadragen	642
	Kościół dominikanów		7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	566
1	Kościół norbertanek		—	1150
121. Płońsk				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej		10 lat, 10 kwadragen	594
			10 lat, 10 kwadragen	621
122. Pniew				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej		10 lat, 10 kwadragen	601
			10 lat, 10 kwadragen	628
123. Podegrodzie				
3	Kościół parafialny pw. św. Jakuba Apostoła		40 dni	1152
	Kościół parafialny pw. św. Jakuba Apostoła	Ołtarz pw. Świętego Krzy- ża i św. Katarzyny	40 dni	962
		Altaria pw. św. Zofii	100 dni	1297
124. Podkamień				
1	Klasztor dominikanów		—	1163
125. Podole				
1	Kościół parafialny Wszystkich Świętych		100 dni	1130
126. Połaniec				
1	Bractwo literackie		—	1278
127. Poniec				
1	Szpital i kaplica		—	857
128. Poręba Górna				
1	Kościół		—	1081

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
129. Poznań				
4	Kościół karmelitów	Odpust <i>ad instar</i> kościoła św. Marii Anielskiej w Asyżu, 1 i 2 sierpnia (odpust zupełny)	520	
		5 lat, 5 kwadragen, 100 dni	539	
		5 lat, 5 kwadragen, 100 dni	548	
		Odpust zupełny	1117	
2	Katedra	—	692	
		Jubileusz (odpust zupełny)	1261	
2	Kościół pw. św. Marii Magdaleny	Bractwo osób duchownych i świeckich przy ołtarzu pw. NMP	40 dni	809
	Kościół pw. św. Marii Magdaleny	Bractwo altarzystów	—	1364
9	Kościół dominikanów	40 dni	985	
		100 dni	1038	
		Odpust zupełny	1041	
		100 dni	1055	
		Odpust zupełny	1157	
		—	1358	
	Kościół dominikanów	Kaplica pw. NMP bractwa różańcowego	100 dni	1323
			100 dni	1329
40 dni	1333			
130. Przemyśl				
1	Katedra	—	725	
3	Cech szewski	40 dni	788	
		40 dni	1196	
		40 dni	1235	
1	Kościół pw. NMP, św. Jana Chrzciciela	7 lat, 7 kwadragen	1106	
131. Pułtusk				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	597	
		10 lat, 10 kwadragen	624	
1	Bractwo kowali	40 dni	992	
1	Kolegiata NMP	7 lat, 7 kwadragen	1147	
132. Radłów				
1	Bractwo przy kościele pw. św. Jana Chrzciciela	40 dni	803	

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
133. Radom			
4	Bractwo tkackie przy kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela	40 dni	694
		100 dni	889
		40 dni	934
		40 dni	1012
1	Ołtarz pw. Świętego Krzyża w kaplicy przy kościelnie parafialnym	40 dni	738
1	Szpital pw. Świętego Ducha	40 dni	815
5	Bractwo przy kościele pw. św. Jana	40 dni	1013
		40 dni	1067
		40 dni	1068
		40 dni	1069
		40 dni	1132
134. Radzewo			
1	Kościół pw. Narodzenia NMP	—	712
135. Radzyń			
1	Kościół parafialny	100 dni, 40 dni	1380
136. Reszel			
1	Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła, Michała Archanioła	7 lat, 7 kwadragen	1162
137. Rozdrażew			
1	Kościół parafialny pw. św. Małgorzaty	1 rok, 40 dni	696
138. Rozniszew			
1	Kościół parafialny NMP	3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	556
139. Ruże			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	607
		10 lat, 10 kwadragen	634
140. Rzezawa			
1	Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. Świętej Trójcy	40 dni	683
141. Sandomierz			
2	Kościół pw. św. Pawła	40 dni	674
	Kolegiata NMP	100 dni	892
142. Sanok			
1	Ołtarz pw. Apostołów w kościele parafialnym	100 dni	1153
		40 dni	1176
143. Scampa			
1	Kościół franciszkanów	—	1360

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
144. Scharyborz			
1	Kościół parafialny NMP	7 lat, 7 kwadragen	973
145. Sieradz			
2	Kaplica pw. Świętej Trójcy na zamku	3 lata	729
		100 dni, 40 dni	1352
1	Kościół dominikanów	100 dni	1347
146. Siewierz			
1	Kościół pw. św. Jana i Macieja	—	789
1	Kościół pw. Świętej Trójcy, św. Mateusza, NMP, św. Jana Chrzciciela	7 lat, 7 kwadragen	794
147. Skalbierz			
1	Bractwo krawców	140 dni	946
148. Skaryszew			
2	Bractwo	40 dni	776
		40 dni	1218
149. Skrzynno			
1	Kościół parafialny	—	1326
150. Smotrycz			
1	Kościół parafialny i kościół dominikanów	40 dni	1260
151. Stary Gostyń			
1	Kościół parafialny pw. św. Marcina	40 dni	718
152. Szreńsk			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	614
		10 lat, 10 kwadragen	641
153. Stawiszyn			
3	Ołtarze w kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja	40 dni	848
		40 dni	849
		40 dni	850
154. Strzelno			
3	Kościół norbertanek	—	775
		40 lat, 40 kwadragen	1182
	Kościół norbertanek	Kaplica pw. św. Barbary	40 dni
1	Kaplica pw. Świętego Krzyża pod miastem	40 dni	986
155. Szadzim			
1	Kościół parafialny pw. św. Małgorzaty	3 lata, 3 kwadrageny	699
156. Szamotuły			
1	Kościół pw. św. Stanisława	5 lat, 5 kwadragen	867

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
157. Szaniec				
1	Kościół	2 lata, 2 kwadrageny	896	
158. Szczepanów				
1	Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Marii Magdaleny	40 dni	680	
159. Szelków				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	599	
		10 lat, 10 kwadragen	626	
160. Szwelice				
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	598	
		10 lat, 10 kwadragen	625	
161. Środa				
1	Bractwo kapłanów	40 dni	1027	
162. Tarczyn				
1	Kościół pw. św. Mikołaja	100 dni	587	
163. Targowiska				
1	Kościół parafialny pw. św. Tomasza Kantauryjskiego	10 lat, 10 kwadragen	1251	
164. Tarnów				
6	Kolegiata		100 dni	846
	Kolegiata	Ołtarz pw. Panny Marii	100 dni	847
			40 dni	861
			—	989
	Kolegiata	Bractwo szewców	100 dni	1383
			40 dni	1384
165. Tolkmicko				
1	Kościół pw. św. Jakuba	5 lat, 5 kwadragen	1044	
166. Toruń				
6	Kościół dominikanów		40 dni	1058
			100 dni	1166
			40 dni	1167
			40 dni	1169
			40 dni	1217
	Kościół dominikanów	Ołtarz pw. św. Anny	40 dni	1224
3	Kościół benedyktynek pw. Świętego Ducha		100 dni	1134
			100 dni	1272
			40 dni	1276

Licz- ba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
3	Kaplica pw. św. Barbary	100 dni	1161
		40 dni	1181
		40 dni	1270
2	Kaplica szpitalna pw. św. Elżbiety poza murami	100 dni	1375
		40 dni	1379
1	Bractwo Bożego Ciała przy kościele św. Jana	40 dni	1381
167. Trąbin			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	608
		10 lat, 10 kwadragen	635
168. Trębki			
1	Kościół parafialny	5 lat, 5 kwadragen	783
169. Troki			
1	Kościół klasztorny NMP	100 dni	1119
170. Trzemeszno			
2	Udział we mszach odprawianych przez opata	40 dni	816
		40 dni	818
171. Trzepów			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	590
		10 lat, 10 kwadragen	617
172. Tuchów			
1	Bractwo szewców	40 dni	1303
173. Turobin			
1	Kościół pw. św. Dominika	5 lat, 5 kwadragen	868
174. Tyniec			
1	Udział w kazaniach Andrzeja Mnicha	40 dni, 3 lata, 3 kwadra- geny	1160
175. Uchanie			
1	Kościół parafialny pw. Najświętszej Marii Panny i św. Pawła Apostoła	100 dni, 40 dni	1187
176. Warka			
3	Kościół dominikanów	100 dni	1393
		100 dni	1394
		40 dni	1395
177. Kościoły w diecezji warmińskiej			
1	—	40 dni	1179
178. Warszawa			
1	Kaplica NMP	5 lat, 5 kwadragen	772

Liczba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
5	Szpital pw. Świętego Ducha położony koło kościoła pw. św. Marcina		—	833
			7 lat, 7 kwadragen	840
			—	852
			40 dni	856
			—	871
2	Kościół św. Jana Chrzyciela	Kaplica Wniebowzięcia NMP	7 lat, 7 kwadragen	839
	Kolegiata św. Jana Chrzyciela		Odpust jubileuszowy (zupełny)	911
179. Wawrzeńczyce				
1	Kościół parafialny		7 lat, 7 kwadragen, 100 dni	533
180. Wieliczka				
5	Bractwo tragarzy przy kościele parafialnym pw. św. Klemensa męczennika		40 dni	685
			—	573
			—	583
			—	929
			—	959
1	Bractwo kopaczy soli		40 dni	686
2	Szpital		3 lata, 3 kwadrageny	708
			1 rok, 40 dni	710
181. Wieleń				
1	Kościół cystersów		10 lat, 10 kwadragen	561
1	Przyjęcie do łask zakonu cystersów		—	866
182. Wieluń				
1	Bractwo św. Katarzyny na górze Synaj w kolegiacie w Wieluniu		—	1318
183. Wilno				
1	Kościół pw. Świętego Ducha		3 lata	646
20	Kościół parafialny pw. św. Jana		40 dni	720
	Kościół pw. św. Jana	Bractwo	40 dni	740
			40 dni	741
			40 dni	742
			40 dni	743
			40 dni	744
			40 dni	760
			40 dni	930
			40 dni	931
			40 dni	932
			40 dni	944
			40 dni	976

Liczba	Kościół/odbiorca		Wartość odpustu	Aneks I, nr
			40 dni	977
			40 dni	1006
			40 dni	1007
			40 dni	1008
			40 dni	1072
			40 dni	1073
			40 dni	1099
			—	1337
10	Katedra	Ołtarz pw. Świętego Krzyża	1 rok	721
	Katedra		1 rok	722
			3 lata, 3 kwadrageny	723
			3 lata	785
			7 lat, 7 kwadragen	786
			Odpust jubileuszowy (odpust zupełny)	908
			Odpust jubileuszowy (odpust zupełny)	918
			3 lata, 3 kwadrageny	984
			Odpust zupełny	1015
1	Wikariusze		Odpusty konfraterni Ducha Świętego (wartość trudna do oszacowania)	958
11	Kościół franciszkanów		720 dni	971
			40 dni	980
			Odpust zupełny	1116
			7 lat, 7 kwadragen	1140
			100 dni	1232
			40 dni	1344
			40 dni	1345
	Kościół franciszkanów	Ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP	40 dni	1320
			40 dni	1322
			40 dni	1324
		100 dni	1343	
2	Kościół pw. św. Mikołaja		3 lata, 3 kwadrageny	1136
			100 dni	1338
2	Bractwo		100 dni	1341
			40 dni	1342
184. Wiślica				
2	Kościół pw. NMP		5 lat, 5 kwadragen	870
			5 lat	884
185. Włocławek				
1	Kościół pw. św. Witalisa		40 dni	885

Liczba	Kościół/odbiorca	Wartość odpustu	Aneks I, nr
1	Bractwo szewców przy kościele św. Jana	40 dni	920
1	Katedra	—	1194
186. Włodzimierz			
1	Katedra pw. św. Piotra i Pawła	3 lata, 3 kwadrageny, 100 dni	553
187. Wojnicz			
2	Kościół parafialny pw. św. Mikołaja Wyznawcy	100 dni	1350
	Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Wawrzyńca	40 dni	678
189. Wyszaków			
2	Kościół parafialny w diecezji płockiej	10 lat, 10 kwadragen	602
		10 lat, 10 kwadragen	629
190. Wyszogród			
1	Kaplica pw. św. Marii Magdaleny na zamku	5 lat, 5 kwadragen	774
191. Zator			
1	Bractwo kapłanów	40 dni	673
192. Żabno			
1	Kościół pw. Trzech Króli	2 lata	828
193. Żarnowiec			
5	Bractwo w kościele pw. Świętego Krzyża	40 dni	716
		40 dni	717
		40 dni	719
		40 dni	1011
		40 dni	1186
1	Kościół szpitalny pw. Świętego Ducha i Krzyża	40 dni	1274
1	Bractwo św. Katarzyny na górze Synaj	—	1296

Tabela 28. Geografia odpustów w XVI wieku według podziału na regiony.

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Kujawy			
8	3	Byszewo	4
		Ciechocin	3
		Dekanat radziejowski	1
Litwa			
10	4	Ikażń	1
		Kowno	1
		Oszmiana	1
		Wilno	7

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Małopolska			
53	26	Biecz	1
		Bodzentyn	1
		Busko	2
		Jasna Góra	1
		Kazimierz	4
		Koprzywnica	1
		Korzenna	3
		Kraków	12
		Kraśnik	1
		Krosno	4
		Książnice Wielkie	1
		Lipnica	1
		Łysa Góra	2
		Melsztyn	2
		Miechów	1
		Mogiła	3
		Olszówka	1
		Opatowiec	1
		Opole	3
		Proszowice	1
		Przedanica	1
Radom	1		
Skotniki	1		
Tarnów	2		
Tuchów	1		
Żarnów	1		
Mazowsze			
13	5	Łowicz	1
		Płock	4
		Pułtusk	2
		Skrzynno	2
		Warszawa	4
Pomorze			
8	3	Elbląg	4
		Gdańsk	2
		Oliwa	2

Liczba nadań	Liczba miejsc	Miejsce	Liczba nadań
Ruś			
9	5	Lwów	2
		Łańcut	1
		Przemysł	3
		Sambor	1
		Sanok	2
Wielkopolska			
20	11	Gniezno	3
		Koło	1
		Kościan	2
		Łask	1
		Łaskarzewo	1
		Modra	1
		Poznań	7
		<i>Sambyn</i>	1
		Środa	1
		Warka	1
		Wschowa	1
Ziemia chełmińska			
6	3	Chełmno	1
		Chełmża	1
		Toruń	4

Źródło tabela 29.

Omówione procesy dla wieku XIV i XV znalazły swoje pełne potwierdzenie na przestrzeni 25 lat XVI wieku. Widoczna jest tutaj po raz kolejny przewaga Małopolski na czele z Krakowem, Kazimierzem oraz Mogiłą. Spadek liczby nadań dla Mazowsza był spowodowany tym, że nie pojawił się równie wybitny biskup jak Jakub. Można zaobserwować pewną zmianę, która miała miejsce w przypadku jednego z miast Wielkopolski. Poznań w ciągu ostatnich 100 lat uzyskał 17 nadań, natomiast na przestrzeni 25 lat miasto to otrzymało ich aż 8. Jeżeli ta tendencja utrzymałaby się w ciągu kolejnych lat, świadczyłoby to o wzroście liczby nadań, co mogłoby się przekładać na ogólną liczbę nadań adresowanych do mieszkańców Wielkopolski. Biorąc pod uwagę, że w diecezji poznańskiej w XVI wieku ogłaszane były stosunkowo liczne odpusty jubileuszowe, przypuszczenie to można uznać za wielce prawdopodobne. Warto po raz kolejny nawiązać do dwóch dokumentów odpustowych wydanych przez papieża Leona X, jeden z nich dotyczył katedry w Gnieźnie, a drugi kościoła w Łasku. Obydwa z nich zawierały zapis umożliwiający rozsypanie ziemi z rzymskich nekropolii na cmentarzach przykościelnych. Halina Manikowska zwróciła uwagę, że starania Jana Łaskiego można odczytać jako próbę stworzenia odpowiedników miejsc

świętych. Wynika to z faktu, że na Campo Santo w Rzymie św. Helena rozsypała niegdyś ziemię z Pola Garncarza⁷. Znamienne jest, że obydwie dotyczyły miast położonych na obszarze Wielkopolski. Być może arcybiskup pragnął odbudować znaczenie kultowe siedziby arcybiskupiej, a niejako przy okazji zadbał o rodowe włości.

Tabela 29. Geografia odpustów w XVI wieku.

Liczba	Kościół	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
1. Arcybiskupstwo gnieźnieńskie				
1	Kościół pw. św. Wojciecha	40 lat, 40 kwadragen	1547	
2. Biecz				
1	Kościół parafialny	5 lat, 5 kwadragen	1405	
3. Bodzentyn				
1	Bractwo	40 dni	1475	
4. Busko				
2	Kościół NMP	100 dni, 40 dni	1408	
		10 lat, 10 kwadragen	1589	
5. Byszewo				
4	Kościół cystersów pw. Trójcy Świętej	40 dni	1462	
		40 dni	1463	
		40 dni	1487	
		40 dni	1603	
6. Chełmża				
1	Katedra w Chełmży	40 dni	1465	
7. Chełmno				
1	Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty benedyktynek	40 dni	1532	
8. Ciechocin				
3	Bractwo przy kościele parafialnym	40 dni	1423	
		40 dni	1424	
		40 dni	1425	
9. Dekanat radziejowski				
1	Bractwo	40 dni	1410	
10. Elbląg				
1	Kaplica NMP w kościele pw. Ducha Świętego w Elblągu	40 dni	1399	
2	Kościół parafialny	Kaplica pw. św. Anny	40 dni	1453
	Kościół parafialny	Ołtarz pw. św. Barbary	40 dni	1492

⁷ H. Manikowska, *Geografia sakralna miasta...*, s. 124; eadem, *Jerozolima – Rzym – Compostela...*, s. 266–267.

Liczba	Kościół	Wartość odpustu	Aneks I, nr
1	Bractwo św. Katarzyny w kościele parafialnym Nowego Miasta Elbląga	40 dni	1523
11. Gdańsk			
1	Kaplica NMP w kościele NMP	40 dni	1421
1	Bractwo Zwiastowania NMP przy kościele św. Piotra i Pawła	—	1570
12. Gniezno			
3	Katedra pw. św. Wojciecha	40 lat, 40 kwadragen	1530
		40 lat, 40 kwadragen	1541
		Odpust <i>ad instar</i> kościoła NMP w Akwizgranie w dniu św. Bartłomieja (wartość nieznana)	1551
13. Ikaż			
1	Kościół parafialny pw. Świętego Ducha	10 lat, 10 kwadragen	1398
14. Jasna Góra			
1	Ołtarz zw. węgierskim	40 dni	1571
15. Kazimierz			
2	Kościół św. Katarzyny	40 dni	1426
	Kościół św. Katarzyny	Ołtarz pw. św. Jana Jałmużnika	10 lat, 10 kwadragen
2	Kościół pw. św. Stanisława na Skalce	1 rok, 40 dni; 20 lat, 20 kwadragen	1433
		20 lat, 20 kwadragen	1439
16. Koło			
1	Kaplica w kościele bernardynów	40 dni	1595
17. Koprzywnica			
1	Bractwo ubogich	100 dni	1446
18. Korzenna			
3	Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	40 dni	1455
		40 dni	1456
		40 dni	1457
19. Kościan			
2	Bractwo	40 dni	1432
		40 dni	1474
20. Kowno			
1	Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP	100 dni	1552
21. Kraków			
1	Kościół dominikanów	100 dni	1396
1	Kościół pw. św. Mikołaja	40 dni	1428

Liczba	Kościół		Wartość odpustu	Aneks I, nr
1	Kościół pw. św. Anny		50 lat, 50 kwadragen; 3 lata, 3 kwadrageny	1441
4	Kościół NMP	Obraz Chrystusa Ukrzyżowanego, Matki Boskiej, św. Jana Apostoła	200 dni	1491
	Kościół NMP	Kaplica pw. św. Jana Chrzyciela	20 lat, 20 kwadragen	1538
			100 lat; 50 lat; 50 lat, 50 kwadragen	1569
	Msza w kościele NMP		Odpust zupełny	1578
1	Kaplica Bractwa 11 tysięcy Dziewic w kościele pw. św. Szczepana		100 dni	1529
3	Katedra		Odpust zupełny	1561
	Katedra	Kaplica królewska	1000 lat, 100 lat, 100 kwadragen	1560
			1000 lat, 100 lat, 100 kwadragen	1568
1	Kościół pw. św. Agnieszki		10 lat, 10 kwadragen	1593
22. Kraśnik				
1	Kościół kanoników regularnych		1 rok, 40 dni	1450
23. Krosno				
1	Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy		40 dni	1430
2	Kościół franciszkanów		—	1470
			—	1519
1	Bractwo przy kościele szpitalnym		—	1592
24. Książnice Wielkie				
1	Kościół, w którym przechowywano relikwie św. Stanisława, Mikołaja, Katarzyny i Barbary		40 dni	1527
25. Lipnica				
1	Kościół parafialny NMP		40 dni	1602
26. Lwów				
1	Bractwo NMP przy kościele pw. Świętego Krzyża franciszkanów		—	1469
1	Kościół dominikanów Bożego Ciała		40 dni	1478
27. Łańcut				
1	Bractwo		—	1471
28. Łask				
1	Kościół parafialny pw. Michała Archanioła, św. Anny		40 lat, 40 kwadragen; odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy; 5 lat, 5 kwadragen	1539

Liczba	Kościół	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
29. Łaskarzewo				
1	Kościół	Odpust jubileuszowy (zupełny)	1411	
30. Łowicz				
1	Bractwo literackie	—	1486	
31. Łysa Góra				
1	Klasztor Świętego Krzyża	100 dni	1409	
32. Melsztyn				
2	Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku	40 dni	1461	
		40 dni	1524	
33. Miechów				
1	Kaplica pw. Świętego Krzyża poza miastem Miechowem	100 dni	1431	
34. Modra				
1	Kościół parafialny pw. św. Idziego	10 lat, 10 kwadragen	1444	
35. Mogiła				
2	Bractwo ubogich przy kościele pw. św. Bartłomieja	40 dni	1528	
		40 dni	1577	
1	—	—	1545	
36. Oliwa				
2	Kościół cystersów	40 dni	1482	
		40 dni	1550	
37. Olszówka				
1	Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	40 dni	1488	
38. Opatowiec				
1	Klasztor dominikanów	40 dni	1582	
39. Opole				
3	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, erygowanie bractwa ubogich w Opolu	40 dni	1597	
		40 dni	1598	
		40 dni	1599	
40. Oszmiana				
1	Klasztor franciszkanów	—	1573	
41. Płock				
3	Katedra	Bractwo NMP	40 dni	1567
	Katedra	Ołtarz pw. św. Erazma	20 lat, 20 kwadragen	1435
	Katedra		50 lat, 50 kwadragen	1434
1	Kościół norbertanek	—	1576	

Liczba	Kościół		Wartość odpustu	Aneks I, nr
42. Poznań				
3	Kościół św. Marcina poza murami miasta Poznania	Altaria św. Stanisława, Tomasza bp. Kantaureńskiego	40 dni	1520
			40 dni	1521
			40 dni	1522
1	Kościoły w diecezji poznańskiej		Odpust jubileuszowy (zupełny)	1429
1	Kaplica szpitala pw. św. Gertrudy		10 lat, 10 kwadragen	1442
1	Bractwo ubogich kapłanów przy kościele pw. św. Stanisława		40 dni	1490
1	Kościół pw. św. Michała		Odpust jubileuszowy	1411
43. Proszowice				
1	Kościół parafialny pw. Świętego Ducha wraz ze szpitalem		10 lat, 10 kwadragen	1587
44. Przedanica				
1	Kościół parafialny pw. św. Katarzyny		100 dni	1611
45. Przemyśl				
3	Cech szewski —		40 dni	1448
			40 dni	1483
			40 dni	1493
46. Pułtusk				
1	Kościół pw. św. Mateusza		20 lat, 20 kwadragen	1436
1	Kaplica pw. Świętego Krzyża w Pułtusku		10 lat, 10 kwadragen	1437
47. Radom				
1	Bractwo literackie		—	1452
48. Sambor				
1	Bractwo literackie		40 dni	1484
49. Sambyn				
1	Kościół pw. św. Szymona i Judy		Odpust jubileuszowy (zupełny)	1411
50. Sanok				
1	Bractwo kapłanów w Sanoku		10 lat, 10 kwadragen	1590
1	Bractwo w kościele parafialnym w Sanoku		—	1591
51. Skotniki				
1	Kościół pw. św. Jana		—	1419
52. Skrzynno				
2	Bractwo pw. św. Anny przy kościele parafialnym pw. św. Szczepana		40 dni/50 dni	1477
			40 dni	1476
53. Środa				
1	Bractwo kapłanów		40 dni	1557

Liczba	Kościół	Wartość odpustu	Aneks I, nr	
54. Tarnów				
2	Kolegiata	Bractwo szewców	40 dni	1420
	Kolegiata		100 dni	1555
55. Toruń				
2	Klasztor benedyktynek		Konfraternia Ducha Świętego (wartość nieznana)	1427
			Odpust zupełny	1566
1	Kaplica pw. św. Barbary		40 dni	1459
1	Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty		40 dni	1586
56. Tuchów				
1	Bractwo krawców, rzeźników i szewców przy kościele parafialnym pw. św. Jakuba Apostoła		40 dni	1454
57. Warka				
1	Kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Warce		25 lat, 25 kwadragen	1525
58. Warszawa				
1	Kaplica pw. NMP w kościele pw. św. Jana Chrzciciela		5 lat, 5 kwadragen	1438
1	Kościół św. Jana Chrzciciela		—	1534
1	Kościół augustianów		100 dni	1546
1	Kościół św. Jadwigi		Odpust jubileuszowy (zupełny)	1411
59. Wilno				
2	Katedra w Wilnie		30 lat, 30 kwadragen	1401
	Katedra	Kaplice pw. NMP, św. Andrzeja i Stanisława	20 lat, 20 kwadragen	1400
1	Kaplica pw. św. Anny w Wilnie		5 lat, 5 kwadragen	1403
1	Kościół dominikanów		Nadanie wszystkich praw, przywilejów, łask, odpustów, jakie posiada zakon braci kaznodziejów (wartość trudna do oszacowania)	1406
1	Bractwo kapłanów i świeckich		40 dni	1473
1	Kaplica należąca do bractwa NMP		40 dni	1543
1	Bractwo poza murami Wilna		10 lat, 10 kwadragen	1583
60. Wolpeń				
1	Kościół		10 lat, 10 kwadragen	1584
61. Wschowa				
1	Kościół pw. 11 tys. Dziewic		Odpust jubileuszowy	1411

Liczba	Kościół	Wartość odpustu	Aneks I, nr
62. Żarnów			
1	Kościół	—	1562

Po przedstawieniu geografii odpustów w poszczególnych wiekach warto przyrzeć się podziałowi nadań dla stolic biskupich oraz większych miast w Polsce średniowiecznej. W tym celu informacje o odpustach zebrałem w tabeli nr 29, wedle następującego układu: miasta zostały zamieszczone w kolejności alfabetycznej, wymienione zostały wszystkie miejsca, które uzyskały indulgencje w danym mieście, podane zostały informacje o łącznej liczbie nadań w każdym okresie.

Tabela 30. Podział odpustów w stolicach biskupich oraz miastach w okresie XIII–XVI w.

Miejsce	Liczba nadań w wieku				Suma
	XIII	XIV	XV	XVI	
1. Chełmża	3	0	0	1	4
Katedra	3	—	—	1	4
2. Gdańsk	5	0	15	2	22
Bractwo Zwiastowania NMP przy kościele Piotra i Pawła	—	—	—	1	1
Kościół dominikanów	5	—	—	—	5
Kościół klasztorny pw. św. Brygidy	—	—	1	—	1
Kościół parafialny NMP	—	—	8	1	9
Kościół parafialny pw. św. Jana Apostoła i Jana Ewangelisty	—	—	2	—	2
Kościół pw. Świętego Ducha	—	—	1	—	1
Kościół szpitala pw. św. Jakuba	—	—	3	—	3
3. Gniezno	0	2	4	3	9
Katedra	—	2	3	3	8
Katedra, procesje	—	—	1	—	1
4. Kazimierz	0	10	23	4	37
Kościół augustianów	—	2	15	2	19
Kościół Bożego Ciała	—	6	7	—	13
Kościół paulinów	—	—	1	2	3
Szpital	—	2	—	—	2
5. Kraków	17	34	113	12	176
Katedra	7	4	21	3	35
Kościół dominikanów	8	—	20	1	29
Kościół pw. św. Mikołaja	2	4	—	1	7
Kościół NMP	—	22	23	4	49
Kaplica na cmentarzu kościoła NMP	—	1	—	—	1

Miejsce	Liczba nadań w wieku				Suma
	XIII	XIV	XV	XVI	
Rynek, ceremonia udzielania komunii skazańcom	—	1	—	—	1
Kościół pw. św. Anny	—	—	—	1	1
Kościół pw. św. Barbary	—	1	6	—	7
Kościół pw. św. Floriana	—	1	—	—	1
Kościół pw. św. Szczepana	—	—	2	1	3
Procesja do katedry	—	—	1	—	1
Kościół franciszkanów	—	—	23	—	23
Kościół klarysek	—	—	1	—	1
Kościół pw. Wszystkich Świętych	—	—	3	—	3
Kościół pw. św. Michała na zamku	—	—	1	—	1
Kościół pw. Świętego Ducha	—	—	3	—	3
Szpital dla ubogich scholarów przy ul. Szpitalnej	—	—	2	—	2
Szpital, w którym przebywają klerycy przy ul. Świętego Ducha	—	—	1	—	1
Bractwo murarzy, cieśli, piekarzy	—	—	1	—	1
Kościół pw. św. Wojciecha	—	—	2	—	2
Uniwersytet	—	—	1	—	1
Kapituła	—	—	1	—	1
Kościół pw. św. Agnieszki	—	—	—	1	1
Procesje na terenie miasta	—	—	1	—	1
6. Lwów	0	3	34	2	39
Bractwo garncarskie	—	—	1	—	1
Bractwo NMP przy kościele pw. Świętego Krzyża	—	—	—	1	1
Katedra	—	—	12	—	12
Kościół dominikanów	—	1	12	1	14
Kościół franciszkanów	—	1	3	—	4
Krzyż na moście	—	—	1	—	1
Ołtarz radziecki	—	—	1	—	1
Szpital pw. Świętego Ducha	—	1	4	—	5
7. Miedniki	0	0	3	0	3
Katedra	—	—	3	—	3
8. Płock	2	11	17	4	34
Katedra	—	9	12	3	24
Kościół dominikanów	2	—	4	—	6
Kościół norbertanek	—	2	1	1	4
9. Poznań	3	6	17	7	33
Bractwo ubogich kapłanów przy kościele pw. św. Stanisława	—	—	—	1	1
Kaplica szpitala pw. św. Gertrudy	—	—	—	1	1
Katedra	—	6	2	—	8
Kościół dominikanów	3	—	9	—	12
Kościół karmelitów	—	—	4	—	4
Kościół pw. św. Marii Magdaleny	—	—	2	—	2

Miejsce	Liczba nadań w wieku				Suma
	XIII	XIV	XV	XVI	
Kościół pw. św. Marcina	—	—	—	3	3
Kościół pw. św. Michała	—	—	—	1	1
Kościół diecezji poznańskiej	—	—	—	1	1
10. Przemysł	0	0	5	3	8
Cech szewski	—	—	3	2	5
Diecezja	—	—	—	1	1
Katedra	—	—	1	—	1
Kościół pw. NMP, św. Jana Chrzciciela	—	—	1	—	1
11. Sandomierz	2	1	2	0	5
Kościół NMP	2	1	1	—	4
Kościół pw. św. Pawła	—	—	1	—	1
12. Toruń	5	0	15	4	24
Bractwo Bożego Ciała przy kościele pw. św. Jana	—	—	1	—	1
Kaplica na zamku	1	—	—	—	1
Kaplica pw. św. Barbary	—	—	3	1	4
Kaplica szpitalna pw. św. Elżbiety	—	—	2	—	2
Kościół benedyktynek pw. Świętego Ducha	—	—	3	2	5
Kościół dominikanów	4	—	6	—	10
Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty	—	—	—	1	1
13. Warszawa	0	1	8	4	13
Kaplica NMP	—	—	1	—	1
Kościół augustianów	—	1	—	1	2
Kościół pw. św. Jana Chrzciciela	—	—	2	2	4
Szpital pw. Świętego Ducha położony koło kościoła pw. św. Marcina	—	—	5	—	5
Kościół pw. św. Jadwigi	—	—	—	1	1
14. Wilno	0	0	47	7	54
Bractwo	—	—	2	—	2
Bractwo kapłanów i świeckich	—	—	—	1	1
Bractwo poza murami Wilna	—	—	—	1	1
Kaplica należąca do bractwa NMP	—	—	—	1	1
Kaplica pw. św. Anny w Wilnie	—	—	—	1	1
Katedra	—	—	10	2	12
Kościół dominikanów	—	—	—	1	1
Kościół franciszkanów	—	—	11	—	11
Kościół parafialny pw. św. Jana	—	—	20	—	20
Kościół pw. Świętego Ducha	—	—	1	—	1
Kościół pw. św. Mikołaja	—	—	2	—	2
Wikariusze	—	—	1	—	1

Miejsce	Liczba nadań w wieku				Suma
	XIII	XIV	XV	XVI	
15. Włocławek	0	2	3	0	5
Bractwo szewców przy kościele św. Jana	—	—	1	—	1
Katedra	—	2	1	—	3
Kościół pw. św. Witalisa	—	—	1	—	1
16. Wrocław	49	8	—	—	57
Katedra	—	1	—	—	1
Kościół dominikanów	7	1	—	—	8
Kościół franciszkanów	6	—	—	—	6
Kościół klarysek	7	—	—	—	7
Kościół NMP na Piasku	6	2	—	—	8
Kościół premonstratensów	17	2	—	—	19
Kościół pw. św. Piotra na zamku	1	1	—	—	2
Kościół pw. św. Krzyża	2	—	—	—	2
Kościół pw. św. Marii	1	1	—	—	2
Kościół pw. św. Michała	2	—	—	—	2

Źródło: Tabela 23, 25, 27, 29.

W omawianym okresie największą liczbę nadań uzyskał Kraków. W obrębie miasta można wyróżnić cztery kościoły, które niezmiennie, począwszy od XIV wieku, otrzymywały najliczniejsze odpusty. Były to kościół katedralny, Kościół Mariacki oraz dwie świątynie zakonne: dominikanów i franciszkanów. Na pierwszym miejscu wśród nich należy wymienić kościół Najświętszej Maryi Panny, który otrzymał aż 49 nadań, następnie znalazł się kościół katedralny (35), kościół pw. Świętej Trójcy (29) oraz św. Franciszka (23). W XIII wieku można wyróżnić dwa główne centra religijne — jedno skupione w katedrze, a drugie w świątyni braci kaznodziejów. Sytuacja ta uległa zmianie sto lat później, kiedy to działania mieszczan sprawiły, że świątynia Mariacka otrzymała największą liczbę nadań, przeszło 5 razy więcej niż katedra. Rozpatrując nadania udzielone w XV wieku, można zaobserwować, że świątynie zakonów mendykantkich zostały obdarowane wyjątkowo licznymi i cennymi przywilejami.

Na pobliskim Kazimierzu widoczny jest wzrost znaczenia kościoła pw. św. Katarzyny. Założony w XIV wieku, dzięki poparciu rodziny Jagiellonów uzyskał wiek później aż 15 nadań. Warto zaznaczyć, że jedno z ważniejszych miejsc kultu związane z osobą św. Stanisława posiadało zadziwiająco niewielką liczbę nadań odpustowych.

Na drugim miejscu po aglomeracji krakowskiej pod względem liczby nadań odpustów znajdował się Wrocław. Biorąc pod uwagę, że w dalszych rozważaniach nie uwzględniano nadań dla Śląska pochodzących z II połowy XIV wieku oraz późniejszych, trzeba zauważyć, iż dzielnica ta wyprzedziła w swym rozwoju inne regiony w Polsce. Analizując odpusty wystawione dla kościołów wrocław-

skich, można stwierdzić wyraźną dominację zakonów premonstratensów, kanoników regularnych, a także mendykantów.

Stolica Litwy, która przyjęła chrześcijaństwo u schyłku XIV wieku, uzyskała aż 55 nadań odpustowych. Tak znacząca liczba odpustów uzyskanych przez kościoły w Wilnie najprawdopodobniej wynikała z aktywności braci mniejszych zabiegających o indulgencje, ponadto wiązała się z licznymi odpustami udzielonymi bractwu przy kościele pw. św. Jana, a także hojnymi nadaniami dla katedry.

Lektura dokumentów odpustowych dla stolic biskupich oraz większych miast w Polsce pozwala na wysunięcie kilku wniosków. Przede wszystkim zaobserwować można wyraźny przyrost liczby nadań w wieku XV. Ponadto widoczna jest dominacja nadań dla kościołów zakonów żebraczych, czego dowodem są indulgencje dla Wrocławia, Lwowa, Krakowa, Poznania czy Wilna. We wspomnianych miastach uzyskały one większą liczbę nadań niż kościoły katedralne. Na przykładzie Krakowa czy Gdańska można zauważyć, jak istotną rolę odgrywała fara miejska, dla której mieszczanie zabiegali o kolejne indulgencje. Kolejną cechą charakterystyczną dla głównych miast w ówczesnej Polsce są nadania odpustów dla miejskich szpitali. Z całą pewnością jałmużny składane przez wiernych przy okazji odpustu wzbogacały kasę przytułków, w których schronienie znajdowali miejscy biedacy. Następnie należy wspomnieć o licznych indulgencjach udzielonych konfraterniom mieszczańskim; uzupełniają one obraz religijności ówczesnych mieszczan.

Po przedstawieniu głównych cech charakterystycznych dla nadań odpustów w miastach należy zastanowić się, w jakich ośrodkach można było dostąpić odpustu zupełnego. Informacje o tym zamieszczone zostały w tabeli nr 31. Uwzględniono w niej także odpusty jubileuszowe. Pominęto natomiast nadania związane z akcją głoszenia krucjat, przywileje indywidualne, a także nadania związane z kręgiem zakonów mendykanckich, które zostały już osobno omówione. W tabeli umieszczono informacje o przyjęciu do konfraterni Ducha Świętego, jeżeli dotyczyła ona szerszej grupy osób, podobnie postąpiono w przypadku bractwa pw. św. Katarzyny. Obie konfraternie umożliwiały swym członkom osiągnięcie odpustów zupełnych.

Tabela 31. Zestawienie nadań odpustów zupełnych w okresie XIII–XVI w.

Dzielnice		Liczba nadań w wieku				Suma
		XIII	XIV	XV	XVI	
I. Litwa		0	0	6	0	6
Wilno	Katedra	—	—	4	—	4
	Kościół franciszkanów	—	—	1	—	1
	Wikariusze	—	—	1	—	1

Dzielnice		Liczba nadań w wieku				Suma
		XIII	XIV	XV	XVI	
2. Małopolska		0	0	11	2	13
Kraków	Katedra	—	—	3	1	4
	Kościół dominikanów	—	—	2	—	2
	Kościół franciszkanów	—	—	4	—	4
	Kościół NMP	—	—	—	1	1
	Kościół pw. Świętego Ducha	—	—	1	—	1
Żarnowiec	Bractwo pw. św. Katarzyny	—	—	1	—	1
3. Mazowsze		0	0	1	1	2
Warszawa	Kościół pw. św. Jana Chrzciciela	—	—	1	—	1
	Kościół św. Jadwigi	—	—	—	1	1
4. Pomorze, Prusy		0	0	0	2	2
Toruń	Kościół benedyktynek	—	—	—	2	2
5. Ruś		0	0	6	—	6
Lwów	Katedra	—	—	6	—	6
6. Wielkopolska		0	0	8	6	14
Gniezno	Katedra	—	—	3	—	3
Łaskarzewo	Kościół	—	—	—	1	1
Poznań	Katedra	—	—	1	2	3
	Kościół dominikanów	—	—	2	—	2
	Kościół karmelitów	—	—	1	—	1
	Kościół św. Michała	—	—	—	1	1
<i>Sambyn</i>	Kościół św. Szymona i Judy	—	—	—	1	1
Wieluń	Bractwo pw. św. Katarzyny	—	—	1	—	1
Wschowa	Kościół pw. 11 tys. Dziewic	—	—	—	1	1

Źródło: Tabela 23, 25, 27, 29.

Charakterystyczny jest fakt braku nadań dla Śląska. Z XIII wieku posiadamy zaledwie jedno takie nadanie, adresowane do mieszkańców Prus wspomagających zakon krzyżacki.

Na podstawie zestawienia z tabeli nr 31 obserwujemy ewolucję polityki papieżstwa przy szafowaniu odpustami zupełnymi. Pojawiły się one dopiero w wieku XV i związane były z latami świętymi. Dzięki staraniom monarchów z dynastii Jagiellonów wierni w Królestwie Polskim oraz w Wielkim Księstwie Litewskim po nawiedzeniu wskazanych katedr uzyskać mogli łaskę odpustu zupełnego. Wart uwagi jest fakt, że takie indulgencje można było uzyskać, nawiedzając także kościoły zakonów żebraczych.

Zastanawia fakt, że zbliżona liczba nadań odpustów zupełnych została udzielona kościołom położonym na obszarze Małopolski (13) i Wielkopolski (14). Przypadek tej drugiej dzielnicy zasługuje na uwagę. Obok kościołów katedralnych w Gnieźnie i Poznaniu odpust taki można było uzyskać w niewielkich

miejsowościach, takich jak Łaskarzewo czy Wschowa. Wynikało to z faktu, że w XVI wieku został ogłoszony jubileusz na obszarze Wielkopolski, podczas którego przeprowadzono zbiórkę pieniędzy na rozbudowę katedry poznańskiej. Nadania te ukazują ewolucję, jaka zaszła przy udzielaniu tego rodzaju odpustów. Pierwotnie zarezerwowane były one dla krzyżowców walczących z wrogami wiary chrześcijańskiej, później dostąpić ich można było, pielgrzymując do Rzymu w czasie lat świętych, następnie już nie trzeba było udawać się do Wiecznego Miasta, gdyż odpust jubileuszowy można było uzyskać na terenie kraju; w XV wieku zaczęto udzielać go w celu uzyskania funduszy na odbudowę kościołów mendykantów zniszczonych przez pożar, czego dowodzą bulle odpustowe dla Krakowa czy Poznania. Ogłoszenie tej zbiórki w 1503 roku sprawiło, że liczba nadań odpustów zupełnych udzielonych miastom Wielkopolski przekroczyła liczbę odpustów przyznanych miejscom położonym w Małopolsce.

Warto podkreślić, że omawiane zestawienie z całą pewnością nie jest kompletne. Wynika to z faktu, że na obszarze Polski wystawiono znacznie więcej nadań odpustów zupełnych w stosunku do zachowanych dokumentów. Sytuacja ta jest spowodowana tym, że w XV i XVI wieku pojawili się wysłannicy rzymskich duchaków, którzy w zamian za złożenie datków finansowych na utrzymanie biedaków w rzymskim szpitalu przyjmowali do konfraterni Ducha Świętego, a także wysłannicy klasztoru pw. św. Katarzyny na Górze Synaj erygujący bractwa pod wezwaniem tej świętej. Członkowie tych bractw mogli czerpać ze skarbcza licznych odpustów zupełnych udzielonych przez papieży. Z XV wieku zachowały się dwa niezwykle interesujące dokumenty, na mocy których erygowano w Żarnowcu i Wieluniu konfraternie pw. św. Katarzyny. Trudno sobie wyobrazić, aby jedynie w tych dwóch miejscach powstały wspomniane bractwa, skoro wysłannicy tych klasztorów oferowali możliwość uczestniczenia w tak rozległych łaskach i przywilejach duchownych. Bractwo to najprawdopodobniej zostało erygowane w klasztorze bernardynów pw. św. Katarzyny. Przypuszczenie to wynika z faktu, że w tym ośrodku żywy był kult związany ze św. Katarzyną Aleksandryjską. Jeszcze w XIV wieku jej relikwie sprowadził do eremu położonego u stóp Łysicy rycerz Więclawek. Znana jest ponadto pielgrzymka do Ziemi Świętej i do klasztoru św. Katarzyny na górze Synaj gwardiana bernardynów Jana Tarło⁸.

⁸ *Memoriale ordinis fratrum Minorum*, s. 204, 219; S. Bylina, *Mesjasz z Gór Świętokrzyskich*, w: idem, *Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 142–143; M. Maciszewska, *Klasztor bernardynski w społeczeństwie polskim 1453–1530*, Warszawa 2001, s. 115–116, 169.

IV. STATYSTYKA LICZBY DOKUMENTÓW ODPUSTOWYCH

W rozdziale tym podjąłem próbę zastosowania metody statystycznej do zbadania tendencji wzrostowych i spadkowych w zakresie nadawania odpustów w okresie od XIII do XVI wieku. Aby pokazać zmiany w tym zakresie, odpowiednie dane przedstawiłem w tabelach i wykresach według podziału na poszczególne stulecia. W zamieszczonych tabelach dokonałem następującego podziału: liczba nadań i liczba dokumentów odpustowych. Podział ten był konieczny, gdyż często ten sam dokument odpustowy służył do wpisywania kolejnych nadań odpustowych. W większości przypadków nadania te mają datę wystawienia. Jednakże niewielka liczba dokumentów (ich zestawienie zamieszczono w dalszym ciągu rozdziału) jest jej pozbawiona, a na podstawie zachowanych materiałów źródłowych trudno stwierdzić, kiedy je wystawiono. Z tych względów w tabeli graficznej pokazującej ogólną liczbę nadań odpustowych w poszczególnych stuleciach uwzględnione zostały jedynie dokumenty datowane.

Tabela 32. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XIII wieku.

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1214	2	2	3, 4
1217	2	2	5, 6
1218	2	2	7, 8
1219	1	1	9
1221	1	1	11
1227	5	5	13, 14, 15, 16, 17
1230	3	3	18, 19, 20
1232	1	1	21
1233	4	4	22, 23, 24, 25
1234	1	1	26
1235	1	1	27
1236	1	1	28
1237	1	1	29
1238	1	1	30
1239	1	1	31
1241	1	1	32
1243	5	5	34, 36, 37, 38, 39
1245	4	4	41, 42, 43, 44

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1246	3	3	45, 46, 47
1247	4	5	48, 49, 50, 51
1248	4	3	52, 53, 54, 55
1249	2	2	56, 57
1250	2	2	58, 59
1251	7	7	60, 61, 62, 63, 64, 65, 66
1252	4	4	67, 68, 69, 70
1253	17	17	71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87
1254	10	10	89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98
1255	2	2	99, 101
1256	13	13	101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113
1257	18	18	114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131
1258	4	4	132, 133, 134, 135
1259	1	1	136
1260	2	2	137, 138
1261	2	2	140, 141
1262	15	15	142, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157
1263	7	7	158, 159, 160, 161, 162, 163, 164
1264	1	1	165
1265	12	12	169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180
1266	1	1	181
1267	7	7	182, 183, 184, 185, 186, 187, 188
1268	8	8	189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196
1269	2	2	197, 198
1270	2	2	199, 200
1271	2	2	201, 202
1272	1	1	204
1274	1	1	205
1277	2	2	208, 209
1278	1	1	210
1279	1	1	211
1280	1	1	212
1282	1	1	214
1284	1	1	215
1285	7	3	216, 217, 218, 219, 220, 221, 222

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1286	1	1	223
1287	1	1	224
1288	3	3	225, 226, 229
1289	1	1	230
1290	3	3	231, 232, 233
1291	6	6	234, 235, 236, 237, 238, 239
1292	1	1	240
1293	2	2	241, 242
1294	4	4	243, 244, 245, 246
1295	3	3	247, 248, 249
1296	6	6	250, 251, 252, 253, 254, 255
1298	5	4	256, 257, 258, 259, 261
1299	1	1	262
1300	3	3	263, 264, 265

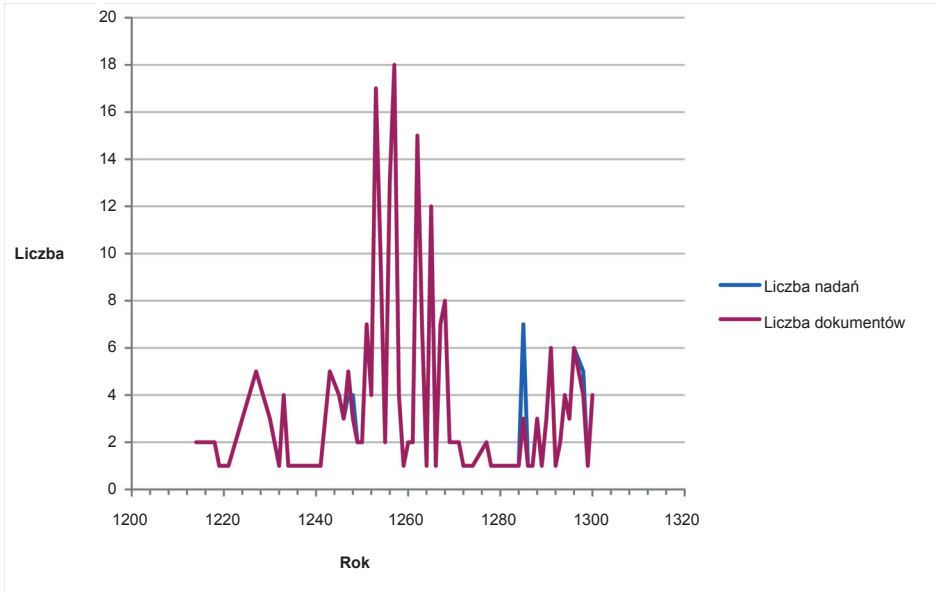
Tabela 33. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XIII wieku.

Przedział czasowy	Nadający	Liczba nadań	Aneks I, nr
1213–19–29 IV	Innocenty III	1	2
1221, 1222, 1223	Grzegorz z Krescencji, kardynał tytułu św. Teodora, legat papieski	1	10
1227–1241	Grzegorz IX	1	12
1243–1254	Innocenty IV	1	33
1243, 23 IX–7 X	Innocenty IV	1	35
1244–1245	Innocenty IV	1	40
1254–1261	Aleksander IV	1	88
1262, 26 III–21 VII	Urban IV	1	143
1261–1264	Urban IV	1	139
1265–1268	Klemens IV	3	166, 167, 168
1272–1276	Grzegorz X	1	203
1277–1280	Mikołaj III	2	206, 207
1281–1285	Marcin IV	1	213
1288–1292	Mikołaj IV	2	227, 228
bez daty	Jan bp krakowski	1	260

Jak wynika z tych zestawień, nadania bez dokładnej daty wystawienia stanowią niewielki odsetek ogółu znanych dokumentów odpustowych. Można było je w przybliżeniu datować według lat pontyfikatów papieży, ich wystawców. Tych

19 nadań nie zmienia ogólnego obrazu nadań odpustowych w omawianym okresie.

Wykres 7. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XIII wieku.

Źródło: Tabela 32.

Na podstawie przedstawionego wykresu możemy zaobserwować wzrost w XIII wieku nadań dokumentów odpustowych wystawionych w formie pisemnej. Był on spowodowany kilkoma czynnikami. Do upowszechnienia się odpustów walcie przyczynił się w Polsce ruch krucjatowy skierowany przeciw poganom zamieszkującym sąsiednie ziemie. Kolejnym czynnikiem były wzmożone procesy urbanizacyjne na Śląsku. W rezultacie powstania miast pojawiły się w Polsce zakony mendykanckie. Dzięki papieżom i biskupom otrzymali oni szereg odpustów stabilizujących ich położenie materialne. Kolejnym czynnikiem były kanonizacje rodzimych świętych i kult miejsc z nimi związanych: Kraków w przypadku św. Stanisława i Trzebnica w przypadku św. Jadwigi. Nie można też zapominać, że w tym stuleciu w religijności polskiej indulgencje zaczęły odgrywać coraz większą rolę.

Niewielka liczba nadań odpustowych na początku XIII wieku wynikała z opóźnienia recepcji nowych prądów religijnych w tym regionie Europy. Warto w tym miejscu zacytować postanowienia IV soboru laterańskiego:

Ponadto, nierozważne i nadmierne odpusty, których nie wstydzą się udzielać niektórzy zwierzchnicy kościołów, jest lekceważeniem (władzy) kluczy Kościoła oraz osłabianiem pokutnego zadośćuczynienia.⁹

W czasie gdy w Europie Zachodniej nadmiernie szafowano odpustami, w Polsce ogłoszono zaledwie 4 dokumenty odpustowe (dwa z nich dotyczyły krucjat)¹⁰. Najwięcej nadań pojawiło się u schyłku lat czterdziestych i w latach pięćdziesiątych XIII w. w związku krucjatami skierowanymi przeciwko Prusom. Wierni otrzymywali wówczas odpusty za udział w wyprawie krzyżowej bądź za wysłuchanie kazania krucjatowego. Po zakończeniu podboju Prus przez krzyżaków obserwujemy spadek nadań odpustów krucjatowych. Innego typu miały nadania z lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XIII wieku. Miały one związek z kanonizacjami św. Stanisława i św. Jadwigi. Wzrost liczby nadań odpustowych łączy się także z osiedlaniem zakonów mendykanckich.

Zwiększenie liczby nadań w połowie XIII wieku było też efektem działalności na ziemiach polskich legatów papieskich. Wystawili oni z upoważnienia papieża aż 31 dokumentów. Najlepszym przykładem są dokumenty wystawione podczas ich pobytu we Wrocławiu dla kościołów miejskich¹¹. Można przypuszczać, że duchowni, korzystając z pobytu tych dostojników, podejmowali starania o wydanie dyplomów indulgencyjnych. Z całą pewnością akcja ta nie była aż tak kosztowna i czasochłonna jak podejmowanie analogicznych starań w kurii papieskiej.

Kolejna tendencja wzrostu liczby nadań odpustowych pojawiła się w okresie zagrożenia tatarskiego, zwłaszcza po drugim najeździe¹². W okresie tym wielokrotnie zachęcano do przyjęcia krzyża i wyruszenia przeciwko barbarzyńcom. Innym wytłumaczeniem tego zjawiska może być przemiana, która dokonała się w mentalności społeczeństwa na skutek zniszczeń i rzezi ludności. Być może strach i obawa o życie bardziej skłaniały do refleksji na temat losu duszy po śmierci. By zapewnić sobie pewność zbawienia w niepewnej sytuacji, wierni zabiegali o uzyskanie nadań odpustowych.

Czy ogólne tendencje zapoczątkowane w wieku XIII utrzymały się w kolejnym stuleciu? Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy przyjrzeć się nadaniom odpustowym w XIV wieku wedle identycznego schematu, jaki przyjęto dla wieku XIII.

⁹ *Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski*, t. II: (869–1312) Konstantynopol IV, Lateran I, Lateran II, Lateran III, Lateran IV, Lyon I, Lyon II, Vienne, układ i opracowanie A. Baron, H. Pietras, Kraków 2007, s. 307.

¹⁰ Aneks I, nr 1, 2, 3, 4.

¹¹ Aneks I, nr 10, 45, 46, 91, 92, 93, 145, 157, 160.

¹² Zob. szerzej przekazy źródłowe przedstawiające najazdy oraz samych Tatarów R. Urbański, *Tartarorum gens brutalis. Trzynastowieczne najazdy mongolskie w literaturze polskiego średniowiecza na porównawczym tle piśmiennictwa łacińskiego antyku i wieków średnich*, Warszawa 2007, s. 143–173, 197–261.

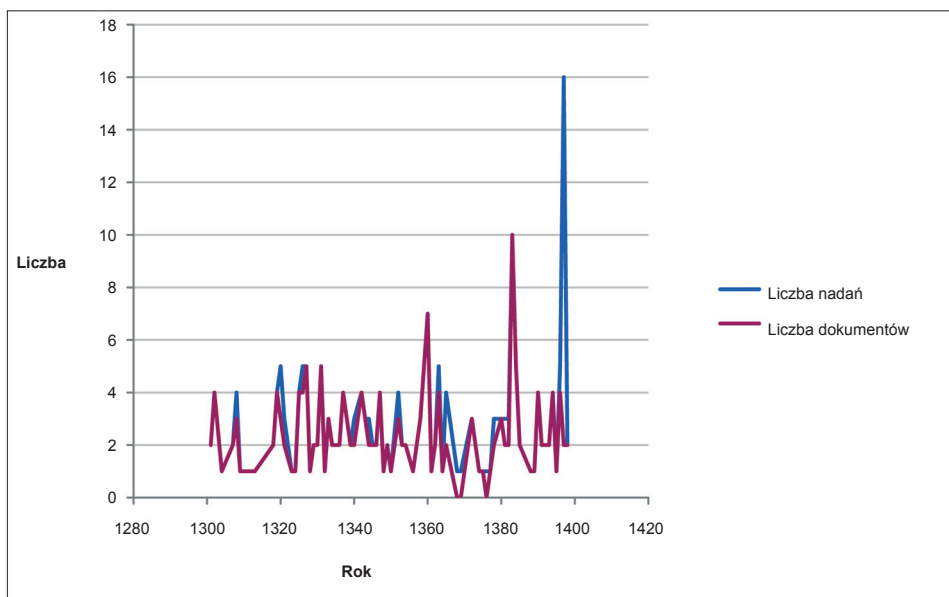
Tabela 34. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XIV wieku.

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1301	2	2	266, 267
1302	4	4	271, 272, 273, 274
1304	1	1	275
1307	2	2	276, 277
1308	4	3	278, 279, 280, 281
1309	1	1	282
1310	1	1	283
1311	1	1	284
1313	1	1	285
1317	1	1	288
1318	2	2	289, 290
1319	4	4	291, 292, 293, 294
1320	5	3	295, 296, 297, 298, 299
1321	3	2	300, 301, 302
1323	1	1	303
1324	1	1	304
1325	4	4	305, 306, 307, 308
1326	5	4	309, 310, 311, 312, 313
1327	5	5	314, 315, 316, 317, 318
1328	1	1	319
1329	2	2	320, 322
1330	2	2	323, 324
1331	5	5	325, 326, 327, 328, 329
1332	1	1	330
1333	3	3	331, 332, 333
1334	2	2	334, 335
1336	2	2	336, 337
1337	4	4	338, 339, 340, 341
1338	3	3	342, 344, 345
1339	2	2	346, 347
1340	3	2	348, 349, 350
1342	4	4	351, 352, 353, 354
1343	3	3	355, 356, 357
1344	3	2	358, 359, 360
1345	2	2	361, 362
1346	2	2	363, 365
1347	4	4	366, 367, 369, 370
1348	1	1	372
1349	2	2	373, 374

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1350	1	1	375
1352	4	3	377, 378, 379, 380
1353	2	2	381, 382
1354	2	2	383, 384
1356	1	1	385
1358	3	3	386, 387, 388
1360	7	7	389, 390, 391, 392, 393, 394, 395
1361	1	1	396
1362	2	2	398, 399
1363	5	4	400, 401, 402, 403, 404
1364	1	1	405
1365	4	2	406, 407, 408, 409
1368	1	0	412
1369	1	0	413
1372	3	3	414, 415, 416
1373	2	2	417, 418
1374	1	1	419
1375	1	1	420
1376	1	0	421
1377	1	1	422
1378	3	2	423, 424, 425
1380	3	3	426, 427, 428
1381	3	2	429, 430, 431
1382	3	2	434, 435, 436
1383	10	10	437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446
1384	5	5	447, 448, 449, 450, 451
1385	2	2	452, 453
1388	1	1	454
1389	1	1	455
1390	4	4	457, 458, 459, 460
1391	2	2	461, 462
1392	1	1	464
1393	2	2	465, 466
1394	4	4	467, 468, 469, 470
1395	1	1	471
1396	5	4	473, 474, 475, 476, 477
1397	16	2	479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494
1398	2	2	495, 496
1399	6	5	497, 498, 499, 500, 501, 502
1400	11	11	503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513

Tabela 35. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XIV wieku.

Przedział czasowy	Nadający	Liczba nadań	Aneks I, nr
1302–1319	Henryk bp wrocławski	3	268, 269, 270
1316–1334	Jan XXII	2	286, 287
1321–1326	Nanker bp krakowski	1	301
bez daty	Jan bp krakowski	4	321, 343, 368, 478
bez daty	brak danych	1	368
1348–1366	Bodzęta bp krakowski	1	371
1350–1366	Bodzęta bp krakowski	1	376
1362–1370	Urban V	1	397
1367–1380	Florian bp krakowski	1	410
1367–1380	Florian bp krakowski	1	411
1382–1392	Jan bp krakowski	1	432
przed 1382 14 IX	Urban VI	1	433
przed 1390 VI	Wacław bp Sarepty, sufragan krakowski	1	456
1392–1412	Piotr Wysz bp krakowski	1	463
1396–1425	Jakub bp płocki	1	364
1396–1425 27 V	Jakub bp płocki	1	472

Wykres 8. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XIV wieku.

Źródło: Tabela 34.

Przed zinterpretowaniem wykresu nr 8 trzeba poczynić kilka zastrzeżeń. Jak już wspominałem, przy badaniu nadań odpustowych przyjęto kryterium przynależności danych ziem do państwa polskiego. Jest to o tyle istotne, że przedstawiony wykres nie uwzględnia odpustów wystawionych dla Pomorza Gdańskiego po zajęciu tego obszaru przez Krzyżaków oraz Śląska począwszy od II połowy XIV wieku. Pominięcie tych dwóch najbardziej zurbanizowanych dzielnic sprawiło, że całościowa liczba nadań odpustowych wystawionych w wieku XIV jest niższa niż w okresie wcześniejszym. Na ogólną liczbę odpustów wpływ wywarł także stopień zachowania materiałów źródłowych, zwłaszcza pochodzących z kancelarii papieskiej. Podczas przenoszenia archiwum z Awinionu do Rzymu część materiałów bezpowrotnie zaginęła.

W XIV wieku starano się o powiększenie już raz udzielonego odpustu. Inicjatywa w tym kierunku mogła wychodzić zarówno ze strony stanu duchownego, jak i osób świeckich, np. patronów kościołów bądź członków bractw religijnych. Wyrażna była praktyka dopisywania kolejnych nadań na wystawionych wcześniej dokumentach odpustowych. Dowodzi tego różnica pomiędzy liczbą nadań a ilością dokumentów.

O tendencji wzrostowej widocznej w wieku XIV zadecydowały podobne czynniki jak w przypadku poprzedniego okresu. Była ona rezultatem kontynuowania procesów kolonizacyjnych, dzięki któremu zwiększała się liczba parafii, a przez to poszerzył się krąg potencjalnych odbiorców nadań odpustowych. Także i w tym okresie obecność papieskich legatów sprzyjała wzrostowi liczby dokumentów odpustowych. Charakterystyczne są tutaj nadania kardynała Dymitra. Spośród 13 wystawionych przez niego dokumentów większość została wystawiona dla krakowskich kościołów, gdzie też on sam przebywał¹³.

Pojawiły się także nowe zjawiska, przede wszystkim ruch bracki. Na większą skalę zadecyduje on o ogólnym wzroście nadań odpustowych w wieku następnym. Kolejnym czynnikiem były starania podejmowane przez wiernych w celu uzyskania nadań odpustowych, często połączone z działalnością fundacyjną rycerstwa i mieszczaństwa.

Analiza ogólnej liczby nadań odpustowych z XIV wieku wskazuje na to, że niszczycielski pochód czarnej śmierci ominął Polskę. W Europie Zachodniej obserwować można wówczas wzmogoną liczbę nadań odpustów, wzrasta także liczba lat i kwadragen, którymi obdarowywano wiernych¹⁴. W latach 1348–1350 nie można zaobserwować nadań dla szpitali, w których mieli przebywać chorzy. Wśród wszystkich nadań odpustowych udzielonych w XIV wieku zaledwie kilka razy spotykamy informacje o zarazach, wszystkie one jednak zostały zamieszczone w księgach formularzy kancelarii biskupa wrocławskiego oraz płockiego¹⁵.

¹³ Aneks I, nr 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 448, 449, 450, 451, 452.

¹⁴ R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 31.

¹⁵ Aneks II, nr I, II, XVIII.

Podobnie jak to miało miejsce w XIII wieku, widoczny jest stopniowy wzrost liczby nadań. Zjawisko to trwało aż do lat osiemdziesiątych, kiedy nastąpiło gwałtowne załamanie, przewyciężone w następnej dekadzie tego stulecia. Nęcąca jest hipoteza, by ten nagły wzrost liczby nadań w latach dziewięćdziesiątych przypisać wstąpieniu na tron polski Władysława Jagiełły. Jako neofita król ten zabiegał o swój wizerunek monarchy wyjątkowo religijnego, zwłaszcza że oskarżano go o pozorne przyjęcie chrztu. Wizerunkowi temu mogły służyć starania o uzyskanie odpustów dla swych poddanych. Niestety, analiza dokumentów zawartych w aneksie pracy wskazuje, że król podjął takie starania dopiero w 1419 roku. Tendencja wzrostowa widoczna w latach dziewięćdziesiątych XIV wieku była efektem działalności biskupa sufragana poznańskiego, który udzielił 15 nadań dla kościoła cystersów w Paradyżu¹⁶.

Tabela 36. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XV wieku.

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1401	12	10	514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525
1402	9	9	526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534
1403	5	5	535, 536, 537, 538, 539
1404	1	1	540
1405	3	2	541, 542, 545
1406	5	4	546, 547, 548, 549, 550
1409	7	7	551, 552, 553, 554, 555, 556, 557
1410	3	3	558, 559, 560
1411	2	2	561, 562
1412	6	6	565, 566, 567, 568, 569, 570
1413	2	2	571, 572
1414	3	3	573, 574, 575
1415	6	6	576, 577, 578, 579, 580, 581
1418	64	11	583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646
1419	2	2	647, 648

¹⁶ Aneks I, nr 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494.

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1420	11	8	649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659
1421	6	6	660, 661, 662, 663, 665, 666
1422	3	3	667, 668, 669
1423	16	11	670, 671, 672, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701
1424	5	4	702, 703, 704, 705, 706
1425	7	7	707, 708, 709, 710, 711, 712, 713
1426	5	5	714, 715, 716, 717, 718
1427	6	4	719, 720, 721, 722, 723, 724
1428	5	5	725, 726, 727, 728, 729
1429	7	7	730, 731, 732, 733, 734, 735, 736
1430	8	4	737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744
1431	5	5	745, 748, 749, 750, 751
1432	9	8	752, 753, 754, 756, 757, 758, 759, 760, 761
1433	3	3	762, 763, 764
1434	4	4	765, 766, 767, 768
1435	8	8	769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776
1436	7	7	778, 779, 780, 781, 782, 783, 784
1437	8	8	785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792
1438	3	3	793, 794, 795
1439	5	5	797, 798, 799, 800, 801
1440	3	3	802, 803, 804
1441	13	13	805, 806, 807, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818
1442	11	10	819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829
1443	8	8	830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837
1444	7	7	838, 839, 840, 841, 842, 843, 844
1445	8	7	845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852
1446	7	6	853, 856, 857, 858, 859, 860, 861
1447	7	7	862, 863, 864, 865, 866, 867, 868
1448	9	9	869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1449	10	10	879, 880, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889
1450	21	17	890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911
1451	7	4	913, 914, 915, 916, 917, 918, 919
1452	1	1	920
1453	7	7	921, 922, 923, 924, 925, 926, 927
1454	5	4	929, 930, 933, 934, 935
1455	14	14	938, 939, 940, 941, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953
1456	5	5	954, 955, 956, 957, 958
1457	4	3	959, 960, 961, 962
1458	4	4	968, 963, 964, 965
1459	6	6	966, 967, 968, 969, 970, 971
1460	10	7	972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981
1461	7	7	982, 983, 984, 985, 986, 987, 988
1462	11	10	989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999
1463	10	6	1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1009, 1010
1464	5	4	1012, 1013, 1014, 1015, 1016
1465	5	4	1017, 1018, 1019, 1020, 1021
1466	12	8	1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033
1467	23	23	1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057
1468	14	9	1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071
1469	8	6	1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079
1470	8	7	1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087
1471	10	7	1099, 1100, 1101, 1102, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109
1472	19	18	1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1128, 1130, 1131
1473	5	5	1132, 1028, 1134, 1135, 1136
1474	4	4	1137, 1138, 1139, 1140

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1475	25	24	1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166
1476	7	7	1167, 1169, 1170, 1172, 1173, 1174, 1175
1477	3	2	1176, 1177, 1178
1478	7	7	1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185
1479	6	5	1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191
1480	5	4	1192, 1193, 1194, 1195, 1196
1481	21	15	1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218
1482	6	4	1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224
1483	10	8	1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235
1484	7	7	1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248
1486	7	7	1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255
1487	7	7	1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262
1488	8	6	1263, 1264, 1265, 1266, 1268, 1269, 1270, 1271
1489	6	4	1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277
1490	11	9	1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1289
1491	4	3	1290, 1291, 1292, 1293,
1492	18	7	1298, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313
1493	10	10	1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324
1494	10	8	1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334
1495	13	5	1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347
1496	15	13	1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363
1497	4	1	1364, 1366, 1367, 1368
1498	7	4	1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375
1499	8	5	1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386
1500	7	7	1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394

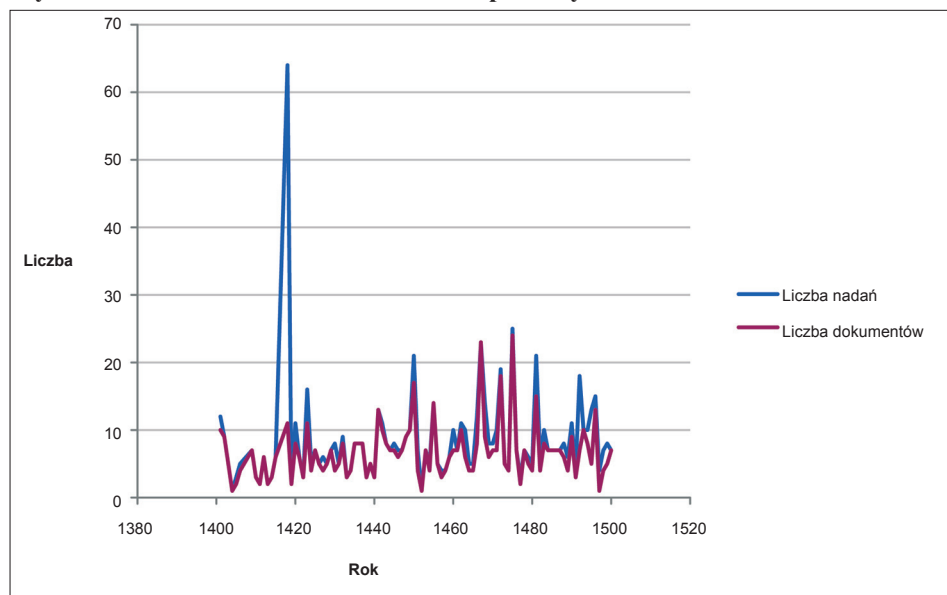
Tabela 37. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XV wieku.

Przedział czasowy	Nadający	Liczba nadań	Aneks I, nr
Ok. 1395–1401, 1412 i n.	Zbigniew bp laodycejski, sufragan halicki	2	543, 563
—	Jan bp mołdawski	1	544
1412–1422	Mikołaj abp gnieźnieński	1	564
1417–1431	Marcin V	1	582
1423–1455	Zbigniew bp krakowski	16	664, 673, 674, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 904
brak danych	brak danych	1	675
1423–1455	Kardynał Pileo	1	688
brak danych	Biskup krakowski	1	746
brak danych	Biskup płocki	1	747
1436–1455	Zbigniew bp krakowski	1	777
1439–1463	Paweł bp płocki	1	796
brak danych	Paweł kardynał	1	808
brak danych	Jan abp gnieźnieński	1	854
brak danych	(Maciej?) bp przemyski	1	855
1449–1455	Zbigniew kardynał, bp krakowski	1	878
brak danych	Bernard bp sufragan poznański	1	881
brak danych	Mikołaj bp kamieniecki	1	931
1453–1464	Jerzy bp miednicki	1	932
1454?–1456	Kalikst III	1	928
1455–1458	Kalikst III	2	936, 937
brak danych	Jan bp mołdawski	1	942
brak danych	Mikołaj bp kamieniecki	1	943
1449–1473	Klemens bp kijowski	1	1008
1464–1498	Paweł bp laodycejski	1	1011
1466–1478	Wincenty bp chełmiński	1	1050
1471–1484	Sykstus IV	11	1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098
1471–1479	Paweł bp chełmiński	1	1103
Po 1472	Marek kardynał, legat	1	1121
1472–1498	Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski	2	1127, 1129
1475–1480	Kazimierz bp płocki, książę mazowiecki	1	1141
1476–1495	Jakub bp margaryteński	1	1168
1483–1489	Bp warmiński	1	1230

Przedział czasowy	Nadający	Liczba nadań	Aneks I, nr
1484–1492	Innocenty VIII	4	1236, 1237, 1238, 1267
1484–1492	brak danych	1	1239
1484–1492	Innocenty VIII, kardynałowie	1	1240
1484–1492	Kardynałowie, biskup Jan	1	1241
1490–1493	Zbigniew abp gnieźnieński	1	1288
1492–1503	Aleksander VI	1	1294
Po 1492–1522	brak danych	1	1295
1493–1503	Fryderyk Jagiellończyk, kardynał, abp gnieźnieński	1	1314
1497–1498	—	1	1365
1499–1503	Marian bp laodycejski, sufragan krakowski	3	1376, 1377, 1378
1500–1502	Fryderyk Jagiellończyk, kardynał	1	1387
1500, 23 VIII–1503	Marian bp laodycejski, sufragan krakowski	1	1395

Znaczny udział dokumentów, które nie posiadały dokładnej daty wystawienia, był spowodowany podobnymi czynnikami jak w przypadku nadań z XIV wieku. W przypadku części z nich możliwe było jedynie określenie ram pontyfikatu papieża, którzy wystawili wspomniane nadania.

Wykres 9. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XV wieku.

Źródło: Tabela 36.

Analiza liczby nadań udzielonych w XV wieku wskazuje na kilka prawidłowości. Przede wszystkim ujawnił się większy rozrzew pomiędzy liczbą nadań a dokumentami odpustowymi. Świadczy to o tym, że w omawianym okresie coraz częściej występowało o poszerzenie raz udzielonych nadań. Proces ten widoczny był już w wieku wcześniejszym.

Na ogólny wzrost liczby nadań odpustów w XV wieku wpływ miało kilka czynników. Przede wszystkim zadecydował o tym rozwój kancelarii papieskich i biskupich. W tym czasie lawinowo wzrasta liczba ogłaszanych dokumentów, wśród których były także i dokumenty odpustowe. Dowodzą tego liczne zachowane formularze odpustowe, jakimi posługiwały się kancelarie biskupie w Polsce. W omawianym okresie papieństwo jeszcze częściej niż w poprzednich latach posługiwało się hojnymi nadaniami odpustowymi w celu zyskania dodatkowego źródła dochodów, niezbędnego choćby do realizacji planów odzyskania Ziemi Świętej z rąk Turków.

Można zaobserwować intensyfikację liczby nadań w momentach pojawienia się zagrożenia tureckiego, np. związanego z agresją na wyspę Rodos. Gwałtowny wzrost liczby nadań widoczny po roku 1415 nie był spowodowany — jak można by się spodziewać — akcją głoszenia krucjat wymierzonych w husytów — tak jak miało to miejsce w przypadku nadań związanych z organizacją wypraw przeciwko Turkom z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XV w. Wy tłumaczenie tej tendencji wzrostowej przynoszą dwie supliki biskupa płockiego Jakuba w sprawie nadań odpustowych dla szeregu kościołów parafialnych.

Wy tłumaczenie tendencji wzrostowej ogólnej liczby nadań odpustów należy wiązać z obecnością na ziemiach polskich legatów papieskich, którzy wystawili łącznie 49 dokumentów. Tak więc wzrost z lat sześćdziesiątych wynika z aktywności Baptysty z Rzymu, biskupa Camerino¹⁷, a także Rudolfa z Rudesheim, biskupa lawantyńskiego¹⁸. Podobnie pobyt kardynała Marka Barbo, patriarchy Akwilei w Polsce w roku 1472 zaowocował licznymi nadaniami¹⁹.

W XV wieku nie obserwujemy zwiększonej liczby nadań odpustowych związanej z ruchem soborowym. Sobór bazylejski wystosował raptem kilka dokumentów udzielających indulgencji wiernym w Polsce. Natomiast widoczny jest wzrost liczby nadań, gdy papieństwo przełamało kryzys związany z działalnością antypapieży.

Można przypuścić, że liczba nadań odpustowych ogłoszonych w XV i XVI wieku była większa, aniżeli wynika to z kwerendy. Różnica wiąże się z tym, że większość kodeksów dyplomatycznych, w których poszukiwano informacji o indulgencjach, urywa się w połowie XV wieku. Ponadto podstawowe wydawnictwo źródłowe, jakim jest *Bullarium Poloniae*, zawierające papieskie

¹⁷ Aneks I, nr 872, 873, 874, 875, 876, 877.

¹⁸ Aneks I, nr 1045, 1046, 1047, 1051, 1052, 1053, 1055, 1063.

¹⁹ Aneks I, nr 1112, 1114, 1115, 1118, 1119, 1120, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1128, 1130, 1131.

bulle, zostało jak na razie doprowadzone do roku 1471. Wielce prawdopodobne, że wśród materiałów archiwalnych przechowywanych w rzymskich archiwach znajduje się jeszcze spora liczba nadań odpustowych dla mieszkańców Polski i Wielkiego Księstwa Litewskiego.

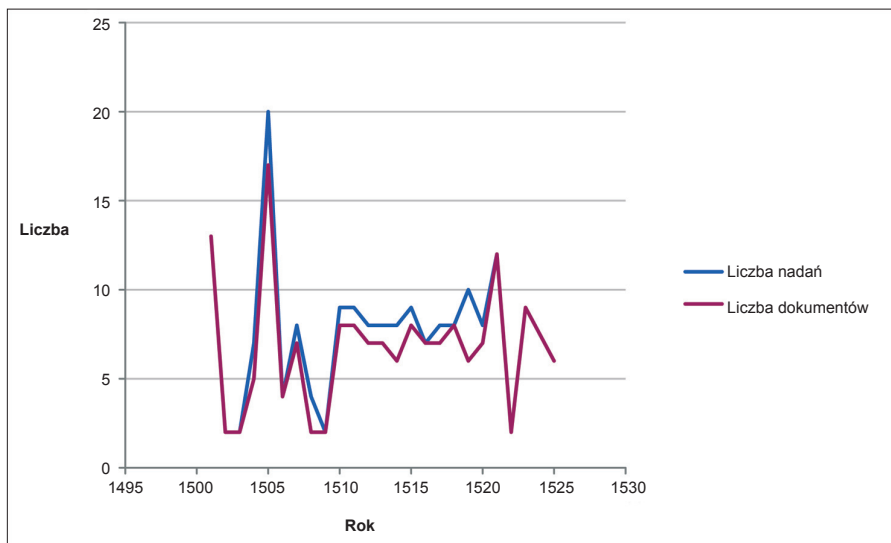
Tabela 38. Zestawienie liczbowe nadań odpustów oraz dokumentów odpustowych wystawionych w XVI wieku.

Rok	Liczba nadań	Liczba dokumentów	Aneks I, nr
1501	13	13	1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408
1502	2	2	1409, 1410
1503	2	2	1411, 1421
1504	7	5	1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428
1505	20	17	1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448
1506	4	4	1449, 1450, 1451, 1452
1507	8	7	1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460
1508	4	2	1461, 1462, 1463, 1464
1509	2	2	1465, 1466
1510	9	8	1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475
1511	9	8	1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484
1512	8	7	1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492
1513	8	7	1493, 1518, 1519, 1520, 1523, 1524, 1525, 1526
1514	8	6	1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534
1515	9	8	1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543
1516	7	7	1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550
1517	8	7	1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558
1518	8	8	1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566
1519	10	6	1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572
1520	8	7	1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580
1521	12	12	1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593
1522	2	2	1594, 1595
1523	9	9	1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604
1524	1	1	1605
1525	6	6	1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611

Tabela 39. Zestawienie niedatowanych dokumentów odpustowych z XVI wieku.

Przedział czasowy	Nadający	Liczba nadań	Aneks I, nr
1503–1513	Juliusz II	4	1412, 1413, 1414, 1415
brak danych	brak danych	3	1416, 1417, 1418
1503–1525	Jan Konarski bp krakowski	1	1419
1503–1526	Jan bp laodycejski, sufragan krakowski	1	1420
1513–1521	Leon X	25	1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1581
1504–1522	Erazm bp płocki	1	1521
1503–1513	Maciej bp przemyski	1	1522

Wzrost liczby nadań, co do których nie udało się określić dokładnej daty wystawienia, spowodowany był działalnością papieży Juliusza II oraz Leona X. Wiadomości o nich czerpiemy z wykazów odpustów, jakie otrzymały zakony żebracze. W tych zestawieniach uwzględniono jedynie samą informację o liczbie dni i lat darowania kary, niejednokrotnie ogólnie przedstawiając warunki, jakie musieli spełnić wierni. Sporadycznie w tych zestawieniach umieszczano daty nadań.

Wykres 10. Liczba nadań i dokumentów odpustowych z XVI wieku.

Źródła: Tabela 38.

Nadania odpustowe z XVI wieku stanowią aż 13% ogółu odnotowanych wzmianek o odpustach w Polsce. Te 216 indulgencje zostały ogłoszone na przestrzeni zaledwie 25 lat. Warto podkreślić, że gdyby przedstawiony wykres uzupełnić o niedatowane nadania udzielone przez Leona X, to pomiędzy 1513 a 1521 rokiem wpisać należałoby 25 bulli, które skierowane były do kręgu zakonów żebraczych.

Zastanawiający jest fakt, że podczas gdy w całej Europie następował dynamiczny wzrost liczby nadań odpustowych związany z akcją zbierania funduszy niezbędnych do przebudowy Bazyliki św. Piotra w Rzymie, w Polsce obserwujemy ich spadek. Spośród 1611 zarejestrowanych wzmianek znajdują się zaledwie dwa nadania związane z tą akcją²⁰. Nasuwa się więc pytanie, czy Polskę pominięto w szeroko zakrojonej akcji sprzedawania odpustów. Z całą pewnością nie, gdyż dysponujemy tymi dwiema wzmiankami świadczącymi o tym, że znalazły się jednostki, które zakupiły takie nadania. Skoro więc również na terenie Polski przeprowadzono akcję zbierania funduszy, zastanawia fakt, że w przebadanych archiwach nie znajduje się więcej takich dokumentów. Można się spodziewać, iż zaginęły one w toku zawieruchy wojennej lub po śmierci osób, których dotyczyły, przestały mieć jakiegokolwiek znaczenie dla żyjących.

Tendencje wzrostowe widoczne w roku 1501 i 1505 były spowodowane działalnością w kurii rzymskiej Erazma Ciołka, który wystarał się o szereg nadań. Najlepszym tego dowodem są zapisy zawarte w tzw. kopiarzu Ciołka. Następną zmianę, którą obserwujemy w 1521 roku, wiązać należy z działalnością legata papieskiego Zachariasza Ferreri. Na 11 nadań wystawionych w tym roku aż 9 to jego dzieło²¹.

Zastanawiający jest fakt, że pomimo głębokiej osobistej pobożności królów Aleksandra Jagiellończyka i Zygmunta I, której przykładem są liczne przedsięwzięte przez nich pielgrzymki, niewiele papieskich nadań zostało udzielonych dzięki ich wstawiennictwu. Jednak do takich wniosków należy podchodzić z ostrożnością, ponieważ obecnie dysponujemy zbyt małym zasobem drukowanych dokumentów z tamtych czasów, by ustalić coś z całą pewnością.

Pozostaje spróbować odpowiedzieć na pytanie, dlaczego od roku 1510 liczba nadań jest wyraźnie mniejsza, a wzrasta jedynie w momentach, kiedy papież wystawiali kolejne bulle skierowane do kręgu zakonów mendykanckich. Otóż może to wynikać z ówczesnej zmiany mentalności. Szerzące się prądy renesansowe propagowały odmienny model religijności i nie sprzyjały głoszeniu nadań odpustowych. Przekonywujące wytłumaczenie znaleźć można w jednej z prac ks. Kazimierza Doli. Badacz ten w odniesieniu do Wrocławia przedstawił w niej stanowisko duchowieństwa wobec reformacji. Czytamy tam, że nawet w kręgu osób duchownych pojawiły się głosy przeciwne ogłoszeniu odpustu zupełnego. Co ciekawe, doradzano biskupowi, aby nie zezwalał na głoszenie odpustów zu-

²⁰ Aneks I, nr 1479, 1553.

²¹ Aneks I, nr 1583, 1584, 1586, 1587, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593.

pełnych. Motywowano to tym, że udzielono ich już wystarczająco dużo, przez co spowszedniały i nie budzą większego zainteresowania wiernych²². Na zjawisko coraz mniejszego zainteresowania nadaniami odpustowymi zwrócił uwagę Janusz Smołucha przy omawianiu jednego z listów Zygmunta Starego wysłanego w lutym 1523 roku. Król stwierdzał w nim, odnosząc się do informacji o zmianie terminu ważności odpustu, że nie jest pewien, czy wierni zaakceptują tę zmianę, tym bardziej że coraz *mniej o takie łaski zabiegają*²³.

²² K. Dola, *Duchowieństwo a miasto...*, s. 335–336.

²³ *Acta Tomiciana*, t. 6, Posnaniae 1857, nr 189, s. 207; J. Smołucha, *Papiestwo a Polska w latach 1484–1526. Kontakty dyplomatyczne na tle zagrożenia tureckiego*, Kraków 1999, s. 188.

PODSUMOWANIE

Najstarsze zachowane dokumenty odpustowe z terenów Polski pochodzą dopiero z XIII wieku. Nie ulega jednak wątpliwości, że odpusty były znane i praktykowane w Polsce od początku XII wieku, a może nawet wcześniej. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można przyjąć, że udzielano ich już w XI wieku. Podczas uroczystości konsekracji kościołów katedralnych niemal zawsze udzielano odpustów. Opowieść Galla Anonima o pokucie, którą odbył Bolesław Krzywousty, świadczy, że praktyki odpustowe od dawna były znane i stosowane.

Analiza dokumentów odpustowych pozwoliła wskazać szereg prawidłowości w zakresie rozwoju i praktyki udzielania odpustów w Polsce średniowiecznej. W toku kwerendy nie udało się odnaleźć żadnych dokumentów, w których biskupi polscy przekraczali przepisy prawa kanonicznego w zakresie wartości liczbowej udzielonego odpustu. Do Polski stosunkowo wcześniej dotarły nadania odpustowe określane mianem *ad instar*, czyli na wzór popularnych odpustów przyznawanych w ważnych ośrodkach kultowych Europy¹. Począwszy od drugiej połowy XIV wieku udzielano najczęściej odpustu „Porcjunkuli”, który wierzni uzyskiwali w Asyżu.

W tym samym okresie pojawiły się w Polsce przywileje odpustowe przyznawane w tzw. listach spowiedniczych (*confessionalia*) lub odpustowych (*litterae indulgentiales*). Ich posiadacze otrzymywali prawo wyboru spowiednika, który mógł odpuścić im grzechy w obliczu śmierci (*in articulo mortis*) raz lub więcej razy. W XV wieku były one już bardzo popularne, ale w zasadzie w środowiskach elitarnych.

Warto zwrócić uwagę, że w Polsce, podobnie jak w Niemczech i Czechach, znany był rzadko spotykany w Europie odpust biskupi w wysokości 40 dni i 1 karenę. Był to odpust zwyczajowy, niespotykany w prawie kanonicznym. Nadając go, biskupi darowywali penitentowi 40 dni z rocznej pokuty za grzechy ciężkie (tzw. *criminalia*) i 1 karenę. Najdłuższą tradycją tego rodzaju odpustów przetrwała w krajach niemieckich, gdyż aż do XV wieku². Częściej używano pojęcia kwadragenę, które jednak nie było tym samym co karenę. W XV wieku sami kanoniści źle interpretowali ten termin jako 7 letnią pokutę.

Duchowieństwo polskie zapożyczyło z Europy Zachodniej wiele technik propagowania wiedzy o odpustach: przekaz ustny, czy też specjalne tablice zawierające informacje o odpustach, które można było uzyskać w danej świątyni³. Nie-

¹ Zob. uwagi J. Hrdina, *Papežské odpustkové...*, s. 57.

² N. Paulus, *Geschichte des Ablasses...*, t. III, s. 226–227.

³ Zob. szerzej R.N. Swanson, *Indulgences at Norwich...*, s. 24.

wielka liczba takich zabytków z terenów Polski⁴ dowodzi, że dominował przekaz ustny — informacje o odpustach udzielali wiernym duchowni z ambon podczas głoszenia kazań⁵. Sporadycznie w dokumentach odpustowych można natrafić na wzmiankę polecającą, aby informacje o indulgencji duchowni przekazali wiernym, zarówno ogłaszając je podczas kazań, jak i wywieszając na drzwiach świątyni, jak to miało miejsce w przypadku polecenia odmawiania modlitw w intencji zwycięstw króla Władysława walczącego z muzułmanami w 1443 roku⁶. Innym źródłem informacji o indulgencjach były specjale przewodniki, jak np. w przypadku Wrocławia czy Krakowa⁷.

Z terenów Polski zachowały się nieliczne iluminowane dokumenty odpustowe, które były eksponowane w kościołach. Do Polski docierały też dokumenty, które były niemalże kopiami nadań znanych w Europie Zachodniej, jak choćby z Królestwa Czech. Otóż kardynałowie rzymscy w II połowie XV wieku wystawili nadanie odpustowe dla kościoła w Kłodzku, niemal identyczne jak iluminowany dyplom przechowywany obecnie w Muzeum Archidiecezji Łódzkiej⁸. Dowodzi to faktu posługiwania się formularzem zawierającym nie tylko wykaz świąt i warunków odpustowych, lecz także podającym wzory sporządzenia rękopisu, jego miniatur i ich rozmieszczenia.

W Polsce znana była też metoda rozsyłania kopii papieskich bulli odpustowych po kościołach diecezjalnych⁹. Świadczy o tym dokument przechowywany w Archiwum Archidiecezji Poznańskiej oraz Archiwum Kapituły Katedralnej w Krakowie¹⁰. Dyplom ze zbiorów kapituły jest odpisem sporządzonym przez kancelarię Jana, arcybiskupa gnieźnieńskiego na prośbę biskupa krakowskiego Jana. Warto wspomnieć, że kancelaria papieska, zatwierdzając udzielone danemu zakonowi odpusty, niejednokrotnie zezwalała na sporządzenie transumptów tego dokumentu, tak aby wiedza o nim dotarła do możliwie jak największej liczby klasztorów¹¹. Do Polski docierały także polecenia papieskie określające szczegółowo sposób głoszenia odpustów jubileuszowych¹². Starano się także należycie przygotować kler do mających nastąpić jubileuszy. Potwierdza to dokument bi-

⁴ Z terenów Francji zachowały się takie tablice pochodzące z wieku XIII. Zob. badania P.F. Fourniera.

⁵ Por. I. Skierska, *Sabbatha sanctifices...*, s. 208–210.

⁶ Aneks I, nr 834; K. Spurgjasz, *Modlitwy o zwycięstwo w kościołach polskich w 1443 roku*, w: *Wojna a religia w średniowieczu. VIII Ogólnopolska Studencka Sesja Mediewistyczna w Krakowie, 1–4 grudnia 2009*, red. M. Zapiór, Kraków 2010, s. 107.

⁷ BUWr, rkps M 1562, k. 58 r–109 r; H. Manikowska, *Wrocławski Liber indulgentiarum...*, s. 131–143; W. Szymborski, *Uwagi o średniowiecznym przewodniku...*, s. 157–165.

⁸ Za udostępnienie zdjęcia dokumentu z Kłodzka serdecznie dziękuję Pani Bogusławie Frontczak.

⁹ Zob. R.N. Swanson, *Indulgences at Norwich...*, s. 24–25.

¹⁰ Aneks I, nr 1547.

¹¹ Aneks I, nr 1177, 1185, 1243, 1253, 1315, 1422, 1458, 1489, 1535, 1549, 1558, 1565, 1572.

¹² Aneks I, nr 374.

skupa wrocławskiego Macieja z 17 lutego 1523 roku wystosowany do duchownych jego diecezji¹³.

Duchowni w Polsce, tak samo jak w innych krajach Europy Zachodniej, posługiwali się specjalnymi pomocami przy głoszeniu odpustów. W tym celu sporządzali wyliczenia wartości liczbowych odpustów, jakie mogli uzyskać wierni, np. z okazji święta Bożego Ciała¹⁴, bądź dokonywali odręcznych notatek na marginesie druków zawierających wykaz odpustów¹⁵.

Podobnie jak w całej Europie, również i w Polsce dokonywano pewnych „nadinterpretacji” nadań odpustowych, polegających na nieprzestrzeganiu ograniczeń czasowych, które niejednokrotnie zawarte były w samych dokumentach. Halina Manikowska, omawiając wrocławski przewodnik po odpustach, zwróciła uwagę, że w wykazie tym umieszczono nadania, które straciły już swą ważność¹⁶. Uzasadniona wydaje się także teza, że w Polsce, podobnie jak w Europie, nie przestrzegano poleceń papieskich zawieszających wszystkie odpusty (np. w związku z organizacją krucjaty)¹⁷. Warto zwrócić uwagę, że z terenów Polski zachowało się stosunkowo niewiele nadań odpustowych z klauzulami ograniczającymi czas ważności nadań. Duchowieństwo świeckie nie starało się też w kurii papieskiej o zatwierdzenie dawniej przyznanych nadań odpustowych. Jedynie mendiycanci ponownie zabiegali o zatwierdzenie niegdyś udzielonych przywilejów. Fałszowali przy tym w XV wieku nadania papieskie, które miały rzekomo pochodzić z wieku XIII, a następnie przedstawiali je papieżom do potwierdzenia. Z tych powodów w zestawieniach nadań odpustowych można odnaleźć niewspółmiernie duże wartości nadań odpustowych z wieku XIII (40, 100, 1000 lub więcej lat). W rzeczywistości w XIII wieku nadania takie nigdy nie były przyznawane. Dopiero w XV wieku, gdy odpusty tego rodzaju stały się rzeczą normalną, przedstawiano je bez obaw papieżom do potwierdzenia.

Informacje zawarte w dokumentach odpustowych pozwalają na uchwycenie pewnej specyfiki nadań dla wiernych w Polsce i w Wielkim Księstwie Litewskim. Najlepiej widać to na przykładzie formularzy, którymi posługiwały się kancelarie biskupie w omawianym okresie. Pomimo że w księgach formularzowych znalazły się wzory dokumentów, w których wierni uzyskiwali odpust za wsparcie żydowskich konwertytów, za jałmużny na rzecz trędowatych, nie udało się odnaleźć żadnych takich dokumentów. Może to świadczyć o tym, że kancelarie biskupie czerpały wzory formularzowe z krajów, w których problemy takie występowały. Innym potencjalnym wytłumaczeniem braku dokumentowych odpowiedników wzorów formularzowych może być ich zagubienie lub zniszczenie.

¹³ Aneks I, nr 1596.

¹⁴ Biblioteka Narodowa, rkps 3025 IV, k. 255 v.

¹⁵ BJ, Ink 253.

¹⁶ H. Manikowska, *Wrocławski Liber indulgentiarum...*, s. 131.

¹⁷ Zob. bullę zawieszającą wszystkie odpusty w Szwecji, Danii, Norwegii, Inflantach i na Litwie, z wyjątkiem indulgencji, które posiadali Krzyżacy. Aneks I, nr 1445.

Na przykład w wypadku żydowskich konwertytów nadanie miało znaczenie tylko dla pierwszego pokolenia. Następne generacje uważały się za chrześcijan i nie potrzebowały takich odpustów. Może nawet nie chciały o nich pamiętać.

Warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden charakterystyczny rys praktyki odpustowej w Polsce i na Litwie. Na ogół warunkiem uzyskania odpustu było nawiedzenie różnych świątyń oraz wsparcie udzielone bractwom i szpitalom. Nie udało się odnaleźć nadań uzależniających przyznanie odpustu od odbycia pielgrzymki po labiryntach znajdujących się w świątyniach¹⁸. Brak także nadań odpustowych w zamian za pomoc przy budowie dróg i mostów. Nadania takie były bardzo popularne w Europie Zachodniej i należały do jednych z najstarszych. Brak odpustów za dzieła użyteczności publicznej trochę dziwi, gdyż legaci wysyłani do Polski byli wyposażeni w uprawnienia do nadawania odpustów z tych okazji. Nadania te są poświęcone w odniesieniu do II połowy XV wieku na terenie Śląska¹⁹. Brak tej kategorii dokumentów świadczy nie tylko o pewnej specyfice nadań dla Polski, lecz również o zacofaniu Polski wobec Europy Zachodniej. Kolejną specyficzną cechą nadań odpustowych wystawionych dla Polski była niewielka liczba odpustów udzielonych zmarłym²⁰. Jedyne poległym podczas krucjat i osobom z kręgu zakonów żebraczych udzielano takich nadań. Sporadycznie trafia się na informacje o indulgencjach dla wiernych pochowanych na konkretnych cmentarzach.

Lektura dokumentów odpustowych udzielonych mieszkańcom Polski i Wielkiego Księstwa Litewskiego pozwala stwierdzić, że proceder udzielania odpustów nie był aż tak bardzo rozwinięty jak w Europie Zachodniej. Świadczy o tym fakt, że nadania w większości przypadków dotyczyły pielgrzymek do wybranych kościołów. Udzielono nielicznych odpustów za pomoc w podróży pielgrzymom. W tym miejscu warto podkreślić że ten typ dokumentu odpustowego był bardzo rozpowszechniony w Europie Zachodniej²¹.

Należy podkreślić, że dysponujemy dużo uboższym materiałem źródłowym niż w przypadku Europy Zachodniej. Nie zachowały się bowiem pokwitowania sum pieniężnych złożonych jako jałmużna w celu uzyskania odpustu (takie źródła zachowały się dla średniowiecznej Anglii). Nie dysponujemy również niezwykle interesującym typem źródeł, jakim były kalendarze odpustowe, sporządzane przez poszczególne zakony. Inkunabuły odpustowe przechowywane w bibliotekach nie są tak bogato zdobione jak w przypadku Europy Zachodniej. Warto zwrócić uwagę, że nie sporządzono inkunabułów odpustowych w języku polskim, mimo iż zachowały się takie zabytki spisane w języku niemieckim,

¹⁸ J. Hani, *Symbolika świątyni chrześcijańskiej*, Kraków 1994, s. 99, 101.

¹⁹ Zob. dokument z 9 lutego 1459 roku wystawiony przez legata papieskiego Hieronima abp Krey *Politische Correspondenz Breslau 1454–1463*, hrsg. H. Markgraf, *Scriptores rerum Silesiacarum*, Bd 8, Breslau 1873, nr 35, s. 37–38, nadanie to zatwierdził następnie 12 marca 1460 roku bp wrocławski Jodok, *ibidem*, s. 38.

²⁰ Zob. uwagi W. Szymborski, *Odpusty dla zmarłych w średniowiecznej Polsce*, w druku.

²¹ A. Gransden, *Letter of Recommendation...*, s. 932–939; zob. aneks I, nr 1035, 1355, 1356.

angielskim, czy choćby hiszpańskim. Brak obecności inkunabułów spisanych w języku polskim można tłumaczyć specyfiką charakteru etnicznego miast polskich w średniowieczu, gdzie dominowała, zwłaszcza w sferach rządzących, ludność niemiecka.

W Europie Zachodniej popularne były drzeworyty, a także druki ukazujące tzw. mszę św. Grzegorza. Po odmówieniu przewidzianych modlitw przed obrazem świętego zyskiwano wyjątkowo hojne nadania, sięgające aż 80 000 lat odpustu. Z terenów sąsiadujących z Królestwem Polskim zachowały się drzeworyty z przedstawieniem mszy św. Grzegorza pochodzące z terenów Śląska. Nie mają one jednak zapisów, że odmówienie samych modlitw skutkuje przyznaniem odpustów²². W toku kwerendy nie udało się odnaleźć druków odpustowych, którymi posługiwały się konfraternie, zachęcając wiernych do wstąpienia do bractw. Tę metodę praktykowano na terenie cesarstwa niemieckiego, nierzadko posługując się zdobionymi drukami, zawierającymi krótką historię bractwa oraz informacjami o udzielonych konfratom odpustach²³.

W przypadku nadań odpustowych adresowanych do wiernych na terenie Polski sporadycznie można natrafić na zapisy mówiące o możliwości uzyskania indulgencji, które zostaną dopiero w przyszłości przyznane. Dotyczą one udziału w łaskach zakonnych. Warto nadmienić, że w Europie Zachodniej takie informacje umieszczano nie tylko w bullach adresowanych do zakonów, lecz także dla konfraterni. Tak było w przypadku konfraterni istniejącej przy ufundowanym w 1503 roku szpitalu dla pielgrzymów w Santiago de Compostella. Wierni, którzy zapisali się do bractwa bądź udzielili wsparcia materialnego w wysokości 1/20 dukata, zyskiwali udział w odpustach, które bractwo dopiero miało zyskać w czasie odprawiania kolejnych nabożeństw²⁴.

Podsumowując, można stwierdzić, że w ciągu XIII–XVI wieku zjawisko odpustów było silnie obecne w duchowości mieszkańców Polski i Litwy. Podobnie jak w przypadku Europy Zachodniej obserwujemy stopniowe zwiększanie się wartości liczbowych odpustów. Najlepszym dowodem na to są bulle papieskie udzielające wiernym odpustu zupełnego. W XIII wieku były one zarezerwowane niemal wyłącznie dla uczestników wypraw krzyżowych. W XV i XVI wieku

²² B. Miodońska, *Śląskie malarstwo książkowe*, w: *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. I: *Synteza*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, Warszawa 2004, s. 407; odnośnie do przedstawień mszy św. Grzegorza w malarstwie zob. A. Karłowska-Kamzowa, *Malarstwo ściennie na Śląsku*, w: *ibidem*, s. 81; J. Domasłowski, *Malarstwo ściennie na Pomorzu Zachodnim i ziemi lubuskiej*, w: *ibidem*, s. 151; A.S. Labuda, *Malarstwo tablicowe na Pomorzu Zachodnim i ziemi lubuskiej*, w: *ibidem*, s. 366; *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. II: *Katalog zabytków*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, przy współudziale A. Włodarka, T. Łozińskiej, A. Palińskiej, W. Rączkowskiego, Warszawa 2004, s. 23–24, 212, 281–282; zob. też uwagi dotyczące możliwości zyskania odpustów po odmówieniu modlitw przed wizerunkami świętych C.W. Bynum, *The Presence of Objects: Medieval Anti-Judaism in Modern Germany*, „Common Knowledge”, 2004, vol. 10, no 1, s. 24.

²³ C. Dodgson, *Catalogue of Early Germany and Flemish Woodcuts...*, nr 12, s. 517–518.

²⁴ M.M. Flynn, *Charitable Ritual in Late Medieval and Early Modern Spain*, „The Sixteenth Century Journal”, 1985, vol. 16, no 3, s. 340.

odpust zupełny można było uzyskać choćby za złożenie datków na utrzymanie ubogich w wybranych szpitalach. Zmiana w polityce odpustowej, która miała miejsce w czasach pontyfikatu Bonifacego IX, omówiona przez Jana Hrdinę, widoczna jest także w przypadku Polski. Wyraźnie wzrosła wówczas liczba nadań. Fakt ten nie budzi zdziwienia, gdyż papież ten stale potrzebował pieniędzy i kazał sobie za nie słono płacić. Należy także zwrócić uwagę, że z czasem rozbudowywał się formularz dokumentu odpustowego. Zwiększała się liczba świąt, podczas których należało nawiedzić daną świątynię, oraz lista warunków koniecznych do spełnienia, aby uzyskać odpust.

Odpusty były cenione i mocno zakorzeniły się w mentalności wiernych, o czym świadczą zabiegi o pozyskiwanie wciąż nowych nadań. Szczególnie cenione były bulle papieskie udzielające odpustów *in articulo mortis* bądź stacji rzymskich. Jak już wspomniano, te ostatnie kategorie dokumentów zarezerwowane były dla elit ówczesnego społeczeństwa. Starania kobiet o uzyskanie nadań odpustowych dowodzą, że cechowała je nie tylko głęboka religijność, ale także pewne wykształcenie²⁵.

O tym, jak istotną rolę pełniły odpusty w czasach średniowiecza, najlepiej świadczą starania podejmowane przez możnych o pozyskanie ich dla kościołów położonych w ich dobrach. Dokumenty, które ilustrują to zjawisko, zawarte są w aneksie niniejszej pracy. Indulgence nie tylko podnosiły rangę tych miejsc, lecz także przyczyniały się do przekształcania ich w nekropolie rodowe. Charakterystyczne jest w tym przypadku postępowanie Jana Łaskiego, który wystarał się o odpust dla swych zmarłych przodków pochowanych w rodzinnym Łasku. Za zezwoleniem papieża Leona X rozsypał ziemię z rzymskich cmentarzy na cmentarzu w Łasku. Dzięki temu, jak mniemał, pochowani tam zmarli otrzymali te same odpusty, które były udziałem pochowanych na rzymskich nekropoliach²⁶.

Rozpowszechnienie się odpustów było efektem działalności wędrownych kaznodziejów i kwestarzy. Wędrowni kaznodzieje odpustowi w Polsce rozwijali swoją aktywność w XIII i XIV wieku. Natomiast informacje o kwestarzach odpustowych na terenie Polski i Wielkiego Księstwa Litwy pochodzą dopiero z XV wieku. Zbierali oni środki finansowe m.in. na potrzeby krucjaty organizowanej dla obrony wyspy Rodos.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że działalność kwestarzy odpustowych, która budziła tak liczne głosy sprzeciwu w Europie Zachodniej, nie była przedmiotem dyskusji w Polsce. Próżno też szukać informacji o popełnionych przez nich nadużyciach. Jedynie z obszaru Śląska pochodzą wiadomości o pró-

²⁵ A. Radziwiński, *Obraz kobiety w dokumentach papieskich z okresu pontyfikatu Marcina V (1417–1431)*, w: *Kobieta i rodzina w średniowieczu i na progu czasów nowożytnych*, red. Z.H. Nowak, A. Radziwiński, Toruń 1998, s. 48; do dziejów kształcenia kobiet zob. D. Żołędź-Strzelczyk, W. Jamrożek, *Studia z dziejów edukacji kobiet na ziemiach polskich*, Poznań 2001; por. M.J. Bennett, *Education and advancement*, w: *Fifteenth-century attitudes. Perceptions of society in late medieval England*, ed. R. Horrox, Cambridge 1996, s. 79–97.

²⁶ Aneks I, nr 1539.

bie sprzedaży fałszywych odpustów w XV wieku, jak również o nieprawidłowościach związanych ze zbiórką pieniędzy odpustowych.

Odrębny problem to cele, na jakie przekazywane były środki zebrane podczas odpustów jubileuszowych. Burzliwa korespondencja Jana Olbrachta i jego następców ze Stolicą Piotrową dowodzi, że władcy polscy niechętnie przekazywali jej pozyskane w ten sposób pieniądze. Wnikliwa analiza zachowanych akt kapitulnych z całą pewnością przyniosłaby informacje o sprzedaży odpustów, jak również o technice ich zbierania. Analiza powinności, jakie musieli wypełnić wierni, aby uzyskać odpust, wskazuje, że aż do wieku XV udzielanie wsparcia materialnego nie było *conditio sine qua non*. Tym też można tłumaczyć fakt, że pierwsze wzmianki o specjalnych skarbonach na pieniądze odpustowe pojawiają się dopiero w XV wieku, choć w Europie Zachodniej znane one były przeszło 300 lat wcześniej. Z całą pewnością używane były w Polsce podczas odpustów jubileuszowych. Papieże szczegółowo instruowali, kto winien posiadać klucze do skrzyń i ile ich powinno być.

W Polsce pojawiali się nieraz oryginalni kolektorzy odpustowi. Warto wspomnieć w tym miejscu o aktywności mnichów z prawosławnego klasztoru św. Katarzyny na Synaju. Zasięg ich kwesty był bardzo szeroki, skoro dotarli oni aż na peryferie ówczesnego świata cywilizacji zachodniej²⁷. Wcześniej musieli być w Rzymie, gdyż posiadali zezwolenie papieskie.

Lektura dokumentów odpustowych pozwala ustalić metody, jakimi posługiwało się duchowieństwo, starając się upowszechnić pewien model pobożności oraz wymusić ściśle określone postawy. Świadczą o tym nadania dla konfraterni, jak również działalność duszpasterska biskupa Zbigniewa Oleśnickiego, fundującego liczne bractwa ubogich na terenie Małopolski.

Niektóre nadania odpustowe miały konkretne cele ideowe. Zbigniew Oleśnicki starał się o podniesienia znaczenia kultu patronów Królestwa Polskiego²⁸. W tym kontekście istotne znaczenie posiadają także zapisy dotyczące święta Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, biorąc pod uwagę dyskusję o wprowadzeniu tego święta, jaka miała miejsce podczas obrad soboru bazylejskiego. Można założyć, że odpusty działały na korzyść upowszechnienia się tego święta.

Lista powinności, jakie umieszczano w dokumentach odpustowych, wskazuje także na troskę duszpasterzy, by wierni przyjmowali sakrament Ostatniego Namaszczenia. W celu zapewnienia umierającym modlitw innych wiernych, udzielano odpustów osobom, które towarzyszyły księdzu podążającemu do nich z wiatykiem²⁹.

Lektura dokumentów odpustowych wskazuje też na konsekwencje, jakie awans w hierarchii kościelnej miał dla praktyki ich przyznawania. Zbigniew

²⁷ W XVI w. pojawili się na wyspach brytyjskich R.N. Swanson, *Indulgences in Late Medieval England...*, s. 24–25.

²⁸ W. Schenk, *Kult świętych w Polsce...*, s. 85, 87–88, 90.

²⁹ Zob. W. Schenk, *Z dziejów liturgii w Polsce*, s. 162–163, 168–170.

Oleśnicki jako biskup nadawał wiernym 40 dni odpustów. Po awansie nadawał 140 dni — 100 jako kardynał, a 40 jako biskup.

Zakony żebracze od momentu powstania były szczególnie uprzywilejowane i ubogacone indulgencjami. Dowodzą tego bulle papieskie udzielające odpustów, które wcześniej otrzymały inne zgromadzenia (bądź miały je otrzymać w przyszłości³⁰), lub odpustów za odmówienie koronki. Warto wspomnieć, że upowszechnienie się nadań odpustowych związanych z odmawianiem modlitw sprawiło, iż w religijności ludowej zaczęto błędnie je interpretować. Uważano bowiem, że odmówienie określonych modlitw spowoduje uratowanie jakiejś liczby dusz czyśćcowych³¹. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że zakony mendykanckie prowadziły specjalne zestawienia uzyskanych odpustów, najpierw rękopiśmienne, później zaś drukowane. Sporządzano także specjalne kopiarze, w które wpisywano wyłącznie otrzymane indulgencje.

Według ustaleń badaczy zajmujących się dziejami odpustów, dochód z ich sprzedaży nigdy nie był podstawą utrzymania się papiestwa. Jednakże stanowił jedno z najważniejszych źródeł, z których utrzymywały się szpitale w średnio-wiecznej Europie. Ustalenia Marka Słonia dotyczące wrocławskich placówek potwierdzają tę tezę. W pochodzących z wieku XIII nadaniach najwcześniej polecano wiernym złożenie jałmużny kościołom należących do zakonów żebraczych lub szpitalom.

Bardzo złożona jest sprawa funkcjonowania w świadomości ówczesnego społeczeństwa falsyfikatów odpustowych. Odpust 365 lat i tyłuż kwadragen bądź 366 lat wraz z analogiczną liczbą kwadragen, który można było uzyskać w Sandomierzu, był ewidentnym fałszerstwem. Jednak silnie zakorzenił się w ówczesnej mentalności wiernych, którzy nie poddawali go w wątpliwość. Warto zwrócić także uwagę na nadania dla wiernych udzielających wsparcia duchakom. Uzyskiwali oni astronomiczne wręcz, gdyż wynoszące po kilka tysięcy lat, odpusty, które rzekomo miały pochodzić jeszcze z wieku XIII, czyli czasu, kiedy — jak wiadomo — takich nadań nie udzielano. Pomimo to zostały one oficjalnie zatwierdzone przez papieżstwo w XV wieku.

Zestawienie wszystkich zachowanych nadań pozwoliło śledzić powstawanie i upadek sanktuariów odpustowych (jak choćby Trzebnicy). Bezspornie rolę tę pełniły kościoły zakonów mendykanckich w głównych miastach w Polsce, a dopiero w dalszej kolejności stolice biskupie, fary miejskie oraz szpitale prowadzone przez duchaków. Brak suplik biskupów zabiegających o odpusty dla swoich stolic można tłumaczyć, w ślad za Aleksandrą Witkowską, faktem, że ośrodkami pielgrzymkowymi w miastach w XV wieku stały się kościoły zakonne, a nie ka-

³⁰ Zob. aneks I, nr 528, 1190, 1253, 1526.

³¹ Zob. też uwagi odnośnie do postrzegania odpustów wynoszących 30 tysięcy i więcej lat w religijności ludowej w Europie Zachodniej F. Klaassen, C. Phillips, *The Return of Stolen Goods* Reginald Scot, *Religious Controversy, and Magic in Bodleian Library, Additional B. 1*, "Magic, Ritual, and Witchcraft", 2006, vol. 1, no 2, s. 151, 156, 174.

tedry³², bądź tym, że stolice biskupie posiadały nader liczne przywileje odpustowe, wobec czego ordynariusze nie musieli zabiegać o pozyskanie dalszych.

Porównując liczby odpustów w poszczególnych regionach, zrozumiałe stają się motywy, jakimi kierował się biskup płocki Jakub, wystosowując supliki w sprawie odpustów dla kościołów parafialnych położonych w jego diecezji. Było to spowodowane tym, że wierni z terenów diecezji płockiej zaledwie w kilku ośrodkach mogli uzyskać indulgencje. Wnioski nasuwające się z wcześniejszego zestawienia po raz kolejny dowodzą, że odpusty były charakterystyczne dla religijności miejskiej i właśnie w miastach koncentrowała się większość nadań.

Na zakończenie należy zwrócić uwagę na fluktuację liczby nadań odpustowych w poszczególnych wiekach. Wyraźny wzrost widoczny jest w momentach zagrożenia chrześcijaństwa. Starano się wówczas nakłonić wiernych do przyjęcia krzyża. Kolejne tendencje zwielokrotnienia nadań związane były z aktywnością papieskich wysłanników na obszarze Polski bądź z działalnością np. Erazma Ciołka w kurii papieskiej w 1501 i 1505 roku. Zastanawiający jest fakt, że w świetle zachowanego i zarejestrowanego materiału nie można doszukać się gwałtownego wzrostu liczby nadań odpustowych przed wystąpieniem Marcina Lutra. Warto też zwrócić uwagę na to, iż warunek złożenia jałmużny i wsparcia na szerszą skalę pojawił się dopiero w dokumentach odpustowych w XIV i XV wieku. Średniowiecze nie jest w wypadku Polski cezurą kończącą jakiś okres w dziejach odpustów. W okresie kontrreformacji i baroku nadal pozostały one istotnym składnikiem życia religijnego ludności katolickiej.

³² A. Witkowska, *Kulty pątnicze...*, passim; por. eadem, *Bernardyński ośrodek...*, s. 385–386; zob. też: eadem, *Kształtowanie się tradycji pątnicznych w średniowiecznym Krakowie*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 86: 1979, nr 4, s. 965–985.

SUMMARY

The subject of the work is the role and significance of indulgences in Poland and Lithuania in the Middle Ages. The chronological framework is fixed on the one hand by the first indulgence document addressed to the faithful in Poland, while on the other by the criticism of indulgence practices, which appeared during the times of the Reformation. Hence the history of indulgences in Poland has its origins with a document drawn up in 1214 by the Gniezno archbishop, Henryk Kietlicz, Lawrence the bishop of Wrocław, and Lawrence the Lubusz bishop for the church of St. Bartholomew in Trzebnica, while the year 1525 has been taken as the final turning point. It appears to be impossible to bring the matter to a close in 1517, something that is often the case in western historiography. The proclamation of the 95 theses, which initiated the Reformation dispute, did not influence the practice of the issuing of indulgences in the territory of Poland. A similar marginal influence on the spreading news was to be felt by the anti-Reformation edicts announced by King Zygmunt I. Only the appearance of the first Lutheran state in Europe was to significantly change the situation within the Jagiellonian territory. This moment is taken to be the end of the period under research.

The area for research has been the territory of the state and not the canonical territory of the Polish Church in the Middle Ages, covering the metropolises of Gniezno and Halych-Lvov. The aim of the work is first and foremost the adopted premise of an analysis of indulgences within the territory of the state and not the provinces which had lost union with the Polish Crown although in terms of jurisdiction though still subject to the authority of Gniezno. For these reasons I have taken into consideration the following geographical areas: the bishopric of the metropolis of Gniezno, with the inclusion of the dioceses of Wrocław and Lubusz to the moment of their Polish affiliation. Gdansk Pomerania has been considered to the moment of its occupation by the Teutonic Order as well as once again from the moment of its incorporation into the Polish state in the year 1454. Western Pomerania, as a result of the adopted premises, has been examined only within the context of the crusade plenary indulgences. The bishoprics of the Halych-Lvov metropolis which constituted from 1387 an integral part of the Polish Crown and the Great Duchy of Lithuania. Silesia, from its incorporation from the Czech Crown in 1348 though admittedly still belonging to the Polish Church, had increasingly key matters that linked it to the Czech state. The restoration of the Polish Kingdom within newly changed borders, the Christianising of the Lithuanian and Samogitia lands, the state union with Lithuania, and subsequently

the incorporation within Poland of those lands that had previously belonged to the metropolis of Riga, drew into the orbit of Polish cultural influences new areas which were linked henceforth to an increasingly greater degree with the cultural and religious life of a state which would finally in the modern age transform itself in the Commonwealth. The state affiliation of Mazovia constituted a certain problem. It appeared, however, purposeful to include this region into the present considerations, even though it was only to officially enter into the composition of the Crown in the day of the final Jagiellonians. Mazovia constituted a fief of the Polish Kingdom and was closely connected with it.

The scale of indulgences in medieval Poland has been to date unknown. In order to research the magnitude of the phenomenon I have prepared a specific catalogue of indulgence documents. In the course of the search within archives and publishing sources it was possible to register 1611 indulgence documents, in a separate annex the forms of indulgence rights have been compiled. The annex included at the end of the work constitutes the basis of all the analyses undertaken. The information drawn from the indulgence documents in question have been divided into nine columns: The format for the annex is as follows:

Year of issue, 2 Issuing body, 3 the place the diploma was issued, 4 the recipient, 5 the holy day when the indulgence was received, 6 the conditions that had to be fulfilled by the faithful in order to obtain the indulgence, 7 the number of days, years of the indulgence, 8 Notes — annotations on the state of document preservation, possible miniatures, 9 Sources according to the layout: archival, issued in relation to sequence from the newest to the oldest, issue of regesta, diploma summaries, archival catalogues, mentions in subject literature.

The source basis for the work are indulgence documents thought also incorporated are selected indulgence incunabula as well as formula books containing templates for indulgence conferment. If the notation contains information about the granting of an indulgence to a concrete place of worship or individual a note on this is located in the annex containing the indulgence documents. For the premise has been adopted that such a document was more than likely issued, after which it was derivatively registered into manuscripts containing the document forms used by the bishop chancelleries. While the diplomas into which there was entered simply the information that the indulgence had been granted to a church or brotherhood have been grouped together in a separate annex, in a similar way to the bestowal forms into which there was not entered the conferment holder, as was the case in the selling of crusade documents.

The work comprises four chapters, an introduction, list of abbreviations, a bibliography as well as two annexes. In the work's introduction there is discussed the source basis of the study, the state of research to date into the history of indulgences is discussed, western European historiography as well as that of Poland is taken into consideration.

The first chapter has been devoted to the history and significance of indulgences in Western Europe. There is presented the history along with the theological principles for the issue of indulgences. Also represented, among other things, is the question of the Church's treasury, crusade indulgences, the conditions of their granting as well as the matter of increasing the circle of people able to obtain the grace of a crusade indulgence., the question of the number of days and years for indulgences, the issue of indulgences for the deceased, the time of indulgence conferment issued by Church officials, indulgence abuse, commemorative indulgences, indulgence prints, as well as signalling the question of criticism of indulgence bestowal.

The second chapter entitled *Indulgences in Poland* has been divided into several subchapters. The first of these contains a discussion of the question of the beginnings of indulgence conferment in medieval Poland. It follows to suppose that the practice of issuing indulgences had appeared earlier than the first preserved indulgence documents themselves. This is pointed to by the question of repentance that occurred after the blinding of his brother Zbigniew by Boleslaus the Wry-mouthed. For we possess information that the bishops *absolved him from penance whatsoever on the strength of their canonical power*. The dissemination of indulgences in Poland had also a connection with the crusade movement that had been developing from the end of the eleventh century. Polish knighthood possessed undoubtedly knowledge of the total indulgence that it could obtain from participating in crusades. The oldest indulgences include those bestowed to mark the consecration of churches, monasteries and chapels. It is not to be excluded that during the occasion of the consecration of cathedrals, cloister churches and other sacral objects the faithful who had contributed to these worthy works received indulgences. Here it is worth drawing attention to the fact that the oldest records speak of cathedral consecration in the twelfth century. They do not divulge information about the issuing of indulgences, however, one may suppose with a high degree of probability that at the same time of such a significant event, one which would have gathered so many important Church officials, the faithful were bestowed indulgences. An interesting inscription included in the *Cracow Cathedral Calendar* could constitute proof confirming the hypothesis presented. There we come across a laconic reference to the issuing of a 40-day indulgence. According to Zofia Kozłowska-Budkowa this conferral could have been made by Bishop Maur (1110–1117) to mark the consecration of the crypt of St. Leonard. If this thesis is true then this would have been the first indulgence that the faithful could have received upon visiting Cracow cathedral.

A subsequent subchapter brings the subject of the form of an indulgence document closer to the reader. Contained is a short typology of bestowals starting from those indulgences connected with the visitation of given temples, crusade conferments, monastic and anniversary indulgences. Worthy of especial note is the fact that the form of indulgence documents was, despite a few changes, to

remain fundamentally unaltered. The model that had been devised in Western Europe and that reached Poland in the 13th century only underwent a few minor modifications. Permanent features of indulgence document components were: intitulation, narration, disposition, date of issue.

The next subchapter is devoted to the issuers of indulgences. Information is here presented in the form of tables and divided according to centuries. The data herein contained is used in graphs taking the percentage division – 100% constituting the total number of indulgences from a given period. Conferals from the 13th century are characterised by the exceptionally high number of papal bulls, which constitute 54% of the documents in total. In the case of conferments from the 14th century one can observe a somewhat different tendency in relation to the previous period. We can observe a fall in the number of papal bulls as well as legate documents, which may be explained by the end of crusade activities within the whole of Poland. The percentage fall in the number of conferments issued by papal legates suggests that the Poland of the day was not an area of frequent legation. We observe, however, a domination in bishopric bestowals, which constituted 55% of the whole. This bears witness to the widespread practice of bishops issuing written indulgence bestowals. It was characteristic for indulgence diplomas to be issued already not only by ordinary bishops but equally by auxiliary bishops.

There can be observed a numerical rise in papal bestowals in the 15th century which may be explained by the reconstruction of papal significance following the end of the great western schism, as equally the full-scale papal plans to organise anti-Turkish crusades. The financial policy pursued by the papacy also had an influence on this. In recognising the limited time validity of indulgences, it was to some degree suggested to the faithful that upon their expiring they should apply for a new conferment, something that brought with it appropriate payments to the papal curia. For the 15th century characteristic was also a growth in the number of cardinal conferments. This was brought about by, among other things, the activities of Cardinal Zbigniew Oleśnicki and Fryderyk Jagiellończyk, who issued a series of indulgences. From the 15th century the work of indulgence quaestors is attested in the Polish lands. Upon obtaining alms they issued the relevant plenary indulgence. Their activities were connected with raising funds for the defence of Rhodes from the Turkish threat, but also for the crusade against the Tatars. A new 15th-century tendency, as far as the issuing of indulgence documents is concerned, was the appearance of *ad instar* documents, that is on the model of monastic orders privileges. A part of these found application in the acceptance to confrater orders. Roman members of *Ordo Fratrum Canonicorum Regularium Sancti Spiritus de Saxia* came to Poland and issued certificates of acceptance to the order of the Holy Ghost to those who gave alms for the needs of the order and materially helped the poor in their main hospital in Rome. Two other conferments, with the agreement of Pope Innocent the VIII, were issued

by the monks of the 'order of St. Basil' from the monastery of St. Catherine at Sinai. The analyses contained in this section clearly show that a rapid increase in indulgences occurred in the 15th century.

In the fourth subsection there is presented an analysis of the occasions and conditions that had to be fulfilled in order to be granted an indulgence. For a fuller depiction of the indulgence phenomenon in medieval Poland there is presented a separate list of the holy days as well as the conditions that had to be fulfilled for each of the periods under consideration. A reading of 13th century documents shows that indulgences were most often obtained during holidays connected with the personage of the Holiest Virgin Mary and Jesus Christ. 'Christological' religiosity was linked with a growth in interest into the relics of the Suffering of Christ as well as crusade activity in the Holy Land. Very often the faithful had recommended to them a visit to a church on the patron of the church's or altar's holy day. With time this tradition became established and became incorporated with days when fairs were held. A comparative analysis of the number of entries from indulgence documents from the 13th century with 14th-century diplomas allows one to state that in the 14th century the cult of the Three Kings grew noticeably, as equally was the case with Corpus Christi. In the 13th century it appeared only once in an indulgence document while a century later — 60 times, while in the 15th century already 122 times. Analysis of 15th century bestowals has shown a majority for indulgences connected with the cult of the Virgin Mary and the person of Jesus Christ. In a way similar to the 14th century the form for the issuing of an indulgence often combined in itself the holiday of St. Peter and Paul with that of John the Baptist. In the 15th century there also increased the significance of the Conception of the Holiest Virgin Mary, with it appearing 79 times, while the century before a mere 4. The obligations contained in documents issued in the 16th century show a renaissance in the cult of St. Stanislaus. This was brought about by, among other things, the religiosity of the Jagiellonian dynasty, which had great respect for this holiday. In the 16th century a form of documents was in use which, as opposed to earlier centuries, no longer contained such a frequency of entries connected with Saint Peter and Paul or with John the Baptist. On the basis of tabular comparisons one may state that news about the creation of new saints connected with monastic circles reached Poland extremely quickly. This is borne out by the indulgence sales connected with the day of St. Catherine of Sienna or Vincent Ferrer of Valencia. Some cults were initiated by magnate families as was the case with the chapel of St. John the Merciful at the Church of St. Catherine in Kazimierz. It is also worth drawing attention to the fact that in the indulgence document form, there appears indulgence conferment connected with women's holidays.

In this subsection analysis has been also conducted into the conditions that had to be fulfilled in order to obtain an indulgence such as, for example, the giving of alms or participation in a procession. It is worth noting that in the case of 255

registered indulgences from the 13th century, a mere 40 cases required the duty of giving support or the giving of alms. It results from this that in the 13th century, indulgences were not inseparably linked to the giving of money, something that was to be the case in later centuries. Proof of which are the conferments issued in the 15th century. A notation as to the need to provide material support appears in them no less than 388 times.

The final subchapter contains a comparison of the days and indulgence periods in the particular centuries. With this aim in separate tables there is presented for every century the values of the indulgences and in a separate table the value of the pardons coming from papal bestowals. A comparison of documents issued in the 13th century shows the total domination of bestowals for 40 days, that is of indulgences granted by bishops. The next place is taken by crusade plenary indulgences. The large number of such bestowals is connected with the widespread crusade activities of the time not only to the Holy Land but also against pagans, schismatics and Tatars. Conferments from the 14th century are also dominated by 40 day indulgences. The new custom was the giving of indulgences to the faithful in a period of six days after Whitsun. On each of these holy days a strictly determined number of indulgences were obtained. Besides which there existed the possibility to obtain a smaller number of days — most commonly 100 — for undertaking a pilgrimage to a given temple in the octave of determined holidays as well as in a period of six days after Whitsun. In the 14th century there increased the number of conferments called within the current work equivalent indulgences (*ad instar*), which was after all in accordance with the tendencies in Western Europe, where they had become widespread by the mid 14th century.

A comparison of the indulgence documents for the 15th century shows that the most numerous were those 40 days conferments, which was the result of the majority of indulgences being issued by bishops. In second place are those with a value of 100 days (cardinal bestowals). In the 15th century there was observed a continuation of the practice originally started by popes in the previous century — in the octave of certain holidays as well as period of six days after Whitsun, 100-day indulgences were granted. An interesting indulgence practice was conducted by Zbigniew Oleśnicki. The Cracow bishop issued indulgences of 140 days. Every time it was emphasised that 100 days had been given as a cardinal and an additional 40 as a bishop. It is visible the gradual increase in the numerical value of indulgences. There has been preserved from the 14th century information about 8 indulgences of 7 years and 7 times 40 days, and 100 years later there were to be already 50 of them. From the 14th century there is no mention of 10 year indulgences and multiples of 40 days, while in the 15th 61 of such were granted.

The next chapter of the work is devoted to the geography of indulgence fairs in medieval Poland. With the aim of showing the specifics of the particular divisions of the state as well as the declassament of indulgence sanctuaries. Information about the indulgences granted has been grouped in tables, individual ones for

each century. In the 12th century the greatest number of indulgence documents were issued in Silesia — as many as 99, it was also there that one could gain a pardon, a total of 18. Next in line were Lesser Poland and Pomerania with the province of Culm (Kulmerland), and subsequently Mazovia and Greater Poland. As a result of the fact that indulgence diplomas were produced for urban centres, there is nothing strange about the disproportion in bestowals between particular regions of the country. The earliest process of urbanization took place in Silesia. It is worth emphasising that in Lesser Poland indulgence conferment was concentrated in one place, in the capital of the land and the capital of the entire state. Based on a comparison of 13th century indulgence documents it is possible to state that in the 13th century there existed three centres in which one could obtain the greatest number of indulgences (Wrocław, Trzebnica, Cracow).

In the 14th century the number of places where one could obtain an indulgence clearly increased, an example of which being Lesser Poland (Małopolska). A century earlier they were directed to 7 places, while in the 14th century the number had risen to 27. This phenomenon shows the process of making widespread the practice of indulgences in medieval Poland. Besides one may observe a tendency for a concentration of indulgence conferment in the capitals of the given land or bishopric. Such a situation occurred in the case of Cracow, Lvov, Płock and Kazimierz. Taking into consideration the neighbouring proximity of Cracow and Kazimierz, the concentration of indulgences in this area is visible. Undoubtedly this was influenced by the pilgrim movement that was supported by various orders with their headquarters in Cracow and Kazimierz. Not without significance is the fact of state unity for Poland and the modernising effects brought about by Kazimierz Wielki (Casimir the Great), thanks to which Cracow was to gain the ranking of a European city. In Cracow the role of an indulgence sanctuary was fulfilled by the Church of Our Most Holy Lady, which received 22 bestowals. This proves a growth in the significance and prosperity of the burgher class of the day, which strove for the development of the town's main parish church.

In the 15th century we can observe a continuation of the processes that had taken place earlier. Clearly visible is the increase in the disproportion between the number of bestowals from Lesser Poland and other regions in Poland and the Great Duchy of Lithuania. This difference is as much as 327. Beginning with the 14th century, Lesser Poland's numerical majority, including the capital Cracow, was to reach its peak in the 15th century. The capital of the Jagiellon state obtained a whole 113 bestowals, Kazimierz, just over the city walls — 23, while nearby Mogiła — 17. In Cracow itself indulgence conferment was concentrated in the four main churches: the cathedral, the Church of Our Most Holy Virgin Mary, the churches of the Dominicans and the Franciscans. For the area of Kazimierz the upper hand was taken by the Augustinians' church. A comparison of the 15th century indulgence documents shows that there appeared in this period several

places of cult, gifted with numerous indulgence bestowals. These include the cathedral church as well as those of Our Most Holy Virgin Mary, the Dominican and Franciscan church in Cracow, the Kazimierz church of St. Catherine, the Cistercian sanctuary in Mogiła as well as the Paulite church at Jasna Góra. Amongst the centres mentioned it was Jasna Góra that was to fulfil the role of a national Polish sanctuary.

In the fourth chapter there have been undertaken statistical evaluations of indulgence bestowals, while the process of awarding indulgences in the particular years is tracked. And so in the case of the 13th century the growth in the number of indulgences may have been linked with the appearance in towns of mendicant orders as well as the initial urbanising processes in particular regions of the country. Another factor leading to the increase in plenary indulgences was the canonisation of indigenous saints and the cult of the places connected with them: Cracow in the case of St. Stanisław and Trzebnica in the case of St. Jadwiga. It is worth emphasising that when in Western Europe they were overly lavish with indulgence fairs, in Poland there were announced a mere 4 indulgence documents (two of which concerned crusades). The largest number of bestowals appeared at the end of the 1240s/1250s in connection with the crusades directed against the Prussians. The increased number of bestowals in the mid 13th century was also an effect of activity by papal legates within the Polish lands. They issued, with papal authority, a total of 31 documents. The reading of documents issued in the 14th century shows that in this period there were attempts to increase the already once provided pardon. Initiative in this matter could have come as equally from the clerical class as lay people e.g. church patrons or members of religious brotherhoods. The practice of writing onto existing indulgence documents subsequent bestowals was a clearly visible practice. This is proved by the difference in the number of bestowals and the number of documents. An analysis of the general number of indulgence bestowals for the 14th century shows that the destructive path of the Black Death passed around Poland. In Western Europe one may observe at the same time an increased number of indulgence bestowals, there is also an increase in the years and units of 40 that the faithful have bestowed on them. For the years 1348–1350 there cannot be observed conferment for hospitals in which the sick were suppose to reside. Amongst all the indulgence bestowals granted in the 14th century we can only come across a few cases of information about plague, and all those that do speak so are located in the form books of the chancellery of the bishop of Wrocław or Płock.

Several factors were to have an influence on the general increase in the number of indulgences in the 15th century. First and foremost the development of the papal and bishopric chancelleries was to decide about this growth. At this time there was observed an extremely rapid growth in the number of announced documents, amongst which were also indulgence documents. This is proven by the numerous preserved indulgence forms that were used by the chancelleries of

the bishops of Poland. In the period under discussion the papacy even more so than in previous years used generous indulgence bestowals with the aim of obtaining an additional income, one essential to realise the plans for a recapturing of the Holy Land from the hands of the Turks. One may observe an intensification in the number of bestowals at moments of Turkish threat, for example connected with the aggression on the island of Rhodes. In the 15th century we do not observe an increased number of indulgence bestowals connected with the council movement. The Basle Council suddenly submitted several documents granting indulgences to the faithful in Poland. However, visible is the numerical growth in bestowals when the papacy broke the crisis connected with anti-papal activity.

In relation to the data from the 16th century, of interest is the fact that when the whole of Europe witnessed a dynamic increase in the number of indulgence bestowals connected with the undertaking of fund collecting for the reconstruction of St. Peter's Basilica in Rome, we observe in Poland their fall. Amongst the 1611 registered references there can be found only two are connected with this fund raising action. This raises therefore a question, was Poland fully passed over when it came to the sale of indulgences. Quite certainly not, for we have at our disposal two references that point to the finding of individuals who bought such bestowals. Given that within Poland fund collection undertakings were in force there is the puzzling fact as to why more of such documents have not been found in the archives under study. One may suspect that they became lost in the course of a war, or after the death of the people they referred to they stopped having any meaning for the living. Janusz Smółucha has drawn our attention to the phenomenon of an increasingly reduced level of interest in indulgence bestowals through the discussion of one of the letters of Zygmunt Stary, sent in February 1523. In it the king claims that in reference to information about a change in the date of validity of an indulgence, the king is not sure whether the faithful will accept these changes especially that increasingly *fewer strive for such favours*.

An analysis of the indulgence documents presented in the various chapters allows one to point to a degree of regularity in the development and practice of issuing indulgences in medieval Poland. In the course of the investigation it was not possible to find any documents in which the Polish bishops contravened a regulation in canon law in the area of the numerical value of an issued indulgence. Relatively early did indulgence bestowals referred to as *ad instar* reach Poland, that is on the model of the popular indulgences granted in the important cult centres of Europe. Beginning from the second half of the 14th century the indulgence "Porcjunkula", was issued the most often, this being obtained by the faithful in Assisi. At this same period indulgence privileges in so-called confessional letters (*confessionalia*) or indulgence letters (*litterae indulgentiales*) appeared in Poland. Those who possessed the said had the right of choice of confessor, who could pardon their sins in the face of death (*in articulo mortis*) once or many times. In the 15th century they were already very popular, though in point of fact only in

elite circles. It is worth drawing attention to the fact that in Poland, in a similar way to Germany and the Czech lands, the rarely come across in Europe bishopric indulgence of 40 days and one *carena* was known. This was a folk indulgence, unknown in canon law.

The Polish clergy borrowed many techniques from Western Europe for the propagation of knowledge about indulgences: word of mouth, or also special notice boards containing information about the indulgences that could be contained in a given place of worship. The small number of such artefacts from the territories of Poland prove that word of mouth was by far the most dominant form — information about indulgences would be shared with the faithful by the priest from his pulpit during the sermon. Sporadically one may hit in indulgence documents a reference to encouraging the clergy to inform the parishioners about indulgences both by announcing them during the sermons as equally hanging information on the door of the place of worship, as was the case in the recommendation to say one's prayers for victory for King Władysław, who was fighting against the Muslims in 1443. Another source of information about indulgences were the special guides, as was the case for Wrocław and Cracow.

From the territories of Poland few illuminated indulgence documents have been found which were displayed in churches. Documents also reached Poland which were almost copies of bestowals known in Western Europe, like for instance those from the Czech Kingdom. In Poland there was also known the method of sending out copies of papal indulgence bulls around diocesan churches. This is borne out by a document preserved in the Poznan Archdiocese Archive as well as the Cathedral Chapter Archive in Cracow. A diploma from the collections of the chapter is a transcript ordered by the chancellor Jan, archbishop of Gniezno on the request of the Cracow bishop Jan. It is worth remembering that the papal chancellery in confirming the granting of indulgences to a given order, often allowed for the creating of transumpt of this document so that knowledge about it would reach the maximum number of monasteries possible. There also reached Poland papal recommendations defining in an exact way the means of propagating anniversary indulgences. The clergy were also properly prepared for the anniversary to occur. This is confirmed by a document of the Włocławek bishop, Maciej of the 17th of February 1523 sent to the clergy of his diocese. The clergy in Poland, like everywhere else in the countries of Western Europe, made use of special help when propagating indulgences. With this aim in mind they organised a counting of the value of the numerical indulgences that the parishioners could have obtained e.g. as a result of Christmas, or carried out a handwritten note in the margin of printed materials containing a list of the indulgences.

The information contained in the indulgence documents allows one to discern the certain specificity of bestowals for the faithful in Poland and the Great Duchy of Lithuania. This can be seen the best on the basis of a form example that were used by the bishopric chancellery for the period under discussion. Despite the

fact that in the form books we find templates for documents in which the faithful gained an indulgence for supporting Jewish converts, for alms in aid of the leprous, it has not been possible to find any such documents. Maybe this proves that the bishopric chancelleries drew on form templates from countries in which these problems occurred.

It is worth drawing attention to one more characteristic feature of indulgence practice in Poland and Lithuania. In general the condition to obtain an indulgence was the visiting of new places of worship as well as aiding orders and hospitals. It has not been possible to find bestowals conditioning the granting of an indulgence on the undertaking of a pilgrimage around the labyrinths found at temples. There is a lack also of such indulgence bestowals in exchange for work on the roads or bridges. Such bestowals were very popular in Western Europe and belong to one of the oldest forms. A subsequent specific feature of indulgence bestowals issued for Poland was the small number of indulgences given to the dead. Some died during the crusades and individuals from the circles of begging orders granted them such bestowals. Sporadically one comes across information about indulgences for those buried at concrete cemeteries. In the case of indulgence bestowals addressed to the faithful within the territory of Poland one may sporadically come across entries speaking of the possibility to obtain indulgences which would be only recognised in the future. These concern participation in monastic grace. It is worth noting that in Western Europe such information was placed not only in bulls addressed to the monastic orders but also for the confrater.

thumaczenie: Guy Torr

WYKAZ SKRÓTÓW

- AAG — Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie
AAP — Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu
AAW — Archiwum Archidiecezji Warszawskiej
AAWO — Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie
ABMarK — Archiwum Bazyliki Mariackiej w Krakowie
ACGOP — Acta Capitulum Generalium Ordinis Praedicatorum
ADK — Archiwum Diecezjalne w Kielcach
ADP — Archiwum Diecezjalne w Pelplinie
ADPł — Archiwum Diecezjalne w Płocku
ADT — Archiwum Diecezjalne w Tarnowie
ADW — Archiwum Diecezjalne we Włocławku
AFK — Archiwum oo. Franciszkanów w Krakowie
AGAD — Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AGZ — *Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*
AJG — Archiwum oo. Paulinów na Jasnej Górze
AKH, t. IX — *Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich w latach 1896/7 i 1897/8. O materiałach do dziejów polskich w wiekach średnich*, oprac. W. Abraham, „Archiwum Komisji Historycznej”, t. 9, Kraków 1902, s. 1–234
AKK — Archiwum oo. Karmelitów w Krakowie na Piasku
AKKK — Archiwum Kapituły Katedralnej w Krakowie
AKSKK — Archiwum Klasztoru ss. Klarysek w Krakowie
AKKS — Archiwum Kapituły Katedralnej Sandomierskiej
AKKSS — Archiwum Kalsztoru ss. Klarysek w Starym Sączu
AKMK — Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie
APB — Archiwum Państwowe w Bydgoszczy
APBK — Archiwum Prowincji oo. Bernardynów w Krakowie
APG — Archiwum Państwowe w Gdańsku
APKr — Archiwum Państwowe w Krakowie
APP — Archiwum Państwowe w Poznaniu
APPDK — Archiwum Prowincji Polskiej oo. Dominikanów w Krakowie
APPr — Archiwum Państwowe w Przemyślu
APT — Archiwum Państwowe w Toruniu
APW — Archiwum Państwowe we Wrocławiu
ASV — Archivio Segreto Vaticano
Arch. Kan. Reg. Lat. Krak. — Archiwum Prowincji Kanoników Regularnych Laterańskich przy Kościele Bożego Ciała w Krakowie
Arch Mogiła — Archiwum Klasztoru oo. Cystersów w Mogile
Arch Sanguszków — *Archiwum Książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie*

- Arch UJ — Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego
- B. Conf. Ord. Praed — *Bullarium Confraternitatum Ordinis Praedicatorum*, Romae 1668
- B. Franc — *Bullarium Franciscanum Romanorum Pontificum Constitutiones, Epistolas, ac Diplomata continens Tribus Ordinibus Minorum, Clarissarum, et Poenitentium*
- B. Franc, s. II — *Bullarium Franciscanum continens constitutiones epistolas dyplomata romanorum pontificum Calixti III, Pii II et Pauli II ad tres ordines S. P. N. Francisci spectantia*
- B. Praed, *Bullarium Ordinis Fratrum Praedicatorum sub auspiciis SS. D.N.D. Clementis XII pontificis maximii opera*
- BGPAN — Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk
- Bibl. Kórnicka — Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku
- Bibl. Stefanyka — Lwowska Naukowa Biblioteka im. Wasyla Stefanyka NAN Ukrainy
- Biblioteka PAU i PAN — Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk
- Bielski, Kronika — M. Bielski, *Kronika tho iest historia świata*
- Bisthums Breslau — *Urkunden zur Geschichte des Bisthums Breslau im Mittelalter*
- BJ — Biblioteka Jagiellońska
- BN — Biblioteka Narodowa w Warszawie
- Bochnia — *Średniowieczne przyczynki źródłowe do dziejów Bractwa Literackiego Najświętszej Maryi Panny w Bochni i do salin bocheńskich*
- Boll. Anno Santo — *Bollario dell'Anno Santo. Documenti di indizione dal Giubileo del 1300*
- BP — *Bullarium Poloniae*
- BR — Biblioteka Raczyńskich
- Bractwo św. Urszuli — T. Ryk, *Bractwo św. Urszuli w Krakowie*
- Brevia Rom — *Brevia Romanorum Pontificum ad Poloniam Spectantia*
- Brieg, CDS, IX — *Urkunden der Stadt Brieg*
- Bull. Aug. — *Bullarium Ordinis Eremitarum S. Augustini*
- BUWr — Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu
- BWSDS — Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu
- Bzovius — Bzovius A., *Annalium ecclesiasticorum*
- CDS V — *Das Formelbuch des Domherrn Arnold von Protzan*
- CDS VII, 1 — *Regesten zur Schlesischen Geschichte bis zum Jahre 1250*
- CDS VII, 2 — *Regesten zur Schlesischen Geschichte bis zum Jahre 1280*
- CDS VII, 3 — *Regesten zur Schlesischen Geschichte bis zum Jahre 1300*
- CDS XVI — *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1301–1315*
- CDS XVIII — *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1316–1326*
- CDS XXII — *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1327–1333*
- CDS XXIX — *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1334–1337*
- CDS XXX, 1 — *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338–1342*
- CDS XXX, 2 — *Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338–1342*
- CDUJ — *Codex diplomaticus Universitatis Studii Generalis Cracoviensis*
- Chronica Polonorum — Maciej z Miechowa, *Chronica Polonorum*
- Chronicon — *Chronicon monasterii Claratumbensis ordinis Cisterciensis. Auctore Fr. Nicolao de Cracovia*, ed. W. Kętrzyński

- Cod. dipl. Ordinis S. Mariae — *Codex diplomaticus Ordinis Sanctae Mariae Theutonicorum. Urkundenbuch zur Geschichte des Deutschen Ordens insobendere der Ballei Coblens*
- Cod. dipl. Prussicus, I — *Codex diplomaticus Prussicus*
- Cod. dipl. Warm, *Codex Diplomaticus Warmiensis*
- Cod. ep. Vitoldi — *Codex epistolaris Vitoldi*
- Cod. ep. — *Codex epistolaris saeculi decimi*
- Cod. Med. — *Codex Mednicensis seu Samogitiae dioecesis*
- Codex Pomeraniae dipl., I — *Codex Pomeraniae diplomaticus*
- Comp. privileg. fr. min. — *Compendium privilegiorum fratrum minorum*
- Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis — *Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis ordinis Cisterciensis*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. V, Kraków 1888
- CPAHU — Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie
- Damalewicz — S. Damalewicz, *Series Archiepiscoporum Gnesnensium*, Varsaviae 1649
- Daniłowicz — *Skarbiec dyplomatów papieskich, cesarskich, królewskich, książęcych; uchwał narodowych, postanowień różnych władz i urzędów posługujący do krytycznego wyjaśnienia dziejów Litwy, Rusi Litewskiej i ościennych im krajów*
- Dekanat miechowski — J. Wiśniewski, *Dekanat miechowski*
- De origine, progressu* — E. Amort, *De origine, progressu, valore, ac fructu Indulgentiarum nec non de dispositionibus ad eas lugrandas as requisitis, accurate notitia historica, dogmatic, polemica, critica*, Venetiis 1738
- Długosz — Liber septimus, Liber octavus — Ioannis Długossii, *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber septimus, Liber octavus, ed. S. Budkowa, I. Garbacik, A. Kamiński, S. Mikucki, I. Mitkowski, M. Plezia, C. Pieradzka, V. Semkowicz-Zaremba, D. Turkowska, Varsaviae 1975
- Długosz, Liber duodecimus — Ioannis Długossi, *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber duodecimus 1445–1461, ed. C. Baczkowski, M. Kowalczyk, J. Mruk, C. Ożóg, C. Pirożyńska, D. Turkowska, G. Wyrozumski, Cracoviae 2003
- Długosz, Liber Quintus, Liber Sextus — Ioannis Długossii, *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber Quintus, Liber Sextus, ed. S. Budkowa, I. Garbacik, A. Kamiński, S. Mikucki, I. Mitkowski, M. Plezia, C. Pieradzka, V. Semkowicz-Zaremba, Varsaviae 1973
- Dok. bp. Tomasza — *Nie drukowane dokumenty biskupa Tomasza I z pierwszej połowy XIII wieku*
- Dok. Ulanowski — *Dokumenty Kujawskie i Mazowieckie przeważnie z XIII wieku*
- Dokumenty Imbramowice — *Dokumenty klasztoru PP. Norbertanek w Imbramowicach (1228–1450)*
- Ehrenberg — *Urkunden und Aktenstücke zur Geschichte in der Herutigen Provinz Posen vereinigten ehemals polnischen Landesteile*, hrsg. H. Ehrenberg, Leipzig 1892
- Gładyszewicz — M. Gładyszewicz, *Żywot błogosławionego Prandoty*
- Grafschaft Glatz — *Geschichtsquellen der Grafschaft Glatz*
- Index XV — *Index actorum saeculi XV*
- Inventarium Privilegiorum — *Inventarium omnium et singulorum Privilegiorum*
- Jakub Strepa — W. Abraham, *Jakub Strepa arcybiskup halicki*, Kraków 1908

- Jakub z Kurdwanowa — *Liber Formularum ad ius canonicum spectantium, ex actis Jacobi de Kurdwanow*
- Jasas — R. Jasas, *Pergamentę katalogas*, Vilnius 1980
- Jean XXII, Lettres communes — *Jean XXII (1316–1334) lettres communes analysées d'après les registres dits d'Avignon et du Vatican*, ed. G. Mollat
- Kaczmarczyk dypl. — K. Kaczmarczyk, *Katalog dyplomów pergaminowych konwentu krakowskiego w Archiwum OO. Dominikanów w Krakowie*
- Kaczmarczyk kat. UJ — K. Kaczmarczyk, *Catalogus diplomatum pergamineorum Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*
- Kantak, Bernardyni — K. Kantak, *Bernardyni Polscy*, t. I: 1453–1572, Lwów 1933
- Kantak, Franciszkanie — K. Kantak, *Franciszkanie Polscy*, t. I: 1237–1517, Kraków 1937
- Kat. Arch. Dawn. M. Krak. — *Katalog Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa*
- Kat. Arch. M. Przemysła — *Katalog Archiwum Aktów Dawnych Miasta Przemysła*
- Kat. Arch. Mogiła — *Katalog Archiwum Opactwa Cystersów w Mogile*
- Kat. dok. ABMaRK — E. Długopolski, *Katalog kościoła N.P. Marii w Krakowie*
- Kat. dok. APDŚ — *Katalog dokumentów przechowywanych w Archiwach Państwowych Dolnego Śląska*
- Kat. dok. Czartoryscy — *Katalog dokumentów pergaminowych Biblioteki Czartoryskich w Krakowie*
- Kat. dok. MAŁ — R. Leszczyński, *Katalog rękopisów Muzeum Archidiecezji Łódzkiej*
- Kat. dok. MNK — J. Tomaszewicz, *Katalog dokumentów pergaminowych Muzeum Narodowego w Krakowie*
- Kat. dok. MOT — A. Majcher-Węgorzek, *Katalog dokumentów pergaminowych Muzeum Okręgowego w Tarnowie*
- Kat. dok. NPH fot. — *Katalog fotografii dokumentów średniowiecznych Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego*
- Kat. Ossolineum Fastnacht — A. Fastnacht, *Catalogus diplomatum Bibliothecae Instituti Ossoliniani*, supplementum
- Kat. Ossolineum Fastnacht, I — *Katalog dokumentów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich*
- KBT — Szoldrski W., *Kronika Benedyktynów Toruńskich*
- KDM — *Kodeks dyplomatyczny Małopolski*
- KDM, V — *Materiały do Kodeksu Dyplomatycznego Małopolski*, tom 5
- KDW — *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski*
- Kiryk, Katalog dok. — F. Kiryk, *Pergaminy AKKS*
- Kłapkowski — *Pierwsze dwa przywileje Karmelitów trzewiczkowych klasztoru Bożego Ciała w Poznaniu*
- Knoblich — Knoblich A., *Herzogin Anna von Schlesien*
- Kochanowski — *Zbiór ogólny przywilejów i spominków mazowieckich*
- Koczerska, Zbigniew Oleśnicki — M. Koczerska, *Zbigniew Oleśnicki i kościół krakowski w czasach jego pontyfikatu (1423–1455)*
- Kod. dypl. kat. wil. — *Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej*
- Kod. dypl. Krak. *Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa 1257–1506*
- Kod. dypl. Mazowska — *Nowy Kodeks Dyplomatyczny Mazowska*
- Kod. dypl. Polski — *Kodeks Dyplomatyczny Polski*

- Kod. dypl. Śląska — *Kodeks dyplomatyczny Śląska*
- Kod. Kat. Krak. — *Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława*
- Kod. Mazowsze — *Kodeks dyplomatyczny księstwa Mazowieckiego*
- Kolak, Kat. Augustianie — W. Kolak, *Katalog Archiwum OO. Augustianów w Krakowie*
- Kopiarz Bochnia — Mieczysław Niwiński, *Kopiarz kościoła parafialnego św. Mikołaja w Bochni*
- Krochmal, Akta m. Przemyśla — J. Krochmal, *Akta miasta Przemyśla (1402–1944)*
- Liber canc. S. Ciołek — *Liber cancellariae Stanislai Ciołek*
- Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum — *Liber Formularum ad ius Polonicum necnon canonicum spectantium in codice Regiomontano asservatarum*
- Librowski 13 dokumentów — S. Librowski, *Trzydzieści nie drukowanych oryginałów pergaminowych Archiwum Diecezjalnego we Włocławku z lat 1300–1400*
- Librowski 31 dokumentów — S. Librowski, *Trzydzieści jeden nie drukowanych oryginałów pergaminowych Archiwum Diecezjalnego we Włocławku z drugiej połowy XV wieku*
- Librowski inw. realny t. I — S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku*
- LMAB — Lietuvos mokslų akademijos biblioteka
- MAŁ — Muzeum Archidiecezji Łódzkiej
- Memoriale ordinis fratrum Minorum — *Memoriale ordinis fratrum Minorum a fr. Ioanne de Komorowo compilatum*, ed. X. Liske, A. Lorkiewicz, *Monumenta Poloniae Historica*, t. V, Kraków 1888
- Menologium — *Menologium cisterciense notationibus illustratum, auctore R. P. Chrystostomo Henriquez... Accedant seorsim regula, constitutiones et privilegia ejusdem ordinis ac congregationum monasticarum et militarium quae cisterciense...*, Antverpiae 1630
- MHDW — *Monumenta Historica Dioeceseos Wladislaviensis*
- Miechovia — S. Nakielski, *Miechovia sive promptuarium antiquitatum Monasterii Miechoviensis*
- Mieszkowski — K. Mieszkowski, *Studia nad dokumentami katedry krakowskiej XIII wieku*
- MNK — Muzeum Narodowe w Krakowie
- MOT — Muzeum Okręgowe w Tarnowie
- MPV — *Monumenta Poloniae Vaticana*
- Nova collectio et compilatio privilegiorum — *Nova collectio et compilatio privilegiorum apostolicorum regularium mendicantium, et non mendicantium: praesertim in quibus ipsae religiones communicant*, ed. E. Roderigo, Antverpiae 1616
- NPH, fot. — Zakład Nauk Pomocniczych Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, zbiór fotografii dokumentów
- Oels UB — *Urkundensammlung zur Geschichte des Fürstenthums Oels*
- Ossolineum Wrocław — Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
- Pastor — L. Pastor, *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*
- Perzanowski, Lubiń — *Dokumenty opactwa Benedyktynów Lubiniu z XIII–XV wieku*
- Piotr Wysz — *Formulae ad ius canonicum spectantes, ex actis Petri Wysz*

- Polityka Kurii Rzymskiej za pontyfikatu Piusa II* — J. Smołucha, *Polityka Kurii Rzymskiej za pontyfikatu Piusa II (1458–1464) wobec Czech i krajów sąsiednich. Z dziejów dyplomacji papieskiej w XV wieku*, Kraków 2008
- Pomm UB — *Pommerellisches Urkundenbuch*
- Pommersches UB — *Pommersches Urkundenbuch*
- Pothast — *Regesta pontificum Romanorum*
- Premisla Sacra — *Premisla Sacra, sive Series et Gesta Episcoporum Premisliensium*
- Preussische Regesten — *Preussische Regesten bis zum Ausgange des dreizehnten Jahrhunderts*
- Preussisches UB — *Preussisches Urkundenbuch*
- Prompta Bibliotheca — F. Lucii Ferraris, *Prompta Bibliotheca, canonica, juridica, moralis, theologica*, Petit-Montrouge 1853, t. 4
- Ratibor, CDS, II — *Urkunden der Klöster Rauden und Himmelwitz, der Dominicaner und der Dominicanerinnen in der Stadt Ratibor*
- Raynaldus — O. Raynoldus, *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*
- Reg. Aleksander IV — *Les registres d'Alexandre IV recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d'après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, ed. M. Bourel de La Roncière, J. de Loye, A. Coulon, vol. 1, Paris 1895
- Reg. Grzegorz IX — *Les registres de Grégoire IX recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d'après les manuscrits originaux du Vatican*, ed. L. Auvray, t. I, Paris 1896
- Reg. Innocenty IV — *Les registres d'Innocent IV publiées ou analyses d'après les manuscrits originaux du Vatican et de la Bibliothèque Nationale*, ed. É. Berger, vol. I, Paris 1884
- Reg. Klemens IV — *Les registres de Clement IV (1265–1268) recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d'après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, ed. M. Édourad Jordan, premier fascicule, Paris 1893
- Reg. Mikołaj IV — *Les registres de Nicolas IV recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d'après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, ed. E. Langlois, vol. I, Paris 1905
- Reg. Mazowsze — *Regesty dokumentów mazowieckich z lat 1248–1345*
- Reg. Wilno — *Regesty dokumentów diecezji wileńskiej z lat 1507–1522 Jana Fijałka i Władysława Semkowicza*
- Regesta Lithuaniae — *Regesta Lithuaniae ab origine usque ad Magni Ducatus cum Regno Poloniae unionem*
- Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II — *Regesta Historico-Diplomatica Ordinis S. Mariae Theutonicorum 1198–1525*, pars II
- Regesta Vrat. — *Regesta Episcopatus Vratislaviensis*
- Regesty Śląskie, I — *Regesty Śląskie 1343–1348*, t. I
- Santifaller — L. Santifaller, *Quellen zur Geschichte des spätmittelalterlichen Ablass- und Reliquienwesens aus schlesischen Archiven*
- Schl UB — *Schlesisches Urkundenbuch*
- Simson, 4 — P. Simson, *Geschichte der Stadt Danzig*, bd. 4
- Smolka — S. Smolka, *Archiwa w X Poznańskiem i w Prusiech. Sprawozdanie z podróży odbytej z polecenia komisji historycznej Akademii Umiejętności w lecie 1874 r.*

- Sprawozdanie Rzym — *Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich do dziejów Polski w wiekach średnich za lata 1899–1913*
- Sprawozdanie Szwecja — *Sprawozdanie z poszukiwań w Szwecji dokonanych z ramienia Akademii Umiejętności*
- Sprawozdanie Węgry — *Sprawozdanie z poszukiwań na Węgrzech dokonanych z ramienia Akademii Umiejętności*
- Statuty Zator — *Statuty i przywileje bractwa kapłanów dekanatu zatorskiego w latach 1378–1525*
- Straty biblioteka — A. Wolff, *Zniszczone dokumenty Biblioteki Ordynacji Krasieńskich Tęgowski* — *Dwa XIII-wieczne przywileje odpustowe dla franciszkanów wrocławskich*, wyd. J. Tęgowski
- UB Culm — *Urkundenbuch des Bisthums Culm*
- UB Liegnitz — *Urkundenbuch der Stadt Liegnitz und ihres Weichbildes*
- UB Samland, I — *Urkundenbuch des Bisthums Samland*
- Ulanowski, Przemyśl — *Analecta ad historiam iuris canonici in dioecesi Premisliensi*
- Ulanowski, Warszawa — *Acta Ecclesiae Collegatae Varsoviensis*
- Urban, Kat. dok. AAW — *Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*
- Urkunden Deutsch-Ordens-Centralarchives — *Die Urkunden des Deutsch-Ordens-Centralarchives zu Wien in Regestenform herausgegeben*
- Urkundenbuch der Kustodien Goldberg — *Urkundenbuch der Kustodien Goldberg und Breslau*, hrsg. C. Reisch, bd. 1 1240–1517, *Monumenta Germaniae Franciscana*, s. 2, bd. 1, Düsseldorf 1917
- VMPL — *Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae*
- Wiadomości Arch. Prow. Śląskiej — *Wiadomości do dziejów Polskich z Archiwum Prowincyi Śląskiej*
- Wiśniewski, Jędrzejów — J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskiem*, Mariówka 1930
- Wiśniewski, Olkusz — J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Olkuskiem*, Mariówka 1933
- Wiśniewski, Radom — J. Wiśniewski, *Dekanat radomski*, Radom 1911
- Wiśniewski, Sandomierz — J. Wiśniewski, *Dekanat sandomierski*, Radom 1915
- Zapiski hist. 1410–1530 — *Zapiski historyczne z lat 1410–1530*
- Zbiór dok. Płock — *Zbiór dokumentów i listów miasta Płocka*
- Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów — *Zbiór dokumentów Zakonu OO. Paulinów w Polsce*
- Zbiór dypl. Mogiła — *Zbiór dyplomów klasztoru Mogińskiego przy Krakowie*, wyd. E. Jannota, Kraków 1865
- ZDKiDK — *Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej*
- Zubrzycki — D. Zubrzycki, *Kronika miasta Lwowa*, Lwów 1844

Układ aneksu:

1. Rok wystawienia
2. Wystawca
3. Miejsce wystawienia dyplomu
4. Odbiorca
5. Święta, w jakie otrzymywano odpust
6. Warunki, jakie wierni musieli spełnić, aby móc uzyskać odpust
7. Liczba dni, lat odpustu
8. Uwagi — adnotacje dotyczące stanu zachowania dyplomu, ewentualnych miniatur
9. Źródła wedle układu: archiwalia, wydania według kolejności od najnowszego do najstarszego, wydania regestów, streszczeń dyplomów, katalogi archiwalne, wzmianki w literaturze

Aneks I

1.

1. XI ?–XII wiek
2. Papież
3. —
4. Polska
5. —
6. Wezwania do udziału w krucjatach
7. Odpust zupełny
8. Wedle jednej z późniejszych wersji przemowy papieża Urbana II z synodu w Clermont wezwanie do udziału w krucjacie było skierowane także do mieszkańców północnej Europy zob. A. F. Grabski, *Polska w opiniach obcych X–XIII w.*, Warszawa 1964, s. 260–261; idem, *Polska wobec idei wypraw krzyżowych na przełomie XI i XII wieku*. „Duch krzyżowy” *Anonima Galla*, „Zapiski Historyczne”, 1961, t. 26, z. 4, s. 38–39; M. Gładysz, *Zapomniani krzyżowcy. Polska wobec ruchu krucjatowego w XII–XIII wieku*, Warszawa 2002, s. 25. Wiadomości o krucjatach z całą pewnością docierały do Polski, świadczą o tym choćby zapis o zdobyciu Jerozolimy. *Rocznik kapituły krakowskiej*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, w: *Najdawniejsze roczniki krakowskie i kalendarz, Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. V, Warszawa 1978, s. 53; do Polski zapewne dotarły także informacje o wezwaniach do udziału w wyprawie krzyżowej do Ziemi Świętej, jakie wystosowano do mieszkańców Po-

morza, oraz przeciwko Słowianom połabskim: Pommersches UB, I, nr 31, s. 13, nr 32, s. 13; por. M. R. Munzinger, *The profits of the Cross: Merchant involvement in the Baltic Crusade (c. 1180–1230)*, „Journal of Medieval History”, 2006, vol. 32, s. 171, 185; zob. też: E. Christiansen, *The Northern Crusades. The Baltic and the Catholic Frontier 1100–1525*, Norfolk 1980, passim; I. Fønnesberg Schmidt, *Pope Alexander III (1159–1181) and the Baltic Crusades*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, ed. T. M. S. Lehtonen, K. V. Jensen, J. Malkki, K. Ritari, Helsinki 2005, s. 242–256; posiadamy późniejszą relację Jana Długosza o pobycie w Polsce wysłannika papieża Klemensa III w związku ze zbiórką środków, które miały być przeznaczone na planowaną krucjatę, zob. Długosz, *Liber Quintus, Liber Sextus*, s. 146; odnośnie do podatków zbieranych na potrzeby organizacji krucjat zob. F. A. Cazel, *The Tax of 1185 in Aid of the Holy Land*, „Speculum”, 1955, vol. 30, no 3, s. 385–392. Z całą pewnością mieszkańcy ówczesnej Polski zdawali sobie sprawę z przywilejów, jakie otrzymywali krzyżowcy, pragnienie uzyskania odpustów zapewne odegrało znaczącą rolę przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu znaku krzyża. Odnośnie do udziału mieszkańców Polski w krucjatach zob. M. Gładysz, *Wyprawa jaćwińska*

- Kazimierza Sprawiedliwego w relacji Mistrza Wincentego. Przyczynek do recepcji hasel krucjatowych w XII wiecznej Polsce*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej wobec idei krucjat*, red. W. Peltz, J. Dudek, Zielona Góra 2002, s. 59–68; idem, *W sprawie udziału polskiego księcia w II krucjacie jerozolimskiej (1147–1149)*, w: *Krzyżowcy, kronikarze, dyplomaci*, red. B. Śliwiński, Gdańsk–Koszalin 1997, s. 33–53; idem, *Udział Polski w V krucjacie lewantyńskiej (1217–1221)*, w: *Szlachta, starostowie, zaciężni*, red. B. Śliwiński, Gdańsk–Koszalin 1998, s. 63–83; idem, *O zapomnianych polskich krzyżowcach — kilka uwag na marginesie wypraw jerozolimskich księcia Henryka Sandomierskiego i Jaksy z Miechowa*, w: *Książęta, urzędnicy, złoczyńcy*, red. B. Śliwiński, Gdańsk 1999, s. 45–65; idem, *Zapomniani krzyżowcy*; J. Grygiel, *Jaksa z Miechowa i inni. Udział Polaków w ruchu krucjatowym*, w: *Ziemia Miechowska w dziejach Polski. Dziedzictwo i perspektywy. Sympozjum historyczno-kulturalne, 26 X 2006*, red. A. Waško, Kraków 2006, s. 11–23; K. Zielińska-Melkowska, *Polskie wyprawy krzyżowe do Prus w drugiej połowie XII i w pierwszej połowie XIII wieku na tle idei krucjatowej*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej*, s. 69–90; zob. też: wewanie do udziału w krucjacie przeciwko Fryderykowi I pochodzące z 1187 r., wystosowane przez papieża Urbana III za pośrednictwem legata. CDS VII, 1, nr 53, s. 50
9. Wzmianki w literaturze: zob. A. Kowalska, *Papieskie apele do Polski w sprawie pomocy dla Ziemi Świętej (XII–XIV w.)*, w: *Studia z dziejów średniowiecza i czasów nowożytnych*, red. S.M. Zajączkowski, Łódź 2000, s. 129–131; K. Olejnik, *Wyprawy krzyżowe w średniowiecznych źródłach polskich*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej*, s. 7–10; K. Benyskiewicz, *Rycerstwo polskie wobec pogan i pogaństwa w XI–XII wieku*, w: *ibidem*, s. 28; M. Gładysz, *Zapomniani krzyżowcy*, passim; D. von Güttner Sporzyński, *Piastowie a idea wypraw krzyżowych w czasie pierwszej i drugiej wyprawy krzyżowej*, w: *Kościół w monarchiach Przemysławów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno, 21–24 września 2006 roku*, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 139–141, 144, 147–150
- 2.
1. 1213, 19–29 kwietnia
 2. Innocenty III
 3. Rzym
 4. Polska
 5. —
 6. Udział w krucjacie i pomoc Ziemi Świętej
 7. Odpust zupełny
 8. —
 9. BP, I, nr 100, s. 26; Potthast, I, nr 4725, s. 410
- 3.
1. 1214
 2. Henryk abp gnieźnieński, Wawrzyniec bp wrocławski, Wawrzyniec bp lubuski
 3. —
 4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
 5. Poświęcenie krypty, gdzie spoczywają relikwie świętych
 6. —
 7. 40 dni
 8. —
 9. NPH, fot., sygn. 1020 I; *Monumenta Poloniae Paleographica*, ed. S. Krzyżanowski, z. 2 tab. XXVIII–LXVIII, Cracoviae 1910, tabl. nr 59; Kod. dypl. śląska, II, nr 162, s. 121–122; Schl. UB, I, nr 141, s. 100; CDS VII, 1, nr 160, s. 107; Regesta Vrat., s. 16; Kat. dok. APDŚ, I, nr 51, s. 19
- 4.
1. 1214
 2. Henryk abp gnieźnieński, legat papieski
 3. —
 4. Kościół klasztorny w Trzemesznie
 5. Katarzyna
 6. —
 7. 80 dni
 8. —
 9. KDW, I, nr 83, s. 80; Damalewicz, s. 127; Smolka, s. 161–162
- 5.
1. 1217, 3 marca
 2. Honoriusz III
 3. Rzym

4. Bp pruski Chrystian
 5. —
 6. Pomoc w krzewieniu chrześcijaństwa
 7. Odpust zupełny, odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej
 8. —
 9. Preussische Regesten, nr 21, s. 8; Potthast, I, nr 5481, s. 482
- 6.**
1. 1217, 16 kwietnia
 2. Honoriusz III
 3. Rzym
 4. Polecenie papieża wydane abp gnieźnieńskiemu, aby zachęcał do walki z Prusami
 5. —
 6. Walka z Prusami
 7. Odpust zupełny, odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej
 8. —
 9. Cod. dipl. Prussicus, I, nr I, s. 1–2; Preussische Regesten, nr 22, s. 8
- 7.**
1. 1218, 5 maja
 2. Honoriusz III
 3. Rzym
 4. Wierni w Polsce, polecenie papieża, aby walczyli w Prusach
 5. —
 6. Udział w wyprawie, wsparcie wyprawy
 7. Odpust zupełny, odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej
 8. —
 9. Preussisches UB, I, cz.1, nr 20, s. 14–15; VMPL, I, nr 10, s. 4–5; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 2, s. 3–4; CDS VII, 1, nr 202, s. 123; Preussische Regesten, nr 23, s. 8–9; Potthast, I, nr 5773, s. 507; Kochanowski, nr 197, s. 188; Codex Pomeraniae dipl., I, nr 115, s. 266–267
- 8.**
1. 1218, 15 czerwca
 2. Honoriusz III
 3. Rzym
 4. Bp w Moguncji, Trewirze, Kolonii, Magdeburgu, Salzburgu, Gnieźnie, Bremie, Lund i ich sufragani polecenie głoszenia krucjaty do Prus
 5. —
6. —
 7. Odpust zupełny, odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej
 8. —
 9. CDS VII, 1, nr 209, s. 124; Cod. dipl. Prussiae, I, nr 12, s. 12–14
- 9.**
1. 1219, 25 sierpnia
 2. Wawrzyniec bp wrocławski, Paweł bp poznański, Wawrzyniec bp lubuski, Barto bp kruszwicki-kujawski, Konrad bp halbertszadzki, Chrystian bp pruski
 3. Trzebnica
 4. Kościół NMP i św. Bartłomieja w Trzebnicy
 5. Poświęcenie kościoła, św. Bartłomiej
 6. —
 7. 40 dni
 8. Ozdobny inicjał
 9. NPH, fot., sygn. 1023 I; Kod. dypl. śląska, I, nr 220, s. 233–235; Schl. UB, I, nr 187, s. 138–139; Preussische Regesten, nr 39, s. 12; CDS VII, 1, nr 216, s. 125; Oels UB, nr 29, s. 56; Preussisches UB, I, cz.1, nr 35, s. 24; Regesta Vrat., s. 19; Kat. dok. APDŚ, I, nr 67, s. 22
- 10.**
1. 1221, 1222, 1223 ? 1 lutego
 2. Grzegorz z Krescencji, kardynał tytułu „s. Theodori”, legat papieski
 3. Wrocław
 4. Kościół NMP na Piasku we Wrocławiu
 5. Oczyszczenie NMP
 6. —
 7. 40 dni
 8. —
 9. Schl. UB, I, nr 213, s. 155–156; Kod. dypl. Śląska, III, nr 259, s. 17–18; CDS VII, 1, nr 239, s. 131–132; por. Regesta Vrat., s. 21
- 11.**
1. 1221, 20 kwietnia
 2. Honoriusz III
 3. Rzym
 4. Krzyżowcy w Polsce udający się do Prus
 5. —
 6. Pomoc w nawracaniu Prusów
 7. Odpust zupełny, odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej

8. —
9. VMPL, I, nr 27, s. 13; Raynaldus, I, nr 8, s. 487–488; Preussische Regesten, nr 44, s. 13–14; Potthast, I, nr 6620, s. 576–577

12.

1. 1227–1241
2. Grzegorz IX
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Święta Pańskie, Jan Chrzciciel, Wszystkich Świętych, Franciszek, Antoni, Elżbieta
6. —
7. 100 lat, 100 kwadragen
8. —
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 13, s. 12; Comp. privileg. fr. min., k. 120 r; De origine, progressu, s. 129

13.

1. 1227
2. Michał bp kujawski
3. —
4. Kościół dominikanów pw. św. Mikołaja w Gdańsku
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 1 rok
8. —
9. Dok. Ulanowski, nr 4, s. 67–68

14.

1. 1227
2. Michał bp kujawski
3. —
4. Ołtarz pw. św. Piotra, św. Mikołaj w kościele dominikanów pw. św. Mikołaja w Gdańsku
5. Poświęcenie ołtarzy, Piotr, Mikołaj
6. —
7. 40 dni [św. Piotr], 60 dni [św. Mikołaj]
8. Formularz dokumentu odbiega od innych nadań. Treść niejako podzielona na dwie części, rozdział na dwa nadania dla ołtarzy z różną liczbą dni nie jest spotykany w tym okresie. Dokument znany z kopii potwierdzonej przez bp włocławskiego Wolimira z 1254 r.
9. Simson, 4, nr 20, s. 8–9 [data 1239]; Preussisches UB, I, cz. 2, nr 921, s. 579; Dok. Ulanowski, nr 4, s. 67–68

15.

1. 1227 [data zatwierdzenia przez Michała bp kujawskiego]
2. Legat papieski
3. —
4. Ołtarz NMP w kościele dominikanów pw. św. Mikołaja w Gdańsku
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Dok. Ulanowski, nr 4, s. 67–68

16.

1. 1227, 29 czerwca
2. Michał bp kujawski
3. Orłowo
4. Kościół dominikanów w Gdańsku
5. —
6. Udział w kazaniach głoszonych przez dominikanów
7. 40 dni
8. —
9. Simson, 4, nr 13, s. 5–6; Dok. Ulanowski, nr 2, s. 66

17.

1. 1227, 29 czerwca
2. Michał bp kujawski
3. Orłowo
4. Dominikanie w Gdańsku
5. —
6. Wsparcie przy budowie klasztoru i kościoła dominikanów
7. 10 dni
8. —
9. Simson, 4, nr 14, s. 6; Preussisches UB, I, cz. 2, nr 922, s. 580

18.

1. 1230, 3 lipca
2. Grzegorz IX
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Bartłomiej
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, I, nr 309, s. 228; BP, I, nr 252, s. 55; CDS VII, 1, nr 360, s. 181; Potthast, I,

nr 8581, s. 736; Kat. dok. APDŚ, I, nr 132, s. 35

19.

1. 1230, 13 września
2. Grzegorz IX
3. Anagni
4. Polska, Pomorze — udzielenie wsparcia Krzyżakom przy nawracaniu pogan
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej
8. —
9. VMPL, I, nr 41, s. 20–21; Raynaldus, II, nr 23, s. 29; CDS VII, 1, nr 361, s. 181–182; *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, t. I 600–1253, ed. C.J. Erben, Praha 1855, nr 762, s. 357; Preussische Regesten, nr 92, s. 30–31; Potthast, I, nr 8603, s. 738–739; Pommersches UB, I, nr 269, s. 215; *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, t. I 1200–1240, ed. A. Boczek, Olomucii 1839, nr 206, s. 225

20.

1. 1230, 17 września
2. Grzegorz IX
3. —
4. Dominikanie, polecenie głoszenia krucjaty do Prus
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok, wsparcie w zależności od możliwości
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej
8. —
9. CDS VII, 1, nr 363, s. 182; VMPL, I, nr 42, s. 21 [wydany jako 13 września, a nie jako 17]; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 24, s. 22–24; Codex Pomeraniae dipl., I, nr 182, s. 416–418; Preussische Regesten, nr 93, s. 31; Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 4232, s. 457; Potthast, I, nr 607, s. 739

21.

1. 1232, 5 lutego

2. Grzegorz IX
3. Rieti
4. Bp wrocławski, przełożeni zakonu dominikanów w Polsce, głoszenie kazań zachęcających do walki z Prusami
5. —
6. Udział w kazaniach zachęcających do walki z Prusami
7. 20 dni
8. —
9. BP, III, nr 1492, s. 239

22.

1. 1233, 15 marca
2. Grzegorz IX
3. Anagni
4. Przełożony dominikanów w Polsce, dominikanie przebywający na Rusi
5. —
6. Odpust dla wiernych uczestniczących w kazaniach głoszonych przez dominikanów
7. 40 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 48, s. 23–24; B. Praed., I, nr 67, s. 44–45 [8 marca]; Bzovius, XIII, nr 12, kol. 415–416; BP, I, nr 277, s. 60; Potthast, I, nr 9125, s. 782; Reg. Grzegorz IX, I, nr 1180, kol. 668

23.

1. 1233, 6 października
2. Grzegorz IX
3. Anagni
4. Dominikanie, głoszenie kazań zachęcających do walki z Prusami
5. —
6. —
7. —
8. Głoszenie kazań krucjatomowych było związane z odpustem dla krzyżowców, w dokumencie nie wzmiankowano nadanie indulgencji. Bulla adresowana do generała zakonu brata Jordana, zob. też: D.S. Bachrach, *The Friars Go to War: Mendicant Military Chaplains 1216-c. 1300*, "The Catholic Historical Review", 2004, vol. 90, no 4, s. 623
9. B. Praed, I, nr 96, s. 61

24.

1. 1233, 6 października

2. Grzegorz IX
3. Anagni
4. Dominikanie przebywający w Prusach
5. —
6. Pomoc osobista bądź udzielenie wsparcia finansowego przy budowie obwarowań/fortyfikacji na terenie Prus
7. 20 dni
8. —
9. Preussisches UB, I, cz.1, nr 99, s. 73–74; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 31, s. 29–30; B. Praed., I, nr 97, s. 61; Preussische Regesten, nr 119, s. 38; Potthast, I, nr 9298, s. 795

25.

1. 1233, 12 października
2. Grzegorz IX
3. Anagni
4. Prusy
5. —
6. W każdy piątek adoracja krzyża zawierającego cząstki drzewa Krzyża Pańskiego będącego w posiadaniu Krzyżaków
7. 10 dni
8. —
9. Preussisches UB, I, cz.1, nr 103, s. 76–77; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 34, s. 33; BP, I, nr 295, s. 63; Preussische Regesten, nr 123, s. 38; Potthast, I, nr 9309, s. 796; Reg. Grzegorz IX, I, nr 1536, kol. 847

26.

1. 1234, 31 sierpnia
2. Grzegorz IX
3. Spoleto
4. Wierni w Polsce i w Czechach — nawiedzenie świątyni franciszkanów w Pradze
5. Poświęcenie kościoła, święto patrona klasztoru, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 1 rok poświęcenie świątyni, 40 dni rocznica, św. Franciszek, oktawa święta
8. —
9. VMPL, I, nr 58, s. 26; B. Franc, I, nr 140, s. 136; Schl. UB, II, nr 68, s. 43; *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. G. Friedrich, t. III, Pragae 1942, nr 81, s. 88; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. II (1221–1237), Florentia

1931, nr 23, s. 689; *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, t. I 600–1253, ed. C.J. Erben, Praha 1855, nr 848, s. 398–399; BP, I, nr 319, s. 66–67; CDS VII, 1, nr 449, s. 206; Potthast, I, nr 9522, s. 813; Reg. Grzegorz IX, I, nr 2074, kol. 1121

27.

1. 1235
2. Wilhelm bp Modeny
3. —
4. Kujawy, pomoc Krzyżakom
5. —
6. Wsparcie, pomoc, służenie zakonowi, na terenie ziemi chełmińskiej i Kujaw
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz.1, nr 120, s. 92

28.

1. 1236, 22 lutego
2. Grzegorz IX
3. Viterbo
4. Polecenie dominikanom w Polsce głoszenia kazań zachęcających do udania się z krucjatą do Prus
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok, udzielenie wsparcia w zależności od możliwości danej osoby
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. KDW, I, nr 185, s. 159–160; Schl. UB, II, nr 111, s. 75; CDS VII, 1, nr 481 b, s. 216; Preussisches UB, I, cz. 1, nr 123, s. 93–94; B. Praed, I, nr 145, s. 83–84 [adresowany do dominikanów przebywających w królestwie czeskim]; Preussische Regesten, nr 146, s. 46; Potthast, I, nr 10101, s. 859; Smolka, s. 85

29.

1. 1237
2. Wilhem bp Modeny, legat papieski
3. —
4. Krzyżacy, Ziemia Chełmińska, Kujawy

5. —
6. Wsparcie zakonu
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussische Regesten, nr 156, s. 48

30.

1. 1238, 4 marca
2. Grzegorz IX
3. Rzym
4. Franciszkanie, dominikanie
5. —
6. Nawracanie pogan
7. Odpust równy temu, jaki został udzielony na IV soborze laterańskim [odpust zupełny]
8. —
9. B. Praed, I, nr 177, s. 99

31.

1. 1239, 15 lutego
2. Wilhelm bp Modeny, legat papieski
3. Gdańsk
4. Klasztor w Oliwie
5. —
6. Jałmużna, wsparcie odbudowy klasztoru spalonego przez pogan
7. 40 dni
8. —
9. Pomm. UB, nr 68, s. 58–59; Codex Pomeraniae dipl., I, nr 269, s. 580–581

32.

1. 1241
2. Grzegorz IX
3. —
4. Krucjata przeciwko Tatarom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Bzovius, XIII, nr 9, kol. 501

33.

1. 1243–1254
2. Innocenty IV
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Święta Pańskie, Maryjne, Jan Chrzestiel, Piotr, Paweł, Franciszek, patronów kościoła
6. —

7. 40 lat
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 120 r; De origine, progressu, s. 129

34.

1. 1243
2. Tomasz bp wrocławski
3. —
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Wincenty
6. —
7. 40 dni
8. —
9. NPH, fot., sygn. 1351; Dok. bp Tomasza, dok. nr 4, s. 168–169; Schl. UB, II, nr 256, s. 153–154; Santifaller, nr 1, s. 37; CDS VII, 1, nr 592, s. 264; Regesta Vrat., s. 34; Kat. dok. APDŚ, I, nr 223, s. 53

35.

1. 1243, 23 września–7 października
2. Innocenty IV
3. Anagni
4. Polska, Czechy, Pomorze; polecenie dominikanom głoszenia kazań zachęcających do udziału w krucjacie do Prus i Litwy
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok, udział w kazaniach
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej; za udział w kazaniach 20 dni
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 1, nr 146, s. 111–112; VMPL, I, nr 77, s. 37–38 [23 IX 1243]; B. Praed, I, nr 14, s. 122 wydany pod datą [23 sierpnia], ibidem, nr 15, s. 123; Schl. UB, II, nr 250, s. 150; BP, I, nr 382, s. 79; CDS VII, 1, nr 604, s. 269; Potthast, II, nr 11136, s. 949; Inventarium Privilegiorum, s. 1

36.

1. 1243, 23 września
2. Innocenty IV
3. Anagni
4. Dominikanie Kraków; polecenie dominikanom głoszenia kazań zachęcających do

udziału w krucjacie do Prus i Litwy; pomoc przy głoszeniu krucjaty przez Krzyżaków

5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok, udział w kazaniach
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej; za udział w kazaniach 20 dni
8. —
9. AGAD, BOZ sygn. 30, s. 6, 36; ibidem, Varia oddz. I, rkps sygn. 57, nr 1, k. 1 r.; Preussisches UB, I, cz.1, nr 146, s. 112; B. Praed, I, nr 29, s. 124; BP, I, nr 383, s. 79; Potthast, II, nr 11137, s. 949; Reg, Innocenty IV, I, nr 163, s. 30–31

37.

1. 1243, 23 września
2. Innocenty IV
3. Anagni
4. Dominikanie Wrocław; polecenie dominikanom głoszenia kazań zachęcających do udziału w krucjacie do Prus i Litwy; pomoc przy głoszeniu krucjaty przez Krzyżaków
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok, udział w kazaniach
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej; za udział w kazaniach 20 dni
8. —
9. Preussisches UB, I, cz.1, nr 146, s. 112; B. Praed, I, nr 30, s. 124

38.

1. 1243, 1 października
2. Innocenty IV
3. Anagni
4. Polska, Pomorze; polecenie dominikanom głoszenia kazań zachęcających do udziału w krucjacie do Prus i Litwy; pomoc przy głoszeniu krucjaty przez Krzyżaków
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok, udział w kazaniach
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej; za udział w kazaniach 20 dni

8. —

9. Preussisches UB, I, cz.1, nr 148, s. 113; Schl. UB, II, nr 251, s. 150; Pommersches UB, I, nr 425, s. 337; BP, I, nr 384, s. 79; CDS VII, I, nr 606, s. 270; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 58, s. 55–56; Preussische Regesten, nr 204, s. 64–65; Potthast, II, nr 11144, s. 950; Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 4263, s. 459; *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. G. Friedrich, t. IV, Pragae 1942, nr 329, s. 511–512

39.

1. 1243, 7 października
2. Innocenty IV
3. Anagni
4. Dominikanie w Niemczech, Polsce, Danii, Czechach polecenie głoszenia kazań zachęcających do udziału w krucjacie do Prus i Litwy; pomoc przy głoszeniu krucjaty przez Krzyżaków
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok, udział w kazaniach
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej; za udział w kazaniach 20 dni
8. —
9. Preussisches UB, I, cz.1, nr 151, s. 115; *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. G. Friedrich, t. IV, Pragae 1942, nr 330, s. 512–513; Potthast, II, nr 11136, s. 949

40.

1. 1244/45
2. Innocenty IV
3. —
4. Bp krakowski polecenie, aby zachęcał księcia krakowskiego i możnych do walki z Prusami
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie wyprawy
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. BP, I, nr 401, s. 83

41.

1. 1245, 1 lutego

2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Henryk dominikanin, legat papieski
5. —
6. Odpust dla wiernych uczestniczących w jego kazaniach, wsparcie przy budowie budynków, fortyfikacji, fos, służących do obrony wiernych
7. 20 dni
8. —
9. Pomm. UB, nr 82, s. 69; VMPL, I, nr 81, s. 40; Pommersches UB, I, nr 165, s. 123–124; B. Praed, I, nr 79, s. 146; BP, I, nr 397, s. 82; Preussische Regesten, nr 222, s. 69; Potthast, II, nr 11529, s. 979; Reg. Innocenty IV, I, nr 1029, s. 164

42.

1. 1245, 7 maja
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Zakon Krzyżacki, dla 100 rycerzy z Rzeszy, którzy przyjęli krzyż, i ich rodzin wspierających zakon
5. —
6. Udział w krucjacie do Prus, wsparcie zakonu
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 1, nr 167, s. 124; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 63, s. 59; Preussische Regesten, nr 230, s. 71; Potthast, II, nr 11657, s. 988

43.

1. 1245, 17 lipca
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Ogłoszenie krucjaty w celu odzyskania Ziemi Świętej
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie wedle możliwości
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. Dwa jednobrzmiące dyplomy pergaminowe, ozdobne inicjały
9. APPDK, dok. perg. 52, 53; Kaczmarczyk dypl., nr 24, 25

44.

1. 1245, 28 września
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Dominikanie, franciszkanie polecenie, aby głosili kazania zachęcające do udzielenia pomocy cesarstwu łacińskiemu
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. KDW, I, nr 246, s. 207–208; Daniłowicz, I, nr 96, s. 69

45.

1. 1246, 12 lipca
2. Opizo legat papieski, opat klasztoru Mezzano
3. Wrocław
4. Kościół NMP na Piasku we Wrocławiu
5. Święta Maryjne, Augustyn, poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, II, nr 305, s. 182–183; CDS VII, I, nr 642, s. 285; Preussische Regesten, nr 263, s. 80; Kat. dok. APDŚ, I, nr 247, s. 57

46.

1. 1246, 21 sierpnia
2. Opizo legat papieski, opat klasztoru Mezzano
3. Wrocław
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Eustachy
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, II, nr 308, s. 184–185; Santifaller, nr 2, s. 37–38; CDS VII, I, nr 644, s. 286; Preussische Regesten, nr 264, s. 80; Kat. dok. APDŚ, I, nr 249, s. 58

47.

1. 1246, 23 grudnia
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Dominikanie w Polsce

5. —
6. Udzielenie odpustu krucjatowego tym, którzy głosili krucjatę na pomoc Ziemi Świętej
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. KDW, I, nr 257, s. 217; CDS VII, 1, nr 647 b, s. 288

48.

1. 1247, 24 stycznia
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Katedra krakowska pw. św. Wacława
5. Wacław
6. —
7. 40 dni
8. Zachowane dwa identycznie brzmiące oryginały, ozdobne inicjały i incipity
9. AKKK, dok. perg. 20, 21; ibidem, rkps LP 2, k. 9 r; ibidem, rkps LP 4, k. 99 v; k. 100 v–101 r; ibidem, rkps LP 5-1, nr 10, k. 4 r; k. 26 r-v; Kod. kat. Krak, I, nr 27, s. 35–36; BP, I, nr 441, s. 89

49.

1. 1247, 7 lutego
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Polecenie bp krakowskiemu głoszenia kazań zachęcających księcia krakowskiego i sandomierskiego, aby wraz z ludnością walczyli z poganami
5. —
6. Udział wraz z księciem w walkach z poganami
7. Nadanie odpustu wedle wielkości udzielonej pomocy, zaangażowania w wyprawę
8. Ozdobny inicjał
9. AKKK, dok. perg. 22; ibidem, rkps LP 2, k. 408 r; ibidem, LP 5-1, nr 56, s. 9 r, k. 96 v–97 r; Kod. kat. Krak, I, nr 28, s. 36–37; VMPL, I, nr 88, s. 43; Reg. Innocenty IV, I, nr 2387, s. 354; Gładyszewicz, dodatek nr 1, s. 197–198

50.

1. 1247, 18 marca
2. Innocenty IV
3. Lyon

4. Legaci, w Rzeszy, Węgrzech, Polsce ogłoszenie wyprawy krzyżowej przeciwko cesarzowi Fryderykowi II

5. —
6. Udział w wyprawie przeciwko cesarzowi Fryderykowi II, pomoc pieniężna
7. Nadanie odpustu wedle ilości udzielonej pomocy, zaangażowania w wyprawę; odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. VMPL, I, nr 90, s. 44–45; CDS VII, 1, nr 653, s. 290; Potthast, II, nr 12456, s. 1052

51.

1. 1247, 20 listopada
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Jakub legat papieski
5. —
6. Jakub archidiakon, cała jego służba, która razem z nim pracowała w Polsce, Prusach i Pomorzu
7. Odpust zupełny
8. —
9. MPV, III, nr 62, s. 34

52.

1. 1248, 10 października
2. Jakub legat papieski
3. Wrocław
4. Statuty synodalne
5. —
6. Towarzystwo kapłanowi udającym się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 5 dni za udanie się z kapłanem do chorego, 5 dni za powrót z kapłanem do świątyni
8. —
9. Schl. UB, II, nr 346, punkt 8, s. 208; UB Culm. I, nr 19, s. 8–12; Pomm. UB, nr 109, s. 92–93; KDW, I, nr 274, s. 230–240; *Antiquissimae Constitutiones Synodales Provinciae Gneznensis Maxima ex parte nunc Primum e codicibus Manu scriptis typis mandatae*, wyd. R. Hube, Petropoli 1856, pkt 18, s. 37–38; *Jacobi Archidiaconi Leodiensis, Legati apostolic Constitutiones in concilio Wratislaviensi anno 1248 die decimal mensis Octobris*, ed. A.Z. Helcel, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. I, Warszawa 1856, s. 350–351

53.

1. 1248, 30 października
2. Andrzej bp Mazowska
3. —
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. —
6. —
7. 20 dni
8. —
9. Santifaller, nr 3, s. 38–39

54.

1. 1248, 30 października
2. Tomasz bp wrocławski
3. —
4. Altaria pw. św. Eustachego w kościele premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Eustachy, poświęcenie ołtarza
6. —
7. 40 dni, 20 dni
8. Zatwierdzenie nadania odpustowego bp Mazowska Andrzeja
9. Schl. UB, II, nr 351, s. 221; Santifaller, nr 4, s. 39; Regesta Vrat., s. 38; CDS VII, 1, nr 685, s. 304; Kat. dok. APDŚ, I, nr 265, s. 61

55.

1. 1248, 17 listopada
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Klasztor dominikanów w Krakowie
5. —
6. Wsparcie budowy klasztoru
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 47 v; ibidem, Kr 23, s. 98–99; ZDKiDK, I, nr 8, s. 12; BP, I, nr 475, s. 95

56.

1. 1249, 1 czerwca
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Klasztor franciszkanów we Wrocławiu
5. —
6. Wsparcie budowy, jałmużna
7. 40 dni
8. —

9. Sprawozdanie Węgry, nr 3, s. 5–6; BP, I, nr 479, s. 95

57.

1. 1249, 13 czerwca
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Klasztor franciszkanów w Świdnicy
5. —
6. Wsparcie budowy, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, II, nr 373, s. 236–237; BP, I, nr 480, s. 96; CDS VII, 1, nr 701, s. 312; Potthast, II, nr 13409, s. 1124; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 6, s. 1–2; Kat. dok. APDŚ, I, nr 271, s. 62

58.

1. 1250, 25 lutego
2. Innocenty IV
3. —
4. Katedra krakowska
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało
6. —
7. —
8. —
9. AKKK, rkps LP 5-1, nr 7, k. 3 v; k. 24 r-v

59.

1. 1250, 27 maja
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Kościół franciszkanów pw. św. Jakuba Apostoła, Franciszka i Antoniego we Wrocławiu
5. Jakub Apostoła, Franciszek, Antoni, poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Sprawozdanie Węgry, nr 5, s. 6–7; BP, I, nr 492, s. 97

60.

1. 1251
2. Innocenty IV
3. —

4. Prowincjał dominikanów diecezji krakowskiej
5. —
6. Dominikanie, polecenie nawracania Prusów i Litwinów, głoszenie krucjaty przeciwko nim; wezwanie dominikanów na Litwie, aby zebranymi pieniędzmi wsparli zakon niemiecki
7. —
8. —
9. Daniłowicz, I, nr 117, s. 77; Bzovius, XIII, nr 8, kol. 595

61.

1. 1251, 11 kwietnia
2. Innocenty IV
3. Lyon
4. Kościół bożogrobców w Miechowie
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ADK, dok. perg. 108; KDM, II, nr 435, s. 85; Miechovia, s. 170; BP, I, nr 503, s. 100; Dekanat miechowski, s. 135

62.

1. 1251, 13 sierpnia
2. Innocenty IV
3. Mediolan
4. Mniszkom z zakonu cystersów udziela tych samych praw, przywilejów i odpustów, jakie otrzymali zakonnicy
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 27, s. 19–20

63.

1. 1251, 23 sierpnia
2. Innocenty IV
3. Mediolan
4. Kościół dominikanów pw. św. Wojciecha we Wrocławiu
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —

9. Schl. UB, III, nr 15, s. 24; B. Praed, I, nr 237, s. 199; BP, I, nr 508, s. 100; CDS VII, 2, nr 771, s. 7; Potthast, II, nr 14386, s. 1188

64.

1. 1251, 29 sierpnia
2. Innocenty IV
3. Mediolan
4. Kościół dominikanów w Krakowie
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 48 v; ibidem, rkps Kr 23, s. 77; KDM, I, nr 35, s. 40; BP, I, nr 509, s. 101

65.

1. 1251, 4 września
2. Innocenty IV
3. Mediolan
4. Kościół dominikanów pw. św. Wojciecha we Wrocławiu
5. Dominik
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 17, s. 25; BP, I, nr 510, s. 101; CDS VII, 2, nr 774, s. 8; Kat. dok. APDŚ, I, nr 284, s. 65

66.

1. 1251, 5 września
2. Innocenty IV
3. Mediolan
4. Kościół dominikanów w Krakowie
5. Dominik
6. —
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 48 r; ibidem, rkps Kr 23, s. 74–75; KDM, I, nr 36, s. 40–41; BP, I, nr 511, s. 101

67.

1. 1252
2. —
3. —
4. Szpital NMP w Środzie Śląskiej
5. —

6. —

7. —

8. —

9. CDS VII, 2, nr 785, s. 13

68.

1. 1252, 16 stycznia

2. Innocenty IV

3. Perugia

4. Kościół dominikanów pw. Świętej Trójcy w Krakowie

5. Trójca Święta

6. —

7. 40 dni

8. —

9. APPDK, rkps Kr 1, k. 30 v; ibidem, rkps Kr 23, s. 78; BP, I, nr 512, s. 101; KDM, I, nr 34, s. 39–40 [16 I 1251]

69.

1. 1252, 16 stycznia

2. Innocenty IV

3. Perugia

4. Kościół dominikanów pw. św. Wojciecha we Wrocławiu

5. Wojciech

6. —

7. 40 dni

8. —

9. Schl. UB, III, nr 30, s. 32–33; B. Praed, I, nr 245, s. 203; BP, I, nr 513, s. 101; CDS VII, 2, nr 786, s. 13; Potthast, II, nr 14478, s. 1195; Kat. dok. APDŚ, I, nr 290, s. 66

70.

1. 1252, 2 listopada

2. Gerarda z Pforzheim, legat dominikanin delegat Hugo kardynała tytułu „s. Sabinae”

3. Gabel

4. Wierni w Polsce

5. —

6. Wsparcie budowy klasztoru dominikanów w północnych Czechach w Jablonne [Podještědí]

7. 40 dni

8. —

9. Schl. UB, III, nr 49, s. 43; *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. J. Šebánek, S. Dušková, t. IV, Pragae 1962, nr 251, s. 428–429**71.**

1. 1253, 1 stycznia

2. Hugo legat papieski

3. Liège

4. Wierni

5. Nadanie odpustu wiernym, którzy nawiedzą kościół w dzień św. Dominika

6. —

7. 60 dni

8. —

9. Schl. UB, III, nr 54, s. 46; *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, t. IV, cz. 1, ed. J. Šebánek, S. Dušková, Pragae 1962, nr 456, s. 578–579**72.**

1. 1253, 15 marca

2. Innocenty IV

3. Perugia

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Bartłomiej

6. —

7. 40 dni

8. —

9. Schl. UB, III, nr 65, s. 54–55; BP, I, nr 520, s. 102; CDS VII, 2, nr 819, s. 24; Kat. dok. APDŚ, I, nr 302, s. 69

73.

1. 1253, 15 marca

2. Innocenty IV

3. Perugia

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Poświęcenie kościoła

6. —

7. 40 dni

8. —

9. Schl. UB, III, nr 66, s. 55; CDS VII, 2, nr 820, s. 24; Kat. dok. APDŚ, I, nr 303, s. 66

74.

1. 1253, 5 kwietnia

2. Innocenty IV

3. Perugia

4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu

5. Poświęcenie kościoła

6. —

7. 40 dni

8. —
9. Schl. UB, III, nr 78, s. 61–62; Santifaller, nr 5, s. 39–40; BP, I, nr 530, s. 103–104; CDS VII, 2, nr 831, s. 26; Kat. dok. APDŚ, I, nr 312, s. 71

75.

1. 1253, 5 kwietnia
2. Innocenty IV
3. Perugia
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Wincenty
6. —
7. 40 dni
8. —
9. BP, I, nr 531, s. 104; Santifaller, nr 6, s. 40–41; CDS VII, 2, nr 832, s. 26

76.

1. 1253, 9 kwietnia
2. Innocenty IV
3. Perugia
4. Kościół premonstratensek pw. św. Piotra w Dłubni
5. Piotr Apostoł
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. Archiwum Klasztoru ss. Norbertanek w Imbramowicach, dokument pergaminowy [brak numeracji] z 9 kwietnia 1253; Dokumenty Imbramowice, nr 4, s. 13; BP, I, nr 532, s. 104

77.

1. 1253, 9 kwietnia
2. Hugo kardynał tytułu „s. Sabinae”, legat papieski, za pośrednictwem brata Gerarda z Pforzheim dominikanina
3. Płock
4. Klasztor dominikanów w Płocku
5. —
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Pd 4, s. 141; Zbiór dok. Płock, nr 14, s. 21–22

78.

1. 1253, 10 kwietnia

2. Hugo kardynał tytułu „s. Sabinae”, legat papieski, za pośrednictwem brata Gerarda z Pforzheim dominikanina
3. Płock
4. Kościół dominikanów w Płocku
5. Obydwa święta św. Dominika, Augustyn, Waclaw, Elżbieta, Szczepan pierwszy męczennik, Jan Chrzyciel, Piotr, Paweł, Maria Magdalena, 4 święta Maryjne, naza-jutrz po Wielkiejnocy, Zielone Świątki, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Pd 4, s. 142; Zbiór dok. Płock, nr 15, s. 22–23

79.

1. 1253, 14 maja
2. Innocenty IV
3. Perugia
4. Wierni w Czechach, Morawach, Niemczech, Pomorzu zawiadomienie o wysłaniu opata de Mezzano, aby głosił krucjatę przeciwko Tatarom
5. —
6. Udział w wyprawie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. KDW, I, nr 312, s. 278–279; VMPL, I, nr 107, s. 51–52; Pommersches UB, I, nr 569, s. 440–441; *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. G. Friedrich, t. IV, Pragae 1942, nr 466, s. 584–585; Raynaldus, II, nr 21, s. 480–481; BP, I, nr 537, s. 104–105; CDS VII, 2, nr 835, s. 27; Potthast, II, nr 14972, s. 1232–1233; Daniłowicz, I, nr 129, s. 83; Reg. Innocenty IV, III, nr 6791, s. 271

80.

1. 1253, 28 maja
2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Kościół klasztorny w Mogile
5. —
6. Jałmużna, wsparcie, nawiedzenie każdego dnia w ciągu roku
7. 100 dni

8. —

9. Arch Mogiła, rkps 25, nr 25, k. 25 r–26 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 6–7; Zbiór dypl. Mogiła, nr 26, s. 19; BP, I, nr 543, s. 106; Potthast, II, nr 14987, s. 1334

81.

1. 1253, 16 czerwca
2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 91, s. 69; Santifaller, nr 7, s. 41–42; BP, I, nr 546, s. 106; CDS VII, 2, nr 841, s. 31

82.

1. 1253, 16 czerwca
2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Wincenty
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 92, s. 69–70; Santifaller, nr 8, s. 42–43; BP, I, nr 547, s. 106; CDS VII, 2, nr 842, s. 31; Kat. dok. APDŚ, I, nr 314, s. 71

83.

1. 1253, 21 czerwca
2. Hugo kardynał tytułu „s. Sabinae”, legat papieski
3. Liège
4. Kościół dominikanów pw. św. Wojciecha we Wrocławiu
5. —
6. Nawiedzenie każdego dnia w ciągu roku
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 93, s. 70; CDS VII, 2, nr 843, s. 31; Kat. dok. APDŚ, I, nr 317, s. 72

84.

1. 1253, 21 czerwca
2. Hugo kardynał tytułu „s. Sabinae”, legat papieski
3. Liège
4. Kościół norbertanów w Żukowie
5. 4 święta Maryjne, Jan Chrzyciel, poświęcenie kościoła
6. —
7. 60 dni
8. —
9. APG, 944, 21, s. 16–17; Pomm. UB, nr 149, s. 126

85.

1. 1253, 19 czerwca
2. Hugo kardynał tytułu „s. Sabinae”, legat papieski
3. Liège
4. Kościół dominikanów w Poznaniu
5. Piotr, oktawa święta
6. —
7. 60 dni
8. —
9. APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, rkps 72, s. 6; KDW, I, nr 317, s. 283

86.

1. 1253, 17 września
2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Kanonizacja św. Stanisława
5. Ustanowienie święta na 8 maja; nawiedzenie grobu świętego w tym dniu i jego oktawie
6. —
7. 1 rok, 40 dni w roku kanonizacji; 40 dni w rocznicę
8. —
9. AKKK, rkps LP 2, k. 4 v–5 v; ibidem, rkps LP 4, k. 34 r–36 r; ibidem, rkps LP 5-1, nr 3, k. 3 r; k. 17 r; AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320; VMPL, I, nr 112, s. 53–55; Kod. kat. Krak., I, nr 38, s. 48–51; Chronica Polonorum, s. 159

87.

1. 1253, 29 września
2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Katedra krakowska

5. Translacja relikwii św. Stanisława
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 113, s. 55; BP, I, nr 553 a, s. 107; Potthast, II, nr 15146, s. 1247; Reg. Innocenty IV, III, nr 7036, s. 324

88.

1. 1254–1261
2. Aleksander IV
3. —
4. Kobiety, które przed śmiercią lub po przyjęły habit klarysek
5. —
6. —
7. Odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
8. —
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 509–510

89.

1. 1254
2. Aleksander IV
3. —
4. —
5. Walka z poganami [Prusami]
6. —
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Daniłowicz, I, nr 146, s. 89; zob. też: ibidem, nr 175, s. 97

90.

1. 1254, 19 maja
2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Litwa, Estonia, Prusy, głoszenie krucjaty przeciwko Tatarom „i dalszym ich współnikom” najeżdżającym ziemie Litwy, Prus
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Daniłowicz, I, nr 138, s. 85

91.

1. 1254, 28 marca
2. Opizo legat papieski, opat klasztoru Mezzano

3. Wrocław
4. Kościół pw. św. Michała we Wrocławiu
5. Michał, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 113, s. 82–83; Santifaller, nr 9, s. 43; CDS VII, 2, nr 865, s. 38

92.

1. 1254, 18 kwietnia
2. Opizo legat papieski, opat klasztoru Mezzano
3. Wrocław
4. Kościół NMP na Piasku we Wrocławiu
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Niedziela Palmowa, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, oraz przez 3 dni po ww. świętach, święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Andrzej, Mikołaj, Idzi, Wincenty oraz przez oktawy tych święt, rocznica poświęcenia kościoła, Wszystkich Świętych, translacja relikwii św. Augustyna oraz w niedziele w ciągu całego roku
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 119, s. 85–86; CDS VII, 2, nr 868, s. 39

93.

1. 1254, 25 kwietnia
2. Opizo legat papieski, opat klasztoru Mezzano
3. Wrocław
4. Kościół dominikanów pw. św. Wojciecha we Wrocławiu
5. Wojciech, Piotr męczennik, Dominik, poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 120, s. 86; CDS VII, 2, nr 869, s. 39; Santifaller, s. 29; Kat. dok. APDŚ, I, nr 329, s. 74

94.

1. 1254, 19 maja

2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Arcybiskupi, biskupi na terenie Litwy, Estonii, Prus, polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Tatarom
5. —
6. Udział w wyprawie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Cod. dipl. Warm., I, nr 82, s. 20; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 97, s. 94–95; Raynaldus, II, nr 28, s. 500–501; Preussische Regesten, nr 463, s. 134

95.

1. 1254, 21 maja
2. Innocenty IV
3. Asyż
4. Budowa katedry w Chełmży
5. —
6. Wsparcie budowy katedry
7. 40 dni
8. —
9. UB Culm. I, nr 34, s. 21

96.

1. 1254, 28 września
2. Innocenty IV
3. Anagni
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Eustachy, synowie świętego, Wincenty
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 128, s. 92; Santifaller, nr 10, s. 44–45; BP, I, nr 562, s. 109; CDS VII, 2, nr 877, s. 42; Kat. dok. APDŚ, I, nr 330, s. 74

97.

1. 1254, 31 października
2. Innocenty IV
3. Neapol
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego
6. —
7. 40 dni

8. —
9. Schl. UB, III, nr 131, s. 94; Santifaller, nr 11, s. 45–46; BP, I, nr 563, s. 109; CDS VII, 2, nr 880, s. 43; Kat. dok. APDŚ, I, nr 333, s. 75

98.

1. 1254, 31 października
2. Innocenty IV
3. Neapol
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Znalezienie [relikwii] i poświęcenie św. Michała Archanioła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 132, s. 94–95; Santifaller, nr 12, s. 46–47; BP, I, nr 564, s. 109; CDS VII, 2, nr 881, s. 43; Kat. dok. APDŚ, I, nr 334, s. 75

99.

1. 1255, 6 sierpnia
2. Aleksander IV
3. Anagni
4. Franciszkanie — Bartłomiej z Czech; Polska, Czechy, Morawy, Austria głoszenie krucjaty przeciwko Litwinom
5. —
6. Przyjęcie krzyża i walka z poganami
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. VMPL, I, nr 126, s. 63; *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, t. III 1241–1267, ed. A. Boczek, Olomucii 1841, nr 217, s. 192; BP, I, nr 574, s. 111; B. Franc, II, nr 92, s. 63–64; Raynaldus, II, nr 59, s. 537; Reg. Aleksander IV, I, nr 704, s. 213; CDS VII, 2, nr 899, s. 48–49; Preussische Regesten, nr 511, s. 145; Potthast, II, nr 15981, s. 1315

100.

1. 1255, 7 sierpnia
2. Aleksander IV
3. Anagni
4. Bartłomiej z Czech, głoszenie krucjaty na terenie Polski, Czech, Moraw, Austrii prze-

ciwko Litwinom i Jaćwingom najezdzącym ziemie Polski

5. —
6. Wsparcie finansowe wyprawy, wysłanie wojowników na swój koszt
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. BP, I, nr 577, s. 111; MPV, III, nr 77, s. 41; B. Franc, II, nr 94, s. 64; Preussische Regesten, nr 513, s. 145; Potthast, II, nr 15983, s. 1315

101.

1. 1256
2. Aleksander IV
3. —
4. Polecenie, aby abp gnieźnieński wyznaczył bp. do głoszenia krucjaty przeciwko Jaćwingom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Daniłowicz, I, nr 157, s. 92; por. Długosz, Liber septimus, Liber octavus, s. 102

102.

1. 1256, 3 stycznia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Grób św. Stanisława
5. —
6. Nawiedzenie grobu św. Stanisława
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 39, 40; ibidem, rkps LP 2, k. 8 r-v; ibidem, rkps LP 5-1, nr 8, k. 3 v; k. 25 r-v; Kod. kat. Krak., I, nr 45, s. 63; VMPL, I, nr 128, s. 64; BP, I, nr 588, s. 113; Potthast, II, nr 16162, s. 1328; Reg. Aleksander IV, I, nr 1133, s. 338

103.

1. 1256, 3 stycznia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Dominikanie udający się do Ziemi Świętej
5. —
6. Pielgrzymka do Ziemi Świętej odbyta za zgodą przełożonego

7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny

8. —
9. B. Praed, I, nr 55, s. 294; Bzovius, XIII, nr 5, kol. 649; De origine, progressu, s. 159

104.

1. 1256, 3 stycznia
2. Aleksander IV
3. —
4. Bp wrocławski, prowincjał dominikanów w Polsce, brat Bartłomiej franciszkanin polecenie głoszenia krucjaty przeciwko okolicznym poganom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Bzovius, XIII, nr 5, kol. 649

105.

1. 1256, 9 lutego
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Katedra w Krakowie
5. Translacja relikwii św. Stanisława, oktawa święta
6. —
7. 100 dni; oktawa 40 dni
8. Dokument zachowany w złym stanie, przetarcia i ubytki w tekście, ozdobny inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 48; Kod. kat. Krak., I, nr 61, s. 67; VMPL, I, nr 133, s. 68; BP, I, nr 597, s. 114; Potthast, II, nr 16242, s. 1334; Reg. Aleksander IV, I, nr 1132, s. 338

106.

1. 1256, 11 marca
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Prowincjał dominikanów w Polsce, Niemczech, przełożony dominikanów we Wrocławiu, przełożony dominikanów w Krakowie, polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Prusom, Litwinom
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby których nie było na to stać,

mogły odbyć służbę przez jeden rok lub krócej, udział w kazaniach

7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny; udział w kazaniach 20 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 137, s. 69–70; B. Praed, I, nr 65, s. 299, nr 66, s. 299; BP, I, nr 601, s. 115; CDS VII, 2, nr 921, s. 55; Potthast, II, nr 16289, s. 1337; Reg. Aleksander IV, I, nr 1448, s. 445; De origine, progressu, nr 27, s. 55

107.

1. 1256, 21 sierpnia
2. Aleksander IV
3. Anagni
4. Henryk bp chełmiński polecenie wspierania walk przeciwko poganom, głoszenie krucjaty
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, I, nr 119, s. 316–317

108.

1. 1256, 31 sierpnia
2. Aleksander IV
3. Anagni
4. Henryk bp chełmiński, zachęcanie do walki za religię, głoszenie krucjaty przeciwko Prusom, Litwinom
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, I, nr 120, s. 317

109.

1. 1256, 13 grudnia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Klasztor klarysek we Wrocławiu
5. —
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —

9. Schl. UB, III, nr 194, s. 132–133; BP, I, nr 607, s. 116; CDS VII, 2, nr 941, s. 59

110.

1. 1256, 13 grudnia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Kościół klarysek we Wrocławiu
5. Klara, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych święt
6. Wsparcie budowy
7. 1 rok
8. —
9. Schl. UB, III, nr 195, s. 133; BP, I, nr 608, s. 116; CDS VII, 2, nr 942, s. 59

111.

1. 1256, 23 grudnia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Kościół franciszkanów pw. św. Jakuba we Wrocławiu
5. Poświęcenie kościoła, Jakub, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 1 rok, 40 dni odpustu
8. —
9. Schl. UB, III, nr 197, s. 135; B. Franc, II, nr 256, s. 174–175; BP, I, nr 616, s. 118; CDS VII, 2, nr 946, s. 60; MPV, III, nr 81, s. 43; Potthast, II, nr 16626, s. 1362; Reg. Aleksander IV, II, nr 1589, s. 493; Urkundenbuch der Custodien Goldberg, nr 18, s. 4; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. IV (1256–1275), Florentia 1931, nr 48, s. 528 [19 grudnia 1256]

112.

1. 1256, 23 grudnia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Bartłomiej, poświęcenie kościoła
6. —
7. 1 rok
8. —
9. Schl. UB, III, nr 199, s. 136; BP, I, nr 615, s. 117; CDS VII, 2, nr 948, s. 60; Kat. dok. APDŚ, I, nr 358, s. 80

113.

1. 1256, 31 grudnia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Kościoły franciszkańskie w Czechach, Morawach, Polsce, Prusach
5. Poświęcenie kościołów, Franciszek, Antoni, Klara, oktawy świąt i świętych, których ołtarze znajdują się w tych kościołach
6. —
7. 100 dni [wedle wykazu przywilejów franciszkanów Aleksander IV nadał 50 dni]
8. —
9. Schl. UB, III, nr 203, s. 138; VMPL, I, nr 140, s. 71; Reg. Aleksander IV, II, nr 1689, s. 520; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 19, s. 4; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Instituturum*, ed. L. Wadding, t. IV (1256–1275), Florentia 1931, nr 49, s. 528–529; BP, I, nr 617, s. 118; CDS VII, 2, nr 951, s. 60–61; Sprawozdanie Węgry, nr 5, s. 7; B. Franc, II, nr 263, s. 179; Potthast, II, nr 16639, s. 1363; Comp. privileg. fr. min., k. 120 r; De origine, progressu, s. 129

114.

1. 1257
2. Aleksander IV
3. —
4. Kościół NMP w Sandomierzu
5. Odpust dla nawiedzających równy temu, jaki zyskują wierni w kościele S. Mariae ad Martyres w Rzymie
6. —
7. —
8. Wzmianka w rkps odnoszącym się do historii cystersów w Koronowie; wzmianka fałszywa dotyczy późniejszego nadania; traktat o historii odpustów wzmiankuje ten fałszyfikat pod rokiem 1260
9. BR, rkps 134, k. 150 r; De origine, progressu, s. 159

115.

1. 1257
2. Aleksander IV
3. —
4. Krucjata przeciwko Tatarom
5. —
6. Udział w wyprawie

7. Odpust równy wyprawie do Prus — nadawany odpust był równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 38, s. 33; Preussische Regesten, nr 571, s. 158–159

116.

1. 1257, 4 stycznia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Kościół klarysek we Wrocławiu
5. Klara, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 208, s. 140–141; Knoblich, nr 10, s. 15 [data 5 stycznia]; BP, I, nr 619, s. 118; CDS VII, 2, nr 958, s. 62–63; Potthast, II, nr 16649, s. 1364; Reg. Aleksander IV, II, nr 1592, s. 494; Kat. dok. APDŚ, I, nr 361, s. 81

117.

1. 1257, 5 stycznia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Kazimierz książę Kujaw, możni, krzyżowcy z Polski, Moraw, Austrii
5. —
6. Krucjata przeciwko Litwinom, Jaćwingom, poganom, schizmatykom
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 1, s. 1; VMPL, I, nr 142, s. 72; B. Franc, II, nr 267, s. 181–182; Schl. UB, III, nr 210, s. 141; Raynaldus, III, nr 22, s. 7; BP, I, nr 620, s. 118; MPV, III, nr 84, s. 44–45; CDS VII, 2, nr 960, s. 63; Daniłowicz, I, nr 162, s. 94; Preussische Regesten, nr 536, s. 150; Potthast, II, nr 16652, s. 1364; Reg. Aleksander IV, II, nr 1578, s. 491; De origine, progressu, nr 30, s. 56

118.

1. 1257, 18 stycznia
2. Aleksander IV
3. Rzym

4. Kościoły braci mniejszych
5. Franciszek, Antoni, Klara, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 100 dni
8. Odpis dokumentu w rękopisie pochodzącym z przełomu XV i XVI w. zawierającym materiały dotyczące franciszkanów
9. Bibl. Kórnicka, rkps 97, k. 5 v–6 r

119.

1. 1257, 1 lutego
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Kościół klarysek we Wrocławiu
5. —
6. Nawiedzenie kościoła
7. 100 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 220, s. 148; Knoblich, nr 11, s. 15–16; BP, I, nr 628, s. 120; CDS VII, 2, nr 966, s. 64; Potthast, II, nr 16708, s. 1368; Kat. dok. APDŚ, I, nr 363, s. 81

120.

1. 1257, 26 lutego
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Franciszkanie, bracia
5. —
6. Udział w Kapitulie prowincjonalnej
7. 100 dni
8. —
9. B. Franc, II, nr 301, s. 198

121.

1. 1257, 28 lutego
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Franciszkanie
5. —
6. Udział w Kapitulie Generalnej Franciszkanów
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. B. Franc, II, nr 300, s. 197–198; Comp. privileg. fr. min., k. 101 v–102 r

122.

1. 1257, 30 marca
2. Aleksander IV

3. Rzym
4. Abp Magdeburga, sufragani polecenie, aby głosili krucjatę przeciwko Bolesławowi księciu Śląska
5. —
6. Udział w wyprawie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. BP, I, nr 636, s. 121; CDS VII, 2, nr 969, s. 65; Długosz, Liber septimus, Liber octavus, s. 111–112

123.

1. 1257, 30 marca
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Abp gnieźnieński i jego sufragani, polecenie, aby głosili krucjatę przeciwko Bolesławowi księciu Śląska
5. —
6. Udział w wyprawie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. BP, I, nr 637, s. 122; Długosz, Liber septimus, Liber octavus, s. 111–112; Chronica Polonorum, s. 151; De origine, progressu, nr 29, s. 55

124.

1. 1257, 3 czerwca
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Katedra pw. św. Wacława w Krakowie
5. Wacław, oktawa święta
6. —
7. 100 dni; oktawa 40 dni
8. —
9. AKKK, dok. perg. 54; ibidem, rkps PL 4, k. 100 r; Kod. kat. Krak., I, nr 55, s. 70–71; BP, I, nr 642, s. 122

125.

1. 1257, 20 czerwca
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Eulalia, konsekracja kościoła
6. —

7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 234, s. 156; Santifaller, nr 13, s. 47–48; BP, I, nr 645, s. 123; CDS VII, 2, nr 978, s. 68; Kat. dok. APDŚ, I, nr 369, s. 82

126.

1. 1257, 11 lipca
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Krzyżacy i ich poddani w Prusach, osoby wspomagające braci, służący w Prusach
5. —
6. —
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 15, s. 9; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 109, s. 107; Preussische Regesten, nr 551, s. 154

127.

1. 1257, 6 sierpnia
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Czechy, Polska, Pomorze, Morawy, ogłoszenie krucjaty przeciwko Prusom i Litwinom
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Schl. UB, III, nr 237, s. 157–158; Preussisches UB, I, cz. 2, nr 21, s. 15–16; Daniłowicz, I, nr 167, s. 96

128.

1. 1257, 7 sierpnia
2. Aleksander IV
3. —
4. Dominikanie w Czechach, Morawach, Polsce, na Pomorzu, polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Prusom i Litwinom
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 23, s. 17–18; Preussische Regesten, nr 561, s. 156;

Daniłowicz, I, nr 169, s. 96; Potthast, II, nr 16964, s. 1387

129.

1. 1257, 8 sierpnia
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Głoszenie krucjaty przeciwko Prusom przez Bartłomieja z Czech, franciszkanina w Czechach, Polsce, na Morawach, Pomorzu
5. —
6. Udział w wyprawie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Cod. dipl. Prussicus, I, nr 112, s. 109–111; Preussische Regesten, nr 563, s. 156–157; *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, t. VII 1334–1349, ed. P. Ritter v. Chlumecy, J. Chytil, Brünn 1858, nr 112, s. 760; Preussisches UB, I, cz. 2, nr 28, s. 21–23 [zob. transumpt z 28 XI 1257 ibidem, nr 36, s. 31]; *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, t. II 1253–1310, ed. J. Emler, Praha 1882, nr 161, s. 63; *Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum*, II, nr 4364, s. 468; Potthast, II, nr 16966, s. 1387

130.

1. 1257, 14 października
2. Pełka abp gnieźnieński
3. Łęczycza
4. Statut synodalny ogłoszony na soborze prowincjonalnym w Łęczycy
5. —
6. Unikanie kontaktu z osobami obłożonymi ekskomuniką
7. 40 dni
8. —
9. *Sequitur constitutio de captivitate clericorum edita in Synodo Lanciensi, quam die 14 mensis Octobris anni 1257, Fulco Archiepiscopus Gnieznensis convocavit*, ed. A.Z. Helcel, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. I, Warszawa 1856, s. 357–358; KDW, I, nr 361, s. 321–322

131.

1. 1257, 21 grudnia
2. Konrad bp Miśni

3. Radomierzyce
4. Szpital NMP w Środzie Śląskiej
5. —
6. Wsparcie szpitala, jałmużna
7. 40 dni i połowa postu 40-dniowego
8. —
9. NPH, fot., sygn. 1509 I; Schl. UB, III, nr 253, s. 167–168; CDS VII, 2, nr 990, s. 72

132.

1. 1258, 13 kwietnia
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Kościół dominikanów pw. Świętej Trójcy w Krakowie
5. Trójca Święta, Dominik, Piotr męczennik [Piotr z Werony], 7 dni następujących po wymienionych świętach
6. —
7. 100 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 48 r-v; ibidem, rkps Kr 23, s. 76–77; ZDKiDK, I, nr 11, s. 16–17; BP, I, nr 662, s. 126

133.

1. 1258, 20 czerwca
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Dominikanie w Niemczech, Czechach, na Morawach, w Polsce, głoszenie kazań krucjatowych przeciwko Tatarom
5. —
6. —
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej dla uczestników wyprawy, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 59, s. 51–53; Daniłowicz, I, nr 175, s. 97; Potthast, II, nr 17311, s. 1412

134.

1. 1258, 6 lipca
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Kościół dominikanów w Poznaniu
5. Święta Maryjne, Dominik, Piotr męczennik [Piotr z Werony], 7 dni następujących po wymienionych świętach
6. —

7. 100 dni
8. —
9. APP, Klasztor dominikanów w Poznaniu, rkps 72, s. 3; KDW, I, nr 370, s. 329–330; BP, I, nr 669, s. 127

135.

1. 1258, 15 lipca
2. Aleksander IV
3. Viterbo
4. Dominikanie, franciszkanie głoszenie kazań przeciwko Tatarom; pomoc Krzyżakom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 61, s. 55–56; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 118, s. 117–118; Preussische Regesten, s. 591, s. 164–165; Daniłowicz, I, nr 176, s. 98; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 118, s. 117–118; Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 4379, s. 470; Potthast, II, nr 17347, s. 1414

136.

1. 1259, 27 kwietnia
2. Aleksander IV
3. Anagni
4. Kościół klarysek we Wrocławiu
5. Klara, Podwyższenie Krzyża Świętego, Wniebowzięcie NMP, Franciszek
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 288, s. 191; Knoblich, nr 17, s. 22; BP, I, nr 673, s. 128; CDS VII, 2, nr 1021, s. 80; Potthast, II, nr 17542, s. 1429; Kat. dok. APDŚ, I, nr 390, s. 86

137.

1. 1260, 9 września
2. Aleksander IV
3. Subiaco
4. Głoszenie krucjaty przeciwko Tatarom, Prusom, Litwinom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 110, s. 99–100; UB Samland, I, nr 69, s. 37; Preussische

Regesten, nr 632, s. 174; Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 4402, s. 472; Potthast, II, nr 17941, s. 1459

138.

1. 1260, 1 grudnia
2. Wit bp Litwy
3. —
4. Ołtarz NMP w Szprotawie
5. Poświęcenie ołtarza
6. —
7. 40 dni
8. —
9. NPH, fot., sygn. 1349; Schl. UB, III, nr 336, s. 221–222; Regesta Lithuaniae, nr 379, s. 76; CDS VII, 2, nr 1067, s. 95–96

139.

1. 1261–1264
2. Urban IV
3. —
4. Wierni zmarli i pochowani w habicie franciszkańskim
5. —
6. —
7. Odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
8. W zbiorczych zestawieniach odpustów udzielonych przez papieża zakonowi braci mniejszych nadanie to przypisywane jest Urbanowi V, być może zostało ono także wystawione przez Urbana IV
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 509–510; C. Warr, *Clothing, charity, salvation and visionary experience in fifteenth century Siena*, “Art History”, 2004, vol. 27, no 2, s. 196

140.

1. 1261, 11 stycznia
2. Aleksander IV
3. Rzym
4. Franciszkanie na terenie Czech, Moraw, Polski, Pomorza, polecenie głoszenia krucjaty do Prus i Litwy
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 127, s. 108; UrkundenDeutsch-Ordens-Centralarchives,

nr 380, s. 99; Cod. dipl. Warm., I, nr 40, s. 77–78

141.

1. 1261, 11 grudnia
2. Urban IV
3. Viterbo
4. Franciszkanie na terenie Niemiec, Danii, Polski polecenie głoszenia krucjaty do Prus, Litwy, Kurlandii
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 141, s. 117–119; Urkunden Deutsch-Ordens-Centralarchives, nr 390, s. 101

142.

1. 1262 [?]
2. Urban IV
3. —
4. Książęta Polski, zachęta do udzielenia pomocy Ziemi Świętej
5. —
6. —
7. Wsparcie, udzielenie pomocy krzyżowcom w Ziemi Świętej związane było z uzyskaniem odpustu zupełnego
8. —
9. BP, I, nr 713 a, s. 135

143.

1. 1262, 26 marca–21 lipca
2. Urban IV
3. Viterbo
4. Polecenie głoszenia krucjaty do Litwy, Kurlandii, Prus
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Potthast, II, nr 18385, s. 1491

144.

1. 1262, 24 kwietnia
2. Urban IV
3. Viterbo

4. Dominikanie w Niemczech, Danii, Czechach, Polsce, polecenie głoszenia krucjaty skierowanej przeciwko Litwie, Prusom
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny; udział w kazaniach krucjatowych 40 dni
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 158, s. 131–134; Preussische Regesten, nr 672, s. 184; Potthast, II, nr 19029, s. 1540

145.

1. 1262, 10 maja
2. Anzelm bp warmiński, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół NMP na Piasku we Wrocławiu
5. 4 święta Maryjne, poświęcenie kościoła, Augustyn, poświęcenie ołtarza pw. św. Augustyna, Florian, poświęcenie ołtarza pw. św. Floriana, Andrzeja Apostoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 396, s. 265; CDS VII, 2, nr 1115, s. 110; Cod. dipl. Warm., II, nr 523, s. 557; Preussische Regesten, nr 673, s. 184

146.

1. 1262, 15 maja
2. Urban IV
3. Viterbo
4. Mniskom z zakonu cystersów udziela tych samych praw, przywilejów i odpustów, jakie otrzymali zakonnicy
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Menologium, nr 39, s. 73–74; Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 1, s. 32

147.

1. 1262, 21 maja
2. Urban IV
3. Viterbo
4. Dominikanie w Polsce, polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Turkom

5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny; udział w głoszeniu kazań krucjatowych 40 dni [wg wydania z Bullarium 40 bądź 100 dni]
8. —
9. B. Praed, I, nr 12, s. 422–423; Wiadomości Arch. Prow. Śląskiej, s. IV, 23–24; CDS VII, 2, nr 1122, s. 111

148.

1. 1262, 21 maja
2. Urban IV
3. Viterbo
4. Dominikanie w Polsce polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Tatarom
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej
8. Ozdobny inicjał
9. APPDK, dok. perg. 69; BJ, rkps 8058 IV, k. 5–6 [odpis jednostronny]

149.

1. 1262, 21 maja
2. Anzelm bp warmiński, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Soboty
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 401, s. 268; CDS VII, 2, nr 1120, s. 111; Cod. dipl. Warm., II, nr 525, s. 559; Preussische Regesten, nr 676, s. 185; Kat. dok. APDŚ, I, nr 416, s. 92

150.

1. 1262, 23 maja
2. Urban IV
3. Viterbo
4. Przełożony prowincji dominikanów w Polsce
5. —
6. Odpust za pomoc w odzyskaniu Ziemi Świętej
7. Odpust zupełny

8. —
9. BP, I, nr 710, s. 134; CDS VII, 2, nr 1123, s. 111; Wiadomości Arch. Prow. Śląskiej, s. IV, 24; Potthast, II, nr 18335, s. 1490

151.

1. 1262, 5 czerwca
2. Urban IV
3. Viterbo
4. Dominikanie polecenie głoszenie krucjaty w celu odzyskania Ziemi Świętej
5. —
6. —
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, I, nr 15, s. 424; Kat. dok. APDŚ, I, nr 418 a, s. 92; CDS VII, 2, nr 1125, s. 111

152.

1. 1262, 12 czerwca
2. Urban IV
3. —
4. Dominikanie, franciszkanie polecenie głoszenia krucjaty do Prus i Litwy
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Preussische Regesten, nr 679, s. 185

153.

1. 1262, 11 sierpnia
2. Urban IV
3. Montefiascone
4. Dominikanie, franciszkanie, polecenie głoszenia krucjaty do Prus i Litwy
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. Powtórzenie dokumentu wydanego 12 czerwca 1262 r.
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 167, s. 137–138; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 140, s. 141–142; Preussische Regesten, nr 681, s. 186;

Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 4415, s. 474; Potthast, II, nr 18393, s. 1494

154.

1. 1262, 31 października
2. Urban IV
3. Orvieto
4. Dominikanie w Niemczech, Danii, Polsce, Czechach polecenie głoszenia krucjaty do Prus i Litwy
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny; za udział w kazaniach krucjатовych 40 dni
8. Powtórzenie dokumentu z 24 kwietnia 1262 r.
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 169, s. 138; Cod. dipl. Ordinis S. Mariae, nr 196, s. 174–176; CDS VII, 2, nr 1141, s. 115; *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, t. II 1253–1310, ed. J. Emler, Praha 1882, nr 391, s. 151; Preussische Regesten, nr 683, s. 186; *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, t. VI 1307–1333, ed. P. Ritter v. Chlumecky, J. Chytil, Brünn 1854, nr V, s. 364; Potthast, II, nr 18420, s. 1496

155.

1. 1262, 5 listopada
2. Wit bp Litwy
3. Vitoradov
4. Kościół pw. św. Michała klasztoru premonstratensów we Wrocławiu
5. Katarzyna, Małgorzata
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 423, s. 280; Santifaller, nr 14, s. 48–49; CDS VII, 2, nr 1143, s. 116

156.

1. 1262, 12 grudnia
2. Urban IV
3. Orvieto
4. Biskup chełmiński; informacja o głoszeniu krucjaty przeciwko Prusom

5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. Cod. dipl. Prussicus, I, nr 141, s. 142–144; Preussische Regesten, nr 685, s. 186; Potthast, II, nr 18434, s. 1497; Daniłowicz, I, nr 199

157.

1. 1262, 13 grudnia
2. Anzelm bp warmiński, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół augustianów NMP we Wrocławiu
5. Poświęcenie głównego ołtarza pw. Matki Boskiej, poświęcenie ołtarza pw. św. Floriana, dzień konsekracji ołtarzy
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 428, s. 283; CDS VII, 2, nr 1149, s. 117; Cod. dipl. Warm., II, nr 529, s. 561–562; Preussische Regesten, nr 687, s. 187

158.

1. 1263, marzec
2. Anzelm bp warmiński, legat papieski
3. Toruń
4. Kaplica na zamku w Toruniu
5. 4 święta Maryjne, Wszystkich Świętych, Elżbieta, wszystkie zwykle święta
6. Wsparcie budowy kaplicy; po zakończeniu budowy odpust za nawiedzenie w święto poświęcenia kaplicy, uczczenie relikwii tam się znajdujących
7. 100 dni za wsparcie budowy, odpust po zakończeniu budowy 40 dni
8. —
9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 195, s. 151; Cod. dipl. Prussicus, I, nr 146, s. 152–153; Cod. dipl. Warm., I, nr 107, s. 27–28; Preussische Regesten, nr 702, s. 191

159.

1. 1263, 14 marca
2. Anzelm bp warmiński, legat papieski
3. Brody

4. Ogłoszenie bulli papieskiej z dnia 23 XII 1261 r. polecającej Anzelmowi głoszenie krucjaty przeciwko Litwinom

5. —
6. —
7. —
8. Bulla z 23 XII 1261 r. skierowana była do: dominikanów, franciszkanów w Polsce, Czechach, Morawach, Litwie, Kurlandii, Prusach, w prowincji gnieźnieńskiej i salzburskiej informowała o wysłaniu legata papieskiego Anzelma w celu głoszenia krucjaty do Prus. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 147, s. 123–124
9. APT, Klasztor Dominikanów, nr 4; Preussisches UB, I, cz. 2, nr 192, s. 150

160.

1. 1263, 19 maja
2. Anzelm bp warmiński, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Dni świętych, których relikwie znajdowały się w kościele: Wincentego biskupa i męczennika, Piotra i Pawła Apostołów, Szczepana, Marii Magdaleny, Eustachego męczennika, Eulalii dziewicy, oraz w święto konsekracji klasztoru
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 441, s. 290–291; Santifaller, nr 15, s. 49–50; CDS VII, 2, nr 1162, s. 121; Cod. dipl. Warm., II, nr 531, s. 563; Preussische Regesten, nr 707, s. 193

161.

1. 1263, 23 maja
2. Urban IV
3. Orvieto
4. Bp, przełożeni cystersów, norbertanów, dominikanów, franciszkanów polecenie głoszenia krucjaty do Prus, Litwy
5. —
6. Udział w wyprawie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —

9. Preussisches UB, I, cz. 2, nr 199, s. 154; Preussische Regesten, nr 709, s. 193; Potthast, II, nr 18537, s. 1504

162.

1. 1263, 23 października
2. Urban IV
3. Orvieto
4. Abp, franciszkanie, dominikanie, powtórzenie przywilejów i odpustów nadanych krzyżowcom przez Innocentego III na soborze laterańskim
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Schl. UB, III, nr 456, s. 300

163.

1. 1263, 23 października
2. Urban IV
3. Orvieto
4. Kaznodzieje krucjatowi
5. —
6. Odpust jak za udział w wyprawie krzyżowej
7. Odpust zupełny
8. —
9. Schl. UB, III, nr 457, s. 300

164.

1. 1263, 22 listopada
2. Urban IV
3. Orvieto
4. Papież poleca bp wrocławskiemu Tomaszowi głoszenie krucjaty do Ziemi Świętej
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Schl. UB, III, nr 459, s. 300

165.

1. 1264
2. Anzelm bp warmiński, legat papieski
3. —
4. Lwówek Śląski
5. —
6. Wsparcie budowy kościoła franciszkanów pw. NMP, jałmużna
7. 100 dni

8. —

9. Schl. UB, III, nr 501, s. 321–322

166.

1. 1265–1268
2. Klemens IV
3. —
4. Wierni zmarli i pochowani w habitie franciszkańskim
5. —
6. —
7. Odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
8. —
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 509–510; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 304; C. Warr, *Clothing, charity, salvation and visionary experience in fifteenth century Siena*, “Art History”, 2004, vol. 27, no 2, s. 196

167.

1. 1265–1268
2. Klemens IV
3. —
4. Osoby pochowane w habitie franciszkańskim
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 94 r-v

168.

1. 1265–1268
2. Klemens IV
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Święta Pańskie, Maryjne, apostołów, św. Jan Chrzciciel, Franciszek, święci zakonu franciszkanów
6. —
7. 46 lat
8. Regest; wzmianka w traktacie o historii odpustów informuje o nadaniu 47 lat pod rokiem 1265 De origine, progressu, s. 129
9. Comp. privileg. fr. min., k. 120 r

169.

1. 1265, 5 marca
2. Fryderyk bp chełmiński

3. Toruń
4. Kościół dominikanów w Toruniu
5. —
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APT, Klasztor dominikanów, nr 7; ADP, *Monastica* — Klasztor dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 34 v; *Preussisches UB*, I, cz. 2, nr 233, s. 170

170.

1. 1265, 17 kwietnia
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Bp, przełożeni: cystersów, premonstratensów, dominikanów, franciszkanów polecenie głoszenia krucjaty przeciwko poganom na terenach Litwy, Kurlandii, Prus
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. *Preussisches UB*, I, cz. 2, nr 234, s. 171–173; *Preussische Regesten*, nr 732, s. 199; Daniłowicz, I, nr 210, s. 112; Potthast, II, nr 19097, s. 1547

171.

1. 1265, 29 kwietnia
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Franciszkanie w Niemczech, Dani, Szwecji, Czechach, Polsce polecenie głoszenia krucjaty do Prus i Litwy
5. —
6. —
7. —
8. —
9. *Preussisches UB*, I, cz. 2, nr 235, s. 173–174; *Preussische Regesten*, nr 734, s. 200

172.

1. 1265, 5 maja
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Henryk de Spinis z zakonu krzyżackiego, polecenie głoszenia krucjaty skierowanej do Litwy, Prus, Kurlandii
5. —

6. —
7. Udział w kazaniach krucjatowych 40 dni
8. —
9. *Preussisches UB*, I, cz. 2, nr 236, s. 174

173.

1. 1265, 15 maja
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Albert bp Pomezanii polecenie głoszenie krucjaty do Prus i Litwy [krucjata głoszona między innymi na terenie Polski, Pomorza]
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, osoby, których nie było na to stać, mogły odbyć służbę przez jeden rok
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny; udział w kazaniach krucjatowych 40 dni
8. —
9. *Preussisches UB*, I, cz. 2, nr 237, s. 175–176; *Preussische Regesten*, nr 735, s. 200; Potthast, II, nr 19146, s. 1551; Daniłowicz, I, nr 211, s. 112

174.

1. 1265, 25 czerwca
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Bp terenie Polski i innych krajów głoszenie wyprawy krzyżowej przeciwko Tatarom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. CDS VII, 2, nr 1210, s. 137; Raynaldus, III, nr 48, s. 173

175.

1. 1265, 30 czerwca
2. Wolimir bp włocławski
3. Trzebnica
4. Kościół w Sadlnie
5. Wit męczennik, poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. NPH, fot., sygn. 1357; Schl. UB, III, nr 519, s. 330; *Wiadomości Arch. Prow. Śląskiej*, s. IV, 26; CDS VII, 2, nr 1211, s. 137;

Regesta Vrat., s. 58; Kat. dok. APDŚ, I, nr 444, s. 98

176.

1. 1265, 27 września
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Dominikanie
5. Poświęcenie kościołów wraz z oktawą, święta Maryjne, Dominik, Piotr męczennik, święci, pod których patronatem znajdują się główne ołtarze w kościołach dominikańskich
6. —
7. 100 dni
8. —
9. B. Praed, I, nr 23, s. 457–458

177.

1. 1265, 11 października
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Dominikanie
5. Poświęcenie kościołów wraz z oktawą, święta Maryjne, Dominik, Piotr męczennik, święci, pod których patronatem znajdują się główne ołtarze w kościołach dominikańskich
6. —
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 72; ibidem, rkps Kr 1, k. 49 r; ibidem, rkps Kr 23, s. 74; Kaczmarczyk dypl., nr 72

178.

1. 1265, 11 października
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Kościoły franciszkańskie
5. Poświęcenie kościołów wraz z oktawą, święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, święci, pod których patronatem znajdują się główne ołtarze w kościołach franciszkańskich
6. —
7. 100 dni
8. —
9. Bibl. Kórnicka, rkps 97, k. 6 r; B. Franc, III, nr 47, s. 44; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed.

L. Wadding, t. IV (1256–1275), Florentia 1931, nr 8, s. 593; Comp. privileg. fr. min., k. 120 v; De origine, progressu, s. 129; Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 14, s. 37; Potthast, II, nr 19397, s. 1569; Kat. dok. APDŚ, I, nr 449, s. 98 [40 dni]

179.

1. 1265, 14 października
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Kościół klarysek we Wrocławiu
5. Poświęcenie kościoła, Klara, oktawy, święta Krzyża Świętego
6. —
7. 100 dni
8. —
9. Schl. UB, III, nr 527, s. 334; Knoblich, nr 25, s. 31; BP, I, nr 772, s. 144; CDS VII, 2, nr 1217, s. 138; Potthast, II, nr 19373, s. 1567; Reg. Klemens IV, nr 1811, s. 509

180.

1. 1265, 14 października
2. Klemens IV
3. Perugia
4. Kościół klarysek w Skale
5. Święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 100 dni
8. —
9. AKSKK, dok. perg. 20; KDM, I, nr 68, s. 85–86; BP, I, nr 773, s. 144

181.

1. 1266
2. Wolimir bp wrocławski
3. Toruń
4. Zatwierdzenie nadań odpustów dla dominikanów w Toruniu, wraz z nadaniem dalszych
5. —
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. ADP, Monastica — Klasztor dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 34 v

182.

1. 1267, 13 lutego

2. Gwido kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina”, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół klarysek w Skale
5. Święta Maryjne
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AKSKK, dok. perg. 25; KDM, I, nr 73, s. 89

183.

1. 1267, 26 marca
2. Klemens IV
3. Viterbo
4. Grobowiec św. Jadwigi w Trzebnicy
5. Jadwiga [15 X], oktawa
6. —
7. 1 rok, 40 dni dzień, oktawa 100 dni
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 15, s. 18–23; BP, I, nr 778, s. 145; CDS VII, 2, nr 1258, s. 154; Regesta Vrat., s. 60; *Bullarium Romanum*, ed. A.M. Cherubini, t. I, Romae 1638, nr 9, s. 133–134; *Vita S. Hedwigis*, hrsg. G. A. Stenzel, *Scriptores Rerum Silesiacarum*, bd. 2, Breslau 1839, s. 124–126; Reg. Klemens IV, nr 468, s. 142

184.

1. 1267, 8 czerwca
2. Klemens IV
3. Viterbo
4. Grobowiec św. Jadwigi w Trzebnicy
5. Translacja relikwii św. Jadwigi, oktawa
6. —
7. Translacja: 2 lata, 80 dni; oktawa 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 20, s. 26–27; Kat. dok. APDŚ, I, nr 468, s. 102

185.

1. 1267, 8 czerwca
2. Klemens IV
3. Viterbo
4. Grobowiec św. Jadwigi w Trzebnicy
5. Translacja relikwii
6. —
7. 100 dni
8. —

9. Schl. UB, IV, nr 21, s. 27; BP, I, nr 781, s. 146; CDS VII, 2, nr 1262, s. 156; Kat. dok. APDŚ, I, nr 468, s. 102

186.

1. 1267, 1 lipca
2. Gwido kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina”, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. 4 święta Maryjne, translacja relikwii św. Jadwigi, Bartłomiej, poświęcenie kościoła
6. —
7. 60 dni
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 25, s. 29–30; CDS VII, 2, nr 1267, s. 157; Regesta Vrat., s. 60; Kat. dok. APDŚ, I, nr 470, s. 102–103

187.

1. 1267, 1 lipca
2. Gwido kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina”, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół katedralny w Krakowie
5. Święta Maryjne, Waclaw, Stanislaw, Florian, poświęcenie katedry
6. Pielgrzymka do grobu św. Stanisława
7. 60 dni; pielgrzymka do grobu św. Stanisława 20 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AKKK, dok. perg. 59; ibidem, rkps LP 2, k. 9 r-v; ibidem, rkps LP 5-1, nr 11, k. 4 r; k. 26 v–27 r; NPH, fot., sygn. 976 II; Kod. kat. Krak., I, nr 66, s. 91

188.

1. 1267, 14 października
2. Gwido kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina”, legat papieski
3. Praga
4. Kościół dominikanów pw. Świętej Trójcy w Krakowie
5. —
6. Nawiedzenie każdego dnia w ciągu roku
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 34 v–35 r; ibidem, rkps Kr 23, s. 80; BJ, rkps 8058 IV, k. 7 [odpis jednostronny]; KDM, I, nr 74, s. 89–90

189.

1. 1268, 6 maja
2. Henryk bp sambijski
3. Trzebnica
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Translacja relikwii św. Jadwigi, urodziny św. Jadwigi
6. Codzienne nawiedzanie grobu świętej
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 58, s. 52–53; CDS VII, 2, nr 1297, s. 166; UB Samland, I, nr 92, s. 54; Preussische Regesten, nr 778, s. 211; Kat. dok. APDŚ, I, nr 477, s. 104

190.

1. 1268, 4 lipca
2. Salwusz bp Trypolisu
3. Wrocław
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Translacja relikwii św. Jadwigi, św. Jadwigi, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 71, s. 62; CDS VII, 2, nr 1310, s. 171; Regesta Vrat., s. 64; Kat. dok. APDŚ, I, nr 482, s. 105

191.

1. 1268, 9 lipca
2. Gwido kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina”, legat papieski
3. Miechów
4. Kościół cystersów w Mogile
5. Święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, Bartłomiej
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. Arch. Mogiła, rkps 25, nr 33, k. 37 r-v; NPH, fot., sygn. 3927 II; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 13; Zbiór dypl. Mogiła, nr 30, s. 24; Kat. Arch. Mogiła, nr 29, s. 10

192.

1. 1268, 3 września
2. Fryderyk bp merseburski
3. Pforta

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Dzień narodzin św. Jadwigi
6. —
7. 40 dni i 1 karena
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 73, s. 62–63; CDS VII, 2, nr 1311, s. 172; Kat. dok. APDŚ, I, nr 484, s. 105

193.

1. 1268, 3 września
2. Chrystian bp litewski
3. Pforta
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Dzień narodzin św. Jadwigi
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. NPH, fot., sygn. 1358; Schl. UB, IV, nr 74, s. 63; CDS VII, 2, nr 1312, s. 172; Kat. dok. APDŚ, I, nr 483, s. 105

194.

1. 1268, 3 września
2. Fryderyk z Karelii bp Dorpatu
3. Pforta
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Dzień narodzin św. Jadwigi
6. —
7. 40 dni i 1 karena
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 75, s. 63–64; CDS VII, 2, nr 1314, s. 172 [8 IX]

195.

1. 1268, 30 września
2. Konrad abp magdeburski
3. Magdeburg
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Bartłomiej, translacja relikwii św. Jadwigi
6. Wsparcie
7. 40 dni i 1 karena
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 76, s. 64–65; CDS VII, 2, nr 1315, s. 172

196.

1. 1268, 25 listopada
2. Piotr bp pasawski
3. Wrocław
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Jadwiga, translacja relikwii św. Jadwigi

6. —

7. —

8. —

9. CDS VII, 2, nr 1318, s. 173

197.

1. 1269, 16 października

2. Janusz abp gnieźnieński

3. Pajęczno

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Translacja relikwii św. Jadwigi, narodziny św. Jadwigi

6. —

7. 40 dni

8. —

9. Schl. UB, IV, nr 103, s. 80–81; CDS VII, 2, nr 1333, s. 177; Wiadomości Arch. Prow. Śląskiej, s. IV, 29

198.

1. 1269, 16 października

2. Piotr bp mazowiecki [płocki]

3. Pajęczno

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Translacja relikwii św. Jadwigi, narodziny św. Jadwigi

6. —

7. 40 dni

8. —

9. Kod. dypl. Mazowska, II, nr 51, s. 49–50; Schl. UB, IV, nr 104, s. 81; CDS VII, 2, nr 1334, s. 177; Wiadomości Arch. Prow. Śląskiej, s. IV, 29–30; Reg. Mazowsze, nr 27, s. 27–28

199.

1. 1270, 8 maja

2. Wolimir bp wrocławski [kujawski]

3. Kraków

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Translacja relikwii św. Jadwigi, narodziny św. Jadwigi

6. —

7. 40 dni

8. —

9. NPH, fot., sygn. 1361; Schl. UB, IV, nr 113, s. 86; CDS VII, 2, nr 1343, s. 181; Wiadomości Arch. Prow. Śląskiej, s. IV, 30; Kat. dok. APDŚ, I, nr 493, s. 107

200.

1. 1270, 9 maja

2. Paweł bp krakowski

3. Kraków

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Translacja relikwii św. Jadwigi, narodziny św. Jadwigi

6. —

7. 40 dni

8. —

9. NPH, fot., sygn. 1362; Schl. UB, IV, nr 114, s. 87; KDM, II, nr 624, s. XLII; CDS VII, 2, nr 1530, s. 228; Kat. dok. APDŚ, I, nr 494, s. 107; Mieszkowski, nr 62, s. 123

201.

1. 1271, 13 października

2. Tomasz bp wrocławski

3. Nysa

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Jadwiga

6. —

7. 40 dni

8. —

9. Schl. UB, IV, nr 143, s. 103; CDS VII, 2, nr 1376, s. 190; Oels UB, nr 80, s. 116; Regesta Vrat., s. 67

202.

1. 1271, 25 listopada

2. Piotr bp pasawski

3. Wrocław

4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy

5. Translacja relikwii św. Jadwigi, narodziny św. Jadwigi

6. Jałmużna

7. 40 dni

8. —

9. Schl. UB, IV, nr 148, s. 107; Kat. dok. APDŚ, I, nr 505, s. 110; zob. CDS VII, 2, nr 1318, s. 173

203.

1. 1272–1276

2. Grzegorz X

3. —

4. Kościoły franciszkańskie

5. Święta Pańskie, Maryjne, apostołów, św. Jana Chrzyciciela, Franciszka, świętych zakonu franciszkanów

6. —

7. 40 lat
8. Regest; wzmianka w traktacie o historii odpustów podaje wartość odpustu 57 lat z błędną datą jego udzielenia przez Grzegorza X 1269 De origine, progressu, s. 129
9. Comp. privileg. fr. min., k. 120 v

204.

1. 1272, 3 sierpnia
2. Fryderyk bp chełmiński
3. Würzburg
4. Klasztor cysterek-benedyktynek w Chełmnie
5. —
6. Wsparcie budowy klasztoru
7. —
8. —
9. UB Culm. I, nr 82, s. 56

205.

1. 1274, 13 listopada
2. Grzegorz X
3. Lyon
4. Franciszkanie polecenie głoszenie krucjaty przeciwko Saracenom, pomoc Ziemi Świętej
5. —
6. Udział w krucjacie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny; franciszkanie głoszący przez 3 lata wezwania do udziału w krucjacie zyskiwali odpust zupełny
8. —
9. B. Franc, III, nr 59, s. 223–226

206.

1. 1277–1280
2. Mikołaj III
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Święta Pańskie, Maryjne, apostołów, Jan Chrzyciel, Franciszek, święci zakonu Franciszkanów
6. —
7. 40 lat
8. Regest; traktat o historii odpustów informuje o tym nadaniu pod rokiem 1279
9. Comp. privileg. fr. min., k. 120 v; De origine, progressu, s. 129

207.

1. 1277–1280
2. Mikołaj III
3. —
4. Wierni zmarli i pochowani w habitach franciszkańskim
5. —
6. —
7. Odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
8. —
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 509–510; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 304; C. Warr, *Clothing, charity, salvation and visionary experience in fifteenth century Siena*, “Art History”, 2004, vol. 27, no 2, s. 196

208.

1. 1277, 8 maja
2. Paweł bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Trzebnicy
5. Jadwiga, translacja relikwii św. Jadwigi
6. —
7. 40 dni
8. —
9. CDS VII, 2, nr 1530, s. 228

209.

1. 1277, 6 października
2. Paweł bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. Piotra i Pawła w Kamieniu koło Bytomia
5. Poświęcenie kościoła, Piotr, Paweł patroni świątyni, wszystkie święta drugiego stopnia
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 313, s. 210–211; ZDKiDK, I, nr 12, s. 17–18; Mieszkowski, nr 79, s. 127

210.

1. 1278, 16 listopada
2. Tomasz bp wrocławski
3. Otmuchów
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu

5. Eustachy i jego towarzysze, Wincenty, 3 dzień po Wszystkich Świętych, kiedy to ciało Eustachego zostało odnalezione
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, IV, nr 346, s. 229–230; Santifaller, nr 16, s. 50–51; CDS VII, 2, nr 1583, s. 242; Regesta Vrat., s. 72; Kat. dok. APDŚ, I, nr 565, s. 122
2. Marcin IV
3. —
4. Wierni pochowani w kościołach, klasztorach, na cmentarzach zakonu Franciszkanów
5. —
6. —
7. 40 lat
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 192 r; Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 509

211.

1. 1279, 19 września
2. Werner bp chełmiński
3. Chełmno
4. Kościół pw. Bożej Rodzicielki Marii w Czerwińsku
5. —
6. Wsparcie kościoła, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. AGAD, dok. perg. 6453; NPH, fot., sygn. 650 I; Kod. dypl. Mazowska, II, nr 61, s. 59–60; UB Culm I, nr 97, s. 63; Dok. Ulanowski, nr 13, s. 190

212.

1. 1280, 27 marca
2. Jan bp poznański
3. Sochaczew
4. Kościół w Czerwińsku
5. Narodzenie Pańskie przez 3 dni, Wielkanoc przez 3 dni, Zielone Świątki przez 3 dni, Trójca Święta, Jan Chrzciciel, Piotr i Paweł, Jakub, Wniebowzięcie NMP, Bartłomiej, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, w obydwu święta św. Augustyna, obydwu święta Krzyża Świętego, Michał, 11 tys. Dziewic, Wszystkich Świętych, Marcin bp, Mikołaj bp, Katarzyna, Stanisław męczennik, poświęcenie ołtarza
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AGAD, dok. perg. 6454; NPH, fot., sygn. 651 I; Kod. dypl. Mazowska, II, nr 63, s. 61; Kod. dypl. Polski, I, nr 63, s. 112

213.

1. 1281–1285

214.

1. 1282, 26 kwietnia – 1 maja 1282
2. Wilhelm bp lubuski
3. Wrocław
4. Kościół klarysek we Wrocławiu
5. Jadwiga, poświęcenie kościoła i kaplicy pw. św. Jadwigi, obydwu święta Krzyża Świętego, Bartłomiej Apostoł, Agnieszka
6. —
7. 40 dni
8. Bp wrocławski Tomasz zatwierdził nadanie dnia 1 maja w klasztorze franciszkanów we Wrocławiu CDS VII, 3, nr 1707, s. 18
9. Schl. UB, V, nr 12, s. 11–12; CDS VII, 3, nr 1704, s. 16; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 52, s. 12

215.

1. 1284, 24 marca
2. Benaldus (Reginaldus zob. Eubel, I, s. 337) abp Messina, Piotr abp Oristano, Bartłomiej bp Silves, Bernard bp Humanaten, Andrzej bp Aslensis, Jakub bp Castellanus, Tholomeus bp Sarda, Bernard bp Perugii, Loberthus bp Astensis, Jan bp Avellinen, Robert bp Fortrose, Wilhelm bp Arezzo
3. Perugia
4. Kościoły franciszkanów i klarysek w prowincji Czeskiej i Polskiej
5. 4 święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, Wielki Piątek, święta Krzyża Świętego, poświęcenie kościołów
6. Jałmużna, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKKSS, rkps 3 *Inventarium bonorum...*, s. 157–158; KDM, II, nr 500, s. 161–162; Schl. UB, V, nr 82, s. 64

216.

1. 1285, 8 maja
2. Jakub abp gnieźnieński
3. Gniezno
4. Kościół dominikanów w Toruniu
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Zielone Świątki, oktawy wymienionych świąt, Zwiastowanie NMP, Maria Magdalena, obydwaj święta Krzyża Świętego, Michał Archanioł, Mikołaj, Marcin Wyznawca, Katarzyna
6. —
7. 40 dni
8. —
9. ADP, Monastica — klasztor dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 33 r

217.

1. 1285, 22 maja
2. Jakub abp gnieźnieński
3. Kraków
4. Kościół klarysek w Sączu
5. Klara, Małgorzata, Elżbieta, Szczepan, Władysław
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKKSS, rkps 3 *Inventarium bonorum...*, s. 163; KDM, II, nr 502, s. 163

218.

1. 1285, 23 lipca
2. Herman bp kamiński
3. Neubrandenburg
4. Kościół franciszkanów we Wrocławiu
5. Poświęcenie kościoła, poświęcenie ołtarzy, patronów kościoła i ołtarzy, święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie budowy
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, V, nr 250, s. 199; Pommersches UB, II, cz. 2, nr 1349, s. 568; Bisthums Breslau, nr 187, s. 185–186; Brieg, CDS, IX, nr 20, s. 4; CDS VII, 3, nr 1861, s. 57; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 69, s. 16

219.

1. 1285, 23 lipca

2. Herman bp kamiński
3. Neubrandenburg
4. Kościół franciszkanów w Nysie
5. Poświęcenie kościoła, poświęcenie ołtarzy, patronów kościoła i ołtarzy, święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie budowy
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, V, nr 250, s. 199; Pommersches UB, II, cz. 2, nr 1349, s. 568; Bisthums Breslau, nr 187, s. 185–186; Brieg, CDS, IX, nr 20, s. 4; CDS VII, 3, nr 1861, s. 57; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 69, s. 16

220.

1. 1285, 23 lipca
2. Herman bp kamiński
3. Neubrandenburg
4. Kościół franciszkanów w Świdnicy
5. Poświęcenie kościoła, poświęcenie ołtarzy, patronów kościoła i ołtarzy, święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie budowy
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, V, nr 250, s. 199; Pommersches UB, II, cz. 2, nr 1349, s. 568; Bisthums Breslau, nr 187, s. 185–186; Brieg, CDS, IX, nr 20, s. 4; CDS VII, 3, nr 1861, s. 57; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 69, s. 16

221.

1. 1285, 23 lipca
2. Herman bp kamiński
3. Neubrandenburg
4. Kościół franciszkanów w Brzegu
5. Poświęcenie kościoła, poświęcenie ołtarzy, patronów kościoła i ołtarzy, święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie budowy
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, V, nr 250, s. 199; Pommersches UB, II, cz. 2, nr 1349, s. 568; Bisthums Breslau, nr 187, s. 185–186; Brieg, CDS,

IX, nr 20, s. 4; CDS VII, 3, nr 1861, s. 57; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 69, s. 16

222.

1. 1285, 23 lipca
2. Herman bp kamiński
3. Neubrandenburg
4. Kościół franciszkanów w Namysławie
5. Poświęcenie kościoła, poświęcenie ołtarzy, patronów kościoła i ołtarzy, święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Klara, oktawy wymienionych święt
6. Wsparcie budowy
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, V, nr 250, s. 199; Pommersches UB, II, cz. 2, nr 1349, s. 568; Bisthums Breslau, nr 187, s. 185–186; Brieg, CDS, IX, nr 20, s. 4; CDS VII, 3, nr 1861, s. 57; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 69, s. 16

223.

1. 1286, 31 lipca
2. Jakub abp gnieźnieński
3. Szreniawa
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Zielone Świątki i przez dwa dni po nich następujące, Trójca Święta, 4 święta Maryjne, wszystkich apostołów, świętych pod których wezwaniem konsekrowano ołtarz główny, poświęcenie kościoła, Piotr męczennik, w obydwu święta św. Dominika
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 23, s. 84–85; KDM, I, nr 111, s. 131–132

224.

1. 1287, 6 listopada
2. Jan bp Tusculum, kardynał, legat papieski
3. Clairvaux
4. Dominikanie prowincji duńskiej i polskiej
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —

9. Schl. UB, V, nr 363, s. 284; CDS VII, 3, nr 2051, s. 105

225.

1. 1288
2. Theocistus bp Adrianopola, Iohannicius abp Mukicensis, Petronus bp Larino, Ualdebrunnus bp Avellino, Marcellinus bp Terviveri, Tomasz bp Chieti, Bonifacy bp Pareč, Acurcius bp Pesaro
3. Rieti
4. Kościół pw. św. Wacława w Świdnicy
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Matki Boskiej, wszystkich apostołów, Narodzenie i Ścięcie św. Jana Chrzciciela, św. Michał, święto patrona kościoła św. Wawrzyńca, Wszystkich Świętych, Marcin, Mikołaj Wyznawcy, Wacław, Katarzyna, Cecylia dziewica, św. Maria Magdalena, poświęcenie kościoła, poświęcenie ołtarza
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, V, nr 406, s. 314–315

226.

1. 1288
2. Theocistus bp Adrianopola, Michał abp Antivari, Iohannicius abp Moccusus, Maurus bp Amelia, Gerard bp Anagni, Aldebrandus bp Sutri, Leotherius bp Veroli, Piotr bp Stagno, Franciszek bp Terracina, Petronus bp Larino, Romanus bp Kroja, Jan bp Ascoli Puglia
3. Rzym
4. Kościół pw. Świętego Krzyża we Wrocławiu
5. Główne święta; niedziele
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APW, Dokumenty miasta Wrocławia, nr 62; Schl. UB, V, nr 407, s. 315–316; CDS VII, 3, nr 2055, s. 111; Kat. dok. APDŚ, I, nr 648, s. 139

227.

1. 1288–1292
2. Mikołaj IV
3. —

4. Kościoły franciszkańskie
5. Zatwierdzenie wszystkich odpustów nadanych przez poprzednich papieży, rozszerzenie nadanych odpustów na święta aniołów, świętych, pod którym patronatem wzniesiono kościoły bądź których relikwie znajdują się w tych świątyniach
6. —
7. —
8. Regest; traktat o historii odpustów wzmiankuje to nadanie pod rokiem 1290
9. Comp. privileg. fr. min., k. 120 v; De origine, progressu, s. 129

228.

1. 1288–1292
2. Mikołaj IV
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Święta Pańskie, Maryjne, Jan Chrzyciel, Piotr, Paweł, Franciszek, święci zakonu franciszkanów
6. —
7. 40 lat
8. Regest; traktat o historii odpustów wzmiankuje to nadanie pod rokiem 1290
9. Comp. privileg. fr. min., k. 120 v–121 r; De origine, progressu, s. 129

229.

1. 1288, 29 sierpień
2. Tomasz bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół NMP na Piasku we Wrocławiu
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 55, nr 11; Schl. UB, V, nr 398, s. 309; CDS VII, 3, nr 2085, s. 119; Regesta Vrat., s. 98; Kat. dok. APDŚ, I, nr 645, s. 139

230.

1. 1289, 5 czerwca
2. Wawrzyniec dominikanin bp Kolossae, Noger abp Beneventu, Piotr abp Oristano, Konrad bp Toul, Piotr bp Tarazony, Dujan bp Hvaru, Piotr bp Segni, Mikołaj bp Cotrone, Petronus bp Larino, Robert bp Isernii
3. Rieti

4. Kościół dominikanek w Poznaniu pw. św. Pawła i Jana Ewangelisty
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, 4 główne święta Maryjne, św. Michał Archanioł, święta Krzyża Świętego, Paweł, Jan i pozostali apostołowie, św. Wawrzyniec, Wincenty, Wojciech, Stanisław, Waclaw, Piotr, Marcin, Mikołaj papież, Dominik, Franciszek, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Łucja, Agnieszka, Agata, Elżbieta, Jadwiga, Wszystkich Świętych, Poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie kościoła, udział we mszy za duszę Jana prepozyta kościoła pw. św. Piotra w Poznaniu pochowanego w tymże kościele
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 1; APPDK, rkps PzK 1, s. 37–38; KDW, VI, nr 37, s. 45–47

231.

1. 1290
2. Mikołaj IV
3. —
4. Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja na przedmieściach Radkowa
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Grafschaft Glatz, s. 24

232.

1. 1290, 12 czerwca
2. Mikołaj IV
3. Orvietto
4. Kościół pw. św. Małgorzaty koło Bytomia w diecezji krakowskiej
5. Małgorzata, Jan Chrzyciel, Jerzy męczennik, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Schl. UB, V, nr 447, s. 341; BP, I, nr 893, s. 164; Reg. Mikołaj IV, I, nr 2658, s. 444

233.

1. 1290, 17 czerwca
2. Jakub Świnka abp gnieźnieński
3. Wrocław
4. Kościoły franciszkańskie znajdujące się we Wrocławiu
5. —
6. Wsparcie
7. 20 dni
8. —
9. Tęgowski, nr 1, s. 264–265

234.

1. 1291
2. 10 kardynałów
3. Rzym
4. Kościół parafialny w Świdnicy
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 40, s. 33–34; CDS VII, 3, nr 2174 b, s. 298

235.

1. 1291
2. Jan bp wrocławski
3. —
4. Szpital NMP w Nysie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. CDS VII, 3, nr 1227, s. 168

236.

1. 1291, 1 sierpnia
2. Mikołaj IV
3. Orvieto
4. Wezwanie do krucjaty w Ziemi Świętej
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie finansowe wyprawy, wsparcie wedle możliwości finansowych
7. Odpust zupełny
8. —
9. VMPL, I, nr 188, s. 103–106; De origine, progressu, nr 35, s. 56–57

237.

1. 1291, 1 sierpnia

2. Mikołaj IV
3. Orvieto
4. Abp gnieźnieński Jakub i jego sufragani, polecenie głoszenia krucjaty do Ziemi Świętej
5. —
6. Pomoc w Ziemi Świętej
7. Odpust zupełny, udział w kazaniach, podczas których głoszona była krucjata, odpust 100 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 189, s. 106–107; CDS VII, 3, nr 2200, s. 159; Potthast, II, nr 23758, s. 1901

238.

1. 1291, 9 sierpnia
2. Mikołaj IV
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Maurycego w Słupsku
5. Maurycy, Wawrzyniec, Elżbieta, oktawy wymienionych święt, poświęcenie kościoła
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. BP, I, nr 904, s. 166; Reg. Mikołaj IV, II, nr 5800, s. 783–784

239.

1. 1291, 23 października
2. Mikołaj IV
3. Orvieto
4. Kościoły franciszkańskie
5. Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, św. Franciszek, św. Antoni, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. Regest dokumentu informuje, że nadanie to dotyczyło także zakonu dominikanów, w samym tekście brak wzmianki o zakonie braci kaznodziejów
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 9, s. 48

240.

1. 1292
2. Mikołaj IV
3. —

4. Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja na przedmieściach Radkowa w diecezji wrocławskiej
5. —
6. —
7. —
8. —
9. BP, I, nr 913, s. 168; CDS VII, 3, nr 2124, s. 133

241.

1. 1293
2. Henryk bp warmiński
3. —
4. Katedra w Chełmży
5. Święta drugiego stopnia
6. —
7. 40 dni
8. —
9. UB Culm I, nr 134, s. 94; Cod. dipl. Warm., III, nr 617, s. 613; Preussische Regesten, nr 1113, s. 301

242.

1. 1293, 3 kwietnia
2. Prokop bp krakowski
3. Wrocław
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Piątki, święta Krzyża Świętego
6. —
7. 40 dni
8. —
9. NPH, fot., sygn. 1365; Schl. UB, VI, nr 99, s. 85; Santifaller, nr 17, s. 51–52; KDM, II, nr 628, s. XLVI; CDS VII, 3, nr 2275, s. 187

243.

1. 1294
2. Biskup warmiński, krakowski i Osplienssem (sic)
3. —
4. Katedra w Chełmży
5. Soboty, dni świąteczne
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Cod. dipl. Warm., III, nr 617, s. 614

244.

1. 1294, 24 kwietnia
2. Jan bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Piątki, święta Krzyża Świętego
6. —
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 67, nr 117; Schl. UB, VI, nr 142, s. 115; Santifaller, nr 18, s. 52–53; CDS VII, 3, nr 2313, s. 198; Regesta Vrat., s. 105; Kat. dok. APDŚ, I, nr 722, s. 154

245.

1. 1294, 6 października
2. Yvan bp Lacedamon
3. Praga
4. Kościół augustianów w Grodkowie
5. Główne święta, 4 święta Maryjne, Augustyn, święta lokalne [zapewne patronów kościoła], oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. CDS VII, 3, nr 2335, s. 206

246.

1. 1294
2. Stefan bp Calabrii, Petronus bp Larino, Daniel bp Lacedonii, Jakub bp Trivento, Cyprian bp Bova
3. Aquila
4. Kolegiata pw. Świętego Krzyża we Wrocławiu
5. Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, oktawy wymienionych świąt, piątki
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 176, s. 141–142, CDS VII, 3, nr 2305, s. 195

247.

1. 1295
2. Piotr bp Oristano, Roger bp San Severino, Bulgarus bp Perugia, Franciszek bp Terracina, Sabba bp Malty, Aimardus bp Lucera, Bonifacy bp Parenzo, Maurus bp Amelia, Robert bp Calvi, Andrzej bp Lydda, Cy-

prian bp Bova, Petronus bp Larino, Stefan bp Oppido, Jakub bp Trivento, Manfred bp San Marco

3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Anny matki NMP oraz św. Jadwigi w kościele dominikanów we Wrocławiu
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, 4 święta Maryjne, narodzenie i translacja relikwii ww. świętych, Wojciech, Jerzy, Piotr męczennik, Dominik, translacja św. Dominika, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Zachowane tasiemki do przywieszenia dokumentu, ozdobny inicjał
9. APW, rep. 57, nr 50; Schl. UB, VI, nr 233, s. 188–189; Adalbertkirche CDS VII, 3, nr 2346, s. 210; Kat. dok. APDŚ, I, nr 755, s. 161

248.

1. 1295, 3 lipca
2. Jan bp krakowski
3. Wrocław
4. Kościoły franciszkańskie znajdujące się we Wrocławiu
5. 3 główne święta roku, 4 święta Maryjne, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Tęgowski, nr 2, s. 265

249.

1. 1295, 8 lipca
2. Jan bp krakowski
3. Wrocław
4. Kaplica pw. św. Anny i Jadwigi w kościele dominikanów we Wrocławiu
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, 4 święta Maryjne, narodzenie świętych Anny i Jadwigi, translacje relikwii św. Jadwigi, Wojciech, Jerzy, Piotr męczennik, Dominik i ich translacje, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie

7. 40 dni; 20 dni dla wiernych nawiedzających świątynię każdego dnia w ciągu roku
8. Ozdobny inicjał
9. APW, rep. 57, nr 51; NPH, fot., sygn. 1366; Schl. UB, VI, nr 205, s. 164–165; CDS VII, 3, nr 2366, s. 219; Kat. dok. APDŚ, I, nr 745, s. 159

250.

1. 1296
2. Bazyli abp Jerozolimy, Bonaventura abp Raguzy, Lambert bp Veglia, Salernus bp Telese, Daniel bp Lacedogna, Jakub bp Acerno, Dominik bp Silves, Piotr bp Stagno, Franciszek bp Senigalli, Hubert bp Montefeltre, Cyprian bp Bova, Pasqualis bp Cossano all' Ionio
3. Rzym
4. Szpital pw. Świętego Ducha w Żaganiu
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, 4 święta Maryjne: Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP; św. Jan Chrzcziciel, Jan Ewangelista, Piotr i Paweł, wszyscy pozostali apostołowie, Mikołaj Wyznawca, Katarzyna, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 40 dni
8. Pod pliką zatwierdzenie przez Piotra bp. wrocławskiego, wraz z nadaniem dalszego odpustu 40 dni 10 VIII 1440 r. [w treści pomoc chorym]; zachowane tasiemki służące do przywieszenia, ozdobny inicjał i incipit
9. APW, rep. 116, nr 28; Schl. UB, VI, nr 286, s. 228–229; CDS VII, 3, nr 2393, s. 228–229; Kat. dok. APDŚ, I, nr 770, s. 164

251.

1. 1296
2. Bazyli abp Jerozolimy, Bonaventura abp Raguzy, Jakub bp Acerno, Piotr bp Cammen, Maurus bp Amelia, Piotr bp Stagno, Korčula, Franciszek bp Senigalli, Michał bp Alba, Azo bp Caserta, Aymardus bp Lucera, Lambert bp Veglia, Theobaldus bp Assisi, Bonifacy bp Poreč, Andrzej bp Lydda, Cyprian bp Bova, Salernus bp Thelesinus, Pasqualis bp Cossano all' Ionio

3. Rzym
4. Kościół kanoników regularnych pw. Matki Boskiej we Wrocławiu
5. 4 święta Pańskie: Narodziny Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki; 4 święta Maryjne: Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP; św. Augustyn, translacja relikwii św. Augustyna, św. Maurycy i towarzysze męczennicy, 11 tys. Dziewic, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 287, s. 229–230; CDS VII, 3, nr 2394, s. 229

252.

1. 1296
2. Bazyli abp Jerozolimy, Bonawentura abp Raguzy, Piotr bp Stagno, Korčula, Andrzej bp Lydda, Aymardus bp Lucera, Maurus bp Amelia, Cyprian bp Bova, Azo bp Caserta, Lambert bp Veglia, Hubert bp Fertranus, Petronus bp Larino, Bonifacy bp Poreč
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Wacława w Świdnicy
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie, Zielone Świątki; 4 święta Maryjne, Wszystkich Świętych, św. Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, wszystkich apostołów, Wacław patron kościoła, Katarzyna, Małgorzata, Maria Magdalena, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 40 dni
8. Jan bp wrocławski zatwierdził odpust 25 VI 1296 r.
9. Schl. UB, VI, nr 288, s. 230–231; CDS VII, 3, nr 2395, s. 229

253.

1. 1296, 15 maja
2. Bonifacy VIII
3. Rzym
4. Franciszkanie na wschodzie, na ziemiach należących do Tatarów
5. —

6. Udający się na wschód na wspomniane ziemie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. B. Franc, IV, nr 68, s. 394

254.

1. 1296, 12 czerwca
2. Bonifacy VIII
3. Anagni
4. Piotr bp kamieniecki
5. —
6. Udział w odprawianej przez bp. mszy
7. 40 dni
8. —
9. BP, I, nr 930, s. 170; *Les registres de Boniface VIII recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d'après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, ed. G. Digard, M. Faucon, A. Thomas, vol. 1, Paris 1884, nr 1177, kol. 420–421

255.

1. 1296, 11 listopada
2. Bonifacy VIII
3. Rzym
4. Kościół Matki Boskiej w Sandomierzu
5. Odpust równy temu, który zyskują wierni w kościele pw. św. Marii ad Martyres w Rzymie, w św. Matki Boskiej ad Martyres 2 czerwca i jej oktawę 366 lat bądź tyle lat, ile liczy dany rok z taką samą liczbą karen
6. Udział w procesjach odbywających się w piątki z chorągwiami i relikwiami świętych, z wyjątkiem świąt rytu podwójnego [festo duplici]
7. 365 lat i 365 karen bądź 366 lat [w zależności od tego, ile dni liczy dany rok] i tyleż Karen; udział w procesji 7 lat i 7 karen [w bulli zaznaczono, że karena liczy 30 dni, tyle ile dusza winna odbywać pokutę w czyśćcu]
8. —
9. KDM, I, nr 128, s. 153–154; B. Praed, II, nr IX, s. 45–46 z datą 11 XI 1295; BP, I, nr 934, s. 171; zob. *Chronica Polonorum*, s. 144; zob. *Annales S. Crucis*, ed. A. Rutkowska-Płachcińska, *Monumenta Poloniae Historica*, series nova, t. XII, Cracoviae 1996, s. 44–47; *Rocznik świętokrzyski*,

wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, Lwów 1878, s. 73–75; Długosz, Liber septimus, Liber octavus, s. 126; Bzovius, XIII, nr 3, kol. 689–690 [1260]; *Bulla papieska nadająca kolegiacie sandomierskiej przywileje odpustowe*, tłum. M. Kozera, w: *Relikwią ziemia jest w nim...*, Sandomierz 2010, s. 44; De origine, progressu, s. 161–162

256.

1. 1298
2. Bonifacy VIII
3. Rzym
4. Kościół cystersów w Imielnicy w diecezji wrocławskiej
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 372, s. 293; BP, I, nr 939, s. 172; CDS VII, 3, nr 2491, s. 255; Ratibor, CDS, II, nr 5, s. 80

257.

1. 1298
2. Bazyli abp Jerozolimy, Romanus bp Kroja
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Stanisława w Świdnicy
5. —
6. Procesja dookoła kościoła z Najświętszym Sakramentem, nawiedzenie cmentarza w dni świąteczne
7. 40 dni, 40 dni od Jan bp. wrocławskiego
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 371, s. 292–293; CDS VII, 3, nr 2490, s. 255

258.

1. 1298, 10 marca
2. Bazyli abp Jerozolimy, Lambert bp Akwinu, Mateusz bp Krk, Stefan bp Bagnorea, Ildebrandinus bp Arezzo, Romanus bp Kroja, Lando bp Suana, Adam bp Martirano
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Stanisława w Świdnicy
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, wszystkie święta Maryjne, święto patrona kościoła, oktawy wymienionych świąt

6. Towarzystwo kapłanowi udającym się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 340, s. 268; CDS VII, 3, nr 2499, s. 259

259.

1. 1298, 28 marca
2. Bazyli abp Jerozolimy, Jakub bp Graviny, Roman bp Croji [Croen, Croae, Kruja], Andrzej bp Venafro, Mateusz bp Krk, Lambert bp Akwinu [Aquio]
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Mikołaja w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, św. Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów, Małgorzata, patronów kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni
7. 40 dni
8. Przedziurawione narożniki górne i dolne, ozdobny inicjał
9. Arch. UJ, dok. perg. 2; CDUJ, II, nr 183, zał. nr 1, s. 172–173; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 1–2; K. Stopka, *Ormiański ślad w historii kościelnej średniowiecznego Krakowa*, w: *In the Orient where the Gracious Light... Satura orientalia in honorem Andrzej Pisowicz*, ed. A. Krasnowolska, K. Maciuszek, B. Mękarska, Kraków 2006, s. 191–199

260.

1. —
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Kościół pw. św. Mikołaja w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, św. Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów, Małgorzata, patronów kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni
7. 40 dni

8. Dopisek pod pliką dokumentu z dnia 28 III 1298 r.
9. Arch UJ, dok. perg. 2; CDUJ, II, nr 183, zał nr 1, s. 173; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 1–2

261.

1. 1298, czerwiec
2. Gundislaus abp Galicii, prymas Hiszpanii, Egidiusz bp Bourges, Leonard abp Aversa, Jakub abp Otranto, Mateusz bp Veglia, Lambert bp Akwinu, Monallus bp Cività Castellana, Jan bp Olenus, Andrzej bp Vienne, Mikołaj bp Mâcon, Jan abp Trirutanus, Romanus bp Kroja, Mikołaj bp Rocrontius
3. Rzym
4. Kościół pw. Matki Boskiej i św. Mikołaja w Bolesławcu Śląskim
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, wszystkie święta Maryjne i św. Mikołaja, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt, św. Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów, święta Krzyża Świętego, Michał, Maria Magdalena, Katarzyna, Łucja, Małgorzata, Jan Chrzciciel
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 354, s. 278–279; CDS VII, 3, nr 2510, s. 261

262.

1. 1299, 2 czerwca
2. Egidiusz bp Grado, Tomasz bp Coron, Mikołaj bp Senj (Zengg), Mikołaj bp Capri, Maurus bp Amelia, Landulfus bp Brixinensis, Mikołaj bp Tunbulensis, Landonolanus, Jakub bp Chalcedon
3. Anagni
4. Kościół dominikanów w Toruniu
5. Mikołaj, poświęcenie kościoła, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, święta Maryjne, Michał, Piotr i Paweł, Stephanus, Wawrzyniec, Błażej, Piotr męczennik [Piotr z Werony], Dominik Wyznawca, Katarzyna, Łucja, Agnieszka, Małgorzata, Magdalena,

- Elżbieta, Krystyna i wszystkich dziewic, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Błąd kopisty, w tekście widnieje patriarcha Bradensis, winno być Gradensis
9. ADP, Monastica — Klasztor dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 34 v

263.

1. 1300
2. Bazyli abp Jerozolimy, Ranuncius abp Cagliari, Adenulphus abp Conza, Rogerius bp Ascoli Puglia, Mikołaj bp Neocastrensis, Tomasz bp Etesiensis, Mikołaj bp Tertiveri, Manfred bp San Marco, Bernard bp Pacensis [Badajoz], Jakub bp Chalcedon
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Mikołaja w Świebodzicach
5. Mikołaj patron kościoła, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, wszystkie święta Maryjne, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów, Jan Chrzciciel, Michał Archanioł, Wszystkich Świętych, Mikołaj, Marcin Wyznawca, Katarzyna, Maria Magdalena, Małgorzata, Elżbieta, niedziele i święta, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Obejście cmentarza w intencji osób zmarłych, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. Zatwierdzony przez bp. wrocławskiego Jana 29 X 1300 r. CDS XVI, nr 2636, s. 6
9. Schl. UB, VI, nr 456, s. 354–355; CDS VII, 3, nr 2578, s. 281

264.

1. 1300
2. Bazyli abp Jerozolimy, Ranuncius abp Cagliari, Adenulphus abp Conza, Rogerius bp Ascoli Puglia, Mikołaj bp Neocastrensis, Tomasz bp Etesiensis, Mikołaj bp Tertiveri, Manfred bp San Marco, Bernardus bp Pacensis, Jakub bp Chalcedon
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Gotarda w Strzelinie
5. —

6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Schl. UB, VI, nr 457, s. 355; CDS VII, 3, nr 2579, s. 281

265.

1. 1300, 29 października
2. Adenulphus abp Conza, Ranuncius abp Cagliari, Bazylia abp Jerozolimy, Rogerius bp Ascoli Puglia, Mikołaj bp Nicastro, Jakub bp Chalcedon, Antoniusz bp Csanád, Manfred bp San Marco, Mikołaj bp Tertiveri
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Piotra na zamku wrocławskim
5. Piotr, poświęcenie kościoła, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, wszystkie święta Maryjne, Michał Archanioł, Jan Chrzyciel, wszystkich apostołów, Stephanus, Wawrzyniec, Jerzy, 10 tys. Męczenników, Feliks, Adaukt, Oswald, Mikołaj, Augustyn, Marcin Wyznawca, Wszystkich Świętych, Katarzyna, Apolonia, Małgorzata, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; dopisek bp. wrocławskiego Wacława zatwierdzający i nadający dodatkowo 40 dni bez daty [Wacław bp wrocławski 1382–1417]; również bez daty dopisek bp. wrocławskiego Jana
9. APW, Dokumenty miasta Wrocławia, nr 84; Schl. UB, VI, nr 451, s. 352; CDS VII, 3, nr 2614, s. 292 [wydany z datą 28 października]; Kat. dok. APDŚ, I, nr 826, s. 176

266.

1. 1301
2. Jan bp wrocławski
3. —
4. Kościół pw. św. Piotra na zamku we Wrocławiu
5. Piotr, poświęcenie kościoła, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, święta Maryjne, Michał Archanioł, Jan Chrzyciel, wszystkich apostołów, Stephanus, Wawrzyniec, 10 tys. Męczenników, Adaukta,

Oswalda, Mikołaj, Augustyn, Marcin Wyznawca, Wszystkich Świętych, Katarzyna, Apolonia, Małgorzata, oktawy wymienionych świąt

6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Zatwierdzenie odpustów nadanych dnia 29 X 1301 r.; CDS XVI datuje dokument na rok 1301
9. APW, Dokumenty miasta Wrocławia, nr 62; CDS XVI, nr 2637, s. 6

267.

1. 1301, 28 maja
2. Jan bp wrocławski
3. Więzów
4. Kościół pw. św. Gotarda w Strzelinie
5. Gotard
6. —
7. —
8. —
9. Regesta Vrat., s. 116

268.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. Katedra we Wrocławiu
5. —
6. Wsparcie przy budowie, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. CDS XVI, nr 2670, s. 19; CDS V, Liber II, nr 29, s. 140, 154–156

269.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. Kościół Mariacki zu Schosnitz [Sośnica]
5. Święta
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. CDS XVI, nr 2672, s. 19; CDS V, Liber II, nr 27, s. 140, 153–154

270.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —

4. Diecezja wrocławska polecenie głoszenia modlitw za pokój przez księży proboszczów, dominikanów, franciszkanów
5. —
6. Odmówienie Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. —
9. CDS V, Liber III, nr 51, s. 206, 254

271.

1. 1302, 16 luty
2. Bonifacy VIII
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Stanisława i Wacława w Świdnicy
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wacław, Sanisław, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych; oktawy świąt: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie, Boże Ciało, Narodzenie NMP Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł oraz przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 1 rok, 40 dni; oktawy oraz przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, I, nr 962, s. 176; wydany z datą 1303 w CDS XVI, nr 2746, s. 40

272.

1. 1302, 23 marca
2. Paweł bp skopolski
3. Wrocław
4. Kościół klasztorny pw. św. Wincentego, św. Mikołaja we Wrocławiu
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, 3 dni Zielonych Świątek, oktawy wymienionych świąt; patronów kościoła, Wniebowstąpienie Pańskie, obydwa święta Krzyża Świętego, Piotr, Paweł, Jakub Apostoł, Marcin, Augustyn, Katarzyna, Małgorzata, poświęcenie kościoła; odrębne nadanie za nawiedzenie kościoła w dniu św. Wincentego

oraz w dowolne dni w ciągu roku — 10 dni odpustu

6. —
7. 40 dni; 10 dni
8. —
9. APW, rep 67, nr 130; Santifaller, nr 20, s. 53–54; CDS XVI, nr 2705, s. 28; Kat. dok. APDŚ, II, nr 21, s. 13

273.

1. 1302, 23 kwietnia
2. Henryk bp wrocławski
3. Oleśnica Mała
4. Kościół i kaplica przechowująca relikwie Krzyża Świętego; widymat listu papieża Bonifacego VIII potwierdzającego nadanie odpustów przez 636 biskupów dotyczące cząstki relikwi Krzyża Pańskiego przechowywanego w kościele
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; nadanie papieża Bonifacego VIII pomiędzy 26 XII 1294 r. a 23 IV 1302 r. zob. Santifaller, nr 19, s. 53
9. APW, rep. 67, nr 131; Santifaller, nr 21, s. 55–56; CDS XVI, nr 2708, s. 28; Kat. dok. APDŚ, II, nr 24, s. 23

274.

1. 1302, 19 maja
2. Gerward bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kaplica pw. Trzech Króli w Mokronosie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. CDS XVI, nr 2710, s. 28; Kat. dok. APDŚ, II, nr 25, s. 14

275.

1. 1304, 13 lutego
2. Benedykt XI
3. Rzym
4. Dominikanie
5. Święta Maryjne, Dominik, Piotr męczennik, świętych, pod których wezwaniem są kościoły, poświęcenie kościołów, oktawy wymienionych świąt
6. —

7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. B. Praed, II, nr 13, s. 86

276.

1. 1307, 8 maja
2. Klemens V
3. Bordeaux
4. Tercjarze, tercjarki zakonu braci mniejszych
5. —
6. Wysłuchanie reguły
7. 560 dni odpustu można było otrzymać raz w miesiącu
8. —
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 504

277.

1. 1307, 13 grudnia
2. Paweł bp tyberiadzki
3. Wrocław
4. Benedyktynki w Strzegomiu
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, 4 święta Maryjne, Piotr i Paweł, Andrzej Apostoł, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, Wszystkich Świętych
6. —
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 123, nr 4; CDS XVI, nr 2966, s. 117; Kat. dok. APDŚ, II, nr 132, s. 37

278.

1. 1308, 9 stycznia
2. Paweł bp tyberiadzki
3. Strzegom
4. Klasztor w Strzegomiu
5. —
6. Wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 123, nr 7; CDS XVI, nr 2983, s. 121; Kat. dok. APDŚ, II, nr 137, s. 38

279.

1. 1308, 9 stycznia
2. Henryk bp wrocławski
3. Strzegom
4. Klasztor w Strzegomiu
5. —

6. Pomoc przy budowie
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 123, nr 7

280.

1. 1308, 22 kwietnia
2. Henryk bp wrocławski
3. Świdnica
4. Kościół NMP w Strzegomiu
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Zielone Świątki, wszystkie święta Krzyża Świętego, 4 święta Maryjne, święta apostołów
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 123, nr 10; CDS XVI, nr 2999, s. 125; Kat. dok. APDŚ, II, nr 144, s. 39

281.

1. 1308, 24 czerwca
2. Bp poznański
3. Poznań
4. Ustanowienie penitencjarzy w katedrze poznańskiej wraz z nadaniem odpustu
5. —
6. Wysłuchanie mszy odprawianych przy ołtarzu pw. św. Stefana: po modlitwie porannej udział we mszy ku czci NMP, przy ołtarzu pw. św. Mikołaja udział we mszy za zmarłych
7. 40 dni
8. —
9. KDW, VI, nr 78, s. 88–90

282.

1. 1309, 26 kwietnia
2. Gentilis kardynał, legat papieski
3. Buda
4. Kościoły franciszkańskie w kustodii krakowskiej
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Kantak, Franciszkanie, nr 6, s. 378

283.

1. 1310, 22 listopada
2. Gentilis, kardynał, legat papieski
3. Bratysława

4. Kościół NMP na Piasku we Wrocławiu
5. Święta Maryjne
6. —
7. —
8. —
9. CDS XVI, nr 3167, s. 181

284.

1. 1311, 29 listopada
2. Klemens V
3. Wiedeń
4. Kościół parafialny pw. św. Idziego i św. Mikołaja w Przewozie na Śląsku w diecezji miśnieńskiej
5. Święta patronów kościoła, Boże Ciało
6. Wsparcie
7. 3 lata i 3 kwadrageny
8. —
9. BP, I, nr 1021, s. 186; CDS XVI, nr 3240, s. 207–208

285.

1. 1313, 2 lipca
2. Andrzej bp poznański
3. Poznań
4. Erygowanie ołtarza pw. św. Elżbiety w katedrze poznańskiej
5. Poświęcenie ołtarza, święta
6. —
7. 40 dni
8. —
9. KDW, VI, nr 82, s. 92–93; *Niepublikowane dokumenty poznańskie z wieku XIV*, wyd. A. Gąsiorowski, „Studia Źródłoznawcze”, 1967, t. 12, nr 1, s. 116

286.

1. 1316–1334
2. Jan XXII
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Zatwierdzenie odpustów nadanych przez poprzednich papieży; święta Maryjne, Franciszek, Antoni, Ludwik, Klara, poświęcenie kościołów i ołtarzy, święta patronów kościołów oraz altarii, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 50 dni
8. Regest; traktat o historii odpustów wzmiankuje to nadanie pod rokiem 1317

9. Comp. privileg. fr. min., k. 121 r; De origine, progressu, s. 129

287.

1. 1316–1334
2. Jan XXII
3. —
4. —
5. Odmówienie Pozdrowienia Pańskiego
6. —
7. 3 tys. dni [wzmianka informująca, że sobór w Lyonie zatwierdził nadanie 40 dni za odmówienie Pozdrowienia Pańskiego]
8. —
9. BGPAN, rkps Q 41, k. 167 r

288.

1. 1317, 1 listopada
2. Jan XXII
3. —
4. Zatwierdzenie nadania papieża Urbana IV 30 dni odpustu oraz postanowień Klemensa V za odmówienie psalterza
5. —
6. Modlitwy ku czci NMP, Jezusa, psalterz
7. 40 dni; 140 lat za psalterz; 24 lata za fragment psalterza; 173 lata za wysłuchanie ewangelii św. Jana
8. —
9. BGPAN, rkps Q 41, k. 166 v; zob. też: Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 556

289.

1. 1318, 1 kwietnia
2. Henryk bp wrocławski
3. Głogów
4. Szpital w Głogowie
5. —
6. Wsparcie szpitala, udział w piątkowych kazaniach w kościele szpitalnym, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. CDS XVIII, nr 3771, s. 75

290.

1. 1318, 10 lipca
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Dominikanie wysłani z konwentów do nawracania pogan jako misjonarze
5. —

6. Odpust dla misjonarzy
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, II, nr 18, s. 143; zob. też: nadanie odpustu zupełnego dla misjonarzy dominikańskich z 1328 r. ACGOP, t. II, s. 178

291.

1. 1319, 11 września
2. Jan XXII
3. Awinion
4. —
5. —
6. Odmówienie modlitw w intencji zdrowia Władysława Łokietka, jego żony Jadwigi, pokoju królestwa Polskiego, za zwycięstwo nad poganami i schizmatykami
7. 20 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 240, s. 153–154; Jean XXII, *Lettres communes*, t. III, nr 10321, s. 5

292.

1. 1319, 11 września
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Władysław Łokietek
5. —
6. Udział w nabożeństwie wraz z księciem
7. 40 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 241, s. 154; BP, I, nr 1117, s. 202; Jean XXII, *Lettres communes*, t. III, nr 10322, s. 5

293.

1. 1319, 11 września
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Władysław Łokietek, osoby biorące udział w walce z poganami pod jego rozkazami
5. —
6. Udział w walkach z poganami i schizmatykami
7. 1 rok
8. —
9. VMPL, I, nr 242, s. 154; BP, I, nr 1118, s. 202; Jean XXII, *Lettres communes*, t. III, nr 10324

294.

1. 1319, 11 września
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Gerward bp włocławski
5. —
6. Udział w nabożeństwie przezeń sprawowanym w stroju pontyfikalnym
7. 20 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 234, s. 151–152; BP, I, nr 1124, s. 203; Jean XXII, *Lettres communes*, t. III, nr 10325

295.

1. 1320, 2 października
2. Nanker bp krakowski
3. Kraków
4. Wierni uczestniczący we mszy w czwartek Bożego Ciała
5. Boże Ciało
6. Jałmużna, inne pobożne uczynki
7. 100 dni za udział we mszach, 40 dni; oktawa święta 100 dni
8. —
9. *Najstarsze statuty synodalne krakowskie biskupa Nankera z 2 października 1320 r.*, wyd. J. Fijałek, Kraków 1915, pkt 11, s. 20–23; *Statuta synodalia episcoporum Cracoviensium. Nankeri Episcopi statuta ann. 1320*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 12

296.

1. 1320, 2 października
2. Nanker bp krakowski
3. Kraków
4. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
5. —
6. —
7. 10 dni
8. —
9. *Statuta synodalia episcoporum Cracoviensium. Nankeri Episcopi statuta ann. 1320*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 7

297.

1. 1320, 2 października

2. Nanker bp krakowski
3. Kraków
4. —
5. —
6. Odmówienie modlitw na dźwięk bicia wieczornych dzwonów, odmówienie *Ojcze nasz* w intencji pokoju w Królestwie, króla
7. 10 dni
8. —
9. *Najstarsze statuty synodalne krakowskie biskupa Nankera z 2 października 1320 r.*, wyd. J. Fijałek, Kraków 1915, pkt 45, s. 56–57; *Statuta synodalia episcoporum Cracoviensium. Nankeri Episcopi statuta ann. 1320*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 27–28

298.

1. 1320, 14 stycznia
2. Janisław abp gnieźnieński, Gerward bp wrocławski, Florian bp płocki, Domarat bp poznański, Wit bp wrocławski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Mikołaja poza murami Krakowa
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki przez trzy dni, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Piotr, Paweł, wszystkich pozostałych apostołów, Małgorzata dziewica, wszystkie środy, Mikołaj patron kościoła, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał, narożniki przedziurawione
9. Arch. UJ, dok. perg. 3; CDUJ, II, nr 183, zał. nr 2, s. 173; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 2

299.

1. 1320 ?
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Kościół pw. św. Mikołaja poza murami Krakowa
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki przez trzy dni, Narodzenie

- NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Piotr, Paweł, wszystkich pozostałych apostołów, Małgorzata dziewica, wszystkie środy, Mikołaj patron kościoła, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 14 I 1320 r. Janisława abp. gnieźnieńskiego
9. Arch. UJ, dok. perg. 3; CDUJ, II, nr 183, zał. nr 2, s. 173; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 2

300.

1. 1321, 1 października
2. Idzi patriarcha aleksandryjski, Mateusz abp Durazzo, Stefan bp lubuski, Zachariasz bp Soazzo, Jordan bp Acerno, Wilhelm Sancte Iuste, Piotr bp Narni, Franciszek bp Senigalli, Wilhelm bp Pozzuoli, Rajmund bp Ventimiglia, Andrzej bp Terracina, Egidiusz bp Adria, Piotr bp Civitatis Noue [Tempio], Wilhelm bp ad partes Tartharorum
3. Awinion
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, niedziele, wszystkie święta Maryjne, Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów i ewangelistów, Wawrzyniec, Jerzy, Wincenty, Dionizy, Maurycy, Lambert, Kornelia, Stanisław, Wojciech, Florian, Crinus, Nabor, Marcin, Mikołaj, Brykcjusz, Idzi, Leonard, Serwacy, Benedykt, Bernard, Augustyn, Hieronim, Ambroży, Grzegorz Wyznawcy, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Christiana, Agnieszka, Agata, Barbara, Gertruda, Scholastyka, Brygida, Lucja, Cecylia, 11 tys. Dziewic, Anna i Elżbieta wdowy, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, wspomnienie Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, udział w nabożeństwach, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów

modlitw: Modlitwy Pańskiej i Pozdrowienia Anielskiego

7. 40 dni
8. Nadanie zatwierdzone przez bp. krakowskiego Nankera wraz z udzieleniem dalszego odpustu, dopisek bez daty pod treścią dokumentu
9. APKr, dok. perg. 8; Kod. dypl. Krak., III, nr 370, s. 494–495; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 8, s. 3

301.

1. 1321–1326
2. Nanker bp krakowski
3. —
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Boże Ciało, niedziele, wszystkie święta Maryjne, Michał Archanioł, Jan Chrzyciel, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów i ewangelistów, Wawrzyniec, Jerzy, Wincenty, Dionizy, Maurycy, Lambert, Kornelia, Stanisław, Wojciech, Florian, Crinus, Nabor, Marcin, Mikołaj, Brykcjusz, Idzi, Leonard, Serwacy, Benedykt, Bernard, Augustyn, Hieronim, Ambroży, Grzegorz Wyznawcy, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Christiana, Agnieszka, Agata, Barbara, Gertruda, Scholastyka, Brygida, Łucja, Cecylia, 11 tys. Dziewic, Anna i Elżbieta wdowy, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, wspomnienie Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, udział w nabożeństwach, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów modlitwy Modlitwy Pańskiej i Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 1 X 1321 r.
9. APKr, dok. perg. 8; Kod. dypl. Krak., III, nr 370, s. 494–495

302.

1. 1321, 23 października

2. Jan XXII
3. Awinion
4. Dominikanie, misjonarze na ziemiach pogańskich
5. —
6. Odpusty dla misjonarzy; nawiedzenie każdego dnia w ciągu roku kościołów wybudowanych przez braci, wsparcie
7. Dla misjonarzy odpust zupełny; dla wiernych 100 dni
8. —
9. B. Praed, II, nr 33, s. 154

303.

1. 1323, 5 sierpnia
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Henryk de Swin, Konrad de Crenen, rycerze z diecezji wrocławskiej
5. —
6. Pomoc w walkach w obronie wyspy Rodos
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. VMPL, I, nr 268, s. 176

304.

1. 1324, 1 czerwca
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Bartłomiej bp Alet, Bernard abbas S. Theofredi Aniciensis [Le Puy], legaci papiescy, wysłani do Giedymina, aby nawracać lud na wiarę katolicką
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, 4 święta Maryjne, św. Jana Chrzyciela, Wszystkich Świętych, wszystkich apostołów, poświęcenia kościołów; oktawy wymienionych świąt
6. Udział w nabożeństwie przez nich sprawowanym
7. 1 rok, 40 dni; oktawy świąt 40 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 290, s. 190–192

305.

1. 1325, 20 czerwca
2. Jan XXII

3. Awinion
4. Królestwo Polskie
5. —
6. Udział w walkach ze schizmatykami, Tatarami, poganami, dla osób, które w wyniku ran poniesionych w walkach zmarli, odpust zupełny, walki w Królestwie Polskim oraz na terenach sąsiednich/przyległych
7. Odpust zupełny
8. —
9. VMPL, I, nr 316, s. 205; BP, I, nr 1289, s. 229; Jean XXII, Lettres communes, t. V, nr 22613, s. 404

306.

1. 1325, 1 lipca
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Król Polski, wierni w Królestwie Polskim
5. —
6. Udział w walkach ze schizmatykami, Tatarami, poganami, dla osób, które w wyniku ran poniesionych w walkach zmarli, odpust zupełny, bądź później zmarłych z powodu ran
7. Odpust zupełny
8. —
9. MPV, III, nr 186, s. 240–241; Preussisches UB, II, nr 515, s. 348; VMPL, I, nr 334, s. 215; BP, I, nr 1308, s. 232

307.

1. 1325, 1 sierpnia
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Władysław Łokietek, wierni w Królestwie Polskim
5. —
6. Przedłużenie odpustu za walkę ze schizmatykami, Tatarami, poganami; udział w walkach na terenie królestwa i ziem okolicznych, dla osób, które w wyniku ran poniesionych w walkach zmarli, odpust zupełny, bądź później zmarłych z powodu ran
7. Odpust zupełny
8. Przedłużenie odpustu nadanego na 3 lata na 2 kolejne lata
9. VMPL, I, nr 338, s. 216–217; BP, I, nr 1320, s. 234

308.

1. 1325, 30 grudnia
2. Jakub bp Methone, Stefan bp Verria
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Piotr i Paweł, pozostałych apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciciel, Stephanus, Wawrzyniec, Mikołaj, Marcin, Katarzyna, Małgorzata, Maria Magdalena, Elżbieta, Boże Ciało, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, oktawy wymienionych świąt
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. —
9. APKr, dok. perg. 10; NPH, fot., sygn. 3052 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 371, s. 496; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 10, s. 4

309.

1. 1326
2. Jakub bp Methone, Angelus bp Sulci, Stefan bp Verria
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Trójca Święta, poświęcenie kościoła, Piotr i Paweł, pozostałych apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, obydwa święta Krzyża Świętego, oktawy wyżej wymienionych świąt, niedziele, post 40 dniowy, Marcin, Mikołaj, Stephanus, Wawrzyniec, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Łucja, Agata, Małgorzata, Agnieszka, Jadwiga, Elżbieta
6. Wsparcie, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów w pozycji klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —

9. APKr, dok. perg. 11; Kod. dypl. Krak., III, nr 372, s. 496–497; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 11, s. 4–5

310.

1. 1326
2. Jakub bp Methone, Angelus bp Sulci, Stefan bp Verria
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Trójca Święta, poświęcenie kościoła, Piotr i Paweł, pozostałych apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, obydwu święta Krzyża Świętego, oktawy wyżej wymienionych świąt, niedziele, post 40-dniowy, Marcin, Mikołaj, Stephanus, Wawrzyniec, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Łucja, Agata, Małgorzata, Agnieszka, Jadwiga, Elżbieta
6. Wsparcie, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów w pozycji klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; adnotacja przy dokumencie Kod. dypl. Krak., III, nr 372 zgodny egzemplarz; dopisek z dnia 24 III 1326 r. w Arezzo Guida oraz bp. krakowskiego Jana zatwierdzający powyższy dokument
9. APKr, dok. perg. 12; Kod. dypl. Krak., III, adnotacja przy nr 372, s. 496–497

311.

1. 1326
2. Dominik bp Grado, 12 biskupów
3. Awinion
4. Kościół pw. św. Jakuba w Krosnowicach, filia kościoła pw. św. Marcina w Żelaźnie
5. Święta patronów, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Oczyszczenie NMP, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów i ewangelistów, Michał Archanioł, Marcin, Stephanus, Wawrzyniec, Mikołaj, Jerzy, Wit, Waclaw, Wojciech, Prokop, 5 braci, święta Maryjne: Oczyszczenie

NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Maria Magdalena, Małgorzata, Katarzyna, Barbara, Agnieszka, Krystyna, Ludmiła, Jadwiga, Kunegunda, Łucja, Elżbieta, 11 tys. Dziewic, Jan Chrzciciel, poświęcenie kościołów, oktawy wymienionych świąt, niedziele, Adwent, okres postu 40-dniowego

6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, nawiedzenie i obejście cmentarza odmówienie Modlitwy Pańskiej w intencji wszystkich pochowanych na cmentarzu, zapisy testamentowe na rzecz kościołów, wsparcie, udział w kazaniach w dni świąteczne, odmówienie modlitw za patronów kościoła [fundatorów], proboszcza, osoby nadające odpust, dobrodziejów kościoła i ich przodków, wszystkich wiernych zmarłych Modlitwy Pańskiej z Pozdrowieniem Anielskim, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów trzy razy *Zdrowaś Mario*; w sobotę udział we mszy ku czci NMP
7. 40 dni
8. Znany z transumtu z 1480 r.; obydwu wydawnictwa źródłowe nie wymieniają biskupów; zatwierdzony w 1326 r.
9. Grafschaft Glatz, s. 45–47; CDS XVIII, nr 4493, s. 285

312.

1. 1326, 22 luty
2. Janisław abp gnieźnieński, Nanker bp krakowski, Florian bp płocki, Maciej bp wrocławski, Jan bp poznański
3. Uniejów
4. Kościół parafialny pw. św. Barbary w Iwanowicach w diecezji gnieźnieńskiej
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, 2 dni po święcie Zmartwychwstania, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki z 2 następnymi dniami, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów i ewangelistów, Szczepan, Wawrzyniec, Wojciech, Stanisław, Waclaw, Jerzy, Mikołaj, Marcin, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, 11 tys. Dziewic, świętych, których relikwie znajdują się w kościele

6. —
7. 40 dni
8. —
9. KDW, VI, nr 98, s. 111–112; Liber canc. S. Ciołek, cz.1, C, s. 242–242; Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 12, s. 176

313.

1. 1326, 24 marca
2. Gwidon bp Aretino
3. Aretino
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Trójca Święta, poświęcenie kościoła, Piotr i Paweł, pozostałych apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, obydwa święta Krzyża Świętego, oktawy wyżej wymienionych świąt, niedziele, post 40-dniowy, Marcin, Mikołaj, Stephanus, Wawrzyniec, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Lucja, Agata, Małgorzata, Agnieszka, Jadwiga, Elżbieta
6. Wsparcie, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów w pozycji klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 1326 r. wystawionym przez Jakub bp z Methone
9. APKr, dok. perg. 12; Kod. dypl. Krak., III, adnotacja przy nr 372, s. 496–498

314.

1. 1327, 25 marca
2. Jakub bp Methone, Angelus bp Sulci, Stefan bp Verria
3. Rzym
4. Kościół parafialny w Świdnicy
5. —
6. —
7. —
8. Odpust potwierdzony przez Nankera bp. wrocławskiego dnia 12 lipca 1327 CDS XXII, nr 4663, s. 18
9. CDS XXII, nr 4629, s. 9

315.

1. 1327, 29 kwietnia
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Przełożony dominikanów w Polsce
5. —
6. Wybrani przez przełożonego dominikanów w Polsce bracia, za udział w głoszonych przez nich kazaniach odpust 20 dni, 3 lata za walkę z heretykami, wierni, którzy polegli w walce z herezją odpust zupełny, 3 lata za walkę z heretykami
7. 20 dni za udział w kazaniach, 3 lata za walkę z herezją, odpust zupełny dla tych, którzy zginęli, towarzysząc inkwizytorowi
8. —
9. APPDK, dok. perg. 83; APPDK, rkps Kr 23, s. 51–53 [k. 40 v–41 v]; B. Praed, II, nr 57, s. 175–176; Bzovius, XIV, nr 20, kol. 507–508; A. Bzovius, *Propago D. Hyacinthi Thaumaturgi Poloni seu De rebus praecclare gestis in Prouincia Polonia Ordinis Praedicatorum*, Venetiis 1606, s. 62–63; BP, I, nr 1440, s. 255; CDS XXII, nr 4649, s. 15; Jean XXII, *Lettres communes*, t. VI, nr 29677, s. 626

316.

1. 1327, 7 maja
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Wierni
5. —
6. Wieczne odmawianie Pozdrowienia Anielskiego na dźwięk dzwonów kościelnych
7. 10 dni
8. —
9. De origine, progressu, s. 163

317.

1. 1327, 27 czerwca
2. Janisław abp gnieźnieński, Jan Grot bp krakowski, Maciej bp włocławski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Soboty
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —

9. APKr, dok. perg. 14; NPH, fot., sygn. 1883 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 373, s. 498; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 14, s. 5

318.

1. 1327, 7 września
2. Nanker bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. Eustachy i jego synowie, Dzień Zaduszny, sobota po św. Maurycym
6. —
7. 40 dni
8. Zob. transumpt z dnia 18 IX 1327 r. APW, rep. 67, nr 191
9. APW, rep. 67, nr 190; Santifaller, nr 22, s. 56–59; CDS XXII, nr 4676, s. 23; Kat. dok. APDŚ, II, nr 751, s. 120

319.

1. 1328, 20 czerwca
2. Jan XXII
3. —
4. Mnisi cysterscy, wierni odmawiający Psalm *Laetatus sum* z kolektą. Wiadomość o nadaniu odpustu mieli przekazać zakonicy cysterscy w głoszonych kazaniach w językach narodowych w kościołach zakonnych i innych miejscach
5. —
6. Odmówienie psalmu, udział w nabożeństwie, podczas którego jest on odmawiany
7. 20 dni
8. —
9. Menologium, nr 60, s. 90

320.

1. 1329, 25 czerwca
2. Angelus Fulcitanus penitencjariusz papieski, Stefan bp Farenensis, Tomasz bp Tynienensis, Jan bp Bisaccia, Mellitus (Miletius) bp Gallipoli, Jan bp Moray, Rogerus bp Rymensis, Jan bp Capri, Jan Acernensis, Andrzej bp Belgradu, Rodericus Siriguensis, Jan Acerbiensis bp
3. Awinion
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Mogile
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zie-

- lone Świątki, Boże Ciało, Trójcy Świętej, wszystkie święta Maryjne, Piotr i Paweł, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów i ewangelistów, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał Archanioł, Stephanus, Wawrzyniec, Grzegorz, Błażej, Niceasz męczennicy, Mikołaj, Marcin, Bernard, Antoni, Benedykt Wyznawcy; Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Łucja, Agnieszka, Anna, 11 tys. Dziewic, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt, niedziele, soboty
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, udział w kazaniach, mszach, egzekwiach, udział w pogrzebach w kościele i na cmentarzu, odmówienie na dźwięk dzwonu w pozycji kłęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
 7. 40 dni
 8. Dopisek Jana bp. krakowskiego zatwierdzający nadanie kardynałów poszerzający je o dalsze 40 dni
 9. Arch. Mogiła, rkps 25, nr 65, k. 93 r–94 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 51–52; Zbiór dypl. Mogiła, nr 57, s. 45–46

321.

1. —
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Kościół cystersów w Mogile, zatwierdzenie nadania z 25 czerwca 1329 r.
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Trójcy Świętej, wszystkie święta Maryjne, Piotr i Paweł, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów i ewangelistów, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał Archanioł, Stephanus, Wawrzyniec, Grzegorz, Błażej, Niceasz męczennicy, Mikołaj, Marcin, Bernard, Antoni, Benedykt Wyznawcy; Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Łucja, Agnieszka, Anna, 11 tys. Dziewic, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt, niedziele, soboty
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem,

udział w kazaniach, mszach, egzekwiach, udział w pogrzebach w kościele i na cmentarzu, odmówienie na dźwięk dzwonu w pozycji klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie

7. 40 dni
8. —
9. Arch. Mogiła, rkps 25, nr 65, k. 94 v; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 52

322.

1. 1329, 1 października
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Dominikanie misjonarze na ziemiach pogan
5. —
6. Udział w kazaniach dominikanów, nawiedzenie kościołów położonych na tych ziemiach w święto poświęcenia świątyni oraz w święta patronów kościołów; nawiedzenie kościołów założonych przez dominikanów; pomoc misjonarzom
7. 1 rok, w towarzystwie bp. 100 dni; bez bp. 40 dni; dla misjonarzy odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny, za nawiedzenie kościołów założonych przez dominikanów odpust 100 dni, nawiedzenie każdego dnia w ciągu roku, za pomoc misjonarzom odpust wedle zaangażowania i udzielonej pomocy
8. —
9. B. Praed, II, nr 82, s. 184–186

323.

1. 1330, 15 kwietnia
2. Nanker bp wrocławski
3. Lubiąż
4. Ołtarze w kościele klasztornym w Lubiążu pw. św. Jana Chrzciciela, Stephanus, Wawrzyńca, Wincentego, Mikołaja męczenników, Grzegorza, 10 tys. Męczenników, Augustyna, Ambrożego, Klemensa, Michała Archanioła, Scholastyki, Krystyny, Katarzyny, Małgorzaty, Elżbiety, Łucji, 4 ewangelistów, Malachiasza, Wojciecha, Benedykta, Bernarda, Roberta, Jadwigi, Marii Magdaleny, Katarzyny, Agnieszki, Cecyli, Jana Ewangelisty, Szymona i Judy, Mateusza, Macieja, Bartłomieja, Jakuba, Kasjana, 11 tys. Dziewic, Agaty, Piotra i Pawła,

Andrzeja, Krzyża Świętego, Jana i Pawła, Wacława, Tomasza Kantauryjskiego, Maurycyego, Dionizego, Bożego Ciała, Jakuba Starszego i Barnaby Apostołów, św. Anny, Jakuba większego i Marii Magdaleny, Stanisława i św. Małgorzaty dziewicy

5. Nawiedzenie w 4 święta Maryjne, nawiedzenie relikwii 11 tys. Dziewic, święta ww. świętych i przez ich oktawy, poświęcenie kościoła, nawiedzenie każdego dnia kościoła z wysłuchaniem nabożeństwa przy którymś z wymienionych ołtarzy
6. Wsparcie, nawiedzenie cmentarza, odmówienie za dusze pochowanych na cmentarzu bądź w klasztorze Modlitwy Pańskiej
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APW, rep. 91, nr 247; CDS XXII, nr 4934, s. 94; Kat. dok. APDŚ, III, nr 66, s. 26

324.

1. 1330, 1 maja
2. Nanker bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół parafialny w Świdnicy
5. —
6. Odmówienie modlitw za dusze zmarłych pochowanych na cmentarzu
7. 40 dni
8. —
9. CDS XXII, nr 4943, s. 95

325.

1. 1331
2. Nanker bp wrocławski
3. Wrocław
4. Katedra wrocławska, kościoły diecezji wrocławskiej
5. —
6. Odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk bicia wieczornych dzwonów modlitw: *Zdrowaś Mario* w intencji pokoju kościoła powszechnego i ziem diecezji
7. 40 dni
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. X: *Synody diecezji wrocławskiej i ich statuty*. Na podstawie materiałów przysposobionych przy udziale Alfreda Sabischa, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963, s. 357–358

326.

1. 1331, 29 sierpnia [wg roczników franciszkańskich bulla wydana w 15. roku pontyfikatu Jana XXII, czyli w 1330 r.]
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Franciszkanie, zatwierdzenie odpustów
5. Zatwierdzenie odpustów nadanych w święta Maryjne, św. Franciszka, Antoniego, Ludwika, Klary, poświęcenia kościołów, patronów kościołów i przez ich oktawy — 10 lat, 40 dni
 - odpusty nadane przez papieży: Aleksandra IV, Innocentego IV, Klemensa IV, Urbana IV, Mikołaja III, Grzegorza IX, Mikołaja IV
 - Aleksander IV — nawiedzenie kościołów, wysłuchanie i odśpiewanie mszy ku czci NMP bądź św. Franciszka, odpust dni 100
 - Aleksander IV — nawiedzenie kościołów franciszkańskich dni 40
 - Innocenty IV — nawiedzenie kościołów franciszkańskich dni 40
 - Innocenty IV — wsparcie udzielone zarówno braciom przebywających w klasztorach, jak i w podróży dni 40
 - Mikołaj III — wsparcie udzielone zarówno braciom przebywających w klasztorach, jak i w podróży dni 40
 - Klemens IV — wsparcie udzielone zarówno braciom przebywających w klasztorach, jak i w podróży dni 100
 - Klemens IV — nawiedzenie kościołów franciszkańskich dni 80
 - Mikołaj IV — nawiedzenie kościołów franciszkańskich dni 40
 - Mikołaj IV — msza ku czci NMP, św. Franciszka, poświęcenie kościoła 100 dni
 - Mikołaj IV — niedziele, poświęcenie kościoła 1 rok, 40 dni
 - Franciszkanie — udział w kazaniach głoszonych poza klasztorami — dni 80, udział w kazaniach w kościołach klasztornych dni 80
 - Benedykt XI — nawiedzenie kościołów w ich święta dni 100
 - Mikołaj IV — nawiedzenie kościołów franciszkańskich 1 rok, 40 dni

- Nawiedzenie kościołów franciszkańskich w dowolny dzień bądź godzinę 2 lata, 40 dni
- 6. —
- 7. —
- 8. Odpis dokumentu w rękopisie pochodzącym z przełomu XV i XVI w. zawierającym materiały dotyczące franciszkanów
- 9. Bibl. Kórnicka, rkps 97, k. 7 v; B. Franc, V, s. 506–507; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. VII (1323–1346), Florentia 1932, nr 118, s. 498–499; *Prompta Bibliotheca*, t. 4, kol. 512; *Nova collectio et compilatio privilegiorum*, nr 28, s. 30–31

327.

1. 1331, 30 sierpnia
2. Nanker bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół NMP na Piasku we Wrocławiu
5. —
6. Uczczenie relikwii
7. —
8. —
9. CDS XXII, nr 5039, s. 127

328.

1. 1331, 6 października
2. Nanker bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół premonstratensów pw. św. Wincentego we Wrocławiu
5. —
6. Pomoc przy budowie kamiennych budowli
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 67, nr 205; Santifaller, nr 23, s. 59–60; CDS XXII, nr 5054, s. 133; *Kat. dok. APDŚ*, III, nr 118, s. 38

329.

1. 1331, 8 grudnia
2. Jan bp krakowski
3. Chomentów
4. Konsekracja kościoła pw. św. Krzyża, św. Mateusza Apostoła, św. Marii Magdaleny w Chomętowie
5. Poświęcenie kościoła, Narodzenie Pańskie przez 3 dni, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki przez 3 dni, Wniebowstąpienie

Pańskie, święta Maryjne: Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, wszystkich apostołów i ewangelistów, 4 doktorów Kościoła: Ambrożego, Augustyna, Hieronima, Grzegorza; Waclaw, Stanisław, Wojciech, Mikołaj, Marcin, Małgorzata, Katarzyna, święta Krzyża Świętego, Mateusz, Maria Magdalena patroni kościoła

6. —
7. 40 dni
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 39, s. 53–55; Wiśniewski, Jędrzejów, s. 14, 419–421

330.

1. 1332, 31 lipca
2. Jan bp krakowski
3. Zagość
4. Kościół klarysek w Sączu
5. Niedziela po św. Małgorzacie [dzień poświęcenia kościoła]
6. Odmówienie modlitwy za pokój w Królestwie Polskim
7. 40 dni
8. —
9. AKKSS, rkps 3 *Inventarium bonorum...*, s. 79; KDM, II, nr 606, s. 279

331.

1. 1333
2. Bp chełmiński
3. Lubin
4. Kościół cystersów w Ołoboku
5. —
6. Wsparcie biednych, wsparcie kościoła
7. —
8. —
9. APP, Klasztor Cystersów w Ołoboku, rkps 22, nr 33, s. 19

332.

1. 1333, 11 grudnia
2. Nanker bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół parafialny w Świdnicy
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. CDS XXII, nr 5275, s. 202

333.

1. 1333, 26 lipca
2. Jan XXII
3. Awinion
4. Abp gnieźnieński udzielenie prawa ogłaszania odpustów dla krzyżowców w miastach podlegających abp i bp
5. —
6. [udział w wyprawie, wsparcie]
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. BP, I, nr 1708, s. 301; Jean XXII, *Lettres communes*, t. XII, nr 61241, s. 217; identyczna bulla skierowana została do bp kamieńskiego Pommersches UB, VIII, nr 5081, s. 219–226; Jean XXII, *Lettres communes*, t. XII, nr 61245, s. 217

334.

1. 1334, 29 sierpnia
2. Jan bp krakowski
3. Złota
4. Kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych w Drążgowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, święto patronów — Wszystkich Świętych, święta maryjne, wszystkich apostołów, Szczepan, Wawrzyniec, Wincenty, Stanisław, Waclaw, Mikołaj, Marcin, Grzegorz, Ambroży, Augustyn, Katarzyna, Małgorzata, Cecylia, Łucja, Maria Magdalena, poświęcenie kościoła
6. Odmówienie w postawie kłęczącej modlitwy: modlitwy Pańskiej, *Zdrowaś Mario* w intencji pokoju w Królestwie Polskim, odmówienie w postawie kłęczącej na dźwięk dzwonów 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario* w intencji pokoju
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, *Acta Episcopalia*, t. 50, k. 572 v–573 v; ZDKiDK, I, nr 40, s. 56–57

335.

1. 1334, 22 października
2. Wilhelm abp Antivari, Arnoldus bp Stygiensis, Gerard bp Cins, Tomasz bp Dulcigno, Wilhelm bp Tauresium, Mikołaj

- bp Scarapath, Bernard bp Diagorgana, Galganus bp Zaveriensis, Rajmund bp Caffy, Andrzej bp Coron, Jordan bp Bobines
3. Awinion
 4. Kościół Mariacki w Raciborzu
 5. Nawiedzenie świętyni w święta patronów, patronów altarii bądź świąt związanych z relikwiami znajdującymi się w kościele; Narodzenie Pańskie, święta Pańskie, NMP, Jana Chrzciciela, św. Piotr Apostoł, Paweł Apostoł, pozostałych apostołów i ewangelistów, oktawy wymienionych świąt, niedziele, wszystkie dni świąteczne i nieświęteczne, nawiedzenie cmentarza
 6. Udział we mszach, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na terenie cmentarza na dźwięk dzwonów w postawie klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie, zapisy, legaty testamentowe na rzecz świętyni
 7. 40 dni
 8. —
 9. H. Schaffer, *Geschichte einer Schlesischen Liebfrauentilde seit dem Jahre 1343*, Ratibor 1883, s. 21–22; CDS XXIX, nr 5388, s. 27; A. Barciak, *Bractwo literackie NMP w Raciborzu jako wspólnota religijna*, w: *Wspólnoty małe i duże w społeczeństwach Czech i Polski w średniowieczu i w czasach nowożytnych*, red. W. Iwańczak, J. Smółcha, Kraków 2010, s. 183

336.

1. 1336, 29 maja
2. Stefan bp lubuski
3. Żagań
4. Kościół pw. św. Wawrzyńca w Żaganiu
5. —
6. Pomoc w budowie, wsparcie, nawiedzenie kościoła i cmentarza
7. 40 dni
8. —
9. APW, rep. 116, nr 65; CDS XXIX, nr 5648, s. 95; Kat. dok. APDŚ, III, nr 276, s. 75

337.

1. 1336, 9 października
2. Nanker bp wrocławski
3. Otmuchów
4. Kościół Mariacki oraz szpital w Nysie

5. —
6. —
7. —
8. —
9. CDS XXIX, nr 5721, s. 111

338.

1. 1337
2. Sobór w Awinionie
3. Awinion
4. Wierni towarzyszący kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
5. —
6. —
7. 10 dni; 30 dni, jeśli podążali ze światłem
8. —
9. De origine, progressu, s. 186

339.

1. 1337
2. Sobór w Awinionie
3. Awinion
4. Wierni, którzy uklęką, gdy celebrans wypowie imię Jezus
5. —
6. —
7. 10 dni
8. —
9. De origine, progressu, s. 186

340.

1. 1337
2. Sobór w Awinionie
3. Awinion
4. Wierni modlący się w intencji papieża
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. De origine, progressu, s. 186

341.

1. 1337, 5 lutego
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Jana Ewangelisty i św. Marty w Chrobrzanach
5. —
6. Wsparcie, nawiedzenie w niedziele
7. 40 dni

8. —
9. Wiśniewski, Sandomierz, s. 12, 20–21

342.

1. 1338, 6 kwietnia
2. Andrzej bp Coron, Mateusz bp Bagnorea, Wawrzyniec bp Ortanensis, Magnus (Manus) bp Amelia, Jan bp koroneński, Amald bp Singensis
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Nawiedzenie kościoła i relikwii w ich święta, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, poświęcenie kościoła, święta Krzyża Świętego, Świętych Aniołów, Jan Chrzciciel, Piotr i Paweł, pozostałych apostołów i ewangelistów, świętych męczenników Szczepana i Wawrzyńca, św. doktorów Kościoła: Hieronima i pozostałych, św. wyznawców Mikołaja i Marcina, Maria Magdalena, Agnieszka, Łucja, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Wszystkich Świętych, oktawy wymienionych świąt, Dzień Zaduszny, niedziele
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek bez daty Jana bp krakowskiego zatwierdzający nadanie i poszerzający je o kolejny odpust 40 dni
9. APKr, dok. perg. 23; NPH, fot., sygn. 3053 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 377, s. 501–502; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 23, s. 7

343.

1. —
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Nawiedzenie kościoła i relikwii w ich święta, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, poświęcenie kościoła, święta Krzyża Świętego, Świętych Aniołów, Jan Chrzciciel, Piotr

i Paweł, pozostałych apostołów i ewangelistów, świętych męczenników Szczepana i Wawrzyńca, św. doktorów Kościoła: Hieronima i pozostałych, św. wyznawców Mikołaja i Marcina, Maria Magdalena, Agnieszka, Łucja, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Wszystkich Świętych, oktawy wymienionych świąt, Dzień Zaduszny, niedziele

6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 IV 1338 r.
9. APKr, dok. perg. 23; NPH, fot., sygn. 3053 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 377, s. 501–502

344.

1. 1338, 13 maja
2. Jan bp Bergerensis, Piotr bp Montemarano, Piotr bp Cagli, Sergiusz bp Poli, Jakub bp Avlona, Benedykt bp Prischtina, Dominik bp Perensis, Mikołaj bp Nezero, Andrzej bp Coron, Ryszard bp Scurschi, Jan bp Senj (Zengg), Narses bp Manazguerden
3. Awinion
4. Kościół parafialny w Świdnicy
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Wniebowstąpienie, Zielone Świątki, Boże Ciało, wszystkie święta Maryjne, Michał, Jan Chrzciciel, Wszystkich Świętych, wszystkich apostołów, Stephanus, Wawrzyniec, Mikołaj, Marcin, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, poświęcenia kościoła
6. Jałmużna
7. 40 dni
8. Potwierdzone przez Nankera bp. wrocławskiego wraz z dodaniem 40 dni odpustu
9. CDS XXX, 1, nr 6092, s. 19

345.

1. 1338, 5 września
2. Suplika do papieża Benedykta XII
3. Kraków
4. Kaplica wybudowana na cmentarzu kościoła Mariackiego w Krakowie
5. Innocenty, 4 dzień po Wielknoocy, 4 dzień po Zielonych Świątkach, oktawy świąt ma-

ryjnych, apostołów, ewangelistów, Erazm, Niceasz, Barbara

6. —
7. 200 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 543, s. 414–415; *Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa 1257–1506*, t. I, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1879, nr 235, s. 340–341

346.

1. 1339
2. Benedykt XII
3. Awinion
4. Papież informuje króla Kazimierza Wielkiego o głoszeniu krucjaty przeciwko Tatarom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Daniłowicz, I, nr 358, s. 179

347.

1. 1339, 18 lutego
2. Mateusz bp Bagnorea, Andrzej bp Coron, Jan bp Croja, Arnold bp Stygiński
3. Rzym
4. Kościół parafialny w Świdnicy
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Potwierdzony przez bp. wrocławskiego Nankera wraz z dodaniem 40 dni odpustu
9. CDS XXX, 1, nr 6225, s. 58

348.

1. 1340, 1 lipca
2. Benedykt XII
3. Awinion
4. Abp gnieźnieński, bp krakowski, wrocławski polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Tatarom
5. —
6. Udział w wyprawie przeciwko Tatarom w okresie 3 lat od ogłoszenia bulli, służba przez rok bez przerwy bądź z przerwami przez 3 lata, odpust zupełny dla osób, które poległy w walce bądź zmarły później w wyniku odniesionych ran, wsparcie wyprawy przez wymieniony okres

7. Odpust zupełny

8. —

9. *Vetera Monumenta Hungariam Sacram Illustrantia*, t. I ab Honorio pp. III usque ad Clementem pp. VI, Romae 1859, nr 958, s. 637–638; Raynaldus, VI, nr 77, s. 234–235, nr 78, s. 235; BP, I, nr 1897, s. 334; *Benoit XII (1334–1342) letters communes analyses d'après les registres dits d'Avignon et du Vatican*, ed. J. M. Vidal, t. II, Paris 1910, nr 8123, s. 280; zob. też: BP, I, nr 1895, s. 334, nr 1896, s. 334

349.

1. 1340, 10 grudnia
2. Narses abp Manazguerden w Armenii, Bernard bp w Ganos, Tomasz bp Gulinienis, Sergiusz bp Poli, Piotr bp Acerno, Piotr Calliensis, Benedykt bp Presby, Wilhelm bp Sulcis, Mateusz bp Orgathen, Jan Tedeschi bp Kapitolas
3. Awinion
4. Ołtarz pw. św. Krzyża i św. Katarzyny w kościele pw. św. Jakuba w Podegrodziu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, wszystkie święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów i ewangelistów, Szczepan, Stanisław, Waclaw, Wawrzyniec, Marcin, Mikołaj, Jerzy, Augustyn, Ambroży, Hieronim, Benedykt, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Cecylia, Łucja, Agata, Agnieszka, czas wielkiego postu 40-dniowego, wspomnienie Wszystkich Świętych, wszystkie niedziele w ciągu roku
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów w pozycji kłęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz altarii, procesja dookoła cmentarza za dusze zmarłych
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 25, s. 19–20; ZDKiDK, I, nr 43, s. 61–62

350.

1. 1340
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Ołtarz pw. św. Krzyża i św. Katarzyny w kościele pw. św. Jakuba w Podegrodziu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, wszystkie święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów i ewangelistów, Szczepan, Stanisław, Waclaw, Wawrzyniec, Marcin, Mikołaj, Jerzy, Augustyn, Ambroży, Hieronim, Benedykt, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Cecylia, Lucja, Agata, Agnieszka, czas wielkiego postu 40-dniowego, wspomnienie Wszystkich Świętych, wszystkie niedziele w ciągu roku
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów w pozycji klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz altarii, procesja dookoła cmentarza za dusze zmarłych
7. 40 dni
8. Zatwierdzenie odpustu z dnia 10 XII 1340 r., nadanie dalszego odpustu
9. AKMK, AV Cap. 25, s. 20; ZDKiDK, I, nr 43, s. 61–62

351.

1. 1342, 15 maja
2. Przeclaw bp wrocławski
3. Lwówek Śląski
4. Kościół parafialny NMP we Lwówku Śląskim
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, święta 12 apostołów, 4 ewangelistów, Jan Chrzciciel, Wincenty, Wawrzyniec, Marcin, Mikołaj, Katarzyna, Dorota, Barbara, Elżbieta, Jadwiga, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych
6. —

7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APW, rep. 132 a Dep. Lwówek Śl — parafia, nr 1; CDS XXX, 2, nr 6807, s. 235; Kat. dok. APDŚ, III, nr 482, s. 124; por. CDS XXX, 2, nr 6774, s. 225

352.

1. 1342, 12 lipca
2. 12 biskupów
3. Awinion
4. Kościół pw. św. Marii Magdaleny we Wrocławiu
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. CDS XXX, 2, nr 6884, s. 257–258

353.

1. 1342, 4 sierpnia
2. 12 biskupów
3. Awinion
4. Ołtarz Mariacki w kościele dominikanów w Cieszynie
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. CDS XXX, 2, nr 6903, s. 263–264

354.

1. 1342, 20 września
2. Przeclaw bp wrocławski
3. Wrocław
4. Kościół parafialny pw. św. Piotra w Legnicy
5. Poświęcenie kościoła, patronów poszczególnych ołtarzy
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. UB Liegnitz, nr 128, s. 93; CDS XXX, 2, nr 6922, s. 268; Kat. dok. APDŚ, III, nr 507, s. 129

355.

1. 1343, 27 marca
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Kościół w Gnieźnie

5. —
6. Jałmużna, wsparcie przy budowie, odbudowa murów kościoła
7. 1 rok, 1 kwadragena
8. —
9. KDW, II, nr 1212, s. 544; BP, II, nr 50, s. 12; VMPL, I, nr 587, s. 457–458 [26 kwietnia]

356.

1. 1343, 20 kwietnia
2. Stefan bp lubuski w zastępstwie Przeclawa bp wrocławskiego
3. Strzegom
4. Kościół klasztorny NMP w Strzegomiu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, święta Maryjne i apostołskie, Marcin Wyznawca, oktawy wymienionych świąt, niedziele, soboty, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APW, rep. 123, nr 30; Regesty Śląskie, I, nr 42, s. 18; Kat. dok. APDŚ, III, nr 539, s. 136–137

357.

1. 1343, 1 grudnia
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Abp gnieźnieński i jego sufragani, polecenie głoszenia kazań zachęcających do krucjaty na terenie Italii i innych części
5. —
6. —
7. Głoszenie krucjaty wraz z nadaniem zwyczajowych odpustów [odpust krucjaty, zupełny]
8. —
9. MPV, I, nr 215, s. 428–432

358.

1. 1344, 6 lutego
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Dominikanie

5. Tomasz z Akwinu, oktawa święta
6. —
7. 1 rok, 1 kwadragena
8. —
9. B. Praed, II, nr IV, s. 226

359.

1. 1344, 27 września
2. Przeclaw bp wrocławski
3. Otmuchów
4. Kościół klasztorny NMP w Strzegomiu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, święta Maryjne i apostołskie, Marcin Wyznawca, oktawy wymienionych świąt, niedziele i soboty, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. Zatwierdzenie nadania bp. Stefana lubuskiego z 20 IV 1343 r.
9. APW, rep. 123, nr 30

360.

1. 1344, 29 września
2. Stefan bp lubuski
3. —
4. Kościół parafialny w Wilczkowie koło Wrocławia
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Regesty Śląskie, I, nr 217, s. 84

361.

1. 1345, 2 stycznia
2. Biskupi z Francji
3. Awinion
4. Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Płocku
5. —
6. —
7. —
8. Wzmianka w wizytacji z 1597 r.
9. ADP1, rkps Kodeks Norbertanek Płockich, k. 16 r.

362.

1. 1345, 13 listopada
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Abp gnieźnieński i jego sufragani
5. —
6. Odpust dla wiernych, którzy po mszy sprawowanej w intencji pokoju odmówili sekwencji *Deus, a quo Sancta desideria*
7. 10 dni [Raynaldus podaje liczbę 20 dni odpustu nadaną przez papieża Jana XXII za udział w nabożeństwach, do której to liczby papież dodał dodatkowe 10 dni odpustu]
8. —
9. BP, II, nr 205, s. 37; Raynaldus, VI, nr 33, s. 387–388

363.

1. 1346, 2 stycznia
2. Jan abp Edessy, Poncjusz bp Seleucji, Paweł bp Sash, Piotr bp Brugnato, Jan bp Termoli, Amadeusz bp Lango, Tomasz bp Tinos, Jan bp Trebinje, Bonifacy bp Krbavy, Benedykt bp Mesched, Grzegorz bp Oppido, Jan bp Dorpatu
3. Awinion
4. Katedra NMP i św. Zygmunta w Płocku
5. Święta patronów katedry, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał Archanioł, wszystkie święta Maryjne, Narodzenie i Ścięcie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów i ewangelistów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt, oktawy: św. Szczepan pierwszy męczennik, Zygmunt król, Wawrzyniec, Jerzy, Mikołaj, Hieronim, Grzegorz, Augustyn, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, 11 tys. Dziewic, niedziele
6. Udział we mszach, kazaniach, msze poranne, nieszpory, egzekwie, pogrzeby, odmówienie na dźwięk dzwonów w pozycji klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie budowy kościoła, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie modlitw za pa-

tronów kościoła, procesja dookoła kościoła i cmentarza

7. 40 dni
8. Miniatura z Madonną *Universis Sancte Matris Ecclesie*, miniatura ze św. Zygmuntem. W górnych rogach miniatury w kolorach cynobrowym, szaroniebieskim i szarozółtym. Po lewej stronie dokumentu w inicjale U Madonna z Dzieciątkiem, u jej stóp klęcząca postać imperatora dokumentu odzianego w szarozółtą szatę, z którego ust wychodzi napis *Exaudi me Mater Misericordie*. Po prawej postać św. Zygmunta, patrona katedry płockiej, wysokości 9 wierszy. Pod tekstem dopisek bp. Jakuba opis za Kod. dypl. Mazowska, II, nr 271, s. 275
9. Muzeum Diecezjalne w Płocku, dok. wypożyczony z Archiwum Diecezjalnego w Płocku, dok. perg. 56; NPH, fot., sygn. 1537 I; Kod. dypl. Mazowska, II, nr 271, s. 275–276

364.

1. —
2. Jakub bp płocki
3. —
4. Katedra w Płocku
5. Święta patronów katedry, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał Archanioł, wszystkie święta Maryjne, Narodzenie i Ścięcie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów i ewangelistów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenia kościoła; oktawy wymienionych świąt, oktawy św. Szczepana pierwszego męczennika, Zygmunt król, Wawrzyniec, Jerzy, Mikołaj, Hieronim, Grzegorz, Augustyn, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, 11 tys. Dziewic, niedziele
6. Udział we mszach, kazaniach, msze poranne, nieszpory, egzekwie, pogrzeby, odmówienie na dźwięk dzwonów w pozycji klęczącej 3 raz *Zdrowaś Mario*, wsparcie budowy kościoła, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie modlitw za pa-

tronów kościoła, procesja dookoła kościoła i cmentarza

7. 40 dni
8. Potwierdzenie nadania biskupów, dopisek na dokumencie z dnia 2 I 1346 r.
9. Muzeum Diecezjalne w Płocku, dok. wy pożyczony z Archiwum Diecezjalnego w Płocku, dok. perg. 56; NPH, fot., sygn. 1537 I; Kod. dypl. Mazowska, II, nr 271, s. 275–276

365.

1. 1346, 2 stycznia
2. Bp Królestwa Francji
3. Awinion
4. Kościół norbertanek pw. św. Magdaleny w Płocku
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Kod. dypl. Mazowska, II, nr 272, s. 276–277

366.

1. 1347, 21 marca
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Polecenie, aby dziesięcina z Polski została przeznaczona na obronę przed Turkami; głoszenie kazań zachęcających do krucjaty na terenie Italii i innych części
5. —
6. —
7. Zwyczajowe odpusty [odpust krucjaty, odpust zupełny]
8. —
9. MPV, II, nr 44, s. 30–32

367.

1. 1347, 15 kwietnia
2. Mikołaj bp Axiensis, Tadeusz bp Caffy, Augustyn bp Destillarien, Jan bp Daon, Marek bp Scutari, Wilhelm bp Umbriatico, Wawrzyniec bp Lavello, Jan bp Trebinje-Mrkan, Piotr bp Bruniacensis, Tomasz bp Tyniensis, Grzegorz bp Salvi(n)en, Grzegorz bp Oppido
3. Awinion
4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu

5. Boże Ciało, oktawy
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych konfratrów z Najświętszym Sakramentem, wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa
7. 40 dni
8. Dyplom iluminowany, inicjał w kształcie litery U wyobraża Chrystusa przed ołtarzem trzymającego hostię, za nim modlący się lud. Nad wyobrażeniem papież na katedrze, w lewej ręce trzyma klucz, prawą błogosławi kłęczącego zakonnika w birecie na głowie. Całość zdobiona wstęgą z napisem: „Iohannes Cantor [huius]...confirmationis impetrator”. U spodu napis: „Confraternitas corporis christi”. Na brzegu prawym u dołu postać kłęczącego zakonnika w czerwonym habicie z biretem na głowie. Dopiski kolejnych odpustów na dokumencie
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 264–265

368.

1. —
2. —
3. —
4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Boże Ciało, oktawy
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych konfratrów z Najświętszym Sakramentem, wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 15 IV 1347 r.
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 266

369.

1. 1347, 19 sierpnia
2. Przeclaw bp wrocławski
3. Nysa
4. Relikwie w posiadaniu księżnej oleśnickiej
5. —

6. Modlitwa, ucałowanie relikwii znajdujących się w połączonym krzyżu
7. 40 dni
8. —
9. Regesty Śląskie, I, nr 617, s. 221–222

370.

1. 1347, 2 listopada
2. Jan bp skutaryjski
3. Mogiła
4. Poświęcenie ołtarza z cmentarzem kościoła pw. św. Bartłomieja Apostoła i Wszystkich Świętych w Mogiła
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, święta Maryjne, Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, Piotr i Paweł, Bartłomiej, wszyscy pozostali apostołowie, Stephanus, Wawrzyniec, Stanisław i inni męczennicy, Mikołaj, Marcin, Benedykt, Bernard, Maria Magdalena, Katarzyna, święta pozostałych dziewic i wdów, Wszystkich Świętych, Dzień Zadaszny, poświęcenie kościoła
6. Obejście cmentarza i modlitwa za dusze zmarłych
7. 40 dni i jedna karena
8. —
9. Arch. Mogiła, rkps 25, nr 81, k. 117 r–118 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 55; Zbiór dypl. Mogiła, nr 65, s. 54; Kat. Arch. Mogiła, nr 75, s. 25; Chronicon, s. 447

371.

1. 1348–1366
2. Bódzeta bp krakowski
3. —
4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Boże Ciało, oktawy
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych konfratrów z Najświętszym Sakramentem, wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa
7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z dnia 15 IV 1347 r.
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 266

372.

1. 1348, 23 lipca
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Katedra w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, wszystkie główne święta Maryjne, Waclaw, Stanisław
6. —
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AKKK, dok. perg. 122; ibidem rkps LP 2, k. 8 v; ibidem, rkps LP 4, k. 37 r; ibidem, rkps LP 5-1, nr 9, k. 3 v–4 r; k. 25 r–26 r; Kod. kat. Krak., I, nr 184, s. 236–237; VMPL, I, nr 680, s. 519; BP, II, nr 374, s. 64

373.

1. 1349, 19 maja
2. Bódzeta bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo NMP w Bochni
5. Niedziele, udział w nabożeństwach, wysłuchanie mszy ku czci NMP, roraty
6. —
7. 40 dni
8. —
9. ADT, LB XII, k. 125 v; AKMK, AV Cap. 7, k. 193 v–194 r; ZDKiDK, I, nr 48, s. 68–69; Bochnia, dok. nr 1, s. 181; Kopiarz Bochnia, s. 295

374.

1. 1349, 18 sierpnia
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Abp gnieźnieński i jego suffragani, polecenie głoszenia odpustu jubileuszowego przypadającego na rok 1350 w bazylikach św. Piotra i Pawła i na Lateranie
5. —
6. Nawiedzenie bazylik rzymskich
7. Odpust jubileuszowy
8. —

9. VMPL, I, nr 689, s. 523–525; BP, II, nr 435, s. 72; zob. też: BR, rkps 134, k. 330 r; *Chronica Olivensis. Auctore Stanislao abate Olivensi*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. VI, Kraków 1898, s. 348; zob. bullę papieża Klemensa VI ogłaszającą jubileusz AUJ, rkps 378, s. 24–26

375.

1. 1350, 12 kwietnia
2. Grzegorz bp Epidensis, Jan bp Knin, Maurycy bp Distillanensis, Adam bp Perpenensis, Grzegorz bp Slvi(n)en, Jan bp Triconaricius, Jakub bp Henrensis, Franciszek bp Accia, Bertrand bp Asyżu, Anastazjusz bp Xachiensis, Franciszek bp Vrehensis, Jan bp Rinopoliensis
3. Amaloniis
4. Kościół parafialny pw. św. Mikołaja poza murami miasta Krakowa
5. Święta patronów kościoła, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, wszystkie święta Maryjne, Michał Archanioł, ścieście św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów i ewangelistów, 4 doktorów Kościoła, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kościoła, Szczepan, Wawrzyniec, Jerzy, Marcin, Błażej, Niceasz, Benedykt, Maria Magdalena, Katarzyna, Agata, Małgorzata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i soboty
6. Udział w nabożeństwach, nawiedzenie cmentarza, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, odmówienie modlitw za Geralda plebana kościoła pw. św. Mikołaja, Henryka niegdyś plebana kościoła, Hermana kanoników kościoła krakowskiego dopóki żyją oraz za ich dusze po śmierci
7. 40 dni

8. Ozdobny inicjał, przedziurawione narożniki, na odwoicie wykaz liczby dni odpustu, jakie zostały nadane
9. Arch. UJ, dok. perg. 4; CDUJ, II, nr 183, zał. nr 3, s. 174–177; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 2

376.

1. 1350–1366
2. Bodzęta bp krakowski
3. —
4. Kościół parafialny pw. św. Mikołaja poza murami miasta Krakowa
5. Święta patronów kościoła, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie i Podwyższenie Krzyża Świętego, wszystkie święta Maryjne, Michał Archanioł, ścieście św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów i ewangelistów, 4 doktorów Kościoła, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kościoła, Szczepan, Wawrzyniec, Jerzy, Marcin, Błażej, Niceasz, Benedykt, Maria Magdalena, Katarzyna, Agata, Małgorzata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i soboty
6. Udział w nabożeństwach, nawiedzenie cmentarza, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, odmówienie modlitw za Geralda plebana kościoła pw. św. Mikołaja, Henryka niegdyś plebana kościoła, Hermana kanoników kościoła krakowskiego dopóki żyją oraz za ich dusze po śmierci
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 12 IV 1350 r.
9. Arch. UJ, dok. perg. 4; CDUJ, II, nr 183, zał. nr 3, s. 174; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 2

377.

1. 1352, 15 maja
2. Klemens VI
3. Villeneuve les Avignon

4. Abp gnieźnieński, bp krakowski i wrocławski głoszenie krucjaty w Królestwie Polskim przeciwko Tatarom
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie, pomoc
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. VMPL, I, nr 713, s. 539–540

378.

1. 1352, 20 czerwca
2. Bodzęta bp krakowski
3. Kraków
4. Ołtarz pw. św. Jana Chrzyciciela, Jana Ewangelisty, Andrzeja Apostoła w katedrze wrocławskiej
5. Nawiedzenie każdego dnia
6. Odmówienie w pozycji klęczącej przed wspomnianym ołtarzem 10 razy *Ojcze nasz* i 10 razy *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. ADW, dok. perg. 168; Librowski 13 dokumentów, dok. nr nr 5, s. 141; Librowski inw. realny t. I, nr 168, s. 97; MHDW, XIV, nr 496, s. 55; MHDW, XXV, nr 736, s. 81

379.

1. 1352, 20 czerwca
2. Maciej bp wrocławski
3. —
4. Ołtarz pw. św. Jana Chrzyciciela, Jana Ewangelisty, Andrzeja Apostoła w katedrze wrocławskiej
5. Nawiedzenie każdego dnia
6. Odmówienie w postawie klęczącej przed wspomnianym ołtarzem 10 razy *Ojcze nasz* i 10 razy *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Dopisek przy zakładce dyplomu, zatwierdzający nadanie bp. Bodzęty z dnia 20 VI 1352 r. poszerzający odpust o 40 dni
9. ADW, dok. perg. 168; Librowski 13 dokumentów, dok. nr nr 5, s. 141; Librowski inw. realny t. I, nr 168, s. 97

380.

1. 1352, 27 lipca
2. Klemens VI
3. Awinion

4. Poddani Kazimierza Wielkiego
5. —
6. Odpust za udział w nabożeństwie, kazaniu w intencji zdrowia króla
7. 100 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 715, s. 540–541; MPV, III, nr 347, s. 340–341; BP, II, nr 627, s. 102

381.

1. 1353, 24 stycznia
2. Innocenty VI
3. Awinion
4. Kościół pw. św. Mikołaja w Bochni
5. Niedziele
6. Udział we mszach ku czci Matki Boskiej
7. 100 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 722, s. 545; MPV, III, nr 349, s. 342; BP, II, nr 643, s. 105

382.

1. 1353, 17 luty [30 grudnia 1350]
2. Klemens VI
3. Awinion
4. Kazimierz Wielki
5. —
6. Odpust równy nawiedzeniu bazylik rzymskich w czasie trwania jubileuszu dla Kazimierza Wielkiego i jego małżonki
7. Odpust jubileuszowy, odpust zupełny
8. —
9. MPV, II, nr 93, s. 62–63

383.

1. 1354, 17 sierpnia
2. Zachariasz abp św. Tadeusza w Wielkiej Armenii
3. Bochnia
4. Bractwo NMP w Bochni
5. Niedziele
6. Udział we mszach brackich
7. 40 dni
8. —
9. ADT, LB XII, k. 126 r–126 v; ZDKiDK, I, nr 52, s. 73; Bochnia, dok. nr 2, s. 181–182; Kopiarz Bochnia, s. 295

384.

1. 1354, 10 listopada
2. Innocenty VI

3. Awinion
4. Abp gnieźnieński, bp krakowski, bp wrocławski polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Tatarom i Litwinom
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. *Vetera Monumenta Hungariam Sacram Illustrantia*, t. II ab Innocentio pp. VI usque ad Clementem pp. VII, Romae 1860, nr 18, s. 10–11; BP, II, nr 724, s. 118; *Acta Innocentii VI 1352–1362*, ed. J.F. Novák, *Monumenta Vaticana Res Gestas Bohemicas Illustrantia*, t. II, Pragae 1907, nr 297, s. 122

385.

1. 1356, 19 lutego
2. Innocenty VI
3. Awinion
4. Kościół poznański
5. —
6. Wsparcie przy odbudowie i renowacji
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 759, s. 571 [18 luty]; BP, II, nr 767, s. 125; KDW, III, nr 1338, s. 49; por. Ehrenberg, nr 1, s. 1

386.

1. 1358, 6 lutego
2. Jarosław abp gnieźnieński
3. Gniezno
4. Zatwierdzenie statutu bractwa wikariuszy w katedrze gnieźnieńskiej
5. —
6. Msze brackie, egzekwie brackie, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. —
9. KDW, XI, nr 1733, s. 20–21

387.

1. 1358, 20 marca
2. Dzierżaw bp elateński
3. Kraków
4. Bractwo NMP w Bochni
5. Niedziele
6. Msza bracka ku czci NMP

7. 40 dni
8. —
9. ADT, LB XII, k. 125 v–126 r; ZDKiDK, I, nr 58, s. 81; Bochnia, dok. nr 3, s. 182; Kopiarz Bochnia, s. 295

388.

1. 1358, 20 czerwca
2. Garsias bp Cuenca, Rafał bp Arkadii, Remigiusz bp Pistoii, Arnald bp Sorry, Piotr bp Valony, Jan bp Kisamos, Ryszard bp Bisacji, Jakub bp Sebaste, Piotr bp Othany, Augustyn bp Soliwii, Ewerard bp Athyry, Wilhelm bp Cittanova
3. Awinion
4. Bractwo NMP przy katedrze plockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa, udział w nabożeństwach brackich, zapisy testamentowe na rzecz bractwa, udział w pogrzebach brackich
7. 40 dni
8. Inicjał złotozielony w postaci kwitnącego drzewa, litery ozdobne, pod tekstem nadania dalszych odpustów
9. AGAD, dok. perg. 3382; Kod. dypl. Mazowsza, III, nr 280, s. 298–299; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 50–53

389.

1. 1360
2. Mikołaj bp Natinensis, Albert bp Surmaniensis, Paweł bp Hierapetra, Rafał bp Arkadii, Kosma bp Traphensis, Franciszek bp Valva-Sulmona, Gerard bp Argessiensis, Jan bp Cerenza, Augustyn bp Salubriensis, Jan bp Cuman, Jan bp Armirocensis, Jan bp Candimonien, Piotr bp Avlona, Franciszek bp Lapsacensis, Jan bp Veglia, Lazarus bp Butrinto, Franciszek bp Vrebensis
3. —
4. Małogoszcz
5. —
6. —
7. Odpusty
8. Fragment wydany drukiem, informacja, że zawierał takie samo nadanie odpustowe jak dokument dla bractwa Bożego Ciała na Kazimierzu z dnia 15 IV 1347 r., wydane w Awinionie
9. Wiśniewski, Jędrzejów, s. 177

390.

1. 1360, 27 lipca
2. Innocenty VI
3. Villeneuve les Avignon
4. Kościół NMP w Sandomierzu
5. Prośba o przeniesienie odpustu w Sandomierzu z okazji św. Stanisława na dzień 28 maja
6. —
7. —
8. —
9. MPV, III, nr 393, s. 374; BP, II, nr 1002, s. 161–163

391.

1. 1360, 27 lipca
2. Innocenty VI
3. Villeneuve les Avignon
4. Suplika Kazimierza Wielkiego o wyrażenie zgody na założenie 8 kościołów/konwentów franciszkańskich w celu głoszenia słowa Bożego poganom; 6 kościołów pw. 12 apostołów, 1 pw. św. Hieronima, 1 pw. św. Ludwika króla Francji i Stefana króla Węgier
5. —
6. —
7. Kościoły zyskały wszystkie przywileje, łąski, odpusty, jakie posiadały inne kościoły tego zakonu
8. —
9. MPV, III, nr 393, s. 371–372

392.

1. 1360, 27 lipca
2. Innocenty VI
3. Villeneuve les Avignon
4. Szpital przy drodze z Krakowa w kierunku Kazimierza, położony przy moście
5. Przy wyrażeniu zgody nie podano świąt, w czasie których wierni otrzymywali odpust; suplika zawierała następujące święta: Narodzenia Pańskiego, Wieczerzę Pańską, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, poświęcenie kościoła szpitalnego
6. Wsparcie biednych, jałmużna
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. BR, rkps 112, k. 14 v; MPV, III, nr 393, s. 374

393.

1. 1360, 7 sierpnia
2. Innocenty VI
3. Awinion
4. Kościół pw. św. Katarzyny w Wiśniczu w diecezji krakowskiej
5. Jan
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8511, s. 308; VMPL, I, nr 804, s. 600; MPV, III, nr 396, s. 377; BP, II, nr 1007, s. 164–165; AKH, t. 9, s. 109

394.

1. 1360, 7 sierpnia
2. Innocenty VI
3. Awinion
4. Kościół marków [Kanoników Regularnych od Pokuty] pw. św. Małgorzaty w Libichowej
5. Odpusty zwyczajowe
6. —
7. Zgoda na 1 rok, 40 dni
8. —
9. MPV, III, nr 396, s. 377; BP, II, nr 1006, s. 164

395.

1. 1360, 10 grudnia
2. Bodzęta bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. Msze brackie
6. —
7. 40 dni
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83–85

396.

1. 1361
2. Jarosław abp gnieźnieński
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

397.

1. 1362–1370
2. Urban V
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Święta Pańskie, Maryjne, Jan Chrzyciel, Franciszek, świętych zakonu franciszkańców
6. —
7. 40 lat
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 121 r; De origine, progressu, s. 129

398.

1. 1362, 12 marca
2. Bodzęta bp krakowski
3. Wawrzeńczyce
4. Kościół NMP w Krakowie
5. —
6. Udział w nabożeństwie w kościele, podczas którego śpiewana była msza ku czci NMP *Salve Regina* po komplecie
7. 40 dni
8. Górna część dokumentu przycięta
9. APKr, dok. perg. 41; Kod. dypl. Krak., III, nr 382, s. 505; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 41, s. 12

399.

1. 1362, 8 listopada
2. Urban V
3. Awinion
4. Szpital ufundowany przez Kazimierza Wielkiego przy moście na drodze z Krakowa do Kazimierza, kaplica szpitalna dla ubogich
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, poświęcenie kaplicy, Wielki Czwartek, Wielki Piątek
6. Wsparcie biednych, jałmużna
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8512, s. 42–43; VMPL, I, nr 817, s. 609; BP, II, nr 1100, s. 180; AKH, t. 9, s. 111

400.

1. 1363, 31 stycznia
2. Kosma abp Garacensis, Mikołaj abp Laccianensis, Albert bp Seraju, Rafał bp Ar-

kadii, Lazarinus bp Butrinto, Egidiusz bp Fariariensis, Robert bp Danacensis, Filip bp Lanadensis, Robert bp Lambrensis, Augustyn bp Sylimbrii, Jan bp Armirocensis, Bertold bp Cisopolis, Piotr bp Soazzo, Tomasz bp Sirmium, Piotr bp Trimoniensis

3. Awinion
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Święta patronów kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stephanus, Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Waclaw, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gawęł, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Łucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i dni świąteczne
6. Udział we mszach, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, odmówienie modlitw [w dowolnym miejscu] w intencji biskupa zatwierdzającego nadanie, Jana Pacosława pana z Rzeszowa, jego rodziców, dobrodziejów, których dusze przebywają w czyśćcu
7. 40 dni
8. —
9. APKr, oddz. I AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 87–89

401.

1. 1363, 5 marca
2. Bodzęta bp krakowski
3. Uszew
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Święta patronów kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stephanus,

Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Waclaw, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gawel, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Lucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych święt, niedziele i dni świąteczne

6. Udział we mszach, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, odmówienie modlitw [w dowolnym miejscu] w intencji biskupa zatwierdzającego nadanie, Jana Pacosława pana z Rzeszowa, jego rodziców, dobrodziejów, których dusze przebywają w czyśćcu
7. 40 dni
8. Zatwierdzenie i nadanie odpustu w transumpcie Jana z Rzeszowa z dnia 14 marca 1480 r.
9. APKr, oddz. I AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 87–89

402.

1. 1363, 6 czerwca
2. Urban V
3. Awinion
4. Obrona Królestwa Polskiego przed Litwinami, Tatarami, schizmatykami i innymi poganami
5. —
6. Udział w wyprawie, osoby, które zmarły w czasie trwania wyprawy lub w wyniku odniesionych ran
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. MPV, III, nr 432, s. 408

403.

1. 1363, 8 lipca
2. Urban V
3. Awinion
4. Poddani Kazimierza Wielkiego
5. —
6. Udział w walkach przeciwko Litwinom, Tatarom, schizmatykom
7. Odpust zupełny dla tych, co wezmą udział w walkach w okresie 12 lat od ogłoszenia bulli, odpust zupełny dla tych, co zgina
8. —
9. VMPL, I, nr 833, s. 618–619; Raynaldus, VII, nr 12, s. 84; BP, II, nr 1209, s. 198; Daniłowicz, I, nr 427, s. 206

404.

1. 1363, 25 września
2. Urban V
3. Awinion
4. Suplika Kazimierza Wielkiego
5. Prośba o odpusty w święta Pańskie, Maryjne, apostołów, patronów i poświęcenia kościołów: św. Jana w Niepołomicach, św. Anny w Krakowie, św. Feliksa i Adaukta w Rzeszowie, NMP w Pilicy, kaplicy pw. Św. Krzyża, św. Marii Magdaleny i NMP niedaleko miasta Zator, kościoła NMP w Tarnowie, kościoła pw. św. Jana na zamku w Melsztynie, klasztoru franciszkanów we Lwowie pw. św. Krzyża
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. Suplika Kazimierza Wielkiego z prośbą o odpust 3 lat, 3 kwadragen. Zgoda na dwa kościoły z wymienionej listy – nie określono które z nich
9. AFK, rkps sygn. E-I-21, s. 21; MPV, III, nr 442, s. 418; BP, II, nr 1227, s. 201; W. Abraham, *Powstanie organizacji kościoła łacińskiego na Rusi*, Lwów 1904, dodatek nr X, s. 377

405.

1. 1364, 20 października
2. Urban V
3. Awinion
4. Kościół pw. Świętego Ducha w Jurkowie w diecezji krakowskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenia Pańskiego, Trzech Króli, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia Pańskiego, Bożego Ciała, Narodzenia NMP, Wniebowzięcia NMP, Narodzenia św. Jana, Piotra i Pawła, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. BP, II, nr 1363, s. 224

406.

1. 1365, 2 marca
2. Urban V
3. Awinion
4. Kaplica pw. Świętego Ducha w szpitalu w Wieliczce
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, poświęcenie kaplicy, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenia Pańskiego, Trzech Króli, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia Pańskiego, Bożego Ciała, Narodzenia NMP, Wniebowzięcia NMP, Narodzenia św. Jana, Piotra i Pawła, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. VMPL, I, nr 849, s. 632; BP, II, nr 1389, s. 228

407.

1. 1365, 29 listopada
2. Jarosław abp gnieźnieński
3. Brześć Kujawski
4. Kościół w Beszowej Rycerskiej
5. Uczczenie relikwii 11 tys. Dziewic, św. Seweryna Tebańskiego, Sapiencji panny; wraz z odmówieniem *Ojciec nasz* i *Zdrowaś Mario*, nawiedzenie kościoła w Narodzenie Pańskie i przez dwa następne dni, Wielkanoc i przez dwa następne dni, Zielone Świątki i przez dwa następne dni, wszystkie święta Maryjne, wszystkich apostołów i patronów kościoła
6. Obejście kościoła i cmentarza, odmawianie modlitwy w intencji pokoju kościoła powszechnego, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, wsparcie
7. 10 dni za każdą partykułę relikwii
8. —
9. AJG, dokument pergaminowy nr 2; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 4, s. 6–8

408.

1. 1365, 29 listopada

2. Piotr bp włodzimierski, sufragan gnieźnieński
3. Brześć Kujawski
4. Kościół w Beszowej Rycerskiej
5. Uczczenie relikwii 11 tys. Dziewic, św. Seweryna Tebańskiego, Sapiencji panny; wraz z odmówieniem *Ojciec nasz* i *Zdrowaś Mario*, nawiedzenie kościoła w: Narodzenie Pańskie i przez dwa następne dni, Wielkanoc i przez dwa następne dni, Zielone Świątki i przez dwa następne dni, wszystkie święta Maryjne, wszystkich apostołów i patronów kościoła
6. Obejście kościoła i cmentarza i odmawianie modlitwy w intencji pokoju Kościoła powszechnego, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, wsparcie
7. 10 dni za każdą partykułę relikwii
8. Dopisek na dokumencie z dnia 29 XI 1365 r.
9. AJG, dokument pergaminowy nr 2; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 4, s. 8

409.

1. 1365, 1 grudnia
2. Zbylut bp włocławski
3. Brześć Kujawski
4. Kościół w Beszowej Rycerskiej
5. Uczczenie relikwii 11 tys. Dziewic, św. Seweryna Tebańskiego, Sapiencji panny; wraz z odmówieniem *Ojciec nasz* i *Zdrowaś Mario*, nawiedzenie kościoła w: Narodzenie Pańskie i przez dwa następne dni, Wielkanoc i przez dwa następne dni, Zielone Świątki i przez dwa następne dni, wszystkie święta Maryjne, wszystkich apostołów i patronów kościoła
6. Obejście kościoła i cmentarza i odmawianie modlitwy w intencji pokoju Kościoła powszechnego, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, wsparcie
7. 10 dni za każdą partykułę relikwii
8. Dopisek na dokumencie z dnia 29 XI 1365 r.
9. AJG, dokument pergaminowy nr 2; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 4, s. 8

410.

1. 1367–1380

2. Florian bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Boże Ciało, oktawy
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych konfratrów z Najświętszym Sakramentem, wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 15 IV 1347 r.
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 266

411.

1. 1367–1380
2. Florian bp krakowski
3. —
4. Erygowanie bractwa kopaczy soli w Wielicze
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 228 r

412.

1. 1368, 28 grudnia
2. Stanisław bp płocki
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Zatwierdzenie nadania z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 53, nr 38, s. 63; Kod. dypl. Mazowsza, III, nr 280, s. 298

413.

1. 1369, 23 czerwca
2. Jan bp poznański
3. Popłacin
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa
7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 53; Kod. dypl. Mazowsza, III, nr 280, s. 298

414.

1. 1372, 8 października
2. Grzegorz XI
3. Villeneuve les Avignon
4. Kościół augustianów pw. św. Marcina w Warszawie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, patroni kościoła: Marcin bp, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych; oktawy: Narodzenia Pańskiego, Trzech Króli, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia Pańskiego, Bożego Ciała, Narodzenia NMP, Wniebowzięcia NMP, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, św. Piotra i Pawła, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 1 rok, 40 dni; oktawy 100 dni oraz dni po Zielonych Świątkach
8. —
9. Kod. dypl. Mazowsza, III, nr 129, s. 136–137; VMPL, I, nr 912, s. 676–677; BP, II, nr 1970, s. 326

415.

1. 1372, 8 października
2. Grzegorz XI
3. Villeneuve les Avignon
4. Kościół augustianów pw. św. Katarzyny w Rawie w abp gnieźnieńskim
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, patron kościoła: św. Katarzyna, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych; oktawy: Narodzenia Pańskiego, Trzech Króli, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia Pańskiego, Bożego Ciała, Narodzenia NMP, Wniebowzięcia NMP, Narodzenia

św. Jana Chrzciciela, św. Piotra i Pawła, przez 6 dni po Zielonych Świątkach

6. —
7. 1 rok, 40 dni; oktawy 100 dni oraz dni po Zielonych Świątkach
8. —
9. VMPL, I, nr 914, s. 677–678; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 131, s. 137; BP, II, nr 1971, s. 326

416.

1. 1372, 8 października
2. Grzegorz XI
3. Villeneuve les Avignon
4. Kościół augustianów pw. św. Marcina w Ciechanowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł, patron kościoła: św. Marcin, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych; oktawy: Narodzenia Pańskiego, Trzech Króli, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia Pańskiego, Bożego Ciała, Narodzenia NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, św. Piotra i Pawła, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 1 rok, 40 dni; oktawy 100 dni oraz dni po Zielonych Świątkach
8. —
9. VMPL, I, nr 911, s. 676; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 130, s. 137; BP, II, nr 1972, s. 326

417.

1. 1373
2. Florian bp krakowski, Mikołaj bp poznański
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

418.

1. 1373, 23 marca
2. Grzegorz XI
3. Awinion
4. Abp Esztergom, abp Kalocsa, gnieźnieński, i inni polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Turkom
5. —
6. Udział w wyprawie przez 6 miesięcy, wsparcie
7. Odpust zupełny
8. —
9. *Vetera Monumenta Hungariam Sacram Illustrantia*, t. II ab Innocentio pp. VI usque ad Clementem pp. VII, Romae 1860, nr 271, s. 135–137; BP, II, nr 2017, s. 332

419.

1. 1374
2. Guilielmus patriarcha Jerozolimski
3. —
4. Nadanie odpustów zakonowi św. Grobu
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Dekanat miechowski, s. 134

420.

1. 1375
2. Jan bp poznański, Przeclaw bp wrocławski
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

421.

1. 1376, 21 grudnia
2. Andrzej bp sereteński
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na odpuszcie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 53–54; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

422.

1. 1377 ?
2. Hernyk bp przemyski, Bernard bp halicki, Jakub bp kijowski
3. —
4. Bractwo literackie w Krośnie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Premislia Sacra, s. 65

423.

1. 1378, 25 października
2. Jan bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Konsekracja chóru, ołtarza pw. św. Katarzyny, Małgorzaty, Magdaleny, Augustyna kościoła augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. Nawiedzenie ołtarzy w święta patronów
6. —
7. 80 dni (!)
8. —
9. APKr, Aug. 20, k. 581 r; Aug. 232, s. 1

424.

1. 1378, 12 maja
2. Florian bp krakowski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie statutów bractwa plebanów w Ziemi Oświęcimskiej [Zator]
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Znany z kopii, na dokumencie potwierdzenia i dalsze nadania 5 bp
9. AKMK, Acta Episcopalia, t. 101, s. 258–266; ZDKiDK, I, nr 74, s. 107–109; Statuty Zator, s. 260–264

425.

1. 1378, 12 maja
2. Jan bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Kraków
4. —
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 12 V 1378 r.

9. AKMK, Acta Episcopalia, t. 101, s. 258–266; ZDKiDK, I, nr 74, s. 107–109; Statuty Zator, s. 260–264

426.

1. 1380
2. Urban VI
3. —
4. Franciszkanie
5. Święta Maryjne, męki Pańskiej, Franciszek, Ludwik, Klara
6. —
7. —
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 11

427.

1. 1380
2. Mikołaj bp poznański
3. —
4. Erygowanie kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła, Wszystkich Świętych w Siedlcu/Sielcu
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. *Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. P. Dembiński, K. Górską-Gołaska, T. Jurek, G. Rutkowska, I. Skierska, współpraca archeologiczna A. Łosińska, red. A. Gąsiorowski, cz. IV, z. 2 Sabel-Sikorzyn, Poznań 2003, s. 366

428.

1. 1380, 13 maja [data obrad kapituły generalnej]
2. Klemens VII
3. —
4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w Lozannie w 1380 r.
5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 10

429.

1. 1381, 14 marca

2. Zawisza bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie kościoła parafialnego pw. św. Piotra i Pawła, Wszystkich Świętych w Kozłowie
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, wsparcie fundacji, nawiedzenie cmentarza
7. 40 dni kościoł, 40 dni cmentarz
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 80, s. 118–119; Dekanat miechowski, s. 302–304

430.

1. 1380, 30 kwietnia
2. Guilhelmus patriarcha jerozolimski
3. Wormacja
4. Wykaz odpustów, przywilejów, łask nadanych Bożogrobcom przez papieży:
 - Innocenty IV, Aleksander, Urban, Grzegorz, Hadrian, Klemens zatwierdzili odpusty nadane bożogrobcom, nadali odpust siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
 - Zatwierdzenie odpustu nadanego przez 5 patriarchów, biskupów, arcybiskupów 100 dni i 40 dni; biskupa Betelejem 40 dni; abp kolońskiego 40 dni
 - Dokument zawiera zsumowaną liczbą dni i lat odpustów — 15 lat i 15 kwadragen, wraz z odpuszczeniem siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
 - W dalszej części dokumentu znajdują się powtórzone nadania papieży:
 - Aleksander, Innocenty, Mikołaj, Urban, Benedykt, Klemens nadali odpust siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
 - Bonifacy, Benedykt XI, Klemens zatwierdzili wszystkie przywileje nadane przez swych poprzedników
 - W Wielki Piątek, w święto Rozesłania Apostołów — który to dzień jest świętem poświęcenia kościoła jerozolimskiego w kościołach bożogrobców — można było zyskać odpust zupełny
 - Liczni kardynałowie, patriarchowie, abp, bp nadali 20 lat, 20 kwadragen dobrodziejom zakonu bożogrobców
 - Urban IV wszystkim członkom konfraternii prowadzonej przez zakon nadał

odpust w święta Męki Pańskiej, Niedzielę Palmową, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Marii Magdaleny, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, poświęcenie kościołów bożogrobców, w święta wszystkich apostołów, 4 święta Maryjne, oktawy wymienionych świąt, wszystkie niedziele aż do okresu Adwentu [nie podano liczby dni i lat odpustu]

- Klemens nadał odpust za udział w krucjacie do ziemi świętej, dokument wydany 9 listopada w Awinionie w 8. roku pontyfikatu
- Jan XXII zatwierdził wszystkie odpusty 13 kwietnia 1327 r. w Awinionie; potwierdził odpuszczenie siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy, indulgencje udzielone bractwom; dodał ponadto odpust 40 dni i jednej kareny 22 czerwca 1325 r.

5. —

6. —

7. —

8. —

9. Miechovia, s. 305–309

431.

1. 1381, 10 maja
2. Zawisza bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo kapłanów w Zatorze
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 12 V 1378 r.
9. AKMK, Acta Episcopalia, t. 101, s. 266–267; ZDKiDK, I, nr 74, s. 107–110; Statuty Zator, s. 260–264

432.

1. 1382–1392
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Boże Ciało, oktawy
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłano-

wi udającym się do chorych konfratrów z Najświętszym Sakramentem, wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa

7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 15 IV 1347 r.
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 266–267

433.

1. Przed 1382, 14 września
2. Urban VI
3. Rzym
4. Chrześcijaństwo, Ludwik węgierski i jego następcy
5. —
6. Przybycie i pomoc w walce z Litwinami, Turkami i Tatarami
7. Odpust zupełny
8. —
9. BP, III, nr 30, s. 7

434.

1. 1382, 29 września
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo kapłanów w Zatorze
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 12 V 1378 r.
9. AKMK, Acta Episcopalia, t. 101, s. 267; ZDKiDK, I, nr 74, s. 107–110; Statuty Zator, s. 260–264

435.

1. 1382, 13 listopada
2. Urban VI
3. Rzym
4. Bp kamiński, polecenie, aby w diecezji kamińskiej, plockiej, krakowskiej, poznańskiej, lubuskiej, wrocławskiej głoszone ekskomunikę papieską nałożoną na Roberta [z Genewy, Klemensa VII] antypapieża
5. —
6. —
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —

9. BP, III, nr 34, s. 8; zob też: De origine, progressu, nr 83, s. 62

436.

1. 1382, 13 listopada
2. Urban VI
3. Rzym
4. Abp gnieźnieński polecenie, aby w miastach i diecezjach: gnieźnieńskiej, mazowieckiej, wrocławskiej, Carbinensi (!), Ouzaiensi (!), lubuskiej, miastach i diecezjach ogłoszono ekskomunikę papieską nałożoną na Roberta [z Genewy, Klemensa VII] antypapieża
5. —
6. —
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. BP, III, nr 35, s. 8

437.

1. 1383
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

438.

1. 1383, 26 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów i ewangelistów, Jan Chrzcziciel, Michał Archanioł, 4 doktorów Kościoła, Katarzyna, Małgorzata, Łucja, Agnieszka, Klara, Agata, Dorota dziewice, Wszystkich Świętych, oktawy wymienionych świąt, poświęcenie kościoła

6. Wsparcie altarii
7. 1 rok, 100 dni
8. —
9. Kod. kat. Krak., II, nr 319, s. 95–96

439.

1. 1383, 26 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie, bractwo przy kościele
5. Udział w każdą sobotę we mszy św. odprawianej ku czci NMP przy ołtarzu w kościele Mariackim w Krakowie, udział we mszach brackich w innych dniach
6. Wsparcie kościoła
7. 1 rok, 100 dni
8. —
9. Kod. kat. Krak., II, nr 320, s. 96–97

440.

1. 1383, 26 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Udział w każdy czwartek we mszy ku czci Ciała Chrystusa przy ołtarzu Bożego Ciała w kościele Mariackim, msze odprawiane są przez bractwo kapłanów
6. Wsparcie
7. 1 rok, 100 dni
8. —
9. APKr, dok. perg. 73; NPH, fot., sygn. 3012 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 389, s. 510–511; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 73, s. 20

441.

1. 1383, 28 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kraków
5. —
6. Dla wiernych biorących udział w komunii dla przestępców przed wykonaniem wyroku
7. 1 rok, 100 dni
8. —
9. APKr, dok. perg. 74; NPH, fot., sygn. 3011 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 390, s. 511–512; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 74, s. 20

442.

1. 1383, 28 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. —
6. Udział w nabożeństwie, podczas którego śpiewana jest pieśń *Salve regina*
7. 1 rok, 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. NPH, fot., sygn. 3013 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 391, s. 512

443.

1. 1383, 28 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. —
6. Udział w kazaniach w niedzielę oraz przez okres 40-dniowego postu
7. 1 rok, 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 75; NPH, fot., sygn. 3014 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 392, s. 512–513

444.

1. 1383, 29 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Nawiedzenie kaplic w dwóch wieżach kościoła Mariackiego w święta: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, święta Maryjne: Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów, 4 doktorów Kościoła, 4 ewangelistów, Stephanus, Władysław król, Emeryk książę, Narodzenie i Ścięcie Jana Chrzciciela, Mikołaj, Brykcjusz, Marcin Wyznawcy, Jerzy, Wojciech, Demetriusz, Wawrzyniec, Wincenty męczennicy, Anna matka NMP, Helena królowa, Elżbieta, Katarzyna, Małgorzata, Anastazja, Łucja, Agnieszka, Klara, Agata, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt

6. —
7. 1 rok, 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 78; NPH, fot., sygn. 3016 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 393, s. 513–514

445.

1. 1383, 29 sierpnia
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Jan Ewangelista, Jan Chrzyciel, Znalezienie Krzyża Świętego, Michał [Archanioł], Wszystkich Świętych, Idzi, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Stanisław, Stefan król, Emeryk, Ewodiusz, Augustyn, Katarzyna, Małgorzata, Łucja, Agnieszka, Klara, Agata, Dorota, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 1 rok, 100 dni
8. —
9. APKr, Aug. 232, s. 4

446.

1. 1383, 12 listopada
2. Jan bp poznański
3. Poznań
4. Erygowanie ołtarza pw. św. Krzyża, św. Piotra i Andrzeja Apostołów w katedrze poznańskiej
5. —
6. Udział we mszy odprawianej przy ołtarzu w poniedziałek za wszystkich zmarłych wiernych, we wtorki ku czci św. Piotra i Andrzeja Apostołów, w piątki ku czci Krzyża Świętego
7. 10 dni
8. —
9. AAP, CP 2, nr 75, k. 49 r-v; KDW, III, nr 1815, s. 540–541

447.

1. 1384, 30 kwietnia
2. Bodzęta abp gnieźnieński
3. Zneyne?

4. Chojnice
5. —
6. Pielgrzymka do Chojnic, aby uczcić relikwie w kościele augustianów, wsparcie
7. —
8. —
9. Daniłowicz, I, nr 496, s. 250–251

448.

1. 1384, 31 października
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Kraków
4. Nawiedzenie ołtarza pw. Poczęcia NMP, św. Bartłomieja, Krzysztofa i Oswalda króla w kościele NMP w Krakowie
5. Nawiedzenie ołtarza w święta: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, święta Maryjne, Narodzenie i Ścięcie Jana Chrzyciela, Michał Archanioł, Piotr i Paweł, wszystkich pozostałych apostołów, Wszystkich Świętych, 4 doktorów Kościoła, 4 ewangelistów, Stephanus, Władysław król, Emeryk książę, Stanisław, Wojciech, Jerzy, Wawrzyniec męczennicy, Marcin, Mikołaj, Benedykt, Bernard wyznawcy, Anna matka Marii, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Dorota, Łucja, Agata, Agnieszka dziewice, Helena i Elżbieta królowe, poświęcenie ołtarza, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie
7. 140 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 80; NPH, fot., sygn. 3015 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 394, s. 514–515; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 80, s. 22

449.

1. 1384, 17 listopada
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Buda
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Boże Ciało, oktawa
6. Udział w procesji w obrębie Krakowa do Kazimierza, procesja przy kościele Mariackim i wokół jego cmentarza
7. 140 dni
8. Ozdobny inicjał

9. NPH, fot., sygn. 3018 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 395, s. 515–516

450.

1. 1384, 17 listopada
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Buda
4. Ołtarz pw. św. Szymona i Judy, Feliksa i Adaukta, Wincentego męczennika w kościele NMP w Krakowie
5. Nawiedzenie ołtarza w święta: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, święta Maryjne, Narodzenie i Ścięcie św. Jana Chrzciciela, Michał Archanioł, Piotr, Paweł, pozostałych apostołów, Wszystkich Świętych, 4 ewangelistów, 4 doktorów Kościoła, Stefan, Władysław król, Emeryk książę, Stanisław, Wojciech, Jerzy, Wawrzyniec męczennicy, Marcin, Mikołaj wyznawcy, Anna matka Marii, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Dorota, Lucja, Agata, Agnieszka, Klara, Scholastyka dziewice, Helena, Elżbieta królowe, poświęcenie ołtarza, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie ołtarza
7. 140 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 83; NPH, fot., sygn. 3020 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 396, s. 516–517; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr nr 83, s. 22

451.

1. 1384, 17 listopada
2. Dymitr kardynał, legat papieski
3. Buda
4. Ołtarz pw. św. Andrzeja, Jana Apostoła, Jana Ewangelisty, ścięcia św. Jana Chrzciciela, Mikołaja Wyznawcy, Wincentego, Błażeja, Walentego, Grzegorza, Ambroże- go, Erazma, Wawrzyńca, Marcina, Katarzyny, Barbary, Jadwigi w kościele NMP w Krakowie
5. Nawiedzenie ołtarza w święta patronów, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Świę-

ta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, święta Maryjne, Michał Archanioł, Piotr, Paweł, pozostałych apostołów, Wszystkich Świętych, 4 ewangelistów, 4 doktorów Kościoła, Stephanus, Władysław król, Emeryk książę, Stanisław, Wojciech, Jerzy męczennicy, Anna matka Marii, Maria Magdalena, Małgorzata, Dorota, Lucja, Agata, Agnieszka, Klara, Scholastyka dziewice, Helena, Elżbieta królowe, poświęcenie ołtarza, oktawy wymienionych świąt

6. Wsparcie
7. 140 dni
8. Ozdobny inicjał; w tekście dopisano wyraz „apostoła” nad tekstem przy określeniu wezwania ołtarza
9. APKr, dok. perg. 82; NPH, fot., sygn. 3019 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 397, s. 517; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 82, s. 22

452.

1. 1385, 7 marca
2. Dymitr, kardynał, legat papieski
3. Posegavar
4. Kaplica NMP na zamku w Tarnowie
5. Święta patronów kaplicy — NMP, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Narodzenie i Ścięcie św. Jana Chrzciciela, Michał Archanioł, Piotr, Paweł, pozostałych apostołów, Wszystkich Świętych, 4 ewangelistów, 4 doktorów Kościoła, Stefan, Władysław król, Emeryk książę, Stanisław, Wojciech, Jerzy, Wawrzyniec męczennicy, Marcin, Mikołaj, Benedykt, Bernard wyznawcy, Anna matka Marii, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Dorota, Lucja, Agata, Agnieszka, Klara, Scholastyka, Helena, Elżbieta, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie kaplicy
7. 1 rok, 80 dni
8. —
9. APKr, oddz. I, A. Gumn. Sang. perg. 17; KDM, III, nr 940, s. 356–357; Arch. San- guszków, II, nr 58, s. 68–69

453.

1. 1385, 18 maja
2. Bodzęta abp gnieźnieński
3. Trzemeszno
4. Kościół klasztorny w Trzemesznie
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Poczucie NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, wszystkich apostołów, męczenników, dziewic, wyznawców, wybranych, Wszystkich Świętych, poświęcenie klasztoru, święta patronów świątyni, niedziele, święta przez cały rok
6. Wsparcie, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych, a także z powrotem do świątyni z Najświętszym Sakramentem, uczczenie relikwii znajdujących się w kościele, pobożne uczynki na rzecz kościoła
7. 40 dni
8. —
9. KDW, III, nr 1830, s. 556–557

454.

1. 1388 [data obrad kapituły generalnej]
2. Klemens VII
3. —
4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w Ruthena w prowincji Tuluza
5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 41

455.

1. 1389
2. Urban VI
3. —
4. Ogłoszenie jubileuszu
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. BJ, rkps 333, k. 230 v–231 r

456.

1. Przed 1390, czerwiec
2. Wacław bp Sarepty sufragan krakowski

3. Piotrowin
4. Bractwo kapłanów w Zatorze
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 12 V 1378 r.
9. AKMK, Acta Episcopalia, t. 101, s. 267; ZDKiDK, I, nr 74, s. 107–110; Statuty Zator, s. 260–264

457.

1. 1390, 18 stycznia
2. Bonifacy IX
3. —
4. Kaplica Grota [kościół pw. św. Floriana poza murami miasta Krakowa]
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AKH, t. 9, s. 135

458.

1. 1390, 23 października
2. Bp poznański
3. Gogolewo
4. Erygowanie kościoła parafialnego pw. św. Jana Apostoła, Jana Ewangelisty, św. Stanisława w Gogolewie
5. Poświęcenie kościoła [w dniu św. Stanisława], oktawy poświęcenia, święta patronów kościoła, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał Archanioł, święta maryjne, Narodzenia i ściegania Jana Chrzciciela, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, pozostałych Apostołów i Ewangelistów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, oktawy wymienionych świąt, Stephanus, Wawrzyniec, Marcin, Mikołaj, Grzegorz, Jerzy, Augustyn, Ambroży, Maria Magdalena, Marta, Małgorzata, Agata, Łucja, niedziele
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. KDW, VI, nr 317, s. 368–370

459.

1. 1390, 9 listopada
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. —
5. Nawiedzenie NMP
6. —
7. Odpusty identyczne z tymi, jakie mogli otrzymać wierni z okazji święta Bożego Ciała
8. —
9. De origine, progressu, s. 164; Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 512, 578

460.

1. 1390, 9 grudnia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Piotra w Wyszehradzie
5. —
6. Odbudowa kościoła, złożenie jałmużny
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. BP, III, nr 187, s. 35; *Acta Bonifacii Papae IX fasciculus I (1389–1391)*, ed. E. Długopolski, *Monumenta Poloniae Vaticana*, t. VIII, Kraków 1939–1946, nr 159, s. 148–149; *Acta Urbani VI et Bonifatii IX 1378–1404*, ed. C. Krofta, *Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia*, t. V, Praeae 1903, nr 411, s. 225–226

461.

1. 1391, 14 maja [data obrad kapituły generalnej]
2. Klemens VII
3. —
4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w Saragossie
5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej braci kaznodziejów
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 51

462.

1. 1391, 16 października
2. Bonifacy IX
3. Rzym

4. Bulla ogłaszająca jubileusz

5. —
6. Nawiedzenie 4 kościołów w Królestwie i na Litwie
7. Odpust zupełny
8. —
9. BR, rkps 112, k. 14 r.; BP, III, nr 251, s. 45–46; por. A. Sachetnik, *Prośba świętej Jadwigi królowej o pierwszy odpust jubileuszowy w Polsce*, w: *Dzieło Jadwigi i Jagielly w sześćsetlecie chrztu Litwy i jej związków z Polską*, wybór i oprac. W. Biliński, Warszawa 1989, s. 261–263

463.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Zatwierdzenie erygowania altarii w kościele parafialnym w Radomiu wraz z nadaniem odpustów
5. Nawiedzenie altarii w Narodzenie NMP
6. Udzielenie jałmużny, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Piotr Wysz, nr 89, s. 327–328

464.

1. 1392, 23 kwietnia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Franciszkanie zgromadzeni na obradach kapituły generalnej zakonu braci mniejszych w Kolonii
5. —
6. —
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. IX (1377–1417), Florentia 1932, s. 126–127; De origine, progressu, s. 12

465.

1. 1393, 2 lutego
2. Bonifacy IX
3. Perugia
4. Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Nasiechowicach w diecezji krakowskiej
5. Maria Magdalena

6. —
7. 4 lata, 4 kwadrageny
8. —
9. BP, III, nr 325, s. 56; AKH, t. 9, s. 138

466.

1. 1393, 2 lutego
2. Bonifacy IX
3. Perugia
4. Kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Imielnie w diecezji krakowskiej
5. Mikołaj
6. —
7. 4 lata, 4 kwadrageny
8. —
9. BP, III, nr 326, s. 56; AKH, t. 9, s. 138

467.

1. 1394, 10 września
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, św. Jana Chrzciciela, 11 tys. Dziewic w Gąsiorowie w diecezji płockiej
5. Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, 11 tys. Dziewic, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt, niedziele
6. —
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. BP, III, nr 385, s. 66; Sprawozdanie Rzym., s. 11

468.

1. 1394, 10 września
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół/kaplica w Piaskach [filia kościoła w Kruszewicy] diecezji wrocławskiej, pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela, św. Doroty
5. Ścięcie św. Jana Chrzciciela, Dorota, poświęcenie, oktawy wymienionych świąt, niedziele
6. —
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. BP, III, nr 387, s. 66; Sprawozdanie Rzym., s. 11

469.

1. 1394, 14 listopada

2. Jakub abp halicki
3. Lwów
4. Kościół pw. Bożego Ciała dominikanów we Lwowie
5. Patronów kościoła: Boże Ciało, Piotr, Paweł, świętych, których relikwie znajdują się w kościele, Narodzenie Pańskie i 3 dni następne, Obrzezanie, Trzech Króli, niedziela Cena Magna, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, soboty wówczas, kiedy oddaje się cześć Maryji, obydwu święta Krzyża Świętego, Michał, Narodzenie i Ścięcie św. Jana Chrzciciela, wszystkich apostołów i ewangelistów, Maria Magdalena, Katarzyna, Dorota i inne dziewice, Wszystkich Świętych, oktawy, niedziele i święta
6. Wsparcie, udział we mszach uczczenie Przenajświętszego Sakramentu, odmówienie modlitw za króla, zmarłych
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Lw 1, s. 113; ibidem, rkps Lw 2, k. 31 v; BN, rkps 8370 IV, nr 46, s. 5 [13 XI]; ibidem, rkps 8376 IV, nr 46, s. 21; Jakub Strepa, dodatek dokument nr V, s. 99–101; Straty bibliotek, nr 46, s. 187; zob. T.M. Trajdos, *Kościół katolicki na ziemiach ruskich Korony i Litwy za panowania Władysława II Jagielly (1386–1434)*, t. I, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1983, s. 179–182

470.

1. 1394, 12 grudnia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Trójcy Świętej, 11 tys. Dziewic, św. Stanisława w Sieluniu w diecezji płockiej
5. Trójca Święta, 11 tys. Dziewic, Stanisław
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. BP, III, nr 411, s. 69; AKH, t. 9, s. 139

471.

1. 1395, 20 grudnia
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie ołtarza Narodzenia NMP w kościele parafialnym w Dębnie
5. Narodzenie NMP
6. Wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. APKr, oddz. I, AL. 18; ZDKiDK, I, nr 122, s. 213–215

472.

1. 1396–27 V 1425
2. Jakub bp płocki
3. —
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 54; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

473.

1. 1396, 13 stycznia
2. Dobrogost abp gnieźnieński, Jan bp Thaurisensis, Mikołaj bp Karpathos, Stefan bp sereteński, Zbigniew bp laodycejski
3. Kraków
4. Ołtarz pw. Maryji Bożej Rodzicielki w katedrze krakowskiej
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza, odmówienie Modlitwy Pańskiej i Pozdrowienia Anielskiego, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał, dopisek Piotra bp krakowskiego
9. AKKK, dok. perg. 229; ibidem rkps LP 2, k. 9 v; ibidem, rkps LP 5-1, nr 12, k. 4 v; k. 27 r–28 r; Kod. kat. Krak., II, nr 409, s. 202

474.

1. 1396, 13 stycznia (?)
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —

4. Ołtarz pw. Maryji Bożej Rodzicielki w katedrze krakowskiej, zatwierdzenie odpustu nadanego przez abp Dobrogosta
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza, odmówienie Modlitwy Pańskiej i Pozdrowienia Anielskiego, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 13 I 1396 r. wydanym przez Dobrogosta abp gnieźnieńskiego, pod treścią nadania
9. AKKK, dok. perg. 229; ibidem, rkps LP 5-1, nr 13, k. 4 v; k. 28 r; Kod. kat. Krak., II, nr 409, s. 202

475.

1. 1396, 26 lutego
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Katedra krakowska
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł Apostołowie, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, św. Piotr i Paweł, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen; oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 227; ibidem rkps LP 2, k. 7 v–8 r; ibidem rkps LP 4, k. 28 v–29 v; ibidem, rkps LP 5 -1, k. 24 v–25 r; Kod. kat. Krak., II, nr 412, s. 205; BP, III, nr 435, s. 74

476.

1. 1396, 1 kwietnia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Katedra w Płocku
5. Święta Maryjne, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie

7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia
8. Ozdobny incipit; pergamin uszkodzony
9. ADPł, dok. perg. 115; BP, III, nr 440, s. 75

477.

1. 1396, 9 października
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny w Jeżowie w diecezji gnieźnieńskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 459, s. 78; AKH, t. 9, s. 140

478.

1. —
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Kościół Mariacki w Krakowie
5. Święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Trójca Święta, poświęcenie kościoła, Piotr i Paweł, pozostałych apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, obydwaj święta Krzyża Świętego, oktawy wyżej wymienionych święt, niedziele, post 40-dniowy, Marcin, Mikołaj, Stephanus, Wawrzyniec, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Lucja, Agata, Małgorzata, Agnieszka, Jadwiga, Elżbieta
6. Wsparcie, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym

Sakramentem, odmówienie na dźwięk wieczornych dzwonów w pozycji klęczącej 3 razy *Zdrowaś Mario*

7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 1326 r. wystawionym przez Jakuba bp Methone
9. APKr, dok. perg. 12; Kod. dypl. Krak., III, adnotacja przy nr 372, s. 496–498

479.

1. 1397, 11 stycznia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół/kaplica pw. św. Barbary w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Barbara, poświęcenie kaplicy, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. Ozdobny incipit i incipit
9. APKr, dok. perg. 110; NPH, fot., sygn. 2802 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 398, s. 518–519; BP, III, nr 473, s. 80

480.

1. 1397, 10 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie głównego ołtarza w kościele klasztorным cystersów w Paradyżu pw. Trójcy Świętej, Krzyża Świętego, Bożego Ciała, NMP, św. Marcina, Benedykta, Bernarda, Wszystkich Świętych
5. —
6. Modlitwa przed ołtarzem
7. 40 dni
8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 931

481.

1. 1397, 10 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Katarzyny, Jądwigi w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

482.

1. 1397, 10 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Wawrzyńca, Wincentego, Szczepana, Wszystkich Męczenników w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

483.

1. 1397, 10 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. Wszystkich Świętych w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

484.

1. 1397, 10 sierpnia

2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. Krzyża Świętego, NMP, Heleny królowej w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

485.

1. 1397, 10 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Piotra i Pawła, Wszystkich Apostołów, św. Agnieszki w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

486.

1. 1397, 11 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Filipa, Jakuba, Szymona, Judy w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

487.

1. 1397, 11 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. Przemienienia Pańskiego, Nawiedzenia NMP, Poczęcia NMP, Michała Archanioła, wszystkich archanio-

łów i aniołów, Anny w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu

5. —

6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*

7. 40 dni

8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

488.

1. 1397, 11 sierpnia

2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański

3. —

4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Marii Magdaleny, Elżbiety, Wszystkich Wdów w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu

5. —

6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*

7. 40 dni

8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

489.

1. 1397, 11–17 sierpnia

2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański

3. —

4. Poświęcenie kościoła klasztoru cystersów w Paradyżu

5. Poświęcenie kościoła

6. Odmówienie *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*

7. 40 dni

8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 931

490.

1. 1397, 18 sierpnia

2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański

3. —

4. Poświęcenie ołtarza pw. 4 ewangelistów, św. Jakuba większego, Cecyli w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu

5. —

6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*

7. 40 dni

8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 933

491.

1. 1397, 18 sierpnia

2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański

3. —

4. Poświęcenie ołtarza pw. Trzech Króli, św. Mikołaja, Klemensa, Dionizego i jego towarzyszy, 11 tys. Dziewic, Doroty w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu

5. —

6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*

7. 40 dni

8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 933

492.

1. 1397, 21 sierpnia

2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański

3. —

4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Marcina, Grzegorza, Ambrożego, Augustyna, Hieronima, Henryka cesarza, Agaty w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu

5. —

6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*

7. 40 dni

8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

493.

1. 1397, 21 sierpnia

2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański

3. —

4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Jana Chrzciciela, Benedykta, Bernarda, Zygmunta króla, Barbary w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu

5. —

6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*

7. 40 dni

8. —

9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis, s. 932

494.

1. 1397, 21 sierpnia
2. Mikołaj bp Karpathos, sufragan poznański
3. —
4. Poświęcenie ołtarza pw. św. Andrzeja, Mateusza, Tomasza, Bartłomieja, Łucji w kościele klasztoru cystersów w Paradyżu
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradyssensis, s. 933

495.

1. 1398, 29 maja
2. Dobrogost abp gnieźnieński
3. Wieluń
4. Kościół pw. św. Mikołaja poza murami Wielunia
5. Pierwsza niedziela po św. Bartłomieju i przez 7 następných dni
6. Wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. NPH, fot., sygn. 3032 I; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 42, s. 84–85 [28 maja]

496.

1. 1398, 4 listopada
2. Dobrogost abp gnieźnieński, Jakub bp plocki, Henryk bp włocławski, Jan bp lidoryceński, sufragan gnieźnieński
3. Kalisz
4. Klasztor i kościół NMP w Czerwińsku
5. —
6. Nabożeństwo ku czci NMP, odmówienie w pozycji klęczącej *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AGAD, dok. perg. 6538

497.

1. 1399 (?)
2. —
3. —
4. Erem pw. św. Katarzyny koło Łysej Góry
5. —
6. —

7. Odpusty papieskie

8. —

9. Memoriale ordinis fratrum Minorum, s. 219

498.

1. 1399, 17 stycznia
2. Jakub Strepa abp halicki
3. Halicz
4. Fundacja parafii pw. Trójcy Świętej w Kulikowie
5. Trójca Święta, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Nawiedzenie NMP, Jakub Apostoł, Wawrzyniec męczennik, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Bartłomiej Apostoł, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Mateusz Apostoł i Ewangelista, Stanisław męczennik i papież, Michał Archanioł, Szymon, Juda, Wszystkich Świętych, Marcin Wyznawca i papież, Elżbieta, Katarzyna, Andrzej, Mikołaj papież, Poczęcia NMP, Tomasz Apostoł, Narodzenie Pańskie i przez 3 następných dni, Obrzezanie, Trzech Króli, Oczyszczenie NMP, Piotr i Mateusz Apostołowie, Grzegorz papież, Zwiastowanie NMP, Zmartwychwstanie Pańskie i przez dwa następných dni, Jerzy, Wojciech męczennicy, Filip, Jakub Apostołowie, Zielone Świątki i przez dwa następných dni
6. Wsparcie
7. 40 dni, odrębne 40 dni za wsparcie i jałmużnę
8. —
9. Jakub Strepa, dodatek dokument nr VI, s. 102–104

499.

1. 1399, 3 kwietnia
2. Mikołaj bp poznański
3. Poznań
4. Erygowanie ołtarza pw. św. Doroty w kaplicy ufundowanej przez Wojciecha archidiacona w katedrze poznańskiej
5. Msze: w niedziele ku czci Trójcy Świętej, w poniedziałek za fundatora ołtarza i za wszystkich zmarłych, środa ku czci św. Doroty, sobota ku czci NMP, w okresie Wielkiego Postu i Adwentu
6. Wsparcie ołtarza bądź kaplicy
7. 10 dni

8. —
9. BJ, rkps 8057 IV, nr 226, k. 127 r–128 r; KDW, VI, nr 371, s. 426–429

500.

1. 1399, 4 maja
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Władysław Jagiełło, wierni, którzy udzielą pomocy w walce z niewiernymi [Tatarami, Turkami, poganami]
5. —
6. Udzielenie pomocy królowi w walce z Tatarami, Turkami, poganami
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny
8. —
9. BR, rkps 112, k. 14 v; VMPL, I, nr 1041, s. 769–771; Raynaldus, VIII, nr 6, s. 45; BP, III, nr 602, s. 98; Index XV, nr 309, s. 39; Daniłowicz, I, nr 703, s. 317–318; J. Drabina, *Kontakty papieżstwa z Polską 1378–1417 w latach wielkiej schizmy zachodniej*, Kraków 1993, s. 32

501.

1. 1399, 13 października
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół franciszkanów we Lwowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —

9. AFK, rkps sygn. E-I-21, s. 21, 25; BP, III, nr 630, s. 102–103; B. Franc, t. VII, nr 294, s. 100

502.

1. 1399, 30 grudnia
2. Jan bp lubuski
3. Kraków
4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Boże Ciało, oktawy święta
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 15 kwietnia 1347 r.
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 266

503.

1. 1400, 20 lutego
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół cystersów w Mogile
5. Wielki Czwartek, od pierwszych nieszpórów aż do drugich
6. —
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół pw. św. Marka w Wenecji w święto Wniebowstąpienia Pańskiego od pierwszych nieszpórów aż do drugich
8. —
9. Arch. Mogiła, rkps 25, nr 56, k. 66 r-v; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 64; Zbiór dypl. Mogiła, nr 107, s. 91–92; BP, III, nr 657, s. 108; Kat. Arch. Mogiła, nr 143, s. 47

504.

1. 1400, 27 marca
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Ołtarze pw. Trzech Króli, Agnieszki, Doroty, Małgorzaty, Barbary, Katarzyny, Kosmy i Damiana, Jodoka Wyznawcy w kościele NMP w Krakowie

5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, poświęcenie wspomnianych ołtarzy, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
 6. —
 7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
 8. Ozdobny inicjał i incipit
 9. APKr, dok. perg. 121; NPH, fot., sygn. 3029 I; Kod. dypl. Krak., III, nr 400, s. 523; BP, III, nr 662, s. 110; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 121, s. 31
- 505.**
1. 1400, kwiecień
 2. Bonifacy IX
 3. Rzym
 4. Katedra w Płocku
 5. Święta Maryjne, od pierwszych niesporów do drugich
 6. Wsparcie, jałmużna
 7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia
 8. —
 9. Kod. Mazowsze, nr 136, s. 131–132
- 506.**
1. 1400, 2 kwietnia
 2. Bonifacy IX
 3. Rzym
 4. Kościół pw. św. Mikołaja w Warce w diecezji poznańskiej
 5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Mikołaj, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
 6. —
 7. 7 lat, 7 kwadragen; oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
 8. —
 9. BP, III, nr 666, s. 111; AKH, t. 9, s. 202
- 507.
 1. 1400, 5 kwietnia
 2. Bonifacy IX
 3. Rzym
 4. Bractwo w Bieczu
 5. —
 6. Msze brackie, wsparcie
 7. 7 lat, 7 kwadragen
 8. —
 9. BP, III, nr 665, s. 111
- 508.**
1. 1400, 5 kwietnia
 2. Bonifacy IX
 3. Rzym
 4. Kościół szpitala pw. Świętego Ducha w Bieczu
 5. Niedziele i piątki, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
 6. —
 7. 7 lat, 7 kwadragen; oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
 8. —
 9. BP, III, nr 666, s. 111; AKH, t. 9, s. 202

509.

1. 1400, 13 kwietnia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Jakuba w Święciechowie w diecezji poznańskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr i Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny, przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 671, s. 112; AKH, t. 9, s. 201

510.

1. 1400, 16 czerwca
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Ogłoszenie przywileju odpustowego *Graves labores* w diecezjach gnieźnieńskiej i wrocławskiej
5. —
6. —
7. —
8. —
9. BP, III, nr 682, s. 114

511.

1. 1400, 29 października
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Pilźnie w diecezji krakowskiej
5. Czwartki na cześć Bożego Ciała, Boże Ciało
6. Procesja z Najświętszym Sakramentem dookoła cmentarza
7. 4 lata, 4 kwadrageny, święto Bożego Ciała 7 lat i 7 kwadragen
8. —
9. BP, III, nr 703, s. 117; AKH, t. 9, s. 202

512.

1. 1400, 3 listopada
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Pilźnie w diecezji krakowskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt, przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy oraz przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 705, s. 117–118

513.

1. 1400, 12 listopada
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Szpital pw. Świętego Ducha i św. Elżbiety we Lwowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie szpitala, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 707, s. 118; AKH, t. 9, s. 203

514.

1. 1401
2. —
3. —

4. Obraz/figura alabastrowa NMP w klasztorze dominikanów we Lwowie
5. —
6. Uczczenie obrazu
7. —
8. —
9. APPDK, rkps Lw 2, k. 35 v

515.

1. 1401, 1 stycznia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Andrzeja w Olkuziu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie ołtarza Narodzenia św. Jana Chrzciciela, Piotra i Pawła oktawy wymienionych święt i przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, 100 dni oktawy świąt i przez 6 dni po Zielonych Świątkach
8. —
9. BP, III, nr 721, s. 120; AKH, t. 9, s. 204

516.

1. 1401, 18 lutego
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Klasztor, w którym odbywa się Kapituła prowincjonalna dominikanów
5. —
6. Nawiedzenie klasztoru w czasie trwania kapituły, odpust „Porcjunkuli” — nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia, od pierwszych niesporów sprawowanych przez członków kapituły aż do oktawy zebrania kapituły, wsparcie konwentu, wsparcie utrzymania braci przebywających na kapitule
7. Odpust „Porcjunkuli”
8. Dok. perg. 164, 268 ozdobny inicjał, incipit. W archiwum krakowskim znajduje się transumpt tej bulli z 9 IV 1489 oraz 19 IV 1521 r.; w Archiwum oo. Bernardynów

- w Krakowie znajduje się dokument z 4 VIII 1512 r. zawierający transumpt dokumentu z 9 IV 1483, w którym zawarta jest bulla papieża Bonifacego IX z 18 II 1401 r.
9. APPDK, dok. perg. 164, 268; ibidem, rkps Kr 23, s. 108–109; APBK, dok. perg. 16; B. Praed, II, nr 170, s. 413–414

517.

1. 1401, 22 lutego
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościoły zakonu paulinów
5. —
6. —
7. Nadanie zakonowi paulinów wszystkich praw, przywilejów i odpustów jakimi obdarzony został zakon kartuzów
8. Ozdobny inicjał
9. AJG, dokument pergaminowy nr 78; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 46, s. 91–93; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 75, s. 229–231

518.

1. 1401, 1 czerwca
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Tomasza Apostoła i św. Stanisława męczennika w Piotrowinie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Tomasz, Stanisław, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 766, s. 129

519.

1. 1401, 1 czerwca
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Wniebowzięcie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich, przez 7 dni następujących po tym święcie
6. Wsparcie
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół pw. św. Marka w Wenecji w święto Wniebowstąpienia Pańskiego
8. Ozdobny incipit i incipit transumptu
9. ABMarK, dok. perg. 53; Kod. dypl. Krak., III, nr 401, s. 524–525; BP, III, nr 767, s. 129

520.

1. 1401, 9 lipca
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół Bożego Ciała karmelitów w Poznaniu
5. Michał Archanioł, od pierwszych niesporów aż do drugich, oktawa święta
6. Wsparcie
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia
8. —
9. KDW, VII, nr 414, s. 22–23; Kłapkowski, s. 244–245; BP, III, nr 774, s. 130; AKH, t. 9, s. 203

521.

1. 1401, 1 września
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół cystersów pw. św. Wojciecha w Jędrzejowie
5. Wojciech, od pierwszych niesporów aż do drugich, przez 3 dni następujące po święcie
6. Wsparcie
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół pw. św. Marka w Wenecji od pierwszych do drugich niesporów w święto Wniebowstąpienia Pańskiego
8. —

9. Biblioteka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, rkps akcesja 1609, k. 165 v–166 r

522.

1. 1401, 31 października
2. Piotr Wysy bp krakowski
3. Przeczyca
4. Zatwierdzenie artykułów bractwa Maryji w kościele pw. św. Jana w Pilźnie
5. —
6. Udział we mszach brackich, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dokument wraz z nadaniami kolejnych odpustów przez Stefana bp Seretu z dnia 31 X 1401 r., Mikołaja bp elateński z dnia 4 XI 1401 r., Wojciecha bp poznańskiego z dnia 27 X 1405 r., Jana bp Lubusza z 1406 r.; zob też: *Katalog pergaminów znajdujących się w Archiwum X. Sanguszków w Sławucie*, ułożył B. Gorczak konserwator tegoż archiwum, Sławuta 1912, nr 45, s. 23. Dokument ten wraz z nadaniem odpustów został potwierdzony dnia 30 sierpnia 1415 r. Arch Sanguszków, II, nr 104, s. 123–124
9. Arch. Sanguszków, II, nr 86, s. 102–105

523.

1. 1401, 31 października
2. Stefan bp Seretu
3. Przeczyca
4. Nadanie odpustów bractwu przy kościele pw. św. Jana w Pilźnie
5. —
6. Udział we mszach brackich, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 31 X 1401 r.
9. Arch Sanguszków, II, nr 86, s. 104

524.

1. 1401, 4 listopada
2. Mikołaj bp Eletu
3. Pilzno
4. Nadanie odpustów bractwu przy kościele pw. św. Jana w Pilźnie
5. —
6. Udział we mszy brackiej ku czci Matki Boskiej, msze za zmarłych konfratrów, wsparcie bractwa
7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z dnia 31 X 1401 r.
9. Arch. Sanguszków, II, nr 86, s. 104

525.

1. 1401, 8 listopada
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Szpital pw. Świętego Ducha i św. Elżbiety we Lwowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie szpitala, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 793, s. 135

526.

1. 1402, 17 lutego
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny w Minodze w diecezji krakowskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni

8. —

9. BP, III, nr 809, s. 137; AKH, t. 9, s. 205

527.

1. 1402, 1 marca
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny w Minodze w diecezji krakowskiej
5. Trójca Święta, Zwiastowanie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Maria Magdalena, Szymon, Juda Apostołowie, poświęcenie kościoła
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, III, nr 811, s. 138; AKH, t. 9, s. 205

528.

1. 1402, 27 kwietnia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Dominikanie, dominikanki, zatwierdzenie wszystkich przywilejów, wolności, łask, odpustów nadanych braciom mniejszym, karmelitom, eremitom, sługom NMP, wraz z nadaniem odpustu
5. Nawiedzenie kościołów, kaplic dominikańskich w dni świąteczne, patronów, pod którymi zostały wzniesione bądź pod którymi zostaną wzniesione, świętych zakonu dominikańskiego, jak i przyszłych świętych dominikańskich oraz ich oktawy, dni świąteczne i oktawy świąt, w których można uzyskać odpust w kościołach franciszkanów, zakonów żebraczych, karmelitów, sług NMP w obecnych świątyniach, jak i przyszłych
6. —
7. Odpust równy karmelitom, franciszkanom, odpust równy tym, jaki posiadają te zakony, jak również taki, jaki zostanie im dopiero udzielony w przyszłości
8. —
9. B. Praed, II, nr 211, s. 438–439

529.

1. 1402, 10 czerwca
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. Kraków

4. Zatwierdzenie erygowania głównego ołtarza w kościele pw. św. Barbary w Krakowie
5. Patroni ołtarza: Barbara, Jan Chrzyciel
6. Nawiedzenie połączone z odmówieniem *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. Kod. kat. Krak., II, nr 463, s. 268–270

530.

1. 1402, 30 września
2. Jakub bp płocki
3. Płock
4. Ustanowienie i uposażenie mansjonarii w katedrze płockiej, nadanie odpustów ołtarzowi pw. św. Stanisława
5. —
6. Udział w odprawianych przez mansjonarzy mszach przy ołtarzu pw. św. Stanisława bądź w inne dni, kiedy odprawiana jest msza za dusze zmarłych bądź ku czci św. Stanisława
7. 40 dni
8. —
9. Zbiór dok. Płock, nr 60, s. 94–99

531.

1. 1402, 9 listopada
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Świętego Ducha w Krakowie
5. Wniebowstąpienie Pańskie, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół pw. św. Marka w Wenecji w święto Wniebowstąpienia Pańskiego
8. —
9. BP, III, nr 849, s. 144

532.

1. 1402, 20 listopada
2. Jakub abp halicki
3. Lwów
4. Kościół parafialny we Lwowie
5. —
6. Postanowienia odnośnie do śpiewu liturgicznego, *Salve Regina*, *Recordare Virgo*

Mater, z antyfoną z *Pieśni nad Pieśniami* przez przełożonego szkoły i uczniów, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk dzwonów *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Mario* w intencji pokoju

7. 40 dni
8. —
9. AGZ, IV, nr 5, s. 9–11

533.

1. 1402, 26 listopada
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół parafialny NMP w Wawrzeńczycach
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzyciela, Piotr, Paweł, Zygmunt, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzyciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 857, s. 145; AKH, t. 9, s. 208

534.

1. 1402, 29 listopada
2. Mikołaj abp gnieźnieński, Piotr Wysz bp krakowski, Jakub bp płocki, Jan bp włocławski, Wojciech bp poznański, Jan bp tauryski, Jan bp lidoryceński
3. Łęczycza
4. Szpital dominikanów pw. Świętej Trójcy w Płocku
5. —
6. Odmówienie na chwałę Trójcy Świętej 3 razy Modlitwy Pańskiej, 7 razy Pozdrowienia Anielskiego, wsparcie szpitala
7. 40 dni
8. —

9. APPDK, rkps PT 1, s. 3; Zbiór dok. Płock, nr 62, s. 101–102

535.

1. 1403, 16 kwietnia
2. Piotr bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie klasztoru augustianów w Pilźnie
5. Wniebowzięcie NMP, Katarzyna, Barbara, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Odpis XVII-wieczny w zbiorze akt dotyczących klasztoru w Pilźnie z lat 1403–1677; karta uszkodzona, liczne ubytki w tekście
9. Ossolineum Wrocław, rkps 3393 II, k. 2 v

536.

1. 1403, 4 maja [data obrad kapituły generalnej]
2. Benedykt XIII
3. —
4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w Palencji
5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej zakonu braci kaznodziejów
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 80

537.

1. 1403, 6 czerwca
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Ołtarz pw. św. Bartłomieja, 10 tys. Męczenników, Antoniego, Barbary, Doroty w kościele parafialnym pw. św. Andrzeja w Olkuszu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Bartłomiej, 10 tys. Męczenników, Antoni, Barbara, Dorota, Wszystkich Świętych, poświęcenie ołtarza, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie

Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach

6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, III, nr 913, s. 153

538.

1. 1403, 27 lipca
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie ołtarza pw. Bożego Ciała, Nawiedzenia NMP, św. Barbary w kościele w Starym Lelowie
5. Patroni ołtarza: Boże Ciało, Nawiedzenie NMP, Barbara
6. Wsparcie ołtarza, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, Acta Episcopalia, t. 6, k. 41 v–42 r; ZDKiDK, I, nr 158, s. 277–279

539.

1. 1403, 18 sierpnia
2. Bonifacy IX
3. Rzym
4. Kościół karmelitów pw. Bożego Ciała w Poznaniu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. KDW, VII, nr 477, s. 166–168; Kłapkowski, s. 245–246; BP, III, nr 926, s. 155

540.

1. 1404, 7 kwietnia
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie bractwa w kaplicy pw. św. Barbary w Krakowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. APKr, rkps 3301, s. 1–3, 5–7; ZDKiDK, I, nr 163, s. 287–289

541.

1. 1405, 21 kwietnia
2. Innocenty VII
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Piotra w Bidzinach w diecezji krakowskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8494, s. 67–68; BP, III, nr 1022, s. 170

542.

1. 1405, 26 kwietnia
2. Jakub Strepa abp halicki
3. Lwów
4. Kościół franciszkanów pw. Krzyża Świętego we Lwowie
5. Nawiedzenie kościoła, udział w nabożeństwie, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów *Ojciec nasz* i *Zdrowaś Mario*

6. Wsparcie, modlitwy za zmarłych rodziców, przyjaciół, dobrodziejów zakonu, wszystkich dusz przebywających w czyśćcu
7. 40 dni
8. Dokument zawiera dalsze nadania bp laodycejskiego Zbigniewa i bp Jana mołdawskiego
9. AFK, rkps sygn. E-I-21, s. 48; Jakub Strepa, dodatek dokument nr VIII, s. 106–107; *Repertorium podolskie. Dokumenty do 1430 r.*, oprac. J. Kurtyka, „Rocznik Przemyski”, 2004, t. 40, z. 4, nr 66, s. 177

543.

1. —
2. Zbigniew bp laodycejski, sufragan halicki
3. —
4. Kościół franciszkanów pw. Krzyża Świętego we Lwowie
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, udział w nabożeństwie, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów *Ojciec nasz* i *Zdrowaś Mario*, wsparcie, modlitwy za zmarłych rodziców, przyjaciół, dobrodziejów zakonu, wszystkich dusz przebywających w czyśćcu
7. 40 dni
8. Dalsze nadania bp laodycejskiego Zbigniewa i bp Jana mołdawskiego; bez podania daty ani miejsca
9. AFK, rkps sygn. E-I-21, s. 48; Jakub Strepa, dodatek dokument nr VIII, s. 106–107

544.

1. —
2. Jan bp mołdawski
3. —
4. Kościół franciszkanów pw. Krzyża Świętego we Lwowie
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, udział w nabożeństwie, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów *Ojciec nasz* i *Zdrowaś Mario*, wsparcie, modlitwy za zmarłych rodziców, przyjaciół, dobrodziejów zakonu, wszystkich dusz przebywających w czyśćcu
7. 40 dni

8. Dalsze nadania bp laodycejskiego Zbigniewa i bp Jana mołdawskiego; bez podania daty ani miejsca
9. AFK, rkps sygn. E-I-21, s. 48; Jakub Strepa, dodatek dokument nr VIII, s. 106–107

545.

1. 1405, 27 października
2. Wojciech bp poznański
3. Pilzno
4. Nadanie odpustów bractwu przy kościele pw. św. Jana w Pilźnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 31 X 1401 r.
9. Arch. Sanguszków, II, nr 86, s. 104–105

546.

1. 1406, niedziela
2. Jan bp lubuski
3. Przeczyca
4. Nadanie odpustów bractwu przy kościele pw. św. Jana w Pilźnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 31 X 1401 r.
9. Arch. Sanguszków, II, nr 86, s. 105

547.

1. 1406, 1 kwietnia
2. Jakub Strepa abp halicki
3. Lwów
4. Relikwie znajdujące się w kościele Bożego Ciała dominikanów we Lwowie
5. —
6. Uczczenie relikwii: Erazma, Zygmunta, Grzegorza Wyznawcy, Gawła Wyznawcy, Augustyna Wyznawcy, Sylwestra Wyznawcy, Prokopa Wyznawcy, Piotra męczennika, Piotra i Pawła Apostołów, Filipa i Jakuba Mniejszego Apostoła, Andrzeja Apostoła, Jakuba Większego Apostoła, Bartłomieja Apostoła, Mateusza Apostoła i Ewangelisty, Marka, Łukasza ewangelistów, Szymona i Judy Apostołów, Brykcjusza, Urszuli dziewicy, Jadwigi wdowy, kamień, na którym stał Chrystus, gdy był biczowany, ka-

- mień, na którym stał Chrystus, gdy wstąpił do niebios. Nawiedzenie miejsc, gdzie znajdują się relikwie i odmówienie Modlitwy Pańskiej, *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni związane z każdą partykułą relikwii
 8. —
 9. APPDK, rkps Lw 1, s. 114; rkps Lw 2, k. 31 v; Jakub Strepa, dodatek dokument nr IX, s. 108—109

548.

1. 1406, 19 kwietnia
2. Innocenty VII
3. Viterbo
4. Kościół Bożego Ciała w Poznaniu; zatwierdzenie odpustu nadanego przez Bonifacego IX w dniu 18 VIII 1403 r.
5. —
6. —
7. —
8. —
9. KDW, VII, nr 565, s. 329–330; Kłapkowski, s. 245–247; BP, III, nr 1087, s. 178, AKH, t. 9, s. 207

549.

1. 1406, 11 sierpnia
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie dokumentu erygującego altarię pw. św. Marii Egipcjanki i św. Aleksego w katedrze krakowskiej, przekazanie jej uniwersytetowi [1406, 24 lipca]
5. Maria Egipcjanka, Aleksey Wyznawca
6. Wsparcie ołtarza i altaryzisty, jałmużna
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. Arch. UJ, dok. perg. 35; CDUJ, I, nr 38, s. 70–72; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 14

550.

1. 1406, 8 września
2. Wacław patriarcha antiocheński
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Barbary w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Boże Ciało, msze brackie — 100 dni, oktawy wymienionych świąt, święta Pańskie, święta Maryjne, Apostołów, Michał, Jan Chrzciciel, Wszystkich Świętych, 4 doktorów Kościoła, patronów ziemi i królestwa

- polskiego, Wawrzyniec, Marcin, Barbara i jej oktawa, Katarzyna, Małgorzata, Dorota, Maria Magdalena, Jadwiga, poświęcenie kościoła i jego oktawa, niedziele
6. Msze brackie 100 dni; msze brackie w oktawie świąt 40 dni
 7. 100 dni; oktawy i wyliczone święta 40 dni
 8. —
 9. APKr, rkps 3301, s. 8–9; ZDKiDK, I, nr 173, s. 311–312

551.

1. 1409, 27 stycznia
2. Mikołaj abp gnieźnieński, Jakub bp płocki, Wojciech bp poznański, Mikołaj bp wileński, Jan bp lidoryceński
3. Kalisz
4. Kościół NMP w Czerwińsku
5. —
6. Odmówienie w pozycji klęczącej na cmentarzu za dusze zmarłych Pozdrowienia Anielskiego, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. —
9. AGAD, dok. perg. 6558

552.

1. 1409, 27 stycznia
2. Mikołaj abp gnieźnieński, Jakub bp płocki, Wojciech bp poznański, Mikołaj bp wileński, Jan [zapewne Jan sufragan gnieźnieński bp lidoryceński]
3. Kalisz
4. Kościół parafialny pw. św. Katarzyny w Iwanowicach
5. —
6. Odmówienie w pozycji klęczącej w kościele bądź na cmentarzu 5 razy *Ojczy nasz*, 7 razy Modlitwy Pańskiej ku czci 5 ran Jezusa; wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. —
9. KDW, VII, nr 630, s. 411–412; Kod. dypl. kat. wil., nr 49, s. 74–75; Liber canc. S. Ciołek, cz.1, D, s. 242–243; Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 13, s. 176

553.

1. 1409, 3 sierpnia
2. Aleksander V

3. Piza
4. Katedra pw. św. Piotra i Pawła we Włodzimierzu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł [patroni kościoła], poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł Apostołów, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. Wsparcie
7. 3 lata, 3 kwadrageny, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8495, s. 176–177; *Przywilej odpustowy papieża Aleksandra V dla katedry łacińskiej we Włodzimierzu wołyńskim z 3 sierpnia 1409 r.*, wyd. W. Abraham, „Kwartalnik Historyczny”, R. 29: 1915, s. 296; BP, III, nr 1217, s. 199

554.

1. 1409, 10 sierpnia
2. Aleksander V
3. Piza
4. Dominikanie, udział w kapitule generalnej
5. —
6. Udział w kapitule
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, II, nr 18, s. 498–499

555.

1. 1409, 10 sierpnia
2. Aleksander V
3. Piza
4. Dominikanie — kościoły wzniesione pw. świętych dominikańskich, tam, gdzie przebywają dominikanie
5. —
6. Nawiedzenie kościołów dominikańskich w czasie trwania kapituły generalnej
7. 3 lata, 3 kwadrageny

8. —
9. B. Praed, II, nr 22, s. 500

556.

1. 1409, 13 sierpnia
2. Aleksander V
3. Piza
4. Kościół parafialny NMP, św. Stanisława, Wszystkich Świętych w Rozniszewie w diecezji poznańskiej
5. Święta Maryjne, Stanisław, Wszystkich Świętych, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8495, s. 168–169; BP, III, nr 1220, s. 200

557.

1. 1409, 5 grudnia
2. Tomasz bp Eger
3. Kraków
4. Bractwo przy kościele pw. św. Szczepana w Krakowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Archiwum Kościoła pw. św. Szczepana w Krakowie, dok. perg. 1; ZDKiDK, I, nr 179, s. 318–319

558.

1. 1410, 24 maja [data obrad kapituły generalnej]
2. Aleksander V
3. —

4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w Bolonii, udział w jakiegokolwiek kapitule generalnej zakonu, przełożony bądź przeor konwentu, gdzie odbywała się kapituła otrzymali przywilej wybrania 40 osób, które otrzymywały 5 lat i 5 kwadragen odpustu
5. Nawiedzenie kościoła, gdzie odbywała się kapituła
6. Udział w obradach kapituły generalnej braci kaznodziejów, odpust otrzymywali także zakonnicy, którzy wyruszyli a nie dotarli na obrady kapituły; wierni za wsparcie przyszłych kapituł
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*); za wsparcie przyszłych kapituł 3 lata i 3 kwadrageny; 5 lat, 5 kwadragen dla osób wybranych; 3 lata i 3 kwadrageny za nawiedzenie świątyni, gdzie odbywała się kapituła; wspomniany odpust dotyczył każdej następczej kapituły generalnej
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 142

559.

1. 1410, po 15 lipca (?) [dokument wydany po zwycięskiej bitwie grunwaldzkiej, bez oznaczenia dokładnej daty]
2. —
3. —
4. Polecenie odbywania procesji w dniu 15 lipca z okazji rocznicy bitwy grunwaldzkiej
5. —
6. —
7. —
8. Cod. ep., II, dodatek nr 10, s. 478–479

560.

1. 1410, 1 października
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie kaplicy pw. św. Krzyża w Koziegłowach
5. Święto Krzyża Świętego
6. Wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 185, s. 324–326

561.

1. 1411, 29 czerwca

2. Jan XXIII
3. Rzym
4. Kościół cystersów w Wieleniu
5. —
6. Udzielenie jałmużny na renowację kościoła
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8496, s. 240; BP, III, nr 1309, s. 214

562.

1. 1411, 17 października
2. Jan z Rzeszowa, prepozyt kościoła pw. św. Michała; Piotr Wysz bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo *presbyterorum et civium* przy kościele Mariackim w Krakowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni za każdą mszę bracką w sobotę, święta
8. Bogato zdobiony inicjał
9. ABMarK, dok. perg. 11; Kod. kat. Krak., II, nr 529, s. 354–358

563.

1. —
2. Zbigniew bp laodycejski
3. —
4. Bractwo w kościele NMP w Krakowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie Jana z Rzeszowa z dnia 17 X 1411 r.
9. Kod. kat. Krak., II, nr 529, s. 357

564.

1. 1412–1422
2. Mikołaj abp gnieźnieński
3. —
4. Bractwo w kościele NMP w Krakowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie Jana z Rzeszowa z dnia 17 X 1411 r.
9. Kod. kat. Krak., II, nr 529, s. 358

565.

1. 1412
2. Arcybiskup
3. —
4. Kościół dominikanów pw. Bożego Ciała we Lwowie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. APPDK, rkps Lw 1, s. 115; rkps Lw 2, k. 31 v

566.

1. 1412, 20 maja
2. Jan XXIII
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. Świętej Trójcy w Płocku
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8496, s. 70, 77–78; B. Praed, II, nr 18, s. 514; BP, III, nr 1378, s. 224

567.

1. 1412, 8 lipca
2. Marek kardynał tytułu „s. Marci”
3. Kraków
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Trzech Króli, Tomasz, Maria Magdalena, poświęcenie kościoła, od pierwszych nie-sporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni

8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 29 r

568.

1. 1412, 18 lipca
2. Piotr bp dalmatyński, sufragan płocki
3. Czerwińsk
4. Ołtarze NMP, w chórze: pw. św. Mikołaja Wyznawcy; Św. Krzyża, Jana Chrzciciela, Pawła, Jakuba, Mateusza Apostołów, Marii Magdaleny, Stanisława męczennika, Augustyna w kościele klasztorным NMP w Czerwińsku
5. —
6. Wysłuchanie mszy, odmówienie w kościele 5 razy Modlitwy Pańskiej, 5 razy *Zdrowaś Mario*, *Ojciec nasz*, *Zdrowaś Mario* przed każdym z ołtarzy, odmówienie na dźwięk dzwonów po komplecie w intencji pokoju Modlitwy Pańskiej, *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AGAD, dok. perg. 6563

569.

1. 1412, 24 sierpnia
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. Nowe Miasto Korczyn
4. Zatwierdzenie dokumentu z dnia 10 VIII 1412 r. erygującego altarię pw. św. Bartłomieja w katedrze krakowskiej
5. Bartłomiej i inni święci patroni altarii w katedrze
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. CDUJ, I, nr 51, s. 98–100

570.

1. 1412, 6 października
2. Jan XXIII
3. Rzym
4. Kaplica w miejscu bitwy grunwaldzkiej; nadanie łask duchowych
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Index XV, nr 702, s. 85; S. Kujot, *Pobożne fundacje i pamiątki bitwy*, Toruń 1910, s. 361–362; R. Odoj, *Pod Grunwaldem*, w:

Na znak świętego zwycięstwa. W sześćsetną rocznicę bitwy Grunwaldzkiej. Katalog wystawy 15 lipca–30 września 2010 Zamek Królewski na Wawelu, red. D. Nowacki, t. I studia, Kraków 2010, s. 362, 363 [zdjęcie dyplomu]

571.

1. 1413, 12 maja
2. Mikołaj abp gnieźnieński
3. Godziesze
4. Potwierdzenie nadania odpustów kościołowi w Iwanowicach [nadanie z 27 stycznia 1409 r.] wraz z udzieleniem nowych odpustów
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, wszystkie święta Maryjne, wszystkich apostołów, nawiedzenie każdego dnia w ciągu roku
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. KDW, VII, nr 710, s. 508–509; Liber canc. S. Ciołek, cz.1, E, s. 243–244; Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 14, s. 176

572.

1. 1413, 25 czerwca
2. Mikołaj bp Karpathos
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Magdaleny w kościele dominikanów w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Pamiątka Męki Pańskiej, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, procesja błagalna, Poczęcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Piotr, Paweł, Jakub, Jan, Szymon, Juda, Filip, Jakub, Bartłomiej, Mateusz, Tomasz, pozostałych apostołów, Jan, Łukasz, Marek, Mateusz ewangeliści, Szczepan, Wawrzyniec, Wojciech, Jerzy, Stanisław, Waclaw, Florian, Wit i innych męczenników, Marcin, Mikołaj, Dominik, Franciszek, Augustyn, Hieronim, Ambroży, Idzi, Benedykt, Bernard, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Dorota Barbara, Agnieszka, Apolonia, Urszula, Cecylia, Łucja i inne dziewice, Anna, Elżbieta, Jadwiga, pozostałe wybranki

6. —
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 34 r-v; ibidem, rkps Kr 23, s. 89–91; ZDKiDK, I, nr 201, s. 344–345

573.

1. 1414
2. Wojciech bp krakowski
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

574.

1. 1414, 15 lipca
2. Jan XXIII
3. Bolonia
4. Guillelmo legat prawo nadawania odpustów na budowę, odbudowę kościołów, szpitali, mostów, wspomaganie chorych i biednych
5. —
6. —
7. 3 lat, 3 kwadrageny
8. —
9. VMPL, II, nr 17, s. 14; BP, III, nr 1451, s. 233–234; Index XV, nr 781, s. 94

575.

1. 1414, 26 sierpnia
2. Mikołaj abp gnieźnieński
3. Uniejów
4. Kościół klasztorny NMP w Czerwińsku
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Zielone Świątki, święta Maryjne, apostołów, patronów kościoła, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie, odmówienie w pozycji klęczącej 5 razy *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AGAD, dok. perg. 6565

576.

1. 1415, 23 maja
2. Marek bp Crisopolis, [Chrysopolis, dziś Üsküdar], sufragan plocki
3. Czerwińsk

4. Ołtarz NMP przed chórem, św. Krzyża, Jana Chrzciciela, św. Stanisława męczennika, Michała Archanioła, wszystkich aniołów i archaniołów w kościele klasztorным NMP w Czerwińsku

5. —
6. Odmówienie w kościele 5 razy Modlitwy Pańskiej, 5 razy *Zdrowaś Mario*, odmówienie w pozycji klęczącej przed ołtarzem *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario* przed każdym z ołtarzy, na dźwięk dzwonów po komplecie odmówienie w intencji pokoju 3 razy Modlitwy Pańskiej, 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AGAD, dok. perg. 6564

577.

1. 1415, 20 czerwca
2. Maciej bp przemyski
3. Przemysł
4. —
5. —
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem
7. 20 dni
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VIII: *Synody diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego i ich statuty*, Wrocław 1955, pkt 5, s. 130; *Analecta ad historiam iuris canonici in dioecesi Premisliensi*, ed. B. Ulanowski, "Archiwum Komisji Historycznej", t. V, Kraków 1889, s. 368

578.

1. 1415, 20 czerwca
2. Maciej bp przemyski
3. Przemysł
4. —
5. —
6. Udział we mszy świętej sprawowanej w intencji osób zmarłych, podczas której ksiądz przedstawiał tablicę/obraz, na którym namalowana była męka Pańska, ucałowanie obrazu
7. 20 dni
8. —

9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VIII: *Synody diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego i ich statuty*, Wrocław 1955, pkt 16, s. 135; *Analecta ad historiam iuris canonici in dioecesi Premisliensi*, s. 372

579.

1. 1415, 20 czerwca
2. Maciej bp przemyski
3. Przemysł
4. —
5. —
6. Odmówienie modlitw na dźwięk bicia wieczornych dzwonów, odmówienie 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario* w intencji pokoju powszechnego
7. 40 dni
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VIII: *Synody diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego i ich statuty*, Wrocław 1955, pkt 17, s. 136; *Analecta ad historiam iuris canonici in dioecesi Premisliensi*, s. 372–373

580.

1. 1415, 24 czerwca
2. Wojciech bp krakowski
3. —
4. Kościół parafialny pw. św. Wojciecha w Pelczyskach
5. Niedziele, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Jakub, Bartłomiej, Filip, Jakub Mateusz, Szymon, Juda, Andrzej, Tomasz, Marek, Łukasz, pozostających apostołów i ewangelistów, Wojciech, Stanisław, pozostałych świętych i papieży, męczenników Wawrzyńca, Florian, Waclawa i pozostałych męczenników Mikołaja, Marcina i innych wyznawców świętych, Katarzyna, Małgorzata, Dorota, Apollonia, Pryska, Scholastyka, Agnieszka, wszystkich pozostałych świętych dziewic i męczenników, Maria Magdalena, Elżbieta, Jadwiga, Wszystkich Świętych, Dzień

- Zaduszny, Boże Ciało, oktawy wymienionych świąt, poświęcenie kościoła
6. Odmówienie w pozycji klęczącej 5 razy *Ojcze nasz*, 7 razy *Zdrowaś Mario* przed ołtarzem głównym bądź ołtarzem św. Katarzyny, nawiedzenie cmentarza, modlitwa za zmarłych, modlitwy za pokój w królestwie polskim, wsparcie, udział w procesjach, towarzyszenie kapłanowi zdążającemu z Najświętszym Sakramentem do chorych, odmówienie w postawie klęczącej, na dźwięk wieczornych dzwonów modlitw w intencji pokoju, udział we mszach i nabożeństwach, uczczenie [ucałowanie] relikwii w kościele, wsparcie
 7. 40 dni
 8. —
 9. W. Kłapkowski, *Działalność kościelna biskupa Wojciecha Jastrzębca*, Warszawa 1932, dok. nr 7, s. 106–108; G. Lichończak-Nurek, *Wojciech herbu Jastrzębiec arcybiskup i mąż stanu (ok. 1362–1436)*, Kraków 1996, s. 123

581.

1. 1415, 10 sierpnia
2. Marek bp Crisopolis, sufragan płocki
3. Płock
4. Kościoły, kaplice, cmentarze dominikanów w prowincji gnieźnieńskiej
5. —
6. Wsparcie, udział we mszach, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk dzwonów 3 razy *Ojcze nasz* z Pozdrowieniem Anielskim, udział w egzekwiach pogrzebowych braci z prowincji gnieźnieńskiej, wsparcie biednych, jałmużna dla braci którzy biorą udział w obradach kapituły
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 28 r-v; ibidem, rkps Kr 23, s. 74–75; ZDKiDK, I, nr 211, s. 362–363

582.

1. 1417–1431
2. Marcin V
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie

NMP, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Wszystkich Świętych, Franciszek, Antoni, Klara, Elżbieta, translacje ich relikwii

6. —
7. 50 lat, 12 kwadragen
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k.120 v

583.

1. 1418
2. Mikołaj abp gnieźnieński
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

584.

1. 1418, 17 stycznia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Książę Siemowit IV mazowiecki, Aleksandra księżna, prawo posiadania ołtarza przenośnego, prawo odprawiania mszy na terenie objętym interdyktem
5. —
6. Udział we mszach
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. BP, IV, nr 175, s. 33

585.

1. 1418, 1 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół premonstratensów w Nowym Sączu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpie-

nie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach

6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. BP, IV, nr 230, s. 42–43

586.

1. 1418, 4 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Szpital pw. św. Elżbiety we Lwowie
5. —
6. Wsparcie, jałmużna dla biednych przebywających w szpitalu
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 32; ibidem, rkps 8473, s. 9–10; ibidem, rkps 8481, s. 6; BP, IV, nr 232, s. 43

587.

1. 1418, 12 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół pw. św. Mikołaja w Tarczynie w diecezji poznańskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. Najprawdopodobniej błędny regest, podana jedynie liczba 100 dni, zwyczajowo 100 dni udzielano jedynie w czasie oktaw wymienionych świąt
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8481, s. 15; BP, IV, nr 246, s. 45

588.

1. 1418, 13 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Szpital w Olkusz
5. —
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 247, s. 45

589.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Jemielnicy w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, Wszystkich Apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

590.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Trzepowie w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł,

dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt

6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

591.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Ciachcinie w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

592.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Łęgu w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —

7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

593.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Łętowie w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

594.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Płońsku w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —

9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

595.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Jońcu w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

596.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Dzierżeninie w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

597.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny NMP w Pułtusk
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

598.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Szwelicach w diecezji plockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

599.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja

4. Kościół parafialny w Szelkowie w diecezji plockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

600.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Obrytach w diecezji plockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

601.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Pniewie w diecezji plockiej

5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

602.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Wyszku w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

603.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Brańszczyku w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja

błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt

6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

604.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Broku w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

605.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Bądkowie w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel,

wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt

6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

606.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Cirnitello (?) w diecezji plockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

607.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Ruzach w diecezji plockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP,

Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt

6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 255, s. 47

608.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Trąbinie w diecezji plockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

609.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Jastrzębiu w diecezji plockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —

7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

610.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Grażawach w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

611.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Brzeziu w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —

9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

612.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Górnicy w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

613.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Kajokowej w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

614.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Szrensku [Szreńsk] w diecezji płockiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

615.

1. 1418, 15 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Szpital pw. Świętej Trójcy w Płocku
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Czwartek, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, procesja błagalna [zapewne procesja błagalna 3 dni krzyżowe przed Wniebowstąpieniem], Zielone Świątki, Boże Ciało, Jan Chrzciciel, wszystkich apostołów, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Michał Archanioł, dni świętych patronów kościoła, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 35–36, 49; BP, IV, nr 255, s. 47

616.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja

4. Kościół parafialny w Jemielnicy w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

617.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Trzepowie w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

618.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Ciachcinie w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

619.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Łęgu w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

620.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Łętowie w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni

6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

621.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Płońsku w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

622.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Jońcu w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

623.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Dzierżeniu w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

624.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny NMP w Pułtusk
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

625.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Szwelicach w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

626.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Szelkowie w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

627.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Obrytach w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

628.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Pniewie w diecezji płockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

629.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V

3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Wyszkanie w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

630.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Brańszczyku w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

631.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Broku w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

632.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Bądkowie w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

633.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Cirmitello (?) w diecezji płockiej

5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

634.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Ruzach w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

635.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Trąbinie w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

636.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Jastrzębiu w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

637.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Grążawach w diecezji płockiej
5. Patroni świętyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen

8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

638.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Brzeziu w diecezji plockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

639.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Górnicy w diecezji plockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

640.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Kajokowej w diecezji plockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

641.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Kościół parafialny w Szreńsku w diecezji plockiej
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

642.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Szpital pw. Świętej Trójcy w Płocku
5. Patroni świątyni
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 267, s. 49

643.

1. 1418, 29 kwietnia
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Książę Siemowit IV mazowiecki, Aleksandra księżna
5. —
6. Udział w nabożeństwie odprawionym przy ołtarzy przenośnym
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. BP, IV, nr 268, s. 49

644.

1. 1418, 5 maja
2. Marcin V
3. Konstancja
4. Zatwierdzenie bulli papieskich nadanych królom Polski z przywilejami dotyczącymi walki z niewiernymi, saracenami, heretykami
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AGAD, rkps BOZ sygn. 30, s. 13

645.

1. 1418, 27 sierpnia
2. Marcin V
3. Genewa
4. Katedra miednicka na Żmudzi
5. Piotr, Paweł Apostołowie, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie budowy
7. 5 lat
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 61; Cod. Med., nr 25, s. 58–59; BP,

IV, nr 327, s. 60; Kod. dypl. kat. wil., nr 76, s. 106–107

646.

1. 1418, 27 sierpnia
2. Marcin V
3. Genewa
4. Kościół pw. Świętego Ducha w Wilnie
5. Piotr, Paweł Apostołowie, oktawy wymienionych święt
6. Wsparcie
7. 3 lata
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 61; Cod. Med., nr 25, s. 58–59; BP, IV, nr 327, s. 60; Kod. dypl. kat. wil., nr 76, s. 106–107

647.

1. 1419, 25 stycznia
2. Maciej bp przemyski
3. Przemysł
4. Bractwo w Pilźnie
5. —
6. Msze brackie, udział w pogrzebach konfratrów
7. 40 dni
8. —
9. Premislia Sacra, s. 84–85

648.

1. 1419, 1 kwietnia
2. Marcin V
3. Florencja
4. Kościół pw. Krzyża Świętego na Łysej Górze
5. Nawiedzenie NMP, oktawa
6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 83, rkps 4951, k. 344, rkps 5117, k. 193; BP, IV, nr 421, s. 77–78; AKH, t. 9, s. 196

649.

1. 1420, styczeń
2. Mikołaj Trąba abp gnieźnieński
3. —
4. Ogłoszenie statutów synodalnych
5. —

6. Udział we mszy rozpoczynającej obrady synodu prowincjonalnego

7. 40 dni

8. —

9. *Statuty synodalne Wieluńsko-Kaliskie Mikołaja Trąby z r. 1420*, Z materiałów przysposobionych przez B. Ulanowskiego uzupełnili i wydali J. Fijałek, A. Vetulani, Kraków 1915–1920–1951, pkt De officio ordinari, s. 31–32; *Statuta primatis Pol. Nicoali II Trąba a. 1420*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 197

650.

1. 1420, styczeń

2. Mikołaj Trąba abp gnieźnieński

3. —

4. Ogłoszenie statutów synodalnych

5. —

6. Udział w liturgii, ukłonienie podczas podniesienia, ukłonienie, gdy kapłan udaje się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie modlitw: *Ojcze nasz*, Pozdrowienie Anielskie; towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem

7. 40 dni

8. —

9. *Statuty synodalne Wieluńsko-Kaliskie Mikołaja Trąby z r. 1420*, Z materiałów przysposobionych przez B. Ulanowskiego uzupełnili i wydali J. Fijałek, A. Vetulani, Kraków 1915–1920–1951, s. 32; *Statuta primatis Pol. Nicoali II Trąba a. 1420*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 198

651.

1. 1420, styczeń

2. Mikołaj Trąba abp gnieźnieński

3. —

4. Ogłoszenie statutów synodalnych

5. —

6. Udział w ceremonii ogłaszania kary ekskomuniki

7. 40 dni

8. —

9. *Statuty synodalne Wieluńsko-Kaliskie Mikołaja Trąby z r. 1420*, z materiałów przysposobionych przez B. Ulanowskiego

uzupełnili i wydali J. Fijałek, A. Vetulani, Kraków 1915–1920–1951, s. 109; *Statuta primatis Pol. Nicoali II Trąba a. 1420*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 250; zob. też: *Antiquissimae Constitutiones Synodales Provinciae Gneznensis Maxima ex parte nunc Primum e codicibus Manuscripts typis mandatae*, wyd. R. Hube, Petropoli 1856, pkt 2, s. 12

652.

1. 1420, styczeń
2. Mikołaj Trąba abp gnieźnieński
3. —
4. Ogłoszenie statutów synodalnych
5. —
6. Osoby zmarłe i pochowane w kościołach parafialnych, cmentarzach przykościelnych
7. 40 dni
8. —
9. *Statuta primatis Pol. Nicoali II Trąba a. 1420*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 217; W. Wójcik, *Prawo cmentarne w Polsce do połowy XVI w.*, „Polonia Sacra”, R.10: 1958, nr 2, s. 180

653.

1. 1420, 1 marca
2. Marcin V
3. Florencja
4. Krucjata przeciwko husytom, wiklefiŝtom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 2026, s. 233; De origine, progressu, nr 85, s. 62–63

654.

1. 1420, 16 kwietnia
2. Marcin V
3. Florencja
4. Kościół parafialny pw. NMP i św. Jana Ewangelisty w Pilicy
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen

8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 156, 161; BP, IV, nr 651, s. 122

655.

1. 1420, 16 kwietnia
2. Marcin V
3. Florencja
4. Kaplica pw. Trójcy Świętej na zamku w Łańcucie
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 156, 161; BP, IV, nr 652, s. 122

656.

1. 1420, 12 lipca
2. Marcin V
3. Florencja
4. Kolegiata NMP w Kaliszu
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 172; BP, IV, nr 700, s. 132

657.

1. 1420, 13 lipca
2. Wojciech bp krakowski
3. Bodzentyn
4. Erygowanie bractwa szewców w Bodzentynie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. BWSDS, rkps G 1034, odpis nr 1 [odwrocie nr 115]; ZDKiDK, II, nr 234, s. 46–48; J. Wiśniewski, *Dekanat ilżecki*, Radom 1909–1911, s. 1–3

658.

1. 1420, 22 września
2. Mikołaj abp gnieźnieński
3. Kalisz
4. Opactwo benedyktynów w Lubiniu

5. —
6. Odmówienie *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario, Credo, wsparcie*
7. 40 dni
8. —
9. BR, rkps 390, k. 10 v [pod datą 1422]; KDW, VIII, nr 894, s. 160

659.

1. 1420
2. Andrzej bp poznański
3. —
4. Opactwo benedyktynów w Lubiniu
5. —
6. Nawiedzenie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. BR, rkps 390, k. 10 v

660.

1. 1421, 19 [miesiąc nieznany]
2. Andrzej bp poznański
3. Krobia
4. Erygowanie altarii pw. Wniebowzięcia NMP w kościele parafialnym w Cielczy
5. —
6. Udział we mszach ku czci NMP odprawianych przez altarzystów wspomnianego ołtarza
7. 40 dni
8. —
9. KDW, V, nr 331, s. 312

661.

1. 1421, 22 luty
2. Jan abp lwowski
3. Lwów
4. Krzyż na moście na przedmieściu Lwowa, przy drodze do Halicza
5. —
6. Odmówienie przy krzyżu modlitw: 5 razy *Ojciec nasz* na pamiątkę 5 ran Jezusa, 7 razy *Zdrowaś Mario* na pamiątkę 7 radości NMP, Modlitwy Pańskiej i Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. —
9. AGZ, IV, nr 52, s. 106; T.M. Trajdos, *Kościół katolicki na ziemiach ruskich Korony i Litwy za panowania Władysława II Ja-*

gielly (1386–1434), t. I, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1983, s. 256

662.

1. 1421, 11 marca
2. Mikołaj Trąba abp gnieźnieński
3. Uniejów
4. Archidiaconat kaliski [prałaci, kanonicy, wikariusze, proboszczowie] polecenie odprawiania nabożeństw w intencji pokoju i jedności Kościoła; każdego dnia podczas odmawianej modlitwy o pokój w Kościele, 3 msze w tygodniu za pokój i jedność Kościoła [jedna msza w poniedziałek, druga w środę, trzecia w piątek]
5. —
6. Udział w modlitwach za pokój Kościoła, odmówienie w pozycji klęczącej modlitw 5 razy Modlitwy Pańskiej, 7 razy *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. *Rozporządzenie arcybiskupa gnieźnieńskiego Mikołaja Trąby z r. 1421*, wyd. W. Kłapkowski, „Kwartalnik Historyczny”, R. 46: 1932, s. 149–151

663.

1. 1421, 21 marca
2. Andrzej Łaskarzyc bp poznański
3. Poznań
4. Kazanie wygłoszone w katedrze poznańskiej nawołujące wiernych do obrony wiary, walki z heretykami [kazanie związane było z akcją głoszenia odpustów dla uczestników krucjaty skierowanej przeciwko husytom]
5. —
6. Udział w walkach w obronie wiary
7. Odpust zupełny
8. —
9. *Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta*, wyd. B. Ulanowski, vol. II: *Acta Iudiciorum ecclesiasticorum dioecesis gneznensis et poznaniensis (1403–1530)*, Kraków 1902, nr 970, s. 470; J. Drabina, *Episkopat polski wobec husytyzmu*, w: *Polskie echa husytyzmu. Materiały z konferencji naukowej Kłodzko, 27–28 września 1996*, red. S. Bylina, R. Gładkiewicz, Warszawa 1999, s. 68

664.

1. —
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski, Mikołaj z Brześcia inkwizytor
3. —
4. Wierni wspomagający działania inkwizycji w walce z herezją
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. W. Szymborski, *Uwagi o odpustach związanych z średniowieczną inkwizycją w Polsce*, w: *Inkwizycja papieska w Europie środkowo-wschodniej*, red. Paweł Kras, Kraków 2010, s. 259 – za zwrócenie uwagi na ten dokument serdecznie dziękuję dr. hab. Pawłowi Krasowi

665.

1. 1421, 11 maja [data obrad kapituły generalnej, podczas której ogłoszono odpust związany z udziałem w obradach następnej kapituły]
2. —
3. —
4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w konwencie w Kolonii w czasie Zielonych Świątek w 1423 r.
5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej braci kaznodziejów
7. Odpust zupełny
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 180

666.

1. 1421, 16 sierpnia
2. Marcin V
3. Tibure
4. Władysław Jagiełło
5. —
6. Walka z Turkami
7. —
8. —
9. BP, IV, nr 879, s. 163–164

667.

1. 1422, 25 marca
2. Andrzej Łaskarzyc bp poznański
3. Rozdrażewo

4. Kaplica pw. Świętego Ducha, św. Marii Magdaleny, wdów przy szpitalu w Koźminie
5. —
6. Osoby obecne przy poświęceniu na mszach porannych, wieczornych, nieszpiorach, oktawa, odśpiewanie *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Mario*, ofiara na rzecz ubogich przebywających w szpitalu
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; pergamin uszkodzony
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 22; KDW, V, nr 352, s. 330

668.

1. 1422, 21 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. Zofia królowa Polski
5. —
6. Udział w nabożeństwie w obecności królowej w główne święta
7. 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8481, s. 49; BP, IV, nr 1046, s. 193

669.

1. 1422, 21 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. Julianna wielka księżna Litwy
5. —
6. Udział w nabożeństwie w obecności księżnej w główne święta
7. 100 dni
8. —
9. BP, IV, nr 1047, s. 193

670.

1. 1423
2. Jakub z Korzkwi bp płocki
3. —
4. Ogłoszenie statutów synodalnych
5. —
6. Towarzystwo kapłanowi udającym się do chorych z Najświętszym Sakramentem, powrót z kapłanem do kościoła
7. 100 dni
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VI *Synody diecezji płockiej*

kiej i ich statuty, Warszawa 1952, pkt 32, s. 248

671.

1. 1423
2. Jakub z Korzkwi bp płocki
3. —
4. Ogłoszenie statutów synodalnych
5. Procesja w piątki przed lub po mszy w katedrze i kościołach parafialnych diecezji płockiej
6. Udział w procesji, odśpiewanie antyfony o Świętym Krzyżu oraz responsorium bądź antyfony ku czci patrona świątyni, dookoła której odbywała się procesja, bądź antyfony ku czci NMP z antyfoną *Da pacem*; odmówienie modlitw w intencji pokoju: *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VI *Synody diecezji płockiej i ich statuty*, Warszawa 1952, pkt 33, s. 249–250

672.

1. 1423
2. Jakub z Korzkwi bp płocki
3. —
4. Ogłoszenie statutów synodalnych
5. —
6. Odśpiewanie antyfon
7. 40 dni
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VI *Synody diecezji płockiej i ich statuty*, Warszawa 1952, pkt 37, s. 255–257

673.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo Kapłanów w Zatorze
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 12 V 1378 r.
9. AKMK, *Acta Episcopalia*, t. 101, s. 267–277; ZDKiDK, I, nr 74, s. 107–110; Statuty Zator, s. 260–264

674.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Kościół pw. św. Pawła poza murami Sandomierza, konsekrowany przez sufragana bp krakowskiego
5. —
6. Nabożeństwa, wsparcie, odmówienie w pozycji klęczącej przed dowolnym ołtarzem Modlitwy Pańskiej i Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 7759 II, k. 220 r-v

675.

1. —
2. —
3. —
4. Kraków, Kazimierz polecenie głoszenia kazań zachęcających do udziału we mszy w kościele NMP w Krakowie i procesji do katedry krakowskiej, w której wystawione były relikwie, niegdyś przechowywane w Pradze
5. —
6. Udział w procesji
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 7759, II, k. 141 v

676.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. Święta zakonne
6. —
7. —
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

677.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. —
6. Nabożeństwa w piątki, udział w procesji z Najświętszym Sakramentem

7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

678.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Wawrzyńca w Wojniczu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 77 v

679.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. Narodzenia NMP w Borzęcinie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 80 v

680.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Marii Magdaleny w Szczepanowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 84 v

681.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Łękawicy
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 14 r

682.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo przy kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja Apostoła w Łapanowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 66 r

683.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. Świętej Trójcy w Rzezawie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 86 v–87 r

684.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo ubogich przy kościele parafialnym pw. św. Prokopa w Jodownikach [Jadowniki koło Brzeska]
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 93 r

685.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo tragarzy przy kościele parafialnym pw. św. Klemensa męczennika w Wieliczce
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Wzmianka o nadanych odpustach przez Zbigniewa kardynała i biskupa oraz od abp. Esztergon oraz legata Rudolfa
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 227 v

686.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo kopaczy soli w Wieliczce
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Wzmianka w wizytacji o nadanych odpustach przez Zbigniewa kardynała i biskupa oraz od kardynała Angelo, Rudolfa biskupa i legata oraz Baptysty biskupa, zatwierdzone następnie przez kardynała Fryderyka
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 228 r

687.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Bractwo przy kościele parafialnym pw. 10 tys. Męczenników w Niepołomicach
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 7, k. 236 r

688.

1. 1423–1455
2. Kardynał Pilei
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. Święta Maryjne, święta zakonne
6. —
7. 100 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

689.

1. 1423, 7 stycznia
2. Wojciech Jastrzębiec bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Boże Ciało, oktawy
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych konfratrów z Najświętszym Sakramentem,

wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa

7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 15 IV 1347 r.
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 266

690.

1. 1423, 1 lutego
2. Wojciech Jastrzębiec bp krakowski
3. Kraków
4. Odnowienie statutów Bractwa Polskiego przy kościele augustianów na Kazimierzu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopiski kolejnych nadań odpustów z lat 1423, 1424, 1423
9. APKr, Aug. 171; ibidem, 176; ibidem, Aug. 233, k. 32 r; NPH, fot., sygn. 3872 II; Kod. kat. Krak., II, nr 613, s. 487–490

691.

1. 1423, 4 lutego
2. Jarosław bp laodycejski
3. Kraków
4. Bractwo przy kościele augustianów na Kazimierzu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek pod pliką dokumentu z 1 lutego 1423 r.
9. APKr, Aug. 171; NPH, fot., sygn. 3872 II; Kod. kat. Krak., II, nr 613, s. 490

692.

1. 1423, 5 lutego
2. Marcin V
3. Rzym
4. Katedra poznańska
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 286

693.

1. 1423, 6 lutego

2. Jan bp dagneński
3. Kraków
4. Bractwo przy kościele augustianów na Kazimierzu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek pod pliką dokumentu z 1 II 1423 r.
9. APKr, Aug. 171; NPH, fot., sygn. 3872 II; Kod. kat. Krak., II, nr 613, s. 490

694.

1. 1423, 23 lipca
2. Wojciech Jastrzębiec bp krakowski
3. Ilża
4. Bractwo tkackie przy kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AKKS, dok. perg. 45; ZDKiDK, II, nr 245, s. 73–74; Kiryk, Katalog dok., nr 45, s. 25–26; Wiśniewski, Radom, s. 46–47

695.

1. 1423, 27 października
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół szpitala pw. Świętego Ducha w Koźminie w diecezji poznańskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 1 rok, 40 dni, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, IV, nr 1242, s. 226–227

696.

1. 1423, 27 października
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Małgorzaty w Rozdrażewie
5. Małgorzata
6. —
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. BP, IV, nr 1243, s. 227

697.

1. 1423, 1 grudnia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Władysław Jagiełło, 25 osób
5. —
6. Nawiedzenie kościołów wyznaczonych przez spowiednika, przez tyle dni, ile wyznaczy spowiednik
7. Odpust jubileuszowy w Rzymie, odpust zupełny
8. —
9. Cod. ep. Vitoldi, nr 1116, s. 611–612; BP, IV, nr 1263, s. 230

698.

1. 1423, 1 grudnia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Witold wielki książę litewski, 15 doradców
5. —
6. Nawiedzenie kościołów wyznaczonych przez spowiednika, przez tyle dni, ile wyznaczy spowiednik
7. Odpust jubileuszowy w Rzymie, odpust zupełny
8. —
9. BP, IV, nr 1264, s. 230; Index XV, nr 1469, s. 171 [pod datą 1425 r]; Cod. ep. Vitoldi, nr 1117, s. 612; Liber canc S. Ciołek, cz. 1, nr 128, s. 204–205

699.

1. 1423, 30 grudnia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Małgorzaty w Szadzimie w diecezji gnieźnieńskiej

5. Święta określone przez kancelarię apostolską, oktawy wymienionych święt
6. —
7. 4 lata, 4 kwadrageny
8. —
9. BP, IV, nr 1276, s. 232

700.

1. 1423, 30 grudnia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Małgorzaty w Kościelcu w diecezji wrocławskiej
5. Małgorzata
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 1277, s. 232

701.

1. 1423, 30 grudnia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kolegiata NMP w Kaliszu
5. Wniebowzięcie NMP
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 1279, s. 232

702.

1. 1424, 1 stycznia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kaplica pw. Ofiarowania NMP, Bożego Ciała, św. Szczepana pierwszego męczennika w katedrze krakowskiej
5. Piątki 2 lata, niedziele 2 lata i 2 kwadrageny, Ofiarowanie NMP 1 rok
6. —
7. 2 lata; 2 lata, 2 kwadrageny; 1 rok
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 287; ibidem rkps LP 2, k. 12 v; ibidem, LP 4, k. 37 v–38 r; ibidem, rkps LP 5-1, nr 14, k. 4 v; k. 28 r–28 v; ZDKiDK, II, nr 246, s. 74–75; BP, IV, nr 1280, s. 232–233

703.

1. 1424, 23 stycznia
2. Marcin V

3. Rzym
4. Kościół pw. Wniebowzięcia NMP, św. Andrzeja Apostoła, św. Benedykta Wyznawcy w Gosławicach w diecezji gnieźnieńskiej
5. Święta określone przez kancelarię apostolską
6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. BP, IV, nr 1292, s. 235

704.

1. 1424, 23 stycznia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Doroty w Licheniu w diecezji gnieźnieńskiej
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, Dorota
6. —
7. 1 rok, 1 kwadrageną
8. —
9. BP, IV, nr 1293, s. 235

705.

1. 1424, 14 marca
2. Jan bp wrocławski
3. Kraków
4. Bractwo przy kościele augustianów w Kazimierzu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek pod pliką dokumentu z 1 II 1423 r.
9. APKr, Aug. 171; NPH, fot., sygn. 3872 II; Kod. kat. Krak., II, nr 613, s. 490

706.

1. 1424, 23 czerwca
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Bobowa
4. Erygowanie bractwa bartników przy kościele parafialnym w Grybowie
5. Wszystkie główne święta: Wielkanoc, Zielone Świątki, Narodzenie Pańskie, wszystkie święta Maryjne, wszystkie święta apostołów, Stanisław, Wojciech, Katarzyna, Małgorzata, Barbara, Dorota, Urszula, Agnieszka
6. —
7. 40 dni

8. Na odwrocie miało się znajdować nadanie odpustów udzielone przez Dominika bp. laodycejskiego, sufragana krakowskiego; dopiski dwóch bp z dnia 27 VI 1445 r. i 22 VII 1465 r.
9. ZDKiDK, II, nr 249, s. 79–81; J. Sygański, *Historia Nowego Sącza*, t. III Zabytki dziejowe miasta, Lwów 1902, dodatek nr 22, s. 235–238; Koczerska, Zbigniew Oleśnic-ki, nr 5, s. 316

707.

1. 1425, 18 lipca [przypadał we środę, dokument datowany na piątek]
2. Wojciech Jastrzębiec abp gnieźnieński
3. Boryslawice zamek
4. Klasztor i kościół paulinów na Jasnej Górze
5. —
6. Odmówienie modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AJG, rkps 2096, k. 4 r; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 87, s. 160–161

708.

1. 1425, 23 lipca
2. Marcin V
3. Rzym
4. Szpital w Wieliczce
5. Święta określone przez kancelarię apostolską
6. Nawiedzenie szpitala w czwartki, kiedy ubodzy przebywający w szpitalu przyjmują komunię św., jałmużna, wsparcie
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 350; BP, IV, nr 1567, s. 284

709.

1. 1425, 25 lipca
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Małgorzaty w Kościelcu we wrocławskiej diecezji
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, Małgorzata
6. Pomoc przy odbudowie kościoła, wsparcie
7. —

8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8471, s. 350; BP, IV, nr 1570, s. 285

710.

1. 1425, 26 lipca
2. Marcin V
3. Rzym
4. Szpital w Wieliczce
5. —
6. Odpust dla składających datki, jałmużnę, wsparcie
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. BP, IV, nr 1571, s. 285

711.

1. 1425, 30 lipca
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Piotra i Pawła paulinów w Beszowej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świętki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świętkach
6. —
7. 3 lata, 3 kwadrageny oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świętkach 100 dni
8. —
9. BP, IV, nr 1575, s. 286

712.

1. 1425, 17 września
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół pw. Narodzenia NMP w Radzewie w diecezji poznańskiej
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, Narodzenie NMP
6. —
7. Odpust zwyczajowy

8. —

9. BP, IV, nr 1605, s. 292

713.

1. 1425, 18 października

2. Marcin V

3. Rzym

4. Kościół NMP paulinów na Jasnej Górze

5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach

6. —

7. 3 lata, 3 kwadrageny, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni

8. —

9. BP, IV, nr 1610, s. 292–293

714.

1. 1426, 19 maja [data obrad kapituły generalnej, podczas której ogłoszono odpust]

2. Mikołaj V

3. —

4. Wierni, którzy udzielą wsparcia królowi Cypru w walce z Saracenami; papież zwalniał wiernych od wypełnienia ślubu bądź pokuty polegającej na odbyciu pielgrzymki do Grobu Pańskiego w zamian za przekazanie posłańcom króla Cypru, bądź osobom wybranym przez prowincjałów dominikańskich, środków pieniężnych, które wydaliły na dotarcie i powrót do Jerozolimy

5. —

6. Wsparcie

7. Odpust zupełny, prawo wybrania spowiednika, który posiada przywilej odpuszczenia wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), otrzymanie takich przywilejów jak pielgrzymi, którzy osobiście nawiedzili Grób Pański

8. —

9. ACGOP, t. III, s. 195–196

715.

1. 1426, 19 maja [data obrad kapituły generalnej, podczas której ogłoszono odpust związany z udziałem w obradach następnej kapituły]

2. —

3. Bolonia

4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w prowincji w Hiszpanii w czasie Zielonych Świątek

5. —

6. Udział w obradach kapituły generalnej

7. Odpust [za udział w obradach przyznawano odpust zupełny]

8. —

9. ACGOP, t. III, s. 202

716.

1. 1426, 22 września

2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski

3. Kraków

4. Potwierdzenie założenia bractwa w kościele pw. Krzyża Świętego w Żarnowcu przez Michała bp. kijowskiego

5. —

6. Odmówienie w pozycji kłęczącej *Ojcze nasz* z *Pozdrowieniem Anielskim, Zdrowaś Mario*, udział we mszy brackiej, jałmużna, modlitwy w intencji króla i bp

7. 40 dni

8. —

9. KDM, IV, nr 1241, s. 231–233; Wiśniewski, Olkusz, s. 500–501, 512–514; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 11 a, s. 319

717.

1. 1426, 22 września

2. Michał Trestka bp kijowski

3. —

4. Bractwo w kościele pw. Krzyża Świętego w Żarnowcu

5. —

6. Odmówienie w pozycji kłęczącej *Ojcze nasz* z *Pozdrowieniem Anielskim, Zdrowaś Mario*, udział we mszy brackiej, jałmużna, modlitwy w intencji króla i bp

7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z dnia 22 IX 1426 r. wydanym przez Zbigniewa bp krakowskiego

9. KDM, IV, nr 1241, s. 232; Wiśniewski, Olkusz, s. 514

718.

1. 1426, 8 lipca
2. Wojciech Jastrzębiec abp gnieźnieński
3. Poznań
4. Kościół klasztorny w Lubiniu i kościół parafialny pw. św. Marcina Wyznawcy w Starym Gostyniu
5. Niedziele bądź inne święta
6. Odmówienie modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 7 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. BR, rkps 390, k. 10 v; Perzanowski, Lubień, nr 160, s. 214–215

719.

1. 1427
2. Jan bp dagneński
3. —
4. Bractwo w kościele pw. Krzyża Świętego w Żarnowcu
5. —
6. Odmówienie w pozycji klęczącej *Ojcze nasz* z Pozdrowieniem Anielskim, *Zdrowaś Mario*, udział we mszy brackiej, jałmużna, modlitwy w intencji króla i bp
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 22 IX 1426 r. wydanym przez Zbigniewa Oleśnickiego bp krakowskiego
9. KDM, IV, nr 1241, s. 232; Wiśniewski, Olkusz, s. 514

720.

1. 1427, 10 stycznia
2. Stanisław Pawłowski bp płocki, Michał Trestka bp kijowski
3. Wilno
4. Kościół parafialny pw. św. Jana w Wilnie
5. Nawiedzenie każdego dnia w ciągu roku, niedziele, dni świąteczne
6. Wsparcie, odmówienie w pozycji klęczącej: *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. LMAB, F 3-66; Jasas, nr 32, s. 29

721.

1. 1427, 13 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. Ołtarz pw. Krzyża Świętego w katedrze w Wilnie
5. Wielki Piątek, Zmartwychwstanie Pańskie
6. Wsparcie
7. 1 rok
8. Ozdobny inicjał
9. LMAB, F 6-13; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8481, s. 153; Kod. dypl. kat. wil., nr 96, s. 123–124; BP, IV, nr 1951, s. 358; Jasas, nr 33, s. 29

722.

1. 1427, 13 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. Katedra w Wilnie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Stanisław [patron katedry], Wszystkich Świętych; oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. Udział w nabożeństwach i kazaniach w czasie wspomnianych świąt
7. 1 rok
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8481, s. 153; Kod. dypl. kat. wil., nr 97, s. 124–125; BP, IV, nr 1952, s. 358

723.

1. 1427, 13 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. Katedra w Wilnie
5. Stanisław
6. Wsparcie
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —

9. Kod. dypl. kat. wil., nr 98, s. 125–126; BP, IV, nr 1953, s. 358

724.

1. 1427, 15 maja
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Melsztyn
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Święta patronów kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr, Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stephanus, Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Wacław, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gaweł, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Łucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i dni świąteczne
6. Udział we mszy, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, odmówienie modlitw [w dowolnym miejscu] w intencji biskupa zatwierdzającego nadanie, Jana Pacosława pana z Rzeszowa, jego rodziców, dobrodziejów, których dusze przebywają w czyśćcu
7. 40 dni
8. Zatwierdzenie i nadanie odpustu w transumpcie Jana z Rzeszowa z 14 III 1480 r.
9. APKr, oddz. I AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 87–90; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 18, s. 323

725.

1. 1428
2. Marcin V
3. —
4. Odpust dla katedry w Przemyślu
5. Boże Ciało
6. —
7. —
8. —
9. Premislia Sacra, s. 88

726.

1. 1428, 8 kwietnia

2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie fundacji bractwa przy klasztorze augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. —
6. Msze brackie, modlitwy o zjednoczenie Kościoła, pokój dla Królestwa Polskiego
7. 40 dni
8. —
9. APKr, Aug. 176; ZDKiDK, II, nr 282, s. 131–133; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 25, s. 326–327

727.

1. 1428, 20 sierpnia
2. Marcin V
3. Genazzano
4. Kościół klarysek pw. św. Andrzeja w Krakowie
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, oktawy wymienionych świąt
6. Wsparcie, jałmużna
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 2187, s. 404–405

728.

1. 1428, 29 września
2. Marcin V
3. Rzym
4. Szpital pw. Świętego Ducha, św. Elżbiety we Lwowie
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, poświęcenie szpitala, patronów szpitala
6. Wsparcie
7. 3 lata
8. —
9. BP, IV, nr 2193, s. 406

729.

1. 1428, 29 września
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kaplica pw. Trójcy Świętej na zamku królewskim w Sieradzu w diecezji gnieźnieńskiej
5. Święta określone przez kancelarię apostolską, poświęcenie kaplicy
6. —

7. 3 lata
8. —
9. BP, IV, nr 2193, s. 406

730.

1. 1429, 25 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. —
5. Odpust z okazji święta Bożego Ciała
6. —
7. —
8. —
9. Sprawozdanie Szwecja, nr 13, s. 31

731.

1. 1429, 26 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. —
5. Boże Ciało, udział w nabożeństwach, modlitwa poranna 100 dni, msza, pierwsze nieszpory, II nieszpory, godziny kanoniczne; oktawy, udział w nabożeństwie sprawowanym przez bp, prałatów, przełożonych za msze poranne 200 dni, za msze 200, nieszpory 200, pozostałe godziny kanoniczne 80 dni, oktawy dni za msze poranne, msze, nieszpory również 100, za pozostałe godziny kanoniczne 40, udział w procesji z Najświętszym Sakramentem w święto i jego oktawę z odmówieniem modlitw za pokój Kościoła, udział w komunii — 100 dni, za towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem — 100 dni
6. Wierni uczestniczący w procesji z okazji Bożego Ciała; ponowne zatwierdzenie bulli odpustowej z okazji święta Bożego Ciała nadanej przez papieża Urbana
7. 100 dni, 40 dni, 80 dni
8. —
9. BJ, rkps 389, k. 263 v–264 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061 IV, s. 35–37; Miechovia, s. 437–439; *Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, cz. I dokumenty oznaczone sygnaturami alfabetycznymi, oprac. bp. W. Urban, Rzym 1970, nr 1187, s. 241; *Prompta Bibliotheca*, t. 4, kol. 512, 577–578

732.

1. 1429, 26 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. —
5. Nabożeństwa i procesje z Przenajświętszym Sakramentem
6. —
7. —
8. —
9. ZDKiDK, II, nr 292, s. 146

733.

1. 1429, 26 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. Zatwierdzenie odpustów przez Urbana IV z okazji święta Bożego Ciała wraz z nadaniem dalszych indulgencji
5. Czwartek po oktawie Zielonych Świątek, msza poranna od pierwszych nieszporów 100 dni, msza druga 100 dni, pozostałe godziny kanoniczne 40 dni, oktawy mszy i nieszporów 100 dni, uczczenie Najświętszego Sakramentu 100 dni, procesja z niesieniem Najświętszego Sakramentu przez bp, prałatów 200, msze w tym dniu 200 dni, pozostałe godziny kanoniczne 80 dni, oktawa procesji msze poranne, nieszpory 100 dni, pozostałe godziny kanoniczne — 40 dni, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem — 100 dni
6. —
7. 100 dni, 200 dni, 80 dni, 40 dni
8. —
9. AGZ, VIII, nr 52, 81–83; *De origine, progressu*, s. 159, 164–165, 167

734.

1. 1429, 29 maja
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Piotra i Jakuba w Dobrzechowie w diecezji krakowskiej
5. —
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 2298, s. 428

735.

1. 1429, 27 listopada
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. Wsparcie kościoła
7. 3 lata, 3 kwadrageny, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 95, s. 174–175, nr 96, s. 175–176; BP, IV, nr 2390, s. 443

736.

1. 1429, 13 grudnia
2. Marcin V
3. Rzym
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Święta określone przez kancelarię apostołską
6. Wsparcie przy budowie murów
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. BP, IV, nr 2403, s. 445–446

737.

1. 1430, 8 czerwca
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Złota
4. Erygowanie Bractwa [ubogich] Literackiego w Koprzywnicy
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; na odwrocie potwierdzenie przez bp Piotra Tomickiego na i pod zakładką dalsze nadania bp: Andrzeja abp. gnieźnieńskiego — data nieczytelna z po-

wodu ubytku w dokumencie, Piotra Tomickiego bp. krakowskiego i Jana sufragana krakowskiego — data nieczytelna umieszczona na zgięciu dokumentu

9. AKKS, dok. perg. 51; ZDKiDK, II, nr 298, s. 158–160; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 33, s. 331; Kiryk, Katalog dok., nr 51, s. 28

738.

1. 1430, 21 września [dokument wydany jako feria sexta ipso die beati Mathie Apostoli — w tym roku dzień św. Mateusza przypadał na czwartek, w 1431 r. przypadał na piątek]
2. Wojciech Jastrzębiec abp gnieźnieński, prymas
3. Radom
4. Ołtarz pw. Krzyża Świętego w kaplicy przy kościele parafialnym w Radomiu
5. —
6. Wsparcie, msza przed ołtarzem, odmówienie w pozycji klęczącej przed ołtarzem *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario, Credo*
7. 40 dni
8. Nadanie odpustu na zakładce dokumentu Wojciecha bp. krakowskiego
9. Kod. kat. Krak., II, nr 566, s. 411–413

739.

1. 1430, 27 września
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. —
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 99, s. 189–190; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 36, s. 332

740.

1. 1430, 4 października
2. Maciej bp wileński
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni

8. —
9. Cod. Med., nr 40, s. 78–80

741.

1. 1430, 9 października
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 4 X 1430 r.
9. Cod. Med., nr 40, s. 79

742.

1. 1430, 9 października
2. Andrzej bp łucki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 4 X 1430 r.
9. Cod. Med., nr 40, s. 79

743.

1. 1430, 9 października
2. Paweł bp kamieniecki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 4 X 1430 r.
9. Cod. Med., nr 40, s. 79

744.

1. 1430, 9 października
2. Mikołaj bp miednicki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 4 X 1430 r.
9. Cod. Med., nr 40, s. 79

745.

1. 1431 [przed]
2. Marek, Fryderyk kardynałowie
3. —
4. Kaplica włoska w kościele franciszkanów w Krakowie
5. Święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Stanisław, poświęcenie kaplicy
6. —
7. 100 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

746.

1. —
2. Biskup krakowski
3. —
4. Kaplica włoska w kościele franciszkanów w Krakowie
5. Święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Stanisław, poświęcenie kaplicy
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

747.

1. —
2. Biskup płocki
3. —
4. Kaplica włoska w kościele franciszkanów w Krakowie
5. Święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Stanisław, poświęcenie kaplicy
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

748.

1. 1431
2. Sobór Bazylejski
3. —
4. Franciszkanie [nie sprecyzowano, czy odnosi się do całego zgromadzenia, czy jedynie do klasztoru krakowskiego]
5. —
6. Procesje w czwartki
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

749.

1. 1431
2. Eugeniusz IV
3. —
4. Polegli w walce z husytami
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. Dokument zaginiony
9. *Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu, cz. I Dokumenty oznaczone sygnaturami alfabetycznymi*, oprac. bp. W. Urban, Rzym 1970, nr 1190, s. 242

750.

1. 1431, 22 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Uprawnienia dla Juliana legata na teren Rzeszy, Węgier, Polski, Czech głoszenia krucjaty przeciwko herezji szerzącej się w Czechach
5. —
6. Udział w kazaniach, udział osobisty bądź udzielenie wsparcie w wyprawie krzyżowej
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny, 100 dni za udział w kazaniu
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 76–82

751.

1. 1431, 24 lipca
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Bractwo Maryjne w kościele pw. Trójcy Świętej w Krośnie
5. —
6. Udział w nabożeństwie w niedziele i święta ku czci NMP, Trójcy Świętej, wsparcie kościoła
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 4–5; BP, V, nr 47, s. 10

752.

1. 1432, 7 marca

2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kaplica pw. Trójcy Świętej, Narodzenia Matki Boskiej, św. Zofii w katedrze krakowskiej
5. Święta Trójcy Świętej, Narodzenie NMP odpust 4 lat, święto Narodzenia NMP od pierwszych niesporów aż do drugich 7 lat
6. —
7. 4 lata, 7 lat
8. —
9. BP, V, nr 106, s. 19

753.

1. 1432, 26 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Szpital pw. Świętego Ducha we Lwowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Trójca Święta, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 2 lata, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, V, nr 122, s. 22

754.

1. 1432, 26 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kościół parafialny NMP, św. Stanisława, Mikołaja w Kamionce w diecezji lwowskiej [Kamionka Strumiłowa]
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela,

Piotr, Paweł, Trójca Święta, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach

6. —
7. 2 lata, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. BP, V, nr 123, s. 22

755.

1. 1432, 1 maja
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kościół NMP, św. Stanisława, Mikołaja w Kamionce w diecezji lwowskiej [Kamionka Strumiłowa]
5. Wszystkie dni świąteczne w ciągu roku
6. —
7. 700 lat, 700 kwadragen
8. Zapewne błąd w odpisie prawdopodobnie udzielono 7 lat i 7 kwadragen
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 18–19

756.

1. 1432, 10 maja
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Drohobycz w diecezji przemyskiej
5. —
6. Msza z nocnym czuwaniem sprawowana za dusze zmarłych w suche dni
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 111, s. 17; ibidem, rkps 8484, s. 20–21; BP, V, nr 129, s. 23

757.

1. 1432, 6 czerwea
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła w Leńczach w diecezji krakowskiej
5. Wszystkie dni świąteczne w ciągu całego roku

6. Wsparcie

7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 22–23; BP, V, nr 135, s. 24

758.

1. 1432, 29 czerwca
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kościół w Kijowie
5. Święta określone przez kancelarię apostołską
6. —
7. 4 lata, 4 kwadrageny
8. —
9. BP, V, nr 140, s. 25

759.

1. 1432, 4 sierpnia
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła w Mogile
5. Święta określone przez kancelarię apostołską, Bartłomiej, poświęcenie kościoła
6. —
7. 4 lata, 4 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 180, s. 28; ibidem, rkps 8484, s. 44–45; BP, V, nr 161, s. 28

760.

1. 1432, 7 sierpnia
2. Konrad bp wrocławski
3. Nowe Troki
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 4 X 1430 r.
9. Cod. Med., nr 40, s. 80

761.

1. 1433, 11 stycznia
2. Wojciech Jastrzębiec abp gnieźnieński
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Bartłomieja i Bernarda Wyznawcy w Mogile

5. Główne święta, poświęcenie kościoła
6. Wysłuchanie mszy; odmówienie modlitw w pozycji kłęczącej przed Najświętszym Sakramentem bądź dowolnym ołtarzem Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, przed krucyfiksem 5 razy *Ojcze nasz* na pamiątkę pięciu ran Chrystusa, za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie, udział w kazaniach do ludności, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych, a także z powrotem do świątyni z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. —
9. Arch. Mogiła, rkps 25, nr 86, k. 252 r–253 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 73–74; Zbiór dypl. Mogiła, nr 127, s. 114; Kat. Arch. Mogiła, nr 173, s. 56

762.

1. 1433, 14 stycznia
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie bractwa ubogich i żebraków przy kościele pw. Wszystkich Świętych w Krakowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa, jałmużna, ukłonienie, gdy celebrans wypowie imię Jezus, Maria
7. 40 dni
8. —
9. BJ, dok. perg. 158; Arch. UJ, rkps 208 Acta Ecclesiae Collegiatae et Parochialis OO. SS. Cracoviensis Anno Domini 1742 compilata, s. 976–979; ZDKiDK, II, nr 318, s. 188–191; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 57, s. 342–343

763.

1. 1433, 26 maja
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Nadanie wiernym odpustów z okazji święta Bożego Ciała wraz z podwojeniem nadania papieża Marcina V z okazji tego święta
5. Boże Ciało udział w nabożeństwach, modlitwa poranna 100 dni, msza, pierwsze nieszpory, II nieszpory, godziny kanoniczne; oktawy, udział w nabożeństwie sprawo-

wanym przez bp, prałatów, przełożonych za msze poranne 200 dni, za msze 200, nieszpory 200, pozostałe godziny kanoniczne 80 dni, oktawy dni za msze poranne, msze, nieszpory również 100, za pozostałe godziny kanoniczne 40, udział w procesji z Najświętszym Sakramentem w święto i jego oktawę z odmówieniem modlitw za pokój Kościoła, udział w komunii — 100 dni, za towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem — 100 dni

6. —
7. 100 dni, 200 dni, 80 dni
8. Poświadczenie odpustów nadanych przez Urbana IV i Marcina V z okazji święta Bożego Ciała; w Archiwum Państwowym w Gdańsku zachował się dokument wydany w Bazylei dnia 3 VII 1434 r. zawierający transumpt nadania papieża Eugeniusza IV; w Archiwum Archidiecezjalnym we Wrocławiu znajduje się transumpt tego dokumentu z 9 II 1435 r. W rękopisie zawierającym kronikę klasztoru mogińskiego znajduje się odpis bulli Eugeniusza IV z 26 maja 1433 r. dokument ten został pominięty przez wydawcę kroniki mogińskiej Wojciecha Kętrzyńskiego zob. *Chronicon monasterii Claratumbensis Ordinis Cisterciensis Auctore Fratre Nicolao de Cracovia*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. 6, Kraków 1893, s. 431
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061 IV, s. 37–39; APG, 300 D, 41 A,7; BJ, rkps 42, k. 124 r-v; B. Praed, III, nr 30, s. 21–22; Miechovia, s. 449–451; *Bullarium Romanum novissimum a B. Leone Magno usque ad S. D.N. Urbanum VIII*, ed. Laertii Cherubini, t. I, Romae 1638, nr 6, s. 258–259; De origine, progressu, s. 165; Urban, Kat. dok. AAW, nr 1202, s. 244

764.

1. 1433, 7 czerwca
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Potwierdzenie bulli Marcina V nadającej odpusty z okazji Bożego Ciała z dnia 25 maja 1429 r.
5. —
6. —

7. —
8. —
9. Sprawozdanie Szwecja, nr 13, s. 31

765.

1. 1434
2. Zbigniew Oleśnicki, bp krakowski
3. Pińczów
4. Kościół pw. św. Bartłomieja i św. Bernarda w Mogile
5. Poświęcenie kościoła
6. Wysłuchanie mszy, odmówienie w pozycji klęczącej modlitw przed Najświętszym Sakramentem, przed dowolnym ołtarzem Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, przed krucyfiksem 5 razy *Ojcze nasz* na pamiątkę pięciu ran Chrystusa, za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie, udział w kazaniach, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych, a także z powrotem do świątyni z Najświętszym Sakramentem, odmówienie na dźwięk dzwonów modlitw po komplecie 3 razy Pozdrowienie Anielskie
7. 40 dni
8. —
9. Arch. Mogiła, rkps 25, nr 88, k. 255 r–256 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 39–40; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 71, s. 349; Zbiór dypl. Mogiła, nr 127, s. 114–115; Kat. Arch. Mogiła, nr 176, s. 57

766.

1. 1434, 23 marca
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kaplica pw. Trójcy Świętej, Wniebowzięcia NMP, św. Zofii w katedrze krakowskiej
5. Święta Trójcy Świętej odpust 4 lat, Narodzenie NMP, Zofia, od pierwszych nieszpórów aż do drugich 7 lat
6. —
7. 4 lata, 7 lat
8. —
9. BP, V, nr 286, s. 49

767.

1. 1434, 1 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Rzym

4. Kościół pw. św. Michała na zamku krakowskim
5. Michała, poświęcenie kościoła
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 83–84; BP, V, nr 291, s. 50

768.

1. 1434, 23 października
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo przy kościele pw. św. Szczepana w Krakowie
5. —
6. Niedzielne msze, śpiew ku czci 11 tys. Dziewic
7. 40 dni
8. —
9. Archiwum Kościoła św. Szczepana w Krakowie, dok. perg. 1; Bractwo św. Urszula, dodatek nr I, s. 67–69; ZDKiDK, II, nr 337, s. 217; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 69, s. 349

769.

1. 1435, 9 lutego
2. Sobór w Bazylei
3. —
4. Boże Ciało
5. —
6. —
7. —
8. —
9. BJ, rkps 423, k. 320 r–321 r

770.

1. 1435, 20 lutego
2. Sobór w Bazylei
3. Bazylea
4. Zatwierdzenie wszystkich przywilejów, praw i odpustów udzielonych przez papieży zakonowi cystersów przez sobór w Bazylei
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Menologium, nr 73, s. 114–115

771.

1. 1435, 11 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Kaplica pw. św. Piotra na zamku w Czersku
5. —
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 86–88; BP, V, nr 399, s. 66–67

772.

1. 1435, 11 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Kaplica NMP w Warszawie
5. —
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 86–88; BP, V, nr 399, s. 66–67

773.

1. 1435, 11 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Kaplica pw. św. Anny na zamku w Ciechanowie
5. —
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 86–88; BP, V, nr 399, s. 66–67

774.

1. 1435, 11 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Kaplica pw. św. Marii Magdaleny na zamku w Wyszogrodzie
5. —
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 86–88; BP, V, nr 399, s. 66–67

775.

1. 1435, 20 lipca
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Suplika przełożonej klasztoru w Strzelnie
5. —
6. Wsparcie, pomoc w odbudowie zniszczeń spowodowanych przez husytów
7. —
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 258, s. 38

776.

1. 1435, 4 października
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie bractwa przy kościele w Skaryszewie, zatwierdzenie statutu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie, klęczenie, gdy celebrans wypowie imiona Jezus i Maria
7. 40 dni
8. Na zakładce odpust nadany dnia 14 XI 1481 r.
9. ZDKiDK, II, nr 343, s. 222–226; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 76, s. 351

777.

1. 1436–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski, kardynał
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. Nawiedzenie klasztoru w święta określone przez biskupa Zbigniewa
6. —
7. 100 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 12, 320

778.

1. 1436 (?)
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. —
6. Udział w nabożeństwach w soboty
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

779.

1. 1436, 9 stycznia
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Ogłoszenie statutów synodalnych
5. —
6. Ukłęknięcie podczas odprawianej liturgii
7. —
8. —
9. *Statuty synodalne krakowskie Zbigniewa Oleśnickiego (1436, 1446)*, oprac. S. Zachorowski, Kraków 1915, pkt 6, s. 49; *Statuta Sbignei Oleśnicki episcopi Cracoviensis Ann. MCCCCXXXVI*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 90

780.

1. 1436, 13 stycznia
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Franciszkanie zgromadzeni na obradach kapituły generalnej w Tuluzie, która odbędzie się w terminie Zielonych Świątek
5. Nawiedzenie kościoła w Tuluzie w przeddzień Zielonych Świątek od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła i braci zgromadzonych na obradach kapituły
7. Odpust równy temu jaki zyskują wierni nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia
8. —
9. *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XI (1437–1447), Florentia 1932, nr 33, s. 19; *De origine, progressu*, s. 126–127

781.

1. 1436, 14 kwietnia
2. Sobór bazylejski
3. Bazylea
4. Uzyskanie pieniędzy aby sfinansować podróż duchowieństwa kościoła wschodniego, wezwanie do udzielenia wsparcia i obrony przed Turkami
5. —
6. Wsparcie planowanej wyprawy przeciwko Turkom w wysokości tygodniowego utrzymania siebie i rodziny, wsparcie duchownych zmierzających na obrady soboru do

Bazylei, w wysokości kosztów dziennego utrzymania siebie i rodziny, modlitwy: dla osób duchownych 7 psalmów, laicy 7 razy *Ojcze nasz*, 7 razy *Zdrowaś Mario* bądź inny pobożny uczynek, polecenie głoszenia kazań w tej sprawie we wszystkich kościołach oraz klasztorach

7. Wsparcie wyprawy przeciwko Turkom odpust zupełny — jak za nawiedzenie bazylik rzymskich w trakcie trwania jubileuszu, odpust krucjatowy za udzielenie wsparcia Ziemi Świętej, 7 lat, 7 kwadragen za wsparcie duchownych, za wysłuchanie kazania 100 dni odpustu
8. Ozdobny incipiał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 342; CPAHU, fond 131, sprawa 105; BGPAN, Ms F 225, k. 268 r–269 v, 272 r, 272 v; BJ, rkps 424, k. 47 r–48 v

782.

1. 1436, 18 maja
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Kaplica pw. Trójcy Świętej, Wniebowzięcia NMP, św. Zofii w katedrze krakowskiej
5. Pierwsza sobota miesiąca
6. —
7. 1 rok
8. —
9. BP, V, nr 526, s. 89

783.

1. 1436, 21 maja
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Kościół parafialny w Trębkach w diecezji poznańskiej
5. —
6. Księgi, kielichy, ornaty, wsparcie kościoła zniszczonego w wyniku pożaru
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 411, s. 56; ibidem, rkps 8484, s. 148; BP, V, nr 528, s. 90

784.

1. 1436, 1 października
2. Eugeniusz IV

3. Bolonia
4. Kościół w Imbramowicach w diecezji krakowskiej
5. Nawiedzenie w święta wyznaczone przez kancelarię papieską
6. Wsparcie, jałmużna
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 438, s. 59; ibidem, rkps 8484, s. 177–178

785.

1. 1437, 18 stycznia
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Katedra w Wilnie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Władysław, Stanisław [patron kościoła], Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 3 lata
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., nr 141, s. 159–160; BP, V, nr 602, s. 104

786.

1. 1437, 20 stycznia
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Katedra pw. św. Władysława i Stanisława w Wilnie
5. Święta określone przez kancelarię apostołską, oktawy wymienionych święt
6. Wsparcie, jałmużna niezbędna do budowy świątyni
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 457, s. 61; BP, V, nr 605,

s. 104–105; Kod. dypl. kat. wil., nr 143, s. 160–161

787.

1. 1437, 29 kwietnia
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Kościół pw. św. Katarzyny w Jędrzejowie w diecezji krakowskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. —
7. 2 lata, 2 kwadrageny, oktawy i przez 6 dni po Zielonych Świątkach 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 233–234; BP, V, nr 659, s. 115

788.

1. 1437, 6 czerwca
2. Piotr bp przemyski
3. Brzozów
4. Bractwo szewców w Przemysłu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie katedry przemyskiej, przy której funkcjonowało bractwo
7. 40 dni
8. Na zakładce potwierdzenia odpustów: 28 XII 1483, 30 XII 1480, 1505, 24 XI 1511 r.; dokument w wielu miejscach poprzecierany, ubytki w tekście, stan pergaminu pozwala jedynie na odczytanie nadania Jana abp lwowskiego
9. APPr, sygn. 4 d; AGZ, VI, nr 18, s. 26–27; Krochmal, Akta m. Przemysła, s. 54; Kat. Arch. M. Przemysła, nr 4, s. 4

789.

1. 1437, 5 sierpnia
2. Eugeniusz IV

3. Bolonia
4. Kościół pw. św Jana i Macieja w Siewierzu
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 561, s. 71

790.

1. 1437, 17 września
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Wincenty Kot abp gnieźnieński
5. —
6. Odpust dla wiernych uczestniczących w kazaniach abp gnieźnieńskiego
7. 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 566, s. 72; ibidem, rkps 8484, s. 268; BP, V, nr 725, s. 126–127

791.

1. 1437, 17 września
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła w Bodzanowie w diecezji krakowskiej
5. Święta określone przez kancelarię apostolską
6. Wsparcie, jałmużna
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 599, s. 76; ibidem, rkps 8484, s. 292–293; BP, V, nr 728, s. 127

792.

1. 1437, 20 września
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Kościół NMP we Lwowie
5. Trójca Święta, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, jałmużna
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia

8. —
9. BP, V, nr 729, s. 127

793.

1. 1438, 10 stycznia
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Kaplica w kościele NMP w Krakowie
5. Święta wyznaczone przez kancelarię papieską
6. —
7. —
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8483, nr 592, s. 75; ibidem, rkps 8484, s. 284–285

794.

1. 1438, 16 stycznia
2. Eugeniusz IV
3. Bolonia
4. Kościół pw. Trójcy Świętej, św. Mateusza, NMP, św. Jana Chrzciciela w Siewierzu
5. Święta i oktawy: Trójca Święta, Mateusz, święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, Zielone Świątki, Boże Ciało, Krzyża Świętego, wszystkich apostołów i ewangelistów, Stanisław męczennik, Michał Archanioł, Wszystkich Świętych, Maria Magdalena, Jadwigia, Dorota, Katarzyna, Barbara, 11 tys. Dziewic
6. Towarzystwo kapłanowi udającym się do chorych z Najświętszym Sakramentem, wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, V, nr 761, s. 134

795.

1. 1438, 12 maja
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół [franciszkanów]
5. Poświęcenie kościoła, oktawa święta
6. Procesja
7. —
8. —
9. Kantak, Franciszkanie, nr 41, s. 382–383

796.

1. 1439–21 stycznia 1463

2. Paweł bp płocki
3. —
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 54; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

797.

1. 1439, 17 września
2. Sobór w Bazylei
3. Bazylea
4. Polecenie obchodzenia święta Poczęcia NMP we wszystkich kościołach, klasztorach
5. Poczęcie NMP, wysłuchanie kazań, mszy
6. —
7. Udział we mszy 100 dni, wysłuchanie kazania 40 dni
8. —
9. ADK, dok. perg. 111; Nova collectio et compilatio privilegiorum, dekret nr 28, s. 103–104

798.

1. 1439, 15 maja
2. Sobór w Bazylei
3. Bazylea
4. Kościół Bożego Ciała na Kazimierzu
5. —
6. Procesje i msze ku czci Bożego Ciała na Kazimierzu odbywające się w czwartki
7. 100 dni
8. Ozdobny incipit, ubytki w tekście w miejscach zagięcia dyplomu
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 52; BP, V, nr 1520, s. 283; *Concilium Basiliense. Studien und Quellen zur Geschichte des Concils von Basel*, hrsg. G. Beckmann, bd. VI *Protokolle des Concils 1436–1439*, Basel 1926, nr 14, s. 420

799.

1. 1439, 15 maja
2. Sobór w Bazylei
3. Bazylea
4. Kościół Bożego Ciała na Kazimierzu

5. —
6. Dla wiernych biorących udział w procesji w czwartki dookoła kościoła, bądź we mszy ku czci [zapewne Bożego Ciała]
7. 100 dni
8. —
9. ZDKiDK, II, nr 391, s. 316–317; BP, V, nr 1521, s. 283

800.

1. 1439, 12 sierpnia
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Franciszkanie zgromadzeni na obradach kapituły generalnej w Genui
5. Nawiedzenie kościoła w Genui
6. Wsparcie kościoła i braci zgromadzonych na obradach kapituły
7. Odpust równy temu, jaki zyskują wierni, nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia
8. —
9. *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XI (1437–1447), Florentia 1932, nr 14, s. 119; De origine, progressu, s. 127

801.

1. 1439, 17 września
2. Sobór w Bazylei
3. Bazylea
4. Ogłoszenie święta Poczęcia NMP, ustalenie święta na dzień 8 grudnia
5. Święto Poczęcia NMP
6. Wysłuchanie sumy, obecność na pierwszych lub drugich nieszporych; obecność na kazaniu
7. 100 dni za sumę i nieszpory, 50 dni za kazanie
8. Ozdobny incipit i incipit
9. LMAB, F 6-23; Kod. dypl. kat. wil., nr 156, s. 174–176; Jasas, nr 45, s. 33

802.

1. 1440, 1 stycznia
2. Wincenty abp gnieźnieński
3. —
4. Kościół pw. św. Bartłomieja i Bernarda Wyznawcy w Mogile
5. Główne święta, poświęcenie kościoła

6. Wystuchanie mszy, odmówienie modlitw w pozycji klęczącej przed Najświętszym Sakramentem bądź dowolnym ołtarzem Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, przed krucyfiksem 5 razy *Ojciec nasz* na pamiątkę pięciu ran Chrystusa, za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie, udział w kazaniach do ludności, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, a także z powrotem do świątyni
7. 40 dni
8. —
9. Arch Mogiła, rkps 25, nr 86, k. 253 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 74; Zbiór dypl. Mogiła, nr 127, s. 114–115

803.

1. 1440, 24 kwietnia
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Radłów
4. Erygowanie bractwa przy kościele pw. św. Jana Chrzyciela w Radłowie
5. —
6. Wsparcie, msze brackie
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 7759 II, k. 164 r-v; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 102, s. 364

804.

1. 1440, 5 sierpnia
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Franciszkanie, terejarze, w miejscach położonych na wschodzie
5. Franciszek, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia od pierwszych do drugich niesporów w święto poświęcenia kościoła
8. —
9. BP, V, nr 1012, s. 176; B. Franc. s. II, t. I, nr 481, s. 230

805.

1. 1441

2. Paweł bp płocki
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. Wsparcie, odbudowa, reparacja po zawaleniu się wieży; nawiedzenie w święta: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, wszystkie święta Maryjne, apostołów, świętych
6. —
7. —
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 12, 319

806.

1. 1441
2. Wincenty abp gnieźnieński
3. Synod łączycycki
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. —
6. Wsparcie, odbudowa ze zniszczeń powstałych w wyniku zawalenia się wieży z dzwonem
7. —
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 12

807.

1. 1441
2. Wincenty abp gnieźnieński, Zbigniew Oleśnicki bp krakowski, Andrzej bp poznański
3. —
4. Klasztor franciszkanów w Krakowie
5. Święta [nie sprecyzowano, które, zaznaczono jedynie święta w ciągu całego roku]
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

808.

1. —
2. Paweł kardynał
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. —
6. Wsparcie, pomoc w odbudowie chóru
7. 100 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

809.

1. 1441, 1 stycznia
2. Andrzej bp poznański
3. Poznań
4. Bractwo osób duchownych i świeckich przy ołtarzu pw. NMP w chórze kościoła parafialnego pw. św. Marii Magdaleny w Poznaniu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APP, Dokumenty Miasta Poznania, D 641; KDW, X, nr 1536, s. 201; KDW, V, nr 675, s. 652

810.

1. 1441, 14 lutego
2. Feliks V
3. Bazylea
4. Kaplica w kościele NMP w Krakowie
5. Msze w czwartki ku czci Najświętszego Sakramentu
6. Procesja ze świecami dookoła cmentarza
7. Dla biorących udział w procesji odpust taki, jaki nadawali Urban V, Marcin V, Eugeniusz IV dla biorących udział w procesji Bożego Ciała i przez jego oktawy, dla wiernych nieniosących świec 100 dni
8. Ozdobny incjtal i incipit
9. APKr, dok. perg. 213; Kod. dypl. Krak., III, nr 423, s. 552–553; BP, V, nr 1302, s. 238–239; Index XV, nr 2337, s. 272; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 213, s. 56

811.

1. 1441, 9 maja
2. Wincenty abp gnieźnieński, prymas, Zbigniew Oleśnicki bp krakowski, Władysław bp wrocławski, Andrzej bp poznański, Paweł bp płocki, Jan bp natureński
3. Łęczycza
4. Kościoły zakonu dominikanów w Polsce
5. Niedziele, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, Wniebo-

wzięcie NMP, poświęcenie kościoła, Dominik, Tomasz z Akwinu, Piotr męczennik [Piotr z Werony], Katarzyna, Apolonia, Mikołaj Wyznawca

6. Odmówienie modlitw *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, udział w nabożeństwach, wsparcie dla braci i biednych
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps PT 1, s. 16–17

812.

1. 1441, 10 maja
2. Paweł bp płocki
3. Łęczycza
4. Kościoły zakonu dominikanów w Polsce
5. Niedziele, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kościoła, Dominik, Tomasz z Akwinu, Piotr męczennik [Piotr z Werony], Mikołaj bp, Katarzyna, Apolonia
6. Odmówienie *Zdrowaś Mario*, Wyznanie Wiary, udział w nabożeństwach, wsparcie dla braci i biednych
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps PT 1, s. 20–21

813.

1. 1441, 11 maja
2. Wincenty abp gnieźnieński, prymas, Andrzej bp kujawski, Władysław bp wrocławski, Andrzej bp poznański, Jan bp natureński
3. Łęczycza
4. Kościoły zakonu dominikanów w Polsce
5. Niedziele, Narodzenie [Pańskie], Wszystkich Świętych, Trzech Króli, okres Wielkiego Postu, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Dominik, Tomasz z Akwinu, Piotr [Piotr z Werony], translacja

- św. Stanisława, Mikołaj, Leonard, Dorota, Apolonia, Barbara, Maria Magdalena
6. Udział w nabożeństwach odmówienie *Ojczy nasz*, *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, udział w egzekwacjach za zmarłych braci dominikanów, modlitwy za zmarłych dobrodziejów zakonnych, wsparcie kościoła
 7. 40 dni
 8. —
 9. APPDK, rkps WK 1, s. 65–66

814.

1. 1441, 11 maja
2. Wincenty abp gnieźnieński, prymas, Zbigniew bp krakowski, Władysław bp wrocławski, Andrzej bp poznański, Jan bp natureński
3. Łęczycza
4. Kaplica pw. Krzyża Świętego w kościele dominikanów pw. św. Stanisława i św. Doroty w Łęczycy
5. Nawiedzenie kaplicy Krzyża Świętego w niedzielę, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kościoła, Dominik, Tomasz z Akwinu, Piotr, Paweł, Mikołaj, Stanisław, Katarzyna, Dorota, Apolonia, Barbara, Maria Magdalena, obydwa święta Krzyża Świętego, piątki
6. Odmówienie *Ojczy nasz*, *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, udział w egzekwacjach za dusze pochowanych w kościele, braci i dobrodziejów, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Łcz 1, s. 47–50

815.

1. 1441, 13 lipca
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Bodzentyn
4. Szpital pw. Świętego Ducha za murami Radomia
5. —
6. Msze za dusze Andrzeja z Zakrzowa i jego syna, wsparcie szpitala
7. 40 dni

8. —
9. ZDKDK, II, nr 422, s. 362–364; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 108, s. 366–367

816.

1. 1441, 15 lipca
2. Sobór Bazylejski
3. Bazylea
4. Opat kanoników regularnych w Trzemesznie
5. Niedziele, dni świąteczne, udział w kazaniach
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AAG, dypl. Trzem. 78; KDW, X, nr 1555, s. 224–225; BP, V, nr 1582, s. 298

817.

1. 1441, 14 października
2. Feliks V
3. Bazylea
4. Kościół NMP w Krakowie
5. —
6. Procesje w kaplicy Starcza 3 dni w roku
7. —
8. —
9. APKr, dok. perg. 217; Kod. dypl. Krak., III, nr 426, s. 554–555; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 217, s. 57; zob. też: Kod. dypl. Krak., III, nr 423, s. 552–553

818.

1. 1441, 4 listopada
2. Wincenty abp gnieźnieński
3. Łęczycza
4. Potwierdzenie uprawnień opata w Trzemesznie nadanych przez Sobór Bazylejski dnia 15 lipca 1441 r.
5. Głoszenie kazań przez opata w niedzielę bądź inne dni świąteczne
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AAG, dypl. Trzem. 79; KDW, X, nr 1569, s. 244–246

819.

1. 1442, 8 lutego
2. Jan Odrowąż, abp lwowski, legat soboru
3. Mogiła

4. Kościół pw. św. Bartłomieja i Bernarda Wyznawcy w Mogile
5. Poświęcenie kościoła, wysłuchanie mszy
6. Odmówienie modlitw w pozycji klęczącej przed Najświętszym Sakramentem bądź dowolnym ołtarzem Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie, przed krucyfiksem 5 razy *Ojcze nasz* na pamiątkę pięciu ran, za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie, udział w kazaniach do ludności, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, a także z powrotem do świątyni
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 184; ibidem, rkps 25, nr 98, k. 281 v–282 v; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 88–89; Zbiór dypl. Mogiła, nr 127, s. 114–115; Kat. Arch. Mogiła, nr 184

820.

1. 1442, 9 kwietnia
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie kościoła parafialnego w Olszynach
5. —
6. Wsparcie kościoła, odmówienie modlitw: *Ojcze nasz, Credo*
7. 40 dni
8. —
9. ZDKiDK, II, nr 429, s. 374–377; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 113, s. 368

821.

1. 1442, 15 kwietnia
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Potwierdzenie dokumentu fundacyjnego, ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP, św. Jakuba Apostoła, Łazarza, Marty goszczącej Pana, w kaplicy pw. Marii Magdaleny w katedrze krakowskiej
5. —
6. Odmówienie przed ołtarzem w pozycji klęczącej: *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario, Credo*, modlitwy w intencji pokoju w Królestwie Polskim i jedności Kościoła powszechnego
7. 40 dni
8. —

9. Arch. UJ, dok. perg. 96; AKKK, rkps LP 2, k. 351 r–352 v; CDUJ, II, nr 106, s. 3–8; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 114, s. 369; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 38–39

822.

1. 1442, 1 czerwca
2. Julian kardynał, legat papieski
3. Buda
4. Ołtarz Bożego Ciała w kościele NMP w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Zielone Świątki, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Boże Ciała, poświęcenie kościoła, poświęcenie ołtarza
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 220; Kod. dypl. Krak., III, nr 427, s. 555–556; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 220, s. 58

823.

1. 1442, 1 czerwca
2. Julin kardynał, legat papieski
3. Buda
4. Kaplica NMP w kościele dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciała, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Boże Ciała, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. Wsparcie kościoła
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 116; ibidem, rkps Kr 1, k. 32 r-v; ibidem, rkps Kr 23, s. 88–89; ZDKiDK, II, nr 432, s. 384–385

824.

1. 1442, 2 września
2. Eugeniusz IV
3. Florencja

4. Franciszkanie zgromadzeni na obradach kapituły generalnej zakonu braci mniejszych w Padwie, spowiednik w czasie trwania kapituły otrzymał od papieża prawo odpuszczenia wszystkich grzechów na łożu śmierci, odpust zupełny
5. —
6. —
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XI (1437–1447), Florentia 1932, nr 117, s. 497–498

825.

1. 1442, 6 października
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Transumpt bulli papieża transumującego wcześniejszą bullę, Bazylea 14 II 1441 roku [wyd. Kod. Krakowa, II, nr 426, 423]
5. —
6. Procesje eucharystyczne wokół kościoła Mariackiego i cmentarza w każdy czwartek — papież ogranicza do 3 dni w roku
7. 100 dni
8. —
9. ZDKiDK, II, nr 437, s. 395–397; Kod. dypl. Krak., III, adnotacja przy nr 426, s. 554–555; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 119, s. 371–372

826.

1. 1442, 12 listopada
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół paulinów na Jasnej Górze
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Stanisław, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie

- NMP, Nawiedzenie NMP, Stanisław, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie
6. Wsparcie, jałmużna
7. Mocą soboru bazylejskiego 5 lat na okres 20 lat, jako bp 40 dni bez daty ważności
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AJG, dokument pergaminowy nr 51; ibidem, rkps 2096, k. 10 v–11 r; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 124, s. 228–230; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 120, s. 372

827.

1. 1442, 13 listopada
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Kaplica Bożego Ciała w kościele NMP w Krakowie
5. Procesja eucharystyczna w czwartek po święcie Oczyszczenia NMP, czwartek po niedzieli letarg (4 niedziela Wielkiego Postu), czwartek po święcie Wniebowzięcia NMP w tej kaplicy lub cmentarzu położonym przy kościele
6. —
7. Mocą soboru bazylejskiego 5 lat na okres 20 lat, 40 dni jako bp bez daty ważności
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 223; Kod. dypl. Krak., III, adnotacja przy nr 426, s. 554–555; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 121, s. 372; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 223, s. 59

828.

1. 1442, 21 listopada
2. Eugeniusz IV
3. Florencja
4. Kościół pw. Trzech Króli w Żabnie w diecezji poznańskiej
5. Święta określone przez kancelarię apostolską
6. —
7. 2 lata
8. —
9. BP, V, nr 1134, s. 200

829.

1. 1442, 26 grudnia
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków

4. Bractwo w kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Boże Ciało, oktawy
6. Wysłuchanie mszy w święta, egzekwii za dusze zmarłych konfratrów, święta brackie, złożenie jałmużny, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych konfratrów z Najświętszym Sakramentem, wsparcie bractwa, zapisy testamentowe na rzecz bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 15 IV 1347 r.
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 6; KDM, I, nr 223, s. 266

830.

1. 1443
2. —
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. —
6. Udział w procesji w czwartki
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 12

831.

1. 1443, 22 lutego
2. Julian kardynał, legat papieski
3. Buda
4. Kościół pw. św. Barbary w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, świętych patronów kościoła, poświęcenia kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. APKr, rkps 3301, s. 7–8; ZDKiDK, II, nr 439, s. 399–400

832.

1. 1443, 25 marca
2. Eugeniusz IV
3. Siena

4. Kościół NMP w Kościanie w diecezji poznańskiej
5. Wniebowzięcie NMP
6. Wsparcie odbudowy
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8484, s. 384–385; BP, V, nr 1142, s. 201–202

833.

1. 1443, 6 czerwca
2. Jan bp natureński
3. Warszawa
4. Szpital pw. Świętego Ducha położony koło kościoła pw. św. Marcina w Warszawie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Ulanowski, Warszawa, nr 37, s. 14

834.

1. 1443, 1 sierpnia
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Archidiakoniat krakowski
5. —
6. Procesje w każdy poniedziałek, środę i piątek; procesje i modlitwy za jedność Kościoła, pomyślność Królestwa Polskiego, zwycięstwo króla nad Tatarami i Turkami
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 7759 II, k. 104 r-v; ZDKiDK, II, nr 446, s. 413–415; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 126, s. 374–375

835.

1. 1443, 1 sierpnia
2. Wincenty abp gnieźnieński
3. Uniejów
4. Procesje w intencji Kościoła [likwidacji schizmy], chrześcijaństwa, Królestwa, króla Władysława walczącego z niewiernymi
5. —
6. Procesje w Gnieźnie i jego przedmieściach oraz całej diecezji gnieźnieńskiej w poniedziałek, środę, piątek
7. 40 dni
8. —

9. KDW, X, nr 1624, s. 314–316

836.

1. 1443, 2 listopada
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Potwierdzenie fundacji na rzecz wikariuszy katedry krakowskiej śpiewających antyfonę *Ave stella matutina*
5. —
6. Wykonujący i słuchający antyfony
7. 40 dni
8. —
9. ZDKiDK, II, nr 453, s. 430–434; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 129, s. 376

837.

1. 1443, 11 listopada
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Diecezja krakowska
5. —
6. Wezwanie kapłanów do postów w poniedziałki, środy i piątki lub odprawiania mszy w intencji pokoju tak Kościoła, jak Królestwa i zwycięstwa w wojnie z Turkami, bp przypomina również o procesjach, do których wzywał poprzednio oraz o zachęcaniu świeckich do uczestnictwa w tych praktykach
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 7759 II, k. 105 v; ZDKiDK, II, nr 456, s. 437–438; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 133, s. 378

838.

1. 1444, 17 lutego
2. Wincenty abp gnieźnieński, kardynał, legat
3. Kłodawa
4. Małgorzata wdowa po Siemowicie księciu mazowieckim; prawo wyboru spowiednika, posiadania ołtarza przenośnego
5. —
6. Udział w nabożeństwie w towarzystwie księżnej w kościele przez nią nawiedzonym [dla niej i jej domowników, służby], złożenie jałmużny w kościele
7. 1 rok za udział w nabożeństwie; 5 lat za złożenie jałmużny
8. —

9. Cod. ep., II, nr 297, s. 447

839.

1. 1444, 31 marca
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kaplica Wniebowzięcia NMP, św. Anny, Bożego Ciała, św. Michała, św. Barbary, Wszystkich Świętych w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Warszawie
5. Święta Maryjne, Anna, Boże Ciało, Wszystkich Świętych
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 65, s. 45; BP, V, nr 1186, s. 210

840.

1. 1444, 31 marca
2. Eugeniusz IV
3. Rzym
4. Kaplica pw. Świętego Ducha w szpitalu w Warszawie
5. Wielki Czwartek
6. Udzielenie wsparcia ubogim przebywającym w szpitalu
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 65, s. 45; BP, V, nr 1187, s. 211

841.

1. 1444, 11 maja
2. Zbigniew Oleśnicki, bp krakowski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie dokumentu bp krakowskiego Piotra erygującego bractwo w kaplicy pw. św. Barbary, nadanie odpustów kościołowi św. Barbary
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, pamiątka Męki Pańskiej, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, Stanisław, Waclaw, Wojciech, Florian patroni Królestwa Polskiego, Katarzyna, Barbara
6. Odmówienie *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, udział we mszach brackich

7. 40 dni
8. —
9. APKr, rkps 3301, s. 1–4

842.

1. 1444, 12 lipca
2. Julian Cesarini, legat papieski
3. Buda
4. Kościół parafialny pw. św. Katarzyny w Iwanowicach
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Katarzyna, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. KDW, X, nr 1664, s. 363–364; Liber canc. S. Ciołek, cz.1, F, s. 244–245; Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 15, s. 176

843.

1. 1444, 15 lipca
2. Julian Cesarini, legat papieski
3. Buda
4. Kościół pw. św. Katarzyny, Augustyna, Ambrożego i Hieronima augustianów na Kazimierzu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Katarzyna, Augustyn, Ambroży, Hieronim, patronów kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. NPH, dok. perg. 17; ZDKiDK, II, nr 469, s. 456–457

844.

1. 1444, 15 lipca
2. Julian kardynał, legat papieski
3. Buda

4. Kaplica pw. NMP w kościele NMP we Lwowie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenia kaplicy i kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. AGZ, V, nr 102, s. 131

845.

1. 1445
2. Biskup krakowski oraz inni biskupi
3. —
4. Ołtarz pw. Miłosierdzia, Matki Boskiej Bolesnej w kościele franciszkanów w Krakowie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 12

846.

1. 1445, 4 marca
2. Albert kardynał tytułu „s. Eustachii”
3. Rzym
4. Kolegiata w Tarnowie
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, poświęcenia kościoła, 4 ewangelistów, Wawrzyniec, Szczepan pierwszy męczennik, Barbara, Katarzyna, Dorota, Maria Magdalena, Wszystkich Świętych
6. Wszystkie msze brackie, egzekwie za zmarłych konfratów, wsparcie
7. 100 dni
8. Pergamin poplamiony, bez dalszych dopisków
9. MOT, MTH nr 8; ZDKiDK, II, nr 478, s. 467–469; Kat. dok. MOT, nr 4, s. 6

847.

1. 1445, 17 marca
2. Albert kardynał tytułu „s. Eustachii”
3. Rzym
4. Ołtarz NMP w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia NMP w Tarnowie, należący do bractwa krawców
5. Nawiedzenie ołtarza w Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Wawrzyniec, Szczepan pierwszy męczennik, Władysław, Emeryk, Barbara, Katarzyna, Dorota, Urszula, Maria Magdalena, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny
6. Wsparcie ołtarza
7. 100 dni
8. Plama na pergaminie uniemożliwia odczytanie święta figurującego po Bożym Ciele, a przed Narodzeniem NMP
9. MOT, MTH nr 88; Kat. dok. MOT, nr 5, s. 6–7

848.

1. 1445, 26 marca
2. Wincenty abp gnieźnieński
3. Gniezno
4. Zatwierdzenie erygowania dwóch ołtarzy jednego pw. św. Szymona i Judy Apostołów, 10 tys. żołnierzy, Apolonii drugiego pw. Trójcy Świętej, św. Bartłomieja Apostoła, 11 tys. Dziewic przez mieszczanina Stawiszyna Macieja w kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja w Stawiszynie
5. —
6. Udział w nabożeństwie, odmówienie przy ołtarzach modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, 1 raz *Credo*
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 8057 IV, nr 189, k. 204 v–205 v

849.

1. 1445, 26 marca
2. Wincenty abp gnieźnieński
3. Gniezno
4. Ołtarz pw. Trójcy Świętej w kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja w Stawiszynie

5. —

6. Udział w nabożeństwie, odmówienie przy ołtarzach modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, 1 raz *Credo*
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 8057 IV, nr 190, k. 206 r–207 v

850.

1. 1445, 26 marca
2. Wincenty abp gnieźnieński
3. Gniezno
4. Ołtarz pw. św. Łukasza i Doroty w kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja w Stawiszynie
5. —
6. Udział w nabożeństwie, odmówienie przy ołtarzach modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, 1 raz *Credo*
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 8057 IV, nr 191, k. 208 r–209 v

851.

1. 1445, 27 czerwca
2. Jerzy bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Stary Sącz [w dokumencie wydanym przez ks. Jana Sygańskiego widnieje określenie w klasztorze w Nowym Sączu]
4. Bractwo bartników przy kościele w Grybowie
5. Wielkanoc, Zielone Świątki, Narodzenie Pańskie, święta Maryjne, wszystkie święta apostołów, Stanisław, Wojciech, Katarzyna, Małgorzata, Barbara, Dorota, Urszula, Agnieszka
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 23 VI 1424 r.
9. ZDKiDK, II, nr 249, s. 79–82; J. Sygański, *Historia Nowego Sącza*, t. III Zabytki dziejowe miasta, Lwów 1902, dodatek nr 22, s. 235–238

852.

1. 1445, 10 września
2. Andrzej bp poznański
3. Warszawa
4. Kaplica szpitala pw. Świętego Ducha [w Warszawie]

5. —
6. —
7. —
8. —
9. Ulanowski, Warszawa, nr 49, s. 16

853.

1. 1446, 8 stycznia
2. Andrzej bp poznański
3. Winna Góra
4. Bractwo kapłańskie w dekanacie miłosławskim
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; dopisek Jana abp. gnieźnieńskiego bez daty, [Macieja] bp. przemyskiego pod dokumentem pod pliką
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 479; Kat. dok. Czartoryscy, cz. I, nr 527, s. 227

854.

1. —
2. Jan abp gnieźnieński
3. —
4. Bractwo kapłańskie w dekanacie miłosławskim
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 8 I 1446 r. bp. poznańskiego Andrzeja
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 479

855.

1. —
2. [Maciej] bp przemyski
3. —
4. Bractwo kapłańskie w dekanacie miłosławskim
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 8 stycznia 1446 r. bp. poznańskiego Andrzeja
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 479

856.

1. 1446, 18 kwietnia
2. Andrzej bp poznański
3. Warszawa

4. Kaplica szpitala pw. Świętego Ducha w Warszawie
5. Poświęcenie kaplicy
6. Nawiedzenie kaplicy i altarii, odmówienie modlitw: *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, wsparcie dla osób chorych przebywających w szpitalu, jakkolwiek pomoc osobom chorym przebywającym w szpitalu
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AAW, dok. perg. 35; Ulanowski, Warszawa, nr 52, s. 16

857.

1. 1446, 26 kwietnia
2. Andrzej bp poznański
3. —
4. Erygowanie ufundowanego przez bractwo ubogich szpitala i kaplicę pw. Świętego Ducha, Andrzeja, Barbary położoną poza murami miasta Poniec
5. —
6. Nawiedzenie, odmówienie modlitw: *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*, Skład Apostolski
7. —
8. —
9. *Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. P. Dembiński, K. Górską-Gołąska, T. Jurek, G. Rutkowska, I. Skierska, red. A. Gąsiorowski, cz. III z. 4 Pniewy-Q, Poznań 1999, s. 750–751

858.

1. 1446, 16 maja
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Kraków
4. Erygowanie bractwa kopackiego przy klasztorze augustianów w Olkuszu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa, modlitwy za Króla, Królestwo Polskie, Biskupa
7. 40 dni
8. Dopiski na zakładce z dnia 18 X 1446 i 7 VI 1466 r.
9. ZDKiDK, II, nr 488, s. 485–489; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 149, s. 385

859.

1. 1446, 6 sierpnia

2. Wincenty abp gnieźnieński
3. Uniejów
4. Zatwierdzenie statutów bractwa [mansjonarzy] w kolegiacie NMP w Kaliszu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 8059 IV, k. 56 r–58 v

860.

1. 1446, 18 października
2. Jerzy bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Kraków
4. Bractwo kopackie przy klasztorze augustianów w Olkuszu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa, modlitwy za Króla, Królestwo Polskie, Biskupa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 16 V 1446 r.
9. ZDKiDK, II, nr 488, s. 488; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 149, s. 385

861.

1. 1446, 29 grudnia (1440, 1435)
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Radłów
4. Ołtarz NMP w kolegiacie w Tarnowie, bractwo przy kolegiacie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zielone Świątki, święta Maryjne, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Jakub, Bartłomiej Apostołowie, Hieronim, Augustyn, Grzegorz, Ambroży doktorzy Kościoła, Dorota, Barbara, Jadwiga, Elżbieta
6. Odmówienie modlitw za pokój Kościoła powszechnego, Królestwa Polskiego, wsparcie
7. 40 dni
8. Pergamin uszkodzony, znaczne ubytki w tekście uniemożliwiają odczytanie listy święt; zawiera dalsze dopiski na uszkodzonej płicie, ubytki w tekście uniemożliwiają odczytanie daty; dopisek Mikołaja bp; drugi dopisek uszkodzony
9. MOT, MTH nr 86; Kat. dok. MOT, nr 7, s. 7

862.

1. 1447, 14 czerwca

2. Mikołaj V
3. —
4. Suplika o odpust dla kaplicy ufundowanej przez królową Elżbietę w katedrze krakowskiej
5. —
6. Nawiedzenie kaplicy wraz z odmówieniem modlitw: *Ojcie nasz, Zdrowaś Mario* [z supliki]
7. 7 lat
8. —
9. BP, VI, nr 27, s. 9; Sprawozdanie Rzym., s. 10

863.

1. 1447, 26 czerwca
2. Andrzej bp poznański
3. Kraków
4. Ołtarz pw. św. Stanisława, Katarzyny w kościele dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. —
6. Odmówienie w pozycji klęczącej pod wspomnianym ołtarzem modlitw: *Ojcie nasz, Zdrowaś Mario*, Wyznanie Wiary za duszę Katarzyny
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APPDK, dok. perg. 123; ibidem, rkps Kr 23, s. 95–96; BJ, rkps 8059 IV, k. 68 r-v; ZDKiDK, II, nr 501, s. 513–514

864.

1. 1447, 18 sierpnia
2. Piotr bp przemyski
3. Piotrków
4. Ołtarz pw. św. Stanisława, Katarzyny w kościele dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. —
6. Odmówienie pod ołtarzem modlitw: *Ojcie nasz, Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski za zdrowie i zbawienie fundatorki
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APPDK, dok. perg. 123 a; ibidem, rkps Kr 23, s. 97–98; ZDKiDK, II, nr 505, s. 522

865.

1. 1447, 18 sierpnia
2. Paweł bp płocki

3. Piotrków
4. Ołtarz pw. św. Stanisława, Katarzyny w kościele dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. —
6. Odmówienie pod ołtarzem modlitw: *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski za zdrowie i zbawienie fundatorki
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APPDK, dok. perg. 123 b; ibidem, rkps Kr 1, k. 33 v; ibidem, rkps Kr 23, s. 96–97; ZDKiDK, II, nr 506, s. 523

866.

1. 1447, 6 listopada
2. Jan opat klasztoru morimundzkiego
3. —
4. Klasztor w Wieleniu, współbracia, dobrodziejów zakonu przyjmuje do wszelkich łask, odpustów, jakie posiadają cystersi
5. —
6. —
7. —
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APP, Klasztor Cystersów w Przemęcie, dok. perg. D 16

867.

1. 1447, 28 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Stanisława w Szamotułach
5. Stanisław [w maju]
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 80, s. 56; BP, VI, nr 118, s. 31

868.

1. 1447, 28 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Dominika w Turobinie w diecezji chełmskiej
5. Dominik/Trójca Święta
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen

8. Wg Theinera Trójca Święta, wg BP św. Dominik
9. VMPL, II, nr 81, s. 56–57; BP, VI, nr 119, s. 31

869.

1. 1448
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 13

870.

1. 1448, 8 marca
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół NMP w Wiślicy
5. Narodzenie NMP
6. Wsparcie, jałmużna
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. BJ, rkps 42, k. 131 r-v

871.

1. 1448, 1 czerwca
2. Wincenty abp gnieźnieński prymas, Jan abp lwowski, Zbigniew bp krakowski, Władysław bp włocławski, Andrzej bp poznański
3. Lublin
4. Szpital pw. Świętego Ducha w Warszawie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Ulanowski, Warszawa, nr 56, s. 17

872.

1. 1448, 2 czerwca
2. Baptysta z Rzymu, bp Camerino, legat papieski
3. Lublin
4. Ołtarz pw. Świętego Ducha w kościele dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Zielone Świątki, poświęcenie ołtarza, Wniebowzięcie NMP
6. Wsparcie
7. 100 dni

8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 31 v; ibidem, rkps Kr 23, s. 91–92; ZDKiDK, II, nr 516, s. 541–542

873.

1. 1448, 1 lipca
2. Baptysta z Rzymu, bp Camerino, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. —
6. Procesje, msze, w poniedziałki msze za zmarłych, odmówienie modlitw: *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 17 r-v; ibidem, rkps Kr 23, s. 80–81, 99–100; ZDKiDK, II, nr 517, s. 542–543

874.

1. 1448, 1 lipca
2. Baptysta z Rzymu, bp Camerino, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół dominikanów pw. Świętej Trójcy, prawo uczestniczenia w nabożeństwach dla 16 osób wybranych przez przeora w miejscu obłożonym interdyktem
5. —
6. Udział w nabożeństwach w niedziele
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 128; ZDKiDK, II, nr 518, s. 543–544

875.

1. 1448, 1 lipca
2. Baptysta z Rzymu, bp Camerino, legat papieski
3. Kraków
4. Transumpt dokumentu bp krakowskiego Zbigniewa z dnia 8 IV 1428 r. zatwierdzającego bractwo przy kościele pw. św. Katarzyny na Kazimierzu, wraz z nadaniem odpustu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 60 dni

8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APKr, Aug. 176; ZDKiDK, II, nr 519, s. 544–545

876.

1. 1448, 11 lipca
2. Baptysta z Rzymu, bp Camerino, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół dominikanów w Krakowie
5. —
6. Niedziele, wsparcie kościoła
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 130; ibidem, rkps Kr 23, s. 78–79; ZDKiDK, II, nr 522, s. 548–549

877.

1. 1448, 17 lipca
2. Baptysta z Rzymu, bp z Camerino, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. —
6. Wierni śpiewający *Hec Est dies* każdego dnia przed summą
7. 60 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APKr, dok. perg. 233; Kod. dypl. Krak., III, nr 431, s. 563; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 233, s. 61–62

878.

1. 1449–1455
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. —
4. Franciszkanie w Krakowie, zezwolenie na niesienie Najświętszego Sakramentu w procesji w czwartki w krągankach klasztornych
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

879.

1. 1449, 19 stycznia
2. Mikołaj V
3. Rzym

4. Papież zatwierdza dokumenty w sprawie jubileuszy: papieża Klemensa VI z 27 I 1342 r. ustanawiający jubileusz na rok 1350; Grzegorza XI z 29 IV 1373 r.; Mikołaj V ustanowił jubileusz na rok 1450
5. —
6. —
7. —
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 422; ibidem, rkps LP 2, k. 420 r–422 v; ibidem, rkps LP 5-1, nr 63, k. 9 v; k. 105 r–110 r; BJ, rkps 419, k. 218 v–221 r; Raynaldus, X, nr 15, s. 543; Boll. Anno Santo, nr 6,1, s. 60–75; AUJ, rkps 378, s. 20–26

880.

1. 1449, 14 lutego
2. Andrzej Bniński, bp poznański
3. Kościan
4. Zatwierdzenie fundacji mszy o męce Pańskiej altarii pw. św. Jana Ewangelisty w kościele parafialnym NMP w Kościanie
5. —
6. Udział we mszy ku czci Męki Pańskiej w piątki, odmówienie modlitw: *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony, przetarcia i ubytki w tekście, ozdobny inicjał; dopisek na zakładce
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 40; BJ, rkps 8057 IV, nr 227, k. 262 r

881.

1. —
2. Bernard bp sufragan poznański
3. —
4. Altaria pw. św. Jana Ewangelisty w kościele parafialnym NMP w Kościanie
5. —
6. Udział we mszy ku czci Męki Pańskiej w piątki, odmówienie modlitw: *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 14 II 1449 r.
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 40

882.

1. 1449, 8 marca
2. Mikołaj V

3. Rzym
4. Katedra krakowska
5. Niedziela po św. Stanisławie w maju
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 412; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8477, s. 60–63; KDM, IV, nr 1500, s. 479–480 [wydany pod datą 8 III 1448 r.]; BP, VI, nr 229, s. 57

883.

1. 1449, 8 marca
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Katedra krakowska
5. Nazajutrz po św. Stanisławie w maju [9 maja]
6. Wsparcie, jałmużna
7. 7 lat
8. —
9. BP, VI, nr 230, s. 57–58

884.

1. 1449, 13 marca
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kolegiata NMP w Wiślicy
5. —
6. Wsparcie, jałmużna, jedno święto [niesprecyzowane]
7. 5 lat w ciągu jednego święta
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8477, s. 64–65 [8 marca]; BP, VI, nr 230, s. 57–58. W aktach kolegiaty w Wiślicy znajduje się informacja o odpustach, jakich można dostąpić w kolegiacie w święta: Narodzenia NMP, poświęcenia kościoła, świąt Maryjnych, terminie mszy brackich, św. Józefa, święta Obrzezania nie podano roku nadania odpustów ADK, rkps II KW 1, k. 3 r.; zob. też: ibidem, rkps II KW 4, k. 249 r–250 v

885.

1. 1449, 27 marca
2. Władysław bp włocławski
3. Włocławek
4. Kościół pw. św. Witalisa poza miastem Włocławkiem

5. —
6. Wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ADW, dok. perg. 293; Librowski inw. realny t. I, nr 293, s. 163; MHDW, XIV, nr 506, s. 56; MHDW, XXV, nr 1002, s. 102

886.

1. 1449, 2 maja
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Katarzyny w Łęgu w diecezji płockiej
5. Wniebowzięcie NMP
6. Udział w procesji z Najświętszym Sakramentem
7. 7 lat, 7 kwadragen, 100 dni za udział w procesji
8. —
9. VMPL, II, nr 102, s. 70–71; BP, VI, nr 265, s. 65

887.

1. 1449, 4 października
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. —
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Procesja w poniedziałki msze za zmarłych
6. Odmówienie modlitw *Ojczy nasz, Zdrowaś Mario*, modlitwy w intencji jedności Kościoła Powszechnego, pokoju Królestwa Polskiego, zdrowia Króla, zdrowia Biskupa
7. 100 dni
8. —
9. APPDK, rkps Kr 1, k. 27 r-v; rkps Kr 23, s. 81–82; ZDKiDK, II, s. 598–599; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 175, s. 400–401

888.

1. 1449, 23 października
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół pw. Wszystkich Świętych w Krakowie; zatwierdzenie odpustu nadanego przez Andrzeja bp
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wnie-

- bowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Podwyższenie Krzyża Świętego, Odnalezienie Krzyża Świętego, święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Andrzej, Jakub, Bartłomiej, wszystkich pozostałych apostołów, Stephanus, Narodzenie Kaliksta, Rufus, Kastor, 10 tys. Męczenników, Mikołaj, Hieronim, Augustyn, Grzegorz, Ambroży, Bernard, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Agata, Agnieszka, Barbara
6. Udział w nabożeństwach, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów 3 razy *Zdrowaś Mario*, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, nawiedzenie cmentarza, modlitwy za zmarłych
 7. 100 dni
 8. Potwierdzenie poprzednich odpustów, dokument iluminowany zob. analizę treści miniatur M. Walczak, *IkonoGRAFIA miniatury na dokumencie odpustowym Zbigniewa Oleśnickiego z roku 1449 w świetle papieskiej i soborowej propagandy w średniowieczu*, w: *Magistro et amico-amici discipulque. Lechowi Kalinowskiemu w 80 urodzin*, red. J. Gadomski, Kraków 2002, s. 481–504; M. Koczerska, *Miniatura na dokumencie odpustowym kardynała Oleśnickiego z 1449 r.*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 1983, t. 45, nr 2, s. 163–174
 9. AKKK, dok. perg. 430; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 177, s. 402

889.

1. 1449, 3 grudnia
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Radom
4. Bractwo tkaczy w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, procesje, wsparcie, jałmużna
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; dopiski Jana bp. krakowskiego z dnia 19 III 1464 r., Jerzy bp. sufragan krakowski dnia 18 XI 1454 r.; dopiski na dokumencie ciągną się pod plikę, znajdują się także na odwrociu dokumentu

9. AKKS, dok. perg. 71; ZDKiDK, II, nr 542, s. 610–611; KDM, V, teczka A-B/1, teczka X, odpis nr 42; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 178, s. 402–403; Kiryk, Katalog dok., nr 71, s. 34; Wiśniewski, Radom, s. 47; *Diplomata regum Poloniae et privilegia cardinalim Polonorum... in archivo capituli Sandomiriensis conservata. Ope et sumptibus Joannis Wiśniewski*, Warszawa 1927, nr XIV

890.

1. 1450
2. —
3. —
4. Ogłoszenie odpustów za walkę z Tatarami
5. —
6. —
7. —
8. —
9. S. Zajączkowski, *Archiwum Kapituły łacińskiej we Lwowie*, Lwów 1923, s. 25

891.

1. 1450, 17 stycznia
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kunów
4. Ołtarze pw. Krzyża Świętego, Świętego Ducha, św. Katarzyny, św. Leonarda w kościele dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. —
6. Modlitwa *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario* za jedność Kościoła, pokój Królestwa Polskiego, zdrowie Króla, Biskupa, zbawienie Katarzyny, wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. APPDK, dok. perg. 132; ibidem, rkps Kr 1, k. 33 r-v; ibidem, rkps Kr 23, s. 94–95; ZDKiDK, II, nr 544, s. 612–613; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 179, s. 403

892.

1. 1450, 30 marca
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Sandomierz
4. Kolegiata NMP w Sandomierzu
5. Święta tych świętych, których ołtarze znajdują się w kolegiacie, poświęcenie ołtarzy, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech

- Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, wszystkie święta Maryjne, Michał Archanioł, Narodzenie i Ścięcie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Jakub, Bartłomiej, Jan, Andrzej, Mateusz, Marek, Łukasz, Mateusz ewangeliści, pozostałych apostołów, Wojciech, Stanisław, Waclaw, Florian patroni królestwa Polskiego, Stephanus, Wawrzyniec, Marcin, Mikołaj, Jerzy, Ambroży, Augustyn, Hieronim, Benedykt męczennicy, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Cecylia, Łucja, Agata, Agnieszka, Barbara, 11 tys. Dziewic, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, oktawy wymienionych świąt, czas Adwentu, okres Wielkiego Postu, niedziele i święta, suche dni
6. Towarzystwo kapłanowi udającym się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk dzwonu 3 razy *Zdrowaś Mario*, odmówienie w pozycji klęczącej przed dowolnym ołtarzem kolegiaty *Zdrowaś Mario*, modlitwy za pokój Kościoła, Królestwa Polskiego, zdrowie papieża, Króla i bp. krakowskiego, nawiedzenie cmentarza w intencji zbawienia duszy osób tam spoczywających, wsparcie kolegiaty

7. 100 dni

8. Bogato zdobiony inicjał i incipit

9. AKKS, dok. perg. 72; BWSDS, R 1834, nr 15; KDM, V, teczka X, odpis nr 23; ZDKiDK, II, nr 545, s. 613–615; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 182, s. 404; Kiryk, Katalog dok., nr 72, s. 34–35

893.

1. 1450, 8 maja
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Wszystkie święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, wszystkie święta apostołów, ewangelistów, męczenników, wyznawców, dziewic, Jan Chrzciciel, Michał, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, święta Krzyża Świętego,

- poświęcenie kościoła, czas Adwentu, czas Wielkiego Postu, 3 dni krzyżowe, niedziele
6. Wsparcie kościoła, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwońców wieczorem 3 razy *Zdrowaś Mario*, bądź przy dowolnym ołtarzu *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Mario*, zapisy testamentowe na na rzecz klasztoru, modlitwa o pokój w Królestwie Polskim, zdrowie Króla, bp, nawiedzenie kaplicy na cmentarzu uczczenie obrazu NMP
 7. 100 dni
 8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
 9. AJG, dokument pergaminowy nr 54; ibidem rkps 2096, k. 3 r-v; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 133, s. 261–264; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 183, s. 404–405

894.

1. 1450, 18 maja
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Jerzy Strumilo chorąży lwowski, Piotr ze Sprowy wojewoda lwowski i starosta ruski, Teodoryk i Michał Mużyło z Buczacza bracia wraz z małżonkami
5. Kościoły do nich należące
6. —
7. Odpust jubileuszowy
8. —
9. BP, VI, nr 380, s. 90

895.

1. 1450, 18 maja
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół w Kurozwękach
5. Czwartki 4 razy w roku, kiedy organizowana była procesja po święcie Wniebowzięcia NMP, po oktawie Trzech Króli i Wielkanocy, Zielonych Świątkach
6. —
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. BP, VI, nr 383, s. 90

896.

1. 1450, 18 maja
2. Mikołaj V
3. Rzym

4. Kościół w Szańcu
5. Czwartki 4 razy w roku, kiedy organizowana była procesja po święcie Wniebowzięcia NMP, po oktawie Trzech Króli i Wielkanocy, Zielonych Świątkach
6. —
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. BP, VI, nr 383, s. 90

897.

1. 1450, 18 maja
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół w Kurowie
5. Czwartki 4 razy w roku, kiedy organizowana była procesja po święcie Wniebowzięcia NMP, po oktawie Trzech Króli i Wielkanocy, Zielonych Świątkach
6. —
7. 2 lata, 2 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8476, nr 205, s. 57; BP, VI, nr 383, s. 90

898.

1. 1450, 20 maja
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Tomasz ze Strzępina kanonik krakowski
5. —
6. Udział w kazaniach, mszy przezeń sprawowanej, z okazji świąt dodane 100 dni odpustu
7. 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8476, nr 203, s. 56; BP, VI, nr 385, s. 91

899.

1. 1450, 1 czerwca
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Kaplica mansonarzy w katedrze krakowskiej
5. —
6. Udział we mszy odprawionej przez mansonarzy, odmówienie modlitw o jedność Kościoła, pokój w Królestwie Polskim, zdrowie króla, bp

7. 140 dni [100 dni jako kardynał, 40 dni jako bp]
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 437; KDM, V, teczka X, odpis nr 15; ZDKiDK, II, nr 548, s. 621–622; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 185, s. 405

900.

1. 1450, 5 czerwca
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Katedra krakowska
5. —
6. Wykonujący i słuchający antyfony *Ave Stella matutina* wykonywanej przez wikariuszy
7. 100 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 2 XI 1443 r.
9. ZDKiDK, II, nr 453, s. 430–434; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 129, s. 376; ibidem, nr 186, s. 406

901.

1. 1450, 9 listopada
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo mieszczan przy kościele Mariackim w Krakowie
5. —
6. Msze sobotnie odprawiane przez bractwo, msze brackie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ABMarK, dok. perg. 35; ZDKiDK, II, nr 564, s. 629–630; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 189, s. 407–408

902.

1. 1450, 9 listopada
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Ołtarze kościoła NMP w Krakowie
5. —
6. Nawiedzenie ołtarzy kościoła Mariackiego, odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. —

9. APKr, dok. perg. 240; BJ, rkps 7759 II, k. 183 r; Kod. dypl. Krak., III, nr 435, s. 571; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 190, s. 408; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 240, s. 64

903.

1. 1450, 5 grudnia
2. Piotr bp przemyski
3. Brzozów
4. Zatwierdzenie statutów bractwa łańcuckiego
5. —
6. Msze brackie, wsparcie, udział w pogrzebach
7. 40 dni
8. Dokument znany z potwierdzenia bp przemyskiego Mateusza z 10 VI 1510 r., zawiera również transumpty wcześniejszych nadań odpustowych Zbigniewa Oleśnickiego bez podania daty, abp gnieźnieńskiego Jana z dnia 4 X 1453 r.
9. Ulanowski, Przemysł, s. 430–433

904.

1. —
2. Zbigniew Oleśnicki
3. —
4. Zatwierdzenie statutów bractwa łańcuckiego
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Ulanowski, Przemysł, s. 430–433

905.

1. 1450, 7 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, odpust jubileuszowy, katedra w Gnieźnie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — połowa kwoty, jaką należałoby wydać na odbycie pielgrzymki do Rzymu i pobyt przez 15 dni w Wiecznym Mieście
7. Odpust jubileuszowy

8. Pergamin miejscami poprzecierany, ozdobny inicjał, dyplom był wywieszony w katedrze, posiada przebite narożniki
9. CPAHU, fond 131, sprawa 150; AKKK, rkps LP 2, k. 423 r–424 r; ibidem, LP 5-1, nr 64, k. 9 v; k. 110 r–113 r; Kod. dypl. kat. wil., nr 201, s. 225–228; VMPL, II, nr 119, s. 80–81; Raynaldus, IX, nr 9, s. 551–552; BP, VI, nr 471, s. 105–106; Index XV, nr 2700, s. 312; Długosz, Liber duodecimus, s. 118; Damalewicz, s. 248; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 200, s. 225

906.

1. 1450, 7 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, odpust jubileuszowy, katedra we Lwowie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — połowa kwoty, jaką należałoby wydać na odbycie pielgrzymki do Rzymu i pobyt przez 15 dni w Wiecznym Mieście
7. Odpust jubileuszowy
8. Pergamin miejscami poprzecierany, ozdobny inicjał, dyplom był wywieszony w katedrze, posiada przebite narożniki
9. CPAHU, fond 131, sprawa 150; AKKK, rkps LP 2, k. 423 r–424 r; ibidem, LP 5-1, nr 64, k. 9 v; k. 110 r–113 r; Kod. dypl. kat. wil., nr 201, s. 225–228; VMPL, II, nr 119, s. 80–81; Raynaldus, IX, nr 9, s. 551–552; BP, VI, nr 471, s. 105–106; Index XV, nr 2700, s. 312; Długosz, Liber duodecimus, s. 118; Damalewicz, s. 248; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 200, s. 225

907.

1. 1450, 7 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, odpust jubileuszowy, katedra w Krakowie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — połowa kwoty, jaką należałoby wydać na od-

- bycie pielgrzymki do Rzymu i pobyt przez 15 dni w Wiecznym Mieście
7. Odpust jubileuszowy
8. Pergamin miejscami poprzecierany, ozdobny inicjał, dyplom był wywieszony w katedrze, posiada przebite narożniki
9. CPAHU, fond 131, sprawa 150; AKKK, rkps LP 2, k. 423 r–424 r; ibidem, LP 5-1, nr 64, k. 9 v; k. 110 r–113 r; Kod. dypl. kat. wil., nr 201, s. 225–228; VMPL, II, nr 119, s. 80–81; Raynaldus, IX, nr 9, s. 551–552; BP, VI, nr 471, s. 105–106; Index XV, nr 2700, s. 312; Długosz, Liber duodecimus, s. 118; Damalewicz, s. 248; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 200, s. 225

908.

1. 1450, 7 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, odpust jubileuszowy, katedra w Wilnie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — połowa kwoty, jaką należałoby wydać na odbycie pielgrzymki do Rzymu i pobyt przez 15 dni w Wiecznym Mieście
7. Odpust jubileuszowy
8. Pergamin miejscami poprzecierany, ozdobny inicjał, dyplom był wywieszony w katedrze, posiada przebite narożniki
9. CPAHU, fond 131, sprawa 150; AKKK, rkps LP 2, k. 423 r–424 r; ibidem, LP 5-1, nr 64, k. 9 v; k. 110 r–113 r; Kod. dypl. kat. wil., nr 201, s. 225–228; VMPL, II, nr 119, s. 80–81; Raynaldus, IX, nr 9, s. 551–552; BP, VI, nr 471, s. 105–106; Index XV, nr 2700, s. 312; Długosz, Liber duodecimus, s. 118; Damalewicz, s. 248; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 200, s. 225

909.

1. 1450, 10 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Barbary w Krakowie
5. Barbara, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła

7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 120, s. 82; BP, VI, nr 476, s. 107

910.

1. 1450, 10 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Kod. dypl. Krak., III, nr 436, s. 572–573; VMPL, II, nr 121, s. 82; BP, VI, nr 477, s. 107

911.

1. 1450, 18 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół katedralny bądź kolegiata pw. św. Jana Chrzciciela w Warszawie
5. —
6. Nawiedzenie przez Bolesława księcia mazowieckiego wraz z matką księżną Anną, żoną Barbarą oraz 100 osób przez nich wybranych wymienionych świętyń [Indeks actorum matka i żona]
7. Odpust jubileuszowy
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 119–121; VMPL, II, nr 123, s. 83–84; BP, VI, nr 488, s. 109; Index XV, nr 2701, s. 312

912.

1. 1451
2. Zbigniew Oleśnicki, bp krakowski
3. —
4. Klasztor pw. Świętego Krzyża na Łysej Górze
5. —
6. —
7. —
8. —
9. M. Derwich, *Łysogórski ośrodek pielgrzymkowy w Polsce średniowiecznej i nowożytnej. Zarys problematyki*, w: *Peregrina-*

nationes. Pielgrzymki w kulturze dawnej Europy, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 1995, s. 282

913.

1. 1451, 13 stycznia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół pw. Wszystkich Świętych w Krakowie
5. Wszystkich Świętych, od pierwszych niesporów do drugich
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, VI, nr 509, s. 112

914.

1. 1451, 8 czerwca [data obrad kapituły generalnej]
2. Mikołaj V
3. —
4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w Rzymie
5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej braci kaznodziejów
7. Odpust zupełny
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 256

915.

1. 1451, 12 lipca
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, katedra w Gnieźnie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — ¼ sumy pieniędzy wydanej na pielgrzymkę do Rzymu i powrót do kraju [zamiast połowy pieniędzy]
7. Odpust jubileuszowy
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony
9. LMAB, F6-34; Kod. dypl. kat. wil., nr 206, s. 232–234; Jasas, nr 61, s. 38; Chronica Polonorum, s. 328; pod datą 13 kwietnia VMPL, II, nr 128, s. 86; Index XV, nr 2710,

s. 314; De origine, progressu, nr 13, s. 76; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 205, s. 232

916.

1. 1451, 12 lipca
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, katedra we Lwowie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — ¼ sumy pieniędzy wydanej na pielgrzymkę do Rzymu i powrót do kraju [zamiast połowy pieniędzy]
7. Odpust jubileuszowy
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony
9. LMAB, F6-34; Kod. dypl. kat. wil., nr 206, s. 232–234; Jasas, nr 61, s. 38; Chronica Polonorum, s. 328; pod datą 13 kwietnia VMPL, II, nr 128, s. 86; Index XV, nr 2710, s. 314; De origine, progressu, nr 13, s. 76; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 205, s. 232

917.

1. 1451, 12 lipca
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, katedra w Krakowie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — ¼ sumy pieniędzy wydanej na pielgrzymkę do Rzymu i powrót do kraju [zamiast połowy pieniędzy]
7. Odpust jubileuszowy
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony
9. LMAB, F6-34; Kod. dypl. kat. wil., nr 206, s. 232–234; Jasas, nr 61, s. 38; Chronica Polonorum, s. 328; pod datą 13 kwietnia VMPL, II, nr 128, s. 86; Index XV, nr 2710, s. 314; De origine, progressu, nr 13, s. 76; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 205, s. 232

918.

1. 1451, 12 lipca
2. Mikołaj V
3. Rzym

4. Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, katedra w Wilnie
5. —
6. Nawiedzenie katedry przez 3 dni ciągle bądź z przerwami, złożenie ofiary — ¼ sumy pieniędzy wydanej na pielgrzymkę do Rzymu i powrót do kraju [zamiast połowy pieniędzy]
7. Odpust jubileuszowy
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony
9. LMAB, F6-34; Kod. dypl. kat. wil., nr 206, s. 232–234; Jasas, nr 61, s. 38; Chronica Polonorum, s. 328; pod datą 13 kwietnia VMPL, II, nr 128, s. 86; Index XV, nr 2710, s. 314; De origine, progressu, nr 13, s. 76; zob. też: Kod. dypl. kat. wil., nr 205, s. 232

919.

1. 1451, 7 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kazimierz Jagiellończyk, prawo wyboru spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie przez 3 dni ciągle bądź z przerwami wybranego kościoła katedralnego bądź parafialnego
7. Odpust jubileuszowy za nawiedzenie 4 bazylik rzymskich
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 116–117

920.

1. 1452, 3 listopada
2. Jan bp włocławski
3. Włocławek
4. Ustanowienie bractwa szewców we Włocławku, przy kościele pw. św. Jana
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. KDM, V,teczka A-B/1; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiażach*, t. 2 *Kopiaż gospodarczy Drzewickiego*, Włocławek 1999, nr 106, s. 32

921.

1. 1453, 20 lutego
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Katedra krakowska
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana, 12 Apostołów, Stanisław, Wojciech, Waclaw, Florian patroni Królestwa Polskiego, Marcin, Mikołaj, Hieronim, Katarzyna, Jadwiga, poświęcenie katedry, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana, Piotr, Paweł, Stanisław, Florian, intencje modlitewne: Kościół Powszechny, Królestwo Polskie
6. Wsparcie katedry, odmówienie przy dowolnym ołtarzu katedry modlitw: *Ojczy nasz, Zdrowaś Mario*
7. 100 dni
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. APKK, dok. perg. 445; ibidem, rkps LP 2, k. 13 r; ibidem, rkps LP 5-1, nr 15, k. 4 v; k. 29 r-v; KDM, V, teczka X, odpis nr 9; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 208, s. 418

922.

1. 1453, 2 kwietnia
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. 11 tys. Dziewic, 10 tys. Męczenników
6. Udział w oficjum nocnym i dziennym
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APKr, dok. perg. 247; Kod. dypl. Krak., III, nr 437, s. 573; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 209, s. 418; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 247, s. 66

923.

1. 1453, 20 czerwca
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków

4. Ołtarz pw. Świętego Ducha, św. Stanisława, Katarzyny, Leonarda w kościele dominikanów pw. Świętej Trójcy w Krakowie
5. Nawiedzenie altarii: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, obydwu święta Krzyża Świętego, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Jakub, Bartłomiej, Szymon, Juda, Andrzej, Tomasz, Mateusz, Filip, Jakub Apostołowie, Jan, Mateusz, Marek, Łukasz ewangeliści, Wojciech, Stanisław, Wawrzyniec męczennicy, Marcin, Mikołaj, Leonard, Dominik wyznawcy, Maria Magdalena, Jadwiga, Elżbieta, Anna, Agnieszka, Apolonia, Katarzyna, Małgorzata, Dorota, Barbara, Michał, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie altarii
6. Wsparcie, jałmużna
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 136; ibidem, rkps Kr 1, k. 32 v; ibidem, rkps Kr 23, s. 92–94; KDM, V, teczka X, odpis nr 21 [przy opisie świąt, w czasie których wierni zyskiwali odpust, w Materiałach do KDM zaznaczono *sequitur 50 festorum*]; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 213, s. 419

924.

1. 1453, 30 września
2. Mikołaj V
3. —
4. Wezwanie do krucjaty przeciwko Turkom
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie, sfinansowanie kosztów wyprawy żołnierzy
7. Odpust zupełny
8. —
9. Raynaldus, t. IX, nr 10, s. 617; Pastor, vol. II, s. 275–277; *Polityka Kurii Rzymskiej za pontyfikatu Piusa II*, s. 96

925.

1. 1453, 3 października
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków

4. Erygowanie kościoła parafialnego pw. św. Stanisława w Biskupicach nad Giełczą w ziemi lubelskiej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Bożego Ciała, obydwu święta Krzyża Świętego, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Bartłomiej, Jakub, Andrzej Apostołowie, Stanisław, Wojciech, Florian, Waclaw, Wawrzyniec męczennicy, Jadwiga, Elżbieta, Maria Magdalena, 11 tys. Dzień, poświęcenie kościoła, oktawy wymienionych święt, niedziele
6. Wsparcie kościoła
7. 100 dni
8. —
9. KDM, V, teczka A/B-2, odpis nr 89, teczka X, odpis nr 22; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 216, s. 421

926.

1. 1453, 4 października
2. Jan abp gnieźnieński
3. —
4. Zatwierdzenie statutów bractwa łańcuckiego
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Ulanowski, Przemyśl, s. 430–433

927.

1. 1453, 20 października
2. Andrzej Bniński bp poznański
3. Wielichowo
4. Zatwierdzenie fundacji konfraternii przy kościele parafialnym w Kościanie wraz z nadaniem odpustów
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, pergamin wyblakły, poprzecierany; dopiski na dokumencie, plice i odwrociu, z 21 I 1482 r. Uriela bp. poznańskiego, 22 III 1496 r. Wojciecha sufragana poznańskiego, 10 I 1505 r. Jana Lu-

brańskiego bp. poznańskiego, 13 IX 1510 r. Wojciecha sufragana poznańskiego

9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 44

928.

1. 1454?–1456
2. Kalikst III
3. —
4. Wierni uczestniczący w kazaniach Jana Kapistrana
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. Pastor, vol. II, s. 130; odnośnie do działalności Jana Kapistrana w latach 1451–1456 zob. A. Lissowska, *Antyhusycka misja Jana Kapistrana na Śląsku*, w: *Bernardyni na Śląsku w późnym średniowieczu*, red. J. Kostowski, Wrocław 2005, s. 51–64; M. Starzyński, *Przyjęcie cystersów mogińskich do braterstwa w modłach przez bernardynów krakowskich w roku 1453*, w: *Pięćset pięćdziesiąt lat obecności OO. Bernardynów w Polsce (1453–2003)*, red. W.F. Murawiec, D.A. Muskus, Kalwaria Zebrzydowska 2006, s. 111–113

929.

1. 1454
2. Zbigniew bp krakowski
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

930.

1. 1454, 12 lutego [wg Cod. Med 11 lutego, wtorek przypadał w 1454 na 12 lutego]
2. Mikołaj bp wileński, Jan bp chełmiński, Klemens bp kijowski
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —

9. LMAB, F 3-67; Cod. Med., nr 54, s. 97; Jasas, nr 63, s. 39

931.

1. —
2. Mikołaj bp kamieniecki
3. —
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 97

932.

1. —
2. Jerzy bp Miednicki
3. —
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 97

933.

1. 1454, 25 lutego
2. Jan abp gnieźnieński, Jan bp włocławski, Andrzej bp poznański
3. Kraków
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. —
6. Nawiedzenie wraz z odmówieniem modlitw *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APPDK, dok. perg. 137; ibidem, rkps Kr 23, s. 85–86; KDM, V,teczka J-53

934.

1. 1454, 18 listopada
2. Jerzy bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Radom
4. Bractwo tkaczy w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z dnia 3 XII 1449 r.
9. AKKS, dok. perg. 71; KDM, V,teczka X, odpis nr 42; Wiśniewski, Radom, s. 47; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 178, s. 402–403; Kiryk, Katalog dok., nr 71, s. 34

935.

1. 1454, 10 grudnia
2. Mikołaj V
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. Ozdobny incipit
9. APKr, dok. perg. 249; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 249, s. 67

936.

1. 1455–1458
2. Kalikst III
3. —
4. Franciszkanie, rodzice zakonników, zarówno żyjący, jak i zmarli przebywający w czyśćcu
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 172 v

937.

1. 1455–1458
2. Kalikst III
3. —
4. —
5. Przemienienie Pańskie
6. —
7. Odpusty równe tym, jakie mogli otrzymać wierni z okazji święta Bożego Ciała
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 269; Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 512, 578

938.

1. 1455
2. Grzegorz abp lwowski, Jan bp mołdawski
3. —

4. Ołtarz radziecki we Lwowie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Zubrzycki, s. 109

939.

1. 1455, 10 stycznia
2. Zbigniew bp krakowski
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Wawrzyńca i św. Marty w kościele Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezania, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Jakub, Bartłomiej, Szymon, Juda, Andrzej, Tomasz, Mateusz, Filip, Jakub Apostołowie, Jan, Mateusz, Marek ewangeliści, Wojciech, Stanisław, Wawrzyniec, Szczepan męczennicy, Marcin, Mikołaj, Augustyn, Grzegorz, Hieronim wyznawcy, Agnieszka, Katarzyna, Dorota, poświęcenie kaplicy
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Plamy na pergaminie, ubytki w tekście na zgięciach dokumentu bez dalszych dopisków
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 95

940.

1. 1455, 20 stycznia
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Potwierdzenie założenia bractwa krawców w Dobczycach
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. APKr, dok. dep. nr 33, s. 3–5; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 233, s. 431

941.

1. 1455, 26 stycznia
2. Grzegorz abp lwowski
3. Lwów

4. Kaplica NMP katedrze lwowskiej
5. Nawiedzenie NMP, Jan Chrzciciel, 10 tys. Męczenników, Bernard Wyznawca, Urban papież, Klemens papież, Agnieszka, Katarzyna, Dorota, Barbara, Małgorzata, 11 tys. Dziewic
6. Wsparcie kaplicy
7. 40 dni
8. —
9. AGZ, V, nr 139, s. 180–181

942.

1. —
2. Jan bp mołdawski [Suczawa]
3. —
4. Kaplica NMP w katedrze lwowskiej
5. Nawiedzenie NMP, Jan Chrzciciel, 10 tys. Męczenników, Bernard Wyznawca, Urban papież, Klemens papież, Agnieszka, Katarzyna, Dorota, Barbara, Małgorzata, 11 tys. Dziewic
6. Wsparcie kaplicy
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 26 I 1455 r.
9. AGZ, V, nr 139, s. 181

943.

1. —
2. Mikołaj bp kamieniecki
3. —
4. Kaplica pw. NMP w katedrze lwowskiej
5. Nawiedzenie NMP, Jan Chrzciciel, 10 tys. Męczenników, Bernard Wyznawca, Urban papież, Klemens papież, Agnieszka, Katarzyna, Dorota, Barbara, Małgorzata, 11 tys. Dziewic
6. Wsparcie kaplicy
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 26 I 1455 r.
9. AGZ, V, nr 139, s. 181

944.

1. 1455, 6 lutego
2. Waclaw bp łucki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —

9. Cod. Med., nr 54, s. 97

945.

1. 1455, 20 lutego
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo żebracze w Mstowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał; dopisek Pawła bp. laodycejskiego sufragana biskupa krakowskiego Jana z dnia 24 VI 1471 r.
9. AGAD, dok. perg. 5852; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 235, s. 431

946.

1. 1455, 20 lutego
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo krawców w Skalbmierzu
5. —
6. —
7. 140 dni [100 dni jako kardynał, 40 dni jako bp]
8. —
9. BJ, rkps 7759 II, k. 127 v; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 236, s. 431–432

947.

1. 1455, 9 marca
2. Zbigniew kardynał, bp krakowski
3. Sandomierz
4. Kościół paulinów w Beszowej
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Jakub, Bartłomiej, Szymon, Juda, Tomasz, Andrzej, Mateusz, Filip, Jakub Apostołowie, Jan, Mateusz, Łukasz, Marek ewangeliści, Wojciech, Stanisław, Szczepan, Wawrzyniec męczennicy, Marcin, Mikołaj, Augustyn wyznawcy, Paweł eremita, Agnieszka, Katarzyna, Dorota, Małgorzata dziewice, Maria Magdalena, Jadwiga, Elżbieta, Michał, Wszystkich Świętych, obydwaj święta Krzyża Pańskiego, poświęcenie świątyni

6. Wsparcie, jałmużny, modlitwy o pokój Kościoła Powszechnego, Królestwa Polskiego
7. 100 dni
8. —
9. Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 143, s. 289–290; J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Stopnickiem*, Majówka 1929, s. 8; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 237, s. 432

948.

1. 1455, 21 marca
2. Martialis Auribelli z Awinionu generał zakonu
3. Rzym
4. Członkowie bractwa Najświętszego Sakramentu przy kościele Bożego Ciała we Lwowie zostali dopuszczeni do wszystkich łask, jakie posiadają dominikanie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. APPDK, dok. perg. Lw. 023

949.

1. 1455, 30 marca
2. Zbigniew Oleśnicki kardynał, bp krakowski
3. Sandomierz
4. Katedra płocka
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Jakub, Bartłomiej, Andrzej, Tomasz, Mateusz, Filip, Jakub, Szymon, Juda, Maria Magdalena, Jadwiga, Anna, Elżbieta, w święta Marcina, Jana, Mateusza, Marka i Łukasza ewangelistów, poświęcenie świątyni
6. Wsparcie, Modlitwa o pokój Kościoła powszechnego, Królestwa Polskiego
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał; pergamin uszkodzony, przycięty, brak części tekstu z wykazem świąt

9. ADPł, dok. perg. 290; *Dokument odpustowy kardynała Zbigniewa Oleśnickiego dla katedry plockiej z 1455 r.*, wyd. P. Chojnacki, „Studia Źródłoznawcze”, t. 40, 2002, s. 79–88; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 238, s. 432

950.

1. 1455, 15 maja
2. Kalikst III
3. Rzym
4. Wezwanie do krucjaty przeciwko Turkom, bulla zawierała potwierdzenie wszystkich uprzednich nadań jakie przyznał krzyżowcom Mikołaj V w bulli z 30 IX 1453 r.; wszystkie odpusty udzielone od czasów soboru w Konstancji zostały zawieszane na czas trwania akcji krucjatojowej
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie wyprawy, służba przez 6 miesięcy w zamkach obronnych
7. Odpust zupełny
8. —
9. Raynaldus, t. 10, nr 19, s. 28; Pastor, vol. II, s. 349, 351; *Polityka Kurii Rzymskiej za pontyfikatu Piusa II*, s. 102–104; H. Inalcik, *The Ottoman Turks and the Crusades, 1451–1522*, w: *A History of the Crusades*, ed. K.M. Setton, vol. VI *The Impact of the Crusades on Europe*, ed. H. W. Hazard, N.P. Zacour, Wisconsin 1989, s. 315; zob. też: M. Biskup, K. Górski, *Czasy Kazimierza Jagiellończyka (1447–1492)*, w: *Historia dyplomacji polskiej*, t. I połowa X w. –1572, red. M. Biskup, Warszawa 1982, s. 449

951.

1. 1455, 27 września
2. Kalikst III
3. Rzym
4. Papież mianował legata Jana Carvajala celem głoszenia wyprawy krzyżowej
5. Udział w wyprawie, wsparcie wyprawy
6. —
7. Odpust zupełny; na terenie Anglii ogłoszony został odpust jubileuszowy
8. —
9. VMPL, II, nr 145, s. 103; zob. też: B. Stachoń, *Polityka Polski wobec Turcji i akcji antytureckiej w wieku XV do utraty Kili*

i Białogrodu (1484), Lwów 1930, s. 125–126; J. Harris, *Publicising the Crusade: English Bishops and the Jubilee Indulgences of 1455*, „Journal of Ecclesiastical History”, 1999, vol. 50, no 2, s. 25 i n

952.

1. 1455, 21 października
2. Kalikst III
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Zwiastowania NMP w Dębnie w diecezji poznańskiej
5. Zwiastowanie NMP
6. —
7. 7 lat
8. —
9. BP, VI, nr 954, s. 198

953.

1. 1455, 21 października
2. Kalikst III
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Piotra, Pawła i św. Piotra w okowach w Biechowie w diecezji Poznańskiej
5. Piotr, Paweł, Piotr w okowach
6. —
7. 7 lat
8. —
9. BP, VI, nr 955, s. 198

954.

1. 1456
2. Tomasz Strzępiński bp krakowski
3. —
4. Wierni w diecezji krakowskiej polecenie udziału w procesjach w intencji zwycięstwa w wojnie prowadzonej przez Kazimierza Jagiellończyka
5. —
6. Udział w procesji z relikwiami organizowanej w Krakowie w poniedziałki do kościoła św. Floriana, we środy do kościoła NMP w Krakowie, w piątki do kościoła Krzyża św. położonego przy szpitalu duchaków
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 7759 III, k. 9 v–10 v; M. Starnawska, *Procesje z relikwiami w metropolii gnieźnieńskiej w średniowieczu. Zarys problematyki badawczej*, w: *Colloquia media-*

evalia Pragensia, ed. M. Nodl, vol. 6 Zbożność středověku, Praha 2007, s. 75

955.

1. 1456, 8 lutego
2. Kalikst III
3. Rzym
4. Bracia mniejsi zgromadzeni na obradach kapituły generalnej w Mediolanie w 1457 r.
5. Zielone Świątki
6. Wsparcie braci zgromadzonych na kapitule generalnej
7. Odpust równy temu, jaki zyskują wierni, nawiedzając kościół Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia
8. —
9. De origine, progressu, s. 127; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XIII (1457–1471), Florentia 1932, s. 33–34, nr 53, s. 34

956.

1. 1456, marzec [nie wpisany dzień w dokumencie, pozostawione wolne miejsce]
2. Izydor bp Sabiny, Prosper de Columna kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”
3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Doroty w kościele pw. NMP w Gdańsku
5. Boże Ciało, Wniebowzięcie NMP, Krzyż Święty [nie sprecyzowano, które święto], Dorota, poświęcenie kaplicy
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APG, 300 D, 70, 95

957.

1. 1456, 29 czerwca
2. Kalikst III
3. —
4. Patriarchowie, arcybiskupi, biskupi, opaci we wszystkich krajach chrześcijańskich, polecenie odbywania procesji we wszystkich diecezjach w intencji zwycięstwa nad Turkami
5. —
6. Udział w procesjach w każdą pierwszą niedzielę miesiąca, udział we mszy *Mis-*

sa contra Paganos; odmówienie modlitw w intencji zwycięstwa

7. Odpust

8. —

9. Pastor, vol. II, s. 400; zob. też: Pastor, vol. II, s. 401; Raynaldus, t. X, nr 21, s. 29

958.

1. 1456, 11 września
2. Krzysztof z Rzymu, Mikołaj z Arezzo, Franciszek Hiszpan duchacy rzymscy
3. Wilno
4. —
5. —
6. Wikariusze oraz bracia płci obojga kościoła pw. NMP na Piasku w Wilnie nadanie prawa wybrania spowiednika z prawem odpuszczenia wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), po spowiedzi dopuszczenie do wszystkich łask, dobrodziejstw Zakonu Świętego Ducha, współbracia muszą złożyć roczną jałmużnę na rzecz biednych w danym mieście lub na wsparcie kościoła NMP w Wilnie
7. Odpust zupełny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, rkps 1243, k. 6 [dokument]; Kod. dypl. kat. wil., nr 225, s. 250–251

959.

1. 1457
2. Tomasz bp krakowski
3. —
4. Bractwo tragarzy w Wieliczce
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. ZDKiDK, I, nr 60, s. 83

960.

1. 1457, 4 kwietnia
2. Kalikst III
3. —
4. Kazimierz Jagiellończyk
5. Powiadomienie o ogłoszeniu krucjaty po zdobyciu Konstantynopola przeciwko Turkom
6. —
7. —

8. —
9. Brevia Rom, nr 9, s. 8–9; Daniłowicz, II, nr 1947, s. 206–207

961.

1. 1457, 4 kwietnia
2. Kalikst III
3. Rzym
4. Jan Sprowski abp gnieźnieński, bp chełmiński, Mikołaj Dzierzgowski bp wileński, Grzegorz z Sanoka abp lwowski; informacja o krucjacie przeciwko Turkom
5. Krucjata
6. —
7. —
8. —
9. Brevia Rom, nr 10–13, s. 9–10; VMPL, II, nr 156, s. 113; Index XV, nr 3302, s. 378; Sprawozdanie Rzym., s. 39

962.

1. 1457, 4 czerwca
2. Tomasz bp krakowski
3. Nowy Sącz
4. Ołtarz pw. św. Krzyża i św. Katarzyny w kościele pw. św. Jakuba w Podegrodziu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, wszystkie święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, Piotr, Paweł, wszystkich apostołów i ewangelistów, Stephanus, Stanisław, Waclaw, Wawrzyniec, Marcin, Mikołaj, Jerzy Augustyn, Ambroży, Hieronim, Benedykt, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Cecylia, Łucja, Agata, Agnieszka, czas Wielkiego Postu, wspomnienie Wszystkich Świętych, niedziele
6. Udział w nabożeństwach, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk wieczornych dzwonów modlitw: 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie kościoła, zapisy testamentowe na rzecz altarii, procesja dookoła cmentarza w intencji dusz zmarłych
7. 40 dni
8. Zatwierdzenie odpustu z dnia 10 XII 1340 r.

9. AKMK, AV Cap. 25, s. 20–21; ZDKiDK, I, nr 43, s. 62–63

963.

1. 1458, 13 stycznia
2. Pius II
3. Rzym
4. Kaplica pw. Trójcy Świętej w katedrze krakowskiej
5. Wniebowzięcie NMP, Trójca Święta, Jan Ewangelista, Zofia
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. Ozdobny inicjał
9. AKKK, dok. perg. 471; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 361; KDM, V,teczka E, dok. s. 1–2; BP, VI, nr 1369, s. 284 [13 I 1459]

964.

1. 1458, 18 kwietnia
2. Kalikst III
3. Rzym
4. Klasztor reguły św. Brygidy w Elblągu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, narodzenie Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła, translacja i śmierć św. Brygidy i św. Augustyna, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Wszystkich Świętych
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen, oktawy i przez 6 dni po Wszystkich Świętych 100 dni
8. —
9. BP, VI, nr 1244, s. 259

965.

1. 1458, 1 października
2. Pius II
3. Rzym
4. Bulla kanonizacyjna Wincentego Ferrera z Walencji; święto Wincentego 6 kwietnia
5. Kościoły obchodzące święto Wincentego

6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. APPDK, rkps Lw 1, s. 114; rkps Lw 2, k. 32 r; B. Praed, III, nr IV, s. 379–382

966.

1. 1459, 13 stycznia
2. Pius II
3. Rzym
4. Zofia królowa Polski
5. Spowiednik z dowolnego zakonu bądź z kleru świeckiego dla królowej, wszystkich starostów, członków rodziny posiadał prawo odpuszczania wszystkich grzechów zarezerwowanych dla Stolicy Apostolskiej, prawo udzielenia odpustu jubileuszowego jaki można było otrzymać w bazylikach rzymskich w trakcie trwania ostatniego roku świętego
6. —
7. Odpust jubileuszowy
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 221–223; BP, VI, nr 1368, s. 284

967.

1. 1459, 27 lutego
2. Jakub de Muciarellis doktor obojga praw, kanonik bazyliki pw. św. Piotra w Rzymie
3. Rzym
4. —
5. Wykaz odpustów, jakie posiada kościół s. Maria de Popolo w Rzymie. Przesłany dokument do wiadomości przeora i zakonników klasztoru augustianów na Kazimierzu zawierał treść dyplomu znajdującego się na tablicy klasztoru Augustianów przy kościele s. Maria de Popolo w Rzymie, zawiera wykaz odpustów nadanych temu kościołowi
6. —
7. —
8. —
9. APK_r, Archiwum oo Augustianów, dok. perg. 182; Kolak, Kat. Augustianie, nr 182, s. 95

968.

1. 1459, 13 marca
2. Pius II

3. —
4. Bernardyni, bernardynki. Przywilej został następnie rozszerzony na braci świeckich, którzy musieli odmówić ponadto 20 razy *Ojciec nasz* i 20 *Zdrowaś Mario* Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 2, s. 121; wykaz odpustów tzw. stacji rzymskich znajduje się w zbiorze przywilejów zakonu braci mniejszych na kartach Comp. privileg. fr. min., k. 104 v–107 r; opis, jakie odpusty zyskiwano w poszczególnych dniach w Rzymie został przedstawiony na kartach 107 r–115 r; zob. też wzmiankę o tym nadaniu pod rokiem 1458 zawierającą dodatkową informację, że odpust ten otrzymywali laicy po odmówieniu 20 razy *Ojciec nasz* i 20 *Zdrowaś Mario* De origine, progressu, s. 128; zob. też: *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XIII (1457–1471), Florentia 1932, s. 154–155
5. Za nawiedzenie kościołów, kaplicy zakonu Bernardynów i odmówienie 7 psalmów pokutnych wierni zyskiwali odpust równy nawiedzeniu kaplicy, kościoła w Rzymie [odpust tzw. stacji rzymskich]
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 2, s. 120–121; Comp. privileg. fr. min., k. 103 r; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XIII (1457–1471), Florentia 1932, s. 152–154

969.

1. 1459, 12 maja
2. Jan bp włocławski
3. Iwanowice
4. Kaplica pw. św. Barbary w kościele norbertanek w Strzelnie
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, pamiątka męki Chrystusa, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielonych Świątek, Trójca Święta, Boże Ciało, wszystkie święta Maryjne: Poczęcie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Ofiarowanie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Wszystkich Świętych, Wojciech,

Stanisław, Florian, Sebastian, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Marcin, Mikołaj wyznawcy, Katarzyna, Barbara, Agnieszka, Dorota, Apolonia, Elurtura, Anna, Maria Magdalena, Jadwiga, Elżbieta, poświęcenie kaplicy i oktawy wymienionych świąt, patronów kościoła

6. Odmówienie modlitw za zmarłych *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, odmówienie w pozycji klęczącej ku czci 5 ran Chrystusa modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*, odmówienie przed relikwiami znajdującymi się w ołtarzu *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*; ukłonienie w momencie, kiedy podczas mszy wymówione zostaje imię Chrystusa i Maryji, i odmówienie modlitw: *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, na dźwięk dzwonu odmówienie modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario* w intencji zjednoczenia Kościoła powszechnego, króla i biskupa, wsparcie, udział w nabożeństwach, towarzyszenie kapłanowi z Najświętszym Sakramentem do chorych oraz z powrotem do kościoła, udział w pogrzebach
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; w prawym górnym narożniku zachowana tasiemka służąca do powieszenia dokumentu, lewy narożnik uszkodzony
9. APB, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, A 72

970.

1. 1459, 1 sierpnia
2. Pius II
3. Mantua
4. Pomoc w obronie Kaffy przed Turkami
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. VMPL, II, nr 163, s. 118–119; Index XV, nr 3472, s. 397

971.

1. 1459, 15 listopada
2. Izidor bp Sabiny, Latinus bp kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Filip kardynał tytułu

„s. Laurentii in Lucina”, Prosper kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”

3. Mantua
4. Kościół franciszkanów w Wilnie
5. Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 720 dni
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., nr 235, s. 256–258

972.

1. 1460, 4 stycznia
2. Pius II
3. Mantua
4. Kościół parafialny pw. św. Filipa i Jakuba w Curzynie w diecezji poznańskiej
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, VI, nr 1493, s. 314

973.

1. 1460, 4 stycznia
2. Pius II
3. Mantua
4. Kościół parafialny NMP w Schyborzu w diecezji poznańskiej
5. Poświęcenie kościoła
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, VI, nr 1493, s. 314

974.

1. 1460, 4 stycznia
2. Pius II
3. Mantua
4. Królestwo Polskie
5. —
6. Wierni uczestniczący we mszy za zmarłych
7. 100 dni
8. —
9. BP, VI, nr 1493, s. 314

975.

1. 1460, 14 stycznia
2. Pius II

3. Mantua
4. Kraje chrześcijańskie, wezwanie do udziału w krucjacie skierowanej przeciwko Turkom
5. —
6. Udział osobisty w wyprawie przez okres 8 miesięcy, zgromadzenia zakonne [męskie i żeńskie] także mogły dostąpić odpustu zupełnego, jeśli przez okres 8 miesięcy na swój koszt utrzymywałyby jednego żołnierza z każdych 10 poddanych
7. Odpust zupełny, odpust, jaki otrzymywali krzyżowcy za pomoc Ziemi Świętej, odpust jubileuszowy
8. —
9. Raynaldus, t. X, nr 1–7, s. 219–221; Pastor, vol. 3, s. 97–98; *Polityka Kurii Rzymskiej za pontyfikatu Piusa II*, s. 175–191; H. Inalcik, *The Ottoman Turks and the Crusades, 1451–1522*, s. 325; bulla zawieszała wszystkie odpusty z wyjątkiem indulgencji za nawiedzenie bazylik rzymskich, Raynaldus, t. X, nr 6, s. 220–221

976.

1. 1460, 6 lutego
2. Jerzy bp miednicki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie bp Wacława z tego samego dnia
9. Cod. Med., nr 56, s. 100–101

977.

1. 1460, 6 lutego
2. Wacław bp łucki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 56, s. 100–101

978.

1. 1460, 26 lutego

2. Mikołaj bp przemyski
3. Radymno
4. Zatwierdzenie statutów bractwa w Krośnie w ziemi sanockiej nadane przez jego poprzednika Piotra
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Ulanowski, Przemysł, s. 434–436

979.

1. 1460, 14 maja
2. Tomasz bp krakowski
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Kosmy i Damiana w katedrze krakowskiej
5. Przemienienie Pańskie, Helena, Apollonia, Benedykt
6. Modlitwa za pokój Kościoła, odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie
7. 40 dni
8. —
9. KDM, V,teczka G, odpis nr 31

980.

1. 1460, 7 września
2. Mikołaj bp wileński
3. Wilno
4. Kościół franciszkanów w Wilnie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., nr 235, s. 265–266

981.

1. 1460, 2 grudnia
2. Pius II
3. Rzym
4. Kościół pw. Świętego Ducha wewnątrz murów Gdańska
5. Podwyższenia Krzyża Świętego, Znalezienie Krzyża Świętego
6. Wsparcie szpitala, wsparcie biednych
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 175, s. 137; BP, VI, nr 1563, s. 331

982.

1. 1461, 20 maja
2. Pius II
3. Rzym
4. Kościół pw. Świętego Ducha w Krakowie, potwierdzenie nadania wszystkich przywilejów, jakie posiada szpital pw. Świętego Ducha w Rzymie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. VMPL, II, nr 79, s. 141–142

983.

1. 1461, 9 czerwca
2. Pius II
3. Rzym
4. Bractwo Kopackie przy klasztorze augustianów w Olkuszu
5. Bp krakowski Zbigniew nadał członkom bractwa w Suche Dni, msze za zmarłych członków bractwa 40 dni odpustu, Pius II ten przywilej zatwierdza i prócz 40 dni nadaje 7 lat i 7 kwadragen
6. —
7. 40 dni od bp Zbigniewa, 7 lat i 7 kwadragen od papieża Piusa II
8. —
9. BP, VI, nr 1627, s. 346–347

984.

1. 1461, 27 sierpnia
2. Pius II
3. Rzym
4. Katedra w Wilnie — odpust nadany przez papieża Eugeniusza IV 18 I 1437 r.
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Poczęcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Władysław, Stanisław [patroni], Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł Apostołowie, przez 6 dni po Zielonych Świątkach odpust 3 lat na

okres 20 lat. Papież Pius II potwierdza ten odpust i na nowo go nadaje w wymienione dni i procesje Bożego Ciała w czwartki każdego miesiąca udzielając odpustu 3 lat i 3 kwadragen

6. Wysłuchanie kazania, udział w procesji Bożego Ciała
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. BP, VI, nr 1648, s. 352–353

985.

1. 1461, 7 września
2. Andrzej bp poznański
3. Poznań
4. Kościół dominikanów pw. św. Dominika w Poznaniu
5. Poświęcenie kościoła, Dominik, Piotr [Piotr z Werony], Tomasz z Akwinu, Wincenty Wyznawca
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Pzd 1, s. 157–158; APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, rkps 72, s. 7–8

986.

1. 1461, 4 listopada
2. Jan bp włocławski
3. Chełmno
4. Erygowanie kaplicy pw. Krzyża Świętego pod miastem Strzelnem
5. —
6. Wsparcie, jałmużna, odmówienie modlitw: 5 razy *Ojczy nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* ku czci Krzyża Świętego
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APB, Klasztor Norbertanek w Strzelnie, A 74; ibidem, rkps B 1, k. 84 r–84 v

987.

1. 1461, 17 grudnia
2. Pius II
3. Rzym
4. Hieronim abp Krety, legat papieski
5. —
6. Prawo udzielania przez abp odpustu za pomoc przy odbudowie, budowie, kościołów,

szpitali, mostów, pobożnych uczynków na obszarze jego legacji

7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 150, s. 302–303; BP, VI, nr 1714, s. 367; Hieronim 9 II 1459 r. wiernym, którzy przyczynili się do wzniesienia mostu w diecezji wrocławskiej, przyznał 40 dniowy odpust *Politische Correspondenz Breslaus 1454–1463*, hrsg. H. Markgraf, *Scriptores rerum Silesiacarum*, bd 8, Breslau 1873, nr 35, s. 37–38, nadanie to zatwierdził 12 II 1460 r. bp wrocławski Jodok, ibidem, s. 38

988.

1. 1461, 17 grudnia
2. Pius II
3. Rzym
4. Hieronim abp Krety, legat papieski
5. —
6. Wierni biorący udział we mszy sprawowanej przez legata
7. 1 rok, 40 dni
8. —
9. BP, VI, nr 1729, s. 369

989.

1. 1462
2. Hieronim abp Krety, legat papieski
3. —
4. Ołtarz NMP w Kolegiacie w Tarnowie
5. —
6. —
7. —
8. Potwierdzenie nadania odpustowego z dnia 29 XII 1446 r. przez bp Zbigniewa, wpisane na plice dokumentu
9. MTH nr 86; Kat. dok. MOT, nr 7, s. 7

990.

1. 1462, 12 stycznia
2. Pius II
3. Rzym
4. Katedra na Żmudzi
5. Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowzięcie NMP, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —

9. BP, VI, nr 1733, s. 370

991.

1. 1462, 8 lutego
2. Pius II
3. Rzym
4. Kraje chrześcijańskie, apel o udzielenie pomocy byłemu władcy Bizancjum Tomaszowi z dynastii Paleologów
5. —
6. Udział w wyprawie, służba w zamkach obronnych, wsparcie wyprawy
7. Odpust
8. —
9. Raynaldus, t. X, nr 37, s. 340–341; Pastor, vol. 3, s. 251

992.

1. 1462, 22 marca
2. Paweł bp płocki
3. Pułtusk
4. Zatwierdzenie bractwa kowali w Pułtuku z nadaniem odpustu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Kod. Mazowsze, nr 211, s. 231–232

993.

1. 1462, 24 kwietnia
2. Pius II
3. Rzym
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. Translacja relikwii św. Stanisława biskupa w miesiącu wrześniu od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Jałmużna
7. Odpust zupełny
8. —
9. BP, VI, nr 1763, s. 376

994.

1. 1462, 29 kwietnia
2. Mikołaj bp mołdawski
3. Lubień
4. Kościół klasztorny w Lubiniu pw. Trójcy Świętej, NMP, św. Benedykta; główny ołtarz pw. Tomasza Apostoła, Szczepana pierwszego męczennika, Trzech Króli, św. Jerzego męczennika, Augustyna, Je-

rzego, doktorów Kościoła, ołtarze z lewej strony kościoła Bożego Ciała, Apostołów Filipa i Jakuba, Apolonii, 11 tys. Dziewic; ołtarze z prawej strony św. Szymona i Judy, Leonarda, Agnieszki, Bernard, 1000 żołnierzy, Wszystkich Świętych

5. —
6. Nawiedzenie kościoła, wsparcie kościoła i ołtarzy, msze, odmówienie modlitw za pokój i jedność: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, 1 raz Symbol Apostolski pod dowolnym ołtarzem w świątyni bądź krużganku, uczczenie relikwii znajdujących się w ołtarzach
7. 40 dni za nawiedzenie, 40 dni od cząstki relikwii
8. —
9. APP, Klasztor Benedyktynów w Lubiniu, dok. perg. D 52; BR, rkps 390, k. 10 v; Perzanowski, Lubiąż, nr 240, s. 296–297

995.

1. 1462, 5 czerwca
2. Hieronim bp Kaffy
3. Lwów
4. Kaplica NMP w katedrze lwowskiej
5. Nawiedzenie NMP, Jan Chrzciciel, 10 tys. Męczenników, Bernard nowy Wyznawca, Urban papież, Klemens papież, Agnieszka, Katarzyna, Dorota, Barbara, Małgorzata, 11 tys. Dziewic
6. Wsparcie kaplicy
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 26 I 1455 r.
9. AGZ, V, nr 139, s. 181

996.

1. 1462, 8 lipca
2. Jan bp mołdawski
3. Dębica
4. Bractwo w Dębicy
5. —
6. Wsparcie bractwa, dla członków już należących oraz tych, co wstąpią; odmówienie przed krucyfiksem położonym przed miastem ufundowanym przez to bractwo *Ojcze nasz* i 2 razy *Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. KDM, V,teczka L, odpis nr 25

997.

1. 1462, 15 sierpnia [data obrad kapituły generalnej]
2. Pius II
3. —
4. Konwenty dominikańskie informacja o kanonizacji Katarzyny ze Sieny wraz z poleceniem obchodzenia jej święta
5. Katarzyna ze Sieny [pierwsza niedziela maja]
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 287; zob. też: Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 6, s. 123–126

998.

1. 1462, 11 września
2. Pius II
3. Pienza
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Stanisław [w maju], od pierwszych nie-sporów aż do drugich
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320; BP, VI, nr 1783, s. 381; *Katalog rękopisów Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich*, t. II, Lwów 1898, rkps 601, s. 229–230

999.

1. 1462, 11 grudnia
2. Hieronim abp Kreta, legat papieski
3. Klasztor pw. św. Egidy augustianów w diecezji gnieźnieńskiej
4. Kościół dominikanów pw. św. Stanisława i św. Doroty w Łęczycy
5. Czwartki, Maria Magdalena, Tomasz z Akwinu [w kościele znajduje się kaplica pod jego wezwaniem]
6. Procesje z Najświętszym Sakramentem z zapaloną świecą bądź bez niej, odmówienie modlitw: 5 razy Modlitwy Pańskiej, 5 razy Pozdrowienia Anielskiego, na pamiątkę 5 ran Chrystusa za pokój Kościoła powszechnego
7. 40 dni
8. —

9. APPDK, rkps Łcz 1, s. 45–47

1000.

1. 1463
2. Mikołaj bp mołdawski
3. —
4. Bractwo NMP przy katedrze plockiej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 55; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

1001.

1. 1463, 23 stycznia
2. Jan abp gnieźnieński, Jan bp włocławski, Andrzej bp poznański
3. Piotrków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. —
6. Piątek, msza św. odmówienie w pozycji klęczącej 5 razy Modlitwy Pańskiej
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 276; Kod. dypl. Krak., III, nr 456, s. 598–599; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 276, s. 75

1002.

1. 1463, luty
2. Hieronim abp Krety, legat papieski
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze plockiej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 54–55; wzmianka Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

1003.

1. 1463, 24 kwietnia
2. Pius II
3. Rzym
4. Kościół franciszkanów w Krakowie

5. Translacja relikwii św. Stanisława we wrzeźniu, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie przy odbudowie kościoła
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Franc, s. II, t. II, nr 1099, s. 570–571

1004.

1. 1463, 25 czerwca
2. Hieronim Lando abp kreteński, legat
3. Wrocław
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. —
6. Wsparcie, budowa, ufundowanie ksiąg, kielichów, szat liturgicznych i innych niezbędnych rzeczy
7. 1 rok, 40 dni
8. Ozdobny inicjał; wpisana bulla papieska z dnia 17 XII 1461 r. z prawem nadawania odpustów AJG, rkps 2096, k. 12 r-v
9. AJG, dokument pergaminowy nr 62; ibidem rkps 2096, k. 11 v–12 v. Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 153, s. 306–308

1005.

1. 1463, 25 czerwca
2. Hieronim Lando abp kreteński, legat
3. Wrocław
4. Kościół paulinów NMP Jasna Góra
5. Wystawienie Najświętszego Sakramentu w Zmartwychwstanie Pańskie, Zielone Świątki, Poczęcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Oczyszczenie i Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, św. Piotr i Paweł, Filip i Jakub Apostołowie, Znalazienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, poświęcenie kościoła
6. Udział w procesji, odmówienie modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy Pozdrowienia Anielskiego ku czci Pięciu ran Chrystusowych w intencji pokoju Kościoła Powszechnego
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AJG, dokument pergaminowy nr 63; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 154, s. 308–311

1006.

1. 1463, 30 sierpnia

2. Jan bp łucki
3. —
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 97

1007.

1. 1463, 30 sierpnia
2. Mikołaj bp mołdawski
3. —
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 97

1008.

1. —
2. Klemens bp kijowski
3. —
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 98

1009.

1. 1463, 9 października
2. Jan ze Sprowy abp gnieźnieński
3. Wieluń
4. Kościół paulinów NMP i Św. Krzyża na Jasnej Górze
5. Poświęcenie kościoła, oktawa, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Ofiarowanie NMP, Poczęcie NMP, wszystkich apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciel, Michał Archanioł, 4 doktorów Kościoła: Grzegorz, Hieronim, Augustyn, Ambroży, męczenników, wyznawców,

- dziewic, wybranych i wybranek, Wszystkich Świętych i świętych kobiet, wszystkich świętych których relikwie znajdują się w kościele, święta patronów kościoła, niedziele i dni świąteczne
6. Odmówienie na dźwięk dzwonów w pozycji klęczącej Modlitwy Pańskiej, *Zdrowaś Mario* w kościele, modlitwa za pokój, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AJG, dokument pergaminowy nr 64; ibidem rkps 2096, k. 12 v–13 v; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 155, s. 311–313

1010.

1. 1463, 22 października
2. Pius II
3. Rzym
4. Kraje chrześcijańskie, wezwanie do udziału w krucjacie skierowanej przeciwko Turkom
5. —
6. Udział osobisty w wyprawie, udział osobisty w wyprawie, służba przez 1 rok lub 6 miesięcy, sfinansowanie kosztów wyprawy i służby przez rok lub 6 miesięcy, sfinansowanie w 2, 3, 4 i więcej osób udziały w wyprawie krzyżowca, wsparcie lub inny pobożny uczynek w intencji wyprawy, odpust zyskiwali także zmarli krzyżowcy, wsparcie równe tygodniowym kosztem utrzymania siebie i rodziny, kardynałowie wraz z urzędnikami Kurii Rzymskiej winni złożyć na cel wyprawy 1/10 swego majątku, zgromadzenia zakonne [męskie i żeńskie] mogły dostąpić odpustu zupełnego, jeśli sfinansowały udział w krucjacie jednego żołnierza z każdych 10 poddanych
7. Odpust zupełny
8. —
9. AUJ, rkps 378, s. 73–83; *Aeneae Sylvii Piccolomini Opera Omnia*, Basileae 1571, s. 914–923; Raynaldus, t. X, nr 29–40, s. 356–362; Pastor, vol. 3, s. 329–334; B. Stachoń, *Polityka Polski wobec Turcji i akcji antytureckiej w wieku XV do utraty Kili i Białogrodu (1484)*, Lwów 1930, s. 114–115; *Polityka Kurii Rzymskiej za pontyfikatu Piusa II*, passim

1011.

1. 1464–1498
2. Paweł bp laodycejski sufragan krakowski
3. —
4. Bractwo w kościele pw. Krzyża Świętego w Żarnowcu
5. —
6. Odmówienie w pozycji klęczącej modlitw: *Ojcze nasz*, Pozdrowienie Anielskie, *Zdrowaś Mario*, udział we mszy brackiej, jałmużna, modlitwy w intencji króla i bp.
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 22 IX 1426 r. wydanym przez Zbigniewa bp. krakowskiego
9. Wiśniewski, Olkusz, s. 514

1012.

1. 1464, 19 marca
2. Jan bp krakowski
3. Radom
4. Bractwo tkaczy w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 3 XII 1449 r.
9. AKKS, dok. perg. 71; KDM, V, teczka A-B/1, odpis nr 63, teczka X, odpis nr 42; Wiśniewski, Radom, s. 47; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 178, s. 402–403; Kiryk, Katalog dok., nr 71, s. 34

1013.

1. 1464, 19 marca
2. Jan bp krakowski
3. Radom
4. Zatwierdzenie bractwa kuśnierzy w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; 3 dalsze dopiski [słabo czytelne, pergamin wyblakły] Jana bp krakowskiego z 15 VI 1468 r., Jakuba bp wrocławskiego z 24 VI 1468 r., Andrzeja bp poznańskiego z 24 VI 1468 r.
9. AGAD, dok. perg. 3577; Wiśniewski, Radom, s. 47–48; KDM, V, teczka L, nr 63 odpis za J. Wiśniewskim

1014.

1. 1464, 23 maja
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Odpust za wsparcie szpitala dla ubogich scholarów przy ul. Szpitalnej w Krakowie
5. —
6. Wsparcie, jałmużna na utrzymanie ubogich scholarów
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APKr, dok. perg. 278; Kod. dypl. Krak., III, nr 457, s. 599–600; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 278, s. 75

1015.

1. 1464, 26 maja
2. Pius II
3. Rzym
4. Katedra wileńska
5. Oczyszczenie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Jałmużna
7. Odpust zupełny, który zyskują wierni w bazylice Laterańskiej, św. Piotra i Pawła, Santa Maria Maggiore w Rzymie w czasach jubileuszu
8. —
9. BP, VI, nr 1943, s. 416

1016.

1. 1464, 8 sierpnia
2. Notarialne potwierdzenie dokumentów z rejestrów papieża Piusa II
3. —
4. Zatwierdzenie odpustów, przywilejów nadanych bożogrobcom
 - Zatwierdzenie dokumentów papieża Urbana IV i Eugeniusza IV przez papieża Piusa II
 - Urban, niedziela męki Pańskiej, Zmartwychwstanie Pańskie, odpuszczenie siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Miechovia, s. 520–526

1017.

1. 1465, 12 lutego
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Szpital, w którym przebywają klerycy przy ul. Świętego Ducha
5. —
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdoby inicjał
9. APKr, dok. perg. 287; Kod. dypl. Krak., III, nr 460, s. 604; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 287, s. 77

1018.

1. 1465, 7 czerwca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Gdańsku
5. Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. BP, VII, nr 148, s. 48

1019.

1. 1465, 22 lipca
2. Jan bp krakowski
3. Sącz
4. Bractwo bartników przy kościele w Grybowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 23 VI 1424 r.
9. ZDKiDK, II, nr 249, s. 79–82; KDM, V, teczka L; J. Sygański, *Historia Nowego Sącza*, t. III *Zabytki dziejowe miasta*, Lwów 1902, dodatek nr 22, s. 235–238

1020.

1. 1465, 15 października
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół franciszkanów w Krakowie, kościół Bożego Ciała [wymieniony wśród kościołów zniszczonych, dalsza część odnosi się do świątyni franciszkanów w Krakowie]

5. Translacja relikwii św. Stanisława we wrześniu, od pierwszych niesporów aż do drugich; zatwierdzenie odpustów nadanych niegdyś za walkę z Turkami
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8477, s. 418–423; BP, VII, nr 200, s. 60–61

1021.

1. 1466, 16 stycznia
2. Jakub bp włocławski
3. Chełmno
4. Erygowanie bractwa Bożego Ciała przy kościele parafialnym w Bydgoszczy
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. *Documenta Ecclesias civitatis Bidgostiensis (Bromberg) concernentia*, Berlin 1918, s. 6–8; Z. Zyglewski, *Religijność w miastach kujawskich późnego średniowiecza*, w: *Ecclesia et civitas. Kościół i życie religijne w mieście średniowiecznym*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 2000, s. 342.

1022.

1. 1466, 23 marca
2. Jan Gruszczyński abp gnieźnieński, prymas
3. Piotrków
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Trójca Święta, poświęcenie kościoła i przez osiem dni następných, Poczęcie NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, apostołów, męczenników, wyznawców, dziewic, Wszystkich Świętych, świętych, których relikwie znajdują się w kościele, święta patronów kościoła
6. Odmówienie modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 7 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał

9. AJG, dokument pergaminowy nr 66; ibidem rkps 2096, k. 3 v–4 r; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 8, s. 99

1023.

1. 1466, 26 marca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Ewangelisty w Bartoszycach w diecezji Warmińskiej
5. Jan Ewangelista w grudniu, Jan przed Bramą Łacińską
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. BP, VII, nr 262, s. 83

1024.

1. 1466, 27 marca
2. Jan Lutek z Brzezia bp krakowski
3. Piotrków
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Poświęcenie kościoła, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, męka pańska, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Zwiastowanie NMP, Ofiarowanie NMP, Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Andrzej, Jakub, Tomasz, Bartłomiej, Filip, Mateusz, Szymon, Juda, Mateusz, Jan, Łukasz, Marek Apostołowie i ewangelisci, Innocenty, Szczepan, Wawrzyniec, Wałcaw, Stanisław męczennicy, Mikołaj, Marcin wyznawcy, papieży, Benedykt, Leonard, Dominik, Franciszek, Bernard wyznawcy, Katarzyna, Dorota, Małgorzata, 11 tys. Dziewic i męczenników, Jadwiga, Anna, Zofia, Maria Magdalena, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, niedziele
6. Odmówienie na dźwięk dzwonów wieczornych bądź porannych modlitw za pokój Królestwa Polskiego *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, nawiedzenie kaplicy, gdzie znajduje się cudowny obraz i odmówienie przed obrazem *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, nawiedzenie i obejście cmentarza odmó-

wienie za dusze tam spoczywające *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, wsparcie kościoła

7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; nadania kolejnych odpustów przez Jakuba z Sienna bp włocławskiego 27 V 1466 r., Pawła z Krakowa bp laodycejskiego 26 V 1470 r.
9. AJG, dokument pergaminowy nr 68; ibidem rkps 2096, k. 9 r–10 r; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 10, s. 102–104

1025.

1. 1466, 1 kwietnia
2. Jakub kardynał tytułu „s. Anastasiae”
3. Rzym
4. Kościół NMP braci eremitów w diecezji krakowskiej
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, Augustyn, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AGAD, dok. perg. 2609

1026.

1. 1466, 27 maja
2. Jakub bp włocławski
3. Piotrków
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Poświęcenie kościoła, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Męka Pańska, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Zwiastowanie NMP, Ofiarowanie NMP, Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Andrzej, Jakub, Tomasz, Bartłomiej, Filip, Mateusz, Szymon, Juda, Mateusz, Jan, Łukasz, Marek Apostołowie i ewangelisci, Innocenty, Stephanus, Wawrzyniec, Wałcaw, Stanisław męczennicy, Mikołaj, Marcin wyznawcy, Benedykt, Leonard, Dominik, Franciszek, Bernard wyznawcy, Katarzyna, Dorota, Małgorzata, 11 tys. Dziewic i Męczenników, Jadwiga, Anna, Zofia, Maria Magdalena, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, niedziele
6. Odmówienie na dźwięk dzwonów wieczornych bądź porannych modlitw za pokój

Królestwa Polskiego *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, nawiedzenie kaplicy gdzie znajduje się cudowny obraz i odmówienie przed obrazem *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, nawiedzenie i obejście cmentarza odmówienie za dusze tam spoczywające *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, wsparcie kościoła

7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 27 III 1466 r.
9. AJG, dokument pergaminowy nr 68; ibidem rkps 2096, k. 10 r; Zbiór dok. Zakonu OO. Paulinów, II, nr 12, s. 106–107

1027.

1. 1466, 18 lipca
2. Andrzej bp poznański
3. Bnin
4. Bractwo kapłanów w Środzie
5. —
6. Msze brackie [udział w kazaniach], wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; transumpt z 8 IX 1517 r. Jana Górskiego dziekana i oficjała poznańskiego; dopisek na dokumencie z dnia 7 X 1517 r. z nadaniem dalszych odpustów
9. AAP, Środa Kolegiata, DS. 11

1028.

1. 1466, 7 czerwca
2. Paweł bp laodycejski, sufragan Jana bp krakowskiego
3. Olkusz
4. Bractwo kopackie przy klasztorze augustianów w Olszynie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 16 V 1446 r.
9. ZDKiDK, II, nr 488, s. 488–489; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 149, s. 385

1029.

1. 1466, 8 czerwca
2. Paweł bp laodycejski, sufragan Jana bp krakowskiego
3. Chruszczobród

4. Konsekracja kościoła parafialnego pw. Nawiedzenia Matki Boskiej, św. Stanisława, Bernardyna w Chruszczobrodzie; konsekracja głównego ołtarza, cmentarza, nadanie odpustów

5. —
6. Nawiedzenie kościoła, udział w nabożeństwie, odmówienie w pozycji klęczącej przed głównym ołtarzem bądź na cmentarzu za zmarłych fundatorów *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, procesja dookoła cmentarza, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. —
9. AKKK, dok. perg. 506; KDM, V,teczka M, odpis nr 5; Wiśniewski, Częstochowa, s. 37

1030.

1. 1466, 26 września
2. Jakub z Sienna bp włocławski
3. Toruń
4. Kościół klasztorny pw. św. Brygidy w Gdańsku
5. Wszystkie święta św. Augustyna biskupa i wyznawcy, Brygida, Nawrócenie, Narodzenie, translacji relikwii św. Marii Magdaleny
6. Nawiedzenie, odmówienie modlitw za zmarłych, towarzyszenie braciom z Najświętszym Sakramentem do chorych i powrót do kościoła, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk dzwonów modlitw będąc zarówno w kościele, jak i poza nim, 3 razy *Ojciec nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario* w intencji unii kościelnej, udział w kazaniach w kościele św. Brygidy, odmówienie w pozycji klęczącej przed ołtarzem kościoła 3 razy *Ojciec nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, czczenie relikwie tam się znajdujących, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APG, 345, 12

1031.

1. 1466, 23 października
2. Rudolf bp lawantyński, legat papieski
3. Toruń

4. Kościół bernardynów pw. św. Bernarda w Kole
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Trójca Święta, Wniebowstąpienie Pańskiego, święta Maryjne, Wszystkich Apostołów, Franciszek, Bernard, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; potwierdzony przez 3 bp, nadania dalszych 40 dni odpustu
9. ADW, dok. perg. 327; Librowski 31 dokumentów, dok. nr 18, s. 245–246; Librowski inw. realny t. I, nr 327, s. 182; MHDW, XXV, nr 924, s. 95–96
8. Dopisek na dokumencie z dnia 23 X 1466 r.
9. ADW, dok. perg. 327; Librowski 31 dokumentów, dok. nr 18 b, s. 247; Librowski inw. realny t. I, nr 327, s. 182

1034.

1. 1467
2. Arcybiskup gnieźnieński
3. —
4. Klasztor w Oliwie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. MHDW, XXV, nr 339, s. 40

1032.

1. 1466, 23 października
2. Jan abp gnieźnieński, prymas
3. Toruń
4. Kościół bernardynów pw. św. Bernarda w Kole
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Trójca Święta, Wniebowstąpienie Pańskiego, święta Maryjne, Wszystkich Apostołów, Franciszek, Bernard, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 23 X 1466 r.
9. ADW, dok. perg. 327; Librowski 31 dokumentów, dok. nr 18 a, s. 246; Librowski inw. realny t. I, nr 327, s. 182

1033.

1. 1466, 23 października
2. Jakub bp włocławski
3. Toruń
4. Kościół bernardynów pw. św. Bernarda w Kole
5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Trójca Święta, Wniebowstąpienie Pańskie, święta Maryjne, Wszystkich Apostołów, Franciszek, Bernard, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie kościoła
7. 40 dni

1035.

1. 1467, 29 stycznia
2. Bessarion bp Tusculum, Latinus bp Albano, Jan kardynał tytułu „s. Laurentii in Damaso”, Ryszard kardynał tytułu „s. Eusebii”, Bartłomiej kardynał tytułu „s. Clementis”, Ludwik kardynał tytułu „s. quatorum coronatorum”, Rodericus kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae novae”
3. Rzym
4. —
5. —
6. Wierni udzielenie pomocy Mikołajowi Lipnickiemu, jego bratu Jerzemu wracających do Królestwa Polskiego z niewoli tureckiej, jałmużna
7. 100 dni
8. Odpis; zob. dokument Wenera bp Schwerinu udzielającego odpustu za udzielenie wsparcia Mikołajowi na terenie swej diecezji z dnia 25 X 1467 r. W. Bukowski, *Apostazja Mikołaja Lipnickiego. Przyczynek do losów „Warneńczyków” (ze spuścizny Antoniego Prochaski)*, w: *Historia vero testis temporum. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Baczkowskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Smółcha, A. Waśko, T. Graff, P. F. Nowakowski, Kraków 2008, aneks dok. nr 4, s. 392–393
9. Biblioteka PAU i PAN, rkps 8844, s. 66–67; W. Bukowski, *Apostazja Mikołaja Lipnickiego. Przyczynek do losów „Warneńczyków” (ze spuścizny Antoniego Prochaski)*,

w: *Historia vero testis temporum. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Baczkowskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Smołucha, A. Waśko, T. Graff, P.F. Nowakowski, Kraków 2008, aneks dok. nr 3, s. 389–391

1036.

1. 1467, 7 marca
2. Jan abp gnieźnieński, prymas
3. Iwanowice
4. Zezwolenie udzielone Mikołajowi z Lipnicy na wystawienie relikwii w archidiecezji gnieźnieńskiej, relikwie: Krzyża Świętego, Barbary, Apolonii, Jana Chrzciciela, Zofii, Jerzego
5. —
6. Uczczenie relikwie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, rkps 8844, s. 69; W. Bukowski, *Apostazja Mikołaja Lipnickiego. Przyczynki do losów „Warneńczyków” (ze spuścizny Antoniego Prochaski)*, w: *Historia vero testis temporum. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Baczkowskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Smołucha, A. Waśko, T. Graff, P.F. Nowakowski, Kraków 2008, aneks dok. nr 5, s. 394–395

1037.

1. 1467, 9 kwietnia
2. Jan abp gnieźnieński, Jan bp krakowski, Jodok bp wrocławski, Jakub bp wrocławski, Andrzej bp poznański, Jan bp natureński, Paweł bp laodycejski
3. Piotrków
4. Kaplica/Kościół cystersów pw. św. Walentego biskupa, Antoniego Wyznawcy w Obrze
5. Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Narodzenie Pańskie, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Jakub Apostoł [patron kościoła w Obrze], wszystkich apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciciel, Michał Archanioł, Maurycy,

- Walenty, Antoni, Wszystkich Świętych, których relikwie znajdują się w kaplicy
6. Nawiedzenie i udział w nabożeństwie, poświęcenie kościoła, wsparcie
 7. 40 dni
 8. Ozdobny inicjał i incipit
 9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 53

1038.

1. 1467, 15 kwietnia
2. Ludwik Jan kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”, Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii”
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. św. Dominika w Poznaniu, procesje z Najświętszym Sakramentem
5. Procesje w święta: Jan Chrzciciel, Dominik, Piotr [Piotr z Werony], Tomasz z Akwinu, nadane przez Ludwika Jana oraz święta Wincentego, Katarzyny z Sieny, poniedziałek Wielkanocny, Michała Archanioła, poświęcenia kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, dok. perg. D 25; ibidem, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, rkps 72, s. 22–23; ibidem, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, rkps 53, s. 1–3; APPDK, rkps Pzd 1, s. 158–159

1039.

1. 1467, 22 kwietnia
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół parafialny w Ostrorogu w diecezji poznańskiej
5. Wniebowzięcie NMP, poświęcenia kościoła
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 291–292, 366; BP, VII, nr 395, s. 117

1040.

1. 1467, 22 kwietnia
2. Paweł II

3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Jakuba na przedmieściu Ostrorogu w diecezji poznańskiej
5. Poczęcie NMP, Jakub Apostoł
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 293–294, 366; ibidem, rkps 8476, nr 159, s. 254; BP, VII, nr 396, s. 118

1041.

1. 1467, 24 kwietnia
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół dominikanów w Poznaniu
5. Nawiedzenie kościoła w pierwszą niedzielę 40-dniowego postu
6. Wsparcie, jałmużna na odbudowę zniszczonych
7. Odpust zupełny
8. Ozdobny inicjał i incipit, pergamin uszkodzony, w środkowej części plama uniemożliwiająca odczytanie fragmentu tekstu
9. APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, dok. perg. D 26; ibidem, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, rkps 72, s. 20–22; APPDK, rkps Pzd 1, s. 165–170; BP, VII, nr 404, s. 119; Sprawozdanie Szwecja, nr 34, s. 46

1042.

1. 1467, 9 maja
2. Jan abp gnieźnieński, prymas, Jan bp krakowski, Jodok bp wrocławski, Jakub bp wrocławski, Andrzej bp poznański, Jan bp natureński, Paweł bp laodycejski
3. Piotrków
4. Kaplica pw. św. Walentego bp, Antoniego Wyznawcy przy kościele cystersów w Obrze
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Jakub Apostoł [patron klasztoru w Obrze], wszystkich apostołów i ewangelistów, Jan Chrzcziciel, Michał Archanioł, Wawrzyniec męczennik, Walenty, Antioch, męczennicy i wyznaw-

- cy, Wszystkich Świętych, których relikwie znajdują się w tym kościele/kaplicy, święta patronów kaplicy, niedziele, dni świąteczne obchodzone przez cały rok
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario* w kaplicy przed ołtarzem bądź na cmentarzu, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AAP, D perg. 53; APP, Klasztor Cystersów w Obrze, rkps 51, s. 210–211, 310

1043.

1. 1467, 15 maja
2. Paweł II
3. Rzym
4. Mianowanie biskupa Rudolfa legatem de latere na obszar Polski, Czech, Prus i Litwy, polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Jerzemu z Podiebradów i heretykom na terenie Czech
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie planowanej krucjaty
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. *Politische Correspondenz Breslaus 1463–1469*, hrsg. H. Markgraf, *Scriptores rerum Silesiacarum*, bd. 9, Breslau 1874, nr 365, s. 233–236

1044.

1. 1467, 9 czerwca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Jakuba w Tolkmicku w diecezji warmińskiej
5. Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP
6. Wsparcie, jałmużna
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. BP, VII, nr 434, s. 126

1045.

1. 1467, 22 sierpnia
2. Rudolf bp lawantyński, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP i św. Stanisława, św. Bernarda Wyznawcy w Chruszczobrodzie

5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, święta Maryjne, patronów kościoła, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. AKKK, dok. perg. 512; KDM, V, teczka M, odpis nr 34; Wiśniewski, Częstochowa, s. 37

1046.

1. 1467, 31 sierpnia
2. Rudolf legat papieski
3. Kraków
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Udział w procesji z Najświętszym Sakramentem w kościele i krużgankach, w święta patronów konwentu i zakonu, Trójcy Świętej, Dominika założyciela zakonu, Piotra męczennika [Piotr z Werony], Tomasza z Akwinu, Wincentego, Katarzyny ze Sieny, poświęcenia świątyni, udział we mszy w wymienione święta
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 146; ibidem, Kr 1, k. 16 r-v; ibidem, rkps Kr 23, s. 83–84; Kaczmarczyk dypl., nr 158

1047.

1. 1467, 1 września
2. Rudolf legat papieski
3. Kraków
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. —
6. Udział w procesjach w poniedziałek za zbawienie zmarłych, msze za zmarłych, wsparcie konwentu
7. 40 dni
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 147; ibidem, rkps Kr 1, k. 27 v; ibidem, rkps Kr 23, s. 82–83; KDM, V, teczka M, odpis nr 37; Kaczmarczyk dypl., nr 159

1048.

1. 1467, 6 września

2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny w Bochni
5. —
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie u chorego Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, powrót z kapłanem do kościoła
7. 40 dni
8. —
9. ADT, LB XII, k. 118 r–119 r; KDM, V, teczka M, odpis nr 38

1049.

1. 1467, 7 września
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny w Bochni
5. —
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie u chorego Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, powrót z kapłanem do kościoła
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 IX 1467 r. Jana bp krakowskiego
9. ADT, LB XII, k. 119 r; KDM, V, teczka M, odpis nr 38

1050.

1. 1467, 7 września
2. Wincenty bp chełmiński
3. Kraków
4. Kościół parafialny w Bochni
5. —
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie u chorego Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, powrót z kapłanem do kościoła
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 IX 1467 r. Jana bp krakowskiego
9. ADT, LB XII, k. 119 r; KDM, V, teczka M, odpis nr 38

1051.

1. 1467, 28 września
2. Rudolf bp lawantyński, legat papieski

3. Wrocław
4. Szpital biednych scholarów w Krakowie
5. —
6. Pomoc w budowie, utrzymaniu, przekazanie rzeczy niezbędnych do utrzymania scholarów
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APKr, dok. perg. 302; Kod. dypl. Krak., III, nr 463, s. 609; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 302, s. 81

1052.

1. 1467, 12 października
2. Rudolf bp lawantyński, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół NMP w Krakowie
5. —
6. Piątki, odśpiewanie *Tenere facte sunt*, modlitwy, po podniesieniu Najświętszego Sakramentu podczas summy śpiewanej przez scholarów, odmówienie w pozycji klęczącej na dźwięk dzwonów 5 razy *Ojciec nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, *Credo*
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. APKr, dok. perg. 303; Kod. dypl. Krak., III, nr 464, s. 610; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 303, s. 81–82

1053.

1. 1467, 14 października
2. Rudolf bp lawantyński, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół pw. św. Katarzyny na Kazimierzu; krużganki; zgoda na wystawienie Najświętszego Sakramentu i procesję w święta Wniebowzięcia NMP, św. Katarzyny, Małgorzaty, Stanisława, poświęcenia kościoła
5. —
6. Udział w procesjach, nabożeństwie w tym dniu ku czci Bożego Ciała, wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APKr, Archiwum oo. Augustianów, dok. perg. 184; Aug. 232, s. 1; KDM, V,teczka A, odpis nr 718; Kolak, Kat. Augustianie, nr 184, s. 95

1054.

1. 1467, 15 października
2. Wilhelm bp Ostii, Alanus bp Palestriny, Mikołaj kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Bernard kardynał tytułu „s. Sabinae”, Bartłomiej kardynał tytułu „s. Clementis”
3. Rzym
4. Kaplica Matki Boskiej w krużgankach kościoła pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Augustyn, poświęcenie kaplicy
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Bogato zdobiony incipit
9. APKr, Archiwum oo. Augustianów, dok. perg. 185; Aug. 232, s. 2; KDM, V,teczka M, odpis nr 41; Kolak, Kat. Augustianie, nr 185, s. 96

1055.

1. 1467, 21 października
2. Rudolf bp lawantyński, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół dominikanów pw. św. Dominika w Poznaniu
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, święta Maryjne, Piotr, Paweł, wszystkich apostołów i ewangelistów, 4 doktorów Kościoła: Grzegorza Wielkiego, Ambrożego, Augustyna, Hieronima, Dominika, Piotra męczennika [Piotr z Werony], Tomasz z Akwinu, Wincenty [z Ferrera z Walencji], Katarzyna ze Sieny, Jadwiga, Stanisław, poświęcenie kościoła, patronów kościoła, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny
6. Wsparcie, jałmużna
7. 100 dni
8. Kopiarz D 53 podaje datę 21 X 1468 r.
9. APPDK, rkps Pzd 1, s. 159–161; APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, rkps 72, s. 23–24; ibidem Klasztor Dominikanów w Poznaniu, D 53, s. 3–5

1056.

1. 1467, 21 października
2. Jakub z Sienna bp wrocławski
3. Gdańsk

4. Kaplica pw. św. Doroty w kościele parafialnym NMP w Gdańsku
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Dorota, poświęcenie kaplicy, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; na odwrócenie dopiski z 3 III 1475 r. Zbigniewa Oleśnickiego bp wrocławskiego, 31 XII 1497 r. Krzesława z Kurozwęk bp. wrocławskiego, 16 XI 1497 r. Alberta bp. eneńskiego sufragana poznańskiego z dalszymi nadaniami
9. APG, 300 D, 70, 113

1057.

1. 1467, 25 listopada
2. Jakub bp wrocławski
3. Gdańsk
4. Klasztor w Oliwie
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, odmówienie przed głównym ołtarzem w pozycji kłęczącej modlitwy Pańskiej, antyfony z kolektą o świętych, pod których wezwaniem znajduje się ołtarz, dla braci przebywających poza klasztorem za odmówienie przed innym ołtarzem
7. 40 dni [za każdy ołtarz]
8. Dopisek bp Macieja Drzewieckiego z 5 XI 1516 r.; Zbigniewa bp wrocławskiego z 10 IV 1475 r.
9. ADW, kopiarusz nr 5, k. 399 v–400 r; ibidem, kopiarusz nr 6, k. 135 r-v; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiaruszach*, t. 5 *Kopiarusz ogólny wykonany w drugiej połowie XVI wieku*, Włocławek 2000, nr 334, s. 97; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumen-*

tów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiaruszach, t. 6 *Kopiarusz ogólny, wykonany w trzecim ćwierćwieczu XVI wieku*, Włocławek 2000, nr 289, s. 88; MHDW, XIV, nr 341, s. 40;

1058.

1. 1468
2. Wincenty bp chełmiński
3. Toruń
4. Kościół dominikanów w Toruniu
5. —
6. Odmówienie modlitw, gdy celebrans wymawia imię Jezus, Maryja, odmówienie modlitw przed wyobrażeniem Jezusa w kościele
7. 40 dni
8. —
9. ADP, Monastica — Klasztor Dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 34 v

1059.

1. 1468
2. Rudolf, kardynał, legat papieski
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. Święta zakonne
6. Udział w procesji
7. 100 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

1060.

1. 1468 [data obrad kapituły generalnej]
2. Paweł II
3. —
4. Konwenty dominikańskie, informacja o kanonizacji Katarzyny ze Sieny wraz z poleceniem obchodzenia jej święta
5. —
6. Wsparcie obrad kapituły generalnej, od pierwszych niesporów aż do drugich w Zielone Świątki odpust zupełny
7. 7 lat, 7 kwadragen za wsparcie, odpust zupełny za nawiedzenie i wsparcie w terminie Zielonych Świątek
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 309

1061.

1. 1468, 18 stycznia

2. Jan bp krakowski zatwierdza dokument Rudolfa legata
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. św. Michała w Lublinie, procesja raz w miesiącu w czwartek z Najświętszym Sakramentem
5. —
6. Udział w czwartkowej procesji, wsparcie, odmówienie w pozycji klęczącej Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; dopisek bp laodycejskiego Pawła sufragana krakowskiego z 12 V 1468 r.
9. AAL, dok. perg. rep. 64 nr 8

1062.

1. 1468, 24 stycznia
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo murarzy, cieśli, piekarzy w Krakowie
5. —
6. Wsparcie bractwa, msze brackie w kaplicy w kościele św. Franciszka odmówienie w pozycji klęczącej podczas mszy Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AFK, dok. perg. G-I-6; rkps sygn. E-I-22, s. 14; KDM, V, teczka M, odpis nr 43; Kod. dypl. Krak., III, nr 465, s. 611–612 [wydane z błędną datą 23 I 1468, rok ten jest rokiem przestępnym]

1063.

1. 1468, 7 marca
2. Rudolf, legat papieski
3. Wrocław
4. Biskupi polscy: abp gnieźnieński, bp krakowski, wrocławski, poznański, płocki informuje, że z rozkazu papieża ogłasza krucjatę przeciwko Jerzykowi [Jerzemu z Podiebradów], której głoszenie na terenie Królestwa Polskiego i ziem do niego należących, na prośbę króla Kazimierza Jagiełłończyka do tej pory było wstrzymywane
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust zupełny
8. —

9. Biblioteka PAU i PAN, rkps 8844, s. 105–106; zob. też: ibidem, rkps 8844, s. 108–109; bulla papieska ogłaszająca krucjatę przeciwko królowi Jerzemu z Podiebradów została ogłoszona 20 kwietnia 1468 r. *Politische Correspondenz Breslau 1463–1469*, hrsg. H. Markgraf, *Scriptores rerum Silesiacarum*, bd 9, Breslau 1874, nr 392 b, s. 267–270; Pastor, vol. IV, s. 144

1064.

1. 1468, 6 kwietnia
2. Ludwik kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”, Oliverius kardynał tytułu „ss. Marcellini et Petri”, Rodericus kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Katarzyny na Kazimierzu, bractwo Polaków
5. Wniebowzięcie NMP, Małgorzata, Stanisław, Katarzyna, poświęcenie kościoła, od pierwszych nieszorów aż do drugich
6. Wsparcie bractwa
7. 100 dni
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. APKr, Archiwum oo. Augustianów, dok. perg. 187; KDM, V, teczka M, odpis nr 71; Kolak, Kat. Augustianie, nr 187, s. 96

1065.

1. 1468, 20 kwietnia
2. Paweł II
3. Rzym
4. Ogłoszenie krucjaty przeciwko Jerzemu z Podiebradu
5. —
6. Wsparcie planów wyprawy, udział osobisty w wyprawie, służba przez 6 miesięcy w wojskach krzyżowców, sfinansowanie kosztów wyprawy krzyżowca przez 6 miesięcy, możni [baronowie, hrabiowie, margrabiowie, książęta] winni sfinansować koszt wyprawy jednego bądź więcej żołnierzy w miarę swych możliwości; prawo wyboru spowiednika, który miał prawo udzielać rozgrzeszenia z rezerwatów
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —

9. *Politische Correspondenz Breslaus 1463–1469*, hrsg. H. Markgraf, *Scriptores rerum Silesiacarum*, bd 9, Breslau 1874, nr 392 b, s. 267–270; zob. też: ibidem, nr 392 a, s. 265–267

1066.

1. 1468, 12 maja
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Kościół parafialny pw. św. Michała w Lublinie
5. —
6. Udział w czwartkowej procesji
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 18 I 1468 r.
9. AAL, dok. perg. rep. 64 nr 8

1067.

1. 1468, 15 czerwca
2. Jan bp krakowski
3. Radom
4. Bractwo kuśnierzy przy kościele pw. św. Jana Chrzyciela w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 19 III 1464 r.
9. AGAD, dok. perg. 3577

1068.

1. 1468, 24 czerwca
2. Jakub bp wrocławski
3. Radom
4. Bractwo kuśnierzy przy kościele pw. św. Jana Chrzyciela w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 19 III 1464 r.
9. AGAD, dok. perg. 3577

1069.

1. 1468, 24 czerwca
2. Andrzej bp poznański
3. Radom
4. Bractwo kuśnierzy przy kościele pw. św. Jana Chrzyciela w Radomiu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z 19 III 1464 r.
9. AGAD, dok. perg. 3577

1070.

1. 1468, 3 września
2. Paweł II
3. Rzym
4. Odpust za udzielenie wsparcia Kaffie w kościele lwowskim
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie
7. Odpust zupełny
8. —
9. BP, VII, nr 615, s. 183

1071.

1. 1468, 29 grudnia
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie nadania odpustów kardynałów rzymskich z dnia 6 IV 1469 r. dla kościoła pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. —
6. Nawiedzenie, odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 IV 1468 r.
9. APKr, Archiwum OO Augustianów, dok. perg. 187; KDM, V,teczka M, odpis nr 71; Kolak, Kat. Augustianie, nr 187, s. 96–97

1072.

1. 1469, 23 lutego
2. Maciej bp miednicki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 98; ibidem, nr 60, s. 105–106

1073.

1. 1469, 23 lutego
2. Marcin bp łucki
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie

5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 98

1074.

1. 1469, 4 marca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Trójcy Świętej w Dziewałtowie w diecezji wileńskiej
5. Trójca Święta, Wniebowzięcie NMP
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 261, s. 301; BP, VII, nr 672, s. 204–205

1075.

1. 1469, 11 marca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Trójcy Świętej w Dziewałtowie w diecezji wileńskiej
5. Trójca Święta, Wniebowzięcie NMP
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 262, s. 302–303; BP, VII, nr 677, s. 206

1076.

1. 1469, maj
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Poświęcenie altarii w kościele krakowskim u wejścia do chóru, z okazji pogrzebu Rafała ze Skawiny oficjała krakowskiego
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. *Kalendarz katedry krakowskiej*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, w: *Najdawniejsze roczniki krakowskie i kalendarz, Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. V, Warszawa 1978, s. 144; P. Czaplowski, *Tytułarny episkopat w Polsce średniowiecznej*, Poznań 1915, s. 93 [maj 1469]

1077.

1. 1469, 1 sierpnia
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Mikołaja w Janowicach w diecezji przemyskiej
5. 2 święta
6. —
7. —
8. —
9. BP, VII, nr 736, s. 223

1078.

1. 1469, 24 sierpnia
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Stanisław [w maju] od pierwszych nieszpórów aż do drugich
6. —
7. Odpust zupełny
8. Ozdobny inicjał
9. APPDK, dok. perg. 148; KDM, V,teczka M, nr 93; BP, VII, nr 746, s. 227–228

1079.

1. 1469, 12 września
2. Jan bp krakowski
3. Nowy Sącz
4. Kościół parafialny pw. św. Marcina Wyznawcy, Jana Chrzciciela, Doroty, Agnieszki, Scholastyki w Mogilnie
5. Poświęcenie kościoła i jego oktawa, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Wszystkich Świętych, patronów kościoła
6. Udział w nabożeństwach w wymienione święta wraz z odmówieniem Modlitwy Pańskiej, *Zdrowaś Mario* przy ołtarzu NMP, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 12–13; ibidem, AV Cap. 24, s. 12–13

1080.

1. 1470, 30 marca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół szpitala pw. św. Jakuba w Gdańsku
5. Papież Eugeniusz IV nadał kościołowi odpust w święta określone przez kancelarię apostolską, 2 lat i 2 kwadrageny w święta a w oktawy 100 dni na 20 lat ważności
6. Wsparcie
7. 3 lata, w dwa święta
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8476, nr 302, s. 307–308; BP, VII, nr 795, s. 243–244

1081.

1. 1470, 3 maja
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Kościół w Porębie Górnej
5. Poświęcenie kościoła, 1 niedziela po św. Marcynie
6. —
7. —
8. —
9. J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w powiecie Włoszczowskim*, Majówka Opoczyńska 1932, s. 313

1082.

1. 1470, 11 maja
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół szpitala pw. św. Jakuba w Gdańsku
5. Niedziela w oktawie Wielkanocy, Jakub Apostoł [w lipcu]
6. Wsparcie dla biednych i żeglarzy przebywających w szpitalu
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. BP, VII, nr 815, s. 248–249

1083.

1. 1470, 19 maja
2. Paweł II
3. Rzym

4. Kościół szpitala pw. św. Jakuba w Gdańsku
5. Jedno święto
6. —
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8476, nr 314, s. 312; BP, VII, nr 820, s. 250

1084.

1. 1470, 26 maja
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Jasna Góra
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Poświęcenie kościoła, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Męka Pańska, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Zwiastowanie NMP, Ofiarowanie NMP, Michał Archanioł, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, Andrzej, Jakub, Tomasz, Bartłomiej, Filip, Mateusz, Szymon, Juda, Mateusz, Jan, Łukasz, Marek Apostołowie i ewangelisti, Innocenty, Stephanus, Wawrzyniec, Wacław, Stanisław męczennicy, Mikołaj, Marcin Wyznawcy, papieży, Benedykt, Leonard, Dominik, Franciszek, Bernard wyznawcy, Katarzyna, Dorota, Małgorzata, 11 tys. Dziewic i Męczenników, Jadwiga, Anna, Zofia, Maria Magdalena, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, niedziele
6. Odmówienie na dźwięk dzwonów wieczornych bądź porannych modlitw za pokój Królestwa Polskiego modlitwy: *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, nawiedzenie kaplicy gdzie znajduje się cudowny obraz i odmówienie przed obrazem *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, nawiedzenie i obejście cmentarza odmówienie za dusze tam spoczywające *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 27 III 1466 r.
9. AJG, rkps 2096, k. 10 r; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 20, s. 126

1085.

1. 1470, 10 czerwca [data obrad kapituły generalnej]
2. Paweł II
3. —
4. Dominikanie zebrani na kapitule generalnej w Awinionie
5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej braci kaznodziejów
7. Odpust zupełny
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 324

1086.

1. 1470, 23 czerwca
2. 8 kardynałów [wg materiałów KDM]
3. Rzym
4. Kaplica NMP przy kościele pw. Bożego Ciała na Kazimierzu
5. Piotr, Paweł, pierwsza niedziela Adwentu, niedziela po święcie..., poświęcenie kaplicy
6. —
7. 100 dni
8. Pergamin w bardzo złym stanie, brak lewej górnej części, liczne ubytki w tekście, poprzecierany na zagięciach
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 104; KDM, V,teczka M, odpis nr 116

1087.

1. 1470, 1 sierpnia [w odpisie data 1475 niezgodna z rokiem pontyfikatu]
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kaplica NMP w kościele parafialnym NMP w Gdańsku
5. Narodzenie Pańskie, Wniebowzięcie NMP, wsparcie, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie bractwa
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8474, s. 371–373

1088.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —

4. Tercjarze zakonu franciszkanów
5. —
6. Przyjęcie habitu zakonu franciszkanów
7. Odpust zupełny, odpust zupełny na łożu śmierci
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 98 v; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 215

1089.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Kościół s. Maria de Popolo w Rzymie; z przywilejów tego odpustu korzystać mogli również franciszkanie przebywający na posiedzeniach kapituły generalnej
5. Poczęcie NMP, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 98 v–99 r

1090.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Kościół s. Maria de Popolo w Rzymie; z przywilejów tego odpustu korzystać mogli również franciszkanie przebywający na posiedzeniach Kapituły Generalnej
5. Soboty w okresie Wielkiego Postu
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 r

1091.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Bernardyni, bernardynki, tercjarze, tercjarzki, bracia mniejsi
5. Przywilej uzyskania odpustu Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu i wszystkich odpustów łącznie z odpustami zupełnymi, jakie zyskiwano w Rzymie w kościołach bennardynów i bernardynek

poza Rzymem po odmówieniu modlitw:
5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*

6. —
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 103 r; Memoriale ordinis fratrum Minorum, s. 235; De origine, progressu, s. 125; zob. też wzmiankę o tym nadaniu 5 VIII 1481 r. M.A. Lavin, *Images of a Miracle. Federico Barocci and the Porziuncula Indulgences*, „Artibus et Historiae“, 2006, vol. 54, no 54, s. 14 zob. też: *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. II (1221–1237), Florentia 1931, s. 67

1092.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. [Franciszkanie, bernardyni nie sprecyzowano] bracia i siostry
5. —
6. Nadanie wszystkich odpustów tzw. stacji rzymskich oraz „Porcjunkuli” braciom i siostrom [franciszkanom bądź bernardynom] w ich kościołach i klasztorach poza Rzymem po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojcze nasz* i 5 razy *Zdrowaś Mario*
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 r-v; 180 v

1093.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Służba klarysek
5. —
6. Nadanie wszystkich odpustów tzw. stacji rzymskich oraz „Procjunkuli” w ich kościołach i klasztorach poza Rzymem po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojcze nasz* i 5 razy *Zdrowaś Mario*
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 193 v–194 r; De origine, progressu, s. 128

1094.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Bracia mniejsi
5. —
6. Przywilej dla braci i służących sióstr wyruszających na kwestę, aby mogli posiadać wszystkie te odpusty co bracia przebywający w klasztorach
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 103 v

1095.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Bracia mniejsi
5. —
6. Nadanie wszystkich odpustów zupełnych i częściowych w terminach, jakie można było uzyskać w kościołach w Rzymie kościołom braci mniejszych
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 103 v

1096.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Wierni
5. Franciszek
6. —
7. 50 lat, 50 kwadragen
8. Regest; wzmianka o innym nadaniu w dniu św. Franciszka wynoszącym 10 lat, 10 kwadragen z kopiarza na terenie Francji; traktat o historii odpustów wzmiankuje to nadanie (2 X 1472 r.) zob. też: *Nova collectio et compilatio privilegiorum*, nr 8, s. 135
9. Comp. privileg. fr. min., k. 121 v; De origine, progressu, s. 127, 129, 166

1097.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Służba franciszkanów i klarysek
5. —

6. —
7. Odpust zupełny, odpust zupełny na łożu śmierci
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 193 v

1098.

1. 1471–1484
2. Sykstus IV
3. —
4. Bracia mniejsi, klaryski, tercjarze, tercjarki, mendykanci
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Memoriale ordinis fratrum Minorum, s. 246

1099.

1. 1471
2. Bartłomiej bp miednicki
3. —
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Cod. Med., nr 54, s. 98; ibidem, nr 64, s. 108

1100.

1. 1471 (?)
2. Zbigniew Oleśnicki
3. —
4. Klasztor na Łysej Górze
5. —
6. —
7. 100 dni
8. —
9. Wzmianka J. Wiśniewski, *Dekanat opatowski*, Radom 1907, s. 479

1101.

1. 1471, 6 kwietnia
2. Paweł II
3. Rzym
4. Katedra na Żmudzi
5. Zmartwychwstanie Pańskie, Piotr, Paweł
6. Wsparcie

7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. BP, VII, nr 899, s. 270–271

1102.

1. 1471, 22 maja
2. Gvilermus bp Osti, Latinus bp Tusculanum, Filip bp Albano, Angelus kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Teodor kardynał tytułu „s. Theodori”
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Stanisława w Chlewiskach
5. Stanisław, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. KDM, V, teczka N, odpis nr 265; J. Wiśniewski, *Dekanat konecki*, Radom 1913, s. 40

1103.

1. 1471, 22 maja–1479
2. Paweł bp chełmski [Chełm Lubelski]
3. —
4. Kościół parafialny w Chlewiskach, bp zawiaduje nadanie odpustów z dnia 22 V 1471 r.
5. Stanisław, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 22 V 1471 r.
9. KDM, V, teczka N, odpis nr 265

1104.

1. 1471, 25 maja
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kaplica pw. Świętego Ducha w katedrze krakowskiej
5. 3 święta
6. —
7. 5 lat
8. —

9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8477, s. 484–486; BP, VII, nr 912, s. 275–276

1105.

1. 1471, 25 maja
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół pw. Świętego Krzyża na Łysej Górze
5. Znalezienie Krzyża Świętego, Emeryk
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8474, s. 363–365, 580, ibidem, rkps 8477, s. 490–491; BP, VII, nr 915, s. 277, nr 917, s. 277

1106.

1. 1471, 8 czerwca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół NMP, św. Jana Chrzciciela w Przemysłu
5. Trzech Króli, Nawiedzenie NMP
6. Wsparcie przy budowie murów kościoła
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8476, nr 352, s. 325; AGZ, VIII, nr 98, s. 177–178; BP, VII, nr 923, s. 279; Premisla Sacra, s. 116

1107.

1. 1471, 8 czerwca
2. Paweł II
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. 2 święta
6. —
7. 3 lata
8. —
9. BP, VII, nr 931, s. 281

1108.

1. 1471, 24 czerwca
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Bractwo żebracze w Mstowie

5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 II 1455 r.
9. AGAD, perg. 5852; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 235, s. 431

1109.

1. 1471, 3 października
2. Jan abp gnieźnieński, prymas
3. Iwanowice
4. Kościół dominikanów pw. św. Doroty w Piotrkowie
5. Ofiarowanie NMP, św. Michał Archanioł, Jan Apostoł, Jan Ewangelista, Tomasz z Akwinu, Dominik, Piotr [Piotr z Werony], Dorota, Katarzyna, poświęcenie kościoła
6. Procesje z Najświętszym Sakramentem
7. 40 dni
8. Dopiski Piotra bp. włocławskiego z 31 VII 1489 r.; Zbigniewa abp. gnieźnieńskiego z 1487 r.
9. APPDK, rkps Pod 1, s. 1–2

1110.

1. 1472
2. Sykstus IV
3. —
4. Kościół franciszkanów w Krakowie
5. Stanisława biskupa i męczennika
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 13, 320

1111.

1. 1472, 12 stycznia
2. Paweł bp chełmski [Chełm Lubelski]
3. Koprzywnica
4. Bractwo literackie w Koprzywnicy
5. —
6. Msze, procesje brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. —
9. KDM, V, teczka N, odpis nr 278

1112.

1. 1472, 11 kwietnia

2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Jana Chrzciciela w klasztorze augustianów w diecezji krakowskiej
5. Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Narodzenie NMP, męczeństwo św. Stanisława, Katarzyna, poświęcenie kaplicy, nawiedzenie od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kaplicy
7. 100 dni
8. —
9. KDM, V, teczka N, odpis nr 285

1113.

1. 1472, 1 lipca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Katedra we Lwowie
5. Trójca Święta, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie
7. Odpust zupełny
8. —
9. VMPL, II, nr 212, s. 173–174; Index XV, nr 4152, s. 472; Premisla Sacra, s. 160

1114.

1. 1472, 12 lipca
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Jana Chrzciciela w klasztorze augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Narodzenia NMP, męczeństwo św. Stanisława, Katarzyna, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, jałmużna
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał
9. Ossolineum Wrocław, dok. perg. 2519; APKr, Aug. 232, s. 1; Pohorecki, Kat. Ossolineum, nr 205, s. 69–70

1115.

1. 1472, 21 lipca
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Kraków

4. Kościół bernardynów pw. św. Franciszka i Bernarda w Kole
5. Franciszek, Bernard, Podwyższenie Krzyża Świętego, Klara, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Jałmużna
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ADW, dok. perg. 340; Librowski 31 dokumentów, dok. nr 26, s. 259; Librowski inw. realny t. I, nr 340, s. 188; MHDW, XXV, nr 922, s. 95

1116.

1. 1472, 22 lipca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kościół franciszkanów NMP w Wilnie
5. Oczyszczenie NMP, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie, jałmużna
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Franc, s. II, t. III, nr 304, s. 126–127

1117.

1. 1472, 22 lipca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Budowa kościoła Bożego Ciała karmelitów poznańskich
5. Pierwsza niedziela Wielkiego Postu, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie — określone wg dni utrzymania siebie i rodziny, szlachta, zamożne mieszczaństwo przez 10 dni, przeciętnie zamożni przez 7 dni, ubożsi przez 5 dni; osoby starsze, chore, które nie mogły nawiedzić kościoła osobiście we wskazanym terminie zyskiwały odpust po złożeniu jałmużny w wysokości kosztów, jakie poniosłyby, aby przybyć do sanktuarium oraz wrócić do swego miejsca zamieszkania
7. Odpust zupełny
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 v, 96 v–97 v; Ehrenberg, nr 9, s. 19–21; Kopiarz Ciołek, nr 37, s. 90

1118.

1. 1472, 25 lipca
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Kraków
4. Bractwo Polaków w kościele augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 100 dni
8. Ozdobny incipit
9. APKr, Archiwum oo. Augustianów, dok. perg. 189; KDM, V,teczka N, odpis nr 295; Kolak, Kat. Augustianie, nr 189, s. 97–98

1119.

1. 1472, 30 lipca
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół klasztoru NMP w Starych Trokach
5. Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 277, s. 323–324

1120.

1. 1472, 30 lipca
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Mogile
5. Bartłomiej, Jan przed bramą łącińską, Bernard, poświęcenie kościoła, oktawa poświęcenia kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 56, 94–95; Zbiór dypl. Mogiła, nr 144, s. 132

1121.

1. —

2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. —
4. Kościół pw. św. Bartłomieja w Mogile
5. 12 świąt w ciągu roku – Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Oczyszczenia NMP, Zwiastowanie, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Piotr i Paweł Apostołowie, Jan Chrzciciel, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Wszystkich Świętych
6. Odmówienie przed każdym z ołtarzy jeden raz *Ojeze nasz* i jeden raz *Zdrowaś Mario* w intencji Kościoła i Królestwa
7. 100 dni
8. —
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 95

1122.

1. 1472, 3 sierpnia
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Opatowie
5. —
6. —
7. 100 dni
8. —
9. BN, rkps 8370 IV, nr 183, s. 19; ibidem, rkps 8376 IV, nr 183, s. 87 a; Straty bibliotek, nr 183, s. 205

1123.

1. 1472, 3 sierpnia
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Kraków
4. Ołtarz pw. św. Anny i św. Elżbiety w kościele augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. Narodzenie Pańskie, Katarzyna, poświęcenie ołtarza, od pierwszych niesporów aż do drugich, nawiedzenie ołtarza
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny incipit
9. APKr, Archiwum oo. Augustianów, dok. perg. 190; Aug. 232, s. 1; KDM, V,teczka N, odpis nr 103; Kolak, Kat. Augustianie, nr 90, s. 98

1124.

1. 1472, 5 sierpnia
2. Marek kardynał-prezbiter, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół NMP w Krakowie
5. Zmartwychwstanie Pańskie, Zielone Świątki, Narodzenie Pańskie, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kościoła
6. —
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APKr, dok. perg. 319; Kod Krak, II, nr 468, s. 616; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 319, s. 86

1125.

1. 1472, 6 sierpnia
2. Marek kardynał, patriarcha, legat papieski
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Idziego w kościele pw. św. Franciszka w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kaplicy
7. 100 dni
8. —
9. APKr, DD dok. perg. 357; *Inwentarz dyplomów pergaminowych (depozytów) b. Archiwum Aktów Dawnych m. Krakowa z XIV–XIX wieku*, dok. nr 357, s. 166–167

1126.

1. 1472, 15 października
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat
3. Sącz
4. Kościół parafialny NMP w Lipnicy
5. Filip, Jakub Apostołowie, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Mikołaj, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 35; ibidem, AV Cap., 24, s. 39–40

1127.

1. 1472, 15 października–1498
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski

3. —

4. Kościół parafialny NMP w Lipnicy
5. Filip, Jakub Apostołowie, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Mikołaj, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 15 X 1472 r.
9. AKMK, AV 5, s. 36; ibidem, AV Cap. 24, s. 40

1128.

1. 1472, 19 października
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Sącz
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Korzennej
5. Jan Chrzciciel, 11 tys. Dziewic, Wniebowzięcie NMP, Bartłomiej Apostoł, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 26; ibidem, AV Cap. 24, s. 29

1129.

1. 1472, 19 października 1494, 8 kwietnia
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Korzennej
5. Jan Chrzciciel, 11 tys. Dziewic, Wniebowzięcie NMP, Bartłomiej Apostoł, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 27; ibidem, AV Cap. 24, s. 30

1130.

1. 1472, 19 października
2. Marek kardynał, patriarcha, legat papieski
3. Sącz
4. Kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych w Podolu

5. Wszystkich Świętych, Wniebowzięcie NMP, Wielki Piątek, Mikołaj, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 55; ibidem, Av Cap. 24, s. 64

1131.

1. 1472, 28 października
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat
3. Sącz
4. Bractwo kapłańskie w okręgu sądeckim w Bobowej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 101–102; ibidem, AV Cap. 24, s. 121–122; Bobowa, s. 288

1132.

1. 1473
2. Jan bp krakowski
3. —
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Radomiu
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Wiśniewski, Radom, s. 110; KDM, V,teczka N, odpis nr 104

1133.

1. 1473
2. —
3. —
4. Krosno
5. —
6. —
7. —
8. —
9. J. Kwolek, *Archiwum Diecezjalne przy Kurii Biskupiej ob. Łac. W Przemyślu*, „Ate-neum Kapłańskie”, 22: 1936, t. 38, nr 18, s. 518

1134.

1. 1473, 13 stycznia
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Wrocław
4. Kościół benedyktynek pw. Świętego Ducha położony poza murami Torunia
5. Wielkanoc, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, Elżbieta, poświęcenie kościoła od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. UB Culm., II, nr 670, s. 554–555; KBT, s. 14; Inw. cysterek-benedyktynek, nr 73, s. 216

1135.

1. 1473, 30 stycznia
2. Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski
3. Slisie (Silesie)
4. Katedra w Płocku
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ADPł, dok. perg. 350

1136.

1. 1473, 1 kwietnia
2. Antoni bp Accia, legat papieski
3. Wilno
4. Kościół pw. św. Mikołaja w Wilnie
5. Mikołaj, Translacja św. Michała, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Wszystkich Świętych
6. Wsparcie
7. 3 lata, 3 kwadrageny
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. LMAB, F 6–49; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 280, s. 327–328; Jasas, nr 80, s. 44

1137.

1. 1474
2. Ludwik, patriarcha antiocheński, legat papieski
3. Kijów

4. Kościół dominikanów pw. Bożego Ciała we Lwowie
5. —
6. Udział w procesji z Najświętszym Sakramentem ze świecą, odmówienie 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* ku czci NMP, 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario* w intencji pokoju Kościoła Powszechnego, procesje w czwartki każdego miesiąca
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Ossolineum Wrocław, dok. perg. 352; AP-PDK, rkps Lw 1, s. 113; Arch. abp Baziaka, AZ nr 2/III cz.1, k. 37 r–38 v; AGZ, IV, nr 111, s. 195–196; Pohorecki, Kat. Ossolineum, nr 216, s. 73–74

1138.

1. 1474 [data obrad kapituły generalnej]
2. Sykstus IV
3. —
4. Dominikanie i dominikanki nadanie odpustu jubileuszowego
5. —
6. Pokutę może wyznaczyć przełożony; każdy z kapłanów i kleryków winien odmówić 7 psalmów pokutnych z litanją; konwersi i laicy 100 razy *Ojcze nasz* i 100 *Zdrowaś Mario*; kapłani winni odmówić psalmy [aby otrzymać odpust jubileuszowy] w chórze konwentu lub klasztoru przez 15 dni
7. Odpust jubileuszowy, odpust równy osobistemu nawiedzeniu bazylik rzymskich w czasie trwania jubileuszu
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 333

1139.

1. 1474, 17 marca
2. Grzegorz abp lwowski, Mikołaj bp przemyski, Mikołaj bp kamieniecki
3. —
4. Bractwo garncarskie we Lwowie
5. —
6. Msze brackie za zmarłych i wigilie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AGZ, VII, nr 67, s. 132–133

1140.

1. 1474, 4 października
2. Ludwik patriarcha antiocheński, legat papieski
3. Kijów
4. Kościół franciszkanów NMP w Wilnie
5. —
6. Udział w procesji z zapaloną świecą z Najświętszym Sakramentem w święta Maryjne, Franciszka Wyznawcy, Mikołaja, Antoniego, Ludwika, Klary, niedziele, odmówienie na pamiątkę męki Pańskiej modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*, ku czci NMP, 7 razy *Ojcze nasz*, 7 razy *Zdrowaś Mario*, w intencji pokoju Kościoła Powszechnego 3 razy *Ojcze nasz* i 3 razy *Zdrowaś Mario*
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. LMAB, F 6-50; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 288, s. 336–338; Jasaś, nr 82, s. 45

1141.

1. 1475–1480
2. Kazimierz bp płocki, książę mazowiecki
3. —
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 55; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298; zob. *Uzupełnienia i sprostowania do Nowego Kodeksu dyplomatycznego Mazowska, cz. III dokumenty z lat 1356*, „Studia Źródłoznawcze”, 2002, t. 40, s. 198

1142.

1. 1475
2. Sykstus IV
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Franciszek
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —

9. MHDW, XXV, nr 925, s. 96; Comp. privileg. fr. min., k. 88 r; zob. też: ibidem, k. 89 r

1143.

1. 1475
2. Sykstus IV
3. —
4. Bulle jubileuszowe
5. —
6. —
7. —
8. —
9. APG, 300 D, 41 A, 26; zob. też: AUJ, rkps 378, s. 105–108; Boll. Anno Santo, s. 80–91

1144.

1. 1475, 13 lutego
2. Oliverius kardynał tytułu „s. Eusebii”, Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii”, Jan kardynał tytułu „s. Luciae”
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Wojciecha na rynku w Krakowie
5. Narodziny św. Wojciecha, translacja relikwii Wojciecha, Jerzy, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny incipit
9. Arch. UJ, dok. perg. 210; CDUJ, III, nr 249, s. 44–45; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 93–94

1145.

1. 1475, 3 marca
2. Zbigniew Oleśnicki, bp wrocławski
3. Gdańsk
4. Kaplica pw. św. Doroty w kościele parafialnym NMP w Gdańsku
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Dorota, poświęcenie kaplicy, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie

NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, przez 6 dni po Zielonych Świątkach

6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na odwrociu dokumentu z 21 X 1467 r.
9. APG, 300 D, 70, 113

1146.

1. 1475, 25 marca
2. Mikołaj bp warmiński
3. Lidzbark Warmiński
4. Kościół Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych w Dobrym Mieście w diecezji warmińskiej
5. Niedziela po oktawie Bożego Ciała
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dokument dodany do bulli papieża Bonifacego IX z 12 IX 1392 r., w którym udzielał 3 lat i 3 kwadragen wiernym, którzy nawiedzili i wsparli kościół Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych w Dobrym Mieście w niedzielę po oktawie Bożego Ciała
9. AAWO, dokument DM A 7

1147.

1. 1475, 29 marca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kolegiata NMP w Pułtusk
5. 2 święta
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8478, nr 19, s. 45

1148.

1. 1475, 10 kwietnia
2. Zbigniew Oleśnicki, bp wrocławski
3. Malbork
4. Klasztor cystersów w Oliwie
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, odmówienie przed głównym ołtarzem w pozycji klęczącej Modlitwy Pańskiej, antyfony z kolektą o świętych, pod których wezwaniem znajduje się ołtarz, dla braci przebywających

poza klasztorem za odmówienie przed innym ołtarzem

7. 40 dni
8. —
9. ADW, kopiařusz nr 5, k. 400 v; ibidem, kopiařusz nr 6, k. 135 v; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiařuszach*, t. 5 Kopiařusz ogólny wykonany w drugiej połowie XVI wieku, Włocławek 2000, nr 344, s. 99; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiařuszach*, t. 6 Kopiařusz ogólny, wykonany w trzecim ćwierćwieczu XVI wieku, Włocławek 2000, nr 301, s. 91

1149.

1. 1475, 25 kwietnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Franciszkanie, klaryski, terejarze
5. —
6. Nawiedzenie kościoła przez 15 dni, odmówienie w pozycji klęczącej Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, psalmów *Miserere mei Deus, Ojcze nasz*, za dobrobyt Kościoła powszechnego
7. Odpust jubileuszowy
8. —
9. B. Franc, s. II, t. III, nr 697, s. 315; doprecyzowane dnia 26 IV 1475 r. B. Franc, s. II, t. III, nr 698, s. 315

1150.

1. 1475, 27 kwietnia
2. Kardynałowie
3. Rzym
4. Norbertanki w Płocku
5. —
6. —
7. —
8. —
9. ADPł, rkps Kodeks Norbertanek Płockich, k. 179 r

1151.

1. 1475, 15 maja
2. Sykstus IV
3. Rzym

4. Wierni
5. —
6. Odmówienie każdego dnia modlitw: Pozdrowienie Anielskie, *Zdrowaś Mario* tyłu ile znajduje się w psalmie w psalterzu
7. 5 lat, 5 kwadragen [za każde 50 modlitw]
8. —
9. Bibl. Kórnicka, rkps 97, k. 8 r

1152.

1. 1475, 12 lipca
2. Jakub abp gnieźniński, prymas, Jan bp krakowski, Zbigniew bp włocławski, Wincenty bp chełmiński, Andrzej bp warmiński
3. Nowe Miasto Korczyn
4. Kościół parafialny pw. św. Jakuba Apostoła w Podegrodziu
5. —
6. Wsparcie, jałmużna, księgi, kielichy, ornaty
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 25, s. 21–22

1153.

1. 1475, 19 września
2. Angelus bp Palestriny i inni kardynałowie [pięciu kardynałów]
3. Rzym
4. Ołtarz pw. Apostołów w kościele parafialnym w Sanoku
5. —
6. —
7. 100 dni
8. Dopisek Andrzeja bp. przemyskiego z dnia 20 II 1477 r.
9. BN, rkps 8370 IV, nr 188, s. 19; ibidem, rkps 8376 IV, nr 188, s. 90; Straty bibliotek, nr 188, s. 206

1154.

1. 1475, 28 września
2. Antoni bp natureński, sufragan gnieźniński
3. —
4. Ołtarz w kościele NMP w Gdańsku
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —

9. P. Czaplewski, *Tytularny episkopat w Polsce średniowiecznej*, Poznań 1915, s. 63

1155.

1. 1475, 1 października
2. Jan Baptysta kardynał tytułu „s. Balbinae”, Antoni kardynał tytułu „s. Viti”, Jan kardynał tytułu „s. Angeli”
3. Rzym
4. Ołtarz pw. św. Jakuba w kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Elblągu
5. Trzy środy w okresie suchych dni — po Środzie Popielcowej, po Podwyższeniu Krzyża Świętego, po św. Łucji i Trójcy Świętej, poświęcenie altarii, nawiedzenie od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Odpis w kopiarzu, kaligraficzne pismo zdobione rubrą
9. APG, 428/I, s. 39–41; ibidem, 492/785, s. 279–280

1156.

1. 1475, 4 października
2. Jan Rzeszowski bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Bartłomieja i Bernarda Wyznawcy w Mogile
5. Główne święta, poświęcenie kościoła
6. Wysłuchanie mszy, odmówienie modlitw w pozycji klęczącej przed Najświętszym Sakramentem bądź dowolnym ołtarzem Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie, przed krucyfiksem 5 razy *Ojciec nasz* na pamiątkę pięciu ran Chrystusa, za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie, udział w kazaniach do ludności, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, a także z powrotem do świątyni
7. 40 dni
8. —
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 218; rkps 25, k. 339 v–340; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 99–100; Zbiór dypl. Mogiła, nr 127, s. 114–115; Kat. Arch. Mogiła, nr 218, s. 71

1157.

1. 1475, 11 października

2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kościół dominikanów w Poznaniu
5. Pierwsza niedziela okresu Wielkiego Postu
6. Wsparcie
7. Odpust zupełny, odpust jubileuszowy jak za nawiedzenie bazylik rzymskich
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 305–312, 367; Sprawozdanie Szwecja, nr 5, s. 12–15

1158.

1. 1475, 11 października
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Królestwo Polskie poddani Kazimierza Jagiellończyka, możliwość zyskania odpustu jubileuszowego w katedrach w Gnieźnie, Lwowie, Krakowie, Wilnie
5. —
6. Nawiedzenie katedr, wsparcie
7. Odpust zupełny, jubileuszowy
8. —
9. BJ, rkps 7759 II, k. 290 r-v

1159.

1. 1475, 13 października
2. Angelus bp Palestriny, Bartłomiej kardynał tytułu „s. Clementis”, Julian kardynał tytułu „s. Petri ad vincula”, Antoni Jakub kardynał tytułu „s. Viti”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Teodor kardynał tytułu „s. Theodori”
3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Zofii w kościele w Bobowej
5. Wtorek po Zmartwychwstaniu Pańskim, Zielone Świątki, Wojciech, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 102–103; ibidem, AV Cap. 24, s. 122–123; Bobowa, s. 288

1160.

1. 1475, 24 października
2. Sykstus IV
3. Rzym

4. Andrzej mnich zakonu benedyktynów z Tyńca, prawo głoszenia kazań, udzielenia rozgrzeszenia z wyjątkiem grzechów zarezerwowanych
5. —
6. Udział w kazaniach Andrzeja mnicha z Tyńca
7. 40 dni, kazania przeciwko heretykom 3 lata i 3 kwadrageny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8478, nr 65, s. 64; ibidem, rkps 8479, s. 50–52

1161.

1. 1475, 15 listopada
2. Angelus bp Palestriny, Stefan kardynał tytułu „s. Adriani”, Ausias kardynał tytułu „s. Vitalis”, Jan Michał kardynał tytułu „s. Angeli”
3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Barbary nieopodal Torunia [w obrębie zasięgu parafii w Toruniu] [obecnie Barbarka w obrębie Torunia, Bormol]
5. Barbara, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kaplicy od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; dokument zawiera dalsze nadania Stefana bp. chełmińskiego 4 X 1488 r., Michała bp. 4 VII 1507 r.
9. APT, Kościół NMP w Toruniu [kaplica pw. św. Barbary], nr 1; UB Culm., II, nr 711, s. 575–577

1162.

1. 1475, 5 grudnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła, Michała Archanioła w mieście Reszel
5. Świąta [nieokreślone]
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8478, nr 72, s. 67

1163.

1. 1475, 10 grudnia
2. Marek kardynał tytułu „s. Marci”, Baptysta kardynał tytułu „s. Anastasiae”, Jan kardynał tytułu „s. Praxedis”, Antoni Jakub kardynał tytułu „s. Viti”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
3. Rzym
4. Klasztor w Podkamieniu
5. —
6. —
7. „Nadają odpusty”
8. —
9. Sprawozdanie Rzym, s. 55

1164.

1. 1475, 13 grudnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Klasztory cysterskie; przełożeni, mnisi, zakonnice, nowicjusze, konwersi, służba, ekonomowie, prokuratorzy i osoby związane z zakonem cystersów, spowiednik cysterski ma prawo odpuścić wszystkie grzechy na łożu śmierci, nadanie odpustu równego odpustom jubileuszowym w Rzymie
5. —
6. —
7. Odpust zupełny, odpust jubileuszowy
8. —
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 115–116; ibidem, s. 116–117; Menologium, nr 103, s. 158–159; De origine, progressu, nr 16, s. 113–114; Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 45, s. 209–210

1165.

1. 1475, 15 grudnia
2. Angelus bp Palestriny, Bartłomiej kardynał tytułu „s. Clementis”, Julian kardynał tytułu „s. Petri ad vincula”, Stefan kardynał tytułu „s. Adriani”, Jan kardynał tytułu „s. Praxedis”, Ausias tytułu „s. Vitalis”, Jan Baptysta kardynał tytułu św. kościoła, Antoni kardynał tytułu tytułu „s. Viti”
3. Rzym
4. Kościół klasztorny NMP w Czerwińsku
5. Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Poczęcie NMP, św. Augustyn, poświę-

cenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich

6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AGAD, dok. perg. 6704

1166.

1. 1475, 30 grudnia
2. Filip bp Porto, Angelus bp Palestriny, Bartłomiej kardynał tytułu „s. Clementis”, Oliverius bp Sabiny, Marek kardynał tytułu „s. Marci”, Julian kardynał tytułu „s. Petri ad vincula”, Amicus kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”, Stefan kardynał tytułu „s. Adriani”, Ausias kardynał tytułu „s. Vitalis”, Jan kardynał tytułu „s. Praxedis”, Antoni Jakub kardynał tytułu „s. Viti”, Jan Baptysta kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Michał kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. św. Mikołaja w Toruniu
5. Pierwsza niedziela w okresie Wielkiego Postu, Magdalena, i niedziela po tym święcie, Mikołaj, Trzech Króli, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał, zachowane trzy tasiemki w narożnikach oraz w środkowej części służące do przywieszenia dokumentu, najprawdopodobniej zostały później przyszyte do dokumentu, gdyż odbiegają formą od innych zachowanych tasiemek; pergamin wyblakły, uszkodzony, brak części tekstu; pod pliką potwierdzenie bp. chełmińskiego Wincentego Kielbasy z dnia 18 IV 1476 r.
9. APT, Klasztor Dominikanów, nr 21; ADP, Monastica — Klasztor Dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 36 r

1167.

1. 1476
2. Wincenty bp chełmiński
3. Toruń
4. Kościół dominikanów w Toruniu

5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. ADP, Monastica — Klasztor Dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 36 r

1168.

1. 1476–1495
2. Jakub bp margaryteński
3. —
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 56; wzmianka Kod. dypl. Mazowsza, III, nr 280, s. 298

1169.

1. 1476, 18 kwietnia
2. Wincenty bp chełmiński
3. Toruń
4. Kościół dominikanów w Toruniu
5. Pierwsza niedziela w okresie Wielkiego Postu, Magdalena, i niedziela po tym święcie, Mikołaj, Trzech Króli, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 30 XII 1475 r. kardynałów rzymskich
9. APT, Klasztor Dominikanów, nr 21

1170.

1. 1476, 19 kwietnia
2. Filip bp Porto, Stefan kardynał tytułu „s. Adriani”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
3. Rzym
4. Ołtarz pw. św. Katarzyny ze Sieny trzeciego zakonu dominikanów w kościele dominikanów w Elblągu
5. Dominik, Piotr męczennik [Piotr z Weronny], Tomasz z Akwinu, Wincenty Wyznawca, poświęcenie ołtarza, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie

7. 100 dni
8. —
9. APG, 492/785, s. 203–204

1171.

1. 1476, 30 kwietnia
2. Mikołaj de Monte
3. —
4. —
5. —
6. Odmówienie koronki do Matki Boskiej
7. 140 lat
8. —
9. *Zapiski hist. 1410–1530*, nr 117, s. 176

1172.

1. 1476, 12 lipca
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny NMP w Czchowie w diecezji krakowskiej
5. —
6. Wsparcie, jałmużna na rzecz odbudowy kościoła
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AGAD, dok. perg. 1342; *Inventarium Privilegiorum*, s. 213

1173.

1. 1476, 4 listopada
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja Apostoła, Klemensa męczennika w *Abyszce* w diecezji poznańskiej
5. Dwa święta
6. Wsparcie
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8478, nr 129, s. 90

1174.

1. 1476, 18 listopada
2. Jakub z Sienna abp gnieźnieński, prymas
3. Opatów
4. Zatwierdzenie nadania Macieja altarysty dla kolegiaty kaliskiej — oficjum ku czci NMP
5. —

6. Udział w oficjum, odmówienie 7 razy Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. —
9. BJ, rkps 8059 IV, k. 115 v–117 v

1175.

1. 1476, 7 grudnia [nadanie odpustów; nadanie następnie rozszerzone dnia 27 lutego 1477 r.]
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Udział we mszy i oficjum ku czci poczęcia NMP
5. Poczęcie NMP, oktawa święta
6. Udział w oficjum
7. Odpusty nadane przez Urbana IV, Marcina V z okazji święta Bożego Ciała
8. —
9. B. Franc, s. II, t. III, nr 924, s. 452; nr 942, s. 462–463; *De origine, progressu*, s. 166; *Prompta Bibliotheca*, t. 4, kol. 512, 578; *Nova collectio et compilatio privilegiorum*, nr 15, s. 146

1176.

1. 1477, 20 lutego
2. Andrzej bp przemyski
3. —
4. Ołtarz pw. św. Apostołów w kościele parafialnym w Sanoku
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 19 IX 1475 r.
9. BN, rkps rkps 8376 IV, nr 188, s. 90

1177.

1. 1477, 1 kwietnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Zatwierdzenie odpustów nadanych przez papieża karmelitom na prośbę generała
5. Wyszczególnione odpusty nadane przez papieża; od papieża Sykstusa podkreślenie wagi świąt maryjnych — nawiedzenie wszystkich kościołów pw. NMP de Monte Carmeli w: *Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Oczyszczenie NMP; od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca oraz*

przez 7 dni następujących po wymienionych świętach, wsparcie kościołów nadanie odpustu 30 lat, 30 kwadragen

- Leon IV — wszystkie kościoły karmelitańskie, nawiedzenie w: Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, św. Piotra i Pawła, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, św. Michała Archanioła, Wszystkich Świętych, obydwu święta Krzyża Świętego, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, Męczenników Fabiana i Sebastiana, Wielki Piątek, oktawy wymienionych świąt, wsparcie, odpust 7 lat, 12 kwadragen
- Hadrian II, Stefan V, Sergiusz III, Jan X, Jan XI, Sergiusz V, Innocenty IV — w wymienione święta i ich oktawy, wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni zakonnych, odpust trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Klemens III, Aleksander II, Grzegorz V, Grzegorz VII — w wymienione święta, każdy podobną łaskę nadaje
- Klemens IV — nawiedzenie 4 razy w roku — na 4 święta Maryjne, odpust 30 lat, 30 kwadragen
- Innocenty IV, Grzegorz VIII — każdego dnia każdemu kto odmówi *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario* w kościołach karmelitańskich zarówno za żywych, jak i za zmarłych, odpust 40 dni
- Honoriusz IV — święta poświęcenia kościołów, Wielki Piątek, Św. Krzyża, Narodzenia NMP, Zwiastowania NMP, Oczyszczenia NMP, Wniebowzięcia NMP odpust 40 lat, 40 kwadragen
- Benedykt X — okres Wielkiego Postu w poniedziałek, środy, piątek, poświęcenie kościołów, soboty, niedziele, odpust 40 lat, 40 kwadragen, odpuszczenie siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy. Ponadto podwaja wszystkie nadania odpustów swoich poprzedników
- Jan XXII — 4 święta Maryjne: Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, odpust 40 lat, 40 kwadragen
- Urban V — Zwiastowanie NMP, odpust 7 lat, 12 kwadragen

- Mikołaj V — potwierdzenie wszystkich odpustów oraz ich podwojenie wraz z nadaniem 7 lat, 7 kwadragen
- 6. —
- 7. Od Sykstusa IV 30 lat, 30 kwadragen
- 8. —
- 9. B. Carm, I, nr 23, s. 346–349; Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 38, s. 203–205; zob. też: odpusty nadane przez Urbana IV *Bullarium Carmelitanum plures complectens summorum pontificum litteras et constitutiones Ad Ordinem Fratrum Beatissimae, semperque Virginis Dei Genitricis Mariae de Monte Carmelo specnantes, Nunc primo in lucem editum, duasque in partes distinctum a fratre Josepho Alberto Ximenez ejusdem Ordinis Procuratore Generali*, pars tertia, Romae 1768, s. 2–4

1178.

1. 1477, 25 października [data wydania dokumentu, data kapituły, najbliższe Zielone Świątki]
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kapituła generalna bądź miejsce, które wybierze generał zakonu
5. Nawiedzenie w Zielone Świątki od pierwszych niesporów aż do drugich dowolnego kościoła karmelitów
6. Wsparcie, jeśli ktoś nie może nawiedzić kościoła, winien złożyć jałmużnę wedle swoich możliwości
7. Odpust zupełny, odpust jubileuszowy
8. —
9. B. Carm, I, nr 26, s. 355–357

1179.

1. 1478
2. Mikołaj Tungen bp warmiński
3. —
4. Polecenie dane duchowieństwu organizowania modłów dziękczynnych wraz z odpustem po pojednaniu się cesarza Fryderyka z królem węgierskim, odprawienie nabożeństw w niedziele bądź dni świąteczne, śpiewanie *Te deum laudamus* z antyfoną o Duchu Świętym z biciem w dzwony, organy
5. Niedziele, dni świąteczne
6. Udział w nabożeństwach

7. 40 dni
8. —
9. Cod. ep, III, nr 261, s. 286–288

1180.

1. 1478, 20 stycznia
2. Jan z Rzeszowa bp krakowski
3. Bodzentyn — Bodzancim
4. Erygowanie konwentu bernardynów pod Borzęcinem
5. Zielone Świątki, Narodziny Pańskie, Divisimae Eucharistiae, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Ofiarowanie NMP, apostołów, Stanisław, Wacław, Florian, Wojciech, Stephanus, Wawrzyniec, Katarzyna, Małgorzata, Barbara, Apolonia, Agnieszka
6. Odmówienie w trakcie wspomnianych świąt *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. KDM, V, teczka O, odpis nr 91

1181.

1. 1478, 13 maja
2. Jakub bp sufragan płocki
3. —
4. Kaplica/kościół pw. św. Barbary w Toruniu
5. Obrzezanie Pańskie, Trzech Króli, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, święta Maryjne, patronów kaplicy, poświęcenie kaplicy
6. Odmówienie w pozycji klęczącej modlitw przed relikwiami znajdującymi się w kaplicy *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał, pergamin poplamiony, przez co odczytanie pełnej treści jest niemożliwe
9. APT, Akta miasta Torunia, nr 2198

1182.

1. 1478, 13 czerwca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kościół norbertanów pw. Świętej Trójcy w Strzelnie
5. Podwyższenie Krzyża Świętego
6. Zapisy testamentowe na rzecz świątyni

7. 40 lat, 40 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8478, nr 256, s. 140

1183.

1. 1478, 13 czerwca
2. Wilhelm bp Ostii, Rodericus bp Porto i inni w liczbie 15 kardynałów
3. Rzym
4. Kościół cystersów w Koronowie
5. 11 tys. Dziewic, Gertruda, pierwsza niedziela po święcie św. Andrzeja, Boże Ciało, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. ADP, Monastica — Klasztor Cystersów w Koronowie, rkps 2, k. 22 v, 98 r-v

1184.

1. 1478, 7 listopada
2. Andrzej z Oporowa, bp warmiński
3. Gieglarowa [Gyedlarowa]
4. Kościół parafialny NMP, św. Mikołaja w Gieglarowej
5. Narodzenie Pańskie, Wielki Piątek, Wielkanoc, Zmartwychwstanie Pańskie, Obrzezanie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenia kościoła, Narodzenia Jana Chrzciciela, Jan Ewangelista, patroni kościoła, niedziele, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, odmówienie w pozycji klęczącej *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. Bogato zdobiony inicjał, ozdobny incipit; dwa dopiski z 12 V 1481 r. Jana z Rzeszowa bp. krakowskiego; 24 V 1488 r. Jana z Targowisk bp. przemyskiego
9. AGAD, dok. perg. 2631

1185.

1. 1478, 25 grudnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Przełożeni, zakonnicy, zakonnice, nowicjusze, konwersi, służba, ekonomowie,

prokuratorzy i osoby związane z zakonem cystersów

5. —
6. Udział w obradach kapituły generalnej zakonu cystersów
7. Odpust zupełny, odpust jubileuszowy
8. —
9. Menologium, nr 106, s. 162–164

1186.

1. 1479
2. Paweł bp laodycejski, sufragan bp krakowski
3. —
4. Bractwo w kościele pw. Krzyża Świętego w Żarnowcu
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 22 IX 1426 r.
9. KDM, IV, nr 1241, s. 232–233; Wiśniewski, Olkusz, s. 512–514

1187.

1. 1479, 18 kwietnia
2. Gabriel kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi”, legat papieski
3. Buda
4. Kościół parafialny pw. Najświętszej Marii Panny i św. Pawła Apostoła w Uchaniu
5. Wniebowzięcie NMP, Nawrócenie św. Pawła Apostoła, Michał Archanioł, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni, inne dni [niewymienione] w czasie całego roku 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. AJG, dokument pergaminowy nr 75; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 54, s. 186–187

1188.

1. 1479, 12 maja
2. Sykstus IV
3. —
4. Konfraternie różańcowe
5. —
6. Odmawianie różańca składającego się z 50 modlitw bądź jego trzeciej części

7. 5 lat, 5 kwadragen

8. —
9. ACGOP, t. 8, s. 39; B. Conf. Ord. Praed, rdz. III, s. 15; De origine, progressu, s. 140; Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 554; por. Alberto da Castello, *Rosario della gloriosa Vergine Maria. Con le Stationi, et Indulgentie delle Chiefe di Roma per tutto anno*, Venetia 1585, k. 23 r.

1189.

1. 1479, 22 maja [po]
2. Franciszek Samson de Senis generał zakonu franciszkanów przytacza breve Sykstusa IV datowane na 22 V 1479 r.
3. Kraków
4. Franciszkanie, klaryski, bractwa, tercjarze; nadanie przywilejów w tym prawo wyboru spowiednika z przywilejem rozgrzeszenia z rezerwatów, prawem odpuszczenia wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
5. —
6. —
7. —
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AFK, G-I-7; ibidem, rkps sygn. E-I-22, s. 13–14

1190.

1. 1479, 26 lipca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Zatwierdzenie przywilejów dominikanów, franciszkanów; zatwierdzenie wszystkich nadanych kiedyś odpustów, ponowienie dawnych nadań
5. Dominik, Franciszek 100 lat i 100 kwadragen, Piotr, Tomasz z Akwinu, Wincenty, Katarzyna Sienneńska, Antoni z Padwy, Ludwik bp, Bernard, Klara, Elżbieta, od pierwszych niesporów przez cały dzień — 50 lat i 50 kwadragen
6. Nawiedzenie kościołów dominikańskich, franciszkańskich, wsparcie kościołów
7. 100 lat, 100 kwadragen; inni wymienieni wyżej święci, 50 lat i 50 kwadragen
8. —
9. Bibl. Kórnicka, rkps 97, k. 6 r–7 v; B. Praed, III, nr 124, s. 578–581; Comp. privileg. fr. min., k. 121 r-v; zob. też: Nova collectio

et compilatio privilegiorum, nr 20, s. 149–151 [21 VII 1479 r. nadanie dotyczyło już istniejących świątyń, jak i kościołów, które mają zostać wybudowane w przyszłości]; por. Arch. abp. Baziaka, AZ nr 2/III cz. 1, k. 50 r–53 v

1191.

1. 1479, 21 października
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kazimierz Jagiellończyk, prośba, aby zezwolił w Polsce na głoszenie odpustów zupełnych za udzielenie wsparcia szpitalnikom na Rodos
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Brevia Rom., nr 60, s. 35–36; por. ibidem, nr 63, s. 38–39

1192.

1. 1480, 14 marca
2. Jan z Rzeszowa bp krakowski
3. Radłów
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Święta patronów kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stephanus, Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Wacław, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gaweł, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Łucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i dni świąteczne
6. Udział we mszy, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, odmówienie modlitw [w dowolnym miejscu] w intencji biskupa zatwierdzającego nadanie, Jana Pachoława pana z Rzeszowa, jego rodziców, dobrodziejów, których dusze przebywają w czyśćcu
7. 40 dni

8. —

9. APKr, oddz. I AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 87–91

1193.

1. 1480, 23 maja
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Gdańsku
5. Dwa święta określone przez kancelarię apostolską
6. —
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8478, nr 425, s. 210

1194.

1. 1480, 8 października
2. —
3. —
4. Włocławek katedra
5. —
6. Wierni zgromadzeni w wyniku kaznodziejstwa odpustowego oraz z powodu wyrzeczenia się herezji
7. —
8. —
9. MHDW, IV, s. 19

1195.

1. 1480, 18 października
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Król Polski, panowie, biskupi
5. —
6. Pomoc w walkach w obronie wyspy Rodos
7. Odpust zupełny
8. —
9. Brevia Rom., nr 63, s. 38–39; VMPL, II, nr 233, s. 214–215; Index XV, nr 4398, s. 498; por. Brevia Rom., nr 68, s. 43–44

1196.

1. 1480, 30 grudnia
2. Jan bp przemyski
3. Przemysł
4. Cech szewski w Przemysłu
5. —
6. Wsparcie bractwa

7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 VI 1437 r.; stan pergaminu pozwala jedynie na odczytanie nadania Jana abp. lwowskiego
9. APPr, sygn. 4 d; AGZ, VI, nr 18, s. 27; Krochmal, Akta m. Przemysła, s. 54; Kat. Arch. M. Przemysła, nr 4, s. 4

1197.

1. 1481
2. Sykstus IV
3. —
4. Klasztor pw. św. Krzyża na Lysej Górze
5. —
6. —
7. —
8. —
9. M. Derwich, *Lysogórski ośrodek pielgrzymkowy w Polsce średniowiecznej i nowożytnej. Zarys problematyki*, w: *Per grinationes. Pielgrzymki w kulturze dawnej Europy*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 1995, s.282

1198.

1. 1481
2. Salvus Cassetta de Panormo generał zakonu dominikanów
3. Rzym
4. Bractwo Bożego Ciała we Lwowie, udział w łaskach, przywilejach dominikanów
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Arch. abp Baziaka, AZ nr 2/III cz.1, k. 62 r-63 r

1199.

1. 1481
2. —
3. —
4. Przywilej arcybractwa różańcowego przy kościele pw. Bożego Ciała we Lwowie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. APPDK, rkps Lw 1, s. 111

1200.

1. 1481, 8 kwietnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Wezwanie do wojny przeciwko Turkom skierowane do wszystkich krajów chrześcijańskich; ogłoszenie odpustów za walkę z Tatarami
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Raynaldus, t. XI, nr 18–20, s. 5–7; Pastor, vol. IV, s. 340–341; S. Zajączkowski, *Archiwum Kapituły łacińskiej we Lwowie*, Lwów 1923, s. 25; por. H. Inalcik, *The Ottoman Turks and the Crusades, 1451–1522*, s. 333

1201.

1. 1481, 18 kwietnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Odpust za udział w kapitule generalnej dominikanów w Rzymie w najbliższe Zielone Świątki [w roku 1481 Zielone Świątki przypadły na 10 czerwca]
5. —
6. Dla wiernych [gdziekolwiek by się znajdowali], którzy od Zielonych Świątków od pierwszych niesporów aż do drugich do wtorku włącznie nawiedzą kościół dominikański, wsparcie na jego rzecz, dla tych, co udzielą wsparcia braciom zgromadzonym na kapitule również odpust zupełny
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, III, nr 145, s. 598–599

1202.

1. 1481, 12 maja
2. Jan z Rzeszowa bp krakowski
3. —
4. Kościół parafialny NMP, św. Mikołaja w Gieglarowej
5. Narodzenie Pańskie, Wielki Piątek, Wielkanoc, Zmartwychwstanie Pańskie, Obrezanie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kościoła, Narodzenie Jana Chrzciciela, Jan

Ewangelista, patroni kościoła, niedziele, od pierwszych niesporów aż do drugich

6. Odmówienie w pozycji kłęczącej *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 7 XI 1478 r.
9. AGAD, dok. perg. 2631

1203.

1. 1481, 22 maja
2. Oliverius bp Ostii, Latinus bp Tusculanum, Filip bp Albano, Angelus kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Teodoryk kardynał tytułu „s. Theodori”
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Stanisława męczennika w Chlewickach
5. Stanisław męczennik, Zwiastowanie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny incipit i incipit; zawiera dalszy dopisek Pawła bp. krakowskiego zatwierdzający odpust wraz z nadaniem 40 dni [wyblakły, data nieczytelna]
9. AKKS, dok. perg. 88; Kiryk, Katalog dok, nr 88, s. 40

1204.

1. 1481, 6 czerwca
2. Piotr Antoni de Fregano, komisarz miasta i wyspy św. Jana z Rodos
3. Kraków
4. Agnieszka wdowa po Stanisławie Langu oraz jej córka Katarzyna z Krakowa
5. —
6. Udzielenie wsparcia na wyprawę przeciwko Turkom w obronie wyspy Rodos, mocą uprawnień nadanych przez papieża Sykstusa IV: nadał przywilej wyboru spowiednika z prawem odpuszczenia wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*); odpust zupełny
7. Odpust zupełny
8. Na odwrociu dokumentu zapis Katherine iubilaeus; ozdobny incipit, brak incipit
9. Ossolineum Wrocław, dok. perg. 229 (zdjęcie zamieszczone w *Poczet sołtysów, wójtów, burmistrzów, prezydentów miasta*

Krakowa 1228–1210, red. B. Kasprzyk, Kraków 2010, s. 361); Pohorecki, Kat. Ossolineum, nr 235, s. 80

1205.

1. 1481, 13 czerwca
2. Piotr Antoni de Fregano, komisarz miasta i wyspy św. Jana z Rodos
3. Kraków
4. Bartłomiej z żoną Katarzyną de Skoczko-wo
5. —
6. Udzielenie wsparcia na wyprawę przeciwko Turkom w obronie wyspy Rodos, mocą uprawnień nadanych przez papieża Sykstusa IV: nadał przywilej wyboru spowiednika z prawem odpuszczenia wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*); odpust zupełny
7. Odpust zupełny
8. Złożony incipit N
9. APPDK, dok. perg. 163; Kaczmarczyk dypl, nr 175

1206.

1. 1481, 13 czerwca
2. Salvus Cassetta de Panormo generał zakonu dominikanów
3. Rzym
4. Dopuszcza członków bractwa Bożego Ciała przy konwencie dominikanów we Lwowie do wszelkich łask jakie posiadają dominikanie
5. —
6. —
7. —
8. Dopisane inną ręką pod dokumentem, że nadanie to oznaczało nadanie odpustu zupełnego
9. APPDK, dok. perg. Lw. 031

1207.

1. 1481, 14 czerwca
2. Salvus Cassetta de Panormo generał zakonu dominikanów
3. Rzym
4. Nadanie Mistrzom uniwersytetu krakowskiego udziału we wszystkich łaskach i przywilejach Zakonu Braci Kaznodziejów
5. —

6. —
7. —
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. Arch UJ, dok. perg. 224; BJ, rkps 5574, s. 47, 162–163; CDUJ, III, nr 264, s. 88–89

1208.

1. 1481, 15 czerwca
2. Salvus Cassetta de Panormo generał zakonu dominikanów
3. —
4. Jan bp krakowski wraz z kapitułą krakowski, przyjęcie do udziału we wszystkich łaskach, przywilejach, odpustach dominikanów
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AKKK, dok. perg. 571; KDM, V, teczka P, odpis nr 63

1209.

1. 1481, 20 czerwca
2. Salvus Cassetta de Panormo generał zakonu dominikanów
3. Rzym
4. Opat Marcin wraz z konwentem cystersów w Mogile, udział we wszystkich łaskach, przywilejach, odpustach dominikanów
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061 IV, s. 24; M. Starzyński, *Nieznany dokument konfraterni dla klasztoru mogińskiego z roku 1481 (Ze studiów nad najstarszą małopolską kroniką klasztorną)*, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”, R. LI: 2006, s. 24–25

1210.

1. 1481, 24 czerwca
2. Piotr bp płocki
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 55–56; wzmianka Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

1211.

1. 1481, 24 czerwca
2. Andrzej bp przemyski
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 55–56

1212.

1. 1481, 24 czerwca
2. Wincenty bp sufragan poznański
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 55–56

1213.

1. 1481, 30 czerwca
2. Piotr Antoni de Fregano komisarz miasta i wyspy św. Jana na Rodos
3. Sandomierz
4. Grzegorz przeor klasztoru Cystersów w Koprzywnicy prawo wyboru spowiednika dla zakonników, po udzieleniu pomocy w obronie wyspy Rodos, prawo do odpuszczenia grzechów na łożu śmierci, rozgrzeszenia z rezerwatów, odpust zupełny
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. APKr, dok. perg. 897; KDM, V, teczka P, odpis nr 37; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 897, s. 235–236

1214.

1. 1481, 5 lipca
2. Zbigniew [Oleśnicki] bp włocławski
3. Włocławek
4. Informuje miasto Gdańsk, że ogłasza w swej diecezji [i na całym Pomorzu] ustanowiony przez papieża odpust wspierający joannitów Rodyjskich
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Cod. ep, III, nr 297, s. 322–323

1215.

1. 1481, 18 lipca
2. Sykstus IV
3. —
4. Zakonnicy i zakonnice braci mniejszych
5. —
6. Po odmówieniu trzymając krzyż przed Najświętszym Sakramentem 5 razy *Ojcze nasz* i Pozdrowienie Anielskie w intencji papieża i siostry zyskują wszystkie odpusty, które tego dnia można było otrzymać we wszystkich kościołach rzymskich, odpusty obejmowały także nadania stacji rzymskich; klaryski i tercjarki mogły uzyskać odpust „Porcjunkuli” w swych klasztorach; nadanie odpustu stacji rzymskich
7. Odpust „Porcjunkuli”, odpusty zupełne, odpust stacji rzymskich
8. —
9. De origine, progressu, s. 125; zob. też: ibidem, s. 128; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 216; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XIV (1472–1491), Florentia 1933, s. 318; M.A. Lavin, *Images of a Miracle. Federico Barocci and the Porziuncula Indulgences*, „Artibus et Historiae”, 2006, vol. 54, no 54, s. 14; zob. też: *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. II (1221–1237), Florentia 1931, s. 67; *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XIV (1472–1491), Florentia 1933, s. 296, 318

1216.

1. 1481, 31 sierpnia
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Marian de Jeziorko vicarius generalis Ordinis Fratrum Minorum de Observantia in Polonia, nadanie franciszkanom pracującym/przebywającym wśród schizmatyków i niewiernych [na ziemiach Litwy, Żmudzi, Rusi, Wołoszczyzny] wszystkich tych przywilejów, odpustów, jakie posiadają franciszkanie w Ziemi Świętej i w Bośni
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Bibl. Kórnicka, rkps 97, k. 30 r; Brevia Rom., nr 64, s. 39–40

1217.

1. 1481, 25 września
2. Stefan bp chełmiński
3. Toruń
4. Kościół dominikanów w Toruniu, zatwierdzenie odpustów wraz z nadaniem dalszych
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. ADP, Monastica — Klasztor Dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 34 v

1218.

1. 1481, 14 listopada
2. Paweł bp laodycejski sufragan krakowski
3. Skaryszew
4. Bractwo w Skaryszewie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 4 X 1435 r.
9. ZDKiDK, II, nr 343, s. 222–226; Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, nr 76, s. 351

1219.

1. 1482
2. Paweł bp chełmiński
3. Koło (?)
4. Kościół bernardynów pw. św. Bernarda w Kole

5. Narodzenie Pańskie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Boże Ciało, Trójca Święta, Wniebowstąpienie Pańskie, wszystkie święta Maryjne, Wszystkich Apostołów, Franciszek, Bernard, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie kościoła, wykonanie dowolnych prac przy klasztorze
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 23 X 1466 r.
9. ADW, dok. perg. 327; Librowski 31 dokumentów, dok. nr 18 c, s. 247; Librowski inw. realny t. I, nr 327, s. 182

1220.

1. 1482, 21 stycznia
2. Uriel bp poznański
3. —
4. Konfraternia w Kościanie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 20 X 1453 r.
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 44

1221.

1. 1482, 7 lipca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Jan bp krakowski
5. —
6. Udział w kazaniach głoszonych przez biskupa
7. 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8478, nr 644, s. 296; ibidem, rkps 8479, s. 397–398

1222.

1. 1482, 7 listopada
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Bracia franciszkanie w Polsce
5. —
6. Głoszenie krucjaty przeciwko Turkom
7. —
8. —
9. VMPL, II, nr 239, s. 219; Index XV, nr 4427, s. 502; por. VMPL, II, nr 240, s. 219

1223.

1. 1482, 7 listopada
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Andrzej Oporowski bp włocławski, Piotr bp przemyski, Jan Wątróbka Strzelecki abp lwowski, Andrzej Szeliga bp wileński, polecenie głoszenia krucjaty przeciwko Turkom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Brevia Rom., nr 83–98, s. 52

1224.

1. 1482, 5 grudnia
2. Stefan von Grube, abp ryski, legat papieski
3. Toruń
4. Ołtarz pw. św. Anny w kościele dominikanów w Toruniu
5. Poświęcenie altarii
6. Wsparcie altarii
7. 40 dni
8. —
9. ADP, Monastica — Klasztor Dominikanów w Toruniu, rkps 1, k. 34 r

1225.

1. 1483, 2 stycznia
2. Stefan von Grube, abp ryski, legat papieski
3. Gdańsk
4. Kościół benedyktynek pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Chełmnie
5. Michał, Poczęcie NMP, Benedykt, Jakub Większy Apostoł, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 140 dni
8. Dokument zawiera dalsze nadania Stefana bp. chełmińskiego z 26 V 1483 r., Mikołaja bp. chełmińskiego z 21 VI 1497 r., Jana bp. chełmińskiego z 16 IX 1514 r.
9. ADP, Diplomata et epistolae, Klasztor Benedyktynek w Chełmnie, dok. perg. 4; UB Culm., II, nr 700, s. 570–571

1226.

1. 1483, 3 stycznia
2. Stefan von Grube, abp ryski, legat papieski
3. Gdańsk

4. Kaplica pw. św. Doroty w kościele parafialnym NMP w Gdańsku
5. Dorota i jej oktawę, Boże Ciało, czwartek po 4 niedzieli Wielkiego Postu, poświęcenie kaplicy
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał, incipit
9. APG, 300 D, 70, 124

1227.

1. 1483, 3 lutego
2. Stefan von Grube, abp ryski, legat papieski
3. Elbląg
4. Ołtarz NMP w kościele parafialnym pw. Trzech Króli w nowym mieście Elblągu
5. Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Odpis
9. APG, 492/785, s. 251–252

1228.

1. 1483, 1 marca
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Królestwo Polskie, głoszenie krucjaty przeciwko Turkom
5. —
6. Udział w wyprawie, wsparcie w wysokości tygodniowego kosztu utrzymania siebie i swojej rodziny
7. Odpust zupełny
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8487, s. 22–38; Sprawozdanie Rzym, s. 4–5

1229.

1. 1483, 13 marca
2. Stefan von Grube, abp Rygi, legat papieski
3. Ryga
4. Kolegiata Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych w Dobrym Mieście w diecezji warmińskiej
5. Trójcy Świętej, Wszystkich Świętych, Katarzyna, Trzech Króli, poświęcenie kościoła od pierwszych niesporów aż do drugich; udział w nabożeństwach w poszczególnych

godzinach kanonicznych, odmówienie modlitw za zmarłych, odmówienie modlitw [3 Pozdrowienia Pańskie i 3 Pozdrowienia Anielskie] w intencji pokoju w postawie klęczącej na dźwięk dzwonów, towarzyszenie kapłanowi z Najświętszym Sakramentem podążającemu do chorych, nawiedzenie świątyni w dniu św. Marka Ewangelisty, udział w procesjach organizowanych w okresie Wielkiego Postu

6. Wsparcie
7. 100 dni [jako legat] za nawiedzenie w święta; nawiedzenie i udział we mszach w godzinach kanonicznych 40 dni; udział w procesjach 80 dni
8. Ozdobny inicjał, dopisek pod pliką
9. AAWO, dokument DM C 13

1230.

1. 1483–1489
2. Bp warmiński
3. Lidzbark Warmiński
4. Kolegiata Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych w Dobrym Mieście w diecezji warmińskiej
5. Trójcy Świętej, Wszystkich Świętych, Katarzyna, Trzech Króli, poświęcenie kościoła od pierwszych niesporów aż do drugich; udział w nabożeństwach w poszczególnych godzinach kanonicznych, odmówienie modlitw za zmarłych, odmówienie modlitw [3 Pozdrowienia Pańskie i 3 Pozdrowienia Anielskie] w intencji pokoju w postawie klęczącej na dźwięk dzwonów, towarzyszenie kapłanowi z Najświętszym Sakramentem podążającemu do chorych, nawiedzenie świątyni w dniu św. Marka Ewangelisty, udział w procesjach organizowanych w okresie Wielkiego Postu
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek pod pliką umieszczony w pobliżu pieczęci, stan pergaminu utrudnia odgięcie pliki i poprawne odczytanie treści dopiski, zatwierdzenie odpustu wraz z udzieleniem kolejnego nadania
9. AAWO, dokument DM C 13

1231.

1. 1483, 26 maja
2. Stefan bp chełmiński

3. Lubawa
4. Kościół benedyktynek pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Chełmnie
5. Michał, Poczęcie NMP, Benedykt, Jakub Większy Apostoł, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 2 I 1483 r. wydanym przez Stefana von Grube, zawiera dalsze nadania Mikołaja bp. chełmińskiego z 21 VI 1497 r., Jana bp. chełmińskiego z 16 IX 1514 r.
9. ADP, *Diplomata et epistolae*, Klasztor Benedyktynek w Chełmnie, dok. perg. 4; UB Culm., II, nr 700, s. 570–571

1232.

1. 1483, 30 czerwca
2. Stefan [von Grube] abp ryski, legat papieski
3. Wilno
4. Kościół franciszkanów NMP w Wilnie
5. Święta Maryjne: Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Franciszek, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, udział w wystawieniu i procesji [w wyżej wymienione święta] z Najświętszym Sakramentem z zapaloną świecą, odmówienie modlitw ku czci Męki Pańskiej 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*
7. 100 dni
8. Bogato zdobiony incipit
9. LMAB, F 6-55; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 327, s. 383–385; Jasas, nr 92, s. 48

1233.

1. 1483, 5 sierpnia
2. Paweł bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Wojciecha na rynku w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Niedziela Palmowa, Zmartwychwstanie Pańskie, Wojciech, Jerzy, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, święta Maryjne: Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Ofiarowanie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Michał Archanioł, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Ścięcia

- św. Jana Chrzciciela, święta 12 Apostołów, Piotr, Paweł, Jakub, Jan Ewaneglista, Bartłomiej, pozostałych apostołów i ewangelistów, w dniach świętych męczenników Wawrzyniec, Klemens, Wojciech, Translacja relikwii św. Wojciecha, w dniu Wszystkich Świętych, Dzień Zaguszny, poświęcenie kościoła, niedziele
6. Odmówienie modlitw: *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny incipit i incipit
9. Arch. UJ, dok. perg. 230; CDUJ, III, nr 270, s. 108–109; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 105

1234.

1. 1483, 7 listopada
2. Sykstus IV
3. Rzym
4. Szpital pw. Świętego Ducha w Krakowie. Zatwierdzenie odpustów nadanych przez Innocentego III, Honoriusza III, Aleksandra IV, Celestyna V, Bonifacego VIII, Klemensa V, Jana XXII, Benedykta XII, Urbana V, Grzegorza XI, Aleksandra V, Marcina V, Eugeniusza IV, Mikołaja V, Kaliksta III, Piusa II, Pawła II szpitalowi de Saxia w Rzymie i nadanie ich szpitalowi krakowskiemu
5. Oktawa po św. Marcynie, święta poświęcenia bazyliki, od pierwszych niesporów aż do drugich, środa w Wielkim Tygodniu
6. Nawiedzenie, udzielenie pomocy, wsparcie biednych
7. Odpust taki, jaki zyskują wierni nawiedzający w oktawie św. Marcina bazylikę rzymską pw. św. Piotra i Pawła i w Wielką Środę bazylikę S. Maria Maggiore, poświęcenie bazylik
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8479, s. 475–479; VMPL, II, nr 253, s. 227–228; Index XV, nr 4447, s. 504

1235.

1. 1483, 28 grudnia
2. Jan abp lwowski
3. Przemysł
4. Cech szewski w Przemysłu
5. —
6. Wsparcie bractwa, oświetlenie w katedrze

7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 VI 1437 r.
9. APPr, sygn. 4 d; AGZ, VI, nr 18, s. 27; Krochmal, Akta m. Przemysła, s. 54; Kat. Arch. M. Przemysła, nr 4, s. 4

1236.

1. 1484–1492
2. Innocenty VIII
3. —
4. Franciszkanie, kapłani, bracia, laicy
5. —
6. Kapłani odprawiający msze w niedziele, święta Pańskie, Maryjne, świętych zakonu franciszkanów; bracia laicy zyskiwali odpust po przyjęciu komunii św.
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 r.

1237.

1. 1484–1492
2. Innocenty VIII
3. —
4. Klaryski
5. —
6. Udział we mszy, przyjęcie komunii św.
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 r

1238.

1. 1484–1492
2. Innocenty VIII
3. —
4. Franciszkanie, dominikanie
5. —
6. Przywilej dla braci przebywających poza klasztorem, aby mogli uzyskać odpusty, jakie zyskiwali bracia pozostający w klasztorach po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojczyce nasz* i 5 razy *Zdrowaś Mario*, przywilej dotyczył również braci chorych przebywających w infirmeriach, następnie został rozszerzony na siostry zakonne
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 103 v–104 r; 134 r; 149 r; por. Bibl. Kórnicka, rkps 101, k. 147 r

1239.

1. 1484–1492
2. —
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Poświęcenie kościołów
6. —
7. 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

1240.

1. 1484–1492
2. Innocenty VIII, kardynałowie
3. —
4. Kościół dominikanów pw. Bożego Ciała we Lwowie
5. Odpusty nadane na różne święta od kardynałów, analogiczne nadane przez papieża Innocentego VIII
6. —
7. —
8. —
9. APPDK, rkps Lw 1, s. 114

1241.

1. 1484–1492
2. Kardynałowie, bp Jan
3. —
4. Franciszkanie [nie podano, czy nadanie to odnosi się do wszystkich klasztorów czy jedynie do krakowskiego]
5. —
6. —
7. 100 dni kardynałowie, bp Jan 40 dni
8. —
9. AFK, rkps sygn. E-I-22, s. 320

1242.

1. 1484, 23 stycznia
2. Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”
3. Rzym
4. Kościół Mariacki w Krakowie
5. Wniebowzięcie NMP, 7 dni następnych
6. —
7. Nadanie odpustu równego temu, który zyskiwali wierni, nawiedzając kościół pw. św. Marka w Wenecji w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego
8. Ozdobny incipiał, incipit

9. APKr, dok. perg. 335; Kat. Arch. Dawn. M. Krak, t. I, nr 335, s. 90–91

1243.

1. 1484, 29 stycznia
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Zatwierdzenie wszystkich odpustów nadanych karmelitom z wyjątkiem odpustów zupełnych, papież potwierdza odpusty, których ważność wygasła, ponownie ich udzielając, nadanie dotyczy wszystkich kościołów karmelitańskich na całym świecie
5. Nadanie odpustu za nawiedzenie kościołów karmelitańskich w święta: Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca oraz przez 7 dni następujących po tych świętach
6. Wsparcie
7. 30 lat, 30 kwadragen za każde święto każdego dnia
8. —
9. B. Carm, I, nr 3, s. 391–392

1244.

1. 1484, 13 września
2. Jan bp przemyski
3. Koprzywnica
4. Bractwo tkaczy w Koprzywnicy
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin wyblakły, w złym stanie
9. AKKS, dok. perg. 89; KDM, V, teczka P, odpis nr 89; Kiryk, Katalog dok., nr 89, s. 40

1245.

1. 1484, 10 października [data obrad kapituły generalnej]
2. Innocenty VIII
3. —
4. Dominikanie i dominikanki, tercjarze i tercjarki prawo do wybrania spowiednika, który posiada przywilej udzielania odpustu zupełnego, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
5. —

6. Odmówienie 30 razy na zmianę 7 psalmów pokutnych; jeśli osoba nie zna psalmów, winna odmówić 100 razy *Ojcze nasz* i 100 razy *Zdrowaś Mario*, zamiast jeden raz psalmy; odmówienie psalterza, odmówienie różańca; dla członków bractw, którzy uroczyście odmawiają psalterz — różaniec
7. Odpust zupełny
8. —
9. ACGOP, t. III, s. 382, 392

1246.

1. 1484, 13 października
2. Innocenty VIII
3. —
4. Konfraternie różańcowe
5. —
6. Odmawianie przez tydzień różańca
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. B. Conf. Ord. Praed, rdz. I, s. 12; ibidem, s. 61; Alberto da Castello, *Rosario della gloriosa Vergine Maria. Con le Stationi, et Indulgentie delle Chiefe di Roma per tutto anno*, Venetia 1585, k. 23 r.

1247.

1. 1484, 13 października
2. Bartłomiej de Coniaciis z Bolonii [Bartłomiej Comazio], generał dominikanów
3. Rzym
4. Informuje o tym, że papież Innocenty VIII potwierdził przywileje i odpusty bractwa różańcowego, w tym odpust zupełny, informuje o mianowaniu ośmiu zakonników magistrami teologii w tym Andrzeja ze Lwowa
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 167; Kaczmarczyk dypl., nr 180; B. Conf. Ord. Praed, rdz. I, s. 12–13

1248.

1. 1484, 18 października
2. Bartłomiej de Coniaciis z Bolonii [Bartłomiej Comazio], generał dominikanów
3. Rzym

4. Informacja, że papież Innocenty VIII na audiencji dnia 13 X 1484 r. wszystkim członkom bractwa różańcowego odmawiającego psalterz ku czci NMP nadał odpust zupełny oraz pełne odpuszczenie grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. Bogato zdobiony incipit
9. APPDK, dok. perg. 168; ibidem, rkps Kr 23, s. 100–101; Kaczmarczyk dypl., nr 181

1249.

1. 1486 [dokument bez daty dziennej, na odwrocie informacja o dacie – 18 kalendy lutego 1486]
2. Jerzy przeor generalny zakonu Paulinów informuje przeorów klasztorów w Polsce o treści bulli papieskich
3. Buda
4. Papież Urban VI 15 I 1380 r. udzielił prawa odpuszczania wszystkich grzechów na łożu śmierci spowiednikom kartuskim
5. —
6. —
7. Odpust zupełny, odpust zupełny na łożu śmierci
8. —
9. AJG, dokument pergaminowy nr 78; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 75, s. 229–231; zob. Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, I, nr 46, s. 91–93

1250.

1. 1486, 2 stycznia
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Dominikanie kapituła generalna [mająca mieć miejsce na św. Piotra, Pawła]
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, w którym ma miejsce kapituła, uczestnicy kapituły, wsparcie uczestników kapituły, nawiedzenie w dniu św. Piotra i Pawła dowolnego kościoła dominikańskiego i udzielenie jałmużny, wsparcie, od pierwszych niesporów aż do drugich
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, IV, nr 21, s. 8–9

1251.

1. 1486, 15 czerwca
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Tomasza Kantauryjskiego [Becketa], św. Małgorzaty w Targowiskach w diecezji krakowskiej
5. Zwiastowanie NMP, narodziny św. Jana Chrzciela, Tomasz Kantauryjski, Małgorzata, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie, od pierwszych niesporów aż do drugich
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 322–324, 369

1252.

1. 1486, 5 lipca
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Kazimierz Jagiellończyk krucjata przeciwko Turkom
5. —
6. Udział w krucjacie, wsparcie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny, odpust jubileuszowy jak za nawiedzenie bazylik rzymskich, osoby, których nie stać na wyruszenie, mogą spośród 10 bądź więcej osób wybrać jedną, odpust zupełny zyskają wszyscy; wsparcie wyprawy — wedle ilości dni i kosztów utrzymania siebie i swojej rodziny kardynałowie, patriarchowie, abp, bp, dziekani, król — 100 dukatów, książęta, synowie i córki królewskie, margrabiowie, moiżni, i ich żony 10 dukatów, biedniejsi członkowie kościoła 12 dukatów, biedni ½ florena złotego, najbiedniejsi ¼ florena
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 v, 83 v–90 r; VMPL, II, nr 262, s. 234–240; Sprawozdanie Rzym, s. 39; Kopiaż Ciołek, nr 35, s. 90, nr 43, s. 91, nr 48, s. 93–94; por. Cod. ep., III, nr 319, s. 339

1253.

1. 1486, 26 lipca
2. Innocenty VIII
3. Rzym

4. Dominikanie, zatwierdzenie wszystkich nadanych poprzednio łask, przywilejów i odpustów
 - Jan XXII — dla wszystkich dobrodziejów dominikanów 20 lat i 20 kwadragen odpustu
 - Benedykt XI — dla wszystkich dobrodziejów dominikanów 20 lat i 20 kwadragen odpustu oraz uczynienie ich uczestnikami wszystkich łask należących i które otrzymają dominikanie i wszyscy pielgrzymujący do Ziemi Świętej i Rzymu
 - Mikołaj V — dla dobrodziejów dominikanów 20 lat, 20 kwadragen, odpuszczenie siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy, uczynienie ich uczestnikami wszystkich łask należących i które otrzymają w przyszłości dominikanie
 - Urban V — dla dobrodziejów dominikanów 10 lat, 10 kwadragen, odpuszczenie siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
 - Kalikst — dla dobrodziejów dominikanów 10 lat, 10 kwadragen
 - Benedykt XII — dla wszystkich chrześcijan, którzy złożyli jałmużnę na rzecz dominikanów, udzielili gościny zakonnikom 7 lat
 - Jan XXIII — dla dobrodziejów dominikanów 10 lat, 10 kwadragen, ucałowanie habitu dominikańskiego 5 lat, 5 kwadragen, dusza zmarłego, za którego została złożona jałmużna, dostępuje łaski udziału we wszystkich łaskach zakonu, udzielenie jej odpuszczenia siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
 - Aleksander IV — 4 lata, 4 kwadrageny
 - Eugeniusz IV — 10 lat, 10 kwadragen
 - Mikołaj — dla dobrodziejów dominikanów 7 lat, 7 kwadragen
 - Sykstus IV — dobrodziejów dominikanów udzielający wsparcia zakonnikom, zakonnikom stają się uczestnikami wszystkich łask duchownych należących i które będą należeć do trzech zakonów żebraczych franciszkanów, dominikanów, karmelitów i nadaje im odpusty należące do tych zakonów oraz dla dusz, za które zbierana była jałmużna — te same odpusty
5. Dla wszystkich konfratrów dominikańskich, dla bractwa różańcowego; dla nawie-

dzających kościoły dominikańskie w następujące święta: Dominik, Franciszek 100 lat i 100 kwadragen, Piotr, Tomasz z Akwinu, Wincenty, Katarzyna ze Sieny, Antoni z Padwy, Ludwik bp, Bernard, Klara, Elżbieta, od pierwszych niesporów przez cały dzień

6. Nawiedzenie grobu św. Dominika w klasztorze w Bolonii od pierwszych niesporów aż do drugich — odpust zupełny, tak jak za nawiedzenie grobu św. Franciszka w Asyżu [odpust zupełny]
7. Odpust zupełny, Dominik, Franciszek 100 lat i 100 kwadragen, pozostali święci 50 lat, 50 kwadragen; postanowienie, że święto św. Dominika ma być tak obchodzone jak św. Franciszka, zgoda na transumpty, tak aby bulla dotarła do innych prowincji
8. —
9. B. Praed, IV, nr 26, s. 12–13

1254.

1. 1486, 27 lipca, 31 lipca
2. Jakub abp gnieźnieński
3. Łęczyca
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Narodzenie Pańskie, Wielkanoc, przez 3 dni Zielonych Świątek, 4 święta Maryjne, wszystkich apostołów, Dominik, poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. *Acta Capitulum Provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum*, t. I, ed. R.F. Madura, Roma 1972, s. 116

1255.

1. 1486, 11 grudnia
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Królestwo Polskie
5. Potwierdzenie i nadanie wszystkich odpustów za wsparcie obrony wyspy Rodos udzielonych przez papieża Sykstusa IV
6. —
7. —
8. —

9. Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8472, s. 343–346, 370

1256.

1. 1487, 7 kwietnia
2. Zbigniew abp gnieźnieński, prymas
3. —
4. Kościół dominikanów pw. św. Doroty w Piotrkowie
5. —
6. Udział w procesjach
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, rkps Pod 1, s. 2

1257.

1. 1487, 16 maja
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Karmelici
5. —
6. Nawiedzenie ołtarzy w kościołach karmelitańskich przez zakonników, ołtarze wskazane przez przełożonego uzyskują odpust stacji rzymskich
7. —
8. —
9. B. Carm, I, s. 394–395

1258.

1. 1487, 17 maja
2. Stanisław ze Swiradzie kanonik i oficjał krakowski na mocy uprawnień nadanych przez papieża Innocentego VIII
3. Kraków
4. Bernard syn Jakuba ze Lwowa
5. —
6. Nadanie odpustu zupełnego za udzielenie wsparcia w wyprawach przeciwko Tatarom i Turkom
7. Odpust zupełny, odpust zupełny na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. CPAHU, fond 131, sprawa 241

1259.

1. 1487, 10 października
2. Stanisław ze Swiradzie kanonik i oficjał krakowski na mocy uprawnień nadanych przez papieża Innocentego VIII
3. Poznań

4. Wojciech i Katarzyna z Janowca [opis wg katalogu dokumentów w dokumencie Janowo młyn]

5. —

6. Nadanie odpustu zupełnego za udzielenie wsparcia w wyprawach przeciwko Turkom i Tatarom

7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)

8. —

9. AAG, dypl. Gn 421

1260.

1. 1487, 23 października
2. Maciej bp kamieniecki
3. Czercze [Cyruż]
4. Kościół parafialny [i konwent dominikanów] w Smotryczu
5. —
6. Wsparcie kościoła i konwentu, jałmużna
7. 40 dni
8. Dalsze dopiski na plisce dyplomu
9. AGAD, dok. perg. 5867; Zbiór dok. Przeździeccy, nr 25, s. 47–49

1261.

1. 1487, 26 października
2. —
3. —
4. Kościół Poznański
5. —
6. —
7. —
8. —
9. *Zapiski hist. 1410–1530*, nr 47, s. 163

1262.

1. 1487, 13 listopada
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Rafał opat czerwiński oraz jego następcy, prawo używania pontyfikaliów, udzielania niższych święceń, udzielania uroczystego błogosławieństwa po mszy świętej
5. —
6. Udział we mszy sprawowanej przez opatów
7. 40 dni
8. —
9. BN, BOZ rkps 70, nr 81, s. 164–165

1263.

1. 1488 – data w rękopisie [dopisek ołówkiem na marginesie 1489 VI id octobr.]
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Klasztory zakonu paulinów, zatwierdzenie wszystkich niegdyś udzielonych praw, przywilejów i odpustów, udzielenie przywileju przełożonym rozgrzeszenia z rezerwatów, prawo udzielenia przełożonym, wikariuszom oraz braciom przez dwa dni przed i po Wieczery Pańskiej odpustu zupełnego
5. Wieczera Pańska oraz przez dwa dni poprzedzające święto i następujące po nim
6. Nawiedzenie 3 ołtarzy klasztornych przez dwa dni przed i po Wieczery Pańskiej odpustu zupełnego, odmówienie w postawie klęczącej 5 razy *Ojcze nasz* i 5 razy Pozdrowienie Anielskie
7. Odpust zupełny, odpust równy nawiedzeniu bazylik bądź innych kościołów, gdzie znajdują się stacje – odpust zupełny
8. —
9. AJG, rkps 2738, k. 118 r–120 r; Zbiór dok. Zakonu OO. Paulinów, II, nr 89, s. 247–248 [wydany z datą 10 październik 1489]

1264.

1. 1488, 27 lutego
2. Innocenty VIII
3. —
4. Konfraternie różańcowe
5. —
6. Odmawianie różańca składającego się z 50 modlitw; odmówienie Pozdrowienia Anielskiego
7. 60 tys. lat, 60 tys. kwadragen po odmówieniu różańca; 5 lat, 5 kwadragen po odmówieniu Pozdrowienia Anielskiego; 100 lat, 100 kwadragen dla członków bractwa pilnie odmawiających różaniec
8. —
9. ACGOP, t. 8, s. 38; B. Conf. Ord. Praed, rdz. III, s. 16–17, s. 53–55

1265.

1. 1488, 24 maja
2. Jan z Targowiska bp przemyski
3. Leżajsk

4. Kościół parafialny NMP, św. Mikołaja w Gieglarowej
5. Narodzenie Pańskie, Wielki Piątek, Wielkanoc, Zmartwychwstanie Pańskie, Obżeranie, Boże Ciało, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenia kościoła, Narodzenia Jana Chrzciciela, Jan Ewangelista, patroni kościoła, niedziele, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Odmówienie w pozycji klęczącej *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 7 XI 1478 r.
9. AGAD, dok. perg. 2631

1266.

1. 1488, 12 lipca
2. Innocenty VIII
3. —
4. Przedłużenie na 1½ roku bulli z dnia 5 VII 1486 roku odnośnie krucjaty przeciwko Turkom, bulla ogłoszona na terenie Niemiec, Polski, Czech, Dani, Szwecji, Norwegii
5. —
6. —
7. Odpust zupełny, taki jak za nawiedzenie Rzymu i za udzielenie pomocy Ziemi Świętej
8. —
9. Cod. ep., III, nr 328, s. 345; Kopiarz Ciołek, nr 43, s. 91–93; zob. też: Raynaldus, XI, nr X, s. 155

1267.

1. 1484?–1492
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Kazimierz Jagiellończyk i jego poddani
5. Wyprawy przeciwko niewiernym, udział w wyprawach organizowanych przez króla
6. Wsparcie wyprawy
7. Odpust zupełny, odpust równy nawiedzeniu Rzymu, za udzielenie wsparcia Ziemi Świętej
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 v, 105 v–107 r

1268.

1. 1488, 27 sierpnia
2. Innocenty VIII

3. Rzym
4. Grzegorz Lubrański, prepozyt kolegiaty św. Floriana na Kleparzu, wicekanclerz królestwa; prawo posiadania ołtarza przeznaczonego
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika i wybranego przez Grzegorza, odmówienie przed ołtarzem modlitw: 5 razy Modlitwy Pańskiej, 5 razy Pozdrowienia Anielskiego
7. Odpust stacji rzymskich, odpust zupełny na łożu śmierci
8. —
9. VMPL, II, nr 277, s. 247–248

1269.

1. 1488, 23 września [wg XVII-wiecznego kopiariusza rok 1483]
2. Zbigniew abp gnieźnieński
3. Pińczów
4. Kościół pw. św. Bartłomieja i Bernarda Wyznawcy w Mogile
5. Główne święta; poświęcenie kościoła
6. Wysłuchanie mszy; odmówienie modlitw w pozycji kłęczącej przed Najświętszym Sakramentem bądź dowolnym ołtarzem Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie, przed krucyfiksem 5 razy *Ojcze nasz* na pamiątkę pięciu ran, za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie, udział w kazaniach, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem w drodze do i z powrotem do świątyni
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 7 I 1434 r.
9. Arch Mogiła, rkps 25, nr 86, k. 253 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 74; Zbiór dypl. Mogiła, nr 127, s. 114–115

1270.

1. 1488, 4 października
2. Stefan bp chełmiński
3. Chełmno
4. Kaplica pw. św. Barbary w nieopodal Torunia [w obrębie parafii w Toruniu] [obecnie Barbarka w obrębie Torunia, Bormol]
5. Barbara, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich

6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 15 XI 1475 r.; zawiera dalsze nadanie Michała 4 VII 1507 r.
9. APT, Kościół NMP w Toruniu [kaplica św. Barbary], nr 1; UB Culm., II, nr 711, s. 575–577

1271.

1. 1488, 11 grudnia
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Krucjata przeciwko Turkom, mianowanie komisarzem krucjatowym Rajmunda Peraudi na obszar Polski, Rusi
5. —
6. —
7. —
8. L. Hain, *Repertorium Bibliographicum in quo libri omnes ab arte typographica inventa usque ad annum MD typis expressi ordine alphabetico vel simpliciter enumerantur vel adcuratus recensentur*, vol. II, pars I, Berlin 1925, nr 9205, s. 133, 9205, s. 133, nr 9210, s. 134; N. Paulus, *Geschichte*, t. III, s. 214

1272.

1. 1489, 27 marca
2. Rodericus bp Porto, Oliverius bp Sabiny, Marek bp Palestriny, Julian bp Ostii, Jan bp Albano, Jan Michał kardynał tytułu „s. Marcelli”, Jerzy kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”, Hieronim kardynał tytułu „s. Chrysogoni”, Jan kardynał tytułu „s. Vitalis”, Piotr kardynał tytułu „s. Sixti”, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Piotr kardynał tytułu „s. Cosmae et Damiani”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”, Baptysta kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti in Macello”
3. Rzym
4. Kościół benedyktynek pw. Świętego Ducha poza i blisko murów Torunia położony
5. Bernard, Walenty, Benedykt, w niedzielę najbliższą i następującą po święcie Narodzenia św. Jana Chrzciciela, poświęcenie

kościola, od pierwszych niesporów aż do drugich

6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. UB Culm., II, nr 713, s. 577–578; KBT, s. 14; Inw. cysterek-benedyktynek, nr 75, s. 216

1273.

1. 1489, 5 kwietnia
2. Szymon legat papieski, bp Revalu
3. Elbląg
4. Odpust dla bractwa Bożego Ciała przy kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Elblągu; kaplica Bożego Ciała poza murami miasta Elbląga
5. —
6. Msze ku czci Bożego Ciała, procesje w czwartki, w suche dni, czwartek po 4 niedzieli Wielkiego Postu; udział we mszach brackich w czwartek po 4 niedzieli Wielkiego Postu, msze brackie, wigilie, msze za zmarłych, msze ku czci Bożego Ciała i msze w soboty, 7 świąt, roraty w okresie Adwentu, wsparcie bractwa; towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem; odmówienie w pozycji klęczącej modlitw ku czci pasji Jezusa Chrystusa 3 razy Modlitwa Pańska, 3 razy Pozdrowienie Anielskie; nawiedzenie kaplicy Bożego Ciała święta i niedziele określone przez rajców oraz w Wielkanoc, Zielone Świątki, Jerzego męczennika, Wniebowzięcie NMP, Anny
7. 100 dni; 40 dni za udział w uroczystościach brackich; 40 dni za towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem; 40 dni za odmówienie modlitw; 100 dni za nawiedzenie kaplicy Bożego Ciała
8. —
9. APG, 428/I, s. 43–50; ibidem, 492/785, s. 282–285

1274.

1. 1489, 28 kwietnia
2. Fryderyk Jagiellończyk, bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół szpitalny pw. Świętego Ducha i Krzyża w Żarnowcu

5. —
6. Wsparcie, jałmużna przy budowie szpitala, utrzymania biednych w nim przebywających
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał
9. ADK, dok. perg. 128; KDM, V,teczka Q, odpis nr 59; Miechovia, s. 554–555; Dekanat miechowski, s. 134

1275.

1. 1489, 31 lipca
2. Piotr bp włocławski
3. Wolbórz
4. Kościół dominikanów pw. św. Doroty w Piotrkowie
5. —
6. Udział w procesjach
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 3 X 1471 r.
9. APPDK, rkps Pod 1, s. 2

1276.

1. 1489, 13 sierpnia
2. Stefan bp chełmiński
3. Lubawa
4. Zatwierdzenie wszystkich nadanych uprzednio przez biskupów i kardynałów odpustów klasztorowi benedyktynek w Toruniu — Świętego Ducha, bp nadaje dodatkowe 40 dni
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 27 III 1489 r.
9. UB Culm., II, nr 718, s. 582; KBT, s. 14; Inw. cysterek-benedyktynek, nr 76, s. 217

1277.

1. 1489, 1 października
2. Wojciech de Secinie, przełożony prowincji polskiej dominikanów
3. Warka
4. Stanisław lektor dominikanin nadanie mocą przywilejów udzielonych przez papieża Innocentego VII odpustu zupełnego za pomoc i wsparcie udzielone organizowanej wyprawie przeciwko Turkom i Tatarom w królestwach Polski, Czech, Szwecji, Norwegii, całych Niemczech

5. —
6. Wsparcie
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. Inkunabuł
9. APPDK, dok. perg. 182; Kaczmarczyk dypl., nr 195

1278.

1. 1490
2. Fryderyk Jagiellończyk
3. —
4. Odpusty dla bractwa literackiego w Połańcu
5. —
6. —
7. —
8. Znany z reprodukcji księdza Wiśniewskiego, dokument bardzo zniszczony, zawiera 3 dalsze nadania nieczytelne
9. BWSDS, R 1834, nr 18

1279.

1. 1490
2. Rodericus bp Porto, Oliverius bp Sabiny, Jan Michał kardynał tytułu „s. Marcelli”
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. Bożego Ciała we Lwowie
5. Dominik [w miesiącu maju], Piotr [Piotr z Werony], Tomasz z Akwinu, Wincenty Ferrer, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. APPDK, rkps Lw 1, s. 114; ibidem rkps Lw 2, k. 32 r; Arch. abp Baziaka, AZ nr 2/III cz.1, k. 36 r–37 r

1280.

1. 1490
2. —
3. —
4. Kościół dominikanów pw. Bożego Ciała we Lwowie
5. Święta
6. Modlitwy za Kościół powszechny
7. —
8. —
9. APPDK, rkps Lw 1, s. 115

1281.

1. 1490
2. Innocenty VIII
3. —
4. Wierni w kościołach zakonu augustianów mogli dostąpić odpustów tzw. stacji rzymskich
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. Pastor, vol. VI, s. 142

1282.

1. 1490, 19 stycznia
2. —
3. —
4. —
5. —
6. Wsparcie wyprawy przeciwko Turkom
7. —
8. Druk odpustu dla Pawła de Watt
9. Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 3611, s. 399

1283.

1. 1490, 11 maja
2. Fryderyk Jagiellończyk, elekt krakowski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie statutów brackich
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Odpis z dużymi lukami i opuszczeniami w tekście
9. KDM, V, teczka Q, odpis nr 153

1284.

1. 1490, 22 czerwca
2. Rodericus bp Porto, Oliverius bp Sabiny, Marek bp Palestriny, Julian bp Ostii, Jan bp Albano, Jan Michał kardynał tytułu „s. Marcelli”, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Jan kardynał tytułu „s. Vitalis”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Susannae”, Ardicinus kardynał tytułu „s. Joannis et Pauli”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”
3. Rzym
4. Kościół parafialny NMP w Dębnie nad Wartą

5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, pergamin uszkodzony, ubytki w miejscu spisania datacji; tasiemki w górnej części dokumentu; część imion kardynałów spisana na zagięciu dokumentu nieczytelna
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 75

1285.

1. 1490, 5 lipca
2. Fryderyk Jagiellończyk bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół pw. św Bartłomieja i Waclawa, kaplica nowo wybudowana w Mogile
5. Msze, kazania i inne nabożeństwa w kościele i nowo wybudowanej kaplicy, poświęcenie kościoła i kaplicy i przez 8 dni następnych, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, wszystkich apostołów i ewangelistów, Waclaw, Stanisław, Wojciech męczennicy, Marcin, Bernard wyznawcy, Barbara, Katarzyna, 11 tys. Dziewic, Zofia
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario* za pokój Kościoła i za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie kościoła i kaplicy
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; zawiera dalsze nadania pod pliką dokumentu Uriela bp. poznańskiego z dnia 9 VII 1490 r.; na płice dyplomu Piotra bp. wrocławskiego z dnia 9 VII 1490 r.; abp. gnieźnieńskiego Zbigniewa
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 223; rkps 25, k. 356 v–357 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 106–107; KDM, V, teczka Q, odpis nr 67; Zbiór dypl. Mogiła, nr 151, s. 138–139; Kat. Arch. Mogiła, nr 223, s. 73; por. Chronicon, s. 471

1286.

1. 1490, 9 lipca
2. Uriel bp poznański
3. Kraków
4. Kościół pw. św Bartłomieja i Waclawa, kaplica nowo wybudowana w Mogile
5. Msze, kazania i inne nabożeństwa w kościele i nowo wybudowanej kaplicy, poświęcenie kościoła i kaplicy i przez 8 dni następnych, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, wszystkich apostołów i ewangelistów, Waclaw, Stanisław, Wojciech męczennicy, Marcin, Bernard wyznawcy, Barbara, Katarzyna, 11 tys. Dziewic, Zofia
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario* za pokój Kościoła i za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie kościoła i kaplicy
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 5 VII 1490 r.
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 223; rkps 25, k. 357 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 107–108; Zbiór dypl. Mogiła, nr 151, s. 138–139; Kat. Arch. Mogiła, nr 223, s. 73

1287.

1. 1490, 9 lipca
2. Piotr bp wrocławski
3. Kraków
4. Kościół pw. św Bartłomieja i Waclawa, kaplica nowo wybudowana w Mogile
5. Msze, kazania i inne nabożeństwa w kościele i nowo wybudowanej kaplicy, poświęcenie kościoła i kaplicy i przez 8 dni następnych, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, wszystkich apostołów i ewangelistów, Waclaw, Stanisław, Wojciech męczennicy, Marcin, Bernard wyznawcy, Barbara, Katarzyna, 11 tys. Dziewic, Zofia

6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario* za pokój Kościoła i za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie kościoła i kaplicy
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 5 lipca 1490 r.
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 223; rkps 25, k. 357 r; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 108; Zbiór dypl. Mogiła, nr 151, s. 138–139; Kat. Arch. Mogiła, nr 223, s. 73

1288.

1. 1490, 9 lipca–1493
2. Zbigniew abp gnieźnieński
3. —
4. Kościół pw. św. Bartłomieja i Wacława, kaplica nowo wybudowana w Mogile
5. Msze, kazania i inne nabożeństwa w kościele i nowo wybudowanej kaplicy, poświęcenie kościoła i kaplicy i przez 8 dni następnych, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, wszystkich apostołów i ewangelistów, Wacław, Stanisław, Wojciech męczennicy, Marcin, Bernard wyznawcy, Barbara, Katarzyna, 11 tys. Dziewic, Zofia
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario* za pokój Kościoła i za pokój Królestwa Polskiego, wsparcie kościoła i kaplicy
7. 40 dni
8. —
9. Arch. Mogiła, rkps 25, k. 357 v; Biblioteka ks. Czartoryskich, rkps 3061, s. 108

1289.

1. 1490, 14 września
2. Rodericus bp Porto, Oliverius bp Sabiny, Marek bp Palestriny, Jan bp Albano, Jan kardynał tytułu „s. Marcelli”, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. Bożego Ciała we Lwowie

5. Katarzyna Sieneńska, Michał, Andrzej Apostoł, Agnieszka, od pierwszych nie-sporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. APPDK, dok. perg. Lw.032; ibidem, rkps Lw 1, s. 114; rkps Lw 2, k. 31 v–32 r; Arch. abp. Baziaka, AZ nr 2/III cz.1, k.37 r-v

1290.

1. 1491, 1 lutego
2. Roderyk bp Porto, Oliverius bp Sabiny, Jan bp Albano, Jan Michał de Michaelis kardynał tytułu „s. Marcelli”, Hieronim kardynał tytułu „s. Chrysogoni”, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Jan kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Ardici-nus kardynał tytułu „s. Joannis et Pauli”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Susannae”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad ve-lum aureum”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”, Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti”
3. Rzym
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Zmartwychwstanie Pańskie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, Narodzenia NMP, poświęcenia kościoła, od pierwszych nie-sporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, ślady po przebi-tych narożnikach; ozdobny inicjał doku-mentu wpisanego do księgi cudów NMP na Jasnej Górze
9. AJG, dokument pergaminowy nr 80; ibi-dem rkps 2096, k. 4 v–5 r; Zbiór dok. Za-konu oo. Paulinów, II, nr 93, s. 252–253

1291.

1. 1491, 19 marca
2. Paweł bp laodycejski
3. Melsztyn
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Święta patronów kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wnie-bowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie

Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr, Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stephanus, Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Waclaw, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gawel, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Lucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i dni świąteczne

6. Udział we mszy, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, odmówienie modlitw [w dowolnym miejscu] w intencji biskupa zatwierdzającego nadanie, Jana Pakosława z Rzeszowa, jego rodziców, dobrodziejów, których dusze przebywają w czyśćcu
7. 40 dni
8. Dopisek na plice dokumentu z dnia 14 III 1480 r.
9. APKr, oddz. I AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 88–91

1292.

1. 1491, 29 marca
2. Rodericus bp Porto, Oliverius bp Sabiny, Julian bp Ostii, Jan bp Palestriny, Jan Michał bp Albano, Jerzy kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”, Paweł kardynał tytułu „s. Sixti”, Jan kardynał tytułu „s. Vitalis”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Acquiro”, Baptysta kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti in Macello”
3. Rzym
4. Ołtarz pw. św. Mikołaja Wyznawcy w kościele parafialnym w Braniewie, przy którym organizowane są procesje z Najświętszym Sakramentem
5. Oktawa Bożego Ciała, Mikołaj Wyznawca, Fabian, Sebastian męczennicy, Filip i Jakub Apostołowie, poświęcenie ołtarza, niedziela przed świętem Narodzenia NMP, od pierwszych niesporów do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny incipit, dopisek na plice dalszych nadań
9. AAWO, dokument Ec 113

1293.

1. 1491, maj
2. Łukasz bp warmiński
3. Lidzbark Warmiński
4. Ołtarz pw. św. Mikołaja Wyznawcy w kościele parafialnym w Braniewie, przy którym organizowane są procesje z Najświętszym Sakramentem
5. Oktawa Bożego Ciała, Mikołaj Wyznawca, Fabian, Sebastian męczennicy, Filip i Jakub Apostołowie, poświęcenie ołtarza, niedziela przed świętem Narodzenia NMP, od pierwszych niesporów do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na marginesie dokumentu z 29 III 1491 r.
9. AAWO, dokument Ec 113

1294.

1. 1492–1503
2. Aleksander VI
3. —
4. Wierni [nie sprecyzowane, czy dotyczy tylko zakonu franciszkanów, czy także bernardynów]
5. —
6. Odmówienie ku czci NMP hymnów: *Quem terra Pontus, O gloriosa*
7. 10 lat
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 r

1295.

1. Po 1492–1522
2. —
3. Rzym
4. Kościół cystersów w Mogile
5. Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego
6. —
7. —
8. —
9. Arch. Mogiła, rkps 17, s. 3

1296.

1. 1492, 20 stycznia
2. Dionizy, Teodor bracia zakonu bazylianów na górze Synaj
3. Żarnowiec

4. Przyjęcie do bractwa zakonu — bractwa św. Katarzyny członków bractwa kuśnierzy w Żarnowcu
5. Pierwszy dzień stycznia — odpust zupełny, nawiedzenie kaplicy klasztoru odpust 7 lat, piątek po Trzech Królach odpust zupełny, drugi luty w święto Oczyszczenia NMP odpust zupełny, 10 marca w święto 40 męczenników w kaplicy klasztornej odpust zupełny, 25 marca w święto Zwiastowania NMP odpust zupełny, 23 kwietnia w święto św. Jerzego odpust 7 lat, Wielki Tydzień, od niedzieli palmowej aż do niedzieli wielkanocnej odpust zupełny, 21 maja w święto sancti Moysi odpust zupełny, 15 czerwca w święto Kosmy i Damiana [w Polsce obchodzone 26 bądź 27 września] odpust zupełny, 29 czerwca w święto św. Piotra i Pawła odpust zupełny, w oktawę w lipcu sancte Marie ascendendo super summitatem odpust zupełny, 17 teży NMP i męczenników, i Elizeusza proroka odpust 7 lat, 6 sierpnia odpust zupełny, 15 sierpnia w święto Wniebowzięcia NMP odpust zupełny, 24 września w dniu św. Makarego Opata odpust 7 lat, 26 października św. Dymitra 7 lat, 1 listopada w dniu Wszystkich Świętych czcząc relikwie Wszystkich Świętych znajdujące się w klasztorze odpust zupełny; 1 listopada na cmentarzu, gdzie znajdowało się 20 ciał świętych, odpust zupełny, 12 listopada św. Jana Chryzostoma [w Polsce obchodzony 27 stycznia] 7 lat, 24 listopada w dniu św. Katarzyny [w Polsce obchodzona 25 listopada] i na osiem dni przed świętem i osiem dni po święcie dla nawiedzających grób świętej odpust zupełny, 15 grudnia w dniu św. Onufrego pustelnika odpust 7 lat, 20 grudnia w dniu św. Jana 7 lat, 24 grudnia w dniu Narodzenia Pańskiego odpust zupełny, 29 grudnia w dniu św. Bazylego, Jerzego, Jana Chryzostoma 7 lat, w każdy wtorek za nawiedzenie grobu św. Katarzyny odpust zupełny, każdy dzień za nawiedzenie grobu św. Katarzyny odpust zupełny
6. —
7. Odpust zupełny, 7 lat
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. BJ, dok. perg. 632; KDM, V, teczka R, odpis nr 67

1297.

1. 1492, 12 maja
2. Oliverius bp Sabiny, Julian bp Ostii, Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Baptysta kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti”
3. Rzym
4. Altaria pw. św. Zofii w kościele parafialnym pw. św. Jakuba w Podegrodziu
5. Nawiedzenie altarii w Wniebowstąpienie Pańskie, Zofia i jej córek, Nawiedzenie NMP, Jakub Apostoł, poświęcenie altarii, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 25, s. 22–23

1298.

1. 1492, 1 lipca
2. Rodericus bp Tusculanum, Jan bp Palestriny, Jerzy bp Albano, Hieronim kardynał tytułu „s. Chrysogoni”, Paweł kardynał tytułu „s. Sixti”, Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Susannae”, Antoniusz kardynał tytułu „s. Anastasiae”, Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii”, Baptysta kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”, Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti”
3. Rzym
4. Kościół parafialny NMP w Dębnie nad Wartą
5. Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 76

1299.

1. 1492, 10 lipca
2. Łukasz bp warmiński
3. Braniewo

4. Zatwierdzenie odpustów nadanych przez kardynałów dnia 1 X 1475 r. za nawiedzenie ołtarza pw. św. Jakuba w kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Elblągu
5. Trzy środy w okresie suchych dni — po Środzie Popielcowej, po Podwyższeniu Krzyża Świętego, po św. Łucji i Trójcy Świętej, poświęcenie altarii
6. Wsparcie, od pierwszych niesporów aż do drugich
7. 40 dni
8. —
9. APG, 428/I, s. 42–43; ibidem, 492/785, s. 280–281

1300.

1. 1492, 4 września
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kościół parafialny NMP w Dębnie nad Wartą
5. Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, jałmużna
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. Ozdobny incipit, pergamin przetarty w miejscach złożenia dyplomu, herb papieński wpisany w inicjał
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 77; Ehrenberg, nr 10, s. 23–24

1301.

1. 1492, 13 września
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Jadwigi w Pępowie
5. Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kościoła, Jadwiga, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. Ehrenberg, nr 11, s. 26–27; *Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. K. Górską-Gołąską, T. Jurek, G. Rutkowska,

I. Skierska, red. A. Gąsiorowski, cz. III z. 3 Oporowo-Pniewo, Poznań 1997, s. 639

1302.

1. 1492, 13 października
2. Fryderyk elekt krakowski
3. Kraków
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Święta patronów kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójcy Świętej, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stephanus, Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Waclaw, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gawęł, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Łucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i dni świąteczne
6. Udział we mszy, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, odmówienie modlitw [w dowolnym miejscu] w intencji biskupa zatwierdzającego nadanie, Jana Pakosława z Rzeszowa, jego rodziców, dobrodziejów, których dusze przebywają w czyszczeniu
7. 40 dni
8. Dopisek na marginesie dokumentu z dnia 14 III 1480 r.
9. APKr, oddz. I, AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 88–91

1303.

1. 1492, 5 listopada
2. Piotr bp włocławski
3. Kraków
4. Bractwo szewców w Tuchowie w diecezji krakowskiej
5. —
6. Jałmużna na rzecz bractwa, modlitwy i procesje brackie, wsparcie przy pogrzebach brackich
7. 40 dni
8. —
9. MNK, dok. perg. 36; KDM, V, teczka R, odpis nr 56; Kat. dok. MNK, nr 36, s. 15

1304.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Ambroży Pampowski i jego żona, prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika i wybranego przez Ambroze-go
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1305.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Michał de Prasinow, archidiakon płocki, prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika, wybranego przez Michała
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1306.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Jan Zuppario kanonik krakowski, prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika i wybranego przez Jana
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1307.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Marcin z Borzymowa, sędzia brzeski prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika

5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1308.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Tomasz z Grodziska, chorąży rawski, prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1309.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Feliks de Golzano, starosta płocki, prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1310.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Prokop de Sycpicz, prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1311.

1. 1492, 1 grudnia

2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Mikołaj Wisky de Myschowo prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1312.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Wawrzyniec de Wolyaprasinowska prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1313.

1. 1492, 1 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Ścibor de Myastkowo, prawo do posiadania ołtarza przenośnego z nadaniem odpustów, przywilej dla spowiednika
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza wskazanego przez spowiednika
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. VMPL, II, nr 284, s. 253–255

1314.

1. 1493–1503
2. Fryderyk Jagiellończyk, kardynał, abp gnieźnieński
3. —
4. Kościół parafialny w Bochnii
5. —
6. Towarzystwo kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, odmówienie u chorego Modlitwy Pańskiej,

Pozdrowienia Anielskiego, powrót z kapłanem do kościoła

7. 100 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 IX 1467 r.
9. ADT, LB XII, k. 119 v; KDM, V,teczka M, odpis nr 38

1315.

1. 1493, 17 marca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Zatwierdzenie wszystkich odpustów nadanych karmelitom wraz z nadaniem kolejnych
5. Annunciationis Dominicæ i jej oktawy od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz świątyni, prawo do wyboru spowiednika, który udzieli rozgrzeszenia z grzechów niezarezerwowanych dla papieża
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Carm, I, nr 1, s. 412–413

1316.

1. 1493, 16 kwietnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kościół paulinów NMP na Jasnej Górze
5. Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Nawiedzenie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. AJG, dokument pergaminowy nr 81; ibidem rkps 2096, k. 8 v–9 r; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 101, s. 263–264

1317.

1. 1493, 1 maja
2. Kardynałowie rzymscy [9]
3. Rzym
4. Kościół paulinów na Skalce
5. Stanisław, translacja relikwii św. Stanisława, poświęcenie kościoła, Zielone Świątki
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Dokument uszkodzony, pergamin wyblakły, poprzecierany, bogato iluminowany,

w inicjale znajduje się wyobrażenie biskupa sprawującego Eucharystię. Dyplom zdobiony motywami heraldycznymi oraz roślinnymi. W narożnikach zachowały się tasiemki służące do wywieszenia dokumentu. Skrótovej charakterystyki dokonał K. Kaczmarczyk, *Archiwum Klasztoru OO Paulinów w Krakowie*, Kraków 1943 mszps, s. 7. Archiwum OO. Paulinów w Krakowie na Skalce B 455; zob. też: E. Piwowarczyk, *Zasoby archiwum i biblioteki OO. Paulinów w Krakowie na Skalce — wybrane przykłady z okresu średniowiecza, w: Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory OO. Paulinów. Materiały z sesji naukowej*, Kraków 2003, s. 32

9. Archiwum oo. Paulinów w Krakowie na Skalce, dokument 17

1318.

1. 1493, 22 maja
2. Komisarze klasztoru św. Katarzyny na górze Synaj zakonu św. Bazylego
3. Wieluń
4. Erygowanie bractwa pw. św. Katarzyny na górze Synaj w kolegiacie w Wieluniu
5. —
6. Udzielenie jałmużny dla klasztoru na górze Synaj — przyjęcie do bractwa św. Katarzyny na górze Synaj za zgodą papieża Innocentego VIII
7. —
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ADW, dok. perg. 380; MHDW, XXV, nr 895, s. 93; zob. też: uwagi S. Zabraniak, *Z dziejów życia religijnego Wielunia bractwa religijne przy kościele kolegiackim*, „Nasza Przeszłość”, 2007, t. 107, s. 113–114; idem, *Kościół parafialny św. Michała Archanioła i Nawiedzenia NMP w Wieluniu (do końca XVIII w.)*, „Nasza Przeszłość”, 2006, t. 106, s. 229

1319.

1. 1493, 19 lipca
2. Innocenty VIII
3. Rzym
4. Wierni obecni na pierwszej mszy Fryderyka Jagiellończyka
5. —
6. Udział we mszy

7. Odpust zupełny
8. —
9. Brevia Rom, nr 141, s. 87–88; Sprawozdanie Rzym, s. 19

1320.

1. 1493, 17 września
2. Wojciech bp wileński
3. Wilno
4. Ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP, św. Andrzeja Apostoła, Michała Archanioła, Stanisława, Jerzego męczennika, Marcina Wyznawcy, Jana Ewangelisty, Barbary w kościele franciszkanów w Wilnie
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza i odmówienie modlitw: *Ojciec nasz*, *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, *Credo*, wsparcie, jałmużna na rzecz ołtarza
7. 40 dni
8. Dokument zawiera nadanie bp miednickiego Marcina z 10 XI 1493 r., Jana bp. łuckiego — brak części dokumentu z datą zapiski, kardynała Fryderyka z dnia 18 III 1495 r.; dokument w bardzo złym stanie, pergamin wyblakły, znaczne uszkodzenia i ubytki w tekście; ozdobny inicjał; dokument znacznych rozmiarów bardzo duży odstęp pod tekstem nadania bp. Wojciecha a pliką (dł. 58x37, plika 7,5; tekst 11 cm i odstęp do pliki od 11 cm do 29,5), tak znaczny odstęp sugeruje celowo pozostawione miejsce na dalsze dopiski z kolejnymi nadaniami
9. Biblioteka PAU i PAN, rkps 1243, k. 8 [dokument]; Cod. Med., nr 83, s. 136; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 404, s. 466–467

1321.

1. 1493, 6 października
2. Oliverius bp Sabiny, Jan bp Porto, Jerzy bp Albano, Hieronim bp Palestriny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Jan kardynał tytułu „s. Vitalis”, Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Jan kardynał tytułu „s. Susannae”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Theodori”
3. Rzym

4. Kościół parafialny pw. św. Piotra w Kownie
5. Wniebowzięcie NMP, Jerzy, Trójca Święta, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni
8. Dopisek z dnia 9 III 1495 r.
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 403, s. 464–465

1322.

1. 1493, 10 listopada
2. Marcin bp miednicki
3. Wilno
4. Ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP, św. Andrzeja Apostoła, Michała Archanioła, Stanisława, Jerzego męczennika, Marcina Wyznawcy, Jana Ewangelisty, Barbary w kościele franciszkanów w Wilnie
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza i odmówienie *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, *Credo*, wsparcie, jałmużna na rzecz ołtarza
7. 40 dni
8. Dokument zawiera nadanie bp. miednickiego Marcina, Jana, kardynała Fryderyka
9. Cod. Med., nr 83, s. 136; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 404, s. 466–467

1323.

1. 1493, 6 grudnia
2. Oliverius Sabiny, Julian bp Ostii, Jan bp Porto, Jerzy bp Albano, Hieronim bp Palestriny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Jan Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Jan kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei”, Jan kardynał tytułu „s. Sabinae”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”
3. Rzym
4. Kaplica NMP bractwa różańcowego w kościele dominikanów pw. św. Dominika w Poznaniu
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni

8. Zawiera dalsze nadania kardynała Fryderyka Jagiellończyka z 4 IV 1494 r.; bp. poznańskiego Uriela z 30 VIII 1494 r.; dyplom bogato zdobiony, w lewym górnym rogu miniatura przedstawiająca Matkę Boską, poniżej herb w polu czerwonym łódź nad nią infuła i pastorał, poniżej motywy roślinne, prawy górny narożnik — miniatura ze sceną ukrzyżowania, poniżej miniatura przedstawiająca zakonnik — zapewne św. Dominik, w środkowej części wizerunek twarzy Chrystusa, całość zdobiona motywami roślinnymi; zawiera dalsze dopiski. Prawy górny róg dokumentu zawiera ślady po nacięciu, być może ślady po tasiecmce; dokument przycięty, brak pliki
9. APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, dok. perg. D 31; ibidem, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, rkps 72, s. 28–29; AP-PDK, rkps Pzd 1, s. 170–172

1324.

1. 1493, 13 grudnia
2. Jan bp łucki
3. Wilno
4. Ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP, św. Andrzeja Apostoła, Michała Archanioła, Stanisława, Jerzego męczennika, Marcina Wyznawcy, Jana Ewangelisty, Barbary w kościele franciszkanów w Wilnie
5. Nawiedzenie ołtarza i odmówienie *Ojcze nasz, Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, *Credo*
6. Wsparcie, jałmużna na rzecz ołtarza
7. 40 dni
8. Dokument zawiera nadanie bp miednickiego Marcina
9. Biblioteka PAU i PAN, rkps 1243, k. 8 [dokument]; Cod. Med., nr 83, s. 136; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 404, s. 466–467

1325.

1. 1494
2. —
3. —
4. Królestwo Polskie, krucjata przeciwko Turkom i Tatarom
5. —
6. Udział w wyprawie
7. Odpust równy udzieleniu pomocy Ziemi Świętej, odpust zupełny

8. —
9. Chronicon, s. 472

1326.

1. 1494, styczeń
2. Frydryk kardynał, prymas i bp krakowski, Andrzej Róża abp lwowski, Piotr bp włocławski i inni
3. —
4. Kościół parafialny w Skrzynnie w diecezji gnieźnieńskiej
5. —
6. —
7. —
8. Ozdobny inicjał, dokument zniszczony, wyblakły, liczne ubytki w tekście
9. MNK, dok. perg. 38; Kat. dok. MNK, nr 38, s. 16

1327.

1. 1494, 9 lutego
2. Dominik de Runcho
3. Olkusz
4. Przyjęcie do konfraterni Ducha Świętego Macieja sandomierskiego mieszczanina z Olkusza wraz z małżonką Zofią, synem Maciejem, córkami Dorotą i Zofią, dokument zawiera wyliczenie przywilejów, jakie posiada konfraternia Ducha Świętego
5. Zatwierdzenie odpustów, jakie zyskiwali dobrodziejce szpitala Ducha Świętego de Saxia w Rzymie przez Aleksandra VI
 - Honoriusz III — odpust zupełny na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
 - Bonifacy VIII — członkowie konfraterni prawo wyboru spowiednika z przywilejem udzielania rozgrzeszania z rezerwatów papieskich; odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
 - Klemens V — zatwierdził wszystkie odpusty
 - Eugeniusz IV — członkowie konfraterni prawo wyboru spowiednika, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), udzielanie rozgrzeszenia z rezerwatów stolicy apostolskiej
 - Celestyn IV — w święto Trzech Króli i przez jego oktawę, 100 tys. lat odpustu
 - Celestyn VI — w święto Narodzenia NMP i jego oktawę 30 tys. lat odpustu

- Klemens VI — w Zielone Świątki i jego oktawę 8 tys. lat i 8 tys. kwadragen oraz odpust zupełny
- Bonifacy — odpust stacji rzymskich oraz poświęcenia bazyliki, odpust zupełny zarówno dla żywych jak i dla zmarłych
- Urban — zatwierdzenie wszystkich odpustów
- Sykstus IV — odpust zupełny na łożu śmierci (*in articulo mortis*)

6. —
7. —
8. —
9. APKr, dok. perg. 1296

1328.

1. 1494, 12 marca
2. Oliverius bp Sabiny [13 kardynałów]
3. Rzym
4. Bractwo przy kościele pw. Trójcy Świętej w Krośnie
5. —
6. —
7. Udziela odpustu
8. —
9. BN, rkps 8370 IV, nr 205, s. 21; ibidem, rkps 8376 IV, nr 205, s. 95; Straty bibliotek, nr 205, s. 208

1329.

1. 1494, 4 kwietnia
2. Fryderyk Jagiellończyk, kardynał, prymas
3. Kraków
4. Kaplica różańcowa w kościele dominikanów pw. św. Dominika w Poznaniu, zatwierdzenie odpustów nadanych przez kardynałów dnia 6 XII 1493 r. wraz z nadaniem kolejnych
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Dopisek na dokumencie z 6 XII 1493 r.
9. APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, dok. perg. D 31; APPDK, rkps Pzd 1, s. 172

1330.

1. 1494, 8 kwietnia
2. Fryderyk Jagiellończyk, kardynał, prymas

3. Sącz
4. Zatwierdza odpusty nadane przez Marka kardynała kościołowi w Korzennej w 1472 r.
5. Jan Chrzyciel, 11 tys. Dziewic, Wniebowzięcie NMP, Bartłomiej Apostoła, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 26; ibidem, AV Cap. 24, s. 29–30

1331.

1. 1494, 1 czerwca
2. Jakub bp sufragan plocki
3. Orneta
4. Kaplica pw. Świętego Ducha, św. Marka poza murami Ornety
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Regesta Ordinis S. Mariae Theutonicorum, II, nr 3690, s. 408

1332.

1. 1494, 13 czerwca
2. Aleksander IV
3. —
4. Konfraternie różańcowe, zatwierdzenie wszystkich odpustów udzielonych bractwom różańcowym przez Sykstusa IV, Innocentego VIII wraz z ich podwojeniem; konfraternie różańcowe, przywilej dla członków bractwa uczestnictwa we wszelkich łaskach duchowych i przywilejach konfraterni, konfratry, którzy nie mogą osobiście brać udziału we wszelkich nabożeństwach; konfraternie różańcowe, przywilej dla członków bractwa umożliwiający darowanie pokuty czyśćcowej ich zmarłym rodzicom bądź innym zmarłym
5. —
6. Odmawianie różańca; odmówienie co roku jednej mszy, aby móc uczestniczyć w łaskach, przywilejach i odpustach bractwa; modlitwy w intencji duszy czyśćcowej; wsparcie udzielone w zależności od możliwości danej osoby

7. Odpusty bractwa różańcowego; darowanie pokuty czyśćcowej
8. —
9. ACGOP, t. 8, s. 38; B. Conf. Ord. Praed, rdz. III, s. 17; ibidem, rdz. IV, s. 22; ibidem, rdz. XI, s. 43; ibidem, rdz. XII, s. 45; ibidem, s. 55–58

1333.

1. 1494, 30 sierpnia
2. Ssomen Rosnonski kardynał, Uriel bp poznański
3. Kórnik
4. Kaplica różańcowa w kościele dominikanów pw. św. Dominika w Poznaniu zatwierdzenie odpustów nadanych przez kardynałów rzymskich 6 XII 1493 r.
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 6 XII 1493 r.
9. APP, Klasztor Dominikanów w Poznaniu, dok. perg. D 31; APPDK, rkps Pzd 1, s. 172–173

1334.

1. 1494, 15 października
2. Oliverius bp Sabiny, Jan bp Porto, Hieronim bp Palestriny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Paweł kardynał tytułu „s. Sixti”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Jan Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Rajmund kardynał tytułu „s. Vitalis”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Dominica”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Theodori”, Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Michała Archanioła, św. Doroty w Łasku
5. Michał Archanioł, Dorota, Ofiarowanie NMP, Narodzenie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Dokument bogato iluminowany, umieszczone dwa herby, w prawym górnym naroż-

niku herb Korab rodziny Łaskich, w środku wkomponowano przedstawienie głowy Chrystusa, całość zdobi bordiura o motywach kwiatowych

9. MAŁ, dok. perg. 2; Kat. dok. MAŁ, dok. nr 2, s. 107; H. Rybus, *Archiwum kościoła w Łasku*, „Ateneum Kapłańskie”, R. 31: 1939, t. 43, z. 4, dok. nr 2 s. 397

1335.

1. 1495, 9 marca
2. Fryderyk Jagiellończyk abp gnieźnieński, prymas
3. Wilno
4. Kościół parafialny pw. św. Piotra w Kownie
5. —
6. —
7. 100 dni
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 424, s. 491

1336.

1. 1495, 9 marca
2. Wojciech bp wileński
3. Wilno
4. Zatwierdzenie odpustów z dnia 6 X 1493 i 9 III 1495 r. nadanych kościołowi parafialnemu pw. św. Piotra w Kownie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 425, s. 492

1337.

1. 1495, 14 marca
2. Fryderyk abp gnieźnieński, prymas, kardynał
3. Wilno
4. Bractwo przy kościele pw. św. Jana w Wilnie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Cod. Med., nr 40, s. 80; nr 54, s. 98

1338.

1. 1495, 14 marca

2. Fryderyk Jagiellończyk, abp gnieźnieński, kardynał
3. Wilno
4. Kościół pw. św. Mikołaja przy klasztorze franciszkanów w Wilnie
5. Poświęcenie kościoła, oktawa, Trójca Święta, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Mikołaj
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario*, modlitwa o pokój w czasie dzwonienia, jałmużna
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, bp wileński Wojciech udziela dalszych odpustów dnia 18 III, pergamin uszkodzony, ubytki w tekście
9. LMAB, F 6-67; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 426, s. 492–494; Jasas, nr 111, s. 54

1339.

1. 1495, 16 marca
2. Fryderyk Jagiellończyk, abp gnieźnieński, prymas, kardynał
3. Wilno
4. Ołtarz pw. Świętej Trójcy i innych świętych [niepodani] w kościele parafialnym w Mejszagole w diecezji wileńskiej
5. Trójca Święta, Nawiedzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Boże Ciało, Anna
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, dopisek bp. miednickiego Marcina z tego samego dnia
9. LMAB, F 6-68; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 427, s. 494–495; Jasas, nr 112, s. 54

1340.

1. 1495, 16 marca
2. Marcin bp miednicki
3. Wilno
4. Ołtarz pw. Świętej Trójcy i innych świętych [niepodani] w kościele parafialnym w Mejszagole w diecezji wileńskiej
5. Trójca Święta, Nawiedzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Boże Ciało, Anna
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 16 III 1495 r.
9. Cod. Med., nr 84, s. 137; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 427, s. 494–495

1341.

1. 1495, 16 marca
2. Fryderyk Jagiellończyk, abp gnieźnieński, kardynał
3. Wilno
4. Zatwierdzenie statutu bractwa
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 100 dni
8. Dopisek na dokumencie z 16 III 1495 r. bp miednickiego Marcina
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 428, s. 495–497

1342.

1. 1495, 16 marca
2. Marcin bp miednicki
3. Wilno
4. Bractwo [vinculum] w Wilnie
5. —
6. Msze brackie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 16 III 1495 r. Fryderyka Jagiellończyka zatwierdzającego statut bractwa
9. Cod. Med., nr 85, s. 137; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 428, s. 495–497

1343.

1. 1495, 18 marca
2. Fryderyk Jagiellończyk, abp gnieźnieński, kardynał
3. Wilno
4. Ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP, św. Andrzeja Apostoła, Michała Archanioła, Stanisława, Jerzego męczennika, Marcina Wyznawcy, Jana Ewangelisty, Barbary w kościele franciszkanów w Wilnie
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza i odmówienie modlitw: *Ojczy nasz, Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, *Credo*, wsparcie, jałmużna na rzecz ołtarza
7. 100 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 17 IX 1493 r.
9. Biblioteka PAU i PAN, rkps 1243, k. 8 [dokument]; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 429, s. 497–498

1344.

1. 1495, 18 marca
2. Wojciech bp wileński
3. Wilno
4. Kościół franciszkanów pw. św. Mikołaja w Wilnie
5. Poświęcenie kościoła, oktawa, Trójca Święta, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Mikołaj
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario*, modlitwa o pokój w czasie dzwonięcia, jałmużna
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 14 III 1495 r.
9. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 426, s. 492–494

1345.

1. 1495, 18 marca
2. Marcin bp miednicki
3. Wilno
4. Kościół franciszkanów pw. św. Mikołaja w Wilnie
5. Poświęcenie kościoła, oktawa, Trójca Święta, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Mikołaj
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario*, modlitwa o pokój w czasie dzwonięcia, jałmużna
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 14 III 1495 r.
9. Cod. Med., nr 86, s. 138; zob. Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 404, s. 466–467; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 426, s. 492–494

1346.

1. 1495, 5 kwietnia
2. Julian bp Ostii, Jan bp Porto, Hieronim bp Palestriny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Paweł kardynał tytułu „s. Sixti”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”, Dominik kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines”, Julian kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi”, Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Koniuszy w diecezji krakowskiej

5. Piotr, Paweł, Nawiedzenia NMP, Wawrzyniec, Rozesłanie Apostołów, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Dopiski kardynała Fryderyka z dnia 1 VIII 1498 r., Andrzeja Róży abp. lwowskiego z 2 VIII 1498 r., Krzesława bp. wrocławskiego z 1 VIII 1498 r.
9. Arch. UJ, dok. nr 262; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 123

1347.

1. 1495, 2 września
2. Onufrius (Oliverius) bp Sabiny, Julian bp Ostii, Jan bp Porto, Jerzy bp Albano, Hieronim bp Palestriny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Jan kardynał tytułu „s. Sabinae”, Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti”, Caesar kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Theodori”
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. św. Stanisława męczennika w Sieradzu
5. Jan Ewangelista, Dominik, Piotr, Paweł, Zwiastowanie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. APPDK, rkps Sd 1, s. 65–66

1348.

1. 1496
2. Aleksander VI
3. —
4. Jarosław
5. Wniebowzięcie NMP, Nawiedzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP
6. —
7. 100 dni
8. —
9. *Archiwum OO. Dominikanów w Jarosławiu*, wyd. S. Barącz, Lwów 1884, s. 39

1349.

1. 1496
2. Fryderyk Jagiellończyk kardynał, Krzesław bp wrocławski, Uriel bp poznański, Wojciech bp eneński, sufragan poznański
3. —
4. Opactwo benedyktynów w Lubiniu, kościół parafialny
5. Nawiedzenie w wymienione święta [wzmianka, że zostały wyszczególnione]
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, *Zdrowaś Mario* przed ołtarzem, odśpiewanie *Salve Regina*, wsparcie
7. 100 dni kardynał, 40 dni biskupi
8. —
9. BR, rkps 390, k. 10 v

1350.

1. 1496, 10 stycznia
2. Fryderyk Jagiellończyk kardynał
3. Radłów
4. Kościół parafialny pw. św. Mikołaja Wyznawcy i papieża w Wojniczu, przy którym istnieje bractwo
5. Nawiedzenie ołtarza, przy którym funkcjonuje bractwo w święto patrona
6. Msze brackie, wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. MOT, dok. perg. MTH 668; Kat. dok. MOT, nr 19, s. 18

1351.

1. 1496, 22 marca
2. Wojciech bp eneński sufragan poznański
3. —
4. Konfraternia w Kościanie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 20 X 1453 r.
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 44

1352.

1. 1496, 15 kwietnia
2. Fryderyk kardynał, abp gnieźnieński, prymas, Andrzej Róża abp lwowski, Krzesław bp wrocławski, Uriel bp poznański, Piotr bp płocki, Mikołaj bp przemyski
3. Piotrków

4. Kościół/kaplica pw. Trójcy Świętej pod grodem sieradzkim
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Jan Chrzciciel, Zwiastowanie NMP, Poczęcie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Nawiedzenie NMP, Oczyszczenie NMP, poświęcenie kaplicy, apostołów, męczenników i wyznawców, świętych dziewic
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie, wsparcie
7. 100 dni od kardynała, 40 dni od biskupów
8. Ozdobny inicjał, dokument zniszczony, liczne ubytki w tekście
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 1280; Kat. dok. Czartoryscy, cz. I, nr 705, s. 307

1353.

1. 1496, 20 kwietnia
2. Fryderyk Jagiellończyk kardynał, Andrzej Róża abp lwowski, Krzesław bp włocławski, Uriel bp poznański, Piotr bp płocki, Mikołaj bp przemyski
3. Piotrków
4. Bractwo Maryjne w kościele NMP w Krakowie
5. —
6. Członkowie bractwa śpiewanie *Salve Regina*, na dźwięk dzwonów odmówienie w pozycji klęczącej modlitw za pokój Kościoła, Królestwa Polskiego Modlitwy Pańskiej, 6 razy Pozdrowienia Anielskiego
7. Kardynał 100 dni, bp 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ABMarK, dok. perg. 69; Kat. dok. ABMarK, nr 127, s. 80

1354.

1. 1496, 22 kwietnia
2. Fryderyk Jagiellończyk kardynał, Andrzej Róża abp lwowski, Krzesław bp włocławski, Uriel bp poznański, Piotr bp płocki, Mikołaj bp przemyski
3. Piotrków
4. Kościół parafialny pw. Michała Archanioła, św. Doroty w Łasku
5. Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciciela, Michał, Dorota, poświęcenie kościoła

6. Odmówienie Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego, odmówienie w pozycji klęczącej w intencji Królestwa Polskiego *Ojczyzna nasza, Zdrowaś Mario, Credo*, wsparcie
7. 100 dni od kardynała, 40 dni od biskupów
8. Ozdobny inicjał
9. MAŁ, dok. perg. 3; Kat. dok. MAŁ, dok. nr 3, s. 107–108; H. Rybus, *Archiwum kościoła w Łasku*, „Ateneum Kapłańskie”, R. 31: 1939, t. 43, z. 4, dok. nr 3 s. 397

1355.

1. 1496, 2 czerwca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Nil mnich zakonu św. Bazylego
5. —
6. Pomoc w podróży
7. 30 lat
8. Adnotacja, że mnich ten przebywał w Nowogródku na Litwie u WKL Aleksandra
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 4 v, 164 v–165 r

1356.

1. 1496, 8 czerwca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Glejt podróżny dla Nila mnicha zakonu św. Bazylego
5. —
6. Pomoc w podróży
7. 30 lat
8. —
9. VMPL, II, nr 289, s. 261

1357.

1. 1496, 22 czerwca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Królestwo Szwecji walka ze schizmatykami najeżdżającymi królestwo Szwecji ziem litewskich i prowincji okolicznych
5. —
6. Dla przebywających na Litwie bądź dla osób, które wezmą udział w wyprawie
7. Odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
8. —
9. VMPL, II, nr 290, s. 262

1358.

1. 1496, 6 lipca
2. Aleksander VI
3. Viterbo
4. Kościół dominikanów pw. św. Dominika w Poznaniu
5. Święta Maryjne, Dominik, Piotr męczennik [Piotra z Werony]
6. —
7. —
8. —
9. APPDK, rkps Pzd 1, s. 173–174

1359.

1. 1496, 16 sierpnia [17 sierpnia wg odpisu w kopiariuszu]
2. Fryderyk kardynał, abp gnieźnieński
3. Kraków
4. Bractwo ubogich przy kościele pw. św. Bartłomieja w Mogile
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 100 dni odpustu dla członków bractwa
8. Ozdobny inicjał i incipit, dalsze nadania: Mikołaj bp natureński z dnia 25 VI 1520 r.; Jan bp poznański z dnia 2 II 1514 r., Andrzej Róża abp Lwowski z dnia 7 X 1496 r.
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 226; rkps 25, nr 53, k. 371 r–372 r; Zbiór dypl. Mogiła, nr 155, s. 141–142; Kat. Arch. Mogiła, nr 226, s. 74

1360.

1. 1496, 29 września
2. Jan bp płocki
3. Sandomierz
4. Zgoda na budowę konwentu franciszkanów we wsi Scampa w diecezji płockiej
5. —
6. —
7. —
8. Dokument najprawdopodobniej błędnie wydany, zawiera informacje o mającej powstać kaplicy pw. Zwiastowania NMP, posiada początkowy formularz dokumentu odpustowego, jednakże nie wymienia liczby dni odpustu
9. *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XV (1492–1515), Florentia 1933, nr 1, s. 800–801

1361.

1. 1496, 1 października
2. Oliverius bp Sabiny, Julian bp Ostii, Jan bp Porto, Jerzy bp Albano, Hieronim bp Palestyny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Paweł kardynał tytułu „s. Sixti”, Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”, Jan Antoniusz kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei”, Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Jan kardynał tytułu „s. Sabinae”, Rajmund kardynał tytułu „s. Vitalis”, Jan kardynał tytułu „s. Priscae”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”, Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Domnica”, Julian kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi”, Dominik kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines”
3. Rzym
4. Kościół parafialny Bożego Ciała na Kazimierzu poza murami Krakowa
5. Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niezsporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła, wsparcie bractwa
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał; w narożnikach oraz w górnej środkowej części ślady po przedziurawieniu, zapewne ślady po przyszytych tasiemkach
9. Arch. Kan. Reg. Lat. Krak., dok. perg. 115

1362.

1. 1496, 7 października
2. Andrzej Róża abp lwowski
3. Kraków
4. Bractwo ubogich przy kościele pw. św. Bartłomieja w Mogile
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek z dnia 16 VIII 1496 r. abp. Fryderyka Jagiellończyka, dalsze nadania Mikołaja bp natureńskiego z dnia 25 VI 1520 r.; Jana bp. poznańskiego z dnia 2 II 1514 r.
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 226; rkps 25, nr 53, k. 372 v; Zbiór dypl. Mogiła, nr 155, s. 141–142; Kat. Arch. Mogiła, nr 226, s. 74

1363.

1. 1496, 31 grudnia
2. Fryderyk Jagiellończyk, abp gnieźnieński, kardynał
3. Gniezno
4. Kościół pw. Bożego Ciała położony poza murami miasta Kościana
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, procesja błagalna 25 IV, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Boże Ciało, oktawy wymienionych świąt, wszystkie święta Maryjne, wszystkich apostołów i ewangelistów, Jan Chrzciciel, Stanisław, Wojciech, Waclaw, Mikołaj, Wawrzyniec, Hieronim, Agnieszka, Dorota, Maria Magdalena, Jądwiaga, Elżbieta, Katarzyna, Barbara, Łucja, wspomnienie wszystkich zmarłych, oktawy wymienionych świąt, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, niedziele, czwartki
6. —
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, dalsze dopiski Uriela bp. poznańskiego i Wojciecha sufragana poznańskiego, pergamin wyblakły
9. AGAD, dok. perg. 7399

1364.

1. 1497
2. Uriel bp. poznański
3. —
4. Erygowanie bractwa altarzystów w kolegiacie pw. św. Marii Magdaleny w Poznaniu
5. —
6. —
7. —
8. Bogato zdobiony inicjał, ozdobny incipit, liczne dopiski zawierające dalsze nadania odpustów, pergamin w bardzo złym stanie, wyblakły, 10 dopisków nie czytelnych
9. AAP, Kolegiata św. Marii Magdaleny w Poznaniu, DF 5

1365.

1. 1497–1498, 27 czerwca
2. —
3. —
4. Bractwo różańcowe w Opatowcu przy klasztorze braci kaznodziejów
5. —

6. —
7. —
8. Nieznany jest rok erygowania bractwa różańcowego w Opatowcu, poświadczono źródłowo jest jego rozwiązanie mocą decyzji sądu konsystorskiego; skoro dominikanie propagowali w Opatowcu wspólną modlitwę różańcową, można zakładać, że byli świadomi hojnych nadań odpustowych, jakimi obdarowywano bractwa różańcowe
9. T. Gałuszka, *Dominikanie w Krakowie czy Opatowcu? W poszukiwaniu pierwszego Bractwa Różańcowego w średniowiecznej Małopolsce*, „Nasza Przeszłość”, 2010, t. 113, s. 281–293

1366.

1. 1497, 21 czerwca
2. Mikołaj bp. chełmiński
3. Lubawa
4. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty benedyktynek w Chełmnie
5. Michał, Poczęcie NMP, Benedykt, Jakub Większy Apostoł, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na odwrocie dokumentu z dnia 2 I 1483 r. wydanym przez Stefana von Grube; zawiera dalsze nadania Jana bp. chełmińskiego z dnia 16 IX 1514 r.
9. ADP, *Diplomata et epistolae*, Klasztor Benedyktynek w Chełmnie, dok. perg. 4; UB Culm., II, nr 700, s. 570–571

1367.

1. 1497, 16 listopada
2. Albert bp. sufragan poznański
3. —
4. Kaplica pw. św. Doroty w kościele parafialnym NMP w Gdańsku
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Dorota, poświęcenie kaplicy, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie

NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, przez 6 dni po Zielonych Świątkach

6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na odwrociu dokumentu z 21 X 1467 r.
9. APG, 300 D, 70, 113

1368.

1. 1497, 31 grudnia
2. Krzesław z Kurozwęk bp włocławski
3. —
4. Kaplica pw. św. Doroty w kościele parafialnym NMP w Gdańsku
5. Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, Dorota, poświęcenie kaplicy, Wszystkich Świętych, oktawy: Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Zielone Świątki, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Piotr, Paweł, przez 6 dni po Zielonych Świątkach
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na odwrociu dokumentu z 21 X 1467 r.
9. APG, 300 D, 70, 113

1369.

1. 1498, 1 sierpnia
2. Fryderyk kardynał, abp gnieźnieński, bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Koniuszy w diecezji krakowskiej
5. Piotr, Paweł, Nawiedzenie NMP, Wawrzyniec, Rozesłanie Apostołów, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Dopisek na dokumencie z 5 IV 1495 r.
9. Arch. UJ, dok. nr 262; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 123

1370.

1. 1498, 1 sierpnia
2. Krzesław bp włocławski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Koniuszy w diecezji krakowskiej
5. Piotr, Paweł, Nawiedzenie NMP, Wawrzyniec, Rozesłanie Apostołów, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 5 IV 1495 r.
9. Arch. UJ, dok. nr 262; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 123

1371.

1. 1498, 2 sierpnia
2. Andrzej abp lwowski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Koniuszy w diecezji krakowskiej
5. Piotr, Paweł, Nawiedzenie NMP, Wawrzyniec, Rozesłanie Apostołów, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Dopisek na dokumencie z 5 IV 1495 r.
9. Arch. UJ, dok. nr 262; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 123

1372.

1. 1498, 17 sierpnia
2. Hieronim bp Palestriny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Dominik kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Domnica”
3. Rzym
4. Bractwo NMP w kościele NMP w Krakowie
5. Nawiedzenie kościoła w święto Poczęcia NMP, św. Katarzyny, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Translacja św. Stanisława, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Udział we mszy *Salve Regina*, wsparcie bractwa
7. 100 dni

8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ABMarK, dok. perg. 70; Kat. dok. ABMarK, nr 128, s. 81

1373.

1. 1498, 17 sierpnia
2. Oliverius bp Sabiny, Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Jan kardynał tytułu „s. Priscae”, Jan kardynał tytułu „s. Sabinae”, Rajmund kardynał tytułu „s. Vitalis”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krakowie, wsparcie bractwa
5. Nawiedzenie kościoła w: Narodzenie NMP, św. Wacława, Michała, 11 tys. Dziewic, Wszystkich Świętych, poświęcenie kościoła od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wysłuchanie mszy *Salve Regina*
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. ABMarK, dok. perg. 71; Kat. dok. ABMarK, nr 129, s. 81

1374.

1. 1498, 27 sierpnia
2. Fryderyk abp gnieźnieński, kardynał
3. Sandomierz
4. Potwierdzenie ustaw bractwa przy kościele parafialnym w Łasku przez rodzinę Łaskich
5. —
6. —
7. 100 dni (?) / odpust zupełny (?)
8. —
9. BN, rkps 8376 IV, nr 650, s. 196; Straty bibliotek, nr 650, s. 267; H. Rybus, *Królewicz kardynał Fryderyk Jagiellończyk jako biskup krakowski i arcybiskup gnieźnieński*, Varsoviae 1935, s. 95, 109; H. Rybus, *Archiwum kościoła w Łasku*, „Ateneum Kapańskie”, R. 31: 1939, t. 43, z. 4, przypis nr 2, s. 397

1375.

1. 1498, 24 października
2. Oliverius bp Sabiny, Jan bp Porto, Jerzy bp Albano, Hieronim bp Palestriny, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Jan Baptysta

kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Jan kardynał tytułu „s. Sabinae”, Jan kardynał tytułu „s. Priscae”, Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Guillelmus kardynał tytułu „s. Pudentianae”, Jan Antonius kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei”, Rajmund kardynał tytułu „s. Vitalis”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Dominik kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Domnica”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Theodori”, Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”, Julian kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in via lata”

3. Rzym
4. Kaplica szpitalna pw. św. Elżbiety poza murami Torunia
5. Szczepan pierwszy męczennik, Mateusz Apostoł, niedziela — dominica in qua cantatur Misericordia domini, niedziela przed świętem św. Marcina, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni
8. —
9. UB Culm., II, nr 742, s. 598–599; Inw. cysterek-benedyktyniek, nr 77, s. 217

1376.

1. 1499–1503
2. Marian bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Kościół parafialny pw. św. Marcina Wyznawcy, Jana Chrzcziciela, Doroty, Agnieszki, Scholastyki w Mogilnie
5. Poświęcenie kościoła i jego oktawa, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Oczyszczenie NMP, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Wszystkich Świętych, patronów kościoła
6. Udział w nabożeństwach w wymienione święta wraz z odmówieniem Modlitwy Pańskiej, *Zdrowaś Mario* przy ołtarzu NMP, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 12 IX 1469 r.

9. AKMK, AV 5, s. 13; ibidem, AV Cap. 24, s. 13

1377.

1. 1499–1503
2. Marian bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Kościół parafialny NMP w Lipnicy
5. Filip, Jakub Apostołowie, Nawiedzenie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 15 X 1472 r.
9. AKMK, AV 5, s. 36

1378.

1. 1499–1503
2. Marian bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Korzennej
5. Jan Chrzciciel, 11 tys. Dziewic, Wniebowzięcie NMP, Bartłomiej Apostoł, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Odpis zawarty w wizytacji; potwierdzony przez Fryderyka Jagiellończyka 8 IV 1494 r., zapewne w org. stanowił dopisek na dokumencie
9. AKMK, AV 5, s. 27; ibidem, AV Cap. 24, s. 30

1379.

1. 1499, 18 lutego
2. Mikołaj bp chełmiński
3. Lubawa
4. Kaplica szpitalna pw. św. Elżbiety poza murami Torunia, zatwierdzenie odpustów nadanych przez kardynałów, wraz z dodatkowym odpustu
5. Szczepan pierwszy męczennik, Mateusz Apostoł, niedziela (dominica in qua cantatur Misericordia domini), niedziela przed świętem św. Marcina, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 40 dni

8. Dopisek na dokumencie z dnia 24 X 1498 r.

9. UB Culm., II, nr 742, s. 598–599; Inw. cysterek-benedyktynek, nr 78, s. 217

1380.

1. 1499, 20 marca
2. Fryderyk Jagiellończyk abp gnieźnieński, kardynał, Andrzej abp lwowski, Krzesław bp włocławski, Jan bp poznański, Dominik bp Nagy-Varád, Łukasz bp warmiński, Maciej bp Chełmu Lubelskiego, Wojciech bp eneński sufragan poznański
3. Kraków
4. Kościół parafialny w Radzynie w diecezji poznańskiej
5. Narodzenie Pańskie, Szczepan pierwszy męczennik, Jan Apostoł, święta Maryjne, Piotr, Paweł, Jan Chrzciciel, patronów kościoła, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, odmawiającym w pozycji klęczącej pouczenie św. Mikołaja, Modlitwę Pańską, Pozdrowienie Anielskie za pokój i jedność Kościoła powszechnego, pokój Królestwa Polskiego, za żywych i zmarłych
7. 100 dni nadanie kardynała, 40 dni nadanie biskupów
8. Ozdobny inicjał, incipit, pergamin uszkodzony
9. AGAD, dok. perg. 7410

1381.

1. 1499, 24 sierpnia
2. Mikołaj bp chełmiński
3. Lubawa
4. Zatwierdzenie odpustów nadanych przez Penitencjarię bractwu Bożego Ciała przy kościele pw. św. Jana w Toruniu
5. Procesje brackie z Najświętszym Sakramentem z zapalonymi świecami w piątki, niedzielę przewodnią, poświęcenie kościoła, Jana, nazajutrz po święcie Trzech Króli
6. Odmówienie 5 razy Modlitwy Pańskiej, 5 razy *Zdrowaś Mario*, Symbol Apostolski, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. ADP, różne, dok. perg. 14

1382.

1. 1499, 20 września
2. Wincenty bp płocki
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 56; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

1383.

1. 1499, 29 września
2. Fryderyk kardynał, abp gnieźnieński, prymas, bp krakowski
3. Radłów
4. Bractwo szewców przy kolegiacie NMP w Tarnowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 100 dni
8. Pergamin wyblakły
9. MOT, MTH nr 10; Kat. dok. MOT, nr 20, s. 13–14

1384.

1. 1499, 29 września–1503
2. Marian bp laodycejski sufragan krakowski
3. —
4. Bractwo szewców przy kolegiacie NMP w Tarnowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 29 IX 1499 r.
9. MOT, MTH nr 10; Kat. dok. MOT, nr 20, s. 13–14

1385.

1. 1499, 21 grudnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Zapowiedź odpustu jubileuszowego przypadającego w 1500 r.
5. —
6. Nawiedzenie bazylik rzymskich św. Piotra i Pawła, Maria Maggiore, Laterańskiej

7. Odpust jubileuszowy, odpust zupełny
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 4 r, 126 r–128 r, k. 130 r–131 v; zob. też: *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutum*, ed. L. Wadding, t. XV (1492–1515), Florentia 1933, s. 232–239

1386.

1. 1499, 24 grudnia
2. Bartłomiej kardynał tytułu „s. Agathae”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”, Rajmund kardynał tytułu „s. Vitalis”, Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Jan kardynał tytułu „s. Priscae”, Dominik kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Domnica”, Aleksander kardynał tytułu „s. Cosmae et Damiani”
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Trójcy Świętej w Krośnie
5. Msze brackie, wsparcie bractwa, cztery i pięć [ubytek w pergaminie]... kwietnia, maja, czerwca udział w procesji z Najświętszym Sakramentem ku czci NMP, nawiedzenie kościoła w jego poświęcenie, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Pergamin uszkodzony, góra przycięta uniemożliwia odczytanie wystawców dokumentu, ubytki w tekście, między innymi w wykazie świąt oraz w dopisku bp Macieja, uniemożliwiają pełne rozwiązanie daty; dopisek bp. przemyskiego Macieja z 1505 r.
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 651; Kat. dok. Czartoryscy, cz. I, nr 716, s. 312–313

1387.

1. 1500–1502
2. Fryderyk Jagiellończyk, kardynał, Andrzej Róza abp lwowski, Dominik bp Nagy-Varád, Władysław..., ...poznański, Łukasz bp warmiński, Maciej bp Chełmu Lubelskiego, Marcin bp miednicki
3. Kraków

4. Kościół parafialny NMP w Dębnie nad Wartą
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, apostołów, świętych, niedziele, dni świąteczne w ciągu całego roku, udział w nabożeństwie i odmówienie modlitw na dźwięk dzwonów za pokój
6. Wsparcie
7. 100 dni kardynał, 40 dni biskupi
8. Ozdobny incjalia i incipit, pergamin uszkodzony, przetarcia i ubytki w miejscach złożenia dyplomu
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 85

1388.

1. 1500
2. —
3. —
4. Zakonnicy cysterscy
5. —
6. —
7. Odpust jubileuszowy
8. —
9. Chronicon, s. 473

1389.

1. 1500, 20 marca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Jan Olbracht odpust jubileuszowy bez konieczności udawania się do Rzymu
5. —
6. Nawiedzenie 4 kościołów przez 5 dni po kolei bądź z przerwami, odmówienie przed głównym ołtarzem 5 razy Modlitwy Pańskiej, 5 razy Pozdrowienia Anielskiego, świątynie wybrane przez monarchę w mieście przezeń wybranym bądź w którym przebywa
7. Odpust jubileuszowy za nawiedzenie bazylik rzymskich
8. —
9. Cod. ep, t.III, nr 453, s. 470; odnośnie do jubileuszu 1500 zob. Maciej z Miechowa, *Chronica Polonorum*, (przedruk fotoofs. org. Kraków: Hieronimi Victori Chalco-graphi, 1521), Kraków 1986, liber quartus,

s. 360; *Kronika klasztoru Trzemeszeńskiego*, oprac. A. Hirschberg, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, Lwów 1878, s. 258

1390.

1. 1500, 22 maja
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Królestwo Węgier, Polski — poddani króla Władysława Jagiellończyka i Jana Olbrachta
5. —
6. Udzielenie pomocy w walce z Turkami, udział w wyprawie przez rok bądź przez 6 miesięcy, służba w zamkach obronnych
7. Odpust zupełny, odpust jubileuszowy
8. Ozdobny incipit
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 661; Cod. ep, t. III, nr 459, s. 482; *Vetera Monumenta Hungariae Sacram Illustrantia*, t. II ab Innocentio pp. VI usque ad Clementem pp. VII, Romae 1860, nr 731, s. 547–550; Index XV, nr 4957, s. 561; Kat. dok. Czartoryscy, cz. I, nr 718, s. 313–314; Kopiarz Ciołek, nr 57, s. 95 pod datą 21 czerwca – zob. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 4 r, 131 v–134 v; *Kroniki Bernarda Wapowskiego z Radochoniec kantora katedralnego krakowskiego, część ostatnia czasy podługoszowe obejmująca (1480–1535)*, wyd. J. Szujski, w: *Scriptores Rerum Polonicarum*, 1874, t. 2, s. 37; *Matthiae de Miechow Chronicae Polonorum lectiones variantes prima editionis (anni 1519)*, w: *Scriptores Rerum Polonicarum*, 1874, t. 2, s. 264

1391.

1. 1500, 25 maja
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Jan Olbracht wraz ze 100 osobami przezeń wybranymi, nadanie odpustu jubileuszowego
5. —
6. Nawiedzenie dwóch lub trzech wybranych przez monarchę ołtarzy przez 7 dni, odmówienie w pozycji klęczącej przed ołtarzem 10 razy Modlitwy Pańskiej, 10 razy Pozdrowienia Anielskiego
7. Odpust jubileuszowy za nawiedzenie bazylik rzymskich

8. —
9. Cod. ep, III, nr 461, s. 484

1392.

1. 1500, 21 czerwca
2. Aleksander VI
3. —
4. Poddani Jana Olbrachta oraz Władysława Jagiellończyka
5. —
6. —
7. Krucjata i jubileusz
8. Wzmianka w inwentarzu archiwalnym autorstwa Jana Zamoyskiego; zapewne autor inwentarza zanotował błędną datę, gdyż chodzi o nadanie bulli umożliwiającej dostąpienia odpustu jubileuszowego wydanej przez Aleksandra VI 26 września 1500 r. Indulgencję mogli uzyskać wierni na terenie Polski, Węgier i Mołdawii, którzy na cel krucjaty poświęcili ¼ posiadanych dóbr, zob. szerzej bullę papieża Aleksandra VI ogłaszającą odpust jubileuszowy dla uczestników krucjaty, bulla zawierała ponadto rozporządzenia umożliwiające dostąpienie odpustu jubileuszowego na terenie Wołoszczyzny *Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium Historiam Illustrantia*, ed. A. Theiner, Romae 1863, nr 728, s. 542–545; J. Smółucha, *Papieżstwo a Polska w latach 1484–1526. Kontakty dyplomatyczne na tle zagrożenia tureckiego*, Kraków 1999, s. 88; K. Baczkowski, *Próby włączenia państw Jagiellońskich do koalicji antytureckiej przez papieża Aleksandra VI na przełomie XV/XVI wieku*, „Nasza Przyszłość”, 1994, t. 81, s. 31; zob. też: Raynaldus, XI, nr 14, s. 333
9. AGAD, rkps BOZ sygn. 30, nr 45, s. 23

1393.

1. 1500, 16 lipca
2. Oliverius bp Sabiny, Jan bp Porto, Jerzy bp Albano, Hieronim bp Palestriny, Ludwik kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Jan Antoniusz kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei”, Guillelmus kardynał tytułu „s. Pudencianae”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Theodori”, Julian kardynał

„ss. Sergii et Bacchi”, Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”

3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. św. Stanisława w Warce
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Stanisław męczennik, Dominik, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni
8. Dalsze nadania kardynała Fryderyka Jagiellończyka z 23 VIII 1500 r., Mariana bp. laodycejskiego sufragana krakowskiego
9. APPDK, rkps WK 1, s. 66–68

1394.

1. 1500, 23 sierpnia
2. Fryderyk Jagiellończyk, kardynał
3. Kraków
4. Kościół dominikanów pw. św. Stanisława w Warce, zatwierdzenie odpustów nadanych przez kardynałów 16 VII 1500 r., wraz z nadaniem kolejnych
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Stanisław męczennik, Dominik, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni
8. Zapewne był to dopisek na dokumencie z 16 VII 1500 r.; zawiera dalsze nadanie Mariana bp laodycejskiego sufragana krakowskiego
9. APPDK, rkps WK 1, s. 68

1395.

1. 1500, 23 sierpnia–1503
2. Marian bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Kościół dominikanów pw. św. Stanisława w Warce, zatwierdzenie odpustów nadanych przez kardynałów 16 VII 1500 r., wraz z nadaniem kolejnych
5. Zwiastowanie NMP, Wniebowzięcie NMP, Stanisław męczennik, Dominik, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 40 dni
8. Zapewne był to dopisek na dokumencie z 16 VII 1500 r.
9. APPDK, rkps WK 1, s. 68

1396.

1. 1501, 12 stycznia
2. Oliverius bp Sabiny, Julian bp Ostii, Jan bp Porto, Jerzy bp Albano, Hieronim bp Palestriny, Ludwik kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”, Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Antoniusz kardynał tytułu „s. Praxedis”, Jan kardynał tytułu „s. Susannae”, Jan Antoniusz kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei”, Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”, Jan kardynał tytułu „s. Priscae”, Guillelmus kardynał tytułu „s. Pudencianae”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”, Dominik kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines”, Piotr kardynał tytułu „s. Cyriaci”, Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii”, Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum”, Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Domnica”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Theodori”, Julian kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi”, Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”
3. Rzym
4. Kościół dominikanów pw. Trójcy Świętej w Krakowie
5. Trójca Święta, Feliks, Adaukt, Klemens, wtorek po Zmartwychwstaniu Pańskim, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 100 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, tasiemki w narożnikach służące do powieszenia
9. APPDK, dok. perg. 209; ibidem, rkps Kr 23, s. 86–88; Kaczmarczyk dypl., nr 223

1397.

1. 1501, 15 marca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Dominikanie obrady kapituły generalnej [najbliższe Zielone Świątki]
5. Nawiedzenie kościoła, w którym odbywała się kapituła, wsparcie dla zakonników biorących udział w kapitule, wierni, którzy w dowolnym miejscu w najbliższe Zielone Świątki od pierwszych niesporów aż do drugich niesporów we wtorek po Zielo-

nym Świątkach nawiedzą kościół dominikanów

6. Wsparcie
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, IV, nr 106, s. 167–168

1398.

1. 1501, 28 kwietnia
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Świętego Ducha w Ikaźni
5. Zielone Świątki, Przemienienie Pańskie, Ofiarownie NMP, Piotr, Paweł, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 51 v.–52 r.; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 484, s. 568–569; Kopiarz Ciołek, nr 10, s. 81–83

1399.

1. 1501, 11 maja [po ?]
2. Jan bp Simbaliensis, wikariusz generalny bp warmińskiego Łukasza
3. —
4. Kaplica pw. NMP w kościele pw. Ducha Świętego w Elblągu
5. Święta Maryjne, Anna, Dorota, Andrzej Apostoł, Idzi opat, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. APG, 492/786, s. 3–4

1400.

1. 1501, 15 maja
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kaplice pw. NMP, św. Andrzeja i Stanisława w katedrze wileńskiej
5. Narodzenie Pańskie, Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kaplicy
7. 20 lat, 20 kwadragen
8. —

9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 r, 65 v; LMAB, Wypisy z akt Kapituły Wileńskiej. Sumaryusz kanonika Ksawerego Bohusza (1501–1783), F 43-280, k. 1r Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 488, s. 574–575; VMPL, II, nr 307, s. 287; Raynaldus, XI, nr 40, s. 365; Kopiarz Ciołek, nr 25, s. 88; Index XV, nr 5016, s. 568; A. Lipnicki, *Życie, cuda i cześć Świętego Kazimierza królewicza polskiego wielkiego księcia Litwy*, Wilno 1858, s. 304–306

1401.

1. 1501, 15 maja
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Katedra w Wilnie
5. Zmartwychwstanie Pańskie, Zielone Świątki, Narodzenie św. Stanisława, Translacja św. Stanisława, poświęcenie kościoła, od pierwszych do drugich niesporów
6. Wsparcie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
7. 30 lat, 30 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 r, 66 r-v; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 487, s. 573–574; J. Kurczewski, *Kościół zamkowy czyli katedra wileńska w jej dziejowym, liturgicznym, architektonicznym i ekonomicznym rozwoju*, cz. II źródła historyczne na podstawie aktów kapitulnych i dokumentów historycznych, Wilno 1910, s. 32–33; VMPL, II, nr 306, s. 286; Kopiarz Ciołek, nr 26, s. 88–89

1402.

1. 1501, 20 maja
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Erazm Ciołek — prawo przyjęcia święceń kapłańskich od dowolnego bp.
5. —
6. Wierni obecni na pierwszej mszy sprawowanej przez Erazma Ciołka na terenie Polski bądź Litwy, mogą znajdować się poza kościołem z racji dużej ilości osób
7. 25 lat, 25 kwadragen
8. Pierwszą mszę miał wg bulli odprawić na terenie Polski bądź Litwy; pierwszą mszę odprawił w Loreto 18 XII 1501 r. *Zapiski*

historyczne wśród starych almanachów Biblioteki Jagiellońskiej, wyd. L. Birkenmajer, „Kwartalnik Historyczny”, R. 16: 1902, s. 449

9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 r, 60 v–61 r.; Brevia Rom, nr 150, s. 99–100; VMPL, II, nr 308, s. 287–288; Kopiarz Ciołek, nr 19, s. 86

1403.

1. 1501, 22 maja
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Anny w Wilnie
5. Anna, Franciszek, Antoni, Wniebowstąpienie Pańskiego, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 r, 66 v–67 r.; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8475, s. 15–16; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 492, s. 585–586; VMPL, II, nr 314, s. 291–292; Kopiarz Ciołek, nr 27, s. 89

1404.

1. 1501, 8 czerwca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Nawiedzenie kościołów — wskazanych przez Erazma, udział w walkach z niewiernymi
5. —
6. Jałmużna na organizację krucjaty przeciwko Turkom i Tatarom, określenie jałmużny: $\frac{1}{4}$ pieniędzy, którą należałoby wydać na pielgrzymkę do Rzymu i powrót na Litwę, udział przez 6 miesięcy w walkach z Turkami i Tatarami, osoby które z powodu choroby nie mogły odbyć pielgrzymki do wskazanych kościołów, winny złożyć jałmużnę w wysokości wydatków, jakie ponoszą na utrzymanie domu przez tydzień
7. Odpust jubileuszowy
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 r, 53 v–57 r.; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8475, s. 152; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 493, s. 586–591; Kopiarz Ciołek, nr 13, s. 84

1405.

1. 1501, 23 czerwca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kościół parafialny — procesja z Najświętszym Sakramentem w Bieczu
5. —
6. Procesja wokół kościoła i cmentarza z Najświętszym Sakramentem raz w miesiącu w czwartki
7. 5 lat, 5 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 r, 69 r–v; VMPL, II, nr 313, s. 291; Kopiarz Ciołek, nr 29, s. 89

1406.

1. 1501, 23 czerwca
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Dominikanie w Wilnie nadanie wszystkich praw, przywilejów, łask, odpustów, jakimi cieszą się dominikanie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. B. Praed, IV, nr 111, s. 171–172

1407.

1. 1501, 11 września
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kościoły, do których trafią relikwie, kościoły wybrane przez księcia Aleksandra — do bp. wileńskiego, miednickiego, łuckiego
5. —
6. Wymienione relikwie: Drzewo Krzyża Świętego, ze złóbka i stołu P. Jezusa, cząstki ramienia św. Piotra i Bartłomieja Apostołów, 10 tys. Męczenników, ramię św. Sebastiana, ramię św. Innocentego, ręce św. Kosmy i Damiana męczenników z nerwami i szpikiem kostnym, ramię św. Aleksandra męczennika, głowa św. Praksydy, ramię św. Pudencjany, głowa św. Kandydy dziewicy, ramię Protazego i Hiacynta, dłonie św. Martine dziewicy, Katarzyna, Małgorzata, Barbara, Chrystiana, Agata, Teodora, Łucja, Maria Magdalena, Stephanus, Krzysztof, Mikołaj, ziemia z kalwarii przy

krzyżu pańskim zebrana przez bł. Helenę, odzienie św. Hieronima, szata z krwią św. Tomasza Becketa, ramię św. Fabiana, kość krzyżowa Anteri, ramiona/łopatki św. Kaliksta papieża, ramię św. Stefana papieża, pewne partykuły relikwii w pewnych kościołach rzymskich zebrane, uczczenie relikwii

7. Pierwsze wystawienie relikwii — 5 lat; kolejne wystawienie [raz w roku] 10 lat, 10 kwadragen; 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 3 r., 63 v–64 r; Cod. Med., nr 96, s. 149–150; Kod. dypl. kat. wil., I, z. 2, nr 505, s. 614–615; VMPL, II, nr 320, s. 297; Kopiarz Ciołek, nr 22, s. 87–88 [3 września 1501, org. 3 idy września]; Raynaldus, XI, nr 39, s. 374–375

1408.

1. 1501, 14 września
2. Fryderyk Jagiellończyk, abp gnieźnieński, prymas; Andrzej Róża abp lwowski, Krzesław bp włocławski, Jan bp poznański, Wincenty bp płocki, Łukasz bp asperntensis
3. Piotrków
4. Kościół NMP, Poczęcia NMP klasztorny w Busku
5. Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, czas Adwentu, Narodzenie Pańskie, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Poczęcie NMP, Oczyszczenie NMP, patronów, Florian, Prokop, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, poświęcenie świątyni
6. Odmówienie modlitw: Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie, wsparcie
7. 100 dni od kardynała Fryderyka; 40 dni od biskupów
8. Ozdobny inicjał, dalsze nadanie bp Andrzeja w miejscu, w którym przebito sznur od pieczęci
9. AGAD, dok. perg. 2668

1409.

1. 1502
2. Fryderyk abp gnieźnieński
3. —
4. Klasztor na Łysej Górze
5. —

6. —
7. 100 dni
8. —
9. J. Wiśniewski, *Dekanat opatowski*, Radom 1907, s. 479; M. Derwich, *Łysogórski ośrodek pielgrzymkowy w Polsce średnio-wiecznej i nowożytnej. Zarys problematyki*, w: *Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze dawnej Europy*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 1995, s. 282

1410.

1. 1502, 16 sierpnia
2. Krzesław bp wrocławski
3. Wrocławek
4. Bractwo w dekanacie radziejowskim
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny incipit; trzy dalsze nadania Wincentego bp. wrocławskiego w piątek 1509 w lipcu [data dzienna nieczytelna], drugie z 1531 roku, trzecie na wewnętrznej stronie pliki [wyblakłe i nieczytelne]; 3 dalsze potwierdzenia na odwrociu dokumentu
9. AGAD, dok. perg. 6752

1411.

1. 1503
2. Aleksander VI
3. Rzym
4. Kościoły w diecezji poznańskiej
5. Kościół pw. św. Michała w Poznaniu, w Warszawie kościół pw. św. Jadwigi, Wschowa, kościół pw. 11 tys. Dziewic, Sambyn kościół pw. św. Szymona i Judy, Łaskarzewo nawiedzenie kościołów w święto Wszystkich Świętych od pierwszych niesporów aż do drugich przez 3 dni po świętach
6. Złożenie jałmużny w skrzynkach znajdujących się w kościołach w wysokości ¼ wydatków, jakie ponieśliby wierni, udając się z pielgrzymką do Rzymu i z powrotem do miejsca zamieszkania. Osoby starsze, chore, które nie mogły osobiście nawiedzić kościołów, zyskiwały odpust jubileuszowy po złożeniu jałmużny w wysokości kosztów tygodniowego utrzymania siebie i swej rodziny
7. Odpust jubileuszowy
8. —

9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 4 r, 159 v–162 r; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8475, s. 161; Ehrenberg, nr 12, s. 28–34; Kopiarz Ciołek, nr 73, s. 98–99

1412.

1. 1503–1513
2. Juliusz II
3. —
4. Bernardyni
5. —
6. Odmówienie modlitw: Koronki ku czci NMP — 82 razy *Zdrowaś Mario*, 8 razy *Ojczy nasz* [do każdej 10 *Zdrowaś Mario* należało dodać jedną modlitwę *Ojczy nasz* oraz dodać jedno *Zdrowaś Mario* za każdego papieża]
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 r

1413.

1. 1503–1513
2. Juliusz II
3. —
4. Bernardyni
5. —
6. Korona Zbawiciela Jezusa Chrystusa — składająca się z 33 *Ojczy nasz*, 33 *Zdrowaś Mario*
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 r

1414.

1. 1503–1513
2. Juliusz II
3. —
4. Bracia mniejsi
5. —
6. Bracia w okresie Wielkiego Postu, przebywając w dowolnym kościele, po odmówieniu przed głównym ołtarzem modlitw: 5 razy Modlitwy Pańskiej, 5 razy Pozdrowienia Anielskiego, zyskiwali wszystkie odpusty, jakie w tym czasie wierni osiągnęli, nawiedzając tzw. stacje rzymskie, tak jakby osobiście nawiedzili kościoły w Wiecznym Mieście
7. —
8. —

9. Comp. privileg. fr. min., k. 104 r; De origine, progressu, s. 129; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 259–260

1415.

1. 1503–1513
2. Juliusz II
3. —
4. Kościoły franciszkańskie
5. Nadanie odpustu za nawiedzenie kościołów w dniu św. Bonawentury równe nadaniem poprzednich papieży za nawiedzenie kościoła w dniach innych świętych zakonu franciszkanów
6. —
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 121 v; De origine, progressu, s. 129

1416.

1. —
2. —
3. —
4. Suma nadań odpustów nadanych przez papieży franciszkanom sporządzona przez prowincjała prowincji św. Jakuba w oparciu o oryginalne dokumenty
 - Nawiedzenie kościołów w święta Pańskie, Maryjne, św. Jana Chrzyciela, apostołów, św. Franciszka, Wszystkich Świętych zakonu franciszkanów; odpust 1 340 lat, 40 kwadragen, 6 kwadragen i 31 dni
 - Suma odpustów za nawiedzenie kościołów w święta Pańskie, Maryjne, św. Franciszka, świętych zakonu [wedle innego wykazu] wzrasta o 500 lat, 48 kwadragen, 260 dni

Wykaz odpustów nadanych zakonom żebraczym w poszczególne święta:

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w rocznicę ich poświęcenia:

- Honoriusz III — 20 lat i 180 dni
- Klemens IV — 10 lat, 40 dni
- Bonifacy VIII — 20 lat, 40 dni
- Aleksander IV — 20 lat, 180 dni
- Benedykt XI dominikanin — 30 lat, 120 dni
- Jan XXI — 10 lat, 80 dni
- Grzegorz IX — 9 lat, 80 dni

- Mikołaj IV franciszkanin — 30 lat, 180 dni
- Aleksander V franciszkanin — 18 lat, 80 dni

Suma odpustów wynosi 169 lat, 350 dni

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto Narodzenia NMP:

- Klemens IV — 10 lat, 40 dni
- Grzegorz IX — 20 lat, 40 dni
- Bonifacy VIII — 9 lat, 40 dni
- Mikołaj IV — 30 lat, 180 dni

Suma odpustów wynosi 69 lat, 210 dni

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto Oczyszczenia NMP:

- Klemens IV — 10 lat, 40 dni
- Grzegorz IX — 20 lat, 40 dni
- Bonifacy VIII — 9 lat, 40 dni
- Mikołaj IV — 30 lat, 180 dni

Suma odpustów wynosi 69 lat, 250 dni

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto Wniebowzięcia NMP:

- Klemens IV — 10 lat, 40 dni
- Grzegorz IX — 20 lat, 40 dni
- Bonifacy VIII — 9 lat, 40 dni
- Mikołaj IV — 30 lat, 180 dni

Suma odpustów wynosi — 69 lat, 209 dni

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto św. Dominika:

- Klemens IV — 10 lat, 40 dni
- Grzegorz IX — 20 lat, 40 dni
- Bonifacy VIII — 9 lat, 40 dni
- Mikołaj IV — 30 lat, 180 dni
- Innocenty IV — 9 lat, 40 dni
- Aleksander IV — 20 lat, 280 dni
- Benedykt XI — 30 lat, 120 dni
- Jan XXI — 10 lat, 180 dni
- Aleksander V — 18 lat, 80 dni
- Sykstus IV franciszkanin — 10 lat, 10 kwadragen

Suma odpustów wynosi — 256 lat, 320 dni

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto św. Piotra męczennika [Piotr z Werony]:

- Klemens IV — 10 lat, 40 dni
- Grzegorz IX — 20 lat, 40 dni
- Bonifacy VIII — 9 lat, 40 dni
- Mikołaj IV — 30 lat, 180 dni
- Innocenty IV — 9 lat, 40 dni
- Aleksander IV — 20 lat, 280 dni
- Benedykt XI — 30 lat, 120 dni
- Jan XXI — 10 lat, 180 dni
- Aleksander V — 18 lat, 80 dni
- Sykstus IV — 50 lat, 50 kwadragen

Suma odpustów wynosi — 206 lat, 320 dni

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto św. Tomasza z Akwinu:

- Jan XXII — 21 lat, 80 dni
- Aleksander V — 18 lat, 80 dni
- Urban V — 100 lat, 220 dni
- Sykstus IV — 50 lat, 50 kwadragen

Suma odpustów wynosi — 189 lat, 215 dni

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto św. Wincen- tego Wyznawcy:

- Sykstus IV — 50 lat, 50 kwadragen

Dominikanie:

Nawiedzenie kościołów w święto św. Katarzy- ny ze Sieny:

- Sykstus IV — 50 lat, 50 kwadragen

Wierni uczestniczący w prymie w kościołach dominikańskich:

- Honoriusz III — 100 dni
- Bonifacy VIII — 100 dni
- Aleksander IV — 100 dni
- Grzegorz IX — 100 dni
- Innocenty IV — 100 dni
- Benedykt XI — 200 dni
- Mikołaj IV — 100 dni
- Urban V — 100 dni
- Honoriusz IV — 100 dni

Suma odpustów wynosi — 3 lata

Augustianie:

- Innocenty — Narodzenie Pańskie, Ob- rzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwsta- nie, Wniebowstąpienie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Apo- stołów Piotra i Pawła, wszystkich apo-

stołów i ewangelistów, wszystkie święta św. Augustyna, poświęcenie kościołów, Wszystkich Świętych; oktawy — Naro- dzenia Pańskiego, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia, Zielonych Świątek, Narodzenia NMP, Wniebowzięcia NMP, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, Piotra i Pawła, wsparcie — nadanie odpustu 1000 lat i 1000 kwadragen

- Juliusz II — święta św. Augustyna, św. Mikołaja z Tolentino, Moniki od pierwszych niesporów aż do drugich, wsparcie — nadanie odpustu 100 lat, 100 kwadragen

Karmelici:

Nawiedzenie kościołów w święta: Narodzenie Pańskie, Wielki Piątek, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, obydwa święta Krzyża Świę- tego, oktawy świąt:

- Leon IV — 7 lat, 12 kwadragen po zło- żeniu jałmużny
- Hadrian II, Stefan V, Sergiusz III, Jan X, Jan XI, Sergiusz V, Innocenty IV — od- puszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Honoriusz IX (sic! zapewne nadanie odnosi się do Honoriusza III lub IV) — w Wielki Piątek, Krzyża Świętego — 40 lat, 40 kwadragen
- Klemens IV, Aleksander II, Grzegorz V, Grzegorz VII — w Wielki Piątek, Krzyża Świętego — 40 lat, 40 kwadragen
- Benedykt X — podwojenie odpustu nadanego przez Honoriusza IX (sic! za- pewne nadanie odnosi się do Honoriusza III)
- Mikołaj V — zatwierdzenie podwoje- nia odpustów przez Benedykta X wraz z nadaniem dodatkowych 7 lat, 7 kwa- dragen

Karmelici:

Nawiedzenie kościołów w święta Maryjne: Na- rodzenie, Zwiastowanie, Oczyszczenie, Wnie- bowzięcie i ich oktawy:

- Klemens IV — 30 lat, 30 kwadragen
- Honoriusz IX (sic! zapewne nadanie odnosi się do Honoriusza III lub IV) — 40 lat, 40 kwadragen
- Jan XXII — 40 lat, 40 kwadragen
- Urban V — w Zwiastowanie NMP — 7 lat, 12 kwadragen

- Sykstus IV — w 4 święta Maryjne od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca — 30 lat, 30 kwadragen
- Sykstus IV — rozszerzył to nadanie na święta Poczęcia NMP, Ofiarowania NMP, Nawiedzenia NMP

Karmelici:

Nawiedzenie kościołów w święta: Wszystkich Świętych, św. Michała, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, Piotra i Pawła, Fabiana i Sebastiana, oktawy świąt, świętych, pod którym patronatem wybudowano kościoły:

- Leon IV — 7 lat, 12 kwadragen
- Hadrian II, Stefan V, Sergiusz III, Jan X, Jan XI, Sergiusz V, Innocenty IV — odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Klemens IV, Aleksander II, Grzegorz V, Grzegorz VII — odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy

Karmelici:

Nawiedzenie kościołów w święto ich wezwań:

- Honoriusz IV — 40 lat, 40 kwadragen
- Benedykt X — zatwierdził nadanie Honoriusza IV; podwoił wszystkie nadania związane ze świętami patronów i ich oktawami
- Mikołaj V — podwoił nadania swych poprzedników, dodając do nich 7 lat, 7 kwadragen
- Sykstus IV — 30 lat, 30 kwadragen

Wykaz odpustów jakie można było zyskać za nawiedzenie kościołów braci mniejszych w okresie Wielkiego Postu:

- Od środy popielcowej aż do Wielkanocy — Aleksander IV, Mikołaj III, Innocenty IV, Benedykt XI — 122 lata, 576 dni
- Nawiedzenie kościołów i udział w kazaniu — 6 lat, 26 dni odpustu — nadanie to wzrosło aż do 138 lat, 202 dni
- Urban IV — 40 lat
- Nawiedzenie kościołów każdego dnia Wielkiego Postu — odpust 4 lat, 236 dni

Suma odpustów za nawiedzenie kościołów franciszkańskich w okresie Wielkiego Postu — 3 857 lat, 207 dni

Wykaz odpustów, jakie można było uzyskać, nawiedzając kościoły augustianów w okresie

Wielkiego Postu aż do 3 niedzieli przed Wielkim Postem:

- Innocenty IV od 3 niedzieli przed Wielkim Postem aż do Niedzieli Palmowej, wsparcie — 1000 lat, 1000 kwadragen
- Innocenty IV — środa i czwartek w Wielkim Tygodniu, wsparcie
- Sykstus IV — od piątku po 3 niedzieli Wielkiego Postu aż do oktawy Wielkanocy, za każdy dzień nadawał 3 718 lat, 130 dni
- Benedykt X — poniedziałek, środa, piątek w okresie Wielkiego Postu — 80 lat, 80 kwadragen, dwukrotne odpuszczenie siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy

Wykaz odpustów, jakie można było uzyskać za nawiedzenie kościołów franciszkańskich w ciągu roku liturgicznego:

- Aleksander IV — każdego dnia 40 dni
- Innocenty IV — każdego dnia 40 dni
- Klemens IV — każdego dnia 80 dni
- Mikołaj IV — 1 rok, 40 dni

Suma odpustów wynosiła 3 lata, 240 dni, którą należy pomnożyć przez liczbę dni w roku

- Aleksander IV — udział w godzinach kanonicznych każdego dnia w ciągu roku — 100 dni
- Aleksander IV — udział we mszy ku czci NMP, św. Franciszka bądź w kazaniach — 100 dni
- Klemens IV — 100 dni
- Mikołaj III — 100 dni
- Mikołaj IV — 1 rok, 40 dni
- Urban V — konfraternie prowadzone przez franciszkanów — 100 dni
- Urban V — 100 dni
- Za nawiedzenie kościołów franciszkańskich każdego dnia w ciągu roku zyskiwano 244 dni; wedle innego wykazu — 40 lat, 300 dni

Wykaz odpustów, jakie zyskiwano za nawiedzenie kościołów karmelitów w ciągu roku, w pierwszej kolejności w niedziele i soboty:

- Benedykt X — soboty, niedziele — 40 lat, 40 kwadragen, odpuszczenie siódmej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Mikołaj nadanie Benedykta X dotyczące sobót podwoił

- Innocenty IV; Grzegorz VIII — za odmówienie jeden raz *Ojcie nasz*, jeden raz *Zdrowaś Mario* w intencji żywych, jak i zmarłych — 40 dni
- Benedykt X — podwoił nadanie Innocentego IV, Grzegorza VIII
- Mikołaj V — nadanie Benedykta X podwoił — w sumie 160 dni bądź 200 dni
- Sykstus IV — bulla dotycząca odpustów zakonów żebraczych, informuje, że nadanie dla jednego zakonu nie dotyczy innych zakonów; Leon X zezwolił, aby wierni nawiedzający kościoły dominikanów zyskiwali wszystkie odpusty nadane zakonowi żebraczym

Wykaz odpustów, jakie mogli zyskać wierni w kościołach franciszkańskich po spełnieniu pewnych pobożnych uczynków:

- Innocenty IV — udzielenie wsparcia — 40 dni
- Mikołaj II — udzielenie wsparcia — 40 dni
- Klemens IV — udzielenie wsparcia — 100 dni

Suma odpustów — 180 dni

- Aleksander IV — udzielenie gościny braciom podróżującym, udzielenie wsparcia — 40 lat
- Marcin IV — prokuratorom, adwokatom broniącym w sądach kościelnych i świeckich interesów franciszkańskich — za każdy rok pracy 100 lat odpustu
- Marcin IV — udzielenie wsparcia, pomoc przy budowie kościołów, klasztorów braci mniejszych, osoby pochowane na cmentarzach klasztornych — 40 lat
- Mikołaj IV — wsparcie przy budowie klasztorów — 40 lat
- Urban V — udzielenie praw prowincjałom, aby nadawali odpusty dobrodziejom zakonnym
- Innocenty VIII — prokuratorzy zakonu franciszkanów, rodzice braci, bracia, siostry po odmówieniu modlitw: pięć razy *Ojcie nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* w intencji Kościoła powszechnego w kościołach dominikańskich (sic!) zyskiwali odpust stacji rzymskich; nadanie to zapewne dotyczyło także świątyni zakonu franciszkanów, o czym świad-

czy wzmianka w *De origine, progressu*, s. 129

- Aleksander VI — lekarze franciszkanów, klarysek zyskiwali takie same odpusty jak prokuratorzy
- Juliusz II — odpusty po udzieleniu wsparcia, jałmużna
- Za udzielenie wsparcia przy budowie kościołów zyskiwano odpust zupełny na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
- 120 lat za każdą rzecz, beneficjum, miejsce przekazane franciszkanom

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni po spełnieniu pobożnych uczynków w kościołach dominikanów:

Udzielenie wsparcia przy budowie klasztorów:

- Honoriusz II — 25 lat, 120 dni
- Klemens IV — 25 lat, 120 dni
- Bonifacy VIII — 25 lat, 120 dni
- Innocenty IV — 25 lat, 120 dni
- Aleksander III — 25 lat, 120 dni
- Grzegorz IX — 25 lat, 120 dni
- Urban V — 25 lat, 120 dni
- Inni papieże w sumie nadali 40 lat, 300 dni

Suma odpustów wynosiła — 218 lat, 42 dni

Udzielenie jałmużny dominikanom [przekazanie żywności, odzieży i innych niezbędnych rzeczy]:

- Klemens IV — 7 lat
- Bonifacy VIII — 7 lat
- Innocenty IV — 7 lat
- Aleksander IV — 7 lat
- Jan XXI — 7 lat
- Grzegorz IX — 7 lat
- Benedykt XI — 14 lat
- Mikołaj IV — 7 lat
- Urban V — 14 lat

Suma odpustów wynosiła — 79 lat

Udział we mszach, nabożeństwach w kościołach dominikańskich:

- Honoriusz III — 80 dni
- Bonifacy — 80 dni
- Klemens V — 80 dni
- Aleksander IV — 80 dni
- Jan XXI — 80 dni
- Mikołaj IV — 80 dni
- Innocenty IV — 100 dni
- Grzegorz IX — 100 dni
- Urban IV — 100 dni

Suma odpustów wynosiła — 2 lata, 248 dni; licząc cały rok — prawie tysiąc dni

- Jan XXIII — dobrodzieje zakonu dominikanów — 10 lat, 10 kwadragen
- Jan XXIII — zezwolił, aby zmarłe dusze, za które bracia zbierają jałmużnę, cieszyły się łaskami i przywilejami zakonu dominikanów; dobrodziejom zakonu odpuszczał siódmą część kar pokutnych za wszystkie grzechy

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni, udzielając wsparcia kościołom karmelitańskim:

- Leon IV — wsparcie — 7 lat, 12 kwadragen
- Innocenty IV — podwoił nadanie Leona IV
- Mikołaj V — podwoił nadanie Innocentego IV — co dawało 28 lat, 48 kwadragen
- Hadrian II, Stefan V, Sergiusz II, Jan X, Jan XI, Sergiusz V, Innocenty IV — wsparcie — odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy zarówno osobom żywym, jak i zmarłym
- Mikołaj V — podwoił nadanie Hadriana II dla dobrodziejów zakonnych
- Honoriusz X (sic! zapewne nadanie odnosi się do Honoriusza III lub IV), Mikołaj IV — odpust zupełny
- Innocenty IV, Mikołaj V — podwojenie nadanych odpustów
- Honoriusz IX (sic! zapewne nadanie odnosi się do Honoriusza III lub IV) — 40 lat, 40 kwadragen
- Innocenty IV, Mikołaj V — 40 lat, 40 kwadragen
- Benedykt X — podwojenie wszystkich poprzednich nadań

Suma odpustów wynosi — 320 lat, 320 kwadragen

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni po spełnieniu pobożnych uczynków w kościołach zakonu franciszkanów:

- Juliusz II — fundatorzy, fundatorki i ich potomkowie zyskiwali przywileje, łaski, odpusty zakonu franciszkanów

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni uczestniczący w liturgii sprawowanej przez zakon franciszkanów:

- Grzegorz IX — udział w kazaniach — 15 lat
- Aleksander IV — udział w kazaniach sprawowanych przez franciszkanów w dowolnym kościele bądź miejscu — 40 dni
- Aleksander IV — udział we mszach, kazaniach — 100 dni
- Aleksander IV, Mikołaj III, Innocenty IV, Mikołaj IV, Benedykt XI — okres Wielkiego Postu, udział w kazaniach — 18 lat, 202 dni
- Klemens IV [wedle świadectwa Jana XXII] — wierni uczestniczący w kazaniach poza klasztorami franciszkanów — 80 dni; w klasztorach — 100 dni

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni uczestniczący w kazaniach sprawowanych przez braci kaznodziejów:

- Honoriusz II — 100 dni
- Bonifacy VIII — 100 dni
- Aleksander IV — 100 dni
- Grzegorz IX — 100 dni
- Innocenty IV — 100 dni
- Benedykt XI — 100 dni
- Urban V — 100 dni
- Aleksander V — 100 dni

Suma odpustów wynosiła — 3 lata, 2 dni

Wierni uczestniczący w kazaniach dominikanów w kościołach dominikańskich mogli zyskać 18 lat, 322 dni odpustu; licząc każdy dzień, zyskiwali 7 tys. i 72 dni; jeżeli kazania odbywały się poza kościołami dominikańskimi, wierni zyskiwali 18 lat i 222 dni, licząc każdy dzień, zyskiwali 6 tys. 962 dni; uczestnicząc w kazaniach, w kościołach dominikańskich, w okresie Wielkiego Postu, zyskiwali 138 lat i 202 dni; suma odpustów wynosiła 156 lat, 524 dni

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni, przyjmując habit dominikański [w dalszej części tekstu mowa jest o habicie braci mniejszych]:

- Klemens IV — wierni, którzy zmarli w habicie braci mniejszych i zostali w nim pochowani — odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Mikołaj III — wierni, którzy zmarli w habicie braci mniejszych i zostali w nim po-

chowani — odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy

- Urban V — wierni, którzy zmarli w habitach braci mniejszych i zostali w nim pochowani — odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy

Wierni zmarli w habitach i pochowani na cmentarzach braci mniejszych — odpuszczenie czwartej części kar pokutnych za wszystkie grzechy

- Aleksander IV — kobiety, które przed śmiercią bądź po śmierci przywdziały habit klarysek, zyskiwały odpust równy temu, który otrzymywali mężczyźni pochowani w habitach franciszkańskim
- Leon X — zatwierdził nadania odpustów dla wiernych zmarłych w habitach franciszkańskim, nadając odpust zupełny
- Leo X — wierni zmarli i pochowani w habitach tercjarów — odpust zupełny

Wykaz przywilejów zakonu dominikanów:

- Jan XXIII — wierni, którzy ucałowali habit św. Dominika — 5 lat, 5 kwadrantów; licząc każdy dzień, wierni zyskiwali 2 tys. 75 dni

Takie nadanie zyskiwali wierni po ucałowaniu habitu braci mniejszych i innych zakonów żebraczych

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni w kościołach zakonu franciszkanów, czcąc Niepokalaną Maryję:

- Sobór w Bazylei — udział we mszy w święto Poczęcia NMP — 100 dni; udział w kazaniu 150 dni
- Sykstus IV — udział we mszy w święto Poczęcia NMP, zatwierdzenie odpustów nadanych przez Urbana IV, Marcina V, od pierwszych niesporów i przez oktawę święta
- Eugeniusz IV — 40 dni, 200 dni, 80 dni, udział w procesji w święto i jego oktawę, modlitwy za pokój Kościoła powszechnego 200 dni

Wykaz odpustów, jakie zyskiwali wierni w kościołach zakonu franciszkanów:

- Kalikst III — odpust zupełny dla rodziców — ojców i matek, wszystkich braci mniejszych, żyjących oraz przebywających w czyśćcu

- Rodzice zakonników zyskiwali przywilej wybrania spowiednika, który mógł udzielić im odpustu zupełnego na łożu śmierci
- Sykstus IV — odmówienie każdego dnia Pozdrowienia Anielskiego, Psalmów Dawidowych, Modlitwy Pańskiej, 10 razy Pozdrowienia Anielskiego — 5 lat, 5 kwadrantów
- Aleksander VI — odmówienie w pozycji klęczącej Koronki ku czci NMP
- Leon X — zatwierdzenie odpustów nadanych franciszkanom
- Leon X — odmówienie przez zakonników i braci świeckich 15 razy *Ojcze nasz* i 15 razy *Zdrowaś Mario* w intencji osób pozostających w stanie grzechu śmiertelnego — odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Juliusz II — wierni, którzy odmówili 10 razy *Zdrowaś Mario*, 10 razy Pozdrowienia Anielskiego

Wykaz odpustów zawarty w zestawieniach znajdujących się w inkunabułach (ze zbiorów BJ i Ossolineum):

- Grzegorz IX — odpust dla wiernych posiadających relikwie św. Franciszka, Antoniego, innych świętych zakonu braci mniejszych, odpust dla wiernych wspierających ozdobienie relikwiarzy świętych oraz budowę kościołów franciszkańskich, odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*)
- Aleksander IV — zatwierdzenie wszystkich przywilejów, za nawiedzenie kościołów franciszkańskich w św. Klarę i translację jej relikwii, św. Franciszka, translacja jego relikwii — odpust 40 lat
- Aleksander IV — nawiedzenie kościołów w czasie trwania nabożeństw przez cały rok — 100 dni
- Aleksander IV — wierni uczestniczący w głoszonych przez franciszkanów kazaniach w dowolnych kościołach bądź miejscach, odpust dla uczestników kazań — 40 dni
- Aleksander IV — za wsparcie wędrujących braci — 40 lat
- Marcin IV — nawiedzenie kościołów franciszkańskich w Narodzenie Pańskie,

- Obrzezanie, Trzech Króli, św. Maryjne, św. Jana Chrzciciela, Piotra i Pawła Apostołów, świętych i święte zakonu braci mniejszych i ich translacje; odpust 40 lat, 12 kwadragen
- Marcin IV — prokuratorom i adwokatom pracującym na rzecz braci mniejszych 100 lat odpustu
 - Marcin IV — za wsparcie kościołów i klasztorów braci mniejszych, dla wiernych pochowanych na cmentarzach franciszkańskich i w klasztorach; 40 lat odpustu
 - Jan XXII — za nawiedzenie w święta Pańskie i Maryjne, św. Jana Chrzciciela, apostołów, św. Franciszka, świętych zakonu braci mniejszych, św. Ludwika Biskupa; 40 lat odpustu
 - Mikołaj III — za nawiedzenie w święta wyżej wymienione w bulli Jana XXII; 40 lat odpustu, za inne święta w ciągu całego roku 100 dni; za wsparcie klasztorów franciszkańskich 100 dni
 - Mikołaj III — dla wiernych zmarłych i pochowanych w habitie franciszkańskim odpust czwartej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
 - Klemens IV — za nawiedzenie kościołów, dla wiernych pochowanych w habitie franciszkańskim; odpust czwartej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
 - Klemens V — nadanie identyczne jak Bonifacy IV (sic!)
 - Urban IV — zatwierdził nadania Mikołaja, Klemensa oraz dodał dla wiernych nawiedzających kościoły braci mniejszych w okresie Wielkiego Postu 40 dni odpustu
 - Innocenty VI — za nawiedzenie w święta Pańskie i Maryjne, św. apostołów, św. Jana Chrzciciela, wszystkich świętych zakonu braci mniejszych; 40 lat odpustu, za okres Wielkiego Postu odpust 100 dni
 - Bonifacy IV — nadanie takie samo jak papieża Innocentego VI (sic!)
 - Bonifacy VIII — nadanie takie samo jak Innocentego VI
 - Benedykt XI — nadanie takie samo jak Bonifacego VIII; zatwierdzenie odpustów maryjnych i „Porcjunkuli”
 - Mikołaj IV — zatwierdził wszystkie nadane przez papieży odpusty; dodał odpust w św. aniołów i św., których relikwie znajdowały się w kościołach franciszkańskich
 - Grzegorz X — nawiedzenie w wymienione wyżej święta, odpust 40 lat; za nawiedzenie w okresie Wielkiego Postu 100 dni
 - Urban V — nadanie identyczne jak Grzegorza X; dodał odpust czwartej części kar pokutnych za wszystkie grzechy dla wiernych pochowanych w habitie franciszkańskim
 - Urban V — dla generała i prowincjałów odpust równy temu, który zyskiwali dobrodzieje, prokuratorzy zakonni
 - Urban V — odpust dla konfraternii zakonnych — 100 dni
 - Aleksander V — zatwierdził wszystkie nadane odpusty, nadał wieczny odpust od winy i kary (sic!) kościołom franciszkańskim
 - Aleksander IV, Mikołaj III, Innocenty IV, Mikołaj IV, Klemens IV, Benedykt XI — od Środy Popielcowej aż do Niedzieli Wielkanocnej za codzienne nawiedzenie kościołów franciszkańskich 123 i 166 dni; za głoszenie kazań w poniedziałek, środę i piątek dodał 60 lat i 26 dni
 - Sykstus IV — za nawiedzenie kościołów i wsparcie od piątku po 3 niedzieli Wielkiego Postu aż do Wielkanocy za każdy dzień 3 tys. 718 lat i 130 dni
 - Sykstus IV — za nawiedzenie w św. Franciszka 100 lat odpustu, 100 kwadragen; św. Antoniego z Padwy, Ludwika biskupa, Bernarda, Klary, Elżbiety 50 lat, 50 kwadragen
 - Sykstus IV — za obchodzenie święta św. Franciszka odpust 50 lat, 50 kwadragen
 - Sykstus IV, Innocenty VIII — nadali braciom mniejszych wszystkie łaski, przywileje i odpusty, jakie zostały udzielone augustianom, karmelitanom, sługom NMP

Suma odpustów udzielonych przez papieży dla wiernych nawiedzających kościół braci mniejszych w święta Pańskie, Franciszka, świętych zakonnych: 548 lat i 260 dni; za nawiedzenie w inne dni — 40 lat i 300 dni; za nawiedzenie w okresie Wielkiego Postu 3 857 lat i 260 dni; suma wszystkich odpustów wynosiła 4 447 lat i 36 dni

5. —

6. —

7. —

8. Regesty w zbiorze przywilejów zakonu franciszkanów; wykaz nie posiada daty, w zbiorze przywilejów umieszczony za nadaniami papieża Juliusza II

9. Comp. privileg. fr. min., k. 122 r–132 r, 89 v, 94 r–v; zob. wykaz odpustów nadanych braciom mniejszym Bibl. Kórnicka, rkps 19, k. 254 v–257 r, k. 286 v–304 r; ibidem, rkps 97, k. 139 r, k. 140 v–141 r; k. 141 v–143 v; por. ibidem, rkps 101, k. 127 v–147 r; por. BJ, Ink 253, k. A 2 r.–A 6 r; Ossolineum Wrocław, Ink XV 94, k. A 2 r.–A 6 r; De origine, progressu, nr 39, s. 122; nr 42, s. 122; nr 43, s. 122; nr 44, s. 123; nr 45, s. 123; nr 46, s. 123; s. 128–131; Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 509–510, 512–513, 540; Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 28, s. 30–31, 106, 115, 129, 216–217, 220–221, 233, 304, 307

1417.

1. —

2. —

3. —

4. Wykaz odpustów nadanych braciom mniejszym, klaryskom, bernardynom

- Innocenty VIII — bracia kapłani sprawujący liturgię w niedziele, bracia laicy po przyjęciu komunii, odpust zupełny
- Innocenty VIII — mniszki przyjmujące komunię, odpust zupełny
- Juliusz II — bernardyni, odmówienie Korony ku czci NMP, która zawiera 82 *Zdrowaś Mario* i 8 *Ojczy nasz*, odpust zupełny, dodano jedną modlitwę *Zdrowaś Mario* za papieża
- Juliusz II — bernardyni, odmówienie Korony ku czci Jezusa, która zawiera 33 *Ojczy nasz*, 33 *Zdrowaś Mario* na pa-

miątkę lat, które miał Chrystus, odpust zupełny

- Leon X — klaryski, tercjarki, odmówienie Korony ku czci NMP, odpust zupełny
- Leon X — klaryski, tercjarki za każdym razem po przyjęciu komunii, odpust zupełny
- Leon X — bracia mniejsi, sprawowanie oficjum za zmarłych, za dusze przebywające w czyśćcu, odmówienie 7 psalmów pokutnych, odpust równy odmówieniu korony ku czci NMP
- Leon X — bernardyni, msza ku czci Pożyczenia NMP, odpust zupełny
- Leon X — klaryski, tercjarki zakonu bernardynów, odmówienie każdego dnia 15 razy *Ojczy nasz*, 15 razy *Zdrowaś Mario* ku czci ran Chrystusa, odpust 15 tys. lat
- Leon X — bernardyni, dla wiernych wspomagających zakonników, po odmówieniu 5 razy *Ojczy nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* w intencji pokoju, odpust zupełny
- Leon X — bracia, świeccy po odmówieniu 15 razy *Ojczy nasz*, 15 razy *Zdrowaś Mario* w intencji osób przebywających w grzechu śmiertelnym zyskiwali odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Leon X — bracia mniejsi, odczytanie oficjum z ksiąg, odpuszczenie połowy swych grzechów za każdym razem gdy czytają oficjum
- Leon X — tercjarze, odmówienie *Ojczy nasz*, 3 razy Imię Jezus każdego dnia, odpust 3 tys. lat
- Pius II — bernardyni, nawiedzenie kaplic, kościołów w klasztorach odpust równy temu, jaki zyskiwali wierni, nawiedzając osobiście klasztory, kościoły, kaplice w Rzymie, odpust stacji rzymskich po odmówieniu 7 Psalmów Pokutnych; laicy winni odmówić 24 razy *Ojczy nasz*
- Sykstus IV — bracia mniejsi, klaryski, tercjarze, tercjarki odpust „Porcjunkuli”, odpusty zupełne, jakie zyskiwano w Rzymie, po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojczy nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* w kościołach franciszkańskich, odpust

- taki sam jak wtedy, gdy osobiście nawiedzi się kościoły rzymskie oraz przy nawiedzeniu kościoła Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu 1 i 2 dnia sierpnia
- Sykstus IV — wszystkie odpusty zupełne w Rzymie we wszystkich kościołach można było zyskać w kościołach braci mniejszych
 - Innocenty VIII — bracia mniejsi, dominikanie po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojciec nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*, odpust stacji rzymskich; bracia chorzy przebywający w infirmeriach bądź swych celach [brak dokończenia nadania]
 - Leon X — bracia mniejsi, bernardyni, tercjarze po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojciec nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* odpust stacji rzymskich
 - Sykstus IV — wierni po złożeniu jałmużny, 40 dni odpustu
 - Aleksander VI — bracia, modlitwy w intencji papieża, 40 dni; Eugeniusz 100 dni
 - Innocenty VIII — bracia, klerycy, laicy po przyjęciu komuni, odpust zupełny; bracia kapłani uczestniczący we mszach w niedziele, soboty, święta Pańskie, Maryjne, patronów zakonu, odpust zupełny
 - Eugeniusz IV, Sykstus IV — odpust zupełny dla braci
 - Marcin V — bracia, wierni odmawiający *Deus misereatur nostri*, odpust 4 lat, 4 kwadragen
 - Aleksander V — bracia uczestniczący w Kapitułach Generalnych, 1 rok odpustu, Kapituły prowincjonalne 100 dni odpustu
 - Leon X — bracia, odmówienie modlitw, chorzy, starcy, którzy nie są w stanie odmówić Korony ku czci Jezusa, Korony ku czci NMP zyskują odpust równy temu, który otrzymywano po odmówieniu Korony za odmówienie jednego Psalmu
 - Leon X — bracia, odmówienie codzienne modlitw: 15 razy *Ojciec nasz*, 15 razy *Zdrowaś Mario*, odpust 15 tys. lat
 - Leon X — bracia — 33 tys. lat odpustu; bracia przebywający w chórze 40 dni, poza nim 20 dni
5. —
- 6. —
 - 7. —
 - 8. —
 - 9. Bibl. Kórnicka, rkps 101, k. 126 r–132 r; zob. też: wzmianki o nadaniach odpustów klaryskom Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 46, s. 298–303, 305
- 1418.**
- 1. —
 - 2. —
 - 3. —
 - 4. Wykaz odpustów nadanych doborziejom braci mniejszych
 - Innocenty VIII — rodzice, braci i siostr zakonnych odpusty równe temu, jakie posiadali zakonnicy
 - Urban V — odpust stacji rzymskich po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojciec nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* w intencji papieża, pokoju Kościoła powszechnego w dniach, w które zyskiwano odpust stacji rzymskich
 - Sykstus IV — bractwa zakonne, odpust zupełny na łożu śmierci
 - Marcin IV — prokuratorzy zakonni, pracujący w sprawach, kiedy bronią posiadłości zakonnych, odpust 100 lat
 - Aleksander VI — prokuratorzy — odpusty i przywileje, jakie posiadali zakonnicy
 - Innocenty IV — bracia augustianie — 3 dni w Wielkim Tygodniu prawo do spowiadania, wsparcie, odpust zupełny; nawiedzenie kościołów w święta: soboty, święta Maryjne, Jan Chrzciciel, Piotr, Paweł, wszyscy pozostali apostołowie i ewangeliści, Augustyn, Wszystkich Świętych, oktawy wymienionych święt, poświęcenie kościołów, odpust 1000 lat, 1000 kwadragen
 - Jan XXII — poświęcenie kościołów braci mniejszych, odpust 10 lat, 50 dni
 - Sykstus IV — bracia mniejsi — nadanie wszystkich odpustów, jakie posiadają mendykanci, odpust również dla dobrodziejów
 - 5. —
 - 6. —
 - 7. —
 - 8. —

9. Bibl. Kórnicka, rks 101, k. 132 r–133 r

1419.

1. 1503–1525
2. Jan Konarski bp krakowski
3. —
4. Potwierdzenie nadania odpustów kościołowi pw. św. Jana w Skotnikach, nadanie kardynałów i biskupów rzymskich
5. Jan, święta Maryjne, Jan Chrzyciel
6. —
7. —
8. Dokument zniszczony bez drugiej części; prośba o potwierdzenie nadania przez Wojciecha plebana w Skotnikach
9. Wiśniewski, Sandomierz, s. 80–81

1420.

1. 1503–1526
2. Jan bp laodycejski, sufragan krakowski
3. —
4. Bractwo szewców przy kolegiacie NMP w Tarnowie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 29 IX 1499 r.
9. MOT, MTH nr 10; Kat. dok. MOT, nr 20, s. 13–14

1421.

1. 1503, 11 czerwca
2. Michał z Raciąży bp margaryteński
3. —
4. Poświęcenie kaplicy NMP w kościele NMP w Gdańsku
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. P. Czapplewski, *Tytularny episkopat w Polsce średniowiecznej*, Poznań 1915, s. 151

1422.

1. 1504, 20 kwietnia
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Zatwierdzenie odpustów przez Juliusza II zakonowi karmelitów, w tym bulli Syk-

stusa IV, która potwierdzała wszystkie poprzednie nadania

- Sykstus IV dnia 3 IV 1477 r. zatwierdził poprzednie nadania:
- Leon IV — nawiedzenie kościołów karmelitów w święta Narodzenia Pańskiego, Wielkanocy, Piotra i Pawła, Zielone Świątki, Wniebowzięcia NMP, Narodzenia NMP, Zwiastowania NMP, Oczyszczenia NMP, św. Michała Archanioła, Wszystkich Świętych, obydwu święta Krzyża Świętego, Narodzenia św. Jana Chrzyciela, męczenników Fabiana i Sebastiana, Wielki Piątek, oktawy wymienionych świąt, wsparcie, jałmużna, nadał odpust 7 lat, 12 kwadragen
- Hadrian II, Stefan V, Sergiusz III, Jan X, Jan XI, Sergiusz V, Innocenty IV — nawiedzenie kościołów karmelitańskich w wyżej wymienione święta i ich oktawy, wsparcie, zapisy testamentowe na rzecz zakonu, zyskują odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
- Klemens III, Aleksander II, Grzegorz V, Grzegorz VII — w wyżej wymienione święta udzieliли identycznych nadań
- Klemens IV — nawiedzenie kościołów karmelitańskich 4 razy w roku w 4 święta Maryjne nadawał odpust 30 lat, 30 kwadragen
- Innocenty IV, Grzegorz VIII — nawiedzenie kościołów karmelitańskich każdego dnia wraz z odmówieniem *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario* zarówno za żywych jak i za zmarłych nadawali odpust 40 dni
- Honoriusz III, Mikołaj IV — za udzielenie wsparcia nadawali odpust zupełny
- Honoriusz IV — za nawiedzenie kościołów karmelitańskich w święto vocabulorum (?), Wielki Piątek, Krzyża Świętego, Narodzenia NMP, Zwiastowania NMP, Oczyszczenia NMP, Wniebowzięcia NMP i udzielenie im wsparcia nadawał odpust 40 lat, 40 kwadragen
- Benedykt X — za nawiedzenie kościołów karmelitańskich 3 razy w tygodniu w okresie postu 40-dniowego, w poniedziałek, środe, piątek, w soboty, niedziele, nadawał odpust 40 lat, 40 kwadragen oraz odpuszczenie siódmej części kar

- pokutnych za wszystkie grzechy; ponadto papież podwoił nadania odpustów swoich poprzedników
- Jan XXII — zatwierdził wszystkie nadania poprzedników, nadał 40 lat i 40 kwadragen za nawiedzenie kościołów karmelitańskich w każde z 4 świąt Maryjnych, mianowicie w Narodzenie, Zwiastowanie, Oczyszczenie, Wniebowzięcie
 - Urban V — zatwierdził wszystkie nadania poprzedników, nadał w święto Zwiastowania NMP 7 lat i 12 kwadragen
 - Mikołaj V — zatwierdził i podwoił wszystkie nadania poprzedników oraz dodał 7 lat i 7 kwadragen
 - Sykstus IV — jeszcze raz zatwierdził wszystkie nadania odpustów, jakie zyskali karmelici oraz za nawiedzenie wszystkich kościołów karmelitów w następujące święta: Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca, po udzieleniu wsparcia oraz przez 7 dni następujących po wymienionych świętach, w dniu poświęcenia kościoła nadał odpust 30 lat i 30 kwadragen
 - Juliusz II — Poczęcie NMP, Ofiarowanie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP w miesiącu sierpniu, Matki Boskiej Śnieżnej, od pierwszych niesporów aż do drugich, i przez 7 dni następujących po tych świętach, wsparcie nadaje 40 lat, 40 kwadragen
5. —
 6. —
 7. —
 8. Papież Sykstus IV wyraził zgodę na transumpt bulli dla karmelitów, w Archiwum oo. Karmelitów na Piasku zachował się transumpt tego dokumentu dokonany przez biskupa krakowskiego Jana Konarskiego dnia 5 VI 1510 r.
 9. AKK, dok. perg. 9; B. Carm, I, nr 23, s. 346–349; nr 3, s. 428–429
2. Erazm Ciołek, bp płocki
 3. Kraków
 4. Zatwierdzenie ustanowionego przez plebana Stanisława z Lipowca bractwa przy kościele parafialnym w Ciecchocinie
 5. —
 6. Msze brackie, wsparcie
 7. 40 dni
 8. Bogato zdobiony inicjał i incipit; dopiski Andrzeja abp. gnieźnieńskiego z 20 VIII 1504 r., Jana Konarskiego bp. krakowskiego z 19 VIII 1504 r.
 9. ADW, dok. perg. 392; Librowski inw. realny t. I, nr 392, s. 213; MHDW, XXV, nr 359, s. 42

1424.

1. 1504, 19 sierpnia
2. Jan Konarski, bp krakowski
3. Kraków
4. Bractwo w Ciecchocinie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 19 VIII 1504 r.
9. ADW, dok. perg. 392; Librowski inw. realny t. I, nr 392, s. 213

1425.

1. 1504, 20 sierpnia
2. Andrzej Boryszewski, abp gnieźnieński
3. Kraków
4. Bractwo w Ciecchocinie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 60 dni
8. Dopisek na dokumencie z 19 VIII 1504 r.
9. ADW, dok. perg. 392; Librowski inw. realny t. I, nr 392, s. 213

1426.

1. 1504, 30 października
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Ołtarz pw. św. Jana Jałmużnika w kościele augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. Hilary, Onufry, Szymon Słupnik, Maria Egipcjanka, od pierwszych niesporów aż do drugich

1423.

1. 1504, 19 sierpnia

6. Udział w nabożeństwie, odmówienie Modlitwy Pańskiej, Symbolu Apostolskiego, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny incipit, brak inicjału; stan zachowania uniemożliwia odczytanie dalszego nadania bp. Andrzeja; przebite narożniki dokumentu
9. APKr, dok. perg. 391; APKr, Aug. 232, s. 2–3; KDM V,teczka X, odpis nr 50; K. Secomska, *Ołtarz św. Jana Jałmużnika*, „Studia Renesansowe”, 1964, t. IV, aneks, nr I, s. 320; eadem, *Krakowska Legenda św. Jana Jałmużnika. Problemy stylu i warsztatu*, „Folia historiae atrium”, 1991, t. XXVII, s. 73; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 391, s. 107

1427.

1. 1504, 15 listopada
2. Jan Steyner, Jakub de Prussia mistrz i przełożony szpitala Świętego Ducha Cotbus
3. Toruń
4. Przyjęcie do bractwa Świętego Ducha w Rzymie, za zgodą papieża Juliusza II, za udzielenie jałmużny. Nadanie przywilejów przysługujących konfratrom, w tym odpuszczenie wszystkich grzechów na łożu śmierci, wszystkich odpustów nadanych przez papieży duchakom, odpusty stacji rzymskich, poświęcenia bazylik rzymskich, pielgrzymek do Ziemi Świętej zarówno dla żywych, jak i po śmierci. Juliusz papież zatwierdził wszystkie odpusty nadane przez jego poprzedników począwszy od założyciela zakonu Ducha Świętego Innocentym III, przywileje dla dobrodziejów zakonu, prawo wyboru spowiednika, który miał prawo rozgrzeszania z wszystkich grzechów, papież Bonifacy VIII nadał wszystkim dobrodziejom zakonu odpust zupełny, Urban V prawo wyboru spowiednika dobrodziejom, rozgrzeszanie z rezerwatów, wszystkim konfratrom nadał odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), Klemens V podobne odpusty nadał, Eugeniusz IV wszystkim konfratrom prawo wyboru spowiednika, który na łożu śmierci odpuści wszystkie grzechy, raz w życiu rozgrzeszenie z rezerwatów, Celestyn V w Trzech Króli i przez oktawę świę-

ta 100 tys. lat odpustu; Celestyn VI (?) na święto Narodzenia NMP i przez jego oktawę udzielił 30 tys. lat odpustu, Klemens VI na święto Zielonych Świątek i przez jego oktawę 8 tys. lat odpustu i tyleż kwadragen oraz odpust zupełny; Bonifacy nadał przywilej dobrodziejom udziału w stacjach rzymskich, poświęcenia bazylik rzymskich, pielgrzymek do Ziemi Świętej zarówno żywym, jak i zmarłym dobrodziejom, katolikom udzielającym wsparcia wedle swych możliwości za każdym razem, odpust zupełny, ponadto dobrodziejowie konfraterni, którzy biorą udział we mszach, uczestniczą we wszystkich łaskach, Sykstus IV zatwierdził wszystkie nadania zakonowi Ducha Świętego oraz nadał odpust zupełny, odpust wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*) konfratrom; odnośnie nadań odpustów dla zakonu duchaków zob. też bullę Sykstusa IV z 1477 r. *De origine, progressu*, s. 139

5. —
6. Wsparcie, jałmużna
7. —
8. —
9. ADP, *Diplomata et epistolae*, Klasztor Benedyktynów w Toruniu, dok. perg. 14; UB Culm., II, nr 766, s. 621–623; KBT, s. 14

1428.

1. 1504, 3 grudnia
2. Jan bp laodycejski, sufragan krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. św. Mikołaja poza murami Krakowa
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowzięcie NMP, Mikołaj, poświęcenie kościoła, środy
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny incipit; przedziurawione narożniki
9. Arch. UJ, dok. perg. 286; CDUJ, III, nr 307, s. 227–228; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 135

1429.

1. 1505
2. Juliusz II
3. —

4. Jubileusz, ofiary przeznaczone na remont katedry poznańskiej, budowę nowej wieży i muru obronnego
5. —
6. —
7. —
8. —
9. *Zapiski hist. 1410–1530*, nr 76, s. 168; zob. też: fragment dokumentu pergaminowego w sprawie odpustów jubileuszowych w diecezji poznańskiej BJ, dok. perg. 603

1430.

1. 1505
2. Maciej bp przemyski
3. —
4. Kościół parafialny pw. Trójcy Świętej w Krośnie
5. Czwartego i piątego [ubytek w pergaminie]... kwietnia, maja, czerwca udział w procesji z Najświętszym Sakramentem ku czci NMP, nawiedzenie kościoła w jego poświęcenie, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie bractwa, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie kardynałów z 24 XII 1499 r.
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 651

1431.

1. 1505
2. 13 kardynałów
3. —
4. Kaplica pw. Krzyża Świętego poza miastem Miechowem
5. Zwiastowanie NMP, poniedziałek po święcie Zmartwychwstania Pańskiego, Zielone Świątki, Znalezienie Krzyża Świętego, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni
8. —
9. *Miechovia*, s. 573

1432.

1. 1505, 10 stycznia
2. Jan Lubrański bp poznański
3. —

4. Konfraternia w Kościanie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 20 X 1453 r.
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 44

1433.

1. 1505, 27 maja
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Stanisława na Skałce na Kazimierzu
5. Piątek procesja na Skałkę, oktawa 7 V, 27 IX w Translację relikwii św. Stanisława, Erazm, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 1 rok, 1 kwadragena za udział w piątkowej procesji, inne święta 20 lat i 20 kwadragen
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. Archiwum oo. Paulinów w Krakowie na Skałce, dokument nr 20; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 133, s. 303–304

1434.

1. 1505, 27 maja
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kościół NMP w Płocku
5. Święta Pańskie, NMP, Wniebowzięcie NMP, Zygmunt, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła
7. 50 lat, 50 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 193 v–194 r; VMPL, II, nr 330, s. 305–306; Kopiarz Ciołek, nr 107, s. 109

1435.

1. 1505, 27 maja
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Ołtarz pw. św. Erazma w katedrze płockiej
5. Erazm, Jan Jałmużnik, Apolonia, Katarzyna, poświęcenie ołtarza, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie altarii
7. 20 lat, 20 kwadragen
8. —

9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 194 r-v; VMPL, II, nr 331, s. 306; Kopiarz Ciołek, nr 108, s. 109

1436.

1. 1505, 27 maja
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Mateusza w Pułtusk
5. Zmartwychwstanie Pańskie, Zwiastowanie NMP, Mateusz Apostoł, Mateusz Ewangelista, Elżbieta, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła
7. 20 lat, 20 kwadragen
8. Ozdobny inicjał
9. Ossolineum Wrocław, dok. perg. 2225; ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 195 r-v; VMPL, II, nr 332, s. 306–307; Kopiarz Ciołek, nr 109, s. 109; Kat. Ossolineum Fastnacht, nr 380, s. 33

1437.

1. 1505, 27 maja
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kaplica pw. Krzyża Świętego w Pułtusk
5. Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, niedziela w oktawie Bożego Ciała, Wielki Piątek, poświęcenia kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 195 r–196 v; Biblioteka PAU i PAN, rkps 7116, k. 22 v–23 v; VMPL, II, nr 333, s. 307; Kopiarz Ciołek, nr 110, s. 109

1438.

1. 1505, 27 maja
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kaplica NMP w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Warszawie
5. Zwiastowanie, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Anna, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 5 lat, 5 kwadragen

8. —

9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 197 v–198 r; VMPL, II, nr 334, s. 307–308; Kopiarz Ciołek, nr 113, s. 109

1439.

1. 1505, 27 maja
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kościół paulinów pw. św. Stanisława poza murami Krakowa [Skalka]
5. Piątkowe procesje z kościołów katedry, kolegiat i kościołów parafialnych, procesja 27 września, kiedy obchodzona jest translacja relikwii, Erazm, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie kościoła
7. 20 lat, 20 kwadragen
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 183 r; VMPL, II, nr 335, s. 308; Kopiarz Ciołek, nr 96, s. 105

1440.

1. 1505, 3 czerwca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Jana Jałmużnika w kościele augustianów pw. św. Katarzyny na Kazimierzu
5. Jan Jałmużnik, Katarzyna, poświęcenie kaplicy, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. APKr, Aug. 232, s. 1; ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 197 r-v; KDM, V, teczka T, odpis nr 107; VMPL, II, nr 344, s. 315; Kopiarz Ciołek, nr 112, s. 109

1441.

1. 1505, 3 czerwca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kościół pw. św. Anny w Krakowie
5. Anna od pierwszych niesporów aż do drugich, wtorki w miesiącu marcu
6. Wsparcie kościoła
7. 50 lat, 50 kwadragen, wtorek w marcu 3 lata, 3 kwadrageny

8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 r, 196 r–197 r; VMPL, II, nr 345, s. 315–316; Kopiarz Ciołek, nr 111, s. 109; zob. też: *Miracula s. Iohannis Cantii*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. VI, Kraków 1898, s. 486

1442.

1. 1505, 25 czerwca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kaplica szpitala [dla biednych scholarów, chorych kapłanów] pw. św. Gertrudy w Poznaniu
5. Gertruda, Elżbieta wdowa, Michał Archanioł, Stanisław męczennik, Narodzenie św. Jana Chrzciciela, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Ehrenberg, nr 14, s. 44–45

1443.

1. 1505, 25 czerwca
2. Juliusz II
3. —
4. Erazm Ciołek, prawo posiadania ołtarza przenośnego
5. Przywilej wybrania dwóch, trzech ołtarzy w okresie postu 40-dniowego, inne dni w ciągu roku odpust stacji rzymskich
6. —
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. Kopiarz Ciołek, nr 98, s. 105–106

1444.

1. 1505, 15 lipca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Idziego w Modrze
5. Idzi, Marcin, Mikołaj, Aleksy, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —

9. Ehrenberg, nr 15, s. 46–47; *Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. K. Górską-Gołaska, T. Jurek, J. Luciński, G. Rutkowska, I. Skierska, red. A. Gąsiorowski, cz. III z. 1 Ł-Myszkowo, Poznań 1993, s. 183

1445.

1. 1505, 30 sierpnia
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Polska, Dania, Inflanty, Norwegia, Szwecja, Litwa
5. —
6. Dla wiernych, którzy złożą ofiarę pieniężną w wysokości $\frac{1}{4}$ tego, co wydaliby na pielgrzymkę do Rzymu, aby uzyskać odpust jubileuszowy, z przeznaczeniem na wyprawę króla Aleksandra przeciwko Turkom
7. Odpust jubileuszowy
8. Ozdobny incipit i inicjał
9. Biblioteka ks. Czartoryskich, dok. perg. 685; ASV, Arm. 32, t. 21, k. 4 v, 171 v–173 v; AGAD, rkps BOZ sygn. 30, nr 57, s. 25, nr 101, s. 50; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8475, s. 112; VMPL, II, nr 352, s. 320–322; *Liv-, est- und kurländisches Urkundenbuch*, bd 2 zweite Abteilung 1501–1505, hrsg. L. Arbusow, Riga-Moskau 1905, nr 806, s. 624; Raynaldus, XI, nr 35, s. 468–469; Kopiarz Ciołek, nr 82, s. 102; Kat. dok. Czartoryscy, cz. I, nr 748, s. 326–327; *Inventarium Privilegiorum*, s. 7

1446.

1. 1505, 17 września (?)
2. Fryderyk Jagiellończyk, kardynał, abp gnieźnieński
3. Kunow
4. Erygowanie bractwo ubogich w Koprzywnicy
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 100 dni
8. —
9. KDM, V, teczka T, odpis nr 112

1447.

1. 1505, 14 listopada
2. Juliusz II

3. Rzym
4. Bracia i siostry zakonu braci kaznodziejów
5. Nawiedzenie 5 ołtarzy bądź jednego ołtarza 5 razy; odmówienie 5 psalmów w intencji Kościoła powszechnego, 5 razy *Ojciec nasz*
6. —
7. Odpust stacji rzymskich
8. —
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 260

1448.

1. 1505, grudzień
2. Maciej bp przemyski
3. Przemysł
4. Cech szewski w Przemysłu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni odpustu
8. Dopisek na dokumencie z dnia 6 VI 1437 r.; pergamin bardzo zniszczony, stan pozwala na odczytanie jedynie jednego nadania na płice Jana abp lwowskiego
9. APPr, sygn. 4 d; AGZ, VI, nr 18, s. 27; Krochmal, Akta m. Przemysła, s. 54; Kat. Arch. M. Przemysła, nr 4, s. 4

1449.

1. 1506?
2. Juliusz II
3. —
4. Poddani króla Zygmunta I, którzy wezmą udział w wyprawie przeciwko heretyckim i schizmatyckim Rusinom
5. —
6. Udział osobisty, wsparcie wyprawy
7. Odpust zupełny
8. Informacje o drukowanej bulli odpustowej pochodzą z katalogu, odpust ten miał zostać wystawiony na prośbę króla Zygmunta, który w tym roku pokonał Rusinów pod wodzą cara Bazylego (sic!)
9. *Manuscripts, Incunables, Woodcut Books and Books from Early Presses. Selected from the Stock of Maggs Bros*, London 1920, nr 1384, s. 355

1450.

1. 1506, 22 marca
2. Maciej Drzewicki bp przemyski
3. —

4. Kościół kanoników regularnych w Kraśniku, poświęcenie altarii Wniebowzięcia NMP w Kraśniku, św. Pawła, Augustyna, Stanisława, Wszystkich Świętych
5. Poświęcenie ołtarza
6. —
7. 1 rok (dzień poświęcenia i jego oktawa). 40 dni (rocznica konsekracji)
8. Dokument odpustowy znajdował się w puszcze w mencie w kościele obok relikwiarza; za przekazanie zdjęcia relikwiarza oraz dokumentu składał wyrazy podziękowania dr Ewie Zielińskiej i mgr Dominkowi Szulcowi z Instytutu Historii UMCS
9. Pracownia archeologiczna Stanisława Gołuba w Chełmnie; dokument będzie ekspozycyjny w Muzeum Kościoła i Klasztoru Kanoników Regularnych w Kraśniku

1451.

1. 1506, 20 kwietnia
2. Jan Konarski, bp krakowski
3. Kraków
4. Kościoły eremitów
5. —
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dokument zawiera transumpt Konrada opata klasztoru cystersów w Fontissalutis między innymi dokumentu odpustowego papieża Innocentego IV z dnia 26 IV 1244 r. W dokumencie tym papież nadaje 1000 dni odpustu i 1000 kwadragen wiernym nawiedzającym kościoły augustiańskie w Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, dzień od 9 niedzieli przed Wielkanocą aż do Niedzieli Palmowej, środy, czwartki i piątek Wielkiego Tygodnia, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, św. Piotra i Pawła, w święta apostołów i ewangelistów, wszystkie święta św. Augustyna, poświęcenia kościoła, Wszystkich Świętych, oktawy świąt: Narodzenia Pańskiego, Obrzezania, Trzech Króli, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia, Zielone Świątki, Narodzenia NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenia św. Jana Chrzciciela, św. Piotra i Pawła, wsparcie

kościół. Odpust w święta i oktawy oraz dni od 9 niedzieli przed Wielkanocą aż do Niedzieli Palmowej papież nadaje odpust 1000 lat i 1000 kwadragen. Wydawca zaznaczył, że uważa dokument za fałszywy ze względu na zbyt dużą liczbę lat i kwadragen odpustu, wg wydawcy przed 1256 maksymalną wartością odpustu były 2 lata i 80 dni [2 kwadrageny], święta św. Augustyna w 1244 r. nie istniały. *Bullarium Ordinis Eremitarum S. Augustini Periodu Formationis 1187–1256*, wyd. B. Van Lujik OSA, Wurzburg 1964, nr 47, s. 43–45. Dokument wydany również Bull. Aug., nr 3, s. 165–166.

9. APKr, Aug, 6; Kolak, Augustianie, dok. perg. 6, s. 52–53; regest dokumentu Innocentego IV z 25 IV 1244 roku Potthast, II, nr 11355, s. 965

1452.

1. 1506, 17 lipca
2. Jan bp krakowski
3. Hża
4. Założenie bractwa literackiego w Radomiu
5. —
6. —
7. —
8. —
9. KDM, V, teczka T, odpis nr 29; J. Wiśniewski, *Dekanat kozienicki*, Radom 1913, s. 151

1453.

1. 1507, [data taka jak na dokumencie umieszczonym w rękopisie powyżej, po 2 stycznia]
2. Jan bp Simbaliensis, wikariusz generalny bp. warmińskiego Łukasza
3. —
4. Kaplica pw. św. Anny w kościele parafialnym w Elblągu
5. —
6. Nawiedzenie relikwii Krzyża Pańskiego, odmówienie przed nimi w pozycji klęczącej modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* na cześć 5 ran Jezusa; odmówienie w kaplicy przed ołtarzem św. Anny modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, udział we mszy we wtorek ku czci św. Anny, wsparcie

7. 40 dni
8. —
9. APG, 492/786, s. 59

1454.

1. 1507, 2 lutego
2. Andrzej abp gnieźnieński, prymas, Bernard abp lwowski, Jan bp krakowski, Wincenty bp wrocławski, Jan bp poznański, Erazm bp płocki, Maciej bp przemyski, Mikołaj bp chełmiński, Jan bp laodycejski sufragan krakowski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie statutu bractwa krawców, rzeźników i szewców przy kościele parafialnym pw. św. Jakuba Apostoła w Tuchowie, wraz z nadaniem odpustu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. MNK, dok. perg. 58; Kat. dok. MNK, nr 58, s. 24

1455.

1. 1507, 10 marca
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Korzennej
5. Wniebowzięcie NMP, Stanisław [jesień], poświęcenia kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Zawiera dalsze nadanie Andrzeja abp. gnieźnieńskiego, Wojciecha sufragana poznańskiego
9. AKMK, AV 5, s. 27; ibidem, AV Cap. 24, s. 30–31

1456.

1. 1507, 10 marca
2. Andrzej abp gnieźnieński, Bernard abp lwowski, Jan bp poznański, Wincenty bp wrocławski, Erazm bp płocki, Mateusz bp przemyski, Mikołaj bp chełmiński, Jan bp laodycejski sufragan krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Korzennej

5. Wniebowzięcie NMP, Stanisław [jesień], poświęcenia kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Zapewne stanowił dopisek na dokumencie wydanym przez Jana bp. krakowskiego 10 III 1510 r.
9. AKMK, AV 5, s. 28; ibidem, AV Cap. 24, s. 31

1457.

1. 1507, 10 marca
2. Wojciech sufragan poznański
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Korzennej
5. Wniebowzięcie NMP, Stanisław [jesień], poświęcenia kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Zapewne stanowił dopisek na dokumencie wydanym przez Jana bp. krakowskiego 10 III 1510 r.
9. AKMK, AV 5, s. 28

1458.

1. 1507, 25 czerwca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Zatwierdzenie wszystkich odpustów nadanych augustianom przez papieża, wraz z nadaniem dalszego odpustu
5. Augustyn, Mikołaj z Tolentino, Monika, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 100 lat, 100 kwadragen
8. —
9. Bull. Aug., nr 2, s. 204–207

1459.

1. 1507, 4 lipca
2. Michał bp margaryteński, sufragan i kanonik płocki
3. —
4. Kaplica pw. św. Barbary nieopodal Torunia [w obrębie zasięgu parafii w Toruniu] [obecnie Barbarka w obrębie Torunia, Bormol]

5. Barbara, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, poświęcenie kaplicy od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 15 XI 1475 r.
9. APT, Kościół NMP w Toruniu [kaplica św. Barbary], nr 1; UB Culm., II, nr 711, s. 575–577

1460.

1. 1507, 4 listopada
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Polska, Węgry
5. Bulla odpustowa na budowę bazyliki św. Piotra z dnia 12 II 1507 r.
6. —
7. —
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 v, 200 v–205 r; Biblioteka PAU i PAN, Teki rzymskie, rkps 8475, s. 167; Kopiarz Ciołek, nr 115, s. 110

1461.

1. 1508, 14 lutego
2. Bernard abp lwowski
3. Melsztyn
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Patroni kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr, Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stephanus, Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Waclaw, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gawęł, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Łucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych święt, niedziele, dni świąteczne
6. Udział we mszy, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, modlitwy w intencji biskupa
7. 60 dni

8. Dopisek na marginesie transumptu Jana z Rzeszowa z dnia 14 III 1480 nadania biskupów z dnia 31 I 1363 r.
9. APKr, oddz. I, AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 88–91

1462.

1. 1508, 17 maja
2. Wincenty bp wrocławski
3. Parkany
4. Kościół cystersów pw. Trójcy Świętej, Jana Chrzyciela Mikołaja Wyznawcy, Wszystkich Świętych w Byszewie, zatwierdzenie odpustów nadanych przez bp mołdawskiego wraz z nadaniem kolejnych
5. Święta, które wymienił bp mołdawski
6. —
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał, dopisek bp. Mikołaja sufragana gnieźnieńskiego z 19 III 1512 r., Wojciecha sufragana poznańskiego z 29 VIII 1508 r.
9. ADP, Diplomata et epistolae, Klasztor Cystersów w Koronowie, dok. perg. 5; ibidem, Monastica — Klasztor Cystersów w Koronowie, rkps 2, k. 23 r, 100 r-v

1463.

1. 1508, 29 sierpnia
2. Wojciech bp sufragan poznański
3. Koronowo
4. Kościół cystersów pw. Trójcy Świętej, Jana Chrzyciela, Mikołaja Wyznawcy, Wszystkich Świętych w Byszewie
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 17 V 1508 r.
9. ADP, Diplomata et epistolae, Klasztor Cystersów w Koronowie, dok. perg. 5; ibidem, Monastica — Klasztor Cystersów w Koronowie, rkps 2, k. 23 r, 100 v

1464.

1. 1508, 26 września
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Polecenie głoszenia jubileuszu w Polsce, $\frac{1}{3}$ środków zebranych miały zostać prze-

znaczone na walkę z niewiernymi zagrażającymi Polsce

5. —
6. —
7. Odpust jubileuszowy, odpust zupełny
8. —
9. ASV, Arm. 32, t. 21, k. 5 v, 205 r-v

1465.

1. 1509, 11 lutego
2. Mikołaj bp chełmiński
3. Lubawa
4. Katedra w Chełmży, ustanowienie mszy i godzinek ku czci NMP
5. —
6. Udział w nabożeństwie
7. 40 dni
8. —
9. UB Culm., II, nr 778, s. 642–643

1466.

1. 1509, 1 czerwca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Nadanie franciszkanom wszystkich odpustów udzielonych dominikanom, oblatom, rodzicom braci kaznodziejów, krewnym, prokuratorom, dobrodziejom, sługom i osobom z kręgu zakonu dominikanów; nadanie odpustów związanych ze świętami odnoszące się zarówno do zakonników, jak i święt całego zgromadzenia, odpusty związane ze świętami św. Dominika, Piotra męczennika, Tomasza z Akwinu, Katarzyny ze Sieny; odpusty związane ze świętymi zakonu braci mniejszych — św. Franciszkiem, Antonim, Ludwikiem, Bernardem, Bonawenturą, 5 braćmi męczennikami, Klara, zostały udzielone pozostałym zakonom mendykanckim
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol.541–542

1467.

1. 1510
2. Juliusz II
3. —
4. Jubileusz w Polsce

5. —
6. —
7. —
8. —
9. Bielski, Kronika, k. 408 r; zob. Kantak, Bernardyni, s. 146–147; K. Kantak, J. Szablowski, J. Żarnecki, *Kościół i klasztor OO. Bernardynów w Krakowie*, Kraków 1938, s. 25; Biblioteka PAU i PAN, rkps 5153, k. 381

1468.

1. 1510, styczeń
2. Sykstus kardynał
3. —
4. —
5. —
6. —
7. —
8. Transumpt bulli Juliusza II w sprawie odpustów, pergamin wyblakły uniemożliwia odczytanie, 11 IV 1510 r. dokument został ogłoszony w diecezji krakowskiej, dopisek poniżej treści dokumentu
9. Ossolineum Wrocław, dok. perg. 42; Kat. Ossolineum Fastnacht, I, nr 14, s. 6

1469.

1. 1510, 4 czerwca
2. Andrzej de Valle, kardynał
3. Rzym
4. Bractwo NMP przy kościele pw. św. Krzyża we Lwowie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Kantak, Franciszkanie, nr 66, s. 386

1470.

1. 1510, 7 czerwca
2. Oliverius bp Ostii, kardynałowie
3. Rzym
4. Kościół NMP w Krośnie
5. —
6. —
7. 100 dni
8. —
9. Kantak, Franciszkanie, nr 67, s. 386

1471.

1. 1510, 10 czerwca
2. Maciej bp przemyski
3. Zatwierdzenie statutów bractwa łańcuckiego
4. —
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Ulanowski, Przemysł, s. 430–433

1472.

1. 1510, 13 czerwca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Zatwierdzenie przez Juliusza II bulli papieża Sykstusa IV nadającej odpust za nawiedzenie kościołów karmelitów w każde święto Maryjne i inne święta
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AKK, rkps 661, s. 49

1473.

1. 1510, 6 lipca
2. Wojciech Radziwiłł, bp wileński
3. Dąbrowno
4. Bractwo kapłanów i świeckich w diecezji wileńskiej
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Reg. Wilno, reg. nr 25, s. 254

1474.

1. 1510, 13 września
2. Wojciech bp sufragan poznański
3. —
4. Konfraternia w Kościanie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 20 października 1453 r.
9. AAP, Kapituła Metropolitalna, D 44

1475.

1. 1510, 5 listopada
2. Jan bp krakowski
3. Bodzętyn
4. Zatwierdzenie statutów bractwa przy kościele w Bodzętynie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. BWSDS, rkps G 1034, nr 6 [nr 116]; J. Wiśniewski, *Dekanat ilżecki*, Radom 1909–1911, s. 15–16

1476.

1. 1511, 13 lutego
2. Jan abp gnieźnieński, prymas
3. Piotrków
4. Bractwo pw. św. Anny w Skrzynnie — kościół parafialny pw. św. Szczepana pierwszego męczennika
5. —
6. Wspomożenie bractwa, msze brackie, zapisy testamentowe na rzecz bractwa
7. 40 dni
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit, na zakładce nadanie dalszego odpustu
9. MNK, dok. perg. 68; J. Wiśniewski, *Dekanat Opoczyński*, Radom 1913, s. 100–101; Kat. dok. MNK, nr 68, s. 28

1477.

1. 1511, 13 lutego–1513, 4 listopada
2. Maciej bp przemyski
3. —
4. Bractwo pw. św. Anny w Skrzynnie
5. Wielkanoc
6. —
7. 40 dni; 50 dni — wg Wiśniewskiego
8. Dopisek na dokumencie z dnia 13 II 1513 r. bez podania daty i miejsca
9. MNK, dok. perg. 68; J. Wiśniewski, *Dekanat Opoczyński*, Radom 1913, s. 100–101; Kat. dok. MNK, nr 68, s. 28

1478.

1. 1511, 22 kwietnia
2. Bernard abp lwowski
3. Lwów
4. Kościół dominikanów pw. Bożego Ciała we Lwowie. Przywilej wydany dla domi-

nikanów, aby wierni udzielali wsparcia po zniszczeniach spowodowanych przez pożar

5. —
6. Wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. APPDK, dok. perg. Lw. 038; ibidem, rkps Lw 1, s. 114; ibidem, rkps Lw 2, k. 32 r

1479.

1. 1511, 22 maja
2. Rafał z Proszowic, subdelegat Franciszka Zeno z Mediolanu, na podstawie przywilejów Juliusza II z 1510 r.
3. Kraków
4. Prawo do wyboru spowiednika posiadającego przywilej rozgrzeszania wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), rezerwy zastrzeżone dla stolicy apostołskiej, odpust zupełny
5. —
6. Wsparcie budowy bazyliki św. Piotra w Rzymie
7. Odpust zupełny
8. Druk
9. APBK, dok. perg. 13; H. E. Wyczawski, *Katalog APBK. Część I dokumenty*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1961, t. 3, nr 13, s. 44

1480.

1. 1511, 22 czerwca
2. Jan Łaski, abp gnieźnieński
3. Oliwa
4. Kościół cystersów w Oliwie
5. Święta Maryjne
6. Odmówienie Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. —
9. ADW, kopiarz nr 5, k. 400 v; kopiarz nr 6, k. 135 v–136 r; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiarzach*, t. 5 Kopiarz ogólny wykonany w drugiej połowie XVI wieku, Włocławek 2000, nr 368, s. 105; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiarzach*, t. 6

Kopiarusz ogólny, wykonany w trzecim ćwierćwieczu XVI wieku, Włocławek 2000, nr 325, s. 98

1481.

1. 1511, 21 listopada
2. Maciej bp przemyski
3. —
4. Statuty synodalne
5. Oktawa Wszystkich Świętych
6. —
7. —
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VIII: *Synody diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego i ich statuty*, Wrocław 1955, s. 143–144; *Analecta ad historiam iuris canonici in dioecesi Premisliensi*, ed. B. Ulanowski, „Archiwum Komisji Historycznej”, t. V, Kraków 1889, s. 378

1482.

1. 1511, 21 listopada
2. Maciej bp przemyski
3. —
4. Statuty synodalne
5. Jan Jałmużnik (podniesienie święta do rytu podwójnego)
6. —
7. —
8. —
9. J. Sawicki, *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VIII: *Synody diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego i ich statuty*, Wrocław 1955, s. 144; *Analecta ad historiam iuris canonici in dioecesi Premisliensi*, ed. B. Ulanowski, „Archiwum Komisji Historycznej”, t. V, Kraków 1889, s. 378–379

1483.

1. 1511, 24 listopada
2. Maciej bp przemyski
3. Przemysł
4. Cech szewski w Przemysłu
5. —
6. Msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Potwierdzenie nadań odpustów z dnia 6 VI 1437 r.

9. AGZ, VI, nr 18, s. 28–29; Krochmal, Akta m. Przemysła, s. 54; Kat. Arch. M. Przemysła, nr 4, s. 4

1484.

1. 1511, 20 grudnia
2. Maciej bp przemyski
3. Przemysł
4. Zatwierdzenie statutów bractwa literatów w Samborze
5. —
6. —
7. 40 dni
8. —
9. *Materiały do historii miasta Sambora 1390–1795*, wyd. A. Dörflerówna, Lwów 1936, nr 41, s. 43

1485.

1. 1512
2. —
3. —
4. Wzmianka o jubileuszu w Polsce nadanym przez papieża
5. —
6. —
7. —
8. —
9. BR, rkps 112, k. 19 r

1486.

1. 1512
2. —
3. Łowicz
4. Bractwo literackie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AAW, 974/sygn. A.X.3.64, s. 16–17

1487.

1. 1512, 21 marca
2. Mikołaj bp natureński, sufragan gnieźnieński
3. Koronowo
4. Kościół cystersów pw. Trójcy Świętej, Jana Chrzciciela, Mikołaja Wyznawcy, Wszystkich Świętych w Byszewie

5. Prócz święt wymienionych przez bp. mōldawskiego dodaje święto Katarzyny, Anny, Barbary
6. —
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 17 V 1508 r.
9. ADP, *Diplomata et epistolae*, Klasztor Cystersów w Koronowie, dok. perg. 5; ibidem, *Monastica* — Klasztor Cystersów w Koronowie, rkps 2, k. 23 r, 100 v

1488.

1. 1512, 30 kwietnia
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Olszówce
5. Poświęcenie kościoła i jego oktawa, Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Obrzezanie, Zwiastowanie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Narodzenie NMP, Oczyszczenie NMP, Poczęcie NMP, Anna, Jan Chrzciciel, Jan Ewangelista, Michał, Stanisław, Wacław, Florian, Wojciech, Mikołaj, Wawrzyniec, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Maria Magdalena, Katarzyna, Barbara, Agnieszka, Apolonia, Małgorzata, Marta, niedziele i dni świąteczne w ciągu całego roku
6. Odmówienie modlitw przy ołtarzu *Ojciec nasz*, *Zdrowaś Mario*, udział w nabożeństwie odśpiewanie *Salve Regina*, towarzyszenie kapłanowi udającemu się do chorych z Najświętszym Sakramentem, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał; wykaz święt na zagięciu dyplomu uniemożliwia odczytanie wszystkich święt kościelnych
9. Ossolineum Wrocław, dok. perg. 2627; Kat. Ossolineum Fastnacht, I, nr 23, s. 9

1489.

1. 1512, 21 lipca
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Augustianie generał zakonu
5. Zatwierdzenie wszystkich praw, przywilejów i odpustów augustiańskich; zawiesz-

nie wszystkich odpustów na czas trwania odpustu na rzecz bazyliki św. Piotra pod karą ekskomunikacji

6. —
7. —
8. —
9. Bull. Aug., nr 6, s. 212–213

1490.

1. 1512, 28 lipca
2. Jan bp poznański
3. Poznań
4. Zatwierdzenie bractwa ubogich kapłanów przy kościele pw. św. Stanisława w Poznaniu wraz z nadaniem odpustów
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AAP, rkps CMM 20, k. 11 v

1491.

1. 1512, 11 września
2. Juliusz II
3. Rzym
4. Obraz Chrystusa Ukrzyżowanego, Matki Boskiej, św. Jana Apostoła w kościele NMP w Krakowie
5. —
6. Odmówienie modlitw przed ołtarzem ku czci Chrystusa, Pozdrowienia Pańskiego i Pozdrowienia Anielskiego
7. 200 dni
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. APKr, dok. perg. 424; Kat. Arch. Dawn. M. Krak., t. I, nr 424, s. 115

1492.

1. 1512, 28 listopada [po]
2. Jan bp Simbaliensis, wikariusz generalny bp warmińskiego Łukasza
3. —
4. Ołtarz pw. św. Barbary, Marka Ewangelisty, męczenników Erazma i Walentego, Marcina Wyznawcy, Wolfganga, Józefa, Hioba, Otylii, Apoloni w kościele parafialnym w Elblągu
5. Święta patronów, od pierwszych nieszpórów aż do drugich, odmówienie 2 razy Modlitwy Pańskiej
6. Wsparcie

7. 40 dni
8. —
9. APG, 492/786, s. 113

1493.

1. 1513, synod diecezjalny w Przemyślu
2. Maciej bp przemyski
3. Przemyśl
4. Synod w Przemyślu
5. Jan Jałmużnik, ogłoszenie jubileuszu przeciwko, któremu protestował Marcin Luter
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Premislia Sacra, s. 176

1494.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Mniszki Trzeciego Zakonu Regularnego świętego Franciszka z Asyżu [bernardynki]
5. —
6. Odmówienie Koronki ku czci NMP
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 v; zob. też: Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 305

1495.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Mniszki Trzeciego Zakonu Regularnego świętego Franciszka z Asyżu [bernardynki]
5. —
6. Przyjęcie komunii św.
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 v

1496.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Zakon służących NMP, klaryski
5. —
6. Odmówienie Koronki ku czci Jezusa oraz NMP
7. Odpust zupełny

8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 v; zob. też: Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 20, s. 277–278, 305

1497.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Zakon służących NMP
5. —
6. Przyjęcie komunii świętej
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 v

1498.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Franciszkanie — bracia chorzy bądź wiekowi
5. —
6. Za odmówienie jednego psalmu lub hymnu ku czci NMP bądź Jezusa Chrystusa zyskiwali odpust równy odmówieniu Koronki ku czci Jezusa
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 99 v–100 r; zob. też: Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 305

1499.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Franciszkanie, bernardyni
5. —
6. Odmówienie: psalmów pokutnych, *Sabbato in ramis palmarum*, św. Jana Ewangelisty bądź 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*
7. Uwolnienie jednej duszy z mąk czyścowych
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 100 r

1500.

1. 1513–1521
2. Leon X

3. —
4. Franciszkanie
5. —
6. Nabożeństwo za zmarłych, za dusze przebywające w czyśćcu, bądź odmówienie 7 psalmów pokutnych
7. Odpust równy odmówieniu Koronki — odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 100 r

1501.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Prowincjałowie bernardynów podczas wizytacji klasztorów w swych prowincjach
5. —
6. Prawo udzielania braciom, klaryskom oraz tercjarzom odpustu zupełnego
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 100 r; 152 r; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 306

1502.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Bernardyni, franciszkanie, klaryski
5. —
6. Msza ku czci Poczęcia NMP, modlitwy w intencji Kościoła powszechnego
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 100 r-v

1503.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Mniszki Trzeciego Zakonu Regularnego świętego Franciszka z Asyżu [bernardynki]
5. —
6. Odmówienie pieśni — odpust równy odmówieniu Koronki ku czci NMP
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 100 v

1504.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Franciszkanie
5. —
6. Za odmówienie 10 psalmów o męce Pańskiej zyskiwano odpust równy odmówieniu Koronki ku czci Jezusa
7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 100 v

1505.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Zatwierdzenie wszystkich odpustów, łask, przywilejów nadanych braciom i siostrom zakonów żebraczych, tercjarzom i tercjarzkom oraz ich rodzinom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 101 v; zob. też: Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 21, s. 278–279

1506.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Służące NMP, klaryski, tercjarki
5. —
6. Odmówienie każdego dnia modlitw: 15 razy *Ojcze nasz*, 15 razy *Zdrowaś Mario* na pamiątkę ran Chrystusa
7. 10 tys. lat
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 r

1507.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Franciszkanie, bernardyni
5. —
6. Przywilej, aby odpusty dla osób udzielających wsparcia zakonnikom mogły zostać zmienione na odpust zupełny za odmó-

wienie modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* w intencji papieża i Kościoła powszechnego

7. Odpust zupełny
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 r

1508.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Wierni [nie sprecyzowano, czy dotyczy tylko franciszkanów]
5. —
6. Odmówienie 5 psalmów z antyfonami, odpust równy odmówieniu modlitwy ku czci św. Grzegorza
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 r-v

1509.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Bernardyni
5. —
6. Odpusty nadane w dniu św. Grzegorza mogli przeznaczyć za dusze zmarłych
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 v; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 307

1510.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Bernardyni
5. —
6. Przywilej, aby odpusty nadane osobom modlącym się do św. Grzegorza, odmawiającym psalmy ku czci Jezusa, nadane przez siebie i swych poprzedników, bracia bernardyni mogli rozszerzyć na dusze zmarłych za ich zbawienie
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 v

1511.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Bracia franciszkanie, bracia świeccy
5. —
6. Odmówienie modlitw: 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* w intencji osób przebywających w grzechu śmiertelnym
7. Odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 v

1512.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Bracia mniejsi
5. —
6. Bracia sprawujący liturgię zyskiwali połowę odpustu, jaki przypadał na dzień, w czasie którego sprawowali liturgię
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 v; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 307

1513.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Tercjarze braci mniejszych
5. —
6. Odmówienie każdego dnia *Ojcze nasz* i 3 razy modlitwy Jezusowej
7. 3 tys. lat
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 102 v

1514.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Bernardyni, bernardynki, służące NMP
5. —
6. Nadanie odpustów przypadających w terminie 1 i 2 sierpnia w kościele Matki Bożej Anielskiej „Porcjunkula” w Asyżu po odmówieniu 5 razy *Ojcze nasz* z chwałą Ojca przed ołtarzem oraz psalmów pokutnych

za nadanie odpustu tzw. stacji rzymskich nadanych uprzednio

7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 104 r; De origine, progressu, s. 129; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 303; por. *Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. II (1221–1237), Florentia 1931, s. 67

1515.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Bernardyni, bernardynki, tercjarze, tercjarzki
5. —
6. Po odmówieniu modlitw: 5 razy *Ojcze nasz* ku czci Ojca, *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario* z chwałą Ojca zyskiwali odpust tzw. stacji rzymskich, „Porcunkuli”, nawiedzając Jeruzolimę i św. Jakuba w Compostelli
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 104 r-v

1516.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Franciszkanie — bracia chorzy i starzy
5. —
6. Przywilej uzyskania odpustu takiego, jak bracia po odmówieniu Koronki ku czci Jezusa i NMP, gdy odmówili jeden psalm bądź hymn ku czci NMP
7. —
8. —
9. Comp. privileg. fr. min., k. 132 r

1517.

1. 1513–1521
2. Leon X
3. —
4. Franciszkanie
5. Katarzyna
6. —
7. Odpust zupełny
8. —

9. Bibl. Kórnicka, rkps 101, k. 125 v; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 307

1518.

1. 1513, 18 kwietnia
2. Leon X
3. Rzym
4. Paulini kapłani, konwersi
5. —
6. Dla kapłanów odmawianie 7 psalmów pokutnych, konwersi 25 Modlitw Pańskich, 25 Pozdrowień Anielskich
7. Odpust równy temu, jaki uzyskują wierni, nawiedzając w okresie Wielkiego Postu kościoły w Rzymie
8. —
9. AJG, rkps 2738, k. 121 r-v; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 167, s. 352–353

1519.

1. 1513, 2 maja
2. Leonard kardynał tytułu „s. Susannae”
3. Rzym
4. Kościół franciszkanów w Krośnie
5. Święta Maryjne, poświęcenie kościoła, Franciszek, Bonawentura, Szymon, Juda, Walenty
6. —
7. —
8. —
9. Kantak, Franciszkanie, nr 68, s. 386

1520.

1. 1513, 7 maja
2. Jan bp poznański
3. Poznań
4. Altaria pw. św. Stanisława, Tomasza bp Kantaureńskiego [Tomasz Becket], Anny, Katarzyny, Barbary, Łucji, Cecylii, Doroty w kościele parafialnym pw. św. Marcina poza murami miasta Poznania
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowzięcie NMP, Stanisław, Tomasz, patroni altari, poświęcenie altarii
6. Odmówienie w pozycji klęczącej modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit, trzy dopiski na plisce dokumentu Erazma bp. płockiego,

Macieja bp. przemyskiego, trzeci dopisek wyblakły nieczytelny

9. APP, Dokumenty Miasta Poznania, D 716

1521.

1. —
2. Erazm bp płocki
3. —
4. Altaria pw. św. Stanisława, Tomasza bp Kantaureńskiego [Tomasz Becket], Anny, Katarzyny, Barbary, Łucji, Cecylii, Doroty w kościele parafialnym pw. św. Marcina poza murami miasta Poznania
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowzięcie NMP, Stanisław, Tomasz, patroni altari, poświęcenie altarii
6. Odmówienie w pozycji klęczącej modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 7 V 1513 r.
9. APP, Dokumenty Miasta Poznania, D 716

1522.

1. —
2. Maciej bp przemyski
3. —
4. Altaria pw. św. Stanisława, Tomasza bp Kantaureńskiego [Tomasz Becket], Anny, Katarzyny, Barbary, Łucji, Cecylii, Doroty w kościele parafialnym pw. św. Marcina poza murami miasta Poznania
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowzięcie NMP, Stanisław, Tomasz, patroni altari, poświęcenie altarii
6. Odmówienie w pozycji klęczącej modlitw: 3 razy *Ojcze nasz*, 3 razy *Zdrowaś Mario*, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z 7 V 1513 r.
9. APP, Dokumenty Miasta Poznania, D 716

1523.

1. 1513, 11 maja
2. Jan bp Simbaliensis, wikariusz generalny bp. warmińskiego Łukasza
3. Lidzbark Warmiński
4. Bractwo św. Katarzyny w kościele parafialnym nowego miasta Elbląga
5. —

6. Msze brackie, egzekwie, wsparcie, jałmużna

7. 40 dni
8. Odpis
9. APG, 492/786, s. 143–144

1524.

1. 1513, 15 czerwca
2. Jan bp krakowski
3. Melsztyn
4. Kaplica pw. św. Jana Ewangelisty na zamku w Melsztynie
5. Święta patronów kaplicy, święta Maryjne, Narodzenie Pańskie, Obrzezanie, Trzech Króli, Wielki Piątek, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, Trójca Święta, Boże Ciało, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, Michał, Piotr i Paweł, wszystkich apostołów, Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, poświęcenie kaplicy, Stefan papież, Wawrzyniec, Jerzy, Wit, Waclaw, Koloman męczennik, Marcin, Mikołaj, Gawęł, Grzegorz, Wojciech, Stanisław, Maria Magdalena, Katarzyna, Małgorzata, Elżbieta, Anna, Łucja, Dorota, Agata, oktawy wymienionych świąt, niedziele i dni świąteczne
6. Udział we mszy, kazaniach, nabożeństwach, wsparcie kaplicy, jałmużna, odmówienie modlitw [w dowolnym miejscu] w intencji biskupa zatwierdzającego nadanie, Jana Pacosława pana z Rzeszowa, jego rodziców, dobrodziejów, których dusze przebywają w czyśćcu
7. 40 dni
8. Dopisek na plisce transumptu Jana z Rzeszowa z dnia 14 III 1480 nadania biskupów z dnia 31 I 1363 r.
9. APKr, oddz. I, AL. 38; ZDKiDK, I, nr 62, s. 88–91

1525.

1. 1513, 12 lipca
2. Leon X
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Warce; zatwierdzenie odpustów nadanych z okazji procesji przez Zbigniewa abp. gnieźnieńskiego
5. Procesje z kościoła do kaplicy pw. św. Jana Chrzciciela w Warce w dniu św. Jana

Chrzyciela, Jana Ewangelisty, Mikołaja Biskupa

6. Wsparcie remontu kaplicy, nawiedzenie kościoła w wymienione święta oraz Narodzenie Pańskie, Zielone Świątki, od pierwszych niesporów aż do drugich
7. 25 lat, 25 kwadragen
8. Ozdobny incipit, przebite narożniki
9. ADW, dok. perg. 1208; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dokumenty samoistne. Tom 3 lata 1416–1770*, Włocławek 1995, nr 1208, s. 70

1526.

1. 1513, 20 listopada
2. Leon X
3. Rzym
4. Dominikanie, nadanie wszystkich praw, przywilejów, łask i odpustów, jakie nadano franciszkanom, augustianom, karmelitom, sługom Panny Marii, minorytom oraz jakie zostaną nadane w przyszłości, nadania zarówno dla poszczególnych prowincji, jak i dla poszczególnych klasztorów, kościołów, dla zakonników, zakonnice, konwersów, oblatów. Papież na nowo zatwierdził wszystkie poprzednie nadania
5. —
6. —
7. —
8. Ozdobny inicjał i incipit, transumpt dokumentu z 3 XII 1513 r.; na płicie dopisek z VIII 1514 roku bp. Jana poznańskiego
9. APP, Klasztor dominikanów w Poznaniu, dok. perg. D 3

1527.

1. 1514
2. —
3. —
4. Książnice Wielkie
5. —
6. Odmówienie *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario* przed relikwiarzami, w których znajdowały się relikwie głów (4) i rąk (2), dwie relikwie głowy św. Stanisława i Mikołaja wraz z relikwiami innych świętych, dwie relikwie głów św. Katarzyny i Barbary z innymi relikwiami świętych, relikwie ręki

św. Stanisława, relikwie ręki św. Wojciecha wraz z innymi relikwiami świętych

7. 40 dni
8. —
9. BJ, fot. 435, k. 44 r.; J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Pińczowskiem, Skalbmierskiem i Wiślickiem*, Majówka 1927, s. 183; M. Starnawska, *Świętych życie po życiu. Relikwie w kulturze religijnej na ziemiach polskich w średniowieczu*, Warszawa 2008, s. 143–144; zob. też wzmiankę o nadaniu 100 dni odpustu przez 24 kardynałów związanych z powyższymi relikwiami oraz dalszymi nadaniami wystawionymi przez 30 biskupów BJ, fot. 435, k. 49 r.

1528.

1. 1514, 2 lutego
2. Jan bp poznański
3. Mogiła
4. Bractwo ubogich przy kościele pw. św. Bartłomieja w Mogile
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dok. z 16 VIII 1496 r. abp. Fryderyka Jagiellończyka
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 226; rkps 25, nr 53, k. 372 v; Zbiór dypl. Mogiła, nr 155, s. 141–142; Kat. Arch. Mogiła, nr 226, s. 74

1529.

1. 1514, 5 maja
2. Rafał bp Ostii, Dominik bp Porto, Jakub bp Albano, Marek bp Palestriny, Franciszek bp Tiburtin, Tomasz kardynał tytułu „s. Martini in montibus”, Adrian kardynał tytułu „s. Chrysogoni”, Leonard kardynał tytułu „s. Susannae”, Sykstus kardynał tytułu „s. Petri ad vincula”, Karol kardynał tytułu „s. Caeciliae”, Krzysztof kardynał tytułu „s. Praxedis”, Antoni kardynał tytułu „s. Vitalis”, Piotr kardynał tytułu „s. Eusebii”, Bendinelus kardynał tytułu „s. Sabinae”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”, Aleksander kardynał tytułu „s. Eustachii”, Ludwik kardynał tytułu „s. Mariae in Cos-

medin”, Marek kardynał tytułu „s. Mariae in via lata”, Amadeusz kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano”, Zygmunt kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Alfons kardynał tytułu „s. Theodori”

3. Rzym
4. Kaplica, przy której istnieje bractwo 11 tys. Dziewic w kościele pw. św. Szczepana w Krakowie
5. Wsparcie bractwa, Wielkanoc, Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Jan Chrzciciel, 11 tys. Dziewic, Stephanus, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni
8. Dokument bogato iluminowany; inicjał „R” ozdobiony miniaturą przedstawiającą św. Jana Chrzciciela trzymającego książkę, a na niej znajduje się Baranek, w środku górnej linijki grupa postaci zapewne symbolizująca 11 tys. Dziewic, w prawym górnej części miniatura z wizerunkiem św. Szczepana z kamieniem w ręce, w drugiej dzierży palmę; oba marginesy zdobione przedstawieniem drzewa na którego wspina się lew, na koronie przedstawiono tarczę herbową
9. Archiwum Kościoła św. Szczepana w Krakowie, dyplom pergaminowy nr 5; Bractwo św. Urszula, dodatek nr II, s. 68–70

1530.

1. 1514, 26 czerwca
2. Leon X
3. Rzym
4. Katedra pw. św. Wojciecha w Gnieźnie
5. Narodzenie św. Wojciecha w miesiącu maju, translacja relikwii św. Wojciecha w miesiącu październiku, Bartłomiej, poświęcenie katedry, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca, Bartłomiej i przez okres 7 lat nadanie odpustów równych nawiedzeniu w to święto kościoła s. Maria Aquinsgrauin diecezji leodecyjskiej, odpusty dla pochowanych na cmentarzu w Gnieźnie równe tym, które dotyczą osób pochowanych na cmentarzu Campo Santo w Rzymie
6. —
7. 40 lat, 40 kwadragen
8. Ozdobny incipit i inicjał, motywy roślinne wypełniają lewy margines dyplomu

9. AAG, dok. perg. 1220; AAG, rkps ACap. B 701, k. 2 v

1531.

1. 1514, 4 sierpnia
2. Leon X
3. Rzym
4. Przywilej dla Zygmunta króla wybrania dowolnego kościoła
5. —
6. Udział we mszy ku czci NMP w wybranym przez Zygmunta kościele wraz z monarchą — odpust zupełny; 100 lat za udział we mszy w innym wybranym przez króla kościele
7. Odpust zupełny, 100 lat
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. CPAHU, fond 131, sprawa 312

1532.

1. 1514, 16 września
2. Jan bp chełmiński
3. In arce nostra Altheaus
4. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty benedyktynek w Chełmnie
5. Michał, Poczucie NMP, Benedykt, Jakub Większy Apostoł, poświęcenie kościoła
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na odwrocie dokumentu z dnia 2 I 1483 r.
9. ADP, Diplomata et epistolae, Klasztor Benedyktynek w Chełmnie, dok. perg. 4; UB Culm., II, nr 700, s. 570–571, nr 802, s. 662

1533.

1. 1514, 1 listopada
2. Leon X
3. —
4. Polegli w walce ze schizmatykami, heretykami i niewiernymi
5. —
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. *Acta Tomiciana*, t. 3, Posnaniae 1853, nr 323, s. 245–246; zob. też nie datowaną bulgę Leona X w sprawie krucjaty przeciwko Tatarom, Bibl. Stefanyka, rkps 168, k. 355 v–356 r.

1534.

1. 1514, 18 grudnia
2. —
3. —
4. Kościół pw. św. Jana Chrzyciela w Warszawie
5. —
6. —
7. —
8. —
9. AKH, t. 9, s. 16

1535.

1. 1515, 6 stycznia
2. Leon X
3. Rzym
4. Augustianie
5. —
6. Po spowiedzi generalnej modlitwy za Kościół powszechny, papieża, modlitwa *Salve Regina*
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. Bull. Aug., nr 2, s. 229–230

1536.

1. 1515, 28 marca
2. Leon X
3. Rzym
4. Dominikanie kapituła generalna w Neapolu, na najbliższe Zielone Świątki
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, gdzie odbywała się kapituła, wsparcie zakonników tam przebywających, wierni, którzy w dowolnym miejscu nawiedzą kościół dominikański w najbliższe Zielone Świątki, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca we wtorek po Zielonych Świątkach, wsparcie
7. Odpust zupełny
8. —
9. B. Praed, IV, nr 30, s. 317; por. ACGOP, t. IV, s. 153–154, 177

1537.

1. 1515, 29 marca
2. Leon X
3. Rzym
4. Klaryski, nadanie odpustów, jakich mogli dostąpić bracia mniejsi, odmawiając przed

Najświętszym Sakramentem przed ołtarzem 5 razy *Ojcze nasz*, cum Gloria Patri, psalmów pokutnych

5. Święta Pańskie, Maryjne, Wszystkich Świętych, św. Franciszek, św. Klara
6. Odmówienie 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario*, na koniec każdego *Gloria Patris* w intencji papieża oraz *Ojcze nasz*, *Zdrowaś Mario*, Gloria Patris w celu uzyskania odpustu, odmówienie psalmów pokutnych
7. Odpusty zupełne, nadanie wszystkich tych odpustów, które można było uzyskać w kościołach rzymskich, jerozolimskich, w Santiago de Compostella i „Porcjunkuli”; odpust „Porcjunkuli” za odmówienie modlitw; stacji rzymskich za odmówienie psalmów; w wymienione święta odpust zupełny
8. —
9. De origine, progressu, s. 128, 129; Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 485, 487, 488–492; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 302

1538.

1. 1515, 30 marca
2. Leon X
3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Jana Chrzyciela w kościele NMP w Krakowie
5. Poczęcie NMP, Narodzenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Jan Chrzciel, Jan Ewangelista
6. Wsparcie
7. 20 lat, 20 kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 384, s. 357–358

1539.

1. 1515, 26 czerwca
2. Leon X
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Michała Archanioła, św. Anny w Łasku, cmentarz przy kościele
5. Trzech Króli, Poczęcie NMP, Narodzenie NMP, Zwiastowanie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Grzegorz, Piotr, Paweł, Wawrzyniec, Znalezienie Krzyża Świętego, Podwyższenie Krzyża Świętego, wsparcie, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca,

nawiedzenie kościoła w święto Michała Archanioła przez okres siedmioletni. Papież zezwolił Janowi abp. gnieźnieńskiemu bądź jego posłom na zebranie ziemi z cmentarza w Rzymie i rozsypanie na cmentarzu przy kościele w Łasku, zmarli pochowani w Łasku zyskali odpusty, jakimi obdarzono nekropole rzymskie, oraz odpusty, jakimi cmentarze te zostaną później obdarzone: Campi sancti, sancti Gregorii de Urbe

6. Przywilej dla konfraterni działającej przy tym kościele — udział w nabożeństwach przez nią organizowanych, egzekwiach, procesjach z Najświętszym Sakramentem przez cmentarz, wsparcie bractwa
7. 40 lat, 40 kwadragen, odpuszczenie trzeciej części kar pokutnych za wszystkie grzechy za nawiedzenie w święto Michała Archanioła w okresie 7 lat; za udział we mszach brackich 5 lat, 5 kwadragen
8. Ozdobny inicjał, motywy kwiatowe, brak śladów przebiccia
9. MAŁ, dok. perg. 13; Kat. dok. MAŁ, dok. perg. nr 13, s. 110–111; H. Rybus, *Archivum kościoła w Łasku*, „Ateneum Kapłańskie”, R. 31: 1939, t. 43, z. 4, dok. nr 13, s. 398; Damalewicz, s. 280

1540.

1. 1515, 15 lipca
2. Leon X
3. —
4. —
5. —
6. Wierni odmawiający różaniec, koronkę św. Brygidy
7. 100 dni za odmówienie każdego Pozdrowienia Pańskiego, Pozdrowienia Anielskiego, Symbolu Apostolskiego
8. —
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 479, 567–568

1541.

1. 1515, 27 lipca
2. Leon X
3. Rzym
4. Katedra w Gnieźnie
5. Narodzenie św. Wojciecha w maju, Translacja relikwii św. Wojciecha w październiku, Bartłomiej, poświęcenie katedry gnieź-

nieńskiej, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca i w dni następne

6. Wsparcie katedry, za wsparcie nadanie tych odpustów które zyskują wierni nawiedzający kościół św. Marii Aquisgrani Leodiensis
7. 40 lat, 40 kwadragen
8. Abp gnieźnieński Jan zyskał prawo, aby przez siebie bądź przez posłańców zabrać ziemię z cmentarza campi sancti Gregorii de Urbe i przenieść na cmentarz w Gnieźnie. Wierni pochowani w Gnieźnie zyskali te przywileje i odpusty, co wierni pochowani na cmentarzu w Rzymie
9. VMPL, II, nr 393, s. 364–365; MHDW, XXV, nr 563, s. 63; Damalewicz, s. 280

1542.

1. 1515, sierpień
2. Leon X
3. Rzym
4. Wierni
5. —
6. Wsparcie budowy bazyliki pw. św. Piotra w Rzymie
7. Odpust zupełny, odpust tzw. stacji rzymskich, prawo wyboru spowiednika, który udzieli rozgrzeszenia z rezerwatów papieskich
8. —
9. Bibl. Stefanyka, rkps 168, k. 358 r–361 v

1543.

1. 1515, 23 września
2. Wojciech bp wileński, Jakub bp Kaffy
3. —
4. Kaplica należąca do bractwa NMP
5. —
6. Nawiedzenie, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Jasas, nr 206, s. 87

1544.

1. 1516
2. Leon X
3. —
4. Królestwo Polskie, zbieranie pieniędzy jubileuszowych
5. —
6. Wsparcie
7. —

8. —
9. Bielski, Kronika, k. 416 v

1545.

1. 1516, 21 lutego
2. Krzysztof de Forliuio wikariusz generalny na Polskę, Węgry, Czechy, Austrię
3. Kraków
4. Klasztor w Mogile
5. Zezwolenie na korzystanie z odpustów nadanych przez Leona X w dniu 5 VIII 1515 r. za pomoc bazylice pw. św. Piotra i Pawła w Rzymie. Prawo do wyboru spowiednika z prawem rozgrzeszania z rezerwatów, odpuszczenia wszystkich grzechów na łożu śmierci, odpust za nawiedzenie kościołów w okresie postu 40-dniowego, prawo posiadania ołtarzy przenośnych
6. —
7. —
8. —
9. Arch. Mogiła, dok. perg. 236; rkps 25, nr 69, k. 394 r–395v; Kat. Arch. Mogiła, nr 236, s. 77–78

1546.

1. 1516, 31 marca
2. Rafał bp Ostii, Franciszek bp Tiburtin, Franciszek kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”, Adrian kardynał tytułu „s. Chrysoconi”, Antoni kardynał tytułu „s. Vitalis”, Piotr kardynał tytułu „s. Eusebii”, Bendineus kardynał tytułu „s. Sabinae”, Wawrzyniec kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”, Fryderyk kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”, Aleksander kardynał tytułu „s. Eustachii”, Zygmunt kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, Alfons kardynał tytułu „s. Theodori”
3. Rzym
4. Kościół augustianów w Warszawie
5. Anna, Roch nazajutrz po święcie Wniebowzięcia NMP, Marcin, Augustyn, Stephanus, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. —
7. 100 dni
8. —
9. Biblioteka PAU i PAN, dok. perg. 103; K. Dziwik, *Katalog dokumentów pergaminowych Biblioteki Polskiej Akademii Nauk*

w Krakowie, cz. I: *Dokumenty z lat 113–1571*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966, nr 152, s. 55–56

1547.

1. 1516, 26 czerwca
2. Leon X
3. Rzym
4. Na prośbę Jana abp gnieźnieńskiego nadanie odpustu wszystkim kościołom metropolii gnieźnieńskiej poświęconym św. Wojciechowi
5. Narodzenie św. Wojciecha, translacja jego relikwii, poświęcenie kościoła w Gnieźnie, Bartłomiej, ponadto nadaje odpust wszystkim pochowanym na cmentarzu campo sancto przy kościele gnieźnieńskim św. Jerzego, ten sam, co posiadają zmarli pochowani na cmentarzu campo sancto s. Georgii de Urbe
6. —
7. 40 lat, 40 kwadragen
8. Ozdobny incipit
9. AAP, DK perg. 225; AKKK, dok. perg. 646; zob. też: *Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta*, ed. B. Ulanowski, vol. 1 *Acta capitulorum Gneznensis, Poznaniensis et Vladislaviensis (1408–1530)*, Kraków 1894, nr 2830, s. 621, nr 2841, s. 624

1548.

1. 1516, 3 lipca
2. Jan abp gnieźnieński, Wojciech bp wileński
3. —
4. Zatwierdzenie dokumentu papieża Leona X dla Zygmunta I, nadające łaski duchowe
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Jasas, nr 215, s. 90–91

1549.

1. 1516, 5 września
2. Leon X
3. Rzym
4. Wierni nawiedzający świątynie braci mniejszych

5. Nawiedzenie w każde święto od pierwszych niesporów danego święta aż do zachodu słońca
6. Odmówienie 5 razy *Ojciec nasz*, 5 razy Pozdrowienie Anielskie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 43, s. 295–296

1550.

1. 1516, 5 listopada
2. Maciej bp włocławski
3. Subkowy
4. Kościół cystersów w Oliwie
5. —
6. Nawiedzenie kościoła, odmówienie przed głównym ołtarzem w pozycji klęczącej Modlitwy Pańskiej, antyfony z kolektą o świętych, pod których wezwaniem znajduje się ołtarz, dla braci przebywających poza klasztorem za odmówienie przed innym ołtarzem
7. 40 dni
8. —
9. ADW, kopiariusz nr 5, k. 400 v; kopiariusz nr 6, k. 135 v; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiariuszach*, t. 5 *Kopiariusz ogólny wykonany w drugiej połowie XVI wieku*, Włocławek 2000, nr 380, s. 108–109; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiariuszach*, t. 6 *Kopiariusz ogólny, wykonany w trzecim ćwierćwieczu XVI wieku*, Włocławek 2000, nr 339, s. 101

1551.

1. 1517, 29 stycznia
2. Leon X
3. Rzym
4. Kościół gnieźnieński
5. Za nawiedzenie katedry w dniu św. Bartłomieja wierni zyskali te same odpusty, które posiada kościół NMP w Akwizgranie w dniu tegoż świętego
6. —
7. —
8. Ozdobny incipit

9. AKKK, dok. perg. 646; MHDW, XIV, nr 507, s. 56; transumpt dokumentu z 1515 roku MHDW, XXV, nr 563, s. 63

1552.

1. 1517, 4 lutego
2. Kardynałowie rzymscy
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP, św. Piotra i Pawła w Kownie
5. —
6. —
7. 100 dni
8. —
9. Reg. Wilno, reg. nr 80, s. 262

1553.

1. 1517, 19 lutego
2. Krzysztof de Forliuio wikariusz generalny Bernardynów, legat papieski ogłasza bullę papieża Leona X z 5 VIII 1515 r. o jubileuszu
3. Kraków
4. Paweł benedyktyn z Tuchowa, jubileusz
5. —
6. Wsparcie budowy bazyliki św. Piotra i Pawła w Rzymie
7. Odpust zupełny
8. Drukowany formularz opatrzone pieczęcią
9. ADW, dok. perg. 421; Librowski inw. realny t. I, nr 421, s. 227; MHDW, XXV, nr 931, s. 86

1554.

1. 1517, 16 marca
2. Leon X
3. Rzym
4. Ogłoszenie na sesji soboru laterańskiego wezwania do wszystkich państw chrześcijańskich do udziału w planowanej krucjacie przeciwko Turcji
5. —
6. —
7. —
8. —
9. Pastor, vol. VII, s. 220; zob. *Acta Tomiciana*, t. 4, Posnaniae 1855, nr 276, s. 209; J. Smolucha, *Papiestwo a Polska w latach 1484–1526. Kontakty dyplomatyczne na tle zagrożenia tureckiego*, Kraków 1999, s. 164

1555.

1. 1517, 28 czerwca
2. Tomasz kardynał ostrzyhomski, patriarcha konstantynopolitański, legat papieski
3. Ostrzyhom (Strigon)
4. Kolegiata NMP w Tarnowie
5. Boże Ciało, Wniebowzięcie NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie, udział w procesji z Najświętszym Sakramentem w wymienione święta oraz w czwartki
7. 100 dni
8. Ozdobny incipit
9. Ossolineum Wrocław, dok. perg. 47; Kat. Ossolineum Fastnacht, I, nr 36, s. 13–14

1556.

1. 1517, 14 września
2. Leon X
3. —
4. Bracia mniejsi, klaryski, tercjarze, tercjarki
5. —
6. Odmówienie korony NMP składającej się z 72 *Zdrowaś Mario*, 7 *Ojcze nasz*, w tym jeden *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Mario* w intencji papieża
7. Odpust zupełny
8. —
9. Prompta Bibliotheca, t. 4, kol. 492–493; Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 260

1557.

1. 1517, 7 października
2. Jan bp poznański
3. Poznań
4. Odpusty dla bractwa kapłanów w Środzie
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na płicie transumptu z dnia 8 IX 1517 r. dokumentu Andrzeja bp. poznańskiego z 18 VII 1466 r.
9. AAP, Środa Kolegiata, DS. 11

1558.

1. 1517, 16 grudnia
2. Leon X
3. Rzym

4. Królestwo Zygmunta I

5. —
6. Udział we mszy koronacyjnej, w pierwszej mszy w towarzystwie pary królewskiej w dowolnym kościele, odmówienie Pozdrowienia Pańskiego, Pozdrowienie Anielskie za zdrowie pary królewskiej
7. Odpust zupełny
8. —
9. *Acta Tomicianae*, t. 4, Posnaniae 1855, nr 344, s. 275–276

1559.

1. 1518
2. Leon X
3. —
4. Bracia Mniejsi — bernardyni; nadanie odpustów stacji rzymskich i wszystkich innych odpustów przyznanych w Rzymie, „Porcunkuli”, Jerozolimie, Compostelli oraz wszelkich innych odpustów w innych miejscach, kościołach, klasztorach bądź po odmówieniu modlitw
5. —
6. Odmówienie 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* przy każdej *Ave Gloria Patris*, w intencji papieża 1 raz *Ojcze nasz* z *Gloria Patris*
7. Odpusty stacji rzymskich, odpust zupełny
8. Odpis; bulla miała zostać wystawiona po suplice Wawrzyńca kardynała tytułu „s. quatuor coronatorum”, mocą niej bracia mniejsi zyskiwali wszystkie odpusty stacji rzymskich i odpusty przyznane w poszczególnych dniach roku, które zostały wcześniej wyszczególnione w rękopisie zob. informację o odpustach stacji rzymskich Bibl. Kórnicka, rkps 101, k. 136 v–141 v; wykaz odpustów przyznanych w ciągu całego roku, ibidem, k. 142 r–146 r
9. Bibl. Kórnicka, rkps 101, k. 146 v–147 r

1560.

1. 1518, 23 stycznia
2. Leon X
3. Rzym
4. Kaplica królewska w katedrze krakowskiej
5. Zygmunt, Wniebowzięcie NMP, Barbara, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie

7. 1000 lat w dzień św. Zygmunta, Wniebowzięcie NMP oraz św. Barbary 100 lat, 100 kwadragen
8. Ozdobny inicjał
9. AKKK, dok. perg. 678

1561.

1. 1518, 1 lutego
2. Leon X
3. Rzym
4. Katedra krakowska
5. Stanisław [8 maja], od pierwszych nieszpórów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie
7. Odpust zupełny
8. —
9. ADW, kopiariusz nr 3, k. 202 r–203; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiariuszach*, t. 3 Kopiariusz i częściowo formularz wikariuszy gen. I oficjałów włocławskich, przeważnie z drugiej ćwierci XVI wieku, Włocławek 2000, nr 62, s. 26; zob. również dokument bp. Piotra Tomickiego z 1 IV 1524 r. informujący duchowieństwo i wiernych diecezji krakowskiej, że bullę Leona X w sprawie odpustu zupełnego rozesał po całej diecezji ADW, kopiariusz nr 3, k. 203 r-v; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dział II Dokumenty w kopiariuszach*, t. 3 Kopiariusz i częściowo formularz wikariuszy gen. i oficjałów włocławskich, przeważnie z drugiej ćwierci XVI wieku, Włocławek 2000, nr 73, s. 27

1562.

1. 1518, 2 kwietnia
2. Jan [bp krakowski]
3. Kraków
4. Kościół w Żarnowie nadanie odpustów
5. —
6. —
7. —
8. Ozdobny inicjał i incipit, pergamin bardzo wyblakły, 3 dalsze dopiski w tym bp. laodycejskiego sufragana krakowskiego
9. AGAD, dok. perg. 3689

1563.

1. 1518, 23 maja [data obrad kapituły generalnej]
2. Leon X
3. —
4. Kościoły dominikanów i dominikanek obchodzenie święta Katarzyny ze Sieny w pierwszą niedzielę maja, możliwość przeniesienia święta na inną niedzielę
5. Katarzyna ze Sieny – nawiedzenie w innym terminie niż święto przypadające 1 V
6. —
7. Przeniesienie odpustów przypadających na 1 niedzielę V na dzień, kiedy obchodzone będzie święto Katarzyny ze Sieny; w tym terminie uprzednio został przyznany odpust zupełny
8. —
9. ACGOP, t. IV, s. 171

1564.

1. 1518, 21 czerwca
2. Leon X
3. Rzym
4. Zatwierdzenie wszystkich praw, przywilejów i odpustów, jakie nadane zostały franciszkanom, augustianom, karmelitanom i ich kościołom, zarówno zakonnikom jak i zakonnicom oraz tercjarzom zakonowi dominikanów
5. —
6. —
7. —
8. Ozdobny incipit
9. APPDK, dok. perg. 268; ibidem, rkps Kr 23, s. 116–118; Kaczmarczyk dypl., nr 282; Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 33, s. 287–288

1565.

1. 1518, 23 lipca
2. Mikołaj bp Albano, kardynał
3. Rzym
4. Zawieszenie interdyktu w czasie świąt św. Franciszka, Antoniego z Padwy, Ludwika, Bonawentury, Klary i ich oktawy, nadanie tych przywilejów dominikanom, które w wymienione święta posiadali franciszkanie, nadanie franciszkanom tych przywilejów, jakie posiadali dominikanie w święta Dominika, Piotra męczennika, Tomasza

z Akwinu, Wincentego, Katarzyny ze Sieny oraz ich oktawy; święta Dominika, Piotra męczennika, Tomasza z Akwinu, Wincentego, Katarzyny ze Sieny ich oktawy oraz translacje relikwii zostaje zawieszony interdykt

5. —
6. —
7. —
8. —
9. APPDK, rkps Kr 23, s. 118–120

1566.

1. 1518, 22 września
2. Krzysztof de Forliuio, franciszkanin, legat na Polskę, Węgry, Czechy, Austrię
3. Toruń
4. Benedyktynki klasztoru pw. Świętego Ducha poza murami Torunia, umożliwienie skorzystania z przywileju papieskiego Leona X z dnia 5 VIII 1517 r. nadającym odpust w zamian za udzielenie jałmużny na budowę bazyliki św. Piotra; prawo wyboru spowiednika z prawem udzielania rozgrzeszenia
5. —
6. —
7. —
8. —
9. UB Culm., II, nr 814, s. 676–679; KBT, s. 17

1567.

1. 1519, 13 stycznia
2. Jan abp gnieźnieński
3. Płock
4. Bractwo NMP przy katedrze płockiej
5. —
6. Wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Dopisek na dokumencie z dnia 20 VI 1358 r.
9. AGAD, dok. perg. 3382; Zbiór dok. Płock, nr 32, s. 56–57; Kod. dypl. Mazowska, III, nr 280, s. 298

1568.

1. 1519, 23 stycznia
2. Leon X
3. Rzym
4. Kaplica królewska w katedrze krakowskiej

5. Wniebowzięcie NMP, Zygmunt, Barbara, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie
7. Zygmunt 1000 lat, Wniebowzięcie, św. Barbary 100 lat i 100 kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 409, s. 394–395

1569.

1. 1519, 23 stycznia
2. Leon X
3. Rzym
4. Kaplica pw. św. Jana Chrzciciela w kościele NMP w Krakowie
5. Narodzenie św. Jana Chrzciciela, Jan Ewangelista, Ścięcie Jana Ewangelisty [zapewne Jana Chrzciciela], od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca
6. Wsparcie
7. Jan Chrzciciel w czerwcu 100 lat, Ścięcie 50, Jan Ewangelista 50 lat i tyleż kwadragen
8. —
9. VMPL, II, nr 410, s. 395

1570.

1. 1519, 18 lutego
2. Maciej bp włocławski
3. Piotrków
4. Erygowanie bractwa Zwiastowania NMP przy kościele Piotra i Pawła na przedmieściu Gdańska, zatwierdzenie statutów
5. —
6. —
7. —
8. Dopiski 4 biskupów nadających odpusty: prymasa Jana Łaskiego, Jana Lubrańskiego bp. poznańskiego, Piotra bp. przemyskiego, podpis wycięty; pergamin przycięty, zniszczono część dokumentu, odcięto pieczęcie
9. ADW, dok. perg. 1211; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Włocławku. Dokumenty samoistne. Tom 3 lata 1416–1770*, Włocławek 1995, nr 1211, s. 72; MHDW, XXV, nr 1038, s. 105

1571.

1. 1519, 2 lipca

2. Mikołaj bp natureński, sufragan i kanonik gnieźnieński
3. Jasna Góra
4. Konsekracja ołtarza zwanego węgierskim na cześć Wszechmogącego Boga, Nawiedzenie NMP, Maciej Apostoł, Wojciech, Stanisław, Gerard, Waclaw, Paweł Pustelnik, Jan Jałmużnik, Stefan król Węgier, Władysław król, Henryk książę wyznawcy, Katarzyna, Barbara, Dorota, Małgorzata dziewice, Anna matka Marii, Elżbieta, Jadviga, Maria Egipcjanka, Helena, Afra, Wszystkich Świętych
5. —
6. Modlitwy przed ołtarzem w pozycji kłęczącej: *Ojciec nasz, Zdrowaś Mario*
7. 40 dni
8. —
9. AJG, rkps 2096, k. 52 r-v; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 217, s. 396

1572.

1. 1519, 10 grudnia
2. Leon X
3. Rzym
4. Rozszerzenie nadań niegdyś udzielonych przez papieży dominikanom, franciszkanom, karmelitom, augustianom, sługom NMP, mendykantom
5. —
6. Wierni, nawiedzając kościół danego zgromadzenia, mogli otrzymać nadania odpustów udzielonych S. Mariae de Popolo w Rzymie
7. —
8. —
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 30, s. 284–285; De origine, progressu, s. 128, 131

1573.

1. 1520
2. Legat papieski
3. —
4. Kościół franciszkanów pw. Najświętszej Marii Panny w Oszmianie
5. Oczyszczenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP, Mikołaj
6. —
7. —

8. —
9. Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk, rkps 5513, k. 5 v.

1574.

1. 1520, 15 stycznia
2. Leon X
3. Villa Nostra Malleana
4. Przedłużenie odpustu jubileuszowego na teren Wielkiego Księstwa Litewskiego, pieniądze zebrane w czasie odpustu mają być przeznaczone na wojnę z Turkami i na ufortyfikowanie miasta Kijowa
5. —
6. —
7. —
8. —
9. VMPL, II, nr 420, s. 405; zob. De origine, progressu, nr 24, s. 86

1575.

1. 1520, 1 marca [wg lat pontyfikatu 1521]
2. Leon X
3. Rzym
4. Wierni w Królestwie Polskim
5. —
6. Piątki na dźwięk dzwonów odmówienie reponsorium, Modlitwa Pańska, Pozdrowienie Anielskie na pamiątkę męki Pańskiej
7. 7 lat
8. —
9. AKKK, rkps LP 5-1, nr 17, k. 4 v; ibidem k. 35 r–36 r; AAG, rkps ACap. B 701, k. 3 r; Miechovia, s. 597–598

1576.

1. 1520, 19 maja
2. Kardynał tytułu „s. Petri ad vincula” (Leonardus de Franciottis de Rovere)
3. Rzym
4. Norbertanki Płock
5. —
6. —
7. —
8. Wzmianka w wizytacji z 1597 r.
9. ADPł, rkps Kodeks Norbertanek Płockich, k. 236 r

1577.

1. 1520, 25 czerwca

2. Mikołaj bp natureński, sufragan gnieźnieński
3. Mogiła
4. Bractwo ubogich przy kościele pw. św. Bartłomieja w Mogile
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Dopisek na dok. z 16 VIII 1496 r.
9. Arch Mogiła, dok. perg. 226; rkps 25, nr 53, k. 372 v; Zbiór dypl. Mogiła, nr 155, s. 141–142; Kat. Arch. Mogiła, nr 226, s. 74

1578.

1. 1520, 24 sierpnia
2. Generał bernardynów Lichetto
3. Kraków
4. Msza w kościele NMP w Krakowie
5. —
6. Odmówienie 5 razy *Ojcze nasz*, 5 razy *Zdrowaś Mario* w intencji papieża i króla
7. Odpust zupełny
8. —
9. Memoriale ordinis fratrum Minorum, s. 337; Kantak, Bernardyni, s. 71

1579.

1. 1520, 6 października
2. Leon X
3. —
4. Zatwierdzenie przywilejów i odpustów bractwa różańcowego, wyliczenie odpustów nadanych bractwu
5. —
6. Odmawianie przez tydzień różańca
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. Odpis w kopiańszu, wzmianka w sumariuszu konwentu lwowskiego z XVIII wieku; w 1547 r. w Polsce ogłoszono transumpt bulli Leona X dotyczącej bractwa różańcowego, z tego roku pochodzi transumpt z Archiwum konwentu przemyskiego. APPDK, rkps Pm 1, s. 9–10, zob. treść bulli Pawła V dla bractwa różańcowego APPDK, rkps Kr 6, s. 341–343
9. APPDK, rkps WK 1, s. 71–78; ibidem, rkps Lw 1, s. 117; ibidem, rkps Lw 2, k. 32 r; ACGOP, t. 8, s. 39; B. Conf. Ord. Praed, rdz. III, s. 18; De origine, progressu, s. 140–141

1580.

1. 1520, 6 października
2. Leon X
3. —
4. Zatwierdzenie bulli odpustowej Sykstusa IV dla bractwa różańcowego w Kolonii wraz z rozszerzeniem tego odpustu na wszystkie bractwa różańcowe, odmawianie modlitw w wybrane święta
5. Narodzenie Pańskie, Zwiastowanie, Wniebowzięcie NMP
6. Odmawianie Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego
7. 7 lat, 7 kwadragen
8. —
9. B. Conf. Ord. Praed, rdz. IV, s. 22; ibidem, s. 21–22, 60–61

1581.

1. —
2. Leon X
3. —
4. Konfraternie różańcowe
5. —
6. Nawiedzenie 5 ołtarzy przez członków konfraterni różańcowej w dowolnym kościele bądź jednego lub dwóch ołtarzy, gdyby w danym kościele nie było 5 ołtarzy
7. Odpust stacji rzymskich, odpust zupełny
8. —
9. B. Conf. Ord. Praed, rdz. VIII, s. 37; ibidem, s. 81; Alberto da Castello, *Rosario della gloriosa Vergine Maria. Con le Stationi, et Indulgentie delle Chiefe di Roma per tutto anno*, Venetia 1585, k. 24 r–29 v

1582.

1. 1521
2. Jan bp krakowski
3. Kościół dominikanów [nieokreślone, czy odnosi się do Opatowca czy, do Krakowa]
4. Klasztor dominikanów w Opatowcu, nadanie ziemi przez opata tynieckiego Tomasza zatwierdzone przez biskupa krakowskiego wraz z nadaniem odpustu
5. Święta Maryjne, Dominik, Piotr męczennik [Piotr z Werony], Wincenty, Walenty, Krzyż Świętego, Anna, Katarzyna ze Sieny, Wszystkich Świętych
6. Udzielenie jałmużny
7. 40 dni

8. Ozdobny inicjał i incipit
9. APPDK, dok. perg. 272; Kaczmarczyk dypl., nr 286

1583.

1. 1521, 25 stycznia
2. Zachariasz legat papieski
3. Wilno
4. Bractwo poza murami Wilna
5. —
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Jasas, nr 244, s.

1584.

1. 1521, 6 lutego
2. Zachariasz legat papieski
3. Wilno
4. Kościół Wolpeński, ołtarz pw. Wniebowzięcia NMP, Piotra, Bartłomieja, Jana, Anny, Doroty
5. —
6. Udział w procesji z Najświętszym Sakramentem w wymienione święta wewnątrz kościoła i dookoła cmentarza, nawiedzenie altarii w święta, które wybierze księżna Barbara, wsparcie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. Ozdobny inicjał i incipit
9. AGAD, dok. perg. 7494

1585.

1. 1521, 4 marca
2. Leon X
3. —
4. Mnisi, mniszki zakonu cystersów, wierni przebywający w folwarkach cysterskich, osoby związane z kręgiem zakonu cystersów przebywające poza majątkami cystersów, reprezentując sprawy zakonne, prawo otrzymania odpustów, jakie otrzymywali wierni, nawiedzając w okresie postów i innych dni w roku, kiedy można było uzyskać odpust tzw. stacji rzymskich
5. —
6. Nawiedzenie dwóch lub trzech ołtarzy w kościele cysterskim; w przypadku osób przebywających poza majątkami cystersów nawiedzenie altarii w innych świątyniach

7. Odpust zupełny, odpust stacji rzymskich
8. —
9. Menologium, nr 24, s. 302–303

1586.

1. 1521, 20 kwietnia
2. Zachariasz legat papieski
3. Toruń
4. Kościół pw. św. Jana Chrzyciela i Jana Ewangelisty w Toruniu
5. —
6. Procesja raz w miesiącu w czwartki z Najświętszym Sakramentem [święto mają sami określić]
7. 40 dni
8. —
9. APT, Akta miasta Torunia, nr 2934

1587.

1. 1521, 19 maja
2. Zachariasz bp gardeński, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół parafialny pw. Świętego Ducha i szpital w Proszowicach
5. Procesje z kościoła do szpitala z Najświętszym Sakramentem w święta: Zmartwychwstanie, Zielone Świątki, Wniebowzięcie NMP, Niceasz, Hieronima kapłana, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. Arch UJ, dok. nr 375; Kaczmarczyk kat. UJ, s. 183

1588.

1. 1521, 5 czerwca
2. Leon X
3. Rzym
4. Mikołaj Radziwiłł bp miednicki
5. —
6. Udział w pierwszej odprawionej mszy w pontyfikaliach, od pierwszych niesporów aż do zachodu słońca, odmówienie w pozycji klęczącej modlitw za Mikołaja bp., dusze jego rodziców i przodków 3 razy Modlitwy Pańskiej, 3 razy Pozdrowienia Anielskiego, wsparcie katedry
7. Odpust zupełny
8. —

9. Cod. Med., nr 129, s. 201–202

1589.

1. 1521, 7 czerwca
2. Zachariasz bp gardański, legat
3. Kraków
4. Kościół premonstratów pw. Poczęcia NMP w Busku
5. Udział w procesji z Najświętszym Sakramentem w Poczęciu NMP, Zwiastowanie NMP, Narodzenie NMP, Wniebowzięcie NMP, Oczyszczenie NMP, Nawiedzenie NMP, Anna matka NMP, w kościele bądź poza nim przez cmentarz
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit, dopisek Jana bp. krakowskiego z 7 VI 1521 r.
9. AGAD, dok. perg. 2695

1590.

1. 1521, 27 czerwca
2. Zachariasz bp gardański, legat
3. —
4. Zatwierdzenie bractwa kapłanów w regionie Sanoka, erygowanie altarii NMP w Sanoku, Świętego Ducha w Krośnie, zgoda na organizowanie procesji 7 razy w roku z wystawieniem Najświętszego Sakramentu
5. —
6. Udział w procesjach
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. Premislia Sacra, nr 1, s. 192

1591.

1. 1521, 27 czerwca
2. Zachariasz legat papieski
3. Kraków
4. Potwierdzenie założenia bractwa w kościele parafialnym w Sanoku wraz z nadaniem odpustu
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. BN, rkps 8370 IV, nr 245, s. 25; ibidem, rkps 8376 IV, nr 245, s. 105; Straty bibliotek, nr 245, s. 214

1592.

1. 1521, 27 czerwca
2. Zachariasz legat papieski
3. Kraków
4. Zatwierdzenie bractwa przy kościele szpitalnym w Krośnie, wraz z nadaniem odpustu
5. —
6. —
7. Odpust
8. —
9. BN, rkps 8376 IV, nr 245, s. 105

1593.

1. 1521, 27 czerwca
2. Zachariasz bp gardański, legat papieski
3. Kraków
4. Kościół pw. św. Agnieszki w Krakowie
5. Jan Chrzciciel, Zwiastowanie NMP, Agnieszka, Bernard, Franciszek
6. —
7. 10 lat, 10 kwadragen
8. —
9. *Katalog Archiwum Klasztoru Sióstr Bernardynek przy kościele św. Józefa w Krakowie*, oprac. O.R. Gustaw OFM, K. Kaczmarczyk, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1970, t. 20, dok. nr 21, s. 16

1594.

1. 1522, 7 listopada
2. Rafał bp przemyski
3. Brzozów
4. Zatwierdzenie nadania legata Zachariasza z dnia 27 VI 1521 r.
5. Udział w procesjach Bożego Ciała
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Premislia Sacra, nr 2, s. 192

1595.

1. 1522, 11 listopada
2. Mikołaj bp natureński, sufragan gnieźnieński
3. —
4. Konsekracja kaplicy w kościele w Kole
5. —
6. —
7. 40 dni

8. —
9. P. Czapplewski, *Tytułarny episkopat w Polsce średniowiecznej*, Poznań 1915, s. 70

1596.

1. 1523, 17 lutego
2. Maciej bp wrocławski, komisarz krajowy ds. wielkiego jubileuszu
3. Kraków
4. Polecenie dla duchowieństwa diecezji wrocławskiej przygotowania się do jubileuszu, który ma ogłosić papież Hadrian VI
5. —
6. Odpust jubileuszowy
7. —
8. —
9. ADW, kopiariusz nr 3, k. 31 v–32 v; S. Librowski, *Inwentarz realny dokumentów Archiwum Diecezjalnego we Wrocławku. Dział II Dokumenty w kopiariuszach*, t. 3 *Kopiariusz i częściowo formularz wikariuszy gen. i oficjalów wrocławskich przeważnie z drugiej ćwierci XVI wieku*, Wrocław 2000, nr 70, s. 27

1597.

1. 1523, 22 marca
2. Jan bp krakowski, [dopisani w treści dokumentu tą samą ręką, ale jako osobne nadania] Jan abp gnieźnieński, Jan bp laodycejski sufragana krakowski
3. Zjazd generalny
4. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, erygowanie bractwa ubogich w Opolu [Lubelskim]
5. —
6. Wsparcie bractwa, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony
9. AAL, dok. perg. rep 64 nr 32

1598.

1. 1523, 22 marca
2. Jan abp gnieźnieński
3. Zjazd generalny
4. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, erygowanie bractwa ubogich w Opolu [Lubelskim]
5. —
6. Wsparcie bractwa, wsparcie kościoła

7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony
9. AAL, dok. perg. rep 64 nr 32

1599.

1. 1523, 22 marca
2. Jan bp laodycejski
3. Zjazd generalny
4. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, erygowanie bractwa ubogich w Opolu [Lubelskim]
5. —
6. Wsparcie bractwa, wsparcie kościoła
7. 40 dni
8. Ozdobny inicjał i incipit; pergamin uszkodzony
9. AAL, dok. perg. rep 64 nr 32

1600.

1. 1523, 1 kwietnia
2. Hadrian VI
3. —
4. —
5. —
6. Odmówienie przed śmiercią różańca
7. Odpust zupełny
8. —
9. ACGOP, t. 8, s. 40; zob. też: B. Conf. Ord. Praed, rdz. III, s. 18

1601.

1. 1523, 5 maja
2. Wilhelm przeor kartuzów
3. Kartuzy
4. Przyjęcie Krzysztofa de Sandelomycz [Krzysztof Szydłowiecki], wojewody i starosty krakowskiego, rycerza jerozolimskiego, jego żony do łask, przywilejów i odpustów, jakie posiadają kartuzi
5. —
6. —
7. —
8. Dokument przycięty, bogato iluminowany w postaci wici roślinnej, ozdobnego inicjału; zob. wzmianki o nadaniach odpustów udzielonych kartuzom *De origine, progressu*, s. 131
9. AGAD, dok. perg. 7511

1602.

1. 1523, 31 maja
2. Jan bp krakowski
3. Kraków
4. Kościół parafialny NMP w Lipnicy
5. Filip, Jakub Apostołowie, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Mikołaj, poświęcenie kościoła, od pierwszych nieszpórów aż do drugich
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. AKMK, AV 5, s. 36; ibidem, AV Cap. 24, s. 40–41

1603.

1. 1523, 22 października
2. Mikołaj bp natureński, sufragan gnieźnieński
3. Byszowa
4. Kościół cystersów w Starej Byszowie, konsekracja głównego ołtarza pw. Narodzenia NMP, Zwiastowania NMP, Wniebowzięcia NMP, wszystkich pozostałych świąt maryjnych, św. Jana Chrzciciela, Bartłomieja, Mateusza Apostołów, Walentego, 10 tys. Męczenników, Egidy, Leonarda Wyznawców, Katarzyny, Małgorzaty, Otylii, Apolonii
5. —
6. Nawiedzenie ołtarza, modlitwa ku czci patronów
7. 40 dni
8. —
9. ADP, Monastica — Klasztor Cystersów w Koronowie, rkps 2, k. 23 r, 101 v

1604.

1. 1523, 19 grudnia
2. Klemens VII
3. Rzym
4. Przywilej dla króla Zygmunta wybrania kościoła na terenie Polski
5. —
6. Za każdym razem, kiedy król go nawiedzi, wysłucha mszy ku czci NMP, za zwycięstwo Polski w wojnie przeciwko niewiernym, wysłuchanie mszy w święto Narodzenia NMP
7. Odpust zupełny dla monarchy oraz osób, które nawiedzą wówczas wybrany przez

- króla kościoł, 100 lat za nawiedzenie innego kościoła, 100 lat za nawiedzenie i wysłuchanie mszy w święto Narodzenia NMP
8. Bogato zdobiony inicjał i incipit
9. AGAD, dok. perg. 4423; rkps BOZ sygn. 30, nr 68, s. 28–29; nr 113, s. 53; Varia oddz. I, rkps sygn. 57, nr 68, k. 6 r; Inventarium Privilegiorum, s. 9

1605.

1. 1524, 4 kwietnia
2. Klemens VII
3. —
4. Konfraternie różańcowe, zatwierdzenie odpustu udzielonego przez Hadriana VI wraz z rozszerzeniem tego nadania na wszystkie konfraternie różańcowe w jakimkolwiek miejscu, kościele lub oratorium
5. —
6. Odmawianie różańca
7. 50 lat
8. —
9. ACGOP, t. 8, s. 38–39; B. Conf. Ord. Praed, rdz. III, s. 18–19, 70–73

1606.

1. 1525, 3 marca
2. Klemens VII
3. Rzym
4. Bernardyni, bernardynki, tercjarze przywilej dostąpienia odpustu jubileuszowego w swych kościołach
5. —
6. Nawiedzenie wielokrotne 4 ołtarzy bądź obrazów przez jeden, dwa, trzy lub więcej dni w terminie 30 dni, odmówienie *Ojcze nasz* i Pozdrowienie Anielskie
7. Odpust jubileuszowy, odpust zupełny
8. —
9. Nova collectio et compilatio privilegiorum, s. 329

1607.

1. 1525, 3 kwietnia
2. Klemens VII
3. —
4. Zygmunt król Polski, królowa Bona, domownicy
5. —

6. Dotyczące spowiedzi [zapewne prawo wyboru spowiednika] wraz z odpustem jubileuszowym
7. —
8. —
9. AGAD, rkps BOZ sygn. 30, nr 69, s. 29, nr 114, s. 53; Varia oddz. I, rkps sygn. 57, nr 69, k. 6 r

1608.

1. 1525, 17 maja
2. Klemens VII
3. Rzym
4. Odpust na pamiątkę zwycięstwa odniesionego nad Moskwą nadany przez Leona X
5. Narodzenie NMP
6. —
7. Odpust zupełny
8. —
9. VMPL, II, nr 453, s. 428

1609.

1. 1525, 30 maja
2. Klemens VII
3. Rzym
4. Bernardyni, zakonnice, nadanie wszystkich praw, przywilejów i odpustów udzielonych wszystkim zakonom w tym także mendykantom
5. —
6. —
7. —
8. —
9. De origine, progressu, s. 128; Nova collectio et compilatio privilegiorum, nr 2, s. 317

1610.

1. 1525, 4 czerwca
2. Klemens VII
3. Rzym
4. Klasztorzy zakonu paulinów, zatwierdzenie wszystkich niegdyś udzielonych praw, przywilejów i odpustów, udzielenie przywileju przełożonym rozgrzeszania z rezerwatów, prawo udzielenia przełożonym, wikariuszom oraz braciom przez dwa dni przed i po Wieczery Pańskiej odpustu zupełnego
5. Wieczera Pańska oraz przez dwa dni poprzedzające święto i następujące po nim

6. Nawiedzenie 1 ołtarza klasztorowego przez dwa dni przed i po Wieczery Pańskiej odpustu zupełnego, odmówienie w postawie klęczącej 5 razy *Ojcze nasz* i 5 razy Pozdrowienie Anielskie
7. Odpust zupełny, odpust równy nawiedzeniu bazylik bądź innych kościołów, gdzie znajdują się stacje — odpust zupełny
8. Wpis dokumentu w rękopisie zawierającym statuty zakonne, ozdobny inicjał regestu i samego dokumentu; przytoczony dokument Innocentego VIII będący pierwowzorem tego nadania, początkowo należało nawiedzić 3 ołtarze zob. AJG, rkps 2738, k. 118 r–120 r
9. AJG, rkps 2738, k. 122 r-v; Zbiór dok. Zakonu oo. Paulinów, II, nr 315, s. 498–499

1611.

1. 1525, 23 czerwca
2. Antoni bp Porto, Jan bp Albano, Jan Dominik kardynał tytułu „s. Apollinari”, Krzysztof kardynał tytułu „s. Mariae in Aracoeli”, Mikołaj kardynał tytułu „s. Viti in Macello”
3. Rzym
4. Kościół parafialny pw. św. Katarzyny w Przedanicy w diecezji krakowskiej
5. Wniebowzięcie NMP, Nawiedzenie NMP, Wszystkich Świętych, Katarzyna, poświęcenie kościoła, od pierwszych niesporów aż do drugich
6. Odmówienie Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego w intencji Feliksa po jego śmierci, rodziców, krewnych, przyjaciół, dobrodziejów w intencji ich duszy
7. 100 dni
8. —
9. AKMK, AV Cap. 24, s. 48–49

Aneks II

I.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. Procesje w intencji ustania różnych plag — nieporozumień, zarazy/morowe powietrze/epidemia, głodu, niedostatku, powietrza, wody
5. —
6. Procesje przez 3 piątki po ogłoszeniu dokumentu, procesje z relikwiami, ze śpiewem, modlitwy za pokój
7. 40 dni
8. —
9. CDS V, Liber I, nr 81, s. 8, 64, 65

II.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. Wrocław, polecenie odbywania procesji i modlitw za pokój, w intencji kresu plagi powietrza, nadmiernych deszczy
5. —
6. Procesje w środy, udział kleru świeckiego i zakonnego. Procesja z katedry do kościoła pw. św. Mikołaja, gdzie będzie sprawowana msza wotywna
7. 40 dni
8. —
9. CDS V, Liber I, nr 103, s. 9, 90–91; Urkundenbuch der Kustodien Goldberg, nr 110, s. 27

III.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. Kościół
5. Święta
6. Wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. CDS V, Liber II, nr 26, s. 140, 153

IV.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —

4. Kościół
5. —
6. —
7. —
8. Opublikowana arena
9. CDS V, Liber II, nr 28, s. 140, 154

V.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. —
5. Wsparcie Żyda wraz z małżonką nawróconych na chrześcijaństwo
6. —
7. 40 dni
8. —
9. CDS V, Liber II, nr 33, s. 140, 158

VI.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. —
5. Wsparcie Żyda nawróconego na chrześcijaństwo
6. —
7. 40 dni
8. —
9. CDS V, Liber II, nr 34, s. 140, 158

VII.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. Szpital
5. —
6. Wsparcie, jałmużna
7. 40 dni
8. —
9. CDS V, Liber II, nr 35, s. 140, 159

VIII.

1. 1302–1319
2. Henryk bp wrocławski
3. —
4. Wsparcie budowy kościoła
5. —

6. Wsparcie, sfinansowanie zakupu ornatów, kielichów oraz odbudowy świątyni
7. —
8. —
9. CDS V, Liber II, nr 36, s. 140, 159

IX.

1. 1333–1357
2. Klemens bp płocki
3. —
4. Kościół C pw. C
5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie Pańskie, Wszystkich Świętych
6. —
7. 40 dni
8. —
9. *30 dokumentów katedry płockiej (1230–1317)*, wyd. W. Kętrzyński, Lwów 1888, nr 30, s. 58

X.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Wsparcie biednych
5. —
6. Udzielenie jałmużny
7. 40 dni
8. —
9. Piotr Wysz, s. 269, nr 37, s. 294

XI.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Odpust nadany z okazji nawiedzenia nowo wybudowanego kościoła bądź klasztoru
5. Patron kościoła, święta Maryjne oraz oktawy wymienionych świąt
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Piotr Wysz, nr 38, s. 295

XII.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Odpust nadany z okazji nawiedzenia klasztoru żeńskiego

5. Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świątki, świętych — zostawione miejsce na wymienienie, oraz przez 8 dni po nich następujących

6. —
7. 40 dni
8. Zawiera inną formułę określającą oktawę świąt, w formularzu nie wymieniono świąt maryjnych, zawiera lukę na wpisanie wezwania kościoła, nie zawiera poświęcenia kościoła
9. Piotr Wysz, nr 39, s. 295

XIII.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Potwierdzenie nadania odpustów przez biskupa oraz nadanie odpustu
5. Luki na wpisanie świąt, poświęcenie kościoła
6. —
7. 40 dni
8. —
9. Piotr Wysz, nr 40, s. 295

XIV.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Nadanie odpustu dla klasztoru żeńskiego
5. Luki na wpisanie świąt
6. Udział w kazaniach, wsparcie
7. 40 dni
8. —
9. Piotr Wysz, nr 41, s. 296

XV.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Zatwierdzenie bractwa oraz nadanie odpustów
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Zawiera wzór nadania odpustu przez dalszych dostojników Kościoła
9. Piotr Wysz, nr 43, s. 297–298

XVI.

1. 1392–1412
2. Piotr Wysz bp krakowski
3. —
4. Zatwierdzenie bractwa oraz nadanie odpustów
5. —
6. Msze brackie, wsparcie
7. 40 dni
8. Zawiera dalsze nadanie biskupa
9. Piotr Wysz, nr 71, s. 312–313

XVII.

1. 1396–1425
2. Jakub bp płocki
3. —
4. List odpustowy
5. —
6. —
7. —
8. Wydana jedynie wzmianka, wydawca zaznaczył, że opublikował jedynie najważniejsze dokumenty
9. Jakub z Kurdwanowa, nr 42, s. 4

XVIII.

1. 1396–1425
2. Jakub bp płocki
3. —
4. Nadanie odpustu
5. —
6. Udzielenie jałmużny/wsparcia trędowatym
7. —
8. Wydana jedynie wzmianka, wydawca zaznaczył, że opublikował jedynie najważniejsze dokumenty
9. Jakub z Kurdwanowa, nr 44, s. 4

XIX.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Przyjęcie chrześcijaństwa przez Żyda wraz z małżonką
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Nie wpisano imienia wyznawcy religii możeszowej przyjmującego chrześcijaństwo

9. BJ, rkps 7759 II, k. 145 r-v; *Codex epistolarius saeculi decimi quinti*, t. I, cz. 2, ed. J. Szujski, Kraków 1876, nr III, s. 348–349

XX.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Zatwierdzenie bractwa kupieckiego przy kaplicy pw. św. Barbary [zapewne w Krakowie]
5. Nawiedzenie kaplicy w święta [dwa święta litery C i D]
6. Odmówienie modlitw: *Ojciec nasz* i *Zdrowaś Mario*, msze brackie, wsparcie bractwa
7. 40 dni
8. Nie podano imienia biskupa, jedynie inicjał „S”, które należy identyfikować ze Zbigniewem bp. krakowskim, w formularzu nie określono świąt, w jakie należało nawiedzić kaplicę, nie podano, gdzie znajduje się kaplica pw. św. Barbary
9. BJ, rkps 7759 II, k. 115 r-v

XXI.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Zatwierdzenie statutów bractwa przy kościele parafialnym wraz z nadaniem odpustu
5. —
6. Udział we mszach brackich, wsparcie, modlitwy za Królestwo Polskie, króla, biskupa
7. 40 dni
8. Nie podano wezwania kościoła — N w mieście T
9. BJ, rkps 7759 II, k. 117 v–119 r

XXII.

1. 1423–1455
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. Łęczycza
4. Kościół parafialny pw. Marii Magdaleny w miejscowości G
5. —
6. Wsparcie, jałmużna
7. 40 dni

8. Tekst przekreślony, kościół nowo wybudowany; nie wymieniono i nie zaznaczono konieczności nawiedzenia kościoła w święta
9. BJ, rkps 7759 II, k. 151 v

XXIII.

1. —
2. —
3. —
4. Arengi dokumentów odpustowych
5. —
6. —
7. —
8. Dwa wzory areng dokumentów odpustowych
9. BJ, rkps 7759 II, k. 175 v, 175 v–176 r

XXIV.

1. —
2. Stanisław
3. —
4. Kościół
5. —
6. —
7. 40 dni
8. Formularz nie zawiera daty, miejsca, wezwania kościoła, nazwy miasta, w którym świątynia była położona, wykazu świąt, w czasie których można było zyskać odpust
9. BJ, rkps 7759 II, k. 84 r-v

XXV.

1. 1434–1453 [datacja wg B. Ulanowskiego zapiski tej części rkps zawierają sprawy z lat 1434–1453 — Ulanowski, s. 193]
2. —
3. —
4. Odpust dla kościoła
5. Pewne święta
6. —
7. —
8. Nie sprecyzowano okoliczności nadania, miejsca, świąt, liczby dni; wydana jedynie wzmianka, że taki wzór dokumentu znajdował się w księdze formularzowej
9. Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 203, s. 183

XXVI.

1. 1434–1453 [datacja wg B. Ulanowskiego zapiski tej części rkps zawierają sprawy z lat 1434–1453 — Ulanowski, s. 193]
2. —
3. —
4. Konsekwowanie kościoła, nadanie odpustu
5. —
6. —
7. —
8. Nie sprecyzowano okoliczności nadania, miejsca, świąt, liczby dni; wydana jedynie wzmianka, że taki wzór dokumentu znajdował się w księdze formularzowej
9. Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 204, s. 183

XXVII.

1. 1434–1453 [datacja wg B. Ulanowskiego zapiski tej części rkps zawierają sprawy z lat 1434–1453 — Ulanowski, s. 193]
2. —
3. —
4. Konsekwowanie kościoła, nadanie odpustu
5. —
6. —
7. —
8. Zaznaczone, że dokument posiadał zbliżoną formę jak poprzednie nadanie, nie sprecyzowano okoliczności nadania, miejsca, świąt, liczby dni; wydano jedynie wzmiankę, że taki wzór dokumentu znajdował się w księdze formularzowej
9. Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 205, s. 184

XXVIII.

1. 1434–1453 [datacja wg B. Ulanowskiego zapiski tej części rkps zawierają sprawy z lat 1434–1453 — Ulanowski, s. 193]
2. —
3. —
4. —
5. Nawiedzenie kościoła
6. —
7. —
8. Nie sprecyzowano okoliczności nadania, miejsca, świąt, liczby dni; wydano jedynie wzmiankę, że taki wzór dokumentu znajdował się w księdze formularzowej

9. Liber form. ad ius Polonicum necnon canonicum, nr 206, s. 184

XXIX.

1. 1451
2. Zbigniew Oleśnicki bp krakowski
3. —
4. Kościół nowo wybudowany w diecezji krakowskiej, konsekrowany przez bp laodycejskiego sufragana krakowskiego
5. —
6. Wsparcie, nabożeństwa, odmówienie przed ołtarzem w pozycji klęczącej Modlitwy Pańskiej, Pozdrowienia Anielskiego
7. 40 dni
8. Wpis w księdze formularzowej Marcina z Sandomierza spisanej około 1451 r.
9. BJ, rkps 2136, k. 70 r

XXX.

1. —
2. Jan bp
3. —
4. —
5. Wsparcie, jałmużna
6. —
7. 40 dni
8. Wpis w księdze formularzowej Marcina z Sandomierza spisanej około 1451 r., za-tytułowany inna forma nadania
9. BJ, rkps 2136, k. 70 r-v

XXXI.

1. —
2. —
3. —
4. Arenga dokumentu odpustowego
5. —
6. —
7. —
8. Wpis w księdze formularzowej Marcina z Sandomierza spisanej około 1451 r., zob. też: BJ, rkps 2136, k. 87 v
9. BJ, rkps 2136, k. 71 r

XXXII.

1. ?, 31 lipca
2. Jan brat z klasztoru joannitów na wyspie Rodos
3. —

4. Udzielenie wsparcia na wyprawę przeciwko Turkom w obronie wyspy Rodos, mocą uprawnień nadanych przez papieża nadanie przywilejów, prawo wyboru spowiednika z przywilejem odpuszczenia grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), odpust zupełny
5. —
6. Wsparcie
7. Odpust zupełny
8. Ozdobny inicjał, dokument uszkodzony, przecięty w połowie, brak prawej strony tekstu; brak daty, z 1481 r. pochodzą zbliżone dokumenty wystawione w obronie wyspy Rodos przed Turkami; formularz zawiera formułę absolucji, miejsce na wpisanie imienia darczyńcy
9. APP, D 1

XXXIII.

1. 1481, sierpień
2. Jan brat z klasztoru joannitów na wyspie Rodos
3. —
4. Udzielenie wsparcia na wyprawę przeciwko Turkom w obronie wyspy Rodos, mocą uprawnień nadanych przez papieża nadanie przywilejów, prawo wyboru spowiednika z przywilejem odpuszczenia grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), odpust zupełny
5. —
6. Wsparcie
7. Odpust zupełny
8. Dokument uszkodzony, przycięty; formularz zawiera formułę absolucji, miejsca na wpisanie imienia darczyńcy — blankiet niewypełniony, dokument umieszczony był jako karta ochronna jednego z inkunabułów
9. BGPAN, Ink. XV, 730, zob. też: *Katalog inkunabułów Biblioteki Miejskiej w Gdańsku*, oprac. H. Jędrzejowska, M. Pelczarowa, Gdańsk 1954, nr 288, s. 101

XXXIV.

1. 1488 (po)
2. Andrzej Boryszewski bp sufragana lwowski
3. Lwów
4. Wsparcie wyprawy przeciwko Turkom
5. —

6. Wsparcie
7. Odpust zupełny, prawo do wyboru spowiednika, posiadającego przywilej rozgrzeszenia ze wszystkich grzechów na łożu śmierci (*in articulo mortis*), rezerwy zastrzeżone dla stolicy apostolskiej
8. Formularz, niewypełniony, zawiera formułę absolucji; pergamin przycięty
9. BJ, dypl. 453

XXXV.

1. 1488 (?)
2. Enoch de Cobelaw prepozyt Warmiński, kaznodzieja odpustowy
3. —
4. Wsparcie planowanej wyprawy przeciwko Turkom
5. —
6. Wsparcie
7. Odpust zupełny, prawo do wyboru spowiednika posiadającego przywilej rozgrzeszenia ze wszystkich grzechów (*in articulo mortis*), rezerwy zastrzeżone dla stolicy apostolskiej
8. Dokument uszkodzony, brak prawej części; formularz nadania odpustu zupełnego wraz z prawem wyboru spowiednika nie został wypełniony, na tej samej karcie pergaminu znajduje się fragment drugiego identycznego nadania. Karta pergaminowa nosi ślady włączenia jej do poszytu
9. AAWO, dokument Ea 39

BIBLIOGRAFIA

Źródła rękopiśmienne:

Bydgoszcz:

Archiwum Państwowe w Bydgoszczy:

Klasztor Norbertanek w Strzelnie: dokumenty pergaminowe A 72; A 74

Klasztor Norbertanek w Strzelnie: Regestrum seu Metrica privilegiorum monasterii Strzelnensis et bonorum eis (Kopiarusz dokumentów klasztornych) 1459–1782 sygn. B 1 (dawna sygn. 161)

Częstochowa:

Archiwum oo. Paulinów na Jasnej Górze

Dokumenty pergaminowe: nr 2, 51, 54, 62, 63, 64, 66, 68, 75, 78, 80, 81

rkps 2096 *Tomus Primus miraculorum BMV Częstochoviensis, 1308–1732*

rkps 2738 *Liber catenatus, 1512–1574*

Gdańsk:

Archiwum Państwowe w Gdańsku:

Akta miasta Gdańska: dokumenty i korespondencja do roku 1525

300 D: 41 Dyplomy i korespondencja papieży, soborów, legatów i innych dostojników kościelnych lata 1405–1509: 41 A, 7; 41 A, 26

300 D: 70 Korespondencja i dyplomy dotyczące kościołów, szpitali, sierocińców gdańskich lata 1451–1483: 70, 95; 70, 113; 70, 124

Akta klasztorne:

Archiwum klasztoru św. Brygidy w Gdańsku z lat 1376–1790: 345, 12

Akta klasztoru norbertanek w Żukowie XIII–1568: 944, 21

Bractwo Bożego Ciała i NPMarii na Starym Mieście 428/I

Kolekcja dokumentów elbląskich 368, I 7; I 8

Rękopisy elbląskie:

492/783 Codex diplomaticus Elbingensis 1238–1398; 492/784 Codex diplomaticus Elbingensis 1400–1454; 492/785 Codex diplomaticus Elbingensis 1454–1500; 492/786 Codex diplomaticus Elbingensis 1501–1572

Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk:

Ms 1955; Ms 1965; Ms F 225; Ms Q 41

Gniezno:

Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie:

Dokument pergaminowy nr 1220

Dyplomy Gn. 421
Dyplomy Trzem. nr 78, 79
Rkps ACap B 701

Imbramowice:

Archiwum Klasztoru ss. Norbertanek w Imbramowicach:

Dokument pergaminowy z 9 kwietani 1253 r.; Dokument pergaminowy z 28 maja 1647 r.;
Dokument pergaminowy z 21 października 1654 r.
Rkps *Liber Privilegiorum Monasterii Imbramovicensis... Anno Domini 1608*

Kielce:

Archiwum Diecezjalne w Kielcach:

Dokumenty pergaminowe: 108, 111, 128
Akta kolegiaty Wiślickiej rkps II KW 1
Descriptio reformationum, proventum, privilegiorum, inscriptionum, inventariorum ecclesiarum tam Collegiatae Vislicensis quam etiam Sancti Spiritus... 1599, rkps II KW 4

Kraków:

Archiwum Arcybiskupa Eugeniusza Baziaka w Krakowie:

AZ nr 2/III cz.1 Akta poszczególnych klasztorów dominikańskich (w tym bardzo nieliczne wizytacje)

Archiwum Bazyliki Mariackiej w Krakowie:

Dokumenty pergaminowe: nr 11, 35, 53, 69, 70, 71

Archiwum Kapituły Katedralnej w Krakowie:

Dokumenty pergaminowe: 21, 22, 39, 40, 48, 54, 59, 122, 227, 229, 287, 342, 412, 422, 430, 437, 445, 471, 506, 512, 571, 646, 678
Kopiarusze: LP 2; LP 4; LP 5-1
rkps nr 57 *Collectorium*

Archiwum Klasztoru oo. Cystersów w Mogile:

Dokumenty pergaminowe: 184, 218, 223, 226, 236
Rękopisy: 17, 25

Archiwum Klasztoru ss. Klarysek w Krakowie:

Dokumenty pergaminowe: 20, 25

Archiwum Kościoła św. Szczepana:

Dokumenty pergaminowe: 1, 5

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie:

Acta Episcopalia, t. 6, 50, 101
AC Cap. 7
AV 5
AV Cap. 7; AV Cap. 24; AV Cap. 25

Archiwum oo. Franciszkanów w Krakowie:

Dokument pergaminowy: G-I-6, G-I-7

Rkps sygn. E-I-21 *Archiwum OO. Franciszkanów we Lwowie*, zebrał i oprac. O. Alojzy Karwacki w 1922, t. 21

Rkps sygn. E-I-22 *Archiwum OO. Franciszkanów w Krakowie*, zebrał i oprac. O. Alojzy Karwacki w 1905, t. 22

Archiwum oo. Karmelitów w Krakowie „Na Piasku”:

Dokument pergaminowy nr 9

Rkps 661 „Terminata omnium foundationum, privilegiorum, inscriptionum, summarum principalium, censuum reemptionalium, villarum, fundorum, hortorum, lapidearum, domorum”

Archiwum oo. Paulinów na Skalce:

Dokumenty pergaminowe nr 17, 20

Rkps B 23; B 455 — K. Kaczmarczyk, *Archiwum Klasztoru OO. Paulinów w Krakowie*, Kraków 1943 mszps

Archiwum Państwowe w Krakowie:

Oddział I: dok. dep nr 33; AL. 38, AL. 18; A. Gumn Sang perg. 17

DD dok. perg. nr 357

Dokumenty pergaminowe: nr 8, 10, 11, 12, 14, 23, 41, 73, 74, 75, 78, 80, 82, 83, 110, 121, 213, 217, 220, 223, 233, 240, 247, 249, 276, 278, 287, 302, 303, 319, 335, 391, 424, 897, 1296

Rkps 3301 Kopiarz przywilejów i zapisów na rzecz kościoła św. Barbary w Krakowie

Archiwum oo. Augustianów w zbiorach Archiwum Państwowego w Krakowie:

Dokumenty pergaminowe nr 171, 176, 182, 184, 185, 187, 189, 190

“Memoriae augustinensis eremiticae sodalitates centuriarum tredecim. Tomus secundus. Tribus eiusdem memoriae centuries comprehensus... fratris Pauli Voiisii Vadovitae Poloni...” Aug. 20

“Notanda indulgentiarum ecclesiae s. Catherinae P.P. Augustinianorum Casimiriae ad Cracoviam sitae concessarum”, Aug. 232

Archiwum Prowincji Kanoników Regularnych Laterańskich przy Kościele Bożego Ciała w Krakowie:

Dokumenty pergaminowe: nr 1, 6, 52, 65, 95, 104, 115

Archiwum Prowincji oo. Bernardynów w Krakowie:

Dokumenty pergaminowe: nr 13, 16

Archiwum Prowincji Polskiej oo. Dominikanów w Krakowie:

Dokumenty pergaminowe: 52, 53, 69, 72, 83, 116, 123, 123 a, 123 b, 128, 130, 132, 136, 137, 146, 147, 148, 163, 164, 167, 168, 182, 209, 268, 272

Dokumenty pergaminowe konwentu lwowskiego: Lw. 023, Lw. 031, Lw. 032, Lw. 038

Kopiarz: Kr 1; Kr 6; Kr 23; Łcz 1; Lw 1; Lw 2; Pod 1; Pm 1; Pzd 1; PzK 1; Pd 4; PT 1; Sd 1; Wk 1

Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego:

Dokumenty pergaminowe: nr 2, 3, 4, 35, 210, 224, 230, 262, 286, 375

rkps 208 Acta Ecclesiae Collegiatae et Parochialis OO. SS. Cracoviensis Anno Domini 1742 compilata

rkps 378 *Variae epistole ad Universitatem Crac' ab aliis Universitatibus directae*

Biblioteka Jagiellońska:

Dyplomy pergaminowe: dypl. 29, 158, 453, 603

Fotografie: fot. 435 Kopiarz mansonarzy

Rękopisy: 42, 333, 389, 419, 423, 424, 2136, 5574, 7759 II, 8057 IV, 8058 IV, 8059 IV

Biblioteka ks. Czartoryskich:

Dokumenty pergaminowe: nr 479 (527 — numeracja wg katalogu dokumentów pergaminowych), 651 (716), 661 (718), 685 (748), 1280 (705)

Rkps 3061 IV Kronika opatów mogińskich

Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk:

Dokument pergaminowy nr 103

Rkps 1243; Rkps 4755; Rkps 5151; Rkps 7116; Rkps 5513; Rkps 8844 *Varia* nr 49 *Analecta* z dziejów XV wieku Prochaski

Teki Rzymskie: nr 8471, 8472, 8473, 8474, 8475, 8476, 8477, 8478, 8479, 8480, 8481, 8482, 8483, 8484, 8485, 8486, 8487, 8488, 8489, 8494, 8495, 8496, 8509, 8510, 8511, 8512, 8513, 8514, 8515

Spuścizna ks. J. Fijałka: rkps 4732, 4939, 4951, 5016, 5046, 5084, 5107, 5130, 5153, 5313, 5461

Muzeum Narodowe w Krakowie:

(dokumenty przechowywane w Bibliotece Czartoryskich)

Dokumenty pergaminowe: 36, 38, 58, 68

Pracownia Słownika Historyczno-Geograficznego województwa Małopolskiego w Średniowieczu, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk:

Materiały do Kodeksu Dyplomatycznego Małopolski, tom 5 teczki A–Z

Zakład Nauk Pomocniczych Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego:

Zbiór dokumentów pergaminowych: nr 17

Zbiór fotografii dokumentów: 1020 I; 1023 I; 1351; 1509 I; 1357; 1349; 976 II; 1358; 3927 II; 1361; 1362; 650 I; 651 I; 1365; 1366; 3052 I; 1883 I; 3053 I; 1537 I; 3011 I; 3012 I; 3013 I; 3014 I; 3016 I; 3015 I; 3018 I; 3019 I; 3020 I; 2802 I; 3032 I; 3029 I; 3872 II

Lublin:

Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie:

Dokumenty pergaminowe: rep. 64 nr 8, rep. 64 nr 32

Łódź:

Muzeum Archidiecezji Łódzkiej:

Dokumenty pergaminowe: 2, 3, 13

Olsztyn:

Archiwum Archidiecezji Warmińskiej:

Dokumenty pergaminowe: Ea 39 (inkunabuł); Ec 113, DM C 13, DM A 7

Pelplin:

Archiwum Diecezjalne w Pelplinie:

Diplomata et epistolae:

Klasztor Benedyktynek w Toruniu: dok. perg. nr 14

Klasztor Benedyktynek w Chełmnie: dok. perg. nr 4

Klasztor Cystersów w Koronowie: dok. perg. nr 5

Różne: dok. perg. nr 14

Akta klasztorne — Monastica:

Klasztor Cystersów w Oliwie — rkps 1 Przywileje oliwskie

Klasztor Norbertanek w Żukowie — rkps 1 *Privilegia tam antiqua quam nova monasterii Żucoviensis... 1596*

Klasztor Cystersów w Koronowie — rkps 1 *Liber privilegiorum*

Klasztor Cystersów w Koronowie — rkps 2 *Catalogus rerum omnium, quae in Monasterio Coronoviensi ab ipsa fundatione gesta sunt... anno 1604*

Klasztor Dominikanów Toruniu — rkps 1 Akta odnoszące się do dziejów klasztoru dominikanów w Toruniu

Klasztor Franciszkanów w Toruniu — rkps 1 *Archivum Conventus Thoruniensis*

Płock:**Archiwum Diecezjalne w Płocku:**

Kodeks Norbertanek Płockich, odpis sporządzony przez ks. Władysława Makowskiego, rkps

Dokumenty pergaminowe: 115, 290, 350

Muzeum Diecezjalne w Płocku:

Dokument pergaminowy z 2 stycznia 1346 wypożyczony z Archiwum Diecezjalnego w Płocku, dok. perg. nr 56

Poznań:**Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu:**

Rkps CMM 20 Privilegia et obligationes ac alia munimenta literarum fraternitatis pauperum sacerdotum hospitalis Sanctae Gertrudis sive Ecclesiae Collegiatae Sancti Stanislai Posnaniensi...1397–1663

CP 2 Libri privilegiorum 1231–1420

Dokumenty pergaminowe:

Kapituła Metropolitalna: D 22, D 40, D 44, D 53, D 75, D 76, D 77, D 85, DK 225

Środa Kolegiata: DS 11

Dokumenty Kolegiaty św. Marii Magdaleny w Poznaniu: DF 5

Archiwum Państwowe w Poznaniu:

Dokumenty miasta Poznania: dok. perg. D 641, D 716

Klasztor Benedyktynów w Lubiniu, dok. perg. D 52

Klasztor Cystersów w Obrze, rkps 51 Inventarium privilegiorum et immunitatum supra bono monasterio — collate — et concessa sunt

Klasztor Cystersów w Ołoboku, rkps 22 Summariusz dok. konwentu cysterskiego w Ołoboku znajdujących się w archiwum tegoż klasztoru

Klasztor Cystersów w Przemęcie, dok. perg. D 16

Klasztor Dominikanów w Poznaniu:

Dokumenty pergaminowe: D 3, D 25, D 26, D 31
D 53 Indulgentiae Corporis Christi monasterio Posnaniensi
Rkps 72 Kopiařiusz dokumentów i przywilejów dla klasztoru dominikanów w Poznaniu

Klasztor Joannitów w Poznaniu, dok. perg. D 1

Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku:

Rkps 19, rkps 97, rkps 101

Biblioteka Raczyńskich:

Rkps 112; Rkps 134; Rkps 390

Biblioteka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza:

Rkps akcesja 1609 Copiarium Privilegiorum fundationum dotationum libertatum exceptionum Confirmationum concessor. A summis pontificibus... A.D. 1610

Przemysł:

Archiwum Państwowe w Przemysłu:

Dokument pergaminowy: 4 d

Sandomierz:

Archiwum Kapituły Katedralnej Sandomierskiej:

Dokumenty pergaminowe: nr 45, 51, 71, 72, 88, 89

Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu:

Rkps G 1034 — *Monumenta dioecesis Sandomiriensis collecta et typis edita*

R 1834 — *Diplomata Regum Poloniae et Privilegia Cardinalium Polonorum a Saeculo XIII ad Sac. XVI in Chartis Pergamenis Scripta et in Archivo Capituli Sandomiriensis Conservata ope ac Sumptibus Joannis Wiśniewski Canonici Capituli Cathedrae Sandomiriensis Parochi Borkovicensis Impressa A.D. 1926*

Stary Sącz:

Archiwum Klasztoru ss. Klarysek w Starym Sączu:

Rkps nr 3 Inventarium Bonorum Conventus in antiqua Sandecz

Tarnów:

Archiwum Diecezjalne w Tarnowie:

LB XII — *Liber Ecclesiae Bohnensis...*

Muzeum Okręgowe w Tarnowie:

Dokumenty pergaminowe: MTH nr 8, MTH nr 10, MTH nr 86, MTH nr 88, MTH nr 668

Toruń:

Archiwum Państwowe w Toruniu:

Akta miasta Torunia, nr 2198, 2934

Klasztor Dominikanów, dokumenty pergaminowe: 4, 7, 21

Kościół Najświętszej Maryi Panny w Toruniu (kaplica św. Barbary), nr 1

Warszawa:

Archiwum Archidiecezji Warszawskiej:

Dokument pergaminowy: 35
974/ sygn. A.X.3,64 Akta szpitala w Łowiczu

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie:

Dokumenty pergaminowe: 1342, 2609, 2631, 2668, 2695, 3382, 3577, 3689, 4423, 5852, 5867, 6453, 6454, 6538, 6558, 6563, 6564, 6565, 6704, 6752, 7399, 7410, 7494, 7558

Archiwum Zamoyskich — BOZ sygn. 30 Inventarium privilegiorum literarum, diplomatum scripturarum et munimentorum quaecunque in Archivo Regni in arce Cracoviensi continebantur conscriptum sub auspiciis Joannis Zamoscii, vol. I

Varia oddziału I — sygn. 57 — Inventarium omnium et singulorum privilegiorum, literarum et monumentorum quaecunque in Archivo Regio arcis Cracoviensis continentur... per venerabiles Stanislaum Łubienski Gnesnensem et Mathiam Łubienski Lanciensem praepositus Maiestatis Regiae secretariis

Biblioteka Narodowa:

Inwentarz dyplomatów biblioteki ordynacji Krasińskich rkps 8370 IV
Adam Wolff, Inwentarz dokumentów Biblioteki ordynacji Krasińskich rkps 8376 IV
Diversorum privilegiorum monasterii Czervinscensis ab Anno 1155 ad Annum 1746 copiae rkps BOZ 70
Rkps 3025 IV

Włocławek:**Archiwum Diecezjalne we Włocławku:**

Dokumenty pergaminowe: 168, 293, 327, 340, 380, 392, 421, 1208, 1211
Kopiarusze: 3, 5, 6

Wrocław:**Archiwum Państwowe we Wrocławiu:**

Dokumenty pergaminowe:
Dokumenty miasta Wrocławia: nr 62, 84
Rep. 55, nr 11
Rep. 57, nr 50, 51
Rep. 67, nr 113, 130, 131, 190, 191, 205
Rep. 75 b, nr 13
Rep. 91, nr 247
Rep. 116, nr 28, 65
Rep. 123, nr 4, 7, 10, 30
Rep. 132 a Dep. Lwówek Śl. — parafia, nr 1

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu:

Aksesja 1955/108
rkps M 1562

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich:

Dokumenty pergaminowe: nr 42, 229, 352, 2225, 2519, 2627
Rkps 3393 II Papiery odnoszące się do klasztoru Augustianów w Pilźnie 1403–1677

Lwów:**Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie:**

Dokumenty pergaminowe fond 131; sprawa 105, 150, 241, 312

Lwowska Naukowa Biblioteka im. Wasyla Stefanyka NAN Ukrainy:

Rkps 168 Miscellanea historyczno-literackie z XVI–XVII w.

Rzym:**Archivio Segreto Vaticano:**

Arm. 32, t. 21 (Kopiarz Ciołka)

Wilno:**Lietuvos mokslų akademijos biblioteka:**

LMAB, Wypisy z akt Kapituły Wileńskiej. Sumarjusz kanonika Ksawerego Bohusza (1501–1783), F 43–280.

Pergamenty: F 3-66; F 3-67, F 6-13, F 6-23, F 6-34, F 6-49, F 6-50, F 6-55, F 6-67, F 6-68

Inkunabuły:**Biblioteka Jagiellońska:**

Inkunabuły: 253, 2993

Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk:

Ink. XV, 730, karta ochronna: dokument Jana de Cardona z 1481 roku

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu:

XV F. 528, Ink XV F. 937.2, Ink XV F. 937.3, Ink XV F. 1059, 3

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu:

XV — 094 *Privilegia et indulgentiae Fratrum Minorum Ordinis Sancti Francisci* za pośrednictwem Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/docmetadata?id=oai:www.dbc.wroc.pl:2616&from=http://fbc.pionier.net.pl>

Gallica la bibliothèque numérique. Bibliothèque nationale de France:

<http://gallica.bnf.fr/>

FRBNF37242342, Sixte IV Bulla indulgentiarum pro expulsione turcarum ex Italia, Roma 1480

FRBNF33764933, Summaria declaratio bullae indulgentiarum contra Turcos concessarum, Romae 1488

Indiana State University Bloomington:

Inkunabuły i starodruki:

Indulgences graunted to all and euery crysten man and whoman in what soeuer party of the worlde they be, entrynge into the fraternyite of Saynt Katheryn in the mounte of Synay; CL0036000057

Confraternity of St John These folowyng the priuyleges; STC 14077c26-1227

St. Thomas Hospital London Be it known to all Cristen men; STC 14077c57-1583_10-pl

Źródła drukowane:

- 30 dokumentów katedry plockiej (1230–1317), wyd. W. Kętrzyński, Lwów 1888.
- Abraham W., *Jakub Strepa arcybiskup halicki 1391–1409*, Kraków 1908.
- Abraham W., *Powstanie organizacji kościoła łacińskiego na Rusi*, Lwów 1904, dodatek nr X.
- Acta Camerae Apostolicae*, ed. J. Ptaśnik, *Monumenta Poloniae Vaticana*, vol. I 1207–1344, Cracoviae 1913.
- Acta Camerae Apostolicae*, ed. J. Ptaśnik, *Monumenta Poloniae Vaticana*, vol. II 1344–1374, Cracoviae 1913.
- Acta Capitulum Generalium Ordinis Praedicatorum*, ed. B.M. Reichert, vol. II Ab anno 1304 usque ad annum 1378, Romae 1899.
- Acta Capitulum Generalium Ordinis Praedicatorum*, ed. B.M. Reichert, vol. III Ab anno 1380 usque ad annum 1498, Romae 1900.
- Acta Capitulum Generalium Ordinis Praedicatorum*, ed. B.M. Reichert, vol. IV Ab anno 1500 usque ad annum 1553, Romae 1901.
- Acta Capitulum Generalium Ordinis Praedicatorum*, ed. B.M. Reichert, vol. VIII Ab anno 1670 usque ad annum 1721, Romae 1903.
- Acta capitulum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta*, ed. B. Ulanowski, vol. 1 Acta capitulum Gneznensis, Poznaniensis et Vladislaviensis (1408–1530), Kraków 1894.
- Acta capitulum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta*, wyd. B. Ulanowski, vol. II: *Acta Iudiciorum ecclesiasticorum dioecesum gneznensis et poznaniensis (1403–1530)*, Kraków 1902.
- Acta Capitulum Provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum*, ed. R.F. Madura, t. I, Roma 1972.
- Acta Innocentii VI 1352–1362*, ed. J.F. Novák, *Monumenta Vaticana Res Gestas Bohemicas Illustrantia*, t. II, Pragae 1907.
- Acta Urbani VI et Bonifatii IX 1378–1404*, ed. C. Krofta, *Monumenta Vaticana Res Gestas Bohemicas Illustrantia*, t. V, Pragae 1903.
- Acta Ecclesiae Collegiatae Varsoviensis*, ed. B. Ulanowski, “Archiwum Komisji Prawniczej”, t. VI, Kraków 1897–1926, s. 1–90.
- Acta Tomiciana*, t. 3, Posnaniae 1853.
- Acta Tomiciana*, t. 4, Posnaniae 1855.
- Acta Tomiciana*, t. 6, Posnaniae 1857.
- Aeneae Sylvii Piccolomini Opera Omnia*, Basileae 1571.
- Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*, t. IV, Lwów 1873.
- Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*, t. V, Lwów 1875.
- Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*, t. VI, Lwów 1876.
- Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*, t. VII, Lwów 1878.
- Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*, t. VIII, Lwów 1880.

- Analecta ad historiam iuris canonici in dioecesi Premisliensi*, ed. B. Ulanowski, „Archiwum Komisji Historycznej”, t. V, Kraków 1889, s. 359–437.
- Analecta Vaticana 1202–1366*, ed. J. Ptaśnik, *Monumenta Poloniae Vaticana*, t. 3, Cracoviae 1914.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. II: (1221–1237), Florentia 1931.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. IV: (1256–1275), Florentia 1931.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. VII: (1323–1346), Florentia 1932.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. IX: (1377–1417), Florentia 1932.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XI: (1437–1447), Florentia 1932.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XIII: (1457–1471), Florentia 1932.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XIV: (1472–1491), Florentia 1933.
- Annales Minorum seu Trium Ordinum A S. Francisco Institutorum*, ed. L. Wadding, t. XV: (1492–1515), Florentia 1933.
- Annales S. Crucis*, ed. A. Rutkowska-Płachcińska, *Monumenta Poloniae Historica*, series nova, t. XII, Cracoviae 1996.
- Anonim tzw. Gall, *Kronika Polska*, przekł. R. Grodecki, przekład opracował, wstępem i przypisami opatrzył M. Plezia, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1982.
- Antiquissimae Constitutiones Synodales Provinciae Gneznensis Maxima ex parte nunc Primum e codicibus Manu scriptis typis mandatae*, wyd. R. Hube, Petropoli 1856.
- Archiwum Książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie*, wydane nakładem właściciela przez Z.L. Radziwińskiego, B. Gorczaka, t. II 1284–1506 z sześcioma tablicami litografowanymi, Lwów 1888.
- Archiwum w. OO. Dominikanów w Jarosławiu*, wyd. S. Barącz, Lwów 1884.
- Benoit XII (1334–1342) letters communes analyses d’après les registres dits d’Avignon et du Vatican*, ed. J.M. Vidal, t. II, Paris 1910.
- Bielski M., *Kronika tho iest historia świata na sześć wieków, a cztery monarchie rozdzielona z rozmaitych historyków, tak w Świętym piśmie krześcijańskim żydowskim, iako y pogańskim wybierana y na polski ięzykwypisana dosthatheczniej niż pierwey z przydanim wiele rzeczy nowych: od początków świata aż do tego roku, który się pisze 1564 — s figurami ochędożnymi y własnymi*, Kraków 1564.
- Bukowski W., *Apostazja Mikołaja Lipnickiego. Przyczynek do losów „Warneńczyków” (ze spuścizny Antoniego Prochaski)*, w: *Historia vero testis temporum. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Baczkowskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Smołucha, A. Waško, T. Graff, P.F. Nowakowski, Kraków 2008, aneks dok. nr 3–5, s. 389–395.
- Bzovius A., *Annalium ecclesiasticorum*, t. XIII *rerum in orbe Christiano ab Anno Dom. 1198 usquae ad annum D. 1299 gestarum narrationem complectens*, Coloniae 1616.

- Bzovius A., *Annalium ecclesiasticorum*, t. XIV rerum in orbe Christiano ab Anno Dom. 1300 usque ad annum D. 1378 gestarum narrationem complectens, Coloniae 1618.
- Bzovius A., *Propago D. Hyacinthi Thaumaturgi Poloni seu De rebus praeclare gestis in Provincia Polonia Ordinis Praedicatorum*, Venetiis 1606.
- Bollario dell'Anno Santo. Documenti di indizione dal Giubileo del 1300*, Bologna 1998.
- Brevia Romanorum Pontificum ad Poloniam Spectantia*, ed. H.D. Wojtyska, "Elementa ad fontium editiones", 1986, vol. 64, cz. 1 Brevia saeculi XV.
- Breviarium Fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, oprac. S. Głowa, I. Bieda, Poznań 1988.
- Bullarium Carmelitanum plures complectens summorum pontificum constitutiones Ad Ordinem Fratrum Beatissimae, semperque Virginis Dei Genitricis Mariae de Monte Carmelo spectantes, Nunc primo in lucem editum, duasque in partes distinctum a fratre Eliseo Monsignano ejusdem Ordinis Procuratore Generali*, pars prima Romae 1715.
- Bullarium Carmelitanum plures complectens summorum pontificum litteras et constitutiones Ad Ordinem Fratrum Beatissimae, semperque Virginis Dei Genitricis Mariae de Monte Carmelo spectantes, Nunc primo in lucem editum, duasque in partes distinctum a fratre Josepho Alberto Ximenez ejusdem Ordinis Procuratore Generali*, pars tertia, Romae 1768.
- Bullarium Confraternitatum Ordinis Praedicatorum*, Romae 1668.
- Bullarium Franciscanum continens constitutiones, epistolas, diplomata romanorum pontificum Eugenii IV et Nicolai V ad tres ordines S. P. N. Francisci spectantia*, ed. Fr. U. Hüntemann OFM, nova series t. I: (1431–1455), ad Claras Aquas (Quaracchi) prope Florentiam 1929.
- Bullarium Franciscanum continens constitutiones epistolas diplomata romanorum pontificum Calixti III, Pii II et Pauli II ad tres ordines S. P. N. Francisci spectantia*, ed. Fr. I.M. Pou y Marti OFM, nova series t. II: 1455–1471, ad Claras Aquas (Quaracchi) prope Florentiam 1939.
- Bullarium Franciscanum continens constitutiones epistolas diplomata romani pontificis Sixti IV ad tres ordines S. P. N. Francisci spectantia*, ed. Fr. I. M. Pou y Marti OFM, nova series t. III: 1471–1484, ad Claras Aquas (Quaracchi) prope Florentiam 1939.
- Bullarium Franciscanum Romanorum Pontificum Constitutiones, Epistolas, ac Diplomata continens Tribus Ordinibus Minorum, Clarissarum, et Poenitentium*, t. I: ab Honorio III ad Innocentium III, Romae 1759.
- Bullarium Franciscanum Romanorum Pontificum Constitutiones, Epistolas, ac Diplomata continens Tribus Ordinibus Minorum, Clarissarum, et Poenitentium*, t. II: referens ea, quae Alexander et Urbani III sunt, Romae 1761.
- Bullarium Franciscanum Romanorum Pontificum Constitutiones, Epistolas, ac Diplomata continens Tribus Ordinibus Minorum, Clarissarum, et Poenitentium*, t. III: a Clemente III ad Honorium III, Romae 1765.
- Bullarium Franciscanum Romanorum Pontificum Constitutiones, Epistolas, ac Diplomata continens Tribus Ordinibus Minorum, Clarissarum, et Poenitentium*, t. IV: referens ea, quae Nicolai III Caelestini V et Bonifacii VIII sunt, Romae 1768.

- Bullarium Franciscanum sive Romanorum Pontificum Constitutiones, epistolas, Diplomata Tribus Ordinibus Minorum, Clarissarum, Poenitentium a Seraphico patriarcha sancto Francisco Institutis ab eorum originibus ad nostra usque tempora concessa*, ed. C. Eubel, t. V: *Benedicti XI, Clementis V, Ioannis XXII monumenta*, Romae 1898.
- Bullarium Franciscanum sive Romanorum Pontificum Constitutiones, epistolas, Diplomata Tribus Ordinibus Minorum, Clarissarum, Poenitentium a Seraphico patriarcha sancto Francisco Institutis ab eorum originibus ad nostra usque tempora concessa*, ed. C. Eubel, t. VII: *Urbani VI, Bonifatii IX, Innocentii VII, Benedicti XIII, Alexandri V, Joanni XXIII, Martini V*, Romae 1904.
- Bullarium Ordinis Eremitarum S. Augustini Periodu Formationis 1187–1256*, ed. B. Van Luijk OSA, Wurzburg 1964.
- Bullarium Ordinis Eremitarum S. Augustini, in quo plures constitutiones apostolices ab originalibus, et transumptis authenticis ab Innocentio Tertio usque ad Urbanum Octavum ad eundem Ordinem spectantes collecte sunt*, ed. L. Empoli, Romae 1628.
- Bullarium Ordinis Fratrum Praedicatorum sub auspiciis SS. D.N.D. Clementis XII pontificis maximii opera*, ed. A. Bremond OFP, t. I, Romae 1729.
- Bullarium Ordinis Fratrum Praedicatorum sub auspiciis SS. D.N.D. Clementis XII pontificis maximii opera*, ed. A. Bremond OFP, t. II, Romae 1730.
- Bullarium Ordinis Fratrum Praedicatorum sub auspiciis SS. D.N.D. Clementis XII pontificis maximii opera*, ed. A. Bremond OFP, t. III, Romae 1731.
- Bullarium Ordinis Fratrum Praedicatorum sub auspiciis SS. D.N.D. Clementis XII pontificis maximii opera*, ed. A. Bremond OFP, t. IV, Romae 1732.
- Bullarium Poloniae*, ed. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, t. I: *1000–1342*, Romae 1982.
- Bullarium Poloniae*, ed. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, t. II: *1342–1378*, Romae 1985.
- Bullarium Poloniae*, ed. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, t. III: *1378–1417*, Romae–Lublina 1988.
- Bullarium Poloniae*, ed. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, H. Wajs, t. IV: *1417–1431*, Romae–Lublina 1992.
- Bullarium Poloniae*, ed. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, cooperantibus M. Kowalczyk, A. Wajs, H. Wajs, t. V: *1431–1449*, Romae–Lublina 1995.
- Bullarium Poloniae*, ed. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, cooperantibus P. Sczaniecki, M. Kowalczyk, t. VI: *1447–1464*, Romae–Lublina 1998.
- Bullarium Poloniae*, ed. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, cooperantibus J. Smołucha, P. Stanko, t. VII: *1464–1471*, Romae–Lublina 2006.
- Bullarium Romanum novissimum a B. Leone Magno usque ad S.D.N. Urbanum VIII*, ed. L. Cherubini, t. I, Romae 1638.
- da Castello A., *Rosario della gloriosa Vergine Maria. Con le Stationi, et Indulgentie delle Chiefe di Roma per tutto anno*, Venetia 1585.
- Catalogus omnium privilegiorum, libertatum, immunitatum, dotationum, emptionum Bonorum Ecclesiae Cathedralis Wladislaviensis: per Venerabiles Andream Narowski et Andream Witowski Canonicos Wladislavienses diligenter conscriptus Anno Domini 1578 die 16 Aprilis*, w: *Monumenta Historica Dioeceseos Wladislaviensis*, t. XIV, Wladislaviae 1897.

- Chronica Olivensis. Auctore Stanislao abbate Olivensi*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. VI, Kraków 1898, s. 310–350.
- Chronicon monasterii Claratumbensis ordinis Cisterciensis. Auctore Fr. Nicolao de Cracovia*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. VI, Kraków 1898, s. 429–480.
- Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, ed. A. Boczek, t. I: 1200–1240, Olomucii 1839.
- Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, ed. A. Boczek, t. III: 1241–1267, Olomucii 1841.
- Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, ed. ed. P. Ritter v. Chlumecky, J. Chytil, t. VI: 1307–1333, Brünn 1854.
- Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*, ed. P. Ritter v. Chlumecky, J. Chytil, t. VII: 1334–1349, Brünn 1858.
- Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. G. Friedrich, t. III, Pragae 1942.
- Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. G. Friedrich, t. IV, Pragae 1942.
- Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. J. Šebánek, S. Dušková, t. IV, cz. 1, Pragae 1962.
- Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*, ed. J. Šebánek, S. Dušková, t. V, cz. 2, Pragae 1981.
- Codex diplomaticus Ordinis Sanctae Mariae Theutonicorum. Urkundenbuch zur Geschichte des Deutschen Ordens insbesondere der Ballei Coblens*, hrsg. J.H. Hennes, Mainz 1845.
- Codex diplomaticus Prussicus*, hrsg. J. Voigt, bd. 1, Königsberg 1836.
- Codex diplomaticus Universitatis Studii Generalis Cracoviensis*, ed. Ž. Pauli, t. I: *ab Anno 1365 usque ad annum 1440*, Cracoviae 1870.
- Codex diplomaticus Universitatis Studii Generalis Cracoviensis*, ed. Ž. Pauli, t. II: *ab Anno 1440 usque ad annum 1471*, Cracoviae 1873.
- Codex diplomaticus Universitatis Studii Generalis Cracoviensis* ed. Ž. Pauli, t. III: *ab Anno 1471 usque ad annum 1506*, Cracoviae 1880.
- Codex diplomaticus Warmiensi oder Regesten und Urkunden zur Geschichte Ermlands*, hrsg. C.P. Woelky, J.M. Saage, bd. 2 Urkunden der Jahre 1341–1375, nebst Nachträgen von 1240–1340, Mainz 1864.
- Codex diplomaticus Warmiensi oder Regesten und Urkunden zur Geschichte Ermlands*, hrsg. C.P. Woelky, bd. 3 Urkunden der Jahre 1376–1424 nebst Nachträgen, Braunschweig und Leipzig 1874.
- Codex Diplomaticus Warmiensi oder Regesten und Urkunden zur Geschichte Ermlands*, hrsg. C.P. Woelky, J.M. Saage, bd. 1 Urkunden der Jahre 1231–1340, Mainz 1860.
- Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, ed. J. Szujski, t. I, cz. 2, Kraków 1876.
- Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, ed. A. Lewicki, t. II, Kraków 1891.
- Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, ed. A. Lewicki, t. III, Kraków 1894.
- Codex epistolaris Vitoldi Magni Ducis Lithuaniae 1376–1430*, ed. A. Prochaska, Cracoviae 1882.
- Codex Mednicensis seu Samogitiae dioecesis*, ed. P. Jatulis, pars I (1416 II 13 — 1609 IV 2), Roma 1984.
- Codex Pomeraniae diplomaticus*, hrsg. K.F.W. Haffelbach, J.G.L. Kosegarten, bd. 1, Greiswald 1862.

- Compendium privilegiorum fratrum minorum et religiosarum sub eorum cura viventium, necnon et aliorum Fratrum mendicantium, ordine Alphabetico digestum, per R. P. F. Chritophorum de Capite fontium*, Paris 1578.
- Consecratio ecclesiae et altarium monasterii Paradysensis ordinis Cisterciensis*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. V, Kraków 1888, s. 931–933.
- Damalewicz S., *Series Archiepiscoporum Gnesnensium*, Varsaviae 1649.
- Długosi, *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber Primus, Liber secundus, ed. I. Dąbrowski, Varsaviae 1964.
- Długosi J., *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber Quintus, Liber Sextus, ed. S. Budkowa, I. Garbacik, A. Kamiński, S. Mikucki, I. Mitkowski, M. Plezia, C. Pieradzka, V. Semkowicz-Zaremba, Varsaviae 1973.
- Długosi J., *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber septimus, Liber octavus, ed. S. Budkowa, I. Garbacik, A. Kamiński, S. Mikucki, I. Mitkowski, M. Plezia, C. Pieradzka, V. Semkowicz-Zaremba, D. Turkowska, Varsaviae 1975.
- Długosi J., *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber Decimus et Liber undecimus 1406–1412, ed. C. Baczkowski, M. Kowalczyk, J. Mruk, S. Perzanowski, M. Plezia, F. Sikora, D. Turkowska, G. Wyrozumski, Varsaviae 1997.
- Długosi J., *Annales seu Cronicae Incliti Regni Poloniae*, Liber duodecimus 1445–1461, ed. C. Baczkowski, M. Kowalczyk, J. Mruk, C. Ozóg, C. Pirożyńska, D. Turkowska, G. Wyrozumski, Cracoviae 2003.
- Das Formelbuch des Domherrn Arnold von Protzan*, ed. W. Wattenbach, *Codex Diplomaticus Silesiae*, t. V, Breslau 1862.
- Die Urkunden des Deutsch-Ordens-Centralarchives zu Wien in Regestenform herausgegeben*, hrsg. G. Grafen von Pettegg, I Band (1170–1809), Prag–Leipzig 1887.
- Documenta Ecclesias civitatis Bidgostiensis (Bromberg) concernentia*, Berlin 1918.
- Dokument odpustowy kardynała Zbigniewa Oleśnickiego dla katedry plockiej z 1455 roku*, wyd. P. Chojnacki, „*Studia Źródłoznawcze*”, t. 40, 2002, s. 79–88.
- Dokumenty klasztoru PP. Norbertanek w Imbramowicach (1228–1450)*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, Kraków 1948.
- Dokumenty Kujawskie i Mazowieckie przeważnie z XIII wieku*, zebrał i wydał B. Ulanowski, Kraków 1887.
- Dokumenty opactwa Benedyktynów w Lubiniu z XIII–XV wieku*, wydał Z. Perzanowski, *Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski*, seria nowa, z. 1, Warszawa–Poznań 1975.
- Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski*, t. II: (869–1312) *Konstantynopol IV, Lateran I, Lateran II, Lateran III, Lateran IV, Lyon I, Lyon II, Vienne*, układ i opracowanie A. Baron, H. Pietras, Kraków 2007.
- Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski*, t. III: (1414–1445) *Konstancja, Bazylea–Ferrara–Florencja–Rzym*, układ i opracowanie A. Baron, H. Pietras, Kraków 2007.
- Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst łaciński i polski*, t. IV/2: (1511–1870) *Lateran V, Trydent, Watykan I*, układ i opracowanie A. Baran, H. Pietras, Kraków 2007.
- Dwa XIII-wieczne przywileje odpustowe dla franciszkanów wrocławskich*, wyd. J. Tęgowski, „*Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka*”, R. XLIX: 1994, nr 3–4, s. 263–265.
- Epistolae Pontificum Romanorum Ineditae*, ed. S. Loewenfeld, Lipsiae 1885.
- Erekcja kolegiaty i kapituły pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Bobowej*, wyd. B. Kumor, „*Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*”, 1965, t. 11, s. 287–312.

- Franciszek C., *Skarb Karmelitański w kleynoty Łask y Przywilejów nadanych bogaty*, Kraków 1676.
- Formulae ad ius canonicum spectantes, ex actis Petri Wysz, episcopi Cracoviensis (1392–1412), maxima parte depromptae*, ed. B. Ulanowski, „Archiwum Komisji Historycznej”, t. V, Kraków 1889, s. 265–359.
- Fratris Francisci Bartholi de Assisio Tractatus de Indulgentia S. Mariae de Portiuncula*, ed. P. Sabatier, Paris 1900.
- Gładyszewicz M., *Żywot błogosławionego Prandoty z Białaczowa bp krakowskiego*, Kraków 1845.
- Galli Anonymi Cronicae et gesta ducum sive principum polonorum*, ed. C. Maleczyński, *Monumenta Poloniae Historica. Nova series*, t. II, Cracoviae 1952.
- Hubczyński I., *Zakon Trzeci Braci Kaznodziejów przez S. Patriarchę Dominika fundowany*, Wilno 1779.
- Index actorum saeculi XV ad republicas Poloniae spectantium, quae quidem typis edita sunt exoptis his*, ed. A. Lewicki, Cracoviae 1888.
- Index Privilegiorum, Erectionum, Granitierum, Decimarum et aliorum munimentorum, in Archivo Capituli Wladislaviensis existentium, per F. A. Sienicki Notarium eiusdem Ven. Capituli conscriptus, sub felicissimis auspiciis Illmi et Rmi Dni Dni Christophori Antonii a Słupów Szembek, Epi Wladisl. Et Pomeraniae Anno Dni 1728*, w: *Monumenta Historica Dioeceseos Wladislaviensis*, t. XXV, Wladislaviae 1912.
- Inventarium omnium et singulorum Privilegiorum, litterarum, diplomatum, scripturarum et monumentorum quaecunque in archivo Regni in arce Cracoviensis continentur*, ed. E. Rykaczewski, Berolini–Posnaniae 1862.
- Iohannis Wyclif Tractatus de Apostasia. Now first edited from the Vienna Mss. 1343 and 3935*, ed. M.H. Dziewicki, London 1889.
- Iohannis Wyclif Tractatus de Ecclesia*, ed. I. Loserth, London 1886.
- Jean XXII (1316–1334) lettres communes analysées d’après les registres dits d’Avignon et du Vatican*, éd. G. Mollat, vol. 3 quatrième et cinquième années, Paris 1906.
- Jean XXII (1316–1334) lettres communes analysées d’après les registres dits d’Avignon et du Vatican*, éd. G. Mollat, vol. 5 huitième et neuvième année, Paris 1909.
- Jean XXII (1316–1334) lettres communes analysées d’après les registres dits d’Avignon et du Vatican*, éd. G. Mollat, vol. 6 dixième et onzième années, Paris 1912.
- Jean XXII (1316–1334) lettres communes analysées d’après les registres dits d’Avignon et du Vatican*, éd. G. Mollat, vol. 12, Paris 1932.
- Jacobi Archidiaconi Leodiensis, Legati apostolic Constitutiones in concilio Wratislaviensi anno 1248 die decimal mensis Octobris*, ed. A.Z. Helcel, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. I, Warszawa 1856, s. 346–357.
- Knoblich A., *Herzogin Anna von Schlesien*, Breslau 1865, *Diplomata saeculi XIII*.
- Kalendarz katedry krakowskiej*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, w: *Najdawniejsze roczniki krakowskie i kalendarz*, *Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. V, Warszawa 1978, s. 107–197.
- Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej*, wyd. J. Fijałek, W. Semkowicz, Tom I, zeszyt 1 (1387–1468), Warszawa–Kraków–Lublin–Łódź–Poznań–Wilno–Zakopane 1932.
- Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej*, wyd. J. Fijałek, W. Semkowicz, Tom I, zeszyt 2 (1468–1501), Kraków 1939.

- Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej Św. Wacława*, wyd. F. Piekosiński, cz. I, od roku 1166 do roku 1366, Kraków 1874.
- Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej Św. Wacława*, wyd. F. Piekosiński, cz. II od roku 1367 do roku 1423, Kraków 1883.
- Kodeks dyplomatyczny księstwa Mazowieckiego obejmujący bulle papieżów, przywileje królów polskich i ksiąząt mazowieckich, tudzież nadania tak korporacji jako i osób prywatnych*, wyd. J.T. Lubrański, Warszawa 1863.
- Kodeks dyplomatyczny Małopolski*, wyd. F. Piekosiński, t. I: 1178–1386, Kraków 1876.
- Kodeks dyplomatyczny Małopolski*, wyd. F. Piekosiński, t. II: 1153–1333, Kraków 1886.
- Kodeks dyplomatyczny Małopolski*, wyd. F. Piekosiński, t. III: 1333–1386, Kraków 1887.
- Kodeks dyplomatyczny Małopolski*, wyd. F. Piekosiński, t. IV: 1386–1450, Kraków 1905.
- Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa 1257–1506*, wyd. F. Piekosiński, t. I, Kraków 1879.
- Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa 1257–1506*, wyd. F. Piekosiński, t. III, Kraków 1882.
- Kodeks Dyplomatyczny Polski obejmujący przywileje królów polskich, wielkich ksiąząt litewskich, bulle papieskie iako też wszelkie nadania prywatne*, wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski, t. I, Warszawa 1847.
- Kodeks dyplomatyczny Śląska. Zbiór dokumentów i listów dotyczący Śląska*, wyd. K. Maleczyński, A. Skowrońska, t. II obejmujący lata 1205–1220, Wrocław 1959.
- Kodeks dyplomatyczny Śląska*, wyd. K. Maleczyński, t. III obejmujący lata 1221–1227, Wrocław 1964.
- Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski obejmujący dokumenty tak już drukowane, jak dotąd nie ogłoszone sięgające do roku 1400*, t. I zawiera nr 1–616, lata 984–1287, Poznań 1877.
- Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski obejmujący dokumenty tak już drukowane, jak dotąd nie ogłoszone sięgające do roku 1400*, t. II zawiera nr 616–1219, lata 1288–1349, Poznań 1878.
- Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski obejmujący dokumenty tak już drukowane, jak dotąd nie ogłoszone sięgające do roku 1400*, t. III zawiera nr 1293–2053, lata 1350–1399, Poznań 1879.
- Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski*, wyd. F. Piekosiński, t. V zawierający dokumenta z lat 1400–1444, Poznań 1908.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski*, wydali i opracowali A. Gąsiorowski, H. Kowalewicz, komentarzem opatrzył A. Gąsiorowski, t. VI zawiera dokumenty nr 1–400, z lat 1174–1415, Warszawa–Poznań 1982.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski*, wydali i opracowali A. Gąsiorowski, R. Walczak, komentarzem opatrzył A. Gąsiorowski, t. VII zawiera dokumenty nr 401–773 z lat 1401–1415, Poznań 1985.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski*, wydali i opracowali A. Gąsiorowski, T. Jasiński, komentarzem opatrzył A. Gąsiorowski, t. VIII zawiera dokumenty nr 774–1074 z lat 1416–1425, Poznań 1989.

- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski*, wydali i opracowali A. Gąsiorowski, T. Jasiński, komentarzem opatrzył A. Gąsiorowski, t. X zawiera dokumenty nr 1381–1699 z lat 1435–1444, Poznań 1993.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski*, wydali i komentarzem opatrzyli A. Gąsiorowski, T. Jasiński, T. Jurek, I. Skierska, t. XI zawiera suplementy (dokumenty nr 1700–2023 z lat 1225–1444) oraz erratę i indeksy do tomów VI–XI, Poznań 1999.
- Kopiarz rzymski Erazma Ciolka z początku wieku XVI*, oprac. S. Kutrzeba, J. Fijałek, „Archiwum Komisji Historycznej”, seria II, t. I, Kraków 1923, s. 66–113.
- Kronika klasztoru Trzemeszeńskiego*, oprac. A. Hirschberg, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, Lwów 1878, s. 256–263.
- Kroniki Bernarda Wapowskiego z Radochoniec kantora katedralnego krakowskiego, część ostatnia czasy podługoszowe obejmująca (1480–1535)*, wyd. J. Szujski, *Scriptores Rerum Polonicarum*, 1874, t. 2, s. 1–257.
- Les registres d’Alexandre IV recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d’après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, éd. M. Bourel de La Roncière, J. de Loye, A. Coulon, vol. 1, Paris 1895.
- Les registres de Boniface VIII recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d’après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, éd. G. Digard, M. Faucon, A. Thomas, vol. 1, Paris 1884.
- Les registres d’Innocent IV publiées ou analyses d’après les manuscrits originaux du Vatican et de la Bibliothèque Nationale*, éd. É. Berger, vol. I, Paris 1884.
- Les registres d’Innocent IV publiées ou analyses d’après les manuscrits originaux du Vatican et de la Bibliothèque Nationale*, éd. É. Berger, vol. III, Paris 1897.
- Les registres de Nicolas IV recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d’après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, éd. E. Langlois, vol. I, Paris 1905.
- Les registres de Nicolas IV recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d’après les manuscrits originaux des Archives du Vatican*, éd. E. Langlois, vol. II, Paris 1905.
- Les registres de Grégoire IX recueil des Bulles de ce Pape publiées ou analyses d’après les manuscrits originaux du Vatican*, éd. L. Auvray, vol. I, Paris 1896.
- Lipnicki A., *Życie, cuda i cześć Świętego Kazimierza królewicza polskiego wielkiego księcia Litwy*, Wilno 1858.
- Liber cancellariae Stanislai Ciolek. Ein Formelbuch der polnischen Königskanzeli aus der Zeit der husitischen Bewegung*, hrsg. J. Caro, cz. II, „Archiv für österreichische Geschichte”, 1874, t. 52, cz. 1, s. 1–275.
- Liber Formularum ad ius canonicum spectantium, ex actis Jacobi de Kurdwanow episcopi Plocensis maxima parte depromptarum*, ed. B. Ulanowski, „Archiwum Komisji Prawniczej”, t. I, Kraków 1895, s. 1–36.
- Liber Formularum ad ius Polonicum necnon canonicum spectantium in codice Regiomontano asservatarum*, ed. B. Ulanowski, „Archiwum Komisji Prawniczej”, t. I, Kraków 1895, s. 169–256.
- Liv-, est- und kurländisches Urkundenbuch*, hrsg. L. Arbusow, bd. 2 zweite Abteilung 1501–1505, Riga–Moskau 1905.
- Mieszkowski K., *Studia nad dokumentami katedry krakowskiej XIII wieku — początki kancelarii biskupiej*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1974.
- Maciej z Miechowa, *Chronica Polonorum*, Kraków 1521.
- Magistri Iohannis Hus Polemica*, ed. J. Eršil, Praga 1966.

- Materiały do historii miasta Sambora 1390–1795*, wyd. A. Dörflerówna, Lwów 1936.
- Matthiae de Miechow Chronicae Polonorum lectiones variantes prima editionis (anni 1519), Scriptores Rerum Polonicarum*, 1874, t. 2, s. 257–285.
- Memoriale ordinis fratrum Minorum a fr. Ioanne de Komorowo compilatum*, ed. X. Liske, A. Lorkiewicz, *Monumenta Poloniae Historica*, t. V, Kraków 1888, s. 1–418.
- Menologium cisterciense notationibus illustratum, auctore R. P. Chrysostomo Henriquez... Accedant seorsim regula, constitutiones et privilegia ejusdem ordinis ac congregationum monasticarum et militarium quae cisterciense...*, Antverpiae 1630.
- Miracula s. Iohannis Cantii*, ed. W. Kętrzyński, *Monumenta Poloniae Historica*, t. VI, Kraków 1898, s. 481–533.
- Monumenta Historica Dioeceseos Wladislaviensis*, t. IV, Wladislaviae 1884.
- Monumenta Poloniae Paleographica*, ed. S. Krzyżanowski, z. 2 tab. XXVIII–LXVIII, Cracoviae 1910.
- Nakielski S., *Miechovia sive promptuarium antiquitatum Monasterii Miechoviensis*, Cracoviae 1634.
- Niwiński M., *Kopiarz kościoła parafialnego św. Mikołaja w Bochni*, „Ateneum Kapłańskie”, R. 24: 1938, t. 41, s. 293–298.
- Najstarsze statuty synodalne krakowskie biskupa Nankera z 2 października 1320 roku*, wyd. J. Fijałek, Kraków 1915.
- Nie drukowane dokumenty biskupa Tomasza I z pierwszej połowy XIII wieku*, wyd. A. Skowrońska, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 19: 1964, nr 1, s. 161–170.
- Niepublikowane dokumenty poznańskie z wieku XIV*, wyd. A. Gąsiorowski, „Studia Źródłoznawcze”, 1967, t. 12, s. 113–124.
- Nova collectio et compilatio privilegiorum apostolicorum regularium mendicantium, et non mendicantium: praesertim in quibus ipsae religiones communicant*, ed. Roderiques Manuel, Antverpiae 1616.
- Nowy Kodeks Dyplomatyczny Mazowsza*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, przy współudziale K. Pacuskiego, H. Wajsa, cz. II, Dokumenty z lat 1248–1355, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1989.
- Nowy Kodeks Dyplomatyczny Mazowsza*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, indeks osób i miejscowości opracował J. Piętka, cz. III, Dokumenty z lat 1356–1381, Warszawa 2000.
- Pruszcz P.H., *Kleynoty Stołecznego Miasta Krakowa albo koscioty, y co w nich iest widzenia godnego y znacznego*, Kraków 1745.
- Pierwsze dwa przywileje Karmelitów trzewickowych klasztoru Bożego Ciała w Poznaniu*, wyd. W. Kłapkowski, „Collectanea Theologica”, R. 13: 1932, z. 3, s. 241–247.
- Politische Correspondenz Breslaus 1454–1463*, hrsg. H. Markgraf, *Scriptores rerum Silesiacarum*, bd. 8, Breslau 1873.
- Politische Correspondenz Breslaus 1463–1469*, hrsg. H. Markgraf, *Scriptores rerum Silesiacarum*, bd. 9, Breslau 1874.
- Pommerellisches Urkundenbuch*, hrsg. M. Perlbach, Danzig 1882.
- Pommersches Urkundenbuch*, hrsg. R. Klempin, bd. 1 786–1253, Stettin 1868.
- Pommersches Urkundenbuch*, hrsg. R. Prümers, bd. 2 Zweite Abtheilung 1278–1286, Stettin 1885.

- Pommersches Urkundenbuch*, hrsg. R. Prümers, bd. 3 Erste Abtheilung 1287–1295, Stettin 1888.
- Pommersches Urkundenbuch*, hrsg. E. Assmann, bd. 8 1331–1335, Böhlau-Verlag–Köln–Graz 1961.
- Pontyfikal krakowski z XI wieku (Biblioteka Jagiellońska Cod. MS 2057)*, wyd. Z. Ober-tyński, Lublin 1977.
- Premislia Sacra, sive Series et Gesta Episcoporum Premisliensium. E fontibus domesticis et extraneis*, F. Pawłowski, Cracoviae 1869.
- Preussische Regesten bis zum Ausgange des dreizehnten Jahrhunderts*, hrsg. M. Perl-bach, Königsberg 1876.
- Preussisches Urkundenbuch. Politische Abtheilung*, hrsg. Phillippi, Woelky, bd. 1 erste hälfte, Königsberg 1882.
- Preussisches Urkundenbuch. Politische Abtheilung*, hrsg. A. Seraphim, bd. 1 zweite häl-fte, Königsberg 1882.
- Preussisches Urkundenbuch*, hrsg. M. Hein, E. Maschke, bd. 2, Königsberg 1882.
- Przywilej odpustowy papieża Aleksandra V dla katedry łacińskiej we Włodzimierzu wo-łyńskim z 3 sierpnia 1409*, wyd. W. Abraham, „Kwartalnik Historyczny”, R. 29: 1915, s. 295–296.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. I, Lucae 1747.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. II, Lucae 1747.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. III, Lucae 1748.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. VI, Lucae 1750.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. VII, Lucae 1752.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. VIII, Lucae 1750.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. IX, Lucae 1752.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. X, Lucae 1753.
- Raynaldus O., *Annales ecclesiastici ab anno MCXCVIII ubi desinit Cardinalis Baronius*, t. XI, Lucae 1754.
- Ryk T., *Bractwo św. Urszuli w Krakowie*, w: *Materiały do dziejów społeczno-religijnych w Polsce*, red. Z. Sułowski, E. Wiśniowski, Lublin 1974, dodatek nr I, s. 67–68, nr II, s. 68–70.
- Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, ed. C.J. Erben, t. I: 600–1253, Praha 1855.
- Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, ed. J. Emler, t. II: 1253–1310, Praha 1882.
- Regesta Episcopatus Vratislaviensis*, hrsg. C. Grünhagen, G. Korn, erster Theil bis zum Jahre 1302, Breslau 1864.

- Regesta Historico-Diplomatica Ordinis S. Mariae Theutonicorum 1198–1525*, hrsg. E. Joachim, W. Hubatsch, pars II: *Regesta Privilegiorum Ordinis S. Mariae Theutonicorum. Regesten der Pergament-Urkunden aus der Zeit des Deutschen Ordens*, Göttingen 1948.
- Regesta Lithuaniae ab origine usque ad Magni Ducatus cum Regno Poloniae unionem*, wyd. H. Paszkiewicz, t. I: *tempora usque ad annum 1315 complectens*, Warszawa 1930.
- Regesta pontificum Romanorum inde ab a post Christum natum MCXCVIII ad a. MCCCIV*, ed. A. Potthast, t. I, Berolini 1874.
- Regesta pontificum Romanorum inde ab a post Christum natum MCXCVIII ad a. MCCCIV*, ed. A. Potthast, t. II, Berolini 1875.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte*, bis zum Jahre 1280, hrsg. C. Grünhagen, *Codex diplomaticus Silesiae*, bd. 7 zweiter Thiel, Breslau 1875.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte bis zum Jahre 1250*, hrsg. C. Grünhagen, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 7 erster Thiel, Breslau 1884.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte bis zum Jahre 1300*, hrsg. C. Grünhagen, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 7 dritter Thiel, Breslau 1886.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte 1301–1315*, hrsg. C. Grünhagen, C. Wutke, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 16, Breslau 1892.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte 1316–1326*, hrsg. C. Grünhagen, C. Wutke, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 18, Breslau 1898.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte 1327–1333*, hrsg. C. Grünhagen, C. Wutke, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 22, Breslau 1903.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte 1334–1337*, hrsg. C. Wutke, E. Randt, H. Bellee, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 29, Breslau 1923.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338–1342*, hrsg. C. Wutke, E. Randt, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 30 erster Thiel, Breslau 1925.
- Regesten zur Schlesischen Geschichte 1338–1342*, hrsg. C. Wutke, E. Randt, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 30 zweiter Thiel, Breslau 1930.
- Regesty dokumentów diecezji wileńskiej z lat 1507–1522 Jana Fijałka i Władysława Semkowicza*, wyd. G. Błaszczyk, „Lituano-Slavica Posnaniensia. Studia Historica”, 2003, t. IX, s. 247–299.
- Regesty dokumentów mazowieckich z lat 1248–1345*, oprac. E. Suchodolska, Warszawa–Łódź 1980.
- Regesty Śląskie 1343–1348*, oprac. K. Bobowski, J. Gilewska-Dubis, W. Korta, B. Turoń, pod red. W. Korty, t. I, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1975.
- Repertorium podolskie. Dokumenty do 1430 roku*, oprac. J. Kurtyka, „Rocznik Przemyski”, 2004, t. 40, z. 4, s. 127–269.
- Rocznik Kamieniecki*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. II, Lwów 1872, s. 776–778.
- Rocznik kapituły krakowskiej*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, w: *Najdawniejsze roczniki krakowskie i kalendarz*, *Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. V, Warszawa 1978, s. 19–107.
- Rocznik Krasińskich*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, Lwów 1878, s. 127–133.

- Rocznik Lubiński*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. II, Lwów 1872, s. 774–776.
- Rocznik lubiński*, wyd. B. Kürbis, przy współudziale G. Labudy, J. Lucińskiego, R. Walczaka, *Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. VI, Warszawa 1962, s. 111–123.
- Rocznik małopolski 965–1415*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, Lwów 1878, s. 135–202.
- Rocznik Sędziwoja*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. II, Lwów 1872, s. 871–880.
- Rocznik Traski*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. II, Lwów 1872, s. 826–861.
- Rocznik wrocławski dawny 1238–1308 i rocznik magistratu wrocławskiego 1490–1491*, wyd. A. Bielowski, *Monumenta Poloniae Historica*, t. III, Lwów 1878, s. 680–688.
- Rozporządzenie arcybiskupa gnieźnieńskiego Mikołaja Trąby z r. 1421*, wyd. W. Kłapkowski, „Kwartalnik Historyczny”, R. 46: 1932, s. 149–151.
- Sachetnik A., *Prośba świętej Jadwigi królowej o pierwszy odpust jubileuszowy w Polsce*, w: *Dzieło Jadwigi i Jagielly w sześćsetlecie chrztu Litwy i jej związków z Polską*, wybór i oprac. W. Biliński, Warszawa 1989, s. 253–265.
- Santifaller L., *Quellen zur Geschichte des spätmittelalterlichen Ablass- und Reliquienwesens aus schlesischen Archiven*, „Mitteilungen des österreichischen Staatsarchivs”, 1948, bd. 1, s. 20–136.
- Sawicki J., *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VI: *Synody diecezji płockiej i ich statuty*, Warszawa 1952.
- Sawicki J., *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. VIII: *Synody diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego i ich statuty*, Wrocław 1955.
- Sawicki J., *Concilia Poloniae źródła i studia krytyczne*, t. X: *Synody diecezji wrocławskiej i ich statuty*. Na podstawie materiałów przysposobionych przy udziale A. Sabi-scha, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963.
- Schaffer H., *Geschichte einer Schlesischen Liebfraueugilde seit dem Jahre 1343*, Ratibor 1883.
- Siekowski M., *Świątynia Pańska to jest kościół Boga w Trójcy SS jedyne-go z Klasztorem W W. OO. Dominikanów w Krakowie, znacznymi Świętych Pańskich Relikwiami, Kaplicami, Ołtarzami, Obrazami y Różnemi Apparencyami przyozdobiona*, Kraków 1743.
- Simson P., *Geschichte der Stadt Danzig*, bd. 4, Danzig 1918.
- Sygański J., *Historia Nowego Sącza*, t. III: *Zabytki dziejowe miasta*, Lwów 1902, dodatek nr 22, s. 235–238.
- Szołdrski W., *Kronika Benedyktynów Toruńskich*, Pelplin 1934.
- Schlesisches Urkundenbuch*, bearbeitet von H. Appelt, bd. 1, cz. 1, 971–1216, Graz–Köln 1963.
- Schlesisches Urkundenbuch*, bearbeitet von W. Irgang, bd. 2, 1231–1250, Wien–Köln–Graz 1977.
- Schlesisches Urkundenbuch*, bearbeitet von W. Irgang, bd. 3, 1251–1266, Köln–Wien 1984.
- Schlesisches Urkundenbuch*, bearbeitet von W. Irgang, bd. 4, 1267–1281, Köln–Wien 1988.
- Schlesisches Urkundenbuch*, bearbeitet von W. Irgang, bd. 5, 1282–1290, Wien 1993.

- Schlesisches Urkundenbuch*, bearbeitet von W. Irgang, unter Mitarbeit von D. Schade-waldt, bd. 6, 1291–1300, Wien 1998.
- Skarbiec dyplomatów papieskich, cesarskich, królewskich, książęcych; uchwał narodo-wych, postanowień różnych władz i urzędów posługujący do krytycznego wyjaśnie-nia dziejów Litwy, Rusi Litewskiej i ościennych im krajów*, zebrał I. Daniłowicz, t. 1, Wilno 1860.
- Skarbiec dyplomatów papieskich, cesarskich, królewskich, książęcych; uchwał narodo-wych, postanowień różnych władz i urzędów posługujący do krytycznego wyjaśnie-nia dziejów Litwy, Rusi Litewskiej i ościennych im krajów*, zebrał I. Daniłowicz, t. 2, Wilno 1862.
- Spominki plockie*, wyd. A. Rutkowska-Płachcińska, w: *Rocznik świętokrzyski dawny, Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. XII, Kraków 1996, s. 127–131.
- Spominki sochaczewskie*, wyd. A. Rutkowska-Płachcińska, w: *Rocznik świętokrzyski dawny, Monumenta Poloniae Historica*, s. II, t. XII, Kraków 1996, s. 131–134.
- Sprawozdanie z poszukiwań na Węgrzech dokonanych z ramienia Akademii Umiejętno-ści*, przez W. Barana, J. Dąbrowskiego, J. Łosia, J. Ptaśnika, S. Zachorowskiego, Kraków 1919.
- Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich w latach 1896/7 i 1897/8. O materiałach do dziejów polskich w wiekach średnich*, oprac. W. Abra-ham, „Archiwum Komisji Historycznej”, t. 9, Kraków 1902, s. 1–234.
- Sprawozdanie z poszukiwań w archiwach i bibliotekach rzymskich do dziejów Polski w wiekach średnich za lata 1899–1913*, oprac. W. Abraham, „Archiwum Komisji Historycznej”, seria II, t.I, Kraków 1923, s. 1–65.
- Sprawozdanie z poszukiwań w Szwecji dokonanych z ramienia Akademii Umiejętności*, przez E. Barwińskiego, L. Birkenmajera, J. Łosia, Kraków 1914.
- Statuta synodalia episcoporum Cracoviensium. Nankeri Episcopi statuta ann. 1320*, ed. U. Heyzmann, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IV, Kraków 1875, s. 1–31.
- Statuty i przywileje bractwa kapłanów dekanatu zatorskiego w latach 1378–1525*, wyd. S. Kuraś, „Polonia Sacra”, R. VII: 1955, z. 4, s. 253–275.
- Statuty synodalne Wieluńsko-Kaliskie Mikołaja Trąby z r. 1420*, Z materiałów przysposo-bionych przez B. Ulanowskiego uzupełnili i wydali J. Fijałek, A. Vetulani, Kraków 1915–1920–1951.
- Średniowieczne przyczynki źródłowe do dziejów Bractwa Literackiego Najświętszej Ma-ryi Panny w Bochni i do salin bocheńskich*, wyd. B. Kumor, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1959, t. 1, z. 2, s.177–195.
- Thuczyński I., *Magnus Variarum Indulgentiarum Thesaurus ex diplomatibus Pontifi-cum, et probatis auctoribus collectus, omnibus Christi fidelibus apertus*, Cracoviae 1671.
- Trzydzieści jeden nie drukowanych oryginałów pergaminowych Archiwum Diecezjalnego we Włocławku z drugiej połowy XV wieku. Trzecie ćwierćwiecze*, wyd. S. Librowski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1988, t. 57, s. 201–272.
- Trzydzieści nie drukowanych oryginałów pergaminowych Archiwum Diecezjalnego we Włocławku z lat 1300–1400*, wyd. S. Librowski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1987, t. 55, s. 129–153.

- Urkunden der Klöster Rauden und Himmelwitz, der Dominicaner und der Dominicanerinnen in der Stadt Ratibor*, hrsg. W. Wattenbach, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. II, Breslau 1859.
- Urkunden der Stadt Brieg*, hrsg. C. Grünhagen, *Codex Diplomaticus Silesiae*, bd. 9, Breslau 1870.
- Urkunden und Aktenstücke zur Geschichte der in der Herutigen Provinz Posen vereinigten ehemals polnischen Landesteile*, hrsg. H. Ehrenberg, Leipzig 1892.
- Urkunden und Regesten zur Geschichte der Grafschaft Glatz bis zum Jahre 1400*, hrsg. W. Hohaus, F. Volkmer, Habelschwerdt 1883.
- Urkunden zur Geschichte des Bisthums Breslau im Mittelalter*, hrsg. G.A. Stenzel, Breslau 1845.
- Urkundenbuch der Kustodien Goldberg und Breslau*, hrsg. C. Reisch, bd. 1 1240–1517, *Monumenta Germaniae Franciscana*, s. 2, bd. 1, Düsseldorf 1917.
- Urkundenbuch der Stadt Liegnitz und ihres Weichbildes, bis zum Jahre 1455*, hrsg. von F.W. Schirmacher, Liegnitz 1866.
- Urkundenbuch des Bisthums Culm*, hrsg. C.P. Woelky, bd. 1 Das Bisthum Culm unter dem Deutschen Orden 1243–1466, Danzig 1885.
- Urkundenbuch des Bisthums Culm*, hrsg. C.P. Woelky, bd. 2 Das Bisthum Culm unter Polen 1466–1774, Danzig 1887.
- Urkundenbuch des Bisthums Samland*, hrsg. C.P. Woelky, H. Mendthal, heft 1, Leipzig 1891.
- Urkundensammlung zur Geschichte des Fürstenthums Oels bis zum Aussterben der Piastischen Herzogslinie*, hrsg. W. Haeusler, Breslau 1883.
- Vetera Monumenta Hungariam Sacram Illustrantia*, t. I *ab Honorio pp. III usque ad Clementem pp. VI*, Romae 1859.
- Vetera Monumenta Hungariam Sacram Illustrantia*, t. II *ab Innocentio pp. VI usque ad Clementem pp. VII*, Romae 1860.
- Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae*, ed. A. Theiner, t. 1 *ab Honorio PP. III usque ad Gregorium PP. XII 1217–1409*, Romae 1860.
- Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae*, ed. A. Theiner, t. 2 *ab Ioanne PP. usque ad Pium PP. V 1410–1572*, Romae 1861.
- Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium Historiam Illustrantia*, ed. A. Theiner, Romae 1863.
- Vetus liber archidiaconi Eliensis*, ed. C.L. Feltoe, E.H. Minns, Cambridge 1917.
- Vita S. Hedwigis*, hrsg. G.A. Stenzel, *Scriptores Rerum Silesiacarum*, bd. 2, Breslau 1839, s. 1–126.
- Vitae Papatum Avenoniensium hoc est Historia Pontificum Romanorum qui in Gallia sederunt ab anno Christo MCCV usque ad Annum MCCCXCIV Stephanus Baluzius*, ed. G. Mollat, t. I, Paris 1916.
- Wiśniewski J., *Dekanat ilżecki*, Radom 1909–1911.
- Wiśniewski J., *Dekanat konecki*, Radom 1913.
- Wiśniewski J., *Dekanat kozienicki*, Radom 1913.
- Wiśniewski J., *Dekanat miechowski*, Radom 1917.
- Wiśniewski J., *Dekanat opatowski*, Radom 1907.
- Wiśniewski J., *Dekanat opoczyński*, Radom 1913.
- Wiśniewski J., *Dekanat radomski*, Radom 1911.

- Wiśniewski J., *Dekanat sandomierski*, Radom 1915.
- Wiśniewski J., *Diecezja Częstochowska. Opis historyczny kościołów i zabytków w dekanatach: będzińskim, dąbrowskim, sączowskim, zawierckim i żareckim oraz parafii Olsztyn*, Opoczno 1936.
- Wiśniewski J., *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Olkuskiem*, Majówka 1933.
- Wiśniewski J., *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskiem*, Majówka 1930.
- Wiśniewski J., *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Pińczowskiem, Skalbmierskiem i Wiślickiem*, Majówka 1927.
- Wiśniewski J., *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w powiecie Włoszczowskim*, Majówka 1932.
- Wiśniewski J., *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Stopnickiem*, Majówka 1929.
- Wolff A., *Zniszczone dokumenty Biblioteki Ordynacji Krasińskich*, w: *Straty Bibliotek i Archiwów Warszawskich w zakresie rękopiśmiennych źródeł historycznych*, t. III Biblioteki, Warszawa 1955, s. 178–318.
- Wiadomości do dziejów Polskich z Archiwum Prowincyi Szląskiej*, zebrał A. Mosbach, Wrocław 1860.
- Zubrzycki D., *Kronika miasta Lwowa*, Lwów 1844.
- Zapiski historyczne wśród starych almanachów Biblioteki Jagiellońskiej*, wyd. L. Birkenmajer, „Kwartalnik Historyczny”, R. 16: 1902, s. 445–457.
- Zapiski historyczne z lat 1410–1530 (z ksiąg Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu)*, wyd. J. Nowacki, „Studia Źródłoznawcze”, 1958, t. 3, s. 153–183.
- Zbiór dokumentów i listów miasta Płocka*, wyd. S. M. Szacherska, t. I: 1065–1495, Warszawa 1975.
- Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej*, wyd. S. Kuraś, cz. I: 1063–1415, Lublin 1965.
- Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej*, wyd. S. Kuraś, cz. II: 1416–1450, Lublin 1973.
- Zbiór dokumentów Zakonu OO. Paulinów w Polsce*, wyd. J. Fijałek, t. I, 1328–1464, Kraków 1938.
- Zbiór dokumentów Zakonu OO. Paulinów w Polsce*, wyd. J. Zbudniewek, t. II, 1464–1550, Warszawa 2004.
- Zbiór dokumentów znajdujących się w Bibliotece hr. Przeździeckich w Warszawie*, wyd. A. Chmiel, Kraków 1890.
- Zbiór dyplomów klasztoru Mogińskiego przy Krakowie*, wyd. E. Janota, Kraków 1865.
- Zbiór ogólny przywilejów i spominków mazowieckich*, zebrał, opracował i wydał J.K. Kochanowski, t. I obejmujący materiał do zgonu Konrada I, Warszawa 1919.

Katalogi archiwalne, biblioteczne oraz katalogi inkunabułów:

- Antosiewicz K., *Biblioteki Zakonu Ducha Świętego w Polsce*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1980, t. 41, s. 351–400.
- Antosiewicz K., *Biblioteki Zakonu Ducha Świętego w Polsce*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1981, t. 42, s. 151–185.

- Antosiewicz K., *Katalog inkunabułów Biblioteki Kapituły Metropolitalnej w Krakowie*, „Analecta Cracoviensia”, 1980, t. 12, s. 335–483.
- Antosiewicz K., *Zachowane źródła do dziejów Zakonu Ducha Św. de Saxia w Polsce*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1970, t. 20, s. 95–134.
- Akta królewskie papierowe Zygmunta Starego — Jana Kazimierza* — mszps, 662 dokumenty, Archiwum Państwowe w Krakowie.
- Akta ze zbiorów Muzeum Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1501–1926*, mszps, Archiwum Państwowe w Lublinie.
- Archiwa Kościoła Katolickiego w Polsce. Informator*, oprac. M. Dębowska, Kielce 2002.
- Archiwum diecezjalne we Włocławku*, oprac. S. Librowski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1983, t. 47, s. 5–107.
- Archiwum diecezjalne we Włocławku*, oprac. S. Librowski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1987, t. 55, s. 5–101.
- Archiwum diecezjalne we Włocławku*, oprac. S. Librowski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1988, t. 56, s. 7–95.
- Archiwum diecezjalne we Włocławku*, oprac. S. Librowski, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1988, t. 57, s. 7–60.
- Archiwum Katalog klasztoru św. Andrzeja w Krakowie sporządzono roku 1957–58*, mszps, Archiwum Klasztoru ss. Klarysek w Krakowie.
- Archiwum Państwowe w Lublinie, cz. I wiadomość ogólna, II dawne księgi miejskie lubelskie*, oprac. J. Riabinin, Warszawa 1926.
- Bandura W., *Spuścizna rękopiśmienna Ekspedycji Rzymskiej PAU średniowiecze*, „Studia Źródłoznawcze”, 1972, t. 17, s. 159–166.
- Bersohn M., *Księgozbiór katedry płockiej*, Warszawa 1899.
- Biblioteka Narodowa Katalog rękopisów*, seria II, tom II sygn. 3006–3300 rękopisy z Biblioteki Załuskich i innych Zbiorów Polskich zwrócone z Leningradu w latach 1923–1934, oprac. B.S. Kupść, K. Muszyńska, Warszawa 1980.
- Biblioteka Narodowa Katalog rękopisów*, t. X rkps 8301–9000 archiwa rodzinne Fredrów i Römerów, zbiory dawnej Biblioteki Ordynacji Krasieńskich oraz inne rękopisy X–X–XX wieku, red. D. Kamolowa, B. Smoleńska, Warszawa 1972.
- Ciesielska K., *Inwentarz akta klasztorów toruńskich — grupa zespołów 1232–1834*, mszps, Toruń 1973.
- Ciesielska K., *Kościół i parafie diecezji chełmińskiej grupa zespołów 1380–1939–XIX wiek*, mszps 1973.
- Ciesielska K., *Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Toruniu. Informator o zasobie*, Toruń 1977.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracoviae asservantur*, oprac. Z. Włodek, J. Zathay, M. Zwiercan, vol. I numeros continens inde ab 8 usque ad 331, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1980.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracovia asservantur*, oprac. M. Kowalczyk, M. Markowski, J. Zathay, M. Zwiercan, vol. II numeros continens inde a 332 usque ad 444, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1982.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracovia asservantur*, oprac. M. Kowalczyk, A. Kozłowska, M. Markowski,

- Z. Włodek, J. Zathey, M. Zwiercan, vol. III numeros continens inde a 445 usque ad 563, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1984.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracovia asservantur*, oprac. M. Kowalczyk, A. Kozłowska, M. Markowski, Z. Włodek, J. Zathey, M. Zwiercan, vol. IV numeros continens inde a 564 usque ad 667, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1988.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracovia asservantur*, oprac. M. Kowalczyk, A. Kozłowska, M. Markowski, Z. Włodek, M. Zwiercan, vol. V numeros continens inde a 668 usque ad 771, Wrocław–Warszawa–Kraków 1993.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracovia asservantur*, oprac. M. Kowalczyk, A. Kozłowska, M. Markowski, L. Nowak, A. Sobańska, R. Tatarzyński, Z. Włodek, M. Zwiercan, vol. VI numeros continens inde a 772 usque ad 1190, Wrocław–Warszawa–Kraków 1993.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracovia asservantur*, oprac. M. Kowalczyk, A. Kozłowska, M. Markowski, L. Nowak, A. Sobańska, R. Tatarzyński, Z. Włodek, W. Zega, M. Zwiercan, vol. VII numeros continens inde a 1191 usque ad 1270, Kraków 2000.
- Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracovia asservantur*, oprac. M. Kowalczyk, A. Kozłowska, M. Markowski, L. Nowak, A. Sobańska, R. Tatarzyński, Z. Włodek, W. Zega, M. Zwiercan, vol. VIII numeros continens inde a 1271 usque ad 1353, Kraków 2004.
- Catalogus codicum medii aevi manuscriptorum qui in Bibliotheca Universitatis Wratislaviensis asservantur signa 6055–6124 comprehendes, Codices Milichiani*, oprac. S. Kądziański, W. Mrozowicz, vol. I, Wratislaviae 1998.
- Catalogus codicum medii aevi manuscriptorum qui in Bibliotheca Universitatis Wratislaviensis asservantur signa 6125–6181 comprehendes, Codices Milichiani*, oprac. S. Kądziański, J. Przytułski, vol. II, Wratislaviae 2004.
- Catalogus manuscriptorum codicum medii aevi latinorum signa 180–260 comprehendens*, composites K. Jażdżewski, Wratislaviae 1982.
- Długopolski E., *Katalog kościoła N.P. Marii w Krakowie*, „Teki Grona Konserwatorów Galicyi Zachodniej”, Kraków 1916, t. VI.
- Dziwik K., *Katalog dokumentów pergaminowych Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie*, cz. I, dokumenty z lat 113–1571, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966.
- Dyplomy pergaminowe nr 1036–1287*, mszps, Archiwum Państwowe w Krakowie.
- Fastnacht A., *Catalogus diplomatum Bibliothecae Instituti Ossoliniani*, supplementum I Inde ab Anno 1279 usque ad Annum 1506, Wratislaviae 1951.
- Golachowski K., *Inwentarz archiwum miasta Nowego Sącza z lat 1292–1772*, „Rocznik Sądecki”, 1957, t. 3, s. 175–317.
- Grudziński K., *Średniowieczne rękopisy archiwalno-biblioteczne w zbiorach prowincji OO. Bernardynów w Krakowie*, w: *Franciszkanie w Polsce średniowiecznej*, cz. 2 i 3: *Franciszkanie na ziemiach polskich*, red. J. Kłoczowski, Kraków 1989, s. 63–71.
- Hlebionek M., *Okruchy dziejów. Archiwum parafii katedralnej św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Toruniu*, w: *Dzieje i skarby kościoła świętojańskiego w Toruniu. Materiały z konferencji przygotowanej przez Toruński Oddział Stowarzysze-*

- nia Historyków Sztuki w X rocznicę ustanowienia diecezji toruńskiej pod patronatem Biskupa Toruńskiego oraz Prezydenta miasta Torunia 22–23 marca 2002*, red. K. Kluczward, M. Woźniak, Toruń 2002, s. 405–425.
- Incunabula quae in Bibliothecis Poloniae asservantur*, ed. M. Bohonos, E. Szandorowska, red. A. Kawecka-Gryczowa, t. I A–L, Wratislaviae–Varsaviae–Cracoviae 1970.
- Incunabula quae in Bibliothecis Poloniae asservantur*, ed. M. Bohonos, E. Szandorowska, red. A. Kawecka-Gryczowa, t. I M–Z, Wratislaviae–Varsaviae–Cracoviae 1970.
- Incunabula quae in Bibliothecis Poloniae asservantur*, ed. M. Bohonos, M. Spandowski, E. Szandorowska, red. A. Kawecka-Gryczowa, t. II *Addenda, indices*, Wratislaviae–Varsaviae–Cracoviae 1993.
- Inkunabuły Biblioteki Jagiellońskiej*, opracowała A. Lewicka-Kamińska, przy współudziale H. Friedberg, M. Kowalczyk, L. Tabeau, Kraków 1962.
- Inwentarz Archiwum Benedyktyn w Staniątkach*, oprac. W. Kolak, J. Marecki, S. Ra-
doń, Kraków 2003.
- Inwentarz zbiorów dokumentów różnej proveniencji 1397–1794*, mszps, nr zespołu 64, Ar-
chiwum Państwowe w Krakowie.
- Inwentarz dokumentów miasta Lublina*, mszps, Archiwum Państwowe w Lublinie.
- Inwentarz dokumentów depozytowych (wawelskich) z w. XIV–XIX*, mszps, Archiwum
Państwowe w Krakowie.
- Inwentarz dokumentów pergaminowych 1257–1366*, mszps, oprac. 2006, mszps Archi-
wum Klasztoru ss. Klarysek w Krakowie.
- Inwentarz dyplomów pergaminowych (depozytów) b. Archiwum Aktów Dawnych m. Kra-
kowska z XIV–XIX wieku*, Archiwum Państwowe w Krakowie.
- Jasas R., *Pergamentų katalogas*, Vilnius 1980.
- Kaczmarczyk K., *Catalogus diplomatum pergamenearum Universitatis Jagellonicae
Cracoviensis*, Cracoviae 1953.
- Kaczmarczyk K., *Katalog dyplomów pergaminowych konwentu krakowskiego w Archi-
wum OO. Dominikanów w Krakowie nr 1–531, z lat 1227–1894*, mszps Archiwum
Prowincji Polskiej oo. Dominikanów w Krakowie.
- Kiryk F., *Pergaminy Archiwum Kapituły Katedralnej Sandomierskiej*, Sandomierz 2002.
- Kolak W., *Katalog Archiwum OO. Augustianów w Krakowie 1299–1950. Dokumenty
pergaminowe opracowała: Krystyna Jelonek-Litewka*, Kraków 1996.
- Kolak W., *Katalog Archiwum OO. Karmelitów w Krakowie „Na Piasku” 1398–1945
(1988)*, Kraków 1997.
- Kowalska-Urbankowa Z., Zbudniewek J., *Katalog rękopisów biblioteki Paulinów w Kra-
kowie na Skalce*, „Studia Claromontana”, 1987, t. 8, s. 269–501.
- Krochmal J., *Akta miasta Przemyśla (1402–1944)*, T. II, cz. I, Jan Smółka, *Katalog Ar-
chiwum Aktów Dawnych miasta Przemyśla (1356–1389) 1402–1888*, wydanie dru-
gie, poprawione i uzupełnione, cz. II, *Inwentarz zespołu archiwalnego 1774–1944
(1945–1983)*, Przemyśl 2000.
- Kuraś S., *Repertorium dokumentów, których kopie znajdują się w Archiwum Konsystor-
skim w Krakowie*, Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, mszps.
- Kurek J., *Inwentarz zespołu akt cysterek — benedyktyn toruńskich z lat 1311–1833*,
„Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 2006, t. 86, s. 188–285.
- Kwolek J., *Archiwum Diecezjalne przy Kurii Biskupiej ob. Łac. W Przemyślu*, Ateneum
Kapłańskie, R. 22: 1936, t. 38, s. 514–526.

- Katalog Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa*, t. I: *Dyplomy pergaminowe*, Kraków 1907.
- Katalog Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa. Zbiory Rusieckich, I Dyplomy pergaminowe*, wyd. K. Kaczmarczyk, Kraków 1911.
- Katalog Archiwum Aktów Dawnych Miasta Przemysła*, oprac. J. Smółka, Przemysł 1927.
- Katalog Archiwum Klasztoru Sióstr Bernardynek przy kościele św. Józefa w Krakowie*, oprac. O.R. Gusta OFM, K. Kaczmarczyk, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1970, t. 20, s. 5–95.
- Katalog Archiwum Opactwa Cystersów w Mogile*, oprac. K. Kaczmarczyk, G. Kowalski, Mogiła 1919.
- Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, cz. I, Dokumenty oznaczone sygnaturami alfabetycznymi, oprac. W. Urban, Rzym 1970.
- Katalog dokumentów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich*, cz. I, Dokumenty z lat 1507–1700, oprac. A. Fastnacht, Wrocław 1953.
- Katalog dokumentów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich dokumenty z lat 1276–1979*, oprac. I. Lipiński, Wrocław 1999.
- Katalog dokumentów miasta Lublina, jego jurydyk, cechów, kościołów i klasztorów 1317–1792*, oprac. M. Trojanowska, Lublin 1996.
- Katalog dokumentów pergaminowych Biblioteki Czartoryskich w Krakowie*, cz. I dokumenty z lat 1148–1506, oprac. W. Szelińska, J. Tomaszewicz, Kraków 1975.
- Katalog dokumentów przechowywanych w Archiwach Państwowych Dolnego Śląska*, t. I (do 1300), oprac. R. Stelmach, Wrocław 1991.
- Katalog dokumentów przechowywanych w Archiwach Państwowych Dolnego Śląska*, t. II: 1301–1327, oprac. R. Stelmach, Wrocław 1991.
- Katalog dokumentów przechowywanych w Archiwach Państwowych Dolnego Śląska*, t. III: 1328–1350, oprac. R. Żerelik, Wrocław 1991.
- Katalog dokumentów różnej proveniencji miast, wsi, cechów, parafii, klasztorów i osób prywatnych 1397–1794*, oprac. M. Trojanowska, Lublin 1998.
- Katalog dyplomów Biblioteki Jagiellońskiej — mssps*
- Katalog fotografii dokumentów średniowiecznych Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego*, oprac. B. Wyrozumska, H. Rawska, P. Rabiej, wydanie CD.
- Katalog Inkunabułów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy*, oprac. J. Ociepa, Bydgoszcz 1999.
- Katalog pergaminów znajdujących się w Archiwum X. X. Sanguszków w Sławucie*, ułożył B. Gorczak konserwator tegoż archiwum, Sławuta 1912.
- Katalog rękopisów Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie*, oprac. J. Rył, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1982, t. 45, s. 5–203.
- Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej Józefa Piłsudskiego*, t. II, cz. 1, Zbiory Biblioteki Raperswilskiej rękopisy nr 1315–2299, oprac. A. Lewak, H. Więckowska, Warszawa 1938.
- Katalog rękopisów Biblioteki publicznej im. Łopacińskiego w Lublinie*, t. I, zestawił A. Jaworski, Lublin 1913.
- Katalog rękopisów Biblioteki publicznej im. Łopacińskiego w Lublinie. Dodatek pierwszy*, t. II, zestawił A. Jaworski, Lublin 1917.

- Katalog rękopisów Biblioteki publicznej im. Łopacińskiego w Lublinie*, t. III sygnatury 1729–2043, oprac. W. Szwarcówna, Lublin 1964.
- Katalog rękopisów Biblioteki publicznej im. Łopacińskiego w Lublinie*, t. IV sygnatury 2044–2226, oprac. W. Szwarcówna, Lublin 1980.
- Katalog rękopisów Biblioteki publicznej im. Łopacińskiego w Lublinie*, t. V sygnatury 2227–2388, oprac. W. Szwarcówna, uzupełnienia J. Smolarz, Lublin 1998.
- Katalog rękopisów Biblioteki publicznej im. Łopacińskiego w Lublinie*, t. VI sygnatury 2389–2810, Spuścizna Aleksandra Bryka, oprac. W. Pięta, Lublin 1997.
- Katalog rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego mszps*
Katalog rękopisów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, opracowanie tymczasowe.
- Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Kórnickiej*, oprac. J. Zathey, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963.
- Katalog średniowiecznych rękopisów Książnicy Cieszyńskiej*, oprac. M. Zwiercan, Wrocław 2003.
- Leszczyński R., *Katalog rękopisów Muzeum Archidiecezji Łódzkiej*, „Prace i materiały historyczne Archiwum Archidiecezji w Łodzi i Muzeum Archidiecezji Łódzkiej”, 2006, t. III, s. 107–128.
- Madura R.F., *Rękopisy akt kapituł prowincji polskiej OO. Dominikanów z lat 1505–1662 w archiwum Klasztoru krakowskiego OP*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1983, t. 46, s. 185–195.
- Majcher-Węgrzynek A., *Katalog dokumentów pergaminowych Muzeum Okręgowego w Tarnowie*, Tarnów 1990.
- Mańkowska H., *Katalog dokumentów Biblioteki Uniwersyteckiej KUL*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1968, t. 17, s. 5–28.
- Marszalska J.M., *Katalog inkunabułów Biblioteki Opactwa OO. Cystersów w Szczyrzycu*, Kraków 2002.
- Nadolny A., *Archiwum diecezjalne w Pelplinie zarys dziejów i informacja o zasobie*, „Studia Pelplińskie”, 1994, t. 21/22, s. 263–316.
- Nir R., *Katalog rękopisów Biblioteki Seminarium Duchownego w Kielcach*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1980, t. 40, s. 329–400.
- Nir R., *Katalog rękopisów Biblioteki Seminarium Duchownego w Kielcach*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1981, t. 41, s. 91–127.
- Pohorecki F., *Catalogus diplomatum Bibliothecae Instituti Ossoliniani nec non Bibliothecae Pawlikowianae inde ab anno 1227 usque ad annum 1505*, Leopoli 1937.
- Polkowski I., *Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej*, cz. I, Kodexa rękopiśmienne 1–228, Kraków 1884.
- Rył J., *Biblioteka Katedralna w Gnieźnie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1976, t. 32, s. 159–249.
- Rył J., *Biblioteka Katedralna w Gnieźnie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1976, t. 33, s. 237–299.
- Rył J., *Biblioteka Katedralna w Gnieźnie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1978, t. 36, s. 211–267.
- Repertorium codicum manscriptorum in Caesareo-regia Bibliotheca Scherschnickiana Teschini*, wyd. U. Wieczorek, red. R. Gładkiewicz, Wrocław 2004.
- Rybus H., *Archiwum kościoła w Łasku*, „Ateneum Kapłańskie”, R. 31: 1939, t. 43, z. 4, s. 397–402.

- Smolka S., *Archiwa w X Poznaniu i w Prusiech. Sprawozdanie z podróży odbytej z polecenia komisji historycznej Akademii Umiejętności w lecie 1874 r.*, Kraków 1875.
- Starzyk P.J., *Źródła rękopiśmienne do dziejów kieleckiej kapituły kolegiackiej ok. 1171–1810 i funkcjonującego przy niej kolegium księży wikariuszy zgromadzone w kościelnych archiwach Kielc*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 2004, t. 81, s. 263–299.
- Synowiec D., Barcik S., *Źródła do dziejów Franciszkanów w Polsce średniowiecznej w archiwach zakonnych Krakowa i Rzymu*, w: *Franciszkanie w Polsce średniowiecznej*, cz. 2 i 3, *Franciszkanie na ziemiach polskich*, red. J. Kłoczowski, Kraków 1989, s. 48–6.
- Synowiec D., *Materiały archiwalne do dziejów franciszkanów konwentualnych w Rzeczpospolitej w czasach nowożytnych (XVI–XVIII w.)*, w: *Franciszkanie w Polsce XVI–XVIII wieku*, t. II, cz. II, red. J. Kłoczowski, Niepokalanów 2003, s. 9–32.
- Tomaszewicz J., *Katalog dokumentów pergaminowych Muzeum Narodowego w Krakowie*, Kraków 1992.
- Urban W., *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1965, t. 10, s. 5–33.
- Urban W., *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1965, t. 11, s. 5–109.
- Urban W., *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1966, t. 12, s. 5–74.
- Urban W., *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1966, t. 13, s. 5–91.
- Urban W., *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1967, t. 14, s. 5–132.
- Urban W., *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1967, t. 15, s. 91–248.
- Urban W., *Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1968, t. 16, s. 19–242.
- Urban W., *Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu II. Regesty dokumentów z parafii Głogowie*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1973, t. 3, s. 322–372.
- Urban W., *Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu II. Regesty dokumentów Archiwum Parafialnego w Górze Śląskiej*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1973, t. 3, s. 373–374.
- Urban W., *Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu III. Regesty dokumentów parafii w Kozuchowie*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1974, t. 4, s. 251–268.
- Urban W., *Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu IV. Dokumenty świdnickiej prepozytury*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1976, t. 5, s. 319–341.
- Urban W., *Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu (VI). Regesty dokumentów parafii w Świdnicy c.d.*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1979, t. 7, s. 350–388.

- Vetulani A., *Średniowieczne rękopisy plockiej biblioteki katedralnej*, „Roczniki Biblioteczne”, 1963, z. 3–4, s. 313–443.
- Verzeichnis der Handschriften im Deutschen Reich*, teil I: Der Handschriften der Staats- und Universitätsbibliothek Breslau, bd. I Lieferung, Seite 1–80, Leipzig 1938.
- Wisłocki W., *Katalog rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego*, cz. I, wstęp rękopisy 1–1875, Kraków 1877–1881.
- Wojtyska H.D., *Katalog rękopisów Biblioteki Seminarium Duchownego w Lublinie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1974, t. 28, s. 221–283.
- Wojtyska H.D., *Katalog rękopisów Biblioteki Seminarium Duchownego w Lublinie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1974, t. 29, s. 157–221.
- Wojtyska H.D., *Katalog rękopisów Biblioteki Seminarium Duchownego w Lublinie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1975, t. 30, s. 133–195.
- Wójcik W., *Archiwum i Biblioteka Kapituły w Sandomierzu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1963, t. 7, s. 5–43.
- Wójcik W., *Cenniejsze rękopisy Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1962, t. 4, s. 259–331.
- Wójcik W., *Rękopisy Biblioteki Kapitulnej w Sandomierzu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1978, t. 36, s. 79–105.
- Wyczawski H.E., *Katalog Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie. Część I dokumenty*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1961, t. 3, s. 25–102.
- Wyczawski H.E., *Katalog Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie. Część II rękopisy*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1962, t. 4, s. 23–225.
- Wyczawski H.E., *Katalog Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie. Część II rękopisy dokończenie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1962, t. 5, s. 13–211.
- Wydra W., *Katalog inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, Poznań 2002.
- Zajączkowski S., *Archiwum Archidiecezjalne obrządku łacińskiego we Lwowie*, Lwów 1932.
- Zajączkowski S., *Archiwum Kapituły łacińskiej we Lwowie*, Lwów 1923.
- Zbudniewek J., *Inwentarz archiwum klasztoru Paulinów i parafii w Brdowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1983, t. 46, s. 371–385.
- Zbudniewek J., *Katalog Archiwum Klasztoru Paulinów w Krakowie na Skalce*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1994, t. 64, s. 83–365.
- Zientarski W., *Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie*, „Studia Gnesnensia”, 1975, t. 1, s. 253–256.
- Zbiory rękopisów w bibliotekach i muzeach w Polsce*, oprac. D. Kamolowa, przy współudziale K. Muszyńskiej (zbiory kościelne), Warszawa 1988.

Opracowania:

- Adamus J., *O monarchii Gallowej*, Warszawa 1952.
- Amort E., *De origine, progressu, valore, ac fructu Indulgentiarum nec non de dispositionibus ad eas lugrandas as requisitis, accurate notitia historica, dogmatic, polemica, critica*, Venetiis 1738.
- Ashcroft J., *Black Arts: Renaissance and Printing Press in Nuremberg, 1493–1528*, “Forum for Modern Language Studies”, 2008, vol. 45, no 1, s. 3–18.

- Ayris P., *Preaching the Last Crusade: Thomas Cranmer and the "Devotion" Money of 1543*, "Journal of Ecclesiastical History", 1998, vol. 49, no 4, s. 683–701.
- Axon W.E.A., *On Christian Captive Indulgences in the British Museum, Lambeth Palace, and John Rylands Library*, „The Library a Quarterly Review of Bibliography and Library Lore”, 1906, vol. VII New series, s. 275–286.
- Ablass, w: *Lexikon des Mittelalters*, wydanie elektroniczne.
- At the Court of the Borgia being an Account of the Reign of Pope Alexander VI written by his Master of Ceremonies Johann Burchard*, ed. and translated by G. Parker, London 1963.
- Bachrach D.S., *The Ecclesia Anglicana Goes to War: Prayers, Propaganda, and Conquest Turing the Reign of Edward I of England, 1272–1307*, „Albion: A Quartely Journal Concerned with British Studies”, 2004, vol. 36, no 3, s. 393–406.
- Bachrach D.S., *The Friars Go to War: Mendicant Military Chaplains 1216–c. 1300*, „The Catholic Historical Review”, 2004, vol. 90, no 4, s. 617–633.
- Bagchi D., *Luther's Ninety-five Theses and the Contemporary Criticism of Indulgences*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 331–355.
- Bainton R.H., *Interpretations of the Reformation*, „The American Historical Review”, 1960, vol. 66, no 1, s. 74–94.
- Barryte B., *Origins of European printmaking: fifteenth-century woodcuts and their public by Peter Parshall*, „The Authors. Journal Compilation“, 2006, vol. 13, issue 3, s. 23–24.
- Barycz H., *Polacy na studiach w Rzymie w epoce Odrodzenia (1440–1600)*, Kraków 1938.
- Baumgarten P.M., *Henry Charles Lea's Historical Writings. A critical Inquiry Into Their Method and Merit*, New York 1909.
- Benyskiewicz K., *Rycerstwo polskie wobec pogan i pogaństwa w XI–XII wieku*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej wobec idei krucjat*, red. W. Peltz, J. Dudek, Zielona Góra 2002, s. 17–37.
- Bernard A., *De l'origine et des débuts de l'imprimerie en Europe*, Partie 1–2, Paris 1853.
- Bielfeldt D., *Die Ablasstheologie Kardinal Cajetans (1469–1534) by Bernhard Alfred Felmborg*, „Sixteenth Century Journal”, 2000, vol. 31, no 4, s. 1112–1113.
- Bieniek S., *Z dziejów pokuty publicznej w Polsce wczesnofeudalnej*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, 1965, t. 18, z. 2, s. 9–28.
- Bird J., *Crusade and Conversion after the Fourth Lateran Council (1215): Oliver of Paderborn's and James of Vitry's Missions to Muslims Reconsidered*, „Essays in Medieval Studies”, 2004, vol. 21, s. 23–48.
- Bird J., *James of Vitry's Sermons to Pilgrims*, „Essays in Medieval Studies”, 2008, vol. 25, s. 81–113.
- Bird J., *The Victorines, Peter the Chanter's circle, and the Crusade: two unpublished crusading appeals in Paris, Bibliothèque Nationale, Ms. Latin 14470*, „Medieval Sermon Studies”, 2004, vol. 48, s. 5–28.
- Blackburn B.J., *The Virgin in the Sun: Music and Image for a Prayer Attributed to Sixtus IV*, „Journal of the Royal Musical Association”, 1999, vol. 124, no 2, s. 157–195.

- Blades W., *A Catalogue of Books printed by (or ascribed to the Prefes of) William Caxton. In which is included the Prefs-mark of every Copy contained in the Library of The British Museum*, London 1865.
- Bogdalski C., *Odpust Porcyunkuli jego historyczny rozwój, wskazówki informacyjne, tudzież niektóre modlitwy do pozyskania tego odpustu przydatne*, Kraków 1923.
- Bolton J., *Blasphemy in John Osborne's A Subject of Scandal and Concern and Luther*, "Modern Drama", 2010, vol. 53, no 1, s. 39–56.
- Bonser W., *The Cult of Relics in the Middle Ages*, „Folklore”, 1962, vol. 73, no 4, s. 234–256.
- Boockmann H., *Ablässfälschungen im 15 Jahrhundert*, w: *Fälschungen im Mittelalter. Internationaler Kongress der Monumenta Germaniae Historica München, 16–19 September 1986. Monumenta Germaniae Historica Schriften*, 1988, bd. 33, teil V Fingierte Briefe Frömmigkeit und Fälschun Realienfälschungen, Hannover 1988, s. 659–668.
- Borkowska U., *Codzienny i odświętny ceremoniał religijny na dworze Jagiellonów*, w: *Theatrum Ceremoniale na dworze książąt i królów polskich. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Zamek Królewski na Wawelu i Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w dniach 23–25 marca 1998*, red. M. Markiewicz, R. Skowron, Kraków 1999, s. 61–85.
- Borkowska U., *Królewskie modlitewniki. Studium z kultury religijnej epoki Jagiellonów (XV i początek XVI wieku)*, Lublin 1999.
- Borkowska U., *Życie religijne polskich Jagiellonów. Zarys problematyki*, w: *Chrzest Litwy. Geneza, przebieg, konsekwencje*, red. M.T. Zahajkiewicz, Lublin 1990, s. 149–180.
- Bortkiewicz P., *Praktyki pokutne w kościele. Zarys wybranych problemów*, w: *Odkrywanie drogi pokuty. Sympozjum o pokucie i pojednaniu, Lubań Śląski, 27–28 XI 1999*, zebrał i oprac. P. Bortkiewicz, Warszawa 2000, s. 65–90.
- Bos A., *Restauration et reconstruction des églises parisiennes après la guerre de Cent ans*, "Livraisons d'histoire de l'architecture", 2002, vol. 3, no 1, s. 9–16.
- Bowman J.A., *The Bishop Builds a Bridge: Sanctity and Power in the Medieval Pyrenees*, „The Catholic Historical Review”, 2002, vol. 88, no 1, s. 1–16.
- Bracha K., *Kontrowersje wokół cudu w Wilsnaku w świetle dyskusji w późnym średnio-wieczu*, w: *Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy. Materiały XIII Seminarium Mediewistycznego*, red. J. Wiesiołowski, Poznań 1993, s. 167–180.
- Bracha K., *Teolog, diabeł i zabobony. Świadectwo traktatu Mikołaja Magni z Jawora De superstitionibus (1404 r.)*, Warszawa 1999.
- Bronstein J., *Caring for the Sick or Dying for the Cross? The Granting of Crusade Indulgences to the Hospitallers*, w: *The Hospitallers, the Mediterranean and Europe. Festschrift for Anthony Luttrell*, ed. K. Borchardt, N. Jaspert, H.J. Nicholson, Ashgate 2007, s. 39–46.
- Bruzdziński A., *Bractwa religijne w siedemnastowiecznym Krakowie. Zarys problematyki*, w: *Historia świadectwem czasów. Księdzu Profesorowi Markowi Tomaszowi Zahajkiewiczowi w 50. rocznicę święceń kapłańskich księgę tę ofiarują Przyjaciele, Koledzy, Uczniowie*, red. W. Bielak, S. Tylus, Lublin 2006, s. 103–147.

- Burkhard Mathis P., *Die Privilegien des Franziskanerordens bis zum Konzil von Vienne (1311). Im Zusammenhang mit dem Privilegienrecht des früheren Orden dargestellt*, Paderborn 1928.
- Buxakowski J., *Podstawy teologii odpustów*, „Communio”, R. 20: 2000, nr 3 (117), s. 114–126.
- Bylina S., *Bezdrożem, drożyskiem, meszną drogą, meszną ścieżką*, w: *Aetas media aetas moderna. Studia ofiarowane profesorowi Henrykowi Samsonowiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. H. Manikowska, A. Bartoszewicz, W. Fałkowski, Warszawa 2000, s. 335–343.
- Bylina S., *Chryścianizacja wsi polskiej u schyłku średniowiecza*, Warszawa 2002.
- Bylina S., *Człowiek i zaświaty. Wizje kar pośmiertnych w Polsce średniowiecznej*, Warszawa 1992.
- Bylina S., *Czyścić u schyłku średniowiecza*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 90: 1983, nr 4, s. 729–743.
- Bylina S., *Husyckie spory o czyścić*, w: idem, *Hussitica. Studia*, Warszawa 2007, s. 99–111.
- Bylina S., *Kościół wobec kultury tradycyjnej wsi polskiej i czeskiej*, w: idem, *Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 78–94.
- Bylina S., *Licium-illicitum Mikołaj z Jawora o pobożności masowej i zabobonach*, w: *Kultura elitarna a kultura masowa w Polsce późnego średniowiecza*, red. B. Gerek, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978, s. 137–153.
- Bylina S., *Mesjasz z Gór Świętokrzyskich*, w: idem, *Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 142–167.
- Bylina S., *Mikołaj z Jawora o pobożności masowej i zabobonach*, w: idem, *Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 94–114.
- Bylina S., *Nowa dewocja, postawy wiernych i kult maryjny w Europie środkowej późnego średniowiecza*, „Studia Claromontana”, 1984, t. 5, s. 110–126.
- Bylina S., *Przestrzenie sakralne mieszkańców wsi u schyłku średniowiecza*, w: *Animatum cultura. Studia nad kulturą religijną na ziemiach polskich w średniowieczu*, t. 1: *Struktury kościelno-publiczne*, red. H. Manikowska, W. Brojer, Warszawa 2008, s. 149–190.
- Bylina S., *Religijność radykalnego husytyzmu*, w: *Z religijnych zagadnień średniowiecza*, red. J. Drabina, Kraków 2008, s. 21–37.
- Bylina S., *Spowiedź jako instrument katechezy i nauki współżycia społecznego w Polsce późnego średniowiecza*, „Społeczeństwo Polski Średniowiecznej”, 1992, t. 5, s. 255–265.
- Bynum C.W., *Violent Imagery in Late Medieval Piety*, „Bulletin of the German Historical Institute”, 2002, no. 30, s. 3–36.
- Bynum C.W., *The Presence of Objects: Medieval Anti-Judaism in Modern Germany*, „Common Knowledge”, 2004, vol. 10, no 1, s. 1–32.
- Bysted A.L., *Indulgences, Satisfaction, and the Heart's Contrition in Twelfth-century Crusading Theology*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, ed. T.M.S. Lehtonen, K.V. Jensen, J. Malkki, K. Ritari, Helsinki 2005, s. 85–94.
- Cameron K.W., *The Pardoner and his Pardons. Indulgences circulating in England on the Eve of the Reformation with a historical introduction*, Hartford 1965.

- Casagrande G., *Confraternities and Indulgences in Italy in the Later Middle Ages*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 37–63.
- Casey P.H., *Notes on a History of Auricular Confession: H. C. Lea's account of the Power of the Keys in the Early Church*, Philadelphia 1899.
- Caspers C.M.A., *Indulgences in the Low Countries, c. 1300–c. 1520*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 65–99.
- Cazel F.A., *Financing the Crusades*, w: *A History of The Crusades*, vol. VI: *The Impact of the Crusades on Europe*, ed. H.W. Hazard, N.P. Zacour, Wisconsin 1989, s. 116–150.
- Cazel F.A., *The Tax of 1185 in Aid of the Holy Land*, “*Speculum*”, 1955, vol. 30, no 3, s. 385–392.
- Cessario R., *St. Thomas Aquinas on Satisfaction, Indulgences and Crusades*, “*Medieval Philosophy and Theology*”, 1992, vol. 2, s. 74–96.
- Chanu P., *Czas reform. Historia religii i cywilizacji (1250–1550)*, Warszawa 1989.
- Charanis P., *Aims of the Medieval Crusades and How They Were Viewed by Byzantium*, “*Church History*”, 1952, vol. 21, no 2, s. 123–134.
- Chélini J., *Dzieje religijności w Europie Zachodniej w średniowieczu*, Warszawa 1996.
- Chiffolleau J., *Pour une économie de l'institution ecclésiastique à la fin du Moyen Âge*, “*Mélanges de l'école française de Rome*”, 1984, vol. 96, no 1, s. 247–279.
- Christiansen E., *The Northern Crusades. The Baltic and the Catholic Frontier 1100–1525*, Norfolk 1980.
- Clark J.W., *A New Copy of Caxton's Indulgence*, “*Speculum*”, 1934, vol. 9, no 3, s. 301–303.
- Clarke P.D., *Central authority and local powers: the apostolic penitentiary and the English church in the fifteenth century*, „*Historical Research*”, 2010, s. 1–27 art. dostępny za pośrednictwem bazy danych Wiley Online Library <https://extranet.uj.edu.pl/doi/10.1111/j.1468-2281.2010.00558.x/>, DanaInfo=onlinelibrary.wiley.com+abstract.
- Clasen C.P., *Medieval Heresies in the Reformation*, „*Church History*”, 1963, vol. 32, no 4, s. 392–414.
- Cohen M., *An Indulgence for the Visitor: The Public at the Saint-Chapelle of Paris*, “*Speculum*”, 2008, vol. 83, no 4, s. 840–883.
- Cook W.R., *John Wyclif and Hussite Theology 1415–1436*, „*Church History*”, 1973, vol. 42, no 3, s. 335–349.
- Coulton C.G., *Social Life in Britain from the Conquest to the Reformation*, Cambridge 1918.
- Craig L.A., “*Stronger than men and braver than knights*”: *women and the pilgrimage to Jerusalem and Rome in the later middle ages*, “*Journal of Medieval History*”, 2003, vol. 29, s. 153–175.
- Cregut G., *Concile de Clermont en 1095 et la première croisade*, Clermont-Ferrand 1895.
- Cross G., *The Mediaeval Catholic Doctrine of the Future Life*, “*The Biblical World*”, 1912, vol. 39, no 3, s. 188–199.
- Cushman McGiffert A., *Martin Luther; the Man and his Work*, New York 1911.

- Czarciński I., *Bractwa w wielkich miastach państwa krzyżackiego w średniowieczu*, Toruń 1993.
- Dalewski Z., *Pedibus vestris provoltus. Znaczenie gestu ukorzenia w kulturze politycznej średniowiecza*, w: *Persona Gestus Habitusque Insignium. Zachowania i atrybuty jako wyznaczniki tożsamości społecznej jednostki w średniowieczu*, red. J. Banaszekiewicz, J. Maciejewski, J. Sobiesiak, Lublin 2009, s. 67–78
- Dalewski Z., *Polityka, rytuał i tekst*, w: *Źródło. Teksty o kulturze średniowiecza ofiarowane Bronisławowi Geremekowi*, red. W. Brojer, Warszawa 2003, s. 11–39.
- Dalewski Z., *Rytuał i polityka. Opowieść Galla Anonima o konflikcie Bolesława Krzywoustego ze Zbigniewem*, Warszawa 2005.
- Daniel N., *Crusade Propaganda*, w: *A History of The Crusades*, vol. VI: *The Impact of the Crusades on Europe*, ed. H.W. Hazard, N.P. Zacour, Wisconsin 1989, s. 39–98.
- Daniel N., *The Legal and Political Theory of the Crusade*, w: *A History of The Crusades*, ed. K.M. Setton, vol. VI: *The Impact of the Crusades on Europe*, Ed. H.W. Hazard, N.P. Zacour, Wisconsin 1989, s. 3–39.
- Delehaye P.H., *Les Lettres d'Indulgences Collectives*, "Analecta Bollondiana", 1926, t. 45, s. 342–379; 1927, t. 46, s. 97–123; 1928, t. 47, s. 148–157, 287–343.
- Delisle L., *Mandements épiscopaux imprimés à Tréguier au XVe siècle. Lettre à M. Arthur de La Borderie, member de l'institut*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1900, vol. 61, s. 59–70.
- Desmette F., *Les brefs d'indulgences pour les confréries des diocèses de Cambrai et de Tournai aux XVIIe et XVIIIe siècles (A.S.V., Sec. Brev., Indulg. Perpetuae, 2–9)*, Bruxelles–Brussel–Roma 2002.
- Díaz Ibáñez J., *El pontificado y los reinos peninsulares durante la Edad Media. Balance historiográfico*, "En la España Medieval", 2001, vol. 24, s. 465–536.
- Dickson G., *Rite de Passage? The Children's Crusade and Medieval Childhood*, "The Journal of the History of Childhood and Youth", 2009, vol. 2, no 3, s. 315–332.
- Dickson G., *The Crowd at the feet of Pope Boniface VIII: pilgrimage, crusade and the first Roman Jubilee (1300)*, "Journal of Medieval History", 1999, vol. 25, no 4, s. 279–307.
- Dickinson G., *La genèse de la croisade des enfants (1212)*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1995, vol. 153, no 1, s. 53–102.
- Dobosz J., *Monarcha i możni wobec Kościoła w Polsce do początku XIII wieku*, Poznań 2002.
- Dodgson C., *Catalogue of Early Germany and Flemish Woodcuts preserved in the Department of Prints and Drawings in the British Museum*, London 1903.
- Dodgson C., *Rare Woodcuts in the Ashmolean Museum — IV. Other Nuremberg Artists (Continued) III*, "The Burlington Magazine for Connoisseurs", 1935, vol. 66, no 383, s. 88–93.
- Dodgson C., *Rare Woodcuts in the Ashmolean Museum — VII*, "The Burlington Magazine for Connoisseurs", 1938, vol. 73, no 424, s. 4–17.
- Dola K., *Duchowieństwo a miasto w przeddzień reformacji na przykładzie Wrocławia*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 2001, t. 21, s. 327–340.
- Dola K., *Konfraternie kapłańskie w diecezji wrocławskiej u schyłku średniowiecza*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1981, t. 9, s. 205–218.

- Dola K., *Odpusty w średniowiecznym Wrocławiu*, w: *Viae historicae. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Lechowi A. Tyszkiewiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. M. Goliński, S. Rosik, Wrocław 2001, s. 353–365.
- Dola K., *Patrocinia świętego Wojciecha na Śląsku*, „*Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego*”, 2000, t. 20, s. 259–285.
- Dola K., *Problemy kościelno-duszpasterskie w diecezji wrocławskiej w XV wieku*, „*Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka*”, R. 41: 1986, nr 4, s. 517–538.
- Dola K., *Wrocławska kapituła katedralna w XV wieku. Ustrój — skład osobowy — działalność*, Lublin 1983.
- Doležalová E., Hrdina J., Šmahel F., Uhlíř Z., *The Reception and Criticism of Indulgences in the Late Medieval Czech Lands*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 101–145.
- Domasłowski J., *Malarstwo ścienne na Pomorzu Zachodnim i ziemi lubuskiej*, w: *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. I: *Synteza*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, Warszawa 2004, s. 143–155.
- Dowden J., *The Medieval Church in Scotland*, Glasgow 1910.
- Drabina J., *Episkopat polski wobec husytyzmu*, w: *Polskie echa husytyzmu. Materiały z konferencji naukowej Kłodzko, 27–28 września 1996*, red. S. Bylina, R. Gładkiewicz, Warszawa 1999, 62–81.
- Drabina J., *Kontakty papieżstwa z Polską 1378–1417 w latach wielkiej schizmy zachodniej*, Kraków 1993.
- Drabina J., *Kontakty Śląska z papieżstwem u schyłku średniowiecza*, w: *Lux Romana w Europie Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem Śląska*, red. A. Barciak, Katowice 2001, s. 187–196.
- Drabina J., *Kontakty Wrocławia z Piusem II i Kurią Rzymską w latach 1458–1464*, „*Kwartalnik Historyczny*”, R. 83: 1976, nr 3, s. 513–530.
- Drabina J., *Modele koegzystencji wyznaniowej w Polsce średniowiecznej*, „*Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studia Religioznawcze*”, 1994, z. 27, s. 9–32.
- Drabina J., *Prokuratorzy miasta Wrocławia na papieskim dworze w drugiej połowie XV wieku*, „*Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka*”, R. 32: 1977, nr 3, s. 289–305.
- Drabina J., *Rola argumentacji religijnej w walce politycznej w późnośredniowiecznym Wrocławiu*, Kraków 1984.
- Drabina J., *Wezwania średniowiecznych soborów powszechnych do wypraw krzyżowych do Palestyny*, w: *Religia a wojna i terroryzm*, red. J. Drabina, Kraków 2003, s. 87–107.
- Drabina J., *Życie codzienne w miastach śląskich XIV i XV w.*, Wrocław 1998.
- Duff G., *English fifteenth Century Broad-sides*, „*The Library*”, 1906, vol. 9, s. 211–227.
- Duff G., *Fifteenth Century English Books. A Bibliography of Books and Documents printed in England and of Books for the English Market printed abroad*, Oxford 1917.
- Duggan L.G., *The Unresponsiveness of the Late Medieval Church: A Reconsideration*, „*Sixteenth Century Journal*”, 1978, vol. 9, no 1, s. 3–26.
- Dunin-Wąsowicz T., *Kilka uwag w sprawie działalności misyjnej cystersów na Rusi w XII–XIII wieku*, „*Spółeczeństwo Polski Średniowiecznej*”, 1992, t. 5, s. 161–173.
- d’Amico J.F., *A Humanist Response to Martin Luther: Raffaele Maffei’s Apologeticus*, „*Sixteenth Century Journal*”, 1975, vol. 6, no 2, s. 37–56.

- d'Arbois de Juba Inville H., *Documents relatifs aux travaux de construction faits à la cathédrale de Troyes pendant les XIIIe, XIVe et XVe siècles premier article*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1862, vol. 23, no 1, s. 214–247.
- de Angelis S., *Indulgenze*, w: *Enciclopedia Cattolica*, t.VI *Geni-Inna*, Romae 1951, kol. 1901–1910.
- Edwards J., "España es diferente"? *Indulgences and the Spiritual Economy in Late Medieval Spain*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 147–168.
- Edwards J., *Religious Faith and Doubt in Late Medieval Spain: Soria circa 1450–1500*, "Past and Present", 1988, vol. 120, s. 3–25.
- Ehlers A., *Die Ablasspraxis des Deutschen Ordens im Mittelalter*, Marburg 2007.
- Ehlers A., *Mission and Crusade on the Last Pagan Frontier. The Teutonic Knights and Lithuania from the late thirteenth to the late fourteenth century*, Cambridge 1996.
- Eisermann F., *The Indulgence as a Media Event: Developments in Communication through Broadides in the Fifteenth Century*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 309–330.
- Ekelund R.B., Hébert R.F., Tollison R.D., *An Economic Model of the Medieval Church: Usury as a Form of Rent Seeking*, "Journal of Law, Economics, and Organization", 1989, vol. 5, no 2, s. 307–331.
- Emerton E., *A History of auricular confession and indulgences in the Latin Church*, vol. I–III, Philadelphia 1896 by H.C. Lea, "The American Historical Review", 1896, vol. 2, no 1, s. 113–119.
- Endmann P., *Die Entstehung des Ablasses für den Ersten Kreuzzug*, "Concilium medii aevi", 2003, vol. 6, s. 163–194.
- Estienne J., *Une affiche d'indulgence de 1323*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1923, vol. 84, no 1, s. 428–430.
- Ferraris F.L., *Prompta Bibliotheca, canonica, juridica, moralis, theologica*, Petit–Montrouge 1853, t. 4.
- Fijałek J., *Królowa Korony Polskiej. Studya do historii kultu Matki Boskiej w dawnej Polsce*, „Przegląd Kościelny”, R. I: 1902, t. II, s. 108–125, 255–286, 422–447.
- Fijałek J., *Historia święta Rozesłania Apostołów w kościele rzymskokatolickim*, „Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności”, 1920, t. 25, nr 6, s. 3–7.
- Flood L., "Safer on the battlefield than in the city": *England, the "sweating sickness", and the continent*, "Renaissance Studies", 2003, vol. 17, no 2, s. 147–176.
- Flori J., *L'Église et la Guerre Sainte: de la "Paix de Dieu" à la "croisade"*, "Annales. Économies, Sociétés, Civilisations", 1992, vol. 47, no 2, s. 453–466.
- Fonnesberg Schmidt I., *Pope Alexander III (1159–1181) and the Baltic Crusades*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, ed. T.M.S. Lehtonen, K.V. Jensen, J. Malkki, K. Ritari, Helsinki 2005, s. 242–256.
- Foreville R., *L'idée de Jubilé chez les théologiens et les canonistes (XII–XIII s.) avant l'institution du jubilee Romain (1300)*, "Revue d'histoire ecclésiastique", 1961, vol. 56, s. 401–424.
- Fournier P.F., *Afiches d'Indulgence manuscrites et imprimées des XIVe, XVe et XVIe siècles*, "Bibliothèque de l'École des chartes", 1923, vol. 84, s. 116–160.

- Fournier P.F., *Quelques nouvelles affiches d'indulgence des XIIIe–XVIe siècles*, “Bibliothèque de l'École des chartes”, 1943, vol. 104, no 1, s. 101–114.
- First Principles of the Reformation or the Ninety-five Theses and the Three Primary Works of Dr. Martin Luther translated into English*, ed. with theological and historical introductions H. Wace, C.A. Buchheim, London 1883.
- Fiscus Papalis sive, Catalogus Indulgentiarum et Reliquiarum septem principalium Ecclesiarum urbis Romae*, taken out of an ancient Manuscript and translated by W. Crashaw, London 1621.
- Gałuszka T., *Dominikanie w Krakowie czy Opatowcu? W poszukiwaniu pierwszego Bractwa Różańcowego w średniowiecznej Małopolsce*, „Nasza Przyszłość”, 2010, t. 113, s. 281–293.
- Gandilhon R., *Trois affiches d'indulgences imprimées sous le pontificat du pape Paul III (1534–1549)*, “Bibliothèque de l'École des chartes”, 1944, vol. 105, no 1, s. 189–191.
- Gaztambide J.G., *La Santa Sede y la reconquista del reino de Granada (1479–1492)*, “Hispania Sacra”, 1951, vol. 4, s. 43–80.
- Gaztambide J.G., *Los cuestores en España y la regalia de indulgencias*, “Hispania Sacra”, 1949, vol. 2, s. 3–43.
- Gaśowska M., *Religijność ludowa Inflant w świetle statutów synodalnych z 1422 i 1428 r. i źródeł miejskich z XV w.*, w: *Colloquia mediaevalia Pragensia*, ed. M. Nodl, vol. 6 Zbożnost středověku, Praha 2007, s.157–175.
- Gaśowska M., *Wezwania katedry uppsalskiej w świetle najstarszych odpustów*, w: *Kultura średniowieczna i staropolska. Studia ofiarowane Aleksandrowi Gięsztorowi w pięćdziesięciolecie pracy naukowej*, kom. red. D. Gawinowa, S. Gawlas, M. Koczarska, S.K. Kuczyński, E. Potkowski, A. Rottermund, J. Tyszkiewicz, Warszawa 1991, s. 343–349.
- Giergiel T., *O męczennikach dominikańskich i sandomierskich podczas najazdu tatarskiego na Sandomierz na przełomie lat 1259 i 1260 oraz o ich kulcie*, w: *Relikwii ziemia jest w nim...*, Sandomierz 2010, s. 7–43.
- Glinkowski B., *Odpusty*, Poznań 2005.
- Gładysz M., *O zapomnianych polskich krzyżowcach — kilka uwag na marginesie wypraw jerozolimskich księcia Henryka Sandomierskiego i Jaksy z Miechowa*, w: *Książęta, urzędnicy, złoczyńcy*, red. B. Śliwiński, Gdańsk 1999, s. 45–65.
- Gładysz M., *Udział Polski w V krucjacie lewantyńskiej (1217–1221)*, w: *Szlachta, starostowie, zaciężni*, red. B. Śliwiński, Gdańsk–Koszalin 1998, s. 63–83.
- Gładysz M., *W sprawie udziału polskiego księcia w II krucjacie jerozolimskiej (1147–1149)*, w: *Krzyżowcy, kronikarze, dyplomaci*, red. B. Śliwiński, Gdańsk–Koszalin 1997, s. 33–53.
- Gładysz M., *Wyprowadzenie jaćwińska Kazimierza Sprawiedliwego w relacji Mistrza Wincentego. Przyczynek do recepcji hasel krucjatowych w XII-wiecznej Polsce*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej wobec idei krucjat*, red. W. Peltz, J. Dudek, Zielona Góra 2002, s. 59–68.
- Gładysz M., *Zapomniani krzyżowcy. Polska wobec ruchu krucjatowego w XII–XIII wieku*, Warszawa 2002.
- Gołębiowska A., *Model kobiety propagowany przez literaturę apokryficzną i modlitewniki w języku polskim przełomu XV i XVI wieku*, „Summarium”, R. 8: 1979, s. 227–230.

- Gomes S.A., *Una "littera indulgentiarum" avinionense de 1356 na Colegiada de Santa Maria de Alcáçova de Santarém (Portugal)*, "Faventia", 2003, vol. 25, no 2, s. 75–84.
- Gorham C.T., *The Medieval Inquisition. A Study in religious Persecution*, London 1918.
- Gottlob A., *Kreuzablass und Alosenablass. Eine Studie über die Frühzeit des Ablasswesens*, Stuttgart 1906.
- Górecki E., *Praktyka pokutna Kościoła według ksiąg penitencjarnych od VII do IX wieku*, „Colloquium Salutis. Wrocławskie Studia Teologiczne”, 1976, t. 8, s. 287–296.
- Grabowska A., *Hierarchia grzechu w średniowiecznej Polsce w świetle wybranych źródeł*, „Nasza Przeszłość”, 2006, t. 106, s. 27–86.
- Grabski A.F., *Polska w opiniach obcych X–XIII w.*, Warszawa 1964.
- Grabski A.F., *Polska wobec idei wypraw krzyżowych na przełomie XI i XII wieku*. „Duch krzyżowy” *Anonima Galla*, „Zapiski Historyczne”, 1961, t. 26, z. 4, s. 37–64.
- Graff T., *Episkopat monarchii jagiellońskiej w dobie soborów powszechnych w XV wieku*, Kraków 2008.
- Gransden A., *Letter of Recommendation from John Whethamstede for a Poor Pilgrim 1453/4*, "The English Historical Review", 1991, vol. 106, no 421, s. 932–939.
- Grisar H., *Luther*, vol. I, London 1913.
- Grygiel J., *Jaksa z Miechowa i inni. Udział Polaków w ruchu krucjatowym*, w: *Ziemia Miechowska w dziejach Polski. Dziedzictwo i perspektywy. Sympozjum historyczno-kulturalne, 26 X 2006*, red. A. Waško, Kraków 2006, s. 11–23.
- Grygiel J., *Jan Hus — męczennik czy heretyk?*, w: *Historia vero testis temporum. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Baczkowskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Smołucha, A. Waško, T. Graff, P.F. Nowakowski, Kraków 2008, s. 581–592.
- Guriewicz A., *Jednostka w dziejach Europy. Średniowiecze*, Gdańsk–Warszawa 2002.
- von Güttner Sporzyński D., *Piastowie a idea wypraw krzyżowych w czasie pierwszej i drugiej wyprawy krzyżowej*, w: *Kościół w monarchiach Przemysławidów i Piastów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno, 21–24 września 2006 roku*, red. J. Dobosz, Poznań 2009, s. 139–150.
- Hain L., *Repertorium Bibliographicum in quo libri omnes ab arte typographica inventa usque ad annum MD typis expressi ordine alphabetico vel simpliciter enumerantur vel adcuratius recensentur*, vol. I, pars I, Berlin 1925.
- Hain L., *Repertorium Bibliographicum in quo libri omnes ab arte typographica inventa usque ad annum MD typis expressi ordine alphabetico vel simpliciter enumerantur vel adcuratius recensentur*, vol. II, pars I, Berlin 1925.
- Hain L., *Repertorium Bibliographicum in quo libri omnes ab arte typographica inventa usque ad annum MD typis expressi ordine alphabetico vel simpliciter enumerantur vel adcuratius recensentur*, vol. II, pars II, Berlin 1925.
- Hamernek B., *Początki pielgrzymek do Rzymu „Ad limina apostolorum”*, „Communio. Międzynarodowy Przegląd Teologiczny”, R. 17: 1997, nr 4, s. 41–50.
- Hani J., *Symbolika świątyni chrześcijańskiej*, Kraków 1994.
- Hankins J., *Renaissance Crusaders: Humanist Crusade Literature in the Age of Mehmed II*, "Dumbarton Oaks Papers", 1995, vol. 49 Symposium on Byzantium and the Italians, 13th–15th Centuries, s. 111–207.

- Haskins C.H., *The Sources for the History of the Papal Penitentiary*, "The American Journal of Theology", 1905, vol. 9, no 3, s. 421–450.
- Haslenhurst R.S.T., *Some account of the Penitential Discipline of the Early Church in the first four centuries*, London 1921.
- Hassner R.E., Horowitz M.C., *Correspondence: Debating the Role of Religion in War*, "International Security", 2010, vol. 35, no 1, s. 201–208.
- Hayward J., *Stained-Glass Windows from the Carmelite Church at Boppard-am-Rhein: A Reconstruction of the Glazing Program of the North Nave*, "Metropolitan Museum Journal", 1969, vol. 2, s. 75–114.
- Heath S., *Pilgrim Life in the Middle Ages*, London 1911.
- Heymann F.G., *John Rokycana: Church Reformer between Hus and Luther*, "Church History", 1959, vol. 28, no 3, s. 240–280.
- Heymann F.G., *The Crusades against the Hussites, w: A History of the Crusades*, ed. K.M. Setton, vol. III: *The fourteenth and fifteenth centuries*, ed. H.W. Hazard, Wisconsin 1975, s. 586–647.
- Hirsh J.C., *Latin Prayers as a Lesson in Writing and Devotion for a Lady of Sanding*, "The Chaucer Review", 2007, vol. 41, no 4, s. 445–454.
- Hodgson N., *Nobility, Women and Historical Narratives of the Crusades and the Latin East*, "Al-Masāq", 2005, vol. 17, no 1, s. 61–85.
- Holmes G.A., *Cardinal Beaufort and the Crusade against the Hussites*, "The English Historical Review", 1973, vol. 88, no 349, s. 721–750.
- Horowitz M.C., *Long Time Going Religion and the Duration of Crusading*, "International Security", 2009, vol. 34, no 2, s. 162–193.
- Housley N., *Crusading as Social Revolt: The Hungarian Peasant Uprising of 1514*, "Journal of Ecclesiastical History", 1998, vol. 49, no 1, s. 1–28.
- Housley N., *Politics and Heresy in Italy: Anti-Heretical Crusades, Orders and Confraternities, 1200–1500*, "Journal of Ecclesiastical History", 1982, vol. 33, no 4, s. 193–208.
- Housley N., *Indulgences for Crusading, 1417–1517, w: Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 277–307.
- Housley N., *The Avignon Papacy and the Crusades, 1305–1378*, Oxford 1986.
- Housley N., *The Italian Crusades. The Papal-Angevin Alliance and the Crusades against Christian Lay Powers, 1254–1343*, Oxford 1982.
- Hrdina J., *I registri pontifici e i diplomi di indulgenza. Il pontificato di Bonifacio IX (1389–1404)*, „Bollettino dell'istituto storico ceco di Roma“, 2008, vol. 6, s. 91–137.
- Hrdina J., *Papežské odpustkové listiny pro země středovýchodní Evropy za pontifikátu Bonifáce IX (1389–1404). Pokus o kvantitativní srovnání*, w: *Colloquia mediaevalia Pragensia*, ed. M. Nodl, vol. 6 *Zbožnost středověku*, Praha 2007, s. 35–58.
- Hrdina J., *Päpstliche Ablässe im Reich unter dem Pontifikat Bonifaz' IX (1389–1404). Erste quantitative Ergebnisse*, w: *Wallfahrt und Reformation — Pout' a reformace. Zur Veränderung religiöser Praxis in Deutschland und Böhmen in den Umbrüchen der Frühen Neuzeit*, hrsg. J. Hrdina, H. Kühne, T. Müller, Frankfurt am Main 2007, s. 109–130.

- Hrdina J., *Pe drumul mântuirii. Indulgente papale în Ungaria și Transilvania în vremea Marii Schisme Apusene (1378–1417)*, „Revista Ecumenică Sibiu“, 2009, vol. 1, no 1, s. 47–71.
- Hrdina J., *Spišská města a pápežská kurie v době Velkého západního schizmatu. Komunikace a transfer informací na příkladu graciálních listin*, w: *Středověké město ako miesto stretnutí a komunikácie*, ed. J. Lukačka, M. Štefánik, Bratislava 2010, s. 199–217.
- Hudson A., *Dangerous Fictions: Indulgences in the Thought of Wyclif and his Followers*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 197–214.
- H.L., *R.P. Rene, de Nantes, O.M.C. L'Indulgence de la Portioncule et la critique modern. Couuin (Belgique), maison Saint-Roch, 1908*, „Bibliothèque de l'École des chartes“, 1910, vol. 71, no 1, s. 112.
- Izquierdo F.F., *Los caballeros cruzados en el ejército de la Monarquía Hispánica durante los siglos XVI y XVII: anhelo o realidad?*, „Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante“, 2004, no 22, s. 1–131.
- Jackman W.T., *Le développement des moyens de transport dans l'Angleterre modern*, „Annales de Géographie“, 1920, vol. 29, no 157, s. 60–65.
- Jackson P., *The Crusade Against the Mongols (1241)*, „Journal of Ecclesiastical History“, 1991, vol. 42, no 1, s. 1–18.
- Jagosz M., *Przedrozbirowe procesje wawelskie ku czci św. Stanisława biskupa i męczennika*, „Studia Claromontana“, 1997, t. 17, s. 39–125.
- Janicki M., *Aksjologiczne aspekty epigrafiki i ikonografii portretowej w Polsce późnego średniowiecza oraz wczesnej epoki nowożytnej (uwagi i propozycje badawcze)*, w: *Dzieło sztuki: źródło ikonograficzne, czy coś więcej? Materiały sympozjum XVII Powszechnego Zjazdu Historyków w Krakowie, 15–18 września 2004*, red. M. Fabiański, Warszawa 2005, s. 95–111.
- Janicki M., *Tabliczki trumienne i epitafia na sarkofagach królewskich (1519–1596)*, „Studia Waweliana“, 1999, t. VIII, s. 149–164.
- Janicki M., *Zaginione inskrypcje poetyckie katedry wawelskiej (do końca XVI wieku). Część I: epitafia biskupie i królewskie*, „Studia Waweliana“, 2002/2003, t. XI/XII, s. 43–73.
- Jenei D., *Art and Mentality in the Late Middle Ages Transylvania*, „New Europe College Yearbook“, 2004 (special edition), s. 11–72.
- Jensen K., *The Printer and the Pardoner. An Unrecorded Indulgence Printed by William Caxton for the Hospital of St. Mary Rounceval, Carving Cross by Paul Needham*, „The English Historical Review“, 1989, vol. 104, no 411, s. 470.
- Johnson C., *Codex Documentorum Sacratissimarum Indulgentiarum Neerlandicarum (1300–1600)*, ed. P. Fredericq, „The English Historical Review“, 1924, vol. 30, no 154, s. 272–275.
- Jombart E., *Indulgences*, w: *Dictionnaire de Droit Canonique*, t. 5, Paris 1953, kol. 1331–1352.
- Journet Card., *Teologia delle indulgenze*, Ancora 1966.
- Jones W.R., *The English Church and Royal Propaganda during the Hundred Years War*, „The Journal of British Studies“, 1979, vol. 19, no 1, s. 18–30.

- Kaliszuk J., *Kult Trzech Króli w Polsce późnego średniowiecza*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 1999, t. 72, s. 445–460.
- Kaliszuk J., *Mędrzy ze Wschodu. Legenda i kult Trzech Króli w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2005.
- Kaminsky H., *Chiliasm and the Hussite Resolution*, „Church History”, 1957, vol. 26, no 1, s. 43–71.
- Kamowski W., *Chaucer and Wycliff: God's Miracles Against the Clergy's Magic*, “The Chaucer Review”, 2002, vol. 37, no 1, s. 5–25.
- Kangas S., *Deus Vult. Violence and Suffering as a Means of Salvation during the First Crusade*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, ed. T.M.S. Lehtonen, K.V. Jensen, J. Malkki, K. Ritari, Helsinki 2005, s. 163–174.
- Kantak K., *Bernardyni Polscy*, t. I: 1453–1572, Lwów 1933.
- Kantak K., *Franciszkanie Polscy*, t. I: 1237–1517, Kraków 1937.
- Karłowska-Kamzowa A., *Malarstwo ścienne na Śląsku*, w: *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. I: *Synteza*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, Warszawa 2004, s. 69–93.
- Kellog A.L., Haselmayer L.A., *Chaucer's Satire of the Pardoner*, „PMLA”, 1951, vol. 66, no 2, s. 251–277.
- Kieckhefer R., *Convention and Conversion: Patterns in Late Medieval Piety*, “Church History”, 1998, vol. 67, no 1, s. 32–51.
- Kiermayr R., *How Much Money was Actually in the Indulgence Chest?*, “Sixteenth Century Journal”, 1986, vol. 17, no 3, s. 303–318.
- Kiryk F., *W okresie staropolskim*, w: F. Kiryk, S. Piech, *Kościół i parafie miasta Brzeska 1385–2003*, Kraków 2004, s. 23–94.
- Klaassen F., Phillips C., *The Return of Stolen Goods Reginald Scot, Religious Controversy, and Magic in Bodleian Library, Additional B. 1*, “Magic, Ritual, and Witchcraft”, 2006, vol. 1, no 2, s. 135–176.
- Kłapkowski W., *Działalność kościelna biskupa Wojciecha Jastrzębca*, Warszawa 1932.
- Kłapkowski W., *Kontrybucje kościelne na wojny z tatarami i husytami za Władysława Jagielly*, „Collectanea Theologica. Przegląd Teologiczny”, R. 13: 1932, s. 330–354.
- Knap J., *Dvě křížové výpravy Přemysla Ottokara II do Prus*, w: *Drugie polsko-czeskie forum młodych mediewistów. Mediewista wobec źródła — teoria i praktyka. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 25–28 września 2007 roku*, red. J. Dobosz, J. Kujawiński, M. Matla-Kozłowska, Poznań 2009, s. 83–113.
- Kochaniewicz B., *Średniowieczni dominikanie o Matce Bożej. Wybrane zagadnienia*, Kraków 2008.
- Koczerska M., *Miniatura na dokumencie odpustowym kardynała Oleśnickiego z 1449 r.*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 1983, t. 45, nr 2, s. 163–174.
- Koczerska M., *Zbigniew Oleśnicki i kościół krakowski w czasach jego pontyfikatu (1423–1455)*, Warszawa 2004.
- Kopeć J.J., *Męka Pańska w religijnej kulturze polskiego średniowiecza. Studium nad pasyjnymi motywami i tekstami liturgicznymi*, Warszawa 1975.
- Kowalczyk M., *Grunwald w tradycji kaznodziejsko-kronikarskiej z końca XV wieku*, „Analecta Cracoviensia”, 1987, t. 19, s. 255–275.
- Kowalska A., *Papieskie apele do Polski w sprawie pomocy dla Ziemi Świętej (XII–XIV w.)*, w: *Studia z dziejów średniowiecza i czasów nowożytnych*, red. S.M. Zajączkowski, Łódź 2000, s. 129–145.

- Kowalski J.W., *Historia kultu katolickiego w dobie średniowiecza*, w: *Katolicyzm średniowieczny*, red. J. Keller, Warszawa 1977, s. 339–374.
- Kozłowska-Budkowa Z., *Repertorium polskich dokumentów doby piastowskiej*, zeszyt 1 do końca wieku XII, Kraków 2006.
- Krafl P., *Odpustkové listiny Zbyňka Zajíce z Házmburka pro Kladský Klášter. Edice pramene*, „Kladský Sborník”, 2006, t. 7, s. 201–205.
- Kras P., *Husyci w piętnastowiecznej Polsce*, Lublin 1998.
- Krukowski J., *Odpust*, w: *Encyklopedia katolicka*, red. E. Gigilewicz, t. 14, Lublin 2010, kol. 342–344.
- Kubicki R., *Środowisko dominikanów kontraty pruskiej od XIII do połowy XVI wieku*, Gdańsk 2007.
- Kumor B., *Pierwszy rok święty w kościele katolickim (1300)*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 1976, t. 23, z. 4, s. 5–10.
- Kürbis B., *Cystersi w kulturze polskiego średniowiecza. Trzy świadectwa z XII wieku*, w: *Historia i kultura cystersów w dawnej Polsce i ich europejskie związki*, red. J. Strzelczyk, Poznań 1987, s. 321–342.
- Kurczewski J., *Kościół zamkowy czyli katedra wileńska w jej dziejowym, liturgicznym, architektonicznym i ekonomicznym rozwoju*, cz. I, Wilno 1908.
- Kuś J., *Wokół kultu świętej Jadwigi Śląskiej i królowej Jadwigi w Krakowie*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 1978, t. 6, s. 247–257.
- Kwapis O., *Jubileuszowe fundacje Bonifacego IX*, w: *Podróżnicy, fundatorzy, święci*, red. T. Ratajczak, Poznań 2008, s. 129–141.
- Kwasik S., *Święto Bożego Ciała i jego funkcje*, „Euhemer — Przegląd Religioznawczy”, 1983, nr 1 (127), s. 37–44.
- Kwiatkowski S., *Odpust jubileuszowy roku 1450 w państwie zakonnym w Prusach*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 1987, nr 3–4 (177–178), s. 407–429.
- Labuda A.S., *Malarstwo tablicowe na Pomorzu Zachodnim i ziemi lubuskiej*, w: *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. I: *Synteza*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, Warszawa 2004, s. 363–371.
- Laistner M.L.W., *Was Bede the Author of a Penitential?*, „The Harvard Theological Review”, 1938, vol. 31, no 4, s. 263–274.
- Lalik T., *Kaplica królewska i publiczne praktyki religijne rodziny Kazimierza Jagiellończyka*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 88: 1981, s. 391–415.
- Lalik T., *O patriotycznym święcie Rozesłania Apostołów w Małopolsce XV wieku*, „Studia Źródłoznawcze”, 1981, t. 26, s. 23–32.
- Lasłowski E., *Beiträge zur Geschichte des spätmittelalterlichen Ablasswessens*, Breslau 1929.
- Lavin M.A., *Images of a Miracle. Federico Barocci and the Porziuncula Indulgences*, „Artibus et Historiae”, 2006, vol. 54, no 54, s. 9–50.
- Lea H.C., *A History of Auricular Confession and indulgences in the Latin Church*, vol. I–III, Philadelphia 1896.
- Lea H.C., *A History of the Inquisition of the Middle Ages*, vol. I–II, New York 1901.
- Lea H.C., *The Taxes of the Papal Penitentiary*, „The English Historical Review”, 1893, vol. 8, no 31, s. 424–438.
- Le Goff J., *Narodziny czyśćca*, Warszawa 1997.

- Lesort A., *Les Grandes Indulgences Pontificales aux Pays-Bas à la fin du Moyen Âge 1300–1531. Essai sur leur histoire et leur importance financière*, F. Remy, Louvain 1928, “Bibliothèque de l’École des chartes”, 1929, vol. 90, no 1, s. 185–186.
- Lichończak-Nurek G., *Wojciech herbu Jastrzębiec arcybiskup i mąż stanu (ok. 1362–1436)*, Kraków 1996.
- Linehan P., “*Quedam de quibus dubitans*”: *On Preaching the Crusade in Alfonso X’s Castile*, “Historia, instituciones, documentos”, 2000, vol. 27, s. 129–154.
- Loserth J., *Wicliff and Hus*, translated by M.J. Evans, London 1884.
- Lowe B., *Teaching in the “Schole of Christ”: Law, Learning, and Love in Early Lollard Pacifism*, “The Catholic Historical Review”, 2004, vol. 90, no 3, s. 405–438.
- Lucien A., *Étude critique sur la concession de l’indulgence de la Portioncule ou pardon Assise, par Paul Sabatier. Un nouveau chapitre de la vie de saint François d’Assise*, “Bibliothèque de l’École des chartes”, 1897, vol. 58, no 1, s. 694–697.
- Lunt W.E., *The Financial System of the Medieval Papacy in the Light of Recent Literature*, “The Quarterly Journal of Economics”, 1909, vol. 23, no 2, s. 251–295.
- Lützwow C., *The Life and Times of Master John Hus*, London 1921.
- La “*Quaestio fr. Iohannis Olivi*” *sur l’indulgence de la Portiuncule*, “Archivum Franciscanum”, 1981, vol. 74, s. 33–76.
- Lettres d’indulgence de la cathédrale de Saintes*, “Bibliothèque de l’École des chartes”, 1892, vol. 53, no 1, s. 325–327.
- Łepkowski J., *Przegląd krakowskich tradycji, legend, nabożeństw, zwyczajów, przysłów i właściwości*, Kraków 1866.
- Mac Gregor J.B., *The ministry of Gerold d’Avranches: warrior-saints and knightly piety on the eve of the First Crusade*, “Journal of Medieval History”, 2003, vol. 29, s. 219–237.
- Maciszewska M., *Klasztor bernardyński w społeczeństwie polskim 1453–1530*, Warszawa 2001.
- Magnin E., *Indulgences*, w: *Dictionnaire de Théologie Catholique*, t. 8: *Isaac–Jeune*, Paris 1924, kol. 1594–1636.
- Maier C.T., *Crusade Propaganda and Ideology. Modes Sermons for the preaching of the Cross*, Cambridge 2006.
- Maier C.T., *The roles of women in the crusade movement: a survey*, “Journal of Medieval History”, 2004, vol. 30, s. 61–82.
- Mandziuk J., *Historia kościoła katolickiego na Śląsku. Średniowiecze*, T. I, cz. 3 (1417–1520), Warszawa 2005.
- Manikowska H., *Geografia sakralna miasta*, w: *Animarum cultura. Studia nad kulturą religijną na ziemiach polskich w średniowieczu*, t. 1: *Struktury kościelno-publiczne*, red. H. Manikowska, W. Brojer, Warszawa 2008, s. 95–132.
- Manikowska H., *Jerozolima — Rzym — Compostela. Wielkie pielgrzymowanie u schyłku średniowiecza*, Wrocław 2008.
- Manikowska H., *Religijność miejska*, w: *Ecclesia et civitas. Kościół i życie religijne w mieście średniowiecznym*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 2002, s. 11–36.
- Manikowska H., *Ruch pielgrzymkowy na Śląsku w późnym średniowieczu — problemy badawcze*, w: *Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 1995, s. 225–241.

- Manikowska H., *Wrocławski Liber indulgentiarum z końca XV w.*, w: *E scientia et amicitia. Studia poświęcone profesorowi Edwardowi Potkowskiemu w sześćdziesięciopięciolatecie urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej*, red. M. Drzewiecki, Warszawa–Pułtusk 1999, s. 131–143.
- Manteuffel T., *Papiestwo i cystersi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w Polsce na przełomie XII i XIII wieku*, Warszawa 1955.
- Manteuffel T., *Rola cystersów w Polsce wieku XII*, „Przegląd Historyczny”, 1950, t. 11, s. 180–202.
- Martin D.D., *Popular and Monastic Pastoral Issues in the Later Middle Ages*, “Church History”, 1987, vol. 56, no 3, s. 320–332.
- Marvin L.W., *Thirty-Nine Days and a Wake-Up: The Impact of the Indulgence and forty days service on the Albigensian Crusade, 1209–1218*, “The Historian”, 2002, vol. 22, s. 75–94.
- Matusik L., *Na marginesie handlu odpustami w okresie przedreformacyjnym na Śląsku*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. 23: 1968, s. 371–386.
- Maurel A., *The Christian instructed in the nature and use of Indulgences*, Dublin 1885.
- Mazurkiewicz R., *Deesis. Idea wstawiennictwa Bogarodzicy i św. Jana Chrzyciela w kulturze średniowiecznej*, Kraków 2002.
- Miławicki M., *Odpusty w kościele Świętej Trójcy w Krakowie w wiekach średnich*, w: *Studia do dziejów klasztorów małopolskich w średniowieczu*, red. J. Marecki, L. Rotter, Katowice 2009, s. 114–152.
- Minnis A., *Reclaiming the Pardoners*, “Journal of Medieval and Early Modern Studies”, 2003, vol. 33, no 2, s. 311–334.
- Minnis A., *The Constructions of Chaucer's Pardoner*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 169–195.
- Miodońska B., *Śląskie malarstwo książkowe*, w: *Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. I: *Synteza*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, Warszawa 2004, s. 377–413.
- Møller Jensen J., *Peregrinatio sive expeditio: Why the First Crusade was not a Pilgrimage*, “Al-Masāq”, 2003, vol. 15, no 2, s. 119–137.
- Møller Jensen J., *War, Penance and the First Crusade. Dealing with a “Tyrannical Construct”*, w: *Medieval History Writing and Crusading Ideology*, ed. T.M.S. Lehtonen, K.V. Jensen, J. Malkki, K. Ritari, Helsinki 2005, s. 51–63.
- Moncrief J.W., *A History of auricular confession and indulgences in the Latin Church*, vol. I–III, Philadelphia 1896 by H.C. Lea, “The American Journal of Theology”, 1897, vol. 1, no 3, s. 829–832.
- Mongini M.A., *Rozwój kultu i ikonografii św. Katarzyny ze Sieny w Polsce*, Lublin 2006.
- Moskal K., „*Aby lud był jeden...*” *Eklezjologia Jana Husa w traktacie De ecclesia*, Lublin 2003.
- Mrozowicz W., *Historia na ścianie. Treści i funkcje monumentalnych przekazów annalistycznych (garść przykładów śląskich)*, w: *Imago narrat. Obraz jako komunikat w społeczeństwach europejskich*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2002, s. 251–262.
- Mrozowski P., *Kłęczenie w kulturze zachodu średniowiecznego: gest ekspiacji — postawa modlitewna*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 95: 1988, nr 1, s. 37–60.

- Mruk W., *Pielgrzymowanie do Ziemi Świętej w drugiej połowie XIV wieku*, Kraków 2001.
- Mruk W., *Przyczyny krytyki ruchu pątniczego w XIV–XV wieku*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”, 2002, z. 129, s. 9–17.
- Mruk W., *Status prawny pielgrzymów. Wybrane aspekty prawne pielgrzymowania w wiekach średnich*, „Peregrinus Cracoviensis”, 1996, z. 4, s. 113–124.
- Muñoz P.C., *Una “carta de licencia e indulgencia” de 1438. Estudio diplomático y paleográfico*, „Hispania Sacra”, 1994, vol. 46, s. 141–155.
- Munro D.C., *A Crusader*, „Speculum”, 1932, vol. 7, no 3, s. 321–335.
- Munzinger M.R., *The profits of the Cross: Merchant involvement in the Baltis Crusade (c. 1180–1230)*, „Journal of Medieval History”, 2006, vol. 32, s. 163–185.
- Myrcha M., *Ekskomunika*, „Polonia Sacra”, R. 10: 1958, nr 2, s. 15–81.
- Myszka Ł., *Przywileje odpustowe dla dominikanów toruńskich. Przyczynek do dziejów życia religijnego średniowiecznego miasta*, „Nasza Przeszłość”, 2008, t. 110, s. 329–344.
- Malarstwo gotyckie w Polsce*, t. II: *Katalog zabytków*, red. A.S. Labuda, K. Secomska, przy współudziale A. Włodarka, T. Łozińskiej, A. Palińskiej, W. Rączkowskiego, Warszawa 2004.
- Manuscripts, Incunables, Woodcut Books and Books from Early Presses*, London 1920.
- Mc Neill J.T., *Folk-Paganism in the Penitentials*, „The Journal of Religion”, 1933, vol. 13, no 4, s. 450–466.
- Nadolski B., *Liturgika*, t. 3: *Sakramenty, sakramentalia, błogosławieństwa*, Poznań 2002.
- Nicholson H., *Women on the Third Crusade*, „Journal of Medieval History”, 1997, vol. 23, no 4, s. 335–349.
- Nievergelt N., *Conquest, Crusade and Pilgrimage: The Alliterative Morte Arthure in its Late Ricardian Crusading Context*, „Arthuriana”, 2010, vol. 20, no 2, s. 89–116.
- Norris R., *Minor Sources in Caxtons’s Roman War*, „Studies in Philology”, 2006, vol. 103, no 1, s. 68–87.
- Oakley T.P., *Alleviations of Penance in the Continental Penitentials*, „Speculum”, 1937, vol. 12, no 4, s. 488–502.
- Oakley T.P., *The Cooperation of Mediaeval Penance and Secular Law*, „Speculum”, 1932, vol. 7, no 4, s. 515–524.
- Oakley T.P., *The Penitentials as Sources for Mediaeval History*, „Speculum”, 1940, vol. 15, no 2, s. 210–223.
- Oberman H.A., *Marcin Luter. Człowiek między Bogiem a diabłem*, Gdańsk 2004.
- Ohler N., *Życie pielgrzymów w średniowieczu. Między modlitwą a przygodą*, Kraków 2000.
- Okoniewski S., *O odpuszczeniu Porcyunkuli*, „Przegląd Kościelny”, 1907, t. 12, s. 33–44.
- Osterrieth A., *Medieval Pilgrimage: Society and Individual Quest*, „Social Compass”, 1989, vol. 36, no 2, s. 145–157.
- Ottenthal E., *Regulae Cancellariae Apostolice. Die Päpstlichen Kanzleiregeln von Johannes XXII bis Nicolaus V*, Innsbruck 1888.
- OWST G.R., *Preaching in Medieval England. An introduction to Sermon Manuscripts of the period c. 1350–1450*, Cambridge 1926.

- Ożóg K., *Duszpasterskie zabiegi biskupów krakowskich w późnym średniowieczu*, „Rocznik Krakowski”, 2005, t. 71, s. 41–54.
- O’Grady D., *Lata Święte w Rzymie. Jubileusze Kościoła katolickiego 1300–2000*, Warszawa 1999.
- O’Donnell R.M.J., *Penance in the Early Church*, Dublin 1908.
- Odpust*, w: *Encyklopedia kościelna*, wyd. M. Nowodworski, t. 17, Warszawa 1891, s. 97–116.
- Odpust*, w: *Podręczna encyklopedia kościelna*, red. Z. Chełmicki, t. 29–30, Warszawa 1913, s. 149–153.
- Partner P., *Papal Financial Policy in the Renaissance and Counter-Reformation*, “Past and Present”, 1980, no 88, s. 17–62.
- Pastor L., *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. F.I. Antrobus, vol. II, London 1891.
- Pastor L., *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. F.I. Antrobus, vol. III, London 1894.
- Pastor L., *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. F.I. Antrobus, vol. IV, London 1906.
- Pastor L., *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. F.I. Antrobus, vol. V, London 1902.
- Pastor L., *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. F.I. Antrobus, vol. VI, London 1902.
- Pastor L., *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. R.F. Kerr, vol. VII, London 1908.
- Pastor L., *The History of the Popes, from the close of the Middle Ages*, ed. R.F. Kerr, vol. VIII, London 1908.
- Pastuszko M., *Odpusty (Kanony 992–997)*, „Prawo Kanoniczne”, 1999, t. 42, nr 3–4, s. 63–199.
- Pater J., *Rola pielgrzymek w rozwoju religijności wiernych na Śląsku*, w: *Milenium kościoła na Śląsku. Materiały sympozjum zorganizowanego przez katedrę historii kościoła i patrologii Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w dniu 31 maja 2000 roku*, red. J. Kopeć, Opole 2000, s. 129–145.
- Patoleta B.S., *Odpusty według Kodeksu Prawa Kanonicznego Jana Pawła II*, Pelplin 1996.
- Paulus N., *Ablasse*, w: *Lexikon für Theologie und Kirche*, hrsg. M. Buchberger, bd. 1 A bis Bartholomäer, Freiburg im Breisgau 1930, kol. 31–36.
- Paulus N., *Die Ablasselehre der frühscholastik*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1910, t. 34, s. 433–472.
- Paulus N., *Die ältesten Ablässe für Almosen und Kirchenbesuch*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1909, t. 33, s. 1–41.
- Paulus N., *Die Anfänge des Ablasses*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1915, t. 39, s. 193–234, 281–319.
- Paulus N., *Die Anfänge des sogenannten Ablasses von Schuld und Strafe*, “Zeitschrift für katholische Theologie”, 1912, t. 36, s. 67–87, 252–280.
- Paulus N., *Die Anfänge des Sterbeablasses*, “Theologie und Glaube. Eitschrift für den katholischen Klerus”, 1914, t. 6, s. 8–25.

- Paulus N., *Die Einführung des Kirchenschatzes in die Ablasttheorie*, "Theologie und Glaube. Eitschrift für den katholischen Klerus", 1914, t. 6, s. 284–298.
- Paulus N., *Geschichte des Ablasses im Mittelalter vom Ursprunge bis zum Mitte des 14 Jahrhunderts*, bd. 1–3, Paderborn 1922–1923.
- Paulus N., *Indulgences as a social factor in the Middle Ages*, translated by J. Elliot Ross, New York 1922.
- Paulus N., *Johann Tetzl der Ablssprediger*, Mainz 1899.
- Péano P., *La "Quaestio fr. Petri Iohannis Olivi" sur l'indulgence de la Portioncule*, "Archivum Franciscanum", 1981, vol. 74, s. 33–76.
- Pesch O.H., *Zrozumieć Lutra*, Poznań 2008.
- Peter C.J., *The Church's Treasures (Thesauri Ecclesiae) then and now*, "Theological Studies", 1986, vol. 47, s. 251–272.
- Petkov K., *The rotten apple and good apples: Orthodox, Catholics, and Turks in Philippe de Mézières' crusading propaganda*, "Journal of Medieval History", 1997, vol. 23, no 3, s. 255–270.
- Piwowarczyk E., *Legaty na kościół i klasztor oo. Dominikanów w Krakowie (XIV–XV w.). Przyczynek do badań nad pobożnością miejską*, w: *Mendykanci w średniowiecznym Krakowie*, red. K. Ożóg, T. Gałuszka, A. Zajchowska, Kraków 2008, s. 485–503.
- Piwowarczyk E., *Zasoby archiwum i biblioteki OO. Paulinów w Krakowie na Skalce — wybrane przykłady z okresu średniowiecza*, w: *Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory OO. Paulinów. Materiały z sesji naukowej*, Kraków 2003, s. 29–36.
- Plezia M., *List biskupa Mateusza do św. Bernarda*, w: *Prace z dziejów Polski feudalnej ofiarowane Romanowi Grodeckiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. Z. Budkowa, J. Dąbrowski, K. Lepszy, H. Łowmiański, T. Manteuffel, K. Piwarski, Warszawa 1960, s. 123–140.
- Poczet sołtysów, wójtów, burmistrzów, prezydentów miasta Krakowa 1228–1210*, red. B. Kasprzyk, Kraków 2010.
- Porges W., *The Clergy, the Poor, and the Non-combatants on the First Crusade*, "Speculum", 1946, vol. 21, no 1, s. 1–23.
- Požizka A., *Odpustková listina z roku 1435 pro benešovský farní kostel*, w: *Vlast a Rodný Kraj v Dile Historika. Sborník prací žáku a přátel věnovaný profesorů Josefu Petráňovi*, ed. J. Pánek, Praha 2004, s. 573–579.
- Požizka A., *Repertorium Poenitentiarie Germanicum. Středověká papežská penitenciáře opět v centru pozornosti*, "Mediaevalia Historica Bohemica", 2001, vol. 8, s. 97–119.
- Postles D., *Lamps, lights and layfolk: „popular” devotion before the Black Deats*, „Journal of Medieval History", 1999, vol. 25, no 2, s. 97–114.
- Power E., *Medieval English Nunneries, c. 1275 to 1535*, Cambridge 1922.
- Powierski J., *Ruś w opiniach najwcześniejszych polskich kronikarzy*, w: *Polacy o Ukraincach, Ukraińcy o Polakach. Materiały z sesji naukowej*, red. T. Stegner, Gdańsk 1993, s. 10–59.
- Puckett J., *„Reconnenciez novele estoire”: The Troubadours and the Rhetoric of the Later Crusades*, "MLN", 2001, vol. 116, no 4, s. 844–889.
- Purcell M., *Papal Crusading Policy. The Chief Instruments of Papal Policy and Crusade to the Holy Land from the final loss of Jerusalem to the fall of Acre 1244–1291*, Leiden 1975.

- Portiunculae Indulgentia*, w: *Lexicon Cappuccinum*, Romae 1951, kol. 1388–1390.
- Przywilej odpustowy Juliusza II dla szpitala św. Gertrudy*, „Kronika Miasta Poznania”, 2003, nr 3, s. 258–262.
- Rabikauskas P., *Diplomatica Pontificia (Praelectionum lineamenta)*, Roma 1998.
- Radziwiński A., *Chryścianizacja i ewangelizacja Prusów*, Toruń 2008.
- Radziwiński A., *Kościół w państwie Zakonu Krzyżackiego w Prusach 1243–1525. Organizacja, uposażenie, ustawodawstwo, duchowieństwo, wierni*, Malbork 2006.
- Radziwiński A., *Obraz kobiety w dokumentach papieskich z okresu pontyfikatu Marcina V (1417–1431)*, w: *Kobieta i rodzina w średniowieczu i na progu czasów nowożytnych*, red. Z.H. Nowak, A. Radziwiński, Toruń 1998, s. 45–46.
- Rajman J., *Odpusty*, w: idem, *Encyklopedia Średniowiecze*, Kraków 2006.
- Rajman J., *Średniowieczne patrocinia krakowskie*, Kraków 2002.
- Ramos-Lissón D., *Jerusalén en el medioevo Español desde una perspectiva Cristiana*, “Scripta Theologica”, 2009, vol. 41, no 3, s. 925–943.
- Reich E., *Select Documents illustrating Mediaeval and Modern History*, London 1905.
- Remy F., *Les Grandes Indulgences Pontificales aux Pays-Bas à la fin du Moyen Âge 1300–1531. Essai sur leur histoire et leur importance financière*, Louvain 1928.
- Riley-Smith J., *The First Crusaders 1095–1131*, Cambridge 1998.
- Riley-Smith J., *The Motives of the Earliest Crusaders and the Settlement of Latin Palestine, 1095–1100*, “The English Historical Review”, 1983, vol. 98, no 389, s. 721–736.
- Riley-Smith J., *What were the Crusades*, London 1992.
- Ringbom S., *Maria in Sole and the Virgin of the Rosary*, “Journal of the Warburg and Courtauld Institutes”, 1962, vol. 25, no 3/4, s. 326–330.
- Ritter G., *Why the Reformation Occurred in Germany*, “Church History”, 1958, vol. 27, no 2, s. 99–106.
- Robinson J.W., *The Late Medieval Cult of Jesus and the Mystery Plays*, “PMLA”, 1965, vol. 80, no 5, s. 508–514.
- Rokosz M., *Dzwony i wieże Wawelu*, Kraków 2006.
- Rollo-Koster J., *From Prostitutes to Brides of Christ: The Avignonesse Repenties in the Late Middle Ages*, “Journal of Medieval and Early Modern Studies”, 2002, vol. 32, no 1, s. 109–144.
- Rosser G., *A Note on the Caxton Indulgence of 1476*, “The Library”, 1985, vol. 6, no 5, s. 256–258.
- Rozynkowski W., *Brackie dokumenty odpustowe w wielkich miastach pruskich w średniowieczu*, w: *Ecclesia et civitas. Kościół i życie religijne w mieście średniowiecznym*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 2002, s. 227–232.
- Rozynkowski W., *Omnes Sancti et Sanctae Dei. Studium nad kultem świętych w diecezjach pruskich państwa zakonu krzyżackiego*, Malbork 2006.
- Rudy K.M., *A Guide to Mental Pilgrimage: Paris, Bibliothèque de L’Arsenal Ms. 211*, “Zeitschrift für Kunstgeschichte”, 2000, bd. 63, h. 4, s. 494–515.
- Runciman S., *Średniowieczny manicheizm*, Gdańsk 1996.
- Rybus H., *Królewicz kardynał Fryderyk Jagiellończyk jako biskup krakowski i arcybiskup gnieźnieński*, Varsoviae 1935.
- Ryś G., *Jan Hus wobec kryzysu kościoła doby wielkiej schizmy*, Kraków 2000.
- Rzecznik M., *Odpust Porcjunkuli*, Sokal 1929.

- Saczyńska-Kaliszuk M., *Przywileje papieskie dla polskich odbiorców indywidualnych w XIV i XV wieku*, Warszawa 2005, mszps rozprawy doktorskiej Instytut Historii Uniwersytet Warszawski sygn. P. Dr 407.
- Salonen K., *The Penitentiary as well of grace in the late Middle ages. The example of the province of Uppsala 1448–1527*, Helsinki 2001.
- Samsonowicz H., *Międzynarodowe aspekty „krucjaty słowiańskiej” w XII w.*, w: *Źródłoznawstwo i studia historyczne*, red. K. Bobowski, Wrocław 1989, s. 83–90.
- Schenk W., *Kult świętych w Polsce. Zarys historyczny*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 1966, t. 13, z. 4, s. 77–102.
- Schenk W., *Z dziejów liturgii w Polsce*, w: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, cz. I, red. M. Rechowicz, Lublin 1969, s. 139–218.
- Schmitt C., *Portioncule*, w: *Catholicisme hier aujourd’hui demain. Encyclopédie publiée sous le patronage de l’Institut catholique de Lille*, par G. Mathon, G.H. Baudry, P. Guilluy, E. Thiery, t. 8, Paris 1987, kol. 654–655.
- Schmugge L., *Female Petitioners in the Papal Penitentiary*, “Gender and History”, 2000, vol. 12, no 3, s. 685–703.
- Schwaiger G., *Der Ablass im Mittelalter*, w: *Wallfahrt kennt keine Grenzen*, hrsg. L. Kriss-Rettenbeck, G. Möhler, Zürich 1984, s. 341–345.
- Schwoebel R.H., *Coexistence, Conversion, and the Crusade Against the Turks*, “Studies in the Renaissance”, 1965, vol. 12, s. 164–187.
- Szczaniecki P., *Gest modlitewny w późnym średniowieczu*, w: *Kultura elitarna a kultura masowa w Polsce późnego średniowiecza*, red. B. Geremek, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978, s. 41–51.
- Szczaniecki P., *Mszę po staremu się odprawia*, Kraków 1967.
- Secomska K., *Ołtarz św. Jana Jaltmużnika*, „Studia Renesansowe”, 1964, t. 4, s. 244–331.
- Semkowicz W., *Paleografia łacińska*, Kraków 2002.
- Shaffern R.W., *Images, jurisdiction, and the treasury of merit*, “Journal of Medieval History”, 1996, vol. 22, no 3, s. 237–247.
- Shaffern R.W., *Indulgences and saintly devotionism in the middle ages*, “Catholic Historical Review”, 1998, vol. 84, no 4, artykuł umieszczony w bazie <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=5&hid=106&sid=9ed46ade-d533-434d-bf41-ddfd8bd79dda%40sessionmgr106> (stronę przeglądzano 5.05.2008).
- Shaffern R.W., *Learned Discussions of Indulgences for the Dead in the Middle Ages*, “Church History”, 1992, vol. 61, no 4, s. 367–381.
- Shaffern R.W., *The Medieval Theology of Indulgences*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 11–36.
- Shaffern R.W., *The pardoner’s promises: preaching and policing indulgences in the fourteenth-century English church*, “The Historian”, 2006, vol. 68, no 1, s. 49–65.
- Shaffern R.W., *The Penitents’ Treasury. Indulgences in Latin Christendom, 1175–1375*, Scranton–London 2007.
- Shinners J., *Medieval popular religion 1000–1500: A reader*, New York 1997.
- Skierska I., *Obowiązek mszalny w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2003.
- Skierska I., *Sabbatha sanctifices. Dzień święty w średniowiecznej Polsce*, Warszawa 2008.

- Skierska I., *Święta „kobiece” w polskim średniowiecznym ustawodawstwie synodalnym*, w: *Kobieta w kulturze średniowiecznej Europy. Prace ofiarowane profesor Alicji Karłowskiej-Kamzowej*, red. A. Gąsiorowski, Poznań 1999, s. 79–88.
- Skrzyniarz R., *Kazania świętokrzyskie. Przepowiadanie w XIII wieku*, Lublin 2001.
- Słoń M., *Refleksja nad jednym dokumentem: o jej walorach poznawczych na przykładzie listu rajców wrocławskich w sprawie odpustu świętojańskiego z 1461 r.*, w: *Ad fontes. O naturze źródła historycznego*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2004, s. 63–71.
- Smołucha J., *Papiestwo a Polska w latach 1484–1526. Kontakty dyplomatyczne na tle zagrożenia tureckiego*, Kraków 1999.
- Smołucha J., *Polityka Kurii Rzymskiej za pontyfikatu Piusa II (1458–1464) wobec Czech i krajów sąsiednich. Z dziejów dyplomacji papieskiej w XV wieku*, Kraków 2008.
- Smołucha J., Sroka S.A., *Historia lat świętych*, Kraków 2000.
- Smołucha J., *Sacra Poenitentiarum Apostolica i jej działalność w XV w.*, w: *Miłosierdzie — teoria i praktyka życiowa*, red. P.F. Nowakowski, W. Szymborski, Kraków 2009, s. 217–229.
- Smołucha J., *Udział pielgrzymów z królestwa Polskiego i wielkiego księstwa litewskiego w obchodach średniowiecznych jubileuszów chrześcijaństwa*, „*Nasza Przeszłość*”, 2000, t. 93, s. 5–21.
- Sokołowski K., *Tradycja lat jubileuszowych*, Częstochowa 2000.
- Sossalla J., *Udział Śląska w Anno Sancto 1400*, „*Wiadomości Urzędowe Kurii Biskupiej Śląska Opolskiego*”, R. 21: 1966, nr 8, s. 186–191.
- Soukup P., *Pilgrimage element in crusades with Czech participation in the twelfth century*, w: *Wallfahrten in der europäischen Kultur. Pilgrimage in European Culture. Tagungsband Přeborn, 26–29 Mai 2004*, hrsg. D. Doležal, H. Kühne, Frankfurt am Main 2006, s. 53–64.
- Spinka M., *Paul Kravař and the Lollard-Hussite Relations*, „*Church History*”, 1956, vol. 25, no 1, s. 16–26.
- Spurgiasz K., *Modlitwy o zwycięstwo w kościołach polskich w 1443 r.*, w: *Wojna a religia w średniowieczu. VIII Ogólnopolska Studencka Sesja Mediewistyczna w Krakowie, 1–4 grudnia 2009*, red. M. Zapiór, Kraków 2010, s. 105–111.
- Sroka S.A., *Udział Spytka z Jarostawia w Anno Sancto 1500*, „*Rocznik Przemyski*”, 1996, t. 32, z. 1, s. 105–109.
- Sroka S.A., *Udział Ślązaków w obchodach Roku Świętego 1500 w świetle źródeł rzymskich*, w: *Lux Romana w Europie Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem Śląska*, red. A. Barciak, Katowice 2001, s. 197–204.
- Stachoń B., *Polityka Polski wobec Turcji i akcji antytureckiej w wieku XV do utraty Kilii i Białogrodu (1484)*, Lwów 1930.
- Starnawska M., *Kościoły zakonów krzyżowych na Śląsku jako ośrodki odpustowe. Komunikat*, w: *Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy*, red. H. Manikowska, H. Zaremska, Warszawa 1995, s. 313–318.
- Starnawska M., *Między Jerozolimą a Łukowem. Zakony krzyżowe na ziemiach polskich w średniowieczu*, Warszawa 1999.
- Starnawska M., *Procesje z relikwiami w metropolii gnieźnieńskiej w średniowieczu. Zarys problematyki badawczej*, w: *Colloquia mediaevalia Pragensia*, ed. M. Nodl, vol. 6 *Zbożnost středověku*, Praha 2007, s. 59–79.

- Starnawska M., *Rola polskich zakonów krzyżowych w ruchu pielgrzymkowym*, w: *Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy. Materiały z XIII seminarium mediewistycznego*, red. J. Wiesiołowski, Poznań 1993, s. 109–115.
- Starnawska M., *Świętych życie po życiu. Relikwie w kulturze religijnej na ziemiach polskich w średniowieczu*, Warszawa 2008.
- Starzyński M., *Nieznany dokument konfraterni dla klasztoru mogińskiego z roku 1481 (Ze studiów nad najstarszą małopolską kroniką klasztorną)*, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”, R. LI: 2006, s. 15–25.
- Stelmach R., *Dokumenty biskupów wrocławskich dla śląskich klasztorów cysterskich (do czasów reformacji)*, w: *Klasztor w Kościele średniowiecznym i nowożytnym*, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Warszawa–Wrocław–Opole 2010, s. 187–202.
- Stelmach R., *Dokumenty do dziejów żeńskich klasztorów na Śląsku zachowane w Archiwum Państwowym we Wrocławiu*, w: *Sanctimoniales. Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przełomu XVIII i XIX wieku)*, red. A. Radziwiński, D. Karczewski, Z. Zyglewski, Bydgoszcz–Toruń 2010, s. 425–451, artykuł zamieszczony na stronie internetowej www.archiwa.gov.pl/repository/wydarzenia/Roman_Stelmach.pdf (stronę przeglądamo w lutym 2009).
- Stelmach R., *Dokumenty śląskich komend joannitów w zasobie Centralnego Archiwum Państwowego w Pradze*, Archeion, 2000, t. 102, s. 111–135.
- Stelmach R., *Komenda Joannitów w Oleśnicy Małej w świetle zachowanych dokumentów z centralnego Archiwum w Pradze*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, R. LVII: 2002, nr 2, s. 211–231.
- Stelmach R., *Rozprzestrzenienia się kultu św. Jadwigi na Śląsku w świetle zachowanych dokumentów (do schyłku XIV w.)*, w: *Scriptura, diploma, sigillum. Prace ofiarowane Profesorowi Kazimierzowi Bobowskiemu*, red. J. Zdrenka, J. Karczewska, Zielona Góra, s. 105–112.
- Stelmach R., *Śląskie dokumenty odpustowe do końca XV w.*, w: *Klasztor w społeczeństwie średniowiecznym i nowożytnym*, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz, Opole–Wrocław 1996, s. 181–189.
- Stopka K., *Męczennicy sandomierscy, legenda i rzeczywistość*, „Nasza Przeszłość”, 1993, t. 80, s. 51–99.
- Stopka K., *Odpust Bocheński z 1354 i jego ormiański kontekst*, w: *Polska i jej sąsiedzi w późnym średniowieczu*, red. K. Ożóg, S. Szczur, Kraków 2000, s. 55–80.
- Stopka K., *Ormiański ślad w historii kościelnej średniowiecznego Krakowa*, w: *In the Orient where the Gracious Light... Satura orientalia in honorem Andrzej Pisowicz*, ed. A. Krasnowolska, K. Maciuszek, B. Mękarska, Kraków 2006, s. 191–199.
- Sumption J., *Pilgrimage. An Image of Mediaeval religion*, London 1975.
- Swanson R.N., *Catholic England. Faith, Religion and Observance before the Reformation*, Cambridge 1993.
- Swanson R.N., *Caxton's indulgence for Rhodes, 1480–1481*, “The Library”, 2004, vol. 5, no 2, s. 195–201.
- Swanson R.N., *Crusade administration in fifteenth-century England: regulations for the distribution of indulgences in 1489*, “Historical Research”, 2010, s. 1–6 artykuł dostępny za pośrednictwem bazy danych Wiley Online Library <https://extranet>.

- uj.edu.pl/doi/10.1111/j.1468-2281.2009.00534.x/, DanaInfo=onlinelibrary.wiley.com+abstract (stronę przeglądano 16.12.2010).
- Swanson R.N., *Fragments of an Indulgence Inscription in a Window at All Saints, North Street, York*, "The Antiquaries Journal", 2008, vol. 88, s. 308–312.
- Swanson R.N., *Indulgences at Norwich cathedral priory in the later middle ages: popular piety in the balance sheet*, "Historical Research", 2003, vol. 76, s. 18–29.
- Swanson R.N., *Indulgences for Prayers for the Dead in the Dioces of Lincoln in the Early Fourteenth Century*, "Journal of Ecclesiastical History", 2001, vol. 52, no 2, s. 197–219.
- Swanson R.N., *Indulgences in Late Medieval England. Passports to Paradise?*, Cambridge 2007.
- Swanson R.N., *Introduction*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 1–10.
- Swanson R.N., *Praying for Pardon: Devotional Indulgences in Late Medieval England*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 215–240.
- Swanson R.N., *Religion and Devotion in Europe c.1215-c.1515*, Cambridge 1995.
- Swanson R.N., *The Pardoner's Promises: Preaching and Policing Indulgences in the Fourteenth-Century English Church*, "The Historian", 2006, vol. 68, s. 49–65.
- Świeżawski S., *Eklezjologia późnośredniowieczna na rozdrożu*, Kraków 1990.
- Szczepkowska-Naliwajek K., *Relikwiarze średniowiecznej Europy od IV do początku XVI wieku. Geneza, treści, styl i technika wykonania*, Warszawa 1996.
- Szczur S., *Annaty papieskie w Polsce w XIV wieku*, Kraków 1998.
- Szczur S., *Dyplomaci Kazimierza Wielkiego w Awinionie*, „Nasza Przeszłość”, 1986, t. 66, s. 43–106.
- Szczur S., *Papież Urban V i powstanie uniwersytetu w Krakowie w 1364 r.*, Kraków 1999.
- Szczur S., *Prokuratorzy spraw polskich w kurii papieskiej w XIV w.*, w: *Genealogia. Władza i społeczeństwo w Polsce średniowiecznej*, red. A. Radziwiński, J. Wróniszewski, Toruń 1999, s. 237–270.
- Szczur S., *Supliki Kazimierza Wielkiego*, „Roczniki Historyczne”, R. 59: 1993, s. 43–91.
- Szmyd W., *Odpusty*, Kraków 1930.
- Szyborski W., *Czyścowa nagroda dla wiernych w Polsce i Wielkim Księstwie Litewskim za udział w walkach z Turkami w XV i XVI w.*, w druku.
- Szyborski W., *Interdyscyplinarne badania nad średniowiecznymi dokumentami odpustowymi — perspektywy i możliwości badawcze*, w druku.
- Szyborski W., *Nadużycia i fałszerstwa dokumentów odpustowych w Polsce średniowiecznej*, w: *Miłosierdzie — teoria i praktyka życiowa*, red. P.F. Nowakowski, W. Szyborski, Kraków 2009, s. 201–217.
- Szyborski W., *Nadania odpustowe dla studentów i mistrzów uniwersyteckich w średniowiecznym Krakowie*, w druku.
- Szyborski W., *Niebiańska ekonomia — uwagi o funkcjonowaniu odpustów w kręgu zakonów mendykanckich w średniowiecznej Polsce*, w druku.
- Szyborski W., *O przydatności dokumentów odpustowych z terenów Polski w badaniach nad ruchem pielgrzymkowym w Polsce*, w: *Drugie polsko-czeskie forum młodych mediewistów. Mediewista wobec źródła — teoria i praktyka. Materiały z konferen-*

- cji naukowej Gniezno 25–28 września 2007 roku*, red. J. Dobosz, J. Kujawiński, M. Matla-Kozłowska, Poznań 2009, s. 267–277.
- Szyborski W., *Pielgrzymki i kontakty dynastii Jagiellonów z sanktuarium paulinów na Skalce*, w: *Religijność. Wymiar prywatny i publiczny*, red. P.F. Nowakowski, W. Szyborski, Kraków 2007, s. 153–179.
- Szyborski W., *Sprzedż odpustów w obronie wyspy Rodos na terenie Polski*, w druku.
- Szyborski W., *Średniowieczne nadania odpustów dla Wieliczki*, w druku.
- Szyborski W., *Średniowieczne odpusty dla klasztoru św. Katarzyny na krakowskim Kazimierzu*, w: *Miasta polskie w średniowieczu i czasach nowożytnych*, red. P. Gołdyn, Kraków 2008, s. 85–95.
- Szyborski W., *Tradycje pielgrzymkowe Jagiellonów — przykład klasztoru OO. Augustianów na Kazimierzu*, w: *Rodzina i gospodarstwo domowe na ziemiach polskich w XV–XX wieku. Struktury demograficzne, społeczne i gospodarcze*, red. C. Kuklo, Warszawa 2008, s. 13–29.
- Szyborski W., *Uwagi o odpustach związanych z średniowieczną inkwizycją w Polsce*, w: *Inkwizycja papieska w Europie środkowo-wschodniej*, red. P. Kras, Kraków 2010, s. 244–269.
- Szyborski W., *Uwagi o religijności społeczności Małopolski w średniowieczu na przykładzie brackich dokumentów odpustowych*, w: *Wspólnoty małe i duże w społeczeństwach Czech i Polski w średniowieczu i w czasach wczesnonowożytnych*, red. W. Iwańczak, J. Smołucha, Kraków 2010, s. 159–183.
- Szyborski W., *Uwagi o średniowiecznym przewodniku po odpustach nadanych szpitalowi duchaków w Krakowie*, w: *Z religijnych zagadnień średniowiecza*, red. J. Drabina, Kraków 2008, s. 157–165.
- Szyborski W., *Władysław Jagiełło — władca idealny czy święty?*, w: *Sprawiedliwość — tradycja i współczesność*, red. P. Nowakowski, J. Smołucha, W. Szyborski, Kraków 2006, s. 53–73.
- Szyborski W., *Zbawienie tylko dla bogatych — uwagi o dokumentach odpustowych w średniowiecznej Polsce*, w: *Zbytek i ubóstwo w starożytności i średniowieczu*, red. L. Kostuch, K. Ryszewska, Kielce 2010, s. 357–366.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. K. Górską-Gołaską, T. Jurek, J. Luciński, G. Rutkowska, I. Skierska, red. A. Gąsiorowski, cz. III, z. 1 Ł–Myszkowo, Poznań 1993.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. K. Górską-Gołaską, T. Jurek, G. Rutkowska, I. Skierska, red. A. Gąsiorowski, cz. III, z. 3, Oporowo–Pniewo, Poznań 1997.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. P. Dembiński, K. Górską-Gołaską, T. Jurek, G. Rutkowska, I. Skierska, red. A. Gąsiorowski, cz. III, z. 4, Pniewy–Q, Poznań 1999.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, oprac. P. Dembiński, K. Górską-Gołaską, T. Jurek, G. Rutkowska, I. Skierska, współpraca archeologiczna A. Łosińska, red. A. Gąsiorowski, cz. IV, z. 2 Sabel–Sikorzyn, Poznań 2003.
- Tangl M., *Die päpstlichen Kanzleiordnungen von 1200–1500*, Innsbruck 1894.
- Throop P.A., *Criticism of Papal Crusade Policy in Old French and Provençal*, “Speculum”, 1938, vol. 13, no 4, s. 379–412.

- Todd J.M., *Macin Luter*, Warszawa 1998.
- Tortello A., *The Pope's Cabinet unlocked: or, a Catalogue of all the Popes Indulgences Belonging to the Order of S. Mary*, translated J. Sidway, London 1680.
- Trajdos T.M., *Kościół katolicki na ziemiach ruskich Korony i Litwy za panowania Władysława II Jagiełły (1386–1434)*, t. I, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1983.
- Trupinda J., *Ideologia krucjatowa w kronice Piotra z Dusburga*, Gdańsk 1999.
- Turner A.K., *Historia piekła*, Gdańsk 1996.
- Tyerman C.J., *Philip VI and the Recovery of the Holy Land*, „The English Historical Review”, 1985, vol. 100, no 394, s. 25–52.
- The Venal Indulgences and Pardons of the Church of Rome exemplified in a summary of an indulgence of Sixtus IV for the Repair of a cathedral, with an account of the forms called confessionalia, applicable both to the living and to the Dead; and observations confirmatory of the authenticity of the Taxae Poenitentiarie*, London 1839.
- Urban W., *Z dziejów duszpasterstwa pokutnego w diecezji wrocławskiej do końca XVIII wieku*, „Sacrum Poloniae Millennium”, 1964, t. 10, s. 481–504.
- Urbański R., *Tartarorum gens brutali. Trzynastowieczne najazdy mongolskie w literaturze polskiego średniowiecza na porównawczym tle piśmiennictwa łacińskiego antyku i wieków średnich*, Warszawa 2007.
- Villaroel González O., *El papado y la monarquía de Juan II de Castilla (1406–1454) en un inventario de documentación pontificia de los Reyes Católicos*, „En la España Medieval”, 2000, vol. 23, s. 137–187.
- Vincent N., *Some Pardoner's Tales: The Earliest English Indulgences*, “Transactions of the Royal Historical Society”, 2002, vol. 12, s. 23–58.
- de Vinne T.L., *The Invention of printing. A Collection of facts and Opinions descriptive of Early Prints and playing cards, the block-books of the fifteenth century, the Legend of Lourens Janszoon Coster, of Haarlem, and the Work of John Gutenberg and his associates*, New York 1876.
- Walczak M., *Ikonoграфия miniatury na dokumencie odpustowym Zbigniewa Oleśnickiego z roku 1449 w świetle papieskiej i soborowej propagandy w średniowieczu*, w: *Magistro et amico-amici discipulque. Lechowi Kalinowskiemu w 80. urodzin*, red. J. Gadomski, Kraków 2002, s. 481–504.
- Waley D.P., *Papal Armies in the Thirteenth Century*, “The English Historical Review”, 1957, vol. 72, no 282, s. 1–30.
- Walford C., *Bridges: Their Historical and Literary Associations*, „Transactions of the Royal Historical Society. New Series”, 1884, vol. 1, s. 364–376.
- Walz A.M., *Compendium historiae Ordinis Praedicatorum*, Romae 1930.
- Warr C., *Clothing, charity, salvation and visionary experience in fifteenth century Siena*, “Art History”, 2004, vol. 27, no 2, s. 187–211.
- Webb D., *Medieval European Pilgrimage*, New York 2002.
- Webb D., *Pardons and Pilgrims*, w: *Promissory Notes on the Treasury of Merits. Indulgences in Late Medieval Europe*, ed. R.N. Swanson, Leiden–Boston 2006, s. 241–275.
- Webb D., *Pilgrims and Pilgrimage in the Medieval West*, London–New York 2001.
- Wells H.W., *The Construction of Piers Plowman*, “PMLA”, 1929, vol. 44, no 1, s. 123–140.

- Wiszewski P., *Domus Boleslai. W poszukiwaniu tradycji dynastycznej Piastów (do około 1138)*, Wrocław 2008.
- Witkowska A., *Bernardyński ośrodek pielgrzymkowy na Stradomiu w XV w.*, w: *Franciszkanie w Polsce średniowiecznej*, cz. 1: *Franciszkanie na ziemiach polskich*, red. J. Kłoczowski, Lublin 1983, s. 383–397.
- Witkowska A., *Gest modlitewny w zapiskach de miraculis z lat 1430–1520*, w: *Państwo, kościół, niepodległość*, red. J. Skarbek, J. Ziółko, Lublin 1986, s. 125–133.
- Witkowska A., *Kształtowanie się tradycji pątniczych w średniowiecznym Krakowie*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 86: 1979, nr 4, s. 965–985.
- Witkowska A., *Kulty pątnicze piętnastowiecznego Krakowa. Z badań nad miejską kulturą religijną*, Lublin 1984.
- Witkowska A., *Przemiany w ruchu pielgrzymkowym i praktyce odpustów w Kościele zachodnim w XIV–XV wieku*, „Znak”, R. 23: 1971, nr 7–8 (205–206), s. 892–900.
- Wojciechowska B., *Ekskomunika w Polsce średniowiecznej. Normy i funkcjonowanie*, Kielce 2010.
- Wojciechowski L., *Treści ideowe święta Rozesłania Apostołów w Polsce średniowiecznej. Zarys problematyki*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, red. R. Knapieński, Lublin 1997, s. 307–330.
- Wojtyska H.D., *Lata święte w XV i XVI wieku*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 1976, t. 23, z. 4, s. 11–24.
- Wojtyska H.D., *Miłościwe Lata. Dzieje Wielkich Jubileuszów Chrześcijaństwa (z udziałem Polaków)*, Olsztyn 2000.
- Wolny J., *Kaznodziejstwo*, w: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, t. I: *Średniowiecze*, red. M. Rechowicz, Lublin 1974, s. 273–309.
- Wolny J., *Materiały do nauczania wiary w Polsce średniowiecznej*, „Analecta Cracoviensia”, 1995, t. 27, s. 653–659.
- Wolny J., *Z dziejów katechezy*, w: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, t. I: *Średniowiecze*, red. M. Rechowicz, Lublin 1974, s. 149–211.
- Wójcik W., *Prawo cmentarne w Polsce do połowy XVI w.*, „Polonia Sacra”, R. 10: 1958, nr 2, s. 165–218.
- Wyerman C.J., *Were There Any Crusades in the Twelfth Century*, “The English Historical Review”, 1995, vol. 110, no 437, s. 553–577.
- Wytrwał T., *Odpusty. Jak dostąpić łaski darowania kar za grzechy?*, Poznań 2002.
- Zabraniak S., *Kościół parafialny św. Michała Archanioła i Nawiedzenia NMP w Wieluniu (do końca XVIII w.)*, „Nasza Przeszość”, 2006, t. 106, s. 217–235.
- Zabraniak S., *Z dziejów życia religijnego Wielunia bractwa religijne przy kościele kolegiackim*, „Nasza Przeszość”, 2007, t. 107, s. 91–116.
- Zahajkiewicz M.T., *Teologia mszy świętej i udział wiernych w nauce polskiej okresu przedtrydenckiego*, „Acta Mediaevalia”, 1973, t. 1, s. 65–103.
- Zajic A., *Aufgaben und stand der Mittelalterlichen und Frühneuzeitlichen Epigraphischen Forschung in Österreich. Mit einem Schwerpunkt auf Inschriftenpaläographischen Fragestellungen*, w: *The History of Written Culture in the “Carpatho-Danubian” region I*, ed. H. Pátková, P. Spunar, J. Šedivý, Bratislava–Praha 2003, s. 79–90.
- Zalewski Z., *Święto Bożego Ciała w Polsce do wydania rytuału piotrkowskiego (1631)*, w: *Studia z dziejów Liturgii w Polsce*, red. M. Rechowicz, W. Schenk, Lublin 1973, s. 95–161.

- Zaremska H., *Banici w średniowiecznej Europie*, Warszawa 1993.
- Zaremska H., *Bractwa w średniowiecznym Krakowie. Studium form społecznych życia religijnego*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1977.
- Zaremska H., *Procesje Bożego Ciała w Krakowie w XIV–XVI wieku*, w: *Kultura elitarna a kultura masowa w Polsce późnego średniowiecza*, red. B. Geremek, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978, s. 25–40.
- Zielińska-Melkowska K., *Polskie wyprawy krzyżowe do Prus w drugiej połowie XII i w pierwszej połowie XIII wieku na tle idei krucjatowej*, w: *Rycerstwo Europy środkowo-wschodniej wobec idei krucjat*, red. W. Peltz, J. Dudek, Zielona Góra 2002, s. 69–90.
- Zientara B., *Bolesław Wysoki — tułacz, repatriant, malkontent. Przyczynek do dziejów politycznych Polski XII wieku*, „Przegląd Historyczny”, 1971, t. 62, z. 3, s. 367–395.
- Zika C., *Host, Processions and Pilgrimages: Controlling the Sacred in Fifteenth-Century Germany*, „Past and Present”, 1988, no 118, s. 25–64.
- Zutshi P.N.R., *The registers of Common Letters of Pope Urban V (1362–1370) and Pope Gregory XI (1370–1378)*, „Journal of Ecclesiastical History”, 2000, vol. 51, no 3, s. 497–508.

INDEKS OSOBOWY

Opracowując indeks przyjęto założenie porządkowania występujących w dokumentach osób wedle imion pod jakimi pojawili się w źródłach, następnie funkcji jakie pełnili (w kolejności alfabetycznej), w celu pełniejszej identyfikacji w nawiasie podawano imię wraz z przydomkiem. Dla ułatwienia odnalezienia danej postaci zastosowano odsyłacze kierujące od przydomka do hasła głównego. Informacje dodatkowe umieszczano w nawiasie, jeśli w danym biskupstwie w omawianym okresie występowało kilku ordynariuszy o tym samym imieniu. Identyfikacji dostojników Kościoła dokonano za: *Hierarchia catholica medii aevi*, ed. C. Eubel, vol. 1–3, Monasterii 1913–1923; K. Dola, *Katalog arcybiskupów i biskupów rezydencjalnych metropolii i diecezji polskich obrządku rzymskokatolickiego do czasów współczesnych*, w: *Historia Kościoła w Polsce*, red. B. Kumor, Z. Obertyński, t. 2 1764–1945, cz. 2 1918–1945, Poznań–Warszawa 1979, s. 255–303; P. Czaplewski, *Tytułarny episkopat w Polsce średniowiecznej*, Poznań 1915, przy określaniu biskupstw pomocny był także słownik łaciny kościelnej autorstwa ks. Alojzego Jougana. Przyjęto zasadę nie indeksowania nazwisk autorów katalogów archiwalnych pojawiających się jedynie w zestawieniu bibliograficznym. Kursywą zaznaczono nazwiska autorów prac przywołanych w przypisach.

Zastosowane skróty: abp — arcybiskup, bp — biskup, OP — dominikanin, OFM — franciszkanin, św. — święty

- Abelard Piotr 38, 50
Abraham Władysław 62, 263, 265, 342, 370
Accoltis Petrus de zob. Piotr kardynał tytułu „s. Eusebii”
Acurcius bp Pesaro 307
Adam bp Martirano 313
Adam bp Perpenensis 337
Adamus Jan 60
Adelajda (żona Kazimierza Wielkiego) 49
Adenulphus abp Conza 314, 315
Adrian kardynał tytułu „s. Chrysogoni” (Adrianus Castellensis) 553, 557
Agnieszka wdowa po Stanisławie Langu 483
Agnifilus Amicus zob. Amicus kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”
Aimardus bp Lucera 310, 311
Alanus bp Palestriny (Alanus de Coëtivy) 457
Albert bp eneński sufragan poznański 458
Albert bp pomezanski 299
Albert bp Seraju 341
Albert bp sufragan poznański 514
Albert bp Surmaniensis 339
Albert kardynał tytułu „s. Eustachii” (Albertus de Albertis) 419, 420
Albertis Albertus de zob. Albert kardynał tytułu „s. Eustachii”
Albrecht Niedźwiedz 63
Aldebrandus bp Sutri 307

- Aleksander II 33, 478, 526, 527, 534
 Aleksander III 528
 Aleksander IV 61, 134, 223, 268, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 291, 292, 293, 294, 327, 488, 492, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531
 Aleksander V 146, 370, 371, 488, 525, 526, 529, 531, 533
 Aleksander VI 72, 149, 152, 235, 500, 502, 503, 504, 508, 511, 512, 513, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 528, 530, 533
 Aleksander Jagiellończyk 129, 239, 512, 523, 539
 Aleksander kardynał tytułu „s. Eustachii” zob. Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”
 Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”, kardynał tytułu „s. Eustachii” (Alexander de Farnesio) 508, 510, 516, 518, 520, 521, 553, 557
 Aleksandra księżna żona Siemowita IV 376, 386
 Alfons kardynał tytułu „s. Theodori” (Alphonsus de Petrucciis) 554, 557
 Amadeusz bp Lango 334
 Amadeusz kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano” (Amaneus de Lebretto) 554
 Amald bp Singensis 330
 Ambroży Pampowski 503
 Amicinus Jan zob. Jan bp laodycejski
 Amicus kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim” (Amicus Agnifilus) 476
 Amort Euzebiusz 15, 265
 Anastazjusz bp Xachiensis 337
 Andruszewicz Jan zob. Jan bp łucki
 Andrzej abp gnieźnieński, abp lwowski, bp sufragan lwowski (Andrzej Boryszewski) 401, 507, 511, 512, 513, 515, 517, 518, 523, 535, 541, 573
 Andrzej abp lwowski zob. Andrzej abp gnieźnieński (Andrzej Boryszewski)
 Andrzej benedyktyn z Tyńca 475
 Andrzej bp Aslensis 305
 Andrzej bp Belgradu 325
 Andrzej bp Coron 329, 330, 331
 Andrzej bp łucki (Andrzej syn Stanisława z Płońska) 402
 Andrzej bp Lydda 310, 311, 312
 Andrzej bp Mazowska zob. Andrzej bp płocki
 Andrzej bp płocki (Andrzej z Brzeźnicy) 281
 Andrzej bp poznański (Andrzej Zaremba) 318
 Andrzej bp poznański (Andrzej Łaskarzyc z Gosławic) 389, 390
 Andrzej bp poznański (Andrzej Bniński) 412, 413, 414, 420, 421, 422, 423, 425, 434, 435, 444, 447, 449, 452, 454, 455, 460, 559
 Andrzej bp przemyski (Andrzej z Oporowa) 473, 477, 484
 Andrzej bp Seretu 345
 Andrzej bp sufragan lwowski zob. Andrzej abp gnieźnieński (Andrzej Boryszewski)
 Andrzej bp Terracina (1319–1326) 320
 Andrzej bp Venafro (Andreas de Aversa) 313
 Andrzej bp Vienne 314
 Andrzej bp warmiński 473
 Andrzej bp wileński (Andrzej Szeliga) 486
 Andrzej bp włocławski (Andrzej z Oporowa) 486
 Andrzej kardynał tytułu „s. Agnetis in Agone” (Andreas de Valle) 544
 Andrzej Róża zob. Andrzej abp gnieźnieński (Andrzej Boryszewski)
 Andrzej z Oporowa, bp warmiński 479
 Andrzej z Zakrzowa 414
 Andrzej ze Lwowa 490
Andrzejewski Roman 59
Angelis Pietro de 29, 32, 33, 34, 38, 41, 51
 Angelus bp Fulcitanus 325
 Angelus bp Palestriny, kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem” (Angelus de Capranica) 465, 473, 474, 475, 483
 Angelus bp Sulci 322, 323, 324

- Angelus kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem” zob. Angelus bp Palestriny
- Anna księżna mazowiecka 431
- Anonim zw. Gallem 59, 60, 61, 241
- Antoni bp Accia (Antonius de Bonaumbra) 470
- Antoni bp natureński, sufragan gnieźnieński 473
- Antoni bp Porto (Portuensis et s. Rufinae) (Porto bp we Włoszech, do katedry św. Rufina związany jest tytuł kardynalski), kardynał tytułu „s. Vitalis” (Antonius Maria de Monte) 553, 557, 568
- Antoni Jakub kardynał tytułu „s. Viti” (Antonius Jakub Venier) 474, 475, 476
- Antoni kardynał tytułu „s. Vitalis” zob. Antoni bp Porto
- Antoni kardynał tytułu „s. Viti” zob. Antoni Jakub kardynał tytułu „s. Viti”
- Antoni z Padwy św. 40
- Antoniusz bp Csanád 315
- Antoniusz kardynał tytułu „s. Anastasiae”, kardynał tytułu „s. Praxedis” (Antoniotus Pallavicini) 501, 521
- Antoniusz kardynał tytułu „s. Praxedis” zob. Antoniusz kardynał tytułu „s. Anastasiae”,
- Antrobus Frederick Ignatius* 77
- Anzelm bp warmiński, legat papieski 295, 297, 298
- Aragonia Aloisius Lodovicus de zob. Ludwik kardynał tytułu „s. Mariae in Cosmedin”
- Arbusow Leonid* 539
- Arciboldus Joannes zob. Jan kardynał tytułu „s. Praxedis”
- Ardicinus kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli” (Ardicinus de Porta) 497, 499
- Arnald bp Sorry 339
- Arnold bp Styginiensis 328, 331
- Ashcroft Jeffrey* 38
- Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti in Macello” (Ascanius Maria Sfortia de Vicecomitibus) 495, 499, 500, 501, 511, 513
- Augustyn bp Destillarien 335
- Augustyn bp Salubriensis 339
- Augustyn bp Soliwii 339
- Augustyn bp Sylimbrii 341
- Ausias kardynał tytułu „s. Vitalis” (Auxias de Podio) 475, 476
- Auvray Lucien* 18
- Aversa Andreas de zob. Andrzej bp Venafro
- Axon Wiliam E. A.* 45, 46
- Aymardus bp Lucera 312
- Ayris Paul* 18, 35
- Azo bp Caserta (Atto bp Caserta) 311, 312
- Bachrach David S.* 36, 37, 275
- Baczkowski Krzysztof* 520
- Bagchi David 56
- Bainbridge Christophorus zob. Krzysztof kardynał tytułu „s. Praxedis”
- Bainton Roland H.* 55
- Bakócz Thomas zob. Tomasz kardynał tytułu „s. Martini in montibus”
- Balue Joannes zob. Jan bp Albano
- Banach Andrzej 14
- Banaszkiewicz Jacek* 59
- Baptysta kardynał tytułu „s. Anastasiae” (Joannes Baptista Zeno) 475
- Baptysta kardynał tytułu „s. Mariae Novae”, kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli” (Joannes Baptista de Ursinis) 495, 500, 501, 505, 506, 508, 513, 515, 516, 521
- Baptysta kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano” (Joannes Baptista de Sabellis) 501
- Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli” zob. Baptista kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
- Baptysta z Rzymu bp Camerino 236, 423, 424
- Barącz Sadok* 511
- Barbara księżna mazowiecka 431
- Barbus Marcus zob. Marek bp Palestriny
- Barciak Antoni* 25, 329
- Baron Arkadiusz* 34, 53, 57, 225
- Barryte Bernard* 47

- Bartłomiej bp Alet 321
 Bartłomiej bp miednicki (Bartłomiej Swi-
 renkowicz) 465
 Bartłomiej bp Silvensis (Bartholomaeus
 bp Silves w Portugalii) 305
 Bartłomiej de Coniaciis (Bartłomiej Co-
 mazio) 490
 Bartłomiej kardynał tytułu „s. Agathae”
 (Bartholomaeus Martini) 518
 Bartłomiej kardynał tytułu „s. Clementis”
 (Bartholomaeus Roverella) 453, 457,
 474, 475, 476
 Bartłomiej z Czech 287, 288, 292
 Bartłomiej z Krakowa 483
 Barto bp kruszwicki 273
Bartoszewicz Agnieszka 178
Barycz Henryk 43
Barzycka Agata 15
Baudry G. H. 42
Baumgarten Paul Maria 16
 Bazyli abp Jerozolimy (abp ormiański)
 311, 312, 313, 314, 315
 Bazyli car 540
 Beckmann Gustav 411
 Bendinelus kardynał tytułu „s. Sabinae”
 (Bandinelus de Saulis) 553, 557
 Benedykt bp Mesched (Semiscanten.) 334
 Benedykt bp Presby 331
 Benedykt bp Prischtina 330
 Benedykt X 478, 526, 527, 528, 529, 534
 Benedykt XI 139, 316, 327, 347, 492, 525,
 526, 527, 528, 529, 531
 Benedykt XII 139, 330, 331, 488, 492
 Benedykt XIII 146, 367
Bennett Michael J. 246
Benyskiewicz Krzysztof 61, 272
 Bernard abp lwowski (Bernard Wilczek)
 541, 542, 545
Bernard Auguste 38
 Bernard bp Diagorganai (Bernardus de
 Guardiola OP) 329
 Bernard bp halicki 346
 Bernard bp Humanaten (Umana) 305
 Bernard bp Pacensis (Bernard bp Badajoz)
 314
 Bernard bp Perugii 305
 Bernard bp sufragan poznański 234, 425
 Bernard bp w Ganos w Tracji 331
 Bernard kardynał tytułu „s. Sabinae” (Ber-
 nardus Eruli) 457
 Bernard opat z Le Puy 321
 Bernard syn Jakuba ze Lwowa 493
 Bernard z Clairvaux 62
 Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in
 Jerusalem” (Bernardinus Carvajal) 511,
 516, 518, 520, 521
 Bertold bp Cospolis (Bertold bp Sizebol
 (Sozopol, Cisopolitan, Sisopolitan, Si-
 zopolitan) = Bertold bp Adrianopola
 341
 Bertrand bp Asyżu 337
 Bessarion bp Tusculum (Tusculum Frasca-
 ti siedziba bp) (Bessario Trapezuntinus)
 453
Bieda Ignacy 33
Bielak Włodzimierz 27
Biefeldt Dennis 20
Bielowski Augustyn 64, 66, 313
 Bielski Marcin 264, 287, 544
Bieniek Stanisław 59, 60
Biliński Wojciech 28, 353
Bird Jessalynn Lea 18, 19, 37
Birkenmajer Ludwik 522
Biskup Marian 438
Blackburn Bonnie J. 47, 48
Blades William 19
Błaszczyk Grzegorz
 Bniński Andrzej zob. Andrzej bp poznań-
 ski
Bobowski Kazimierz 63
Boczek Antonin 275, 287
 Bodzęta abp gnieźnieński 350, 352
 Bodzęta bp krakowski 228, 336, 337, 338,
 340, 341
Bogdalski Czesław 42
 Bogoria Skotnicki Jarosław zob. Jarosław
 abp gnieźnieński
Bohonos Maria 45
 Bohusz Ksawery 522
 Bolesław Kędzierzawy 63
 Bolesław Krzywousty 59, 65, 241, 253
 Bolesław książę mazowiecki 431

- Bolesław książę Śląska (Bolesław Rogatka) 291
 Bolesław Wysoki 63
Bolton Jonathan 56
 Bona królowa 567
 Bonaumbra Antonius de zob. Antoni bp Accia
 Bonawentura aby Raguzy 311, 312
 Bonifacy bp Krbavy 334
 Bonifacy bp Parenzo 310
 Bonifacy bp Poreč 307, 311, 312
 Bonifacy VIII 37, 42, 43, 136, 139, 312, 313, 316, 488, 507, 525, 526, 528, 529, 531, 536
 Bonifacy IX 41–42, 140–141, 146, 246, 352, 353, 354, 355, 356, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 369, 472
Bonser Wilfrid 127
Boockmann Hartmut 17
Borchardt Karl 18
 Borja Caesar de zob. Caesar kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
 Borja Jan zob. Jan kardynał tytułu „s. Susanna”
Borkowska Urszula 117, 129
 Borschnitz Jan zob. Jan bp lubuski
Borkiewicz Paweł 31, 32, 59
 Boryszewski Andrzej zob. Andrzej abp gnieźnieński (Andrzej Boryszewski)
Bos Agnès 17
Bowman Jeffrey A. 45
Bracha Krzysztof 39, 129
Branthomme Henry 43
 Briçonnet Guilelmus zob. Guillermus kardynał tytułu „s. Pudentianae”
Brojer Wojciech 25, 60
Bronstein Judith 18
Bruździński Andrzej 27
 Buccamatius Joannes zob. Jan bp Tusculum
Buchberger Michael 28
Buchheim Carl Adolph 56
Bukowski Waldemar 453, 454
 Bułgarus bp Perugii 310
 Burchard z Wormacji 60
Burkhard Mathis 17
Buxakowski Jerzy 28, 31, 32, 33, 53
Bylina Stanisław 33, 44, 55, 91, 98, 99, 123, 124, 129, 178, 220, 389
Bynum Caroline Walker 47, 245
Bysted Ane Lise 18, 34, 35, 51
Bzovius Abraham 275, 277, 282, 288, 313, 324
 Caesar kardynał tytułu „s. Mariae Novae” (Caesar de Borja) 511
 Caesarinis Julianus de zob. Julian kardynał tytułu „s. Sergii et Bacchi”
 Cajetan Tomasz kardynał tytułu „s. Sixti” (Thomas Gaetanus de Vio) 20
 Calandrini Philippus zob. Filip bp Porto, kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina”
Cameron Kenneth Walter 44
 Campofrigoso Paulus de zob. Paweł kardynał tytułu „s. Sixti”
 Capranica Angelus de zob. Angelus bp Pa-lestriny
 Carafa Oliverius zob. Oliverius bp Ostii
 Caretto Carolus Dom. de zob. Karol kardynał tytułu „s. Caeciliae”
 Carvajal Bernardinus zob. Bernardyn kardynał tytułu „s. Crucis in Jerusalem”
Casagrande Giovanna 40, 41, 44
Casey Patrick H. 16
Caspers Charles M. A. 16, 51, 52, 53, 55
 Castellensis Adrianus zob. Adrian kardynał tytułu „s. Chrysogoni”
Castello de Alberto 480, 490, 563
 Castro Joannes de zob. Jan kardynał tytułu „s. Priscae”
 Castro Petri Matthaeus de zob. Mateusz bp Bagnorea
Cazel Fred A. 18, 35, 271
 Celestyn IV 507
 Celestyn V 42, 488, 507, 536
 Celestyn VI 507, 536
Cessario Romanus 18, 34, 44
Chanu Pierre 56
Charanis Peter 33, 37
Chélini Jean 35, 43
Chelmicki Zygmunt 29
Cherubini Laerzio 301, 405

- Chiffolleau Jacques* 52
Chojnacki Piotr 27, 438
 Chrapicki Mikołaj zob. Mikołaj bp chełmiński
Christiansen Eric 18, 35, 63, 271
 Chrystian bp litewski 273, 302
Chytil Joseph 292, 296
 Ciołek Erazm zob. Erazm bp płocki
Clark John W. 18, 20
Clarke Peter D. 50
Clasen Claus-Peter 51
 Coëtivy Alanus de zob. Alanus bp Palestri-ny
Cohen Meredith 22, 40, 52
 Colonna rodzina 37
 Columna Joannes de zob. Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro”
 Columna Prosper de zob. Prosper kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum” (Prosper de Columna)
 Comazio Bartłomiej zob. Bartłomiej de Coniaciis
 Comitibus Joannes de zob. Jan kardynał tytułu „s. Vitalis”
Cook William R. 55
 Cornarus Marcus zob. Marek kardynał tytułu „s. Mariae in via lata” (Marcus Cornarus)
 Costa Georgius de zob. Jerzy kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”
Coulton George Gordon 32
Craig Leigh A. 35
Crashaw William 15
Cregut G. Regis 34
Cross George 33
 Cupis Joannes Dominicus de zob. Jan Dominik kardynał tytułu „s. Apollinari”
Cushman Mc Giffert Arthur 56
 Cybò Joannes Baptista zob. Jan Baptysta kardynał tytułu „s. Caeciliae”
 Cybò Laurentius zob. Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Susannae”
 Cyprian bp Bova 310–311, 312
Czaplewski Paweł 461, 474, 534, 566
 Czarcziński Ireneusz 26
d’Amico John F. 56
d’Arbois de Jubainville Henri 17
Dąbrowski Jan 62
Dalewski Zbigniew 59, 60, 61
Damalewicz Stefan 265, 272, 430
 Daniel bp Lacedogna (Lacedonia) 310, 311
Daniel Norman 34, 35, 36, 37
Daniłowicz Ignacy 265, 279, 282, 286, 288, 290, 292, 293, 297, 299, 331, 342, 350, 360, 440
Delehaye P. Hippolyte 17, 31, 40
Delisle Léopold 38
Dembiński Paweł 346, 421
Derwich Marek 25, 431, 482, 524
 Desmette Filip 21
Dickson Gary 18, 35, 42, 43, 44
Digard Georges 312
 Dionizy brat zakonu bazylianów 500
 Dionizy z Aleksandrii 31
Długopolski Edmund 266, 353
 Długosz Jan 66, 117, 265, 271, 288, 291, 313, 430
Dobosz Józef 29, 59, 63, 64, 65, 272
 Dobrogost abp gnieźnieński 355, 359
Dodgson Campbell 19, 46, 48, 245
Dola Kazimierz 25, 26, 59, 61, 127, 128, 239, 240
Doležal Daniel 22
Doležalová Eva 51, 54, 55
 Doliwa Jan zob. Jan bp poznański
 Domarat bp poznański 320
Domasłowski Jerzy 245
 Dominik bp Perensis 330
 Dominik bp Grado (Dominicus ep. Torcellan.) 323
 Dominik bp laodycejski 396
 Dominik bp Nagy-Varád 517, 518
 Dominik bp Porto (Portuensis et s. Rufinae) (Porto bp we Włoszech, do katedry św. Rufina związany jest tytuł kardynałowski), kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines” (Dominik de Grimani) 510, 513, 515, 516, 518, 521, 553
 Dominik bp Silves 311
 Dominik de Runcho 507

- Dominik kardynał tytułu „s. Clementis” (Dominik de Ruvere) 495, 497, 499, 505, 506, 508, 510, 511, 513, 515, 516, 520, 521
- Dominik kardynał tytułu „s. Nicolai inter imagines” zob. Dominik bp Porto
- Dörflerówna Anna* 546
- Dorota córka Macieja sandomierskiego 507
- Dowden John* 52
- Drabina Jan* 24, 29, 49, 54, 62, 360, 389
- Drzewicki Maciej zob. Maciej bp przemyski
- Drzewiecki Marcin* 25
- Dudek Jarosław* 61, 272
- Duff Gordon* 19, 46
- Duggan Lawrence G.* 20, 55
- Dujan bp Hvaru 308
- Dunin-Wąsowicz Teresa* 62
- Durachio Nicolaus de zob. Mikołaj bp Cotrone
- Duškova Sása* 283
- Dymitr kardynał tytułu „s. quatuorum coronatorum” (Demetris abp Strigoniensis) 229, 348, 349, 350, 351
- Dymitr kardynał, legat papieski zob. Dymitr kardynał tytułu „s. quatuorum coronatorum”
- Dziersław bp lateński 339
- Dzierżgowski Mikołaj zob. Mikołaj bp wileński
- Dzierżkowicz Mikołaj zob. Mikołaj bp miednicki
- Dziewicki Michael Henry* 53
- Dziwik Kazimierz* 557
- Edwards John* 39, 51, 52
- Egidiusz bp Adria (suffr. Ravennaten.) 320
- Egidiusz bp Bourges 314
- Egidiusz bp Grado 314
- Egidus bp Fariariensis (zniekształcenie kopisty być może należy go identyfikować z Egidiuszem bp sufraganem paryskim lub Egidiuszem bp Noyon) 341
- Ehlers Axel* 21, 35, 36
- Ehrenberg Herman* 265, 329, 502, 524, 539
- Ehrenschedtner Marie-Luise* 77
- Eiserman Falk* 45, 46
- Ekelund Robert Burton* 52
- Elżbieta królowa 422
- Elżbieta z Turynii św. 40
- Emerton Ephraim* 16
- Emler Joseph* 292, 296
- Endmann Philipp* 35
- Enoch de Cobelaw prepozyt warmiński 574
- Erazm bp płocki (Erazm Ciołek) 75, 238, 239, 249, 522, 535, 539, 541, 551, 552
- Erazm z Rotterdamu 55
- Erben Carl Jaromir* 275, 276
- Eruli Bernardus zob. Bernard kardynał tytułu „s. Sabinae”
- Estienne Joseph* 19
- Estoutevilla Guilelmus de zob. Wilhelm bp Ostii
- Eufemia księżna oleśnicka 123, 335
- Eugeniusz III 63
- Eugeniusz IV 49, 63, 145, 147, 188, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 415, 416, 417, 418, 444, 449, 462, 488, 492, 507, 530, 533, 536
- Evans M. J.* 53
- Ewerard bp Athyry 339
- Ezechiasz król izraelski 117
- Fabiański Marcin* 77
- Falkowski Wojciech* 178
- Farnesio Alexander de zob. Aleksander kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani”
- Fastnacht Adam* 266, 538, 544, 547, 559
- Faucon Maurice* 312
- Feliks de Golzano 503
- Feliks V 147, 413, 414
- Felmsberg Bernhard Alfred 20
- Feltoe C. L.* 41
- Ferarius F. Lucii 15, 268
- Fijałek Jan ks. 23, 52, 75, 117, 319, 320, 387, 388
- Filip bp Albano 465, 483

- Filip bp Lanadensis 341
- Filip bp Porto (Portuensis et s. Rufinae) (Porto bp we Włoszech, do katedry św. Rufina związany jest tytuł kardynalski) (Philippus Calandrini) 442, 476
- Filip kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina” zob. Filip bp Porto
- Fleming Henryk zob. Henryk bp warmiński
- Flisco Nicolaus de zob. Mikołaj bp Albano
- Flood John L.* 45
- Flori Jean* 33
- Florian bp krakowski (Florian Mokroski) 228, 344, 345, 346
- Florian bp płocki (Florian Laskary) 320, 323
- Flynn Maureen M.* 245
- Fonnesberg Schmidt Iben* 63, 271
- Foreville Raymonde* 28
- Forey Alan J.* 18
- Fortiguerra Nicolaus zob. Mikołaj kardynał tytułu „s. Caeciliae”
- Fournier Pierre François* 19, 242
- Franciottis Sixtus de zob. Sykstus kardynał tytułu „s. Petri ad vincula”
- Franciscus Soderinus zob. Franciszek bp Sabiny
- Franciszek bp Accia (Franciscus de Querso OFM) 337
- Franciszek bp Lapsacensis 339
- Franciszek bp Sabiny (Sabina bp podmiejskie Rzymu) (Franciscus bp Tiburtin zob. Eubel, III, s. 58) (Franciscus Soderinus) 553, 557
- Franciszek bp Senigalli (OFM) 311, 320
- Franciszek bp Terracina (OFM) 307, 310
- Franciszek bp Tiburtin zob. Franciszek bp Sabiny
- Franciszek bp Vrebensis 337
- Franciszek Cezary 22, 23
- Franciszek de Silanis bp Valva-Sulmona 339
- Franciszek Hiszpan 439
- Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii” (Franciscus Todeschini-Piccolomini) 454, 472, 476, 500, 501, 521
- Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae” (Franciscus Gonzaga) 453, 459, 465, 474, 475, 476, 483
- Franciszek kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli” (Franciscus Remolinus) 557
- Franciszek Samson de Senis 480
- Franciszek Zeno z Mediolanu 545
- Fredericq Paul* 16
- Friedberg Helena* 46
- Friedrich Gustav* 62, 276, 278, 284
- Frontczak Bogusława* 242
- Fryderyk abp gnieźnieński zob. Fryderyk Jagiellończyk
- Fryderyk bp chełmiński (Fryderyk von Hausen) 298, 304
- Fryderyk bp Dorpatu 302
- Fryderyk bp merseburski 302
- Fryderyk I cesarz 63, 272
- Fryderyk II cesarz 36, 280
- Fryderyk Jagiellończyk bp krakowski, kardynał, abp gnieźnieński 69, 83, 235, 254, 393, 496, 497, 498, 502, 504, 505, 506, 507, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 520, 523, 539, 553
- Fryderyk kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”, kardynał tytułu „s. Theodori” (Fredericus de s. Severino) 505, 508, 511, 516, 520, 521, 553, 557
- Fryderyk kardynał tytułu „s. Theodori” zob. Fryderyk kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”
- Fryderyk z Karelii bp dorpacki
- Fuxo Petrus de zob. Piotr kardynał tytułu „s. Sixti”
- Gabriel kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi” (Gabriel Rangone) 480
- Gadomski Jerzy* 27, 426
- Gaetanus Thomas zob. Cajetan Tomasz kardynał tytułu „s. Sixti” (Thomas Gaetanus de Vio)
- Galganus bp Zaveriensis 329
- Galuszka Tomasz OP.* 128, 514

- Gandilhon René* 19
Garbacik Józef 69, 83, 235, 254, 265
 Garsias bp Cuenca (1342–1362) 339
Gaściorczyk Paweł Karol 15
Gaściorowski Antoni 117, 318, 346, 421, 502, 539
Gąssowska Maja 24, 27
Gawinowa Danuta 24
Gawlas Sławomir 24
Gaztambide José Goñi 18, 51, 52, 67
 Gentilis kardynał (Gentilis de Monteflorum, kardynał tytułu „ss. Silvestri et Martini”) 317
 Gerald pleban kościoła pw. św. Mikołaja poza murami miasta Krakowa 337
 Gerard bp Anagni 307
 Gerard bp Argensiensis 339
 Gerard bp Ciensis (Cins) 328
 Gerard z Pforzheim 283, 284
Geremek Bronisław 99
 Gerward bp włocławski 316, 319, 320
 Giedymin 321
Giergiel Tomisław 77
Gigilewicz Edward 29
Gilewska-Dubis Janina 69, 83, 235, 254
 Giżycki Paweł zob. Paweł bp płocki
Gładkiewicz Ryszard 127, 389
Gładysz Mikołaj 62, 63, 271, 272
Gładyszewicz Mateusz 265, 280
 Gleichen Herman von zob. Herman bp kamieński
 Glinkowski Benedykt 28, 32
Głowa Stanisław 33
Golachowski Kazimierz 69, 83, 235, 254
Goldyn Paweł 29
Golub Stanisław 540
Gomes Saul António 18, 76
 Gonzaga Franciscus zob. Franciszek kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
 Gonzaga Sigismundus zob. Zygmunt kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
Gorczał Bronisław 364
Górecki Edward 59
Gorham Charles T. 37
 Górka Uriel zob. Uriel bp poznański
Górska-Golaska Krystyna 346, 421, 502, 539
Górski Karol 69, 83, 235, 254
Gottlob Adolf 18, 34
Grabowska Anna 59
Grabski Andrzej Feliks 35, 62, 63, 271
 Gracjan 61
Graff Tomasz 54, 77, 453, 454
Gransden Atonia 44, 244
 Grimanis Dominicus de zob. Dominik bp Porto
Grisar Hartman 56
Grodecki Roman 60
 Grolaie Joannes de la zob. Jan kardynał tytułu „s. Sabinae”
 Grotowic Jan zob. Jan bp krakowski
 Gruszczyński Jan zob. Jan abp gnieźnieński
Grygiel Jerzy 54, 64, 272
 Grzegorz abp lwowski (Grzegorz z Sano-ka) 435, 436, 440, 471
 Grzegorz bp Epidensis 337
 Grzegorz bp Oppido 334, 335
 Grzegorz bp Slvi(n)en 335, 337
 Grzegorz kardynał tytułu „s. Theodori” (Gregorius de Crescentio) 223, 273
 Grzegorz Lubrański, prepozyt kolegiaty św. Floriana na Kleparzu 495
 Grzegorz opat koprzywnicki 484
 Grzegorz V 478, 526, 527, 534
 Grzegorz VII 60, 478, 526, 527, 534
 Grzegorz VIII 478, 528, 534
 Grzegorz Wielki św. 48
 Grzegorz IX 119, 133, 223, 268, 274, 275, 276, 277, 327, 525, 526, 528, 529, 530
 Grzegorz X 223, 303, 304, 531
 Grzegorz XI 49, 140, 344, 345, 425, 488
 Grzegorz XII 54
 Grzegorz z Krescencji zob. Grzegorz kardynał tytułu „s. Theodori”
 Guardiola Bernardus de zob. Bernard bp Diagorgana
Güttner Sporzyński D. von 63, 272
 Guillelmus patriarcha jerozolimski 345, 347

- Guillermus kardynał tytułu „s. Pudentianae” (Guilelmus Briçonnet) 516, 520, 521
Guilly P. 42
 Gundislaus abp Galicii, prymas Hiszpanii 314
Guriewicz Aron 33
Gustaw Romuald OFM 565
 Gwido bp Aretino 324
 Gwido kardynał tytułu „s. Laurentii in Lucina” (Guido abbas Cistercii) 301, 302
- Hadrian II 478, 526, 527, 529, 534
 Hadrian VI 153, 566, 567
Hain Ludwig 45, 495
Hamernek Basema 42
Hani Jean 244
Hankins James 19
 Harris Jonathan 438
Haselmayer Louis A. 18
Haskins Charles H. 50
Haslenhurst Richard Stafford Tyndale 32
Hassner Ron E. 35
 Hausen Fryderyk von zob. Fryderyk bp chełmiński
Hayward Jane 71
Hazard Harry. W. 34, 54, 438
Heath Sidney 38, 39, 45, 52, 77
Hébert Robert Francis 52
Helcel Antoni Zygmunt 280, 292
 Heloiza 38
 Henryk abp gnieźnieński (Henryk Kiełtycz) 11, 251, 272
 Henryk Bitterfeld 54
 Henryk bp chełmiński 289
 Henryk bp przemyski 346
 Henryk bp sambijski 302
 Henryk bp warmiński (Henryk Fleming) 310
 Henryk bp wrocławski (Henryk ks. legnicki) 359
 Henryk bp wrocławski (Henryk z Wierzbna) 228, 315, 316, 317, 318, 569
 Henryk de Spinis 299
 Henryk de Swin 73, 321
 Henryk dominikanin, legat papieski 279
- Henryk IV cesarz 37
 Henryk ks. Legnicki zob. Henryk bp wrocławski
 Henryk pleban kościoła pw. św. Mikołaja poza murami miasta Krakowa 337
 Henryk Sandomierski 63
 Herman bp kamieński (Kamień Pomorski) (Herman von Gleichen) 306, 307
 Herman kanonik krakowski 337
Heymann Frederick G. 54, 56
Heyzmann Udalricus 319, 320, 387, 388, 408
 Hieronim abp Krety (Hieronim Lando abp kreteński) 244, 444, 445, 446, 447
 Hieronim bp Kaffy 446
 Hieronim bp Palestyny, kardynał tytułu „s. Chrysogoni” (Hieronimus Bassus de Ruvere) 495, 499, 501, 505, 506, 508, 510, 511, 513, 515, 516, 520, 521
 Hieronim kardynał tytułu „s. Chrysogoni” zob. Hieronim bp Palestyny
 Hildebrand zob. Grzegorz VII
Hirschberg Aleksander 519
Hirsh John. C. 48
Hodgson Natasha 35
Holmes George A. 52
 Honoriusz II 528, 529
 Honoriusz III 40, 42, 133, 272, 273, 488, 507, 525, 526, 528, 534
 Honoriusz IV 135, 478, 526, 527, 534
 Honoriusz IX 526, 529
 Honoriusz X 529
Horowitz Michael C. 35, 36
Horrox Rosemarz 246
Housley Norman J. 35, 36, 37, 51, 52
Hrdina Jan 21, 42, 49, 51, 54, 55, 178, 241, 246
Hubczyński Ignacy 22
Hube Romuald 280, 388
 Hubert bp Feretrans 312
 Hubert bp Montefeltre 311
Hudson Anne 53
 Hugo kardynał tytułu „s. Sabinae” (Hugo de s. Caro OP) 283, 284, 285
 Hus Jan 12, 53, 54, 55, 56

- Ibáñez Jorge Díaz 19
 Idzi patriarcha aleksandryjski 320
 Ildebrandinus bp Arezzo 313
 Inalcik Halil 438, 443, 482
 Innocenty III 34, 34, 47, 133, 223, 272, 298, 488, 536
 Innocenty IV 40, 47, 134, 223, 268, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 327, 347, 478, 525, 526, 527, 528, 529, 533, 534, 540
 Innocenty VI 140, 338, 339, 340, 531
 Innocenty VII 146, 369
 Innocenty VIII 72, 77, 83, 84, 149, 235, 254, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 497, 505, 508, 528, 531, 532, 533, 568
 Innocenty X 184
 Iohannicius abp Mocessus 307
 Isvalies Petrus zob. Piotr kardynał tytułu „s. Cyriaci”
Iwanczak Wojciech 29, 329
Izquierdo Francisco Fernández 33
 Izydor bp Sabiny (Sabina bp podmiejskie Rzymu) (Isidorius Kiowensis, kardynał, metropolita Rusi) 439, 442

Jackman William T. 45
Jackson Peter 35
 Jadwiga żona króla Władysława Łokietka 319
Jagosz Michał 117
 Jaksa z Miechowa 63, 64
 Jakub abp gnieźnieński, bp włocławski (Jakub z Sienna) 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 457, 458, 460, 473, 477, 492
 Jakub abp gnieźnieński (Jakub Świnka) 306, 307, 309
 Jakub abp halicki (Jakub Strepa) 354, 359, 366, 368, 369
 Jakub abp Otranto 314
 Jakub bp Acerno 311
 Jakub bp Albano (Jacobus Serra) 553
 Jakub bp Avlona (Avelonen, Aulonen seu Valonen) 330
 Jakub bp Castellanus 305
 Jakub bp Chalcedon (Kadi-Köi) 314, 315
 Jakub bp Graviny (Gravina) 313
 Jakub bp Henrensis 337
 Jakub bp Kaffy 556
 Jakub bp kijowski 346
 Jakub bp margaryteński 234, 476
 Jakub bp Methone 322, 323, 324, 356
 Jakub bp płocki (Jakub z Korzkwi) 178, 228, 236, 249, 334, 355, 359, 366, 370, 390, 391, 571
 Jakub bp Sebaste (1346–1362) 339
 Jakub bp sufragan płocki 479, 508
 Jakub bp Trivento 310, 311
 Jakub bp włocławski zob. Jakub abp gnieźnieński (Jakub z Sienna)
 Jakub de Muciarellis 84, 441
 Jakub de Prussia 536
 Jakub legat papieski (Jakub z Leodium — Liege) 280
Jamrożek Wiesław 246
 Jan abp Edessy (Joannes David) 334
 Jan abp gnieźnieński bp krakowski, bp włocławski (Jan Gruszczyński) 234, 432, 435, 441, 444, 447, 449, 450, 453, 454, 455, 466
 Jan abp gnieźnieński (Jan Łaski) 207, 242, 246, 260, 545, 556, 557, 561, 566
 Jan abp gnieźnieński (Jan Sprowski) 422, 429, 434, 435, 447, 448
 Jan abp lwowski (Jan Wątróbka Strzelecki) 486, 488
 Jan abp lwowski bp krakowski (Jan Rzeszowski) 389; 437, 470, 473, 474, 477, 479, 481, 482, 484, 486, 540, 543, 552
 Jan abp lwowski (Jan Odrowąż) 414, 423
 Jan abp Trirutanus 314
 Jan Antoniusz kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei” (Joannes de s. Georgio) 506, 513, 516, 520, 521
 Jan Baptysta de Sabellis zob. Baptista kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano”
 Jan Baptysta kardynał tytułu „s. Caeciliae”, kardynał tytułu „s. Balbinae” (Joannes Baptista Cybò) 474, 476

- Jan Baptysta kardynał tytułu „s. Balbinae”
zob. Jan Baptista kardynał tytułu „s. Caeciliae”
- Jan Baptysta kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli” zob. Baptista kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
- Jan bp Acernensis 325
- Jan bp Albano (Joannes de Piccolomini-bus) 568
- Jan bp Albano, bp Palestriny (Joannes Balue) 495, 497, 499, 500
- Jan bp Albano, bp Palestriny, bp Porto, kardynał tytułu „s. Luciae in Septemso-liis”, kardynał tytułu „s. Marcelli”, kar-dynał tytułu „s. Angeli”, (Michał kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”) (Joannes de Michaelis) 472, 475, 476, 495, 497, 499, 500, 501, 505, 506, 508, 510, 511, 513, 516, 520, 521
- Jan bp Armirocensis 339, 341
- Jan bp Ascoli Puglia 307
- Jan bp Avellinen (Avellino?) 305
- Jan bp Bergerensis 330
- Jan bp Bisaccia (OFM) 325
- Jan bp Candimonien surf. Squisicen. 339
- Jan bp Capri 325
- Jan bp Cerenza 339
- Jan bp chełmiński (Jan Konopacki) 486, 488, 514, 554
- Jan bp chełmiński (Jan Mergenu) 434
- Jan bp Croja 330, 331
- Jan bp Cuman 339
- Jan bp dagneński 394, 398
- Jan bp Daon 335
- Jan bp dorpacki 334
- Jan bp Kapitolijs w Palestynie (Joannes Tedeschi) 331
- Jan bp Kisamos 339
- Jan bp Knin 337
- Jan bp koroneński zob. Jan bp Croja
- Jan bp krakowski (Jan Konarski) 238, 242, 260, 534, 535, 540, 541, 542, 545, 547, 552, 560, 563, 565, 566, 567
- Jan bp krakowski (Jan Lutek z Brzezia) 426, 449, 450, 451, 452, 454, 455, 456, 459, 460, 461, 462
- Jan bp krakowski (Jan Muskata) 121, 223, 311, 313, 320
- Jan bp krakowski (Jan Grotowic) 228, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 332
- Jan bp krakowski (Jan Radlica) 228, 347, 348
- Jan bp krakowski zob. Jan abp gnieźnień-ski (Jan Gruszczyński)
- Jan bp krakowski zob. Jan abp gnieźnień-ski (Jan Rzeszowski)
- Jan bp laodycejski (Jan Amicinus) 238, 534, 536, 541, 566
- Jan bp laodycejski 346
- Jan bp lidoryceński 359, 366, 370
- Jan bp lubuski (Jan Borschnitz) 360, 364, 369
- Jan bp łucki (Jan Łosowicz) 448
- Jan bp łucki (Jan Andruszewicz) 505, 506
- Jan bp mołdawski 234, 368, 435, 436, 446
- Jan bp Moray (Joannes Pilmore) 325
- Jan bp natureński 413, 414, 417, 454, 455
- Jan bp Olenus (Joannes Mutus de Papazur-ri) 314
- Jan bp Palestriny zob. Jan bp Albano (Jo-annes Balue)
- Jan bp Palestriny zob. Jan bp Albano (Jo-annes de Michaelis)
- Jan bp plocki, bp poznański (Jan Lubrań-ski) 434, 513, 517, 523, 537, 541, 547, 551, 553, 559, 561
- Jan bp Porto (Portuensis et s. Rufinae) (Porto bp we Włoszech, do katedry św. Rufina związany jest tytuł kardynalski) zob. Jan bp Albano (Joannes de Micha-elis)
- Jan bp poznański (Jan Wyskowiec) 305
- Jan bp poznański (Jan Doliwa (1324–1335)) 323
- Jan bp poznański (Jan Doliwa (1355–1374)) 344, 345
- Jan bp poznański, bp wrocławski (Jan „Kropidło” ks. opolski) 350, 366
- Jan bp poznański zob. Jan bp plocki (Jan Lubrański)
- Jan bp przemyski (Jan z Targowiska) 479, 494

- Jan bp przemyski (Jan Kaźmierski) 490
 Jan bp Rinopoliensis 337
 Jan bp Senj (Zengg) (1333–1349) 330
 Jan bp Simbaliensis 521, 541, 547, 552
 Jan bp skutaryjski 336
 Jan bp tauryski (Jan Kaldeborn) 366
 Jan bp Termoli 334
 Jan bp Thaurisiensis 355
 Jan bp Trebinje (Joannes de Mobili) 334, 335
 Jan bp Trebinje-Mrkan zob. Jan bp Trebinje
 Jan bp Triconaricius 337
 Jan bp Tusculum (Tusculum Frascati siedziba bp) (Joannes Buccamatius) 307
 Jan bp Veglia (Krk) 339
 Jan bp włocławski (Jan Pella z Niewiesza) 395
 Jan bp włocławski zob. Jan abp gnieźnieński (Jan Gruszczyński)
 Jan bp włocławski zob. Jan bp poznański (Jan „Kropidło” ks. opolski)
 Jan bp wrocławski (Jan Romka) 309, 310, 312, 314, 315
 Jan brat z klasztoru joannitów na wyspie Rodos 573
 Jan Carvajal 438
 Jan Dominik kardynał tytułu „s. Apollinari” (Joannes Dominicus de Cupis) 568
 Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte” (Joannes Jacobus Sclafenatus) 495, 499, 501, 505, 506, 511, 513
 Jan kardynał tytułu „s. Angeli” (s. Angeli in foro piscium) zob. Jan bp Albano
 Jan kardynał tytułu „s. Laurentii in Damaso” (Joannes de Mella) 453
 Jan kardynał tytułu „s. Luciae in Septem-soliis” zob. Jan bp Albano (Joannes de Michaelis)
 Jan kardynał tytułu „s. Luciae” zob. Jan bp Albano
 Jan kardynał tytułu „s. Marcelli” zob. Jan bp Albano
 Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Aquiro” (Joannes de Columna) 495, 499, 500, 501, 505, 506, 508, 510, 513
 Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Domnica” (Joannes de Medicis) 508, 513, 515, 516, 518, 521
 Jan kardynał tytułu „s. Mariae in via lata”, „s. Susannae” (Joannes de Borja) 505, 516, 521
 Jan kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim” (Jan Lopez) 518, 521
 Jan kardynał tytułu „s. Praxedis” (Joannes Arcimboldus) 475, 476
 Jan kardynał tytułu „s. Priscae” (Joannes de Castro) 513, 516, 518, 521
 Jan kardynał tytułu „s. Sabinae” (Joannes de la Grolaie) 506, 511, 513, 516
 Jan kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio Monte” zob. Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”
 Jan kardynał tytułu „s. Susannae” zob. Jan kardynał tytułu „s. Mariae in via lata” (Jan Borja)
 Jan kardynał tytułu „s. Vitalis” (Joannes de Comitibus) 495, 497, 500, 505, 516
 Jan kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei” zob. Jan Antoniusz kardynał tytułu „ss. Nerei et Achillei”
 Jan ks. opolski zob. Jan bp poznański
 Jan Michał bp Albano zob. Jan bp Albano (Joannes de Michaelis)
 Jan Michał de Michelis kardynał tytułu „s. Marcelli” zob. Jan bp Albano
 Jan Michał kardynał tytułu „s. Angeli” zob. Jan bp Albano
 Jan Michał kardynał tytułu „s. Angeli” zob. Michał kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”
 Jan Michał kardynał tytułu „s. Marcelli” zob. Jan bp Albano
 Jan Milič z Kroměříža 54
 Jan Olbracht 247, 519, 520
 Jan opat klasztoru morimundzkiego 423
 Jan Pakosław z Rzeszowa 341, 342, 481, 502, 552
 Jan Rokycana abp praski 54

- Jan Steyner 536
 Jan Tarło 220
 Jan Tetzl 55
 Jan X 478, 526, 527
 Jan XI 478, 526, 527, 529, 534
 Jan XXI 135, 525, 526, 528
 Jan XXII 47, 48, 54, 139, 228, 318, 319, 321, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 347, 478, 488, 492, 526, 531, 533, 535
 Jan XXIII 146, 372, 373, 374, 492, 529, 530
 Jan z Rzeszowa, prepozyt kościoła pw. św. Michała 342, 372
 Jan Zuppario 504
Janicki Marek 76, 77
 Janina Maciej zob. Maciej bp przemyski
 Janisław abp gnieźnieński 320, 323, 324
 Janusz abp gnieźnieński 303
 Jarosław abp gnieźnieński (Jarosław Bogoria Skotnicki) 339, 340, 343
 Jarosław bp laodycejski 393
Jasas Rimantas 266, 398, 411, 431, 432, 470, 471, 488, 509, 556, 557, 564
Jasiński Tomasz 26
Jaspert Nikolas 18
 Jastrzębiec Wojciech zob. Wojciech abp gnieźnieński
 Jędrzejowska Helena 573
Jenei Dana 45
Jensen Kurt Villads 18, 19, 271
 Jerzy bp Albano (Georgius Costa) 495, 500, 501, 505, 513, 516, 521
 Jerzy bp laodycejski 420, 422, 426, 435
 Jerzy bp miednicki (Jerzy z Wilna) 234, 435, 443
 Jerzy kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim” zob. Jerzy bp Albano (Georgius de Costa)
 Jerzy przeor zakonu Paulinów (Jerzy z Ethe) 491
 Jerzy Strumiło 428
 Jerzy z Podiebradów 455, 459
 Jodok bp wrocławski (Jodok z Róžomborka) 244, 445, 454
Johnson C. 16
Jombart E. 29, 32
Jones W. R. 36
 Jordan bp Acerno 320
 Jordan bp Bobiensis (Bobines) 329
 Jordan generał zakonu dominikanów 275
Journet Charles 28, 31, 32, 40
 Julian kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi” (Julianus de Caesarinis) 403, 510, 513, 516, 520, 521
 Julian bp Ostii (Julianus de Ruvere) 495, 497, 500, 501, 506, 510, 511, 513, 521
 Julian Cesarini, legat papieski, kardynał tytułu „s. Sabinae” (Julianus de Caesarinis, bp Tusculum) 403, 415
 Julian kardynał tytułu „s. Petri ad vincula” (Julianus de Ruvere) 474, 475, 476
 Julianna wielka księżna Litwy 390
 Juliusz II 72, 85, 152, 238, 524, 525, 526, 528, 529, 530, 532, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 542, 543, 544, 545, 547
Jurek Tomasz 346, 421, 502, 539
Kaczmarczyk Kazimierz 266, 279, 313, 314, 320, 337, 369, 415, 472, 483, 488, 490, 491, 497, 505, 511, 515, 521, 536, 560, 564, 565
 Kaldeborn Jan zob. Jan bp tauryski
 Kalikst III 148, 234, 271, 434, 435, 438, 439, 440, 488, 530
 Kaliszuk Jerzy 116
Kaminsky Howard 52, 55
Kamowski William 51
Kangas Sini 34
 Kantak Kamil 266, 317, 410, 544, 551, 563
 Kapistran Jan św. 434
Karczewska Joanna 25
Karczewski Dariusz 25
Karłowska-Kamzowa Alicja 245
 Karol kardynał tytułu „s. Caeciliae” (Carolus Dom. de Caretto) 553
Kasprzyk Bogdan 483
 Katarzyna z Krakowa córka Stanisława Langa 483
 Katarzyna z Skoczkowa 483
Kawecka-Gryczowa Alodia 45

- Kazimierz bp płocki, książę mazowiecki 234, 471
- Kazimierz I książę kujawski 290
- Kazimierz Jagiellończyk, król 72, 432, 438, 439, 459, 474, 481, 491, 494
- Kazimierz Wielki 49, 164, 165, 257, 331, 338, 340, 341, 342
- Każmierski Jan zob. Jan bp przemyski
- Keller Józef* 91
- Kellog Alfred L.* 18
- Kerr Ralph Francis* 33, 52
- Kessler Herbert. L.* 43
- Kętrzyński Wojciech* 264, 265, 337, 405, 539, 570
- Kieckhefer Richard* 53
- Kiełbasa Wincenty zob. Wincenty bp chełmiński
- Kiermayr Reinhold* 28, 52
- Kietlicz Henryk zob. Henryk abp gnieźnieński
- Kiowensis Isidorus zob. Izydor bp Sabiny
- Kiryk Feliks* 91, 266, 394, 401, 427, 435, 449, 483, 490
- Klaassen Frank* 248
- Kłapkowski Władysław 24, 375, 389
- Klemens bp kijowski (Klemens z Wydwy) 234, 434, 448
- Klemens bp płocki (Klemens Pierzchała) 570
- Klemens III 478, 534
- Klemens IV 135, 223, 268, 298, 299, 300, 301, 327, 478, 525, 526, 527, 528, 529, 531, 534
- Klemens V 41, 139, 317, 318, 488, 507, 528, 531, 536
- Klemens VI 32, 43, 140, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 425, 507, 536
- Klemens VII 153, 567, 568
- Klemens VII antypapież 140, 346, 348, 352, 353
- Klemens VIII 75
- Knap Jiří* 35
- Knapieński Ryszard* 117
- Knoblich Augustin* 266, 290, 291, 293, 300
- Kochaniewicz Bogusław* 111
- Kochanowski Jan Korwin* 266, 273,
- Koczerska Maria* 14, 24, 27, 40, 68, 69, 76, 266, 396, 399, 401, 405, 406, 412, 414, 415, 416, 417, 418, 426, 427, 428, 429, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 449, 466
- Kolak Waclaw* 267
- Konarski Jan zob. Jan bp krakowski
- Konopacki Jan zob. Jan bp chełmiński
- Konrad abp magdeburski 302
- Konrad bp halbertszadzki 273
- Konrad bp Miśni 292
- Konrad bp Toul 308
- Konrad bp wrocławski (Konrad ks. oleśnicki) 404
- Konrad de Crenen 73, 321
- Konrad III cesarz 63
- Konrad ks. oleśnicki zob. Konrad bp wrocławski
- Konrad opat klasztoru cystersów w Fontissalutis
- Kopeć Jerzy Józef* 43, 91
- Kosma abp Garacensis 341
- Kosma bp traphensis 339
- Kostowski Jakub 434
- Kostuch Lucyna* 29
- Kot Wincenty zob. Wincenty abp gnieźnieński
- Kowalczyk Maria* 46, 117
- Kowalska Anna* 24, 62, 272
- Kowalska Zofia* 117
- Kowalski Wierusz Jan* 91
- Kozłowska-Budkowa Zofia* 62, 63, 64, 66, 253, 265, 271, 461
- Krafl Pavel* 22
- Kras Paweł* 29, 55, 390
- Krasnowolska Anna* 27, 313
- Kriss-Rettenbeck Lenz* 31
- Krochmal Jacek* 267, 409, 482, 540, 546
- Krofta Kamil* 353
- Kropidło Jan zob. Jan bp poznański
- Krukowski Józef* 29, 31, 40
- Krzysztof bp włocławski (Krzysztof z Kurozwęk) 457, 511, 512, 515, 517, 523, 524
- Krzyszowski Marcin zob. Marcin bp łucki
- Krzysztof de Forliuio 557, 558, 561

- Krzysztof kardynał tytułu „s. Mariae in Aracoeli” (Christophorus de Numatiis) 568
- Krzysztof kardynał tytułu „s. Praxedis” (Christophorus Bainbridge) 553
- Krzysztof z Rzymu 439
- Krzyżanowski Stanisław* 272
- Kubicki Rafał 26
- Kuczyński Stefan Krzysztof* 24
- Kühne Hartmut* 21, 22
- Kürbis Brygida* 62, 66
- Kujawiński Jakub* 29
- Kukło Cezary* 116
- Kumor Bolesław* 23, 28, 31, 35, 43, 44
- Kurczewski Jan 522
- Kurowski Mikołaj zob. Mikołaj abp gnieźnieński
- Kurtyka Janusz* 368
- Kuś Jan* 117
- Kwapis Olaf* 42
- Kwasik Stanisław* 99
- Kwiatkowski Stefan* 28, 43, 55
- Kwolek Jan* 470
- Labuda Adam S.* 245
- Labuda Gerard* 66
- Laistner Max Ludwig Wolfram* 59
- Lalik Tadeusz* 117
- Lambert bp Akwinu (Aquino) 313, 314
- Lambert bp Veglia (Krk) 311, 312
- Lando bp Suana 313
- Lando Hieronim zob. Hieronim abp Krety
- Landulfus bp Brixinensis (Brescia niezgodne lata rządów bp zob. Eubel, I, s. 147, zapewne błąd kopisty) 314
- Lanzol-Borja Rodericus de zob. Rodericus bp Porto
- Laskary Florian zob. Florian bp płocki
- Laslowski Ernst 16
- Latinus bp Albano 453
- Latinus bp Tusculanum (Tusculum Frascati siedziba bp), kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli” (Latinus de Ursinis) 442, 465, 483
- Lavin Marilyn Aronberg* 17, 464, 485
- Lazarinus bp Butrinto (Lazarus bp Butrinto) 339, 341
- Le Goff Jacques* 33
- Lea Henry Charles* 16, 32, 34, 35, 37, 38, 40, 42, 44, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56
- Lebreto Amaneus de zob. Amadeusz kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano”
- Lehtonen Tuomas M. S.* 18, 271
- Leon IV 478, 526, 527, 529, 534
- Leon X 56, 75, 85, 152–153, 238, 239, 246, 528, 530, 532, 533, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 563, 568
- Leonard abp Aversa 314
- Leonard kardynał tytułu „s. Petri ad Vincula”, kardynał tytułu „s. Susannae” (Leonardus Grossus de Rovere) 551, 553
- Leonard kardynał tytułu „s. Susannae” zob. Leonard kardynał tytułu „s. Petri ad Vincula” (Leonardus Grossus de Rovere) 562
- Leotherius bp Veroli (Lotharius) 307
- Lepszy Kazimierz* 62
- Lesort André* 16
- Leszczyński Rafał zob. Rafał bp przemyski
- Librowski Stanisław* 267, 432, 458, 473, 545, 553, 558, 560, 561, 566
- Lichończak-Nurek Grażyna* 375
- Linehan Peter* 36, 51
- Lintfari Marcin zob. Marcin bp miednicki
- Lipnicki Augustyn* 522
- Lipnicki Mikołaj zob. Mikołaj Lipnicki
- Liske Xawery* 42, 267
- Lissowska Agnieszka* 434
- Lobertus bp Astensis (zapewne identyczny z Umberto bp Asti zob. Eubel, I, s. 113) 305
- Loewenfeld Samuel* 33
- Lopez Jan zob. Jan kardynał tytułu „s. Mariae trans Tiberim”
- Lorkiewicz Antoni* 42, 267
- Loserth Iohann* 53, 54
- Lowe Ben* 37

- Lubrański Grzegorz zob. Grzegorz Lubrański
- Lubrański Jan zob. Jan bp płocki
- Luciński Jerzy* 66, 539
- Ludwik Andegaweński 348
- Ludwik Jan kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum” (Ludovicus Joannis Mila) 453, 454, 459, 520, 521
- Ludwik kardynał tytułu „s. Mariae in Cosmedin” („in Schola Graeca”) (Aloisius /Lodovicus/ de Aragonia) 553–554
- Ludwik kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum” zob. Ludwik Jan kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”
- Ludwik, patriarcha antiocheński, legat papieski 470
- Lützow Count* 54
- Luijk Van Benignus* 541
- Lukačka Ján* 21
- Lunt William E.* 52
- Lutek z Brzezia Jan zob. Jan bp krakowski
- Luter Marcin zob. Marcin Luter
- Laskarzyc Andrzej zob. Andrzej bp poznański
- Łaski Jan zob. Jan abp gnieźnieński
- Lepkowski Józef* 117
- Losińska Alina* 346
- Łosowicz Jan zob. Jan bp łucki
- Lowmiański Henryk* 62
- Lozińska Tamara* 245
- Łukasz bp aspertensis 523
- Łukasz bp warmiński (Łukasz Watzenrode) 500, 501, 517, 518, 521, 541, 547, 552
- Łydka Adam 15
- Mac Gregor James B.* 34
- Maciej altarysta kolegiaty kaliskiej
- Maciej bp Chełmu Lubelskiego (Maciej ze Starej Łomży) 517, 518
- Maciej bp kamieniecki (Maciej ze Starej Łomży) 493
- Maciej bp miednicki (Maciej z Topoli) 460
- Maciej bp przemyski, bp wrocławski (Maciej Drzewicki) 238, 243, 260, 421, 458, 518, 537, 540, 541, 544, 545, 546, 548, 552, 558, 561, 566
- Maciej bp przemyski (Maciej Janina) 374, 375, 387
- Maciej bp wileński (Maciej z Trok) 401
- Maciej bp wrocławski (Maciej z Gołańczy) 323, 324, 338
- Maciej bp wrocławski zob. Maciej bp przemyski (Maciej Drzewicki)
- Maciej sandomierski (mieszczanin z Olkusza) 507
- Maciej syn Macieja sandomierskiego mieszczanina z Olkusza
- Maciej z Janowa 54
- Maciej z Miechowa 264, 519
- Maciej ze Stawiszyna 420
- Maciejewski Jacek* 59
- Maciszewska Małgorzata* 220
- Maciuszek Kinga* 27, 313
- Madura Roman Fabian* 492
- Magnin Et.* 28, 32, 34, 38, 40, 41, 43, 52, 53, 56
- Magnus bp Amelia (Mannus zob. Eubel, I, s. 85) 307, 310, 311, 312, 314, 330
- Maier Christoph T.* 19, 35, 37
- Majcher-Węgrzynek Alicja* 238, 243, 260, 266
- Makowski Władysław* 238, 243, 260
- Maleczyński Karol* 60, 62
- Małgorzata wdowa po Siemowicie 418
- Malkki Janne* 18, 271
- Malski Andrzej* 238, 243, 260
- Mandziuk Józef* 34
- Manfred 36
- Manfred bp San Marco 311, 314, 315
- Manikowska Halina* 25, 47, 55, 118, 128, 178, 207, 208, 242, 243, 431, 450, 482, 524
- Manteuffel Tadeusz* 62
- Marcellinus bp Tertiveri 307
- Marcin bp łucki (Marcin Krzeszowski) 460
- Marcin bp miednicki (Marcin Lintfari) 505, 506, 509, 510

- Marcin IV 135, 223, 305
 Marcin V 75, 145, 146–147, 234, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 390, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 405, 413, 477, 488, 533
 Marcin Luter 12, 20, 22, 55, 56, 249, 548
 Marcin opat mogilski (Marcin Matyspasek) 484
 Marcin z Borzymowa 503
 Marcin z Sandomierza 573
Marecki Józef 27
 Marek bp Chrysopolis, sufragan płocki 374, 375
 Marek bp Palestriny kardynał tytułu „s. Marci” (Marcus Barbus) 236, 467, 468, 469, 470, 475, 476, 495, 497, 499, 508
 Marek bp Palestriny (Marcus Vigerius) 553
 Marek bp Scutari 335
 Marek kardynał tytułu „s. Marci” 372
 Marek kardynał tytułu „s. Marci” zob. Marek bp Palestriny (Barbus Marcus)
 Marek kardynał tytułu „s. Mariae in via lata” (Marcus Cornarus) 554
 Marek kardynał, patriarcha akwilejski, legat papieski zob. Marek bp Palestriny (Marcus Barbus)
 Marian bp laodycejski sufragan krakowski 235, 516, 517, 518, 520
 Marian de Jeziorko (Marian z Jeziorka) 485
Markgraf Hermann 244, 445, 455, 459, 460
 Martialis Auribelli z Awinionu 437
Martin Denis D. 55
 Martini Bartholomeus zob. Bartłomiej kardynał tytułu „s. Agathae”
Marvin Lawrence W. 36
 Mateusz abp Durazzo 320
 Mateusz bp Bagnorea (Bagnoregio) (Matthaeus de Castro Petri OFM) 330, 331
 Mateusz bp krakowski 62
 Mateusz bp Orgathen 331
 Mateusz bp Veglia (Krk) 313, 314
Mathon G. 42
Matla-Kozłowska Marzena 29
 Matusik Leokadia 24
 Maur biskup krakowski 64, 253
Maurel Antonin 31, 32
 Maurus bp Amelia 310, 311, 312, 314
 Maurycy bp Distillanensis 337
Mazurkiewicz Roman 98
McNeill John T. 59
 Medicis Joannes de zob. Jan kardynał tytułu „s. Mariae in Domnica”
Mękarska Barbara 27, 313
 Mella Joannes de zob. Jan kardynał tytułu „s. Laurentii in Damaso”
 Mellitus bp Gallipoli (Miletius bp Gallipoli) (Eubel, I, s. 259) 325
 Mendham Joseph 15
 Mergenau Jan zob. Jan bp chełmiński
 Michaelis Joannes de zob. Jan bp Albano
 Michał abp Antivari (Bar, Divar, Dioclea) (zob. Eubel, I, s. 92) 307
 Michał bp Alba 311
 Michał bp kijowski (Michał Trestka) 397, 398
 Michał bp kujawski (Michał bp włocławski) 274
 Michał bp margaryteński, sufragan płocki (Michał z Raciąża) 534, 542
 Michał kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium” zob. Jan bp Albano (Joannes de Michaelis)
 Michał Mużyło z Buczacza 428
 Michał z Prasinowa 504
 Mieszko III Stary 63
Mieszkowski Karol 267, 303, 304
 Mikołaj abp gnieźnieński, bp poznański (Mikołaj Kurowski) 359, 366, 370
 Mikołaj abp gnieźnieński (Mikołaj Trąba) 234, 372, 373, 374, 376, 387, 388, 389
 Mikołaj abp Lacicanensis 341
 Mikołaj bp Albano (Nicolaus de Flisco) 560
 Mikołaj bp Axiensis 335
 Mikołaj bp Capri (1299–1329) 314
 Mikołaj bp chełmiński (Mikołaj Chrapicki) 486, 488, 514, 517, 541, 543

- Mikołaj bp Cotrone (Nicolaus de Durachio) 308
- Mikołaj bp elateński 364
- Mikołaj bp kamieniecki (Mikołaj Próchnicki) 234, 435, 436, 471
- Mikołaj bp Karpathos (Mikołaj bp skarpatński) 355, 356, 357, 358, 359, 373
- Mikołaj bp Mâcon 314
- Mikołaj bp miednicki (Mikołaj Radziwiłł) 564
- Mikołaj bp miednicki (Mikołaj Dzierżkowiec) 402
- Mikołaj bp mołdawski 447, 448
- Mikołaj bp Natinensis 339
- Mikołaj bp natureński, sufragan gnieźnieński 513, 543, 546, 562, 563, 565, 567
- Mikołaj bp Nezero (zob. Eubel, I, s. 359) 330
- Mikołaj bp Nicastro (Nicolaus OSB) 314, 315
- Mikołaj bp poznański (Mikołaj z Kórnika) 345, 346
- Mikołaj bp poznański zob. Mikołaj abp gnieźnieński (Mikołaj Kurowski)
- Mikołaj bp przemyski (Mikołaj Prymus Krajowski) 511, 512
- Mikołaj bp przemyski (Mikołaj z Błażejowic) 443, 471
- Mikołaj bp Rocrontius 314
- Mikołaj bp Scarpatensis (Scarapath) 328–329
- Mikołaj bp Senj (Zengg) 314
- Mikołaj bp Tertiveri 314, 315
- Mikołaj bp Tunbulensis 314
- Mikołaj bp warmiński (Mikołaj Tungen) 472, 478
- Mikołaj bp wileński (Mikołaj z Gorzkowa) 370
- Mikołaj bp wileński (Mikołaj Dzierżgowski) 434, 440, 443
- Mikołaj de Monte 477
- Mikołaj II 528
- Mikołaj III 135, 223, 304, 327, 527, 529, 531
- Mikołaj IV 268, 307, 308, 309, 327, 525, 526, 527, 528, 529, 531, 534
- Mikołaj V 37, 73, 135–136, 147–148, 397, 422, 423, 424, 425, 426, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 435, 438, 478, 488, 492, 526, 527, 528, 529, 535
- Mikołaj kardynał tytułu „s. Caeciliae” (Nicolaus Fortiguerra) 457
- Mikołaj kardynał tytułu „s. Viti in Macello” (Nicolaus de Rodulfis) 568
- Mikołaj Lipnicki 453, 454
- Mikołaj Wisky de Myschowo 504
- Mikołaj z Arezzo 439
- Mikołaj z Brześcia 390
- Mikołaj z Jawora 128
- Mikucki Sylwiusz* 265
- Mila Ludovicus Joannis zob. Ludwik Jan kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”
- Milawicki Marek OP* 27
- Minnis Alastair* 28, 32, 51, 52, 53
- Minns Ellis H.* 41
- Miodońska Barbara* 245
- Mitkowski Józef* 265
- Mnich Szawski 62
- Mobili Joannes de zob. Jan bp Trebinje
- Möhler Gerda* 31
- Mollat Guillaume* 43, 266
- Moller Jensen J.* 34, 34, 71
- Monallus bp Cività Castellana 314
- Moncrief John Wildman* 16
- Mongini Marie Adelaide* 117
- Monte Antonius Maria de zob. Antoni bp Porto
- Monteferrato Theodorus de zob. Teodoryk kardynał tytułu „s. Theodori”
- Monteflorum Gentilis de zob. Gentilis kardynał
- Moskal Krzysztof* 54
- Moszyński Piotr zob. Piotr bp przemyski
- Mrozowicz Wojciech* 76
- Mrozowski Przemysław* 124
- Mruk Wojciech* 39, 41, 71
- Müller Thomas* 21
- Muñoz Paloma Cuenca* 18
- Munro Dana Carleton* 18, 35
- Munzinger Mark R.* 63, 271
- Murawiec Wiesław F.* 434

- Muskata Jan zob. Jan bp krakowski
Muskus Damian A. 434
 Myrcha Marian 28, 31, 32
 Myszka Łukasz 26
- Nadolski Bogusław* 28, 31, 59, 61
Nakielski Samuel 267
 Nanker bp krakowski, bp wrocławski 228, 319, 320, 321, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331
 Nanker bp wrocławski zob. Nanker bp krakowski
 Nardini Stephanus zob. Stefan kardynał tytułu „s. Adriani”
 Narses abp Manazguerden 330, 331
Nicholson Helen J. 18, 35
 Niedzich Piotr zob. Piotr bp mazowiecki
Nievergelt Marco 51
 Nil mnich zakonu św. Bazylego 512
Niwiński Mieczysław 267
Nodl Martin 21, 27, 439
 Noger abp Beneventu 308
Norris Ralph 20
Novák Jan Fryderyk 339
Nowak Zenon Hubert 246
Nowakowski Paweł Feliks 15, 29, 54, 117, 453, 454
Nowodworski Michał 29
 Numatiis Christophorus de zob. Krzysztof kardynał tytułu „s. Mariae in Aracoeli”
- O'Donnell Michael J.* 32
O'Grady Desmond 42, 43
Oakley Thomas P. 59
Oberman Heiko A. 56
Obertyński Zdzisław 59
 Odrowąż Jan zob. Jan abp lwowski
Ohler Norbert 39
 Okoniewski Stanisław 28, 42
Olejnik Karol 272
 Oleśnicki Zbigniew mł. zob. Zbigniew abp gnieźnieński
 Oleśnicki Zbigniew zob. Zbigniew bp krakowski
 Oliverii Ricardus zob. Ryszard kardynał tytułu „s. Eusebii”
- Oliverius bp Ostii, bp Sabiny, kardynał tytułu „s. Eusebii”, kardynał tytułu „ss. Marcellini et Petri” (Oliverius Carafa) 459, 472, 476, 483, 495, 497, 499, 500, 501, 505, 506, 507, 508, 511, 513, 516, 520, 521, 544
 Oliverius bp Sabiny (Sabina bp podmiejskie Rzymu) zob. Oliverius bp Ostii
 Oliverius kardynał tytułu „s. Eusebii” zob. Oliverius bp Ostii
 Oliverius kardynał tytułu „ss. Marcellini et Petri” zob. Oliverius bp Ostii
 Onufrius bp Sabiny zob. Oliverius bp Sabiny (zob. Eubel, t. II, s. 61)
 Opizo legat papieski, opat klasztoru Mezzano 279, 284, 286
 Oporowski Andrzej zob. Andrzej bp wrocławski (Andrzej z Oporowa)
 Oporowski Władysław zob. Władysław bp wrocławski
Osterrieth Anne 39
Ottenthal Emil 17
Owst Gerald R. 19, 45, 51
Ożóg Krzysztof 14, 27, 123, 128
- Palińska Anna* 245
 Pallavicini Antoniottus zob. Antoniusz kardynał tytułu „s. Anastasiae”
Pánek Jaroslav 21
 Papazurris Mutus Joannes de zob. Jan bp Olenus
Parker Geoffrey 44
Pascal G. de 28
 Pasqualis bp Cossano all'Ionio 311
Pastor Ludwig 33, 38, 43, 44, 47, 52, 55, 77, 267, 433, 434, 438, 439, 443, 445, 448, 459, 497, 506, 558
Pastuszko Marian 28, 31, 32, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 51, 53, 56, 60
Pater Józef 43
 Patoleta Bogusław St. 28, 31, 32
Paulus Nicolaus 16, 28, 31, 32, 33, 34, 40, 41, 44, 46, 52, 53, 55, 60, 61, 62, 133, 138, 139, 145, 241, 495
 Paweł benedyktyn z Tuchowa 558

- Paweł bp chełmski (Chełm Lubelski) (Paweł z Grabowa) 234, 465, 466, 485
- Paweł bp Hierapetra 339
- Paweł bp kamieniecki (Paweł z Bojańczyca) 402
- Paweł bp krakowski (Paweł z Przemankowa) 303, 304
- Paweł bp laodycejski sufragan krakowski 234, 437, 449, 451, 452, 454, 455, 456, 459, 460, 461, 462, 466, 469, 480, 485, 488, 499
- Paweł bp płocki (Paweł Giżycki) 234, 411, 412, 413, 422, 445
- Paweł bp poznański 273
- Paweł bp Sash 334
- Paweł bp Skopolski, sufragan gnieźnieński 316
- Paweł bp tyberiadzki 317
- Paweł de Watt 497
- Paweł II 44, 148, 450, 451, 454, 455, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 465, 466, 488
- Paweł kardynał tytułu „s. Sixti” (Paulus de Campofrigoso) 500, 501, 508, 510, 513
- Pawłowski Stanisław zob. Stanisław bp płocki
- Péano Pierre* 42
- Pelczarowa Maria 573
- Pelka abp gnieźnieński 292
- Pella z Niewiesza Jan zob. Jan bp włocławski
- Peltz Wojciech* 61, 272
- Peraudi Raymundus zob. Rajmund kardynał tytułu „s. Vitalis”
- Perzanowski Zbigniew* 267, 398, 446
- Pesch Otto Hermann* 56
- Peter Carl J.* 56
- Petkov Kiril* 18, 19
- Petroneus bp Larino 307, 308, 310, 311, 312
- Petrucius Alphonsus de zob. Alfons kardynał tytułu „s. Theodori”
- Phillips Christopher* 248
- Piccolominibus Joannes de zob. Jan bp Albano
- Piech Stanisław* 91
- Piekosiński Franciszek* 331
- Pieradzka Krystyna* 265
- Pierzchała Klemens zob. Klemens bp płocki
- Pietras Henryk* 34, 53, 57, 225
- Pileus kardynał (Pileus de Prata bp Tusculum, kardynał tytułu „s. Praxedis”, „s. Prisca”) 393
- Pilmore Joannes zob. Jan bp Moray
- Piotr abp Oristano 305, 308
- Piotr Antoni de Fregano 483, 484
- Piotr bp Acerno 331
- Piotr bp Avlona (Avelonen, Aulonon seu Valonen) 339
- Piotr bp Brugnato 334
- Piotr bp Cagli (Calliensis) 331
- Piotr bp Cagli 330
- Piotr bp Cammen 311
- Piotr bp dalmatyński, sufragan płocki 373
- Piotr bp kamieniecki 312
- Piotr bp krakowski (Piotr Wysz) 228, 353, 355, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 371, 372, 373, 570, 571
- Piotr bp mazowiecki zob. Piotr bp płocki (Piotr Niedzich)
- Piotr bp Montemarano 330
- Piotr bp Narni 320
- Piotr bp Othany 339
- Piotr bp Pasawski 302, 303
- Piotr bp płocki (Piotr z Chodkowa) 484, 511, 512
- Piotr bp płocki (Piotr Niedzich) 303
- Piotr bp przemyski, bp włocławski (Piotr Moszyński) 486, 498, 502, 507
- Piotr bp przemyski (Piotr Tomicki) 401, 560, 561
- Piotr bp przemyski (Piotr z Chrzastowa) 409, 422, 429
- Piotr bp Segni 308
- Piotr bp Soazzo (Petrus Minor) 341
- Piotr bp Stagno 307, 311, 312
- Piotr bp Tarazony 308
- Piotr bp Trimoniensis 341
- Piotr bp Valony 339
- Piotr bp włocławski zob. Piotr bp przemyski (Piotr Moszyński)
- Piotr bp włodzimierski 343

- Piotr bp wrocławski 311
 Piotr Bruniacensis bp (Bruniaten.?, Pruniatensis?) 335
 Piotr Calliensis bp (Callipolis?) 331
 Piotr Civitatis Noue (bp Tempio Eubel I, s. 188) 320
 Piotr Damiani 60
 Piotr kardynał tytułu „s. Cyriaci” (Petrus Isvalies) 521
 Piotr kardynał tytułu „s. Eusebii” (Petrus de Accoltis) 553, 557
 Piotr kardynał tytułu „s. Sixti”, „ss. Cosmae et Damiani” (Petrus de Fuxo) 495
 Piotr kardynał tytułu „ss. Cosmae et Damiani” zob. Piotr kardynał tytułu „s. Sixti”
 Piotr opat Cluny 38
 Piotr Wysz zob. Piotr bp krakowski
 Piotr z Poitiers 51, 52
 Piotr ze Sprowy 428
 Pius II 77, 148, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 488, 532
Piowski Kazimierz 62
 Piwowarczyk Elżbieta 128, 505
Plezia Marian 59, 62, 265
Pobóg-Lenartowicz Anna 25
 Podio Auxias de zob. Ausias kardynał tytułu „s. Vitalis”
Podleś Antoni 59
Polkowski Ignacy 117
 Poncjusz bp Seleucji 334
Porges Walter 35
Pořízka Aleš 21, 50
 Porta de Ardicinus zob. Ardicinus kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”
Postles David 70
Potkowski Edward 24
Potthast August 273
Power Eileen 45
Powerski Jan 62
 Próchnicki Mikołaj zob. Mikołaj bp kamieniecki
 Prokop bp krakowski 310
 Prokop de Syepicz 503
 Prosper kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum” (Prosper de Columna) 439, 442
Pruszcz Piotr Hiacynt 23
 Prymus Krajowski Mikołaj zob. Mikołaj bp przemyski
 Przeclaw bp wrocławski (Przeclaw z Pogorzeli) 123, 332, 333, 335, 345
 Przerębski Wincenty zob. Wincenty bp płocki
 Pucius Laurentius zob. Wawrzyniec kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum”
Puckett Jaye 37
Purcell Maureen 18, 32, 34, 36, 37, 40, 41, 51
 Querso Franciscus de zob. Franciszek bp Accia

Rabikauskas Paulus 49, 76
 Raczkowicz Wacław zob. Wacław bp łucki
Rączkowski Witold 245
 Radlica Jan zob. Jan bp krakowski
Radziwiński Andrzej 25, 27, 49, 123, 246
 Radziwiłł Mikołaj zob. Mikołaj bp miednicki
 Radziwiłł Wojciech zob. Wojciech bp wileński
 Rafał bp Arkadii 339, 341
 Rafał bp Ostii, kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum” (Raphael Sansonus Riario) 489, 495, 497, 499, 500, 501, 505, 506, 511, 516, 518, 521, 553, 557
 Rafał bp przemyski (Rafał Leszczyński) 565
 Rafał kardynał tytułu „s. Georgii ad velum aureum” zob. Rafał bp Ostii
 Rafał opat czerwiński 493
 Rafał z Proszowic 545
 Rafał ze Skawiny oficjał krakowski 461
Rajman Jerzy 29, 117
 Rajmund bp Caffy 329
 Rajmund bp Ventimiglia 320

- Rajmund kardynał tytułu „s. Vitalis” (Raymundus Peraudi) 495, 508, 513, 516, 518
- Ramos-Lissón Domingo* 33
- Rangone Gabriel zob. Gabriel kardynał tytułu „ss. Sergii et Bacchi”
- Ranuncius abp Cagliari 314, 315
- Ratajczak Tomasz* 42
- Raynaldus Odorico* 268, 274, 275, 284, 287, 290, 299, 331, 334, 342, 360, 425, 430, 433, 438, 439, 443, 445, 448, 482, 494, 522, 523, 539
- Rechowicz Marian* 99, 117, 120
- Reginaldus abp Messina 305
- Reich Emil* 56
- Remigiusz bp Pistoii 339
- Remolinus Franciscus zob. Franciszek kardynał tytułu „ss. Joannis et Pauli”
- Remy Ferdynand 16, 32, 33, 34, 38, 42, 43, 51
- Riario Sansonus Raphael zob. Rafał bp Ostii
- Riley-Smith Jonathan* 18, 34, 37, 38
- Ringbom Sixten* 48
- Ritari Katja* 18, 271
- Ritter Gerhard* 55
- Ritter v. Chlumecky P.* 292, 296
- Robert (de Sivin) bp Fortrose (Ross, Rosemarkie) 305
- Robert bp Calvi 310
- Robert bp Danacensis (Kildare?) 341
- Robert bp Isernii 308
- Robert bp krakowski 64
- Robert bp Lambrensis 341
- Robinson John. W.* 47, 48
- Rodericus bp Porto (Portuensis et s. Rufinae) (Porto bp we Włoszech, do katedry św. Rufina związany jest tytuł kardynalski), kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano” (Rodericus de Lanzol-Borja) 453, 459, 479, 495, 497, 499, 500
- Rodericus bp Sirguensis 325
- Rodericus bp Tusculanum (Tusculum Frascati siedziba bp) 501
- Rodericus kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano” zob. Rodericus bp Porto
- Roderiguez Manuel* 267
- Rodulfis Nicolaus de zob. Mikołaj kardynał tytułu „s. Viti in Macello”
- Rogatka Bolesław zob. Bolesław książę Śląska
- Roger bp San Severino 310
- Rogerius bp Ascoli Puglia 314, 315
- Rogerus bp Rymensis 325
- Röhricht Reinhold* 53
- Rokosz Mieczysław* 124
- Rollo-Koster Joëlle* 45
- Roman bp Croji (Croen, Croae, Kruja) 307, 313, 314
- Romka Jan zob. Jan bp wrocławski
- Rosik Stanisław* 24, 76
- Rosser Gervase* 19
- Rotter Lucyna* 27
- Rottermund Andrzej* 24
- Rovere Leonardus Franciottis de zob. Leonard kardynał tytułu „s. Petri ad Vincula”
- Rovere Leonardus Grossus de zob. Leonard kardynał tytułu „s. Susannae”
- Roverella Bartholomaeus zob. Bartłomiej kardynał tytułu „s. Clementis”
- Rozynkowski Waldemar* 26, 91, 127
- Rudolf bp lawantyński, legat papieski 236, 392, 452, 455, 456, 457, 458, 459
- Rudolf z Würzburga 46
- Rudy Kathryn M.* 47, 48
- Runciman Steven* 35
- Rutkowska Grażyna* 346, 421, 502, 539
- Rutkowska-Płachcińska Anna* 65, 312
- Ruvere Bassus Hieronymus de zob. Hieronim bp Palestriny
- Ruvere Dominicus de zob. Dominik kardynał tytułu „s. Clementis”
- Ruvere Julianus de zob. Julian bp Ostii
- Rybus Henryk* 509, 516, 556
- Ryk Teresa* 264
- Ryś Grzegorz* 54
- Ryszard bp Bisacji 339

- Ryszard bp Scurschi (Chersonen. zob. Eubel, I, s. 184) 330
- Ryszard kardynał tytułu „s. Eusebii” (Ricardus Oliverii) 453
- Ryszewska Katarzyna* 29
- Rzecznik Maurycy* 42
- Rzeszowski Jan zob. Jan abp lwowski
- S. Caro Hugo de zob. Hugo kardynał tytułu „s. Sabinae”
- S. Georgio Joannes de zob. Jan Antoniusz kardynał tytułu „s. Nerei et Achillei”
- S. Severino Fredericus de zob. Fryderyk kardynał tytułu „s. Angeli in foro piscium”
- Sabatier Paul* 17
- Sabba bp Malty 310
- Sabellis Joannes Baptista de zob. Baptista kardynał tytułu „s. Nicolai in carcere Tulliano”
- Sabisch Alfred* 326
- Sachetnik Adam 28, 43, 44, 353
- Saczyńska-Kaliszuk Monika* 129
- Salernus bp Telese (Salemus) 311
- Salonen Kirsi* 49
- Salvus Cassetta de Panormo 482, 483, 484
- Salwiusz bp Trypolisu 302
- Samsonowicz Henryk* 63
- Sanheryb 117
- Santifaller Leo 13, 17, 268, 277, 281, 284, 285, 286, 287, 292, 296, 297, 310, 316, 325, 327,
- Saulis Bandinellus de zob. Bendinellus kardynał tytułu „s. Sabinae”
- Sawicki Jakub* 326, 374, 375, 390, 391, 546
- Schaffer Herman* 329
- Schenk Wacław* 99, 111, 120, 247
- Schmugge Ludwig* 50
- Schwaiger Georg* 31, 38
- Schwoebel Robert H.* 37
- Sclafenatus Joannes Jacobus zob. Jan Jakub kardynał tytułu „s. Stephani in Coelio monte”
- Szaniecki Paweł* 124
- Secomska Krystyna* 245, 536
- Semkowicz Władysław* 76
- Semkowicz-Zaremba Wanda* 265
- Sergiusz bp Poli 330, 331
- Sergiusz III 478, 526, 527, 529, 534
- Sergiusz V 478, 526, 527, 529, 534
- Serra Jacobus zob. Jakub bp Albano
- Setton Kenneth M.* 34, 54, 438
- Sfortia Maria Ascanius de zob. Askaniusz kardynał tytułu „s. Viti in Macello”
- Shaffern Robert W.* 17, 20, 21, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 51, 52, 53, 55, 71
- Shinners John* 42, 45, 48
- Sidway John* 15
- Siemowit IV 376, 386
- Sieykowski Michał* 22
- Simson Paul* 268, 274
- Skarbek Jan* 124
- Skierska Izabela* 91, 99, 116, 117, 123, 242, 346, 421, 502
- Skrzyniarz Ryszard* 123
- Skwierczyński Krzysztof* 64
- Słoń Marek* 24, 248
- Smolka Stanisław* 268, 272, 276,
- Smolucha Janusz* 14, 28, 29, 43, 44, 49, 50, 54, 117, 240, 259, 268, 329, 453, 454, 520, 558
- Sobiesiak Joanna* 59
- Soderinus Franciscus zob. Franciszek bp Sabiny
- Sokołowski Ksawery* 28
- Sossalla Jan 28, 43, 44
- Soukup Pavel* 35
- Spandowski Michał* 45
- Spinka Matthew* 55
- Sprowski Jan zob. Jan abp gnieźnieński
- Spunar Pavel* 76
- Spurgiasz Katarzyna* 242
- Sroka Stanisław A. 14, 28, 43
- Ssomen Rossonski 508
- Stachoń Bolesław* 438, 448
- Stanisław bp płocki (Stanisław z Gulczewa) 344
- Stanisław bp płocki (Stanisław Pawłowski) 398

- Stanisław ze Swiradzie 493
 Starnawska Maria 25, 63, 64, 118, 123, 127, 438, 553
Starzyński Marcin 15, 434, 484
 Stefan bp Bagnorea (Bagnoregio) 313
 Stefan bp Calabrii 310
 Stefan bp chelmiński (Stefan z Niborka) 475, 485, 486, 487, 495, 496
 Stefan bp Farenis (Pharen, Faren, Hvar, Lesina) 325
 Stefan bp lubuski 320, 329, 333
 Stefan bp Oppido = Oppido Mamertina = Calabria = Stefan bp Calabri 311
 Stefan bp sereteński (Seretu) 355, 364
 Stefan bp Verria 322, 323, 324
 Stefan kardynał tytułu „s. Adriani” (Stephanus Nardini) 475, 476
 Stefan V 478, 526, 527, 529, 534
 Stefan von Grube abp ryski, legat papieski 486, 487, 488, 514
Stegner Tadeusz 63
Stelmach Roman 25
Stenzel Gustav Adolf 301
Stopka Krzysztof 14, 27, 132, 313
Strayer Joseph R. 37
 Strepa Jakub zob. Jakub abp halicki
Strzelczyk Jerzy 63
 Strzepiński Tomasz zob. Tomasz bp krakowski
Sumption Jonathan 32, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 51, 52, 53
Swanson Robert Norman 16, 17, 19, 20, 22, 32, 34, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 128, 229, 241, 242, 247
 Swirenkowicz Bartłomiej zob. Bartłomiej bp miednicki
Sygański Jan 396
 Sykstus IV 38, 46, 47, 48, 148–149, 234, 463, 464, 465, 466, 467, 471, 472, 473, 474, 475, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 485, 486, 487, 488, 492, 507, 508, 525, 526, 527, 528, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 544, 563
 Sykstus kardynał tytułu „s. Petri ad vincula” (Sixtus de Franciottis de Rovere) 553
 Szablowski Jerzy 544
Szandorowska Eliza 45
Szczepkowska-Naliwajek Kinga 39
Szczur Stanisław 27, 49
 Szeliga Andrzej zob. Andrzej bp wileński
 Szmyd Wojciech 28, 31, 32, 35, 38, 39, 40, 44, 56
Szoldrski Władysław 266
Szujski Józef 519, 571
Szulc Dominik 540
 Szydłowiecki Krzysztof 566
Szymański Józef 65, 76
Szymborski Wiktor 29, 30, 66, 71, 73, 76, 115, 117, 120, 132, 242, 244, 390
 Szymon bp rewalski, legat papieski 496
 Ścibor de Myastkowo 504
Śliwiński Błażej 62, 64, 272
Świeżawski Stefan 55
 Świnka Jakub zob. Jakub abp gnieźnieński
Šebánek Jindrich 283
Šedivý Juraj 76
Šmahel Frantisek 51, 54, 55
Štefánik Martin 21
Tabeau Ludwika 46
 Tabor Wojciech zob. Wojciech bp wileński
 Tadeusz bp Caffy 335
Tangl Michael 17, 49
 Tauler Johannes 53
 Tedeschi Jan zob. Jan bp Kapitolas
Tegowski Jan 269, 309, 311
 Teobald abp 38
 Teodor brat zakonu bazylianów 500
 Teodor kardynał tytułu „s. Theodori” (Theodorus de Monteferrato) 465, 474, 483
 Teodoryk z Buczacza 428
 Tertulian 31
 Tetzl Jan zob. Jan Tetzl
Theiner Augustin 520

- Theobaldus bp Asyżu 311
 Theocistus bp Adrianopola (Edirme) 307
Thiery E. 42
 Tholomeus bp Sarda (Sardoniki) = Ptolemaeus bp Sarda [zob. Eubel, I, s. 434] 305
Thomas Antoine 312
Throop Palmer A. 18, 36, 37
Thuczyński Ignacy Maciej 22
Todd John M. 56
 Todeschini-Piccolomini Franciscus zob. Franciszek kardynał tytułu „s. Eustachii”
Tollison Robert D. 52
 Tomasz Bakocz kardynał tytułu „ss. Silvestri et Martini” zob. Tomasz kardynał tytułu „s. Martini in montibus”
 Tomasz bp Chieti 307
 Tomasz bp Coron 314
 Tomasz bp Dulcigno 328
 Tomasz bp Eger 371
 Tomasz bp Etesiensis, Ecesiensis 314
 Tomasz bp Guliniensis 331
 Tomasz bp krakowski (Tomasz Strzępiński) 428, 438, 439, 440, 443
 Tomasz bp Sirmium 341
 Tomasz bp Tinos zob. Tomasz bp Tyniensesis
 Tomasz bp Tyniensis (Telese lub Tino) 325, 334, 335
 Tomasz bp wrocławski (Tomasz Zaręba) 303, 304, 305, 308
 Tomasz bp wrocławski (zm. 1268) 277, 281, 298
 Tomasz kardynał ostrzyhomski, patriarcha konstantynopoliński zob. Tomasz kardynał tytułu „s. Martini in montibus”
 Tomasz kardynał tytułu „s. Martini in montibus”, kardynał ostrzyhomski, patriarcha konstantynopoliński (Thomas Bakòcz) 553, 559
Tomasz Oborski bp sufragan krakowski 184
 Tomasz opat tyniecki 563
 Tomasz Paleolog 445
 Tomasz z Akwinu św. 36, 52, 333
 Tomasz z Grodziska 503
 Tomasz ze Strzępina kanonik krakowski zob. Tomasz bp krakowski
 Tomicki Piotr zob. Piotr bp przemyski
Tondel Janusz 45
Tortello Ancangelo 15
 Trąba Mikołaj zob. Mikołaj abp gnieźnieński
Trajdos Tadeusz M. 354, 389
 Trestka Michał zob. Michał bp kijowski
Trupinda Janusz 34
 Tungen Mikołaj zob. Mikołaj bp warmiński
Turner Alice K. 33
Tyerman Christopher J. 35, 36
Tylus Stanisław 27
Tyszkiewicz Jan 24
 Ualdebrunnus bp Avellino 307
Uhliř Zdenek 51, 54, 55
Ulanowski Bolesław 59, 265, 269, 274, 305, 374, 387, 389, 417, 421, 423, 429, 434, 443, 544, 546, 557, 572
 Ulryk von Jungingen 117
 Urban II 33, 34, 61, 271
 Urban III 272
 Urban IV 135, 223, 135, 223, 294, 295, 296, 297, 298, 318, 327, 347, 400, 405, 449, 477, 478, 527, 530, 531
 Urban V 140, 188, 228, 228, 294, 341, 342, 343, 413, 478, 488, 492, 526, 528, 529, 530, 531, 533, 535, 536
 Urban VI 44, 140, 228, 346, 348, 352, 400, 491
Urban Wincenty 26, 59, 61, 268, 400, 403, 405
Urbański Robert 225
 Uriel bp poznański (Uriel Górka) 434, 486, 498, 506, 508, 511, 512, 514
 Ursinis Joannes Baptista de zob. Baptista kardynał tytułu „s. Mariae Novae”
 Ursinis Latinus de zob. Latinus bp Tusculanum
 Valle Andreas de zob. Andrzej kardynał tytułu „s. Agnetis in Agone”

- Venier Antoni Jakub zob. Antoni Jakub kardynał tytułu „s. Viti”
- Vetulani Adam* 387, 388
- Vidal J. M.* 331
- Vigerius Marcus zob. Marek bp Palestriny
- Villaroel González Oscar* 51
- Vincent Nicholas* 21, 32, 33, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 51, 77
- Vinne Theodore L. de* 37, 48
- Wace Henry* 56
- Wacław bp łucki (Wacław Raczkowicz) 436, 443
- Wacław bp Sarepty sufragan krakowski 352
- Wacław bp wrocławski (ks. Legnicki) 315
- Wacław patriarcha antiocheński 369
- Wadding Luca* 42, 276, 289, 290, 300, 327, 353, 408, 411, 416, 439, 441, 464, 485, 513, 518, 551
- Wajda Wojciech 14
- Walczak Marek* 27, 426
- Walczak Ryszard* 66
- Waley D. P.* 37
- Walford Cornelius* 45
- Walz Angelus Maria* 17, 55
- Warr Cordelia* 304
- Waśko Andrzej* 64, 272
- Waśko Anna* 54, 453, 454
- Wątróbka Strzelecki Jan zob. Jan abp lwowski
- Watzenrode Łukasz zob. Łukasz bp warmiński
- Wawrzyniec bp Kolossae (OP) 308
- Wawrzyniec bp Lavello 335
- Wawrzyniec bp lubuski 11, 251, 272, 273
- Wawrzyniec bp Ortanensis 330
- Wawrzyniec bp wrocławski 11, 251, 272, 273
- Wawrzyniec de Wolyaprasinowska 504
- Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Caeciliae” 508, 510, 511, 515, 516, 521
- Wawrzyniec kardynał tytułu „s. quatuor coronatorum” (Laurentius Pucius) 553, 557, 559
- Wawrzyniec kardynał tytułu „s. Susannae” (Laurentius Cybò) 497, 499, 501
- Webb Diana* 22, 39, 41, 42, 43
- Wells Henry W.* 53
- Werner bp chełmiński 305
- Werner bp Schwerinu 453
- Więclawek 220
- Wieczorek Urszula* 127
- Wiesiołowski Jacek* 25
- Wilczek Barnard zob. Bernard Wilczek
- Wilhelm abp Antivari (Bar, Divar, Dioclea) 328
- Wilhelm ad partes Tartharorum 320
- Wilhelm bp Arezzo 305
- Wilhelm bp Cittanova 339
- Wilhelm bp lubuski 305
- Wilhelm bp Modeny 276, 277
- Wilhelm bp Ostii (Guilelmus de Estoutevilla) 457, 465, 479
- Wilhelm bp Pozzuoli 320
- Wilhelm bp Sancte Iuste 320
- Wilhelm bp Santa Giusta (Sancte Iustae)
- Wilhelm bp Sulcis 331
- Wilhelm bp Tauresium (Tanrisiensis) 328
- Wilhelm bp Umbriatico (1347–1362) 335
- Wilhelm przeor kartuzów 566
- Wilhelma von Honstein biskup Strasburga* 45
- Wincenty abp gnieźnieński (Wincenty Kot) 410, 411, 412, 413, 414, 417, 418, 420, 422, 423
- Wincenty bp chełmiński (Wincenty Kielbasa) 234, 456, 458, 473, 476
- Wincenty bp płocki, bp wrocławski (Wincenty Przerębski) 518, 523, 524, 541, 543
- Wincenty bp sufragan poznański (Wincenty Wierzbęta, bp eneński) 484
- Wincenty bp wrocławski zob. Wincenty bp płocki (Wincenty Przerębski)
- Wiśniewski Jan* 265, 269, 328, 330, 339, 388, 394, 398, 427, 435, 437, 449, 452, 456, 462, 465, 470, 497, 524, 534, 541, 545, 553
- Wiszewski Przemysław* 24, 59, 76
- Wit bp Litwy 294, 296

- Wit bp wrocławski (Wit de Habdank) 320
Witkowska Aleksandra 24, 32, 38, 42, 52, 53, 124, 165, 248, 249
 Witold Wielki Książę Litwy 394
 Władysław bp wrocławski (Władysław Oporowski) 413, 414, 423, 425
 Władysław Jagiełło 117, 230, 360, 390, 394, 519, 520
 Władysław Łokietek 319, 322
 Władysław Neapolitański 54
 Władysław Warneńczyk 242, 260, 417
 Władysław Wygnaniec 63
Włodarek Andrzej 245
 Włodarski Bronisław 99
 Wojciech abp gnieźnieński, bp krakowski, bp poznański (Wojciech Jastrzębiec) 364, 366, 369, 370, 374, 375, 388, 393, 394, 396, 398, 401, 404
 Wojciech bp eneński, sufragan poznański 434, 511, 514, 517, 541, 542, 543, 544
 Wojciech bp krakowski zob. Wojciech abp gnieźnieński (Wojciech Jastrzębiec)
 Wojciech bp poznański zob. Wojciech abp gnieźnieński (Wojciech Jastrzębiec)
 Wojciech bp wileński (Wojciech Tabor) 505, 509, 510
 Wojciech bp wileński (Wojciech Radziwiłł) 544, 556, 557
 Wojciech de Secinie 496
 Wojciech i Katarzyna z Janowca 493
 Wojciech pleban w Skotnikach 534
Wojciechowska Beata 59, 77
Wojciechowska Maria 62
Wojciechowski Leszek 117
Wójcik Walenty 388
Wojtyśka Henryk Damian 28, 43, 44
Wolff Adam 18, 269
 Wolimir bp wrocławski 274, 299, 300, 303
Wolny Jerzy 117, 123
Wroniszewski Jan 49
 Wycliff John 22, 53, 55
Wyczawski Hieronim Eugeniusz 545
Wydra Wiesław 45
Wyerman Christopher. J. 34
 Wyskowiec Jan zob. Jan bp poznański
Wytrwał Tomasz 31, 32, 35, 44
 Yvan bp lacedemoński 310
Zabraniak Sławomir 505
 Zacharias bp Soazzo (Sfacia, Svac, Sas) 320
Zacharias Johan 43
 Zachariasz abp św. Tadeusza w Wielkiej Armenii 338
 Zachariasz legat papieski (Zachariasz bp gardański, legat papieski) 239, 564, 565
Zachorowski Stanisław 408
Zacour Norman P. 34
Zahajkiewicz Marek Tomasz 117, 124
Zajączkowski Stanisław M. 24, 272, 427, 482
Zajchowska Anna 128
Zajic Andreas 76
Zaleski Carol G. 39
Zalewski Zbigniew 99
 Zamoyski Jan 520
Zapiór Maciej 242
 Zareęba Tomasz zob. Tomasz bp wrocławski
 Zaremba Andrzej zob. Andrzej bp poznański
Zaremska Hanna 25, 27, 31, 35, 99, 431, 450, 482, 524
 Zawisza bp krakowski (Zawisza z Kurozwęk) 347
 Zbigniew (brat Bolesława Krzywoustego) 59, 253
 Zbigniew abp gnieźnieński, bp wrocławski (Zbigniew Oleśnicki mł.) 235, 458, 465, 472, 473, 485, 493, 495, 498, 499, 552
 Zbigniew bp krakowski (Zbigniew Oleśnicki) 27, 68, 70, 83, 111, 144, 234, 247–248, 254, 256, 390, 391, 392, 393, 395, 397, 399, 401, 402, 405, 406, 407, 408, 410, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 421, 422, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 431, 433, 434, 436, 437, 445, 449, 571, 573

- Zbigniew bp laodycejski, sufragan krakowski, sufragan halicki (Zbigniew z Łapanowa) 234, 355, 368, 372
- Zbigniew bp wrocławski zob. Zbigniew abp gnieźnieński
- Zbigniew Oleśnicki 27
- Zbudniewek Janusz 117
- Zbylut bp wrocławski 343
- Zdrenka Joachim 25
- Zeno Franciszek z Mediolanu zob. Franciszek Zeno z Mediolanu
- Zeno Joannes Baptista zob. Baptista kardynał tytułu „s. Anastasiae”
- Zielińska Ewa 540
- Zielińska-Melkowska Krystyna 64, 272
- Zientara Bolesław 63
- Zika Charles 39
- Ziółko Jan 124
- Zofia córka Macieja sandomierskiego mieszczanina z Olkusza 507
- Zofia Holszańska (Zofia królowa Polski) 390
- Zofia królowa Polski 441
- Zofia żona Macieja sandomierskiego
- Zubrzycki Dionizy 269, 436
- Zutshi P. N. R. 49
- Zygłowski Zbigniew 25, 450
- Zygmunt I Stary 11, 239, 240, 251, 259, 540, 554, 557, 559, 567
- Zygmunt kardynał tytułu „s. Mariae Novae” (Sigismundus Gonzaga) 554, 557
- Żarnecki Jerzy 544
- Żołądź-Strzelczyk Dorota 246

INDEKS GEOGRAFICZNY

Przy opracowaniu indeksu geograficznego przyjęto zasadę stosowania współczesnych nazw państw w miejsce określeń historycznych (przykładowo „Polska” zamiast „Królestwo Polskie”), ponadto nie indeksowano nazw diecezji. Miejscowości nie zidentyfikowane oznaczono kursywą.

- Abyszcze* 176, 179, 477
Akwilea 41, 42, 236
Amaloniis 337
Anagni 275, 276, 277, 278, 287, 289, 293, 312, 314
Anglia 20, 21, 36, 39, 41, 44, 45, 46, 48, 244, 438
Aquila 310
Aretino 324
Arezzo 323
Asyż 17, 42, 74, 137, 138, 141, 143, 145, 146, 147, 148, 151, 153, 241, 259, 284, 285, 287, 356, 361, 363, 364, 408, 410, 411, 412, 439, 463, 464, 485, 531, 532, 533, 550, 551, 555, 559
Augsburg 77
Austria 287, 290, 557, 561
Awinion 229, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 345, 347, 463
Bartoszyce 176, 179, 451
Bazylea 402, 405, 406, 408, 411, 413, 414, 416, 530
Bądków 175, 179, 380, 385
Beszowa 162, 165, 173, 180, 343, 396, 437
Bidziny 173, 180, 368
Biechów 176, 180, 438
Biecz 162, 165, 206, 208, 361, 523
Biskupice 173, 180, 434
Bnin 452
Bobowa 173, 180, 395, 470, 474
Bochnia 162, 165, 180, 336, 338, 339, 456, 504
Bodzanów 173, 180, 410
Bodzentyn 173, 180, 206, 208, 388, 414, 479, 545
Bolesławiec Śląski 155, 167, 314
Bolonia 371, 374, 397, 408, 409, 410, 492
Bordeaux 317
Borysławice 396
Borzęcin 173, 180, 392, 479
Bośnia 485
Braniewo 176, 180, 500, 501
Brańszczyk 175, 180, 380, 385
Bratysława 317
Brema 273
Brody 297
Brok 175, 180, 380, 385
Brzeg 155, 157, 306
Brzesko 392
Brześć Kujawski 343
Brzezie 181, 382, 386
Brzozów 409, 429, 565
Buda 317, 350, 351, 415, 417, 419, 480, 491
Busko 206, 208, 523, 565
Bydgoszcz 173, 181, 450
Byszewo 205, 208, 543, 546
Byszowa 567
Bytom 155, 157, 304, 308
Cambrai 21
Chełm Lubelski 465, 466

- Chełmno 156, 157, 177, 181, 207, 208, 304, 305, 444, 450, 488, 495, 514, 540, 554
 Chełmża 156, 157, 207, 208, 214, 287, 310, 543
 Chlewiska 173, 181, 465, 483
 Chojnice 163, 165, 350
 Chomętów 163, 166, 327
 Chrobrzany 162, 166, 329
 Chruszczobród 173, 181, 452, 455
 Ciachcin 175, 181, 377, 383
 Ciechanów 49, 163, 166, 175, 181, 345, 407
 Ciechocin 205, 208, 535
 Cielcza 176, 181, 389
 Cieszyn 163, 166, 332
Cirmitello 175, 181, 381, 385
 Clairvaux 307
 Clermont 34, 61–62, 271
 Collemaggio 42
Curzume 176, 181, 442
 Cypr 397
 Cyrucz zob. Czerce
 Czychów 173, 181, 477
 Czechy 11, 12, 21, 22, 69, 164, 241, 242, 260, 276, 277, 284, 287, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 299, 305, 403, 455, 494, 496, 557, 561
 Czerce (Cyrucz) 493
 Czersk 175, 181, 407
 Czerwińsk 155, 157, 163, 166, 175, 181, 305, 359, 370, 373, 374, 475

 Dania 243, 277, 294, 295, 296, 299, 494, 539
 Dąbrowno 544
 Dębica 173, 182, 446
 Dębno 162, 166, 176, 182, 355, 438, 497, 501, 502, 519
 Dłubnia 155, 157, 284
 Dobczyce 173, 182, 436
 Dobrze Miasto 176, 182, 472, 487
 Dobrzechów 173, 182, 400
 Dover 38
 Drażgów 162, 166, 328
 Drohobycz 176, 182, 404
 Dzierżenin 175, 182, 378, 384
 Dziewałtów 173, 182, 461

 Elbląg 176, 182–183, 206, 208–209, 440, 474, 476, 487, 496, 502, 521, 541, 547, 552
 Ely 41
 Estonia 287
 Europa 19, 22, 33, 35, 39, 41, 47, 48, 62, 66, 67, 70, 74, 77, 121, 133, 138, 155, 224, 225, 229, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 253, 254, 256, 260, 261

 Florencja 387, 388, 407, 411, 412, 415, 416
 Fontissalutis 540
 Francja 36, 48, 242

 Gabel 283
 Gąsiorów 163, 166, 354
 Gdańsk 138, 155, 157, 176, 183, 206, 209, 214, 218, 274, 277, 405, 439, 443, 450, 452, 457, 458, 462, 463, 472, 473, 481, 485, 486, 487, 514, 515, 534, 561
 Genazzano 399
 Genewa 386, 387
 Genua 411
 Giedlarowa 176, 183, 479, 482, 494
 Gieglarowa zob. Giedlarowa
 Giełczew (rzeka) 434
 Głogów 163, 166, 318
 Gniezno 11, 65, 163, 164, 165, 166, 176, 178, 179, 183, 207, 208, 209, 214, 219, 251, 306, 332, 339, 362, 417, 420, 429, 431, 474, 514, 554, 556, 557, 558
 Godziesze 373
 Gogolewo 163, 166, 352
 Gosławice 176, 183, 395
 Górzno 175, 183, 382, 386
 Grażawy 175, 184, 382, 385
 Grenada 46
 Grodków 155, 157, 310
 Grunwald 176, 184, 371, 373

 Grybów 173, 184, 395, 420, 450

- Halicz 11, 251, 359, 389
 Hiszpania 19, 22, 33, 46, 397

 Ikażń 205, 209, 521
 Iłża 394, 541
 Imbramowice 173, 184, 284, 409
 Imielnica 155, 157, 313
 Imielno 162, 166, 354
 Inflanty 243, 539
 Italia 22, 333
 Iwanowice 163, 166, 176, 184, 323, 370,
 373, 419, 441, 454, 466

 Jablonne (Podještědí) 283
 Jadowniki 173, 185, 392
 Janowice 176, 184, 461
 Jarosław 176, 511
 Jasna Góra 75, 173, 179, 184–185, 206,
 209, 258, 396, 397, 401, 416, 427, 447,
 448, 450, 451, 462, 499, 504, 562
 Jastrzębie 175, 185, 381, 385
 Jemielnica 175, 185, 377, 383
 Jerozolima 62, 120, 271, 397, 555, 559
 Jeżów 163, 166, 356
 Jędrzejów 173, 185, 364, 409
 Joniec 175, 185, 378, 384
 Jurków 162, 166, 342

 Kaffa 442, 460
 Kajokowa 175, 185, 382, 386
 Kalisz 176, 179, 185, 359, 370, 388, 389,
 395, 422, 477
 Kamieniec Podolski 178
 Kamień koło Bytomia 155, 157, 304
 Kamionka (Kamionka Strumiłowa) 145,
 176, 185, 403, 404
 Kartuzy 566
 Kazimierz 29, 84, 117, 162, 165, 166–167,
 173, 178, 179, 186, 206, 207, 209, 214,
 217, 255, 257, 258, 335, 336, 339, 340,
 341, 344, 346, 347, 350, 360, 391, 393,
 394, 395, 399, 411, 417, 419, 424, 436,
 438, 450, 457, 459, 460, 463, 467, 468,
 504, 513, 535, 537, 538
 Kijów 173, 186, 404, 470, 471, 562
 Kłodawa 418

 Kłodzk 242
 Kolonia 273, 353, 390
 Koło 177, 186, 207, 209, 453, 467, 485,
 565
 Koniuchy 173, 186, 510, 515
 Konstancja 376, 377, 378, 379, 380, 381,
 382, 383, 384, 385, 386, 438
 Konstantynopol 439
 Koprzywnica 173, 187, 206, 209, 401,
 466, 484, 490, 539
 Koronowo 173, 187, 290, 479, 543, 546
 Korzenna 174, 187, 206, 209, 469, 508,
 517, 541, 542
 Kościan 177, 187, 207, 209, 417, 425, 434,
 486, 511, 514, 537, 544
 Kościelec 173, 187, 395, 396
 Kowno 173, 187, 205, 505, 509, 558
 Koziegłowy 174, 187, 371
 Kozłów 162, 167, 347
 Koźmin 177, 187, 390, 394
 Kórnik 508
 Kraków 22, 23, 65, 117, 120, 123, 128,
 155, 156, 157, 158, 162, 164, 165, 167–
 168, 174, 178, 179, 182, 188–191, 206,
 207, 209–210, 214–215, 217, 218, 219,
 220, 224, 242, 253, 257, 258, 260, 277,
 280, 281, 282, 283, 285, 288, 293, 301,
 303, 304, 306, 307, 313, 317, 319, 320,
 321, 322, 323, 324, 329, 330, 336, 337,
 338, 339, 340, 341, 342, 344, 346, 347,
 348, 349, 350, 351, 352, 355, 356, 360,
 363, 364, 366, 367, 368, 369, 371, 372,
 373, 391, 393, 394, 395, 397, 399, 402,
 403, 404, 405, 406, 407, 408, 410, 412,
 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 422,
 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430,
 431, 432, 433, 435, 436, 437, 438, 440,
 443, 444, 445, 447, 449, 450, 451, 455,
 456, 457, 458, 459, 460, 461, 465, 466,
 467, 468, 469, 472, 474, 477, 480, 483,
 484, 488, 489, 492, 493, 496, 497, 498,
 502, 507, 512, 513, 515, 516, 517, 518,
 520, 521, 535, 536, 538, 540, 541, 542,
 545, 547, 554, 555, 558, 559, 560, 561,
 563, 564, 565, 566, 567, 571
 Kraśnik 206, 210, 540

- Krobia 389
 Krosno 162, 168, 174, 191, 206, 210, 346, 403, 443, 470, 507, 518, 537, 544, 551, 565
 Krosnowice 163, 168, 323
 Kruszwica 354
 Książnice Wielkie 206, 210, 553
 Kujawy 162, 164, 173, 178, 205, 276
 Kulików 164, 359
 Kunów 427, 539
 Kurlandia 294, 297, 299
 Kurozwęki 174, 191, 428
 Kurów 174, 191, 428

 Legnica 163, 168, 332
 Lelów (Stary Lelów) 174, 191, 367
 Leńcze 174, 191, 404
 Leżajsk 494
 Libichowa 162, 168, 340
 Licheń 177, 191–192, 395
 Lidzbark Warmiński 472, 487, 500, 552
 Liège 283, 285
 Lipnica 174, 192, 206, 210, 469, 517, 567
 Lipsk 46, 47
 Litwa 11, 13, 72, 173, 177, 178, 179, 205, 218, 219, 237, 243, 244, 245, 246, 251, 257, 260, 277, 278, 294, 295, 296, 297, 299, 353, 429, 430, 431, 432, 455, 485, 512, 522, 562
 Loreto 522
 Lozanna 346
 Lubawa 488, 496, 514, 517, 543
 Lubiąż 163, 168, 326
 Lubiń 66, 177, 192, 388, 389, 398, 445, 511
 Lublin 174, 192, 423, 459, 460
 Lund 273
 Lwów 164, 168, 176, 179, 192–193, 207, 210, 215, 218, 219, 251, 257, 342, 354, 360, 362, 363, 365, 366, 368, 369, 372, 376, 389, 399, 403, 410, 419, 430, 432, 436, 437, 446, 467, 471, 474, 482, 483, 489, 497, 499, 544, 545
 Lwówek Śląski 155, 158, 163, 168, 298, 332
 Lyon 279, 280, 281, 282, 304, 318

 Łańcut 176, 193, 207, 210, 388, 429, 434, 544
 Łapanów 174, 193, 392
 Łask 177, 193, 207, 210, 246, 508, 512, 516, 555
 Łaskarzewo 207, 211, 219, 220, 524
 Łęczyca 66, 177, 193, 292, 366, 412, 413, 414, 446, 492, 571
 Łęg 175, 194, 377, 383, 426
 Łękawica 174, 193, 392
 Łętów 175, 194, 377, 383
 Łowicz 206, 211, 546
 Łódź 242
 Łysa Góra 162, 168, 174, 194, 206, 211, 359, 387, 431, 465, 466, 482, 523
 Łysica 220

 Magdeburg 273, 291, 302
 Malbork 472
 Małogoszcz 162, 169, 339
 Małopolska 13, 29, 59, 155, 156, 164, 173, 177, 178, 206, 207, 219, 220, 247, 257
 Mantua 442, 443
 Marchia Północna 63
 Mazowsze 12, 13, 155, 156, 163, 164, 175, 178, 206, 207, 219, 252, 257
 Mediolan 282, 439
 Mejszagola 173, 194, 509
 Melsztyn 162, 169, 174, 194, 206, 211, 341, 342, 399, 481, 499, 502, 542, 552
 Mezzano 279, 284
 Miechów 155, 158, 206, 211, 282, 302, 345, 537
 Miedniki 173, 194, 215, 386
 Milton 77
 Miłośław 177, 182, 421
 Minoga 174, 194, 365
 Modra 207, 211, 539
 Mogilno 174, 194, 207, 461, 516
 Mogiła 155, 158, 162, 169, 174, 178, 179, 194–195, 206, 211, 257, 258, 284, 302, 325, 336, 360, 404, 406, 411, 414, 415, 468, 474, 484, 495, 498, 499, 500, 513, 553, 557, 563
 Moguncja 61, 273
 Mokronos 163, 169, 316

- Mołdawia 520
 Montefiascone 296
 Morawy 284, 287, 290, 292, 293, 294, 297
 Moskwa 568
 Mstów 174, 195, 437, 466

 Namysłów 155, 158, 307
 Nasiechowice 162, 169, 353
 Neapol 287, 555
 Neubrandenburg 306, 307
 Niderlandy 16, 22
 Niemcy 278, 279, 280, 284, 288, 293, 294, 295, 296, 299, 403, 494, 496
 Niepołomice 174, 195, 342, 393
 Norwegia 494, 496, 539
 Nowe Miasto Korczyn 373, 473
 Nowe Troki 404
 Nowogródek 512
 Nowy Sącz 174, 195, 376, 440, 461
 Nysa 156, 158, 163, 169, 303, 306, 309, 329, 335

 Obra 177, 195, 454, 455
 Obryty 175, 195, 379, 384
 Oleśnica Mała 316
 Oliwa 155, 158, 176, 195, 206, 211, 277, 453, 458, 472, 545, 558
 Olkusz 174, 195, 363, 367, 377, 421, 422, 444, 452, 507
 Olszówka 206, 211, 547
 Olszyny 174, 196, 415
 Ołobok 163, 169, 328
 Opatowiec 174, 196, 206, 211, 514, 563
 Opatów 174, 196, 468, 477
 Opole 206, 211, 566
 Orłowo 274
 Ormeta 176, 196, 508
 Orsza 75
 Orvieto 296, 297, 298, 308, 309
 Ostroróg 177, 196, 454, 455
 Ostrzyhom 559
 Oszmiana 205, 211, 562
 Otmuchów 304, 329, 333

 Padwa 416

 Pajęczno 303
 Palencja 367
 Palestyna 42, 63
 Paradyż 163, 164, 169, 230, 356, 357, 358, 359
 Parkany 543
 Pavilly 34
 Pełczyska 174, 196, 375
 Perugia 283, 284, 299, 300, 305, 353, 354
 Pępowo 177, 196, 502
 Pforta 302
 Piaski 162, 169, 354
 Pienza 446
 Pilica 174, 196, 342, 388
 Pilzno 162, 170, 174, 196, 362, 364, 367, 369, 387
 Pińczów 406, 495
 Piotrków 177, 196, 422, 423, 447, 450, 451, 454, 455, 466, 493, 496, 511, 512, 523, 545, 561
 Piotrowin 174, 196, 352, 363
 Piza 370, 371
 Płock 65, 155, 158, 163, 164, 165, 170, 175, 196–197, 206, 211, 215, 257, 258, 284, 333, 334, 335, 339, 344, 345, 355, 361, 366, 372, 375, 383, 386, 411, 437, 447, 470, 471, 473, 476, 484, 518, 537, 561, 562
 Płońsk 175, 197, 378, 384
 Pniew 175, 197, 379, 384
 Podegrodzie 162, 170, 174, 197, 331, 332, 440, 473, 501
 Podještědí zob. Jablonne
 Podkamień 176, 197, 475
 Podole 174, 178, 197, 469
 Polska 11, 12, 13, 24, 29, 50, 55, 59, 61, 62, 63, 66, 64, 67, 69, 71, 73, 75, 80, 83, 84, 87, 91, 99, 116, 117, 118, 119, 121, 133, 145, 155, 156, 164, 165, 177, 178, 217, 218, 219, 224, 225, 229, 236, 237, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 271, 272, 273, 275, 276, 277, 279, 280, 283, 288, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 299, 305, 319, 322, 324, 328, 338, 342, 353,

- 369–370, 399, 405, 412, 413, 415, 417,
418, 421, 422, 426, 427, 428, 429, 430,
431, 432, 433, 437, 442, 451, 452, 453,
455, 459, 462, 468, 474, 486, 487, 491,
492, 494, 495, 496, 498, 499, 506, 512,
517, 519, 520, 522, 539, 542, 543, 546,
556, 557, 561, 562, 571
- Połaniec 174, 197, 497
- Pomorze 13, 25, 26, 155, 163, 164, 176,
206, 219, 257, 271, 275, 277, 280, 284,
292, 294, 299, 485
- Pomorze Gdańskie 11, 229, 251
- Pomorze Zachodnie 11, 251
- Poniec 177, 197, 421
- Popłacin 344
- Porcjunkula zob. Asyż
- Poreba Górna 174, 197, 462
- Posegavar 351
- Poznań 156, 158, 163, 164, 170, 177, 178,
198, 207, 212, 215–216, 218, 219, 220,
260, 285, 293, 308, 317, 318, 339, 350,
359, 364, 367, 369, 389, 393, 398, 413,
444, 454, 455, 457, 467, 474, 493, 506,
507, 508, 513, 514, 524, 537, 539, 547,
551, 552, 559
- Praga 61, 301, 310
- Proszowice 206, 212, 564
- Prusy 36, 63, 71, 119, 273, 274, 275, 276,
277, 278, 279, 280, 286, 287, 290, 292,
294, 295, 296, 297, 299, 455
- Przeczycza 364, 369
- Przedanica 206, 212, 568
- Przemyśl 176, 198, 207, 212, 216, 374,
375, 387, 399, 409, 466, 481, 488, 540,
546, 548
- Przewóz 163, 170, 318
- Pułtusk 175, 198, 206, 212, 379, 384, 445,
472, 538
- Racibórz 163, 170, 329
- Radków 156, 159, 308, 310
- Radłów 174, 198, 412, 422, 481, 511, 518
- Radom 174, 199, 206, 212, 353, 394, 401,
426, 435, 449, 460, 470, 541
- Radomierzyce 293
- Radymno 443
- Radzewo 176, 199, 396
- Radziejów 205, 208, 524
- Radzyń 177, 199, 517
- Ratyzbona 45
- Rawa 49, 163, 170, 344
- Reszel 176, 199, 475
- Rieti 275, 307, 308
- Rodos 18, 19, 29, 73, 83, 236, 246, 254,
259, 321, 481, 483, 484, 485, 573
- Rozdrażewo 177, 199, 390, 394
- Rozniszew 177, 199, 371
- Ruś 145, 164, 176, 178, 207, 219, 485,
495
- Ruthena 352
- Ruże 175, 199, 381, 385
- Ryga 487
- Rzeszów 342
- Rzezawa 174, 199, 392
- Rzym 31, 42, 43, 44, 46, 49, 66, 72, 73, 74,
75, 77, 83, 84, 85, 141, 145, 208, 220,
229, 239, 247, 254, 259, 272, 273, 274,
277, 288, 289, 290, 291, 294, 307, 309,
311, 312, 313, 314, 315, 316, 322, 323,
324, 330, 331, 336, 338, 348, 353, 354,
355, 356, 360, 361, 362, 363, 364, 365,
366, 367, 368, 372, 373, 390, 393, 394,
395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 403,
404, 405, 406, 418, 419, 420, 423, 424,
425, 426, 428, 429, 430, 431, 432, 435,
437, 438, 439, 440, 441, 443, 444, 445,
447, 448, 449, 450, 451, 453, 454, 455,
457, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465,
466, 467, 471, 472, 473, 474, 475, 476,
477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484,
485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492,
493, 494, 495, 497, 499, 500, 501, 502,
503, 504, 505, 506, 507, 508, 510, 511,
512, 513, 515, 516, 518, 519, 520, 521,
522, 523, 524, 532, 533, 534, 536, 537,
538, 539, 540, 542, 543, 544, 545, 547,
551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558,
559, 560, 561, 562, 564, 567, 568
- Sadlno 156, 159, 299
- Salisbury 41
- Salzburg 273

- Sambor 207, 212, 546
Sambyn 207, 212, 219, 524
 Sandomierz 66, 77, 132, 155, 159, 162, 171, 174, 199, 216, 248, 290, 312, 340, 391, 427, 437, 484, 513, 516
 Sanok 176, 199, 207, 212, 473, 477, 565
 Santiago de Compostella 245, 551, 555, 559
 Saragossa 353
Scampa 175, 199, 513
Scharyborz 177, 200, 442
 Sielec/Siedlec 163, 171, 346
 Sieluń 163, 171, 354
 Siena 77, 417
 Sieradz 177, 200, 399, 511, 512
 Siewierz 174, 200, 410
 Silesie 470
 Skalbmierz 174, 200, 437
 Skała 155, 159, 300, 301
 Skałka zob. Kazimierz
 Skaryszew 174, 200, 407, 485
 Skotniki 206, 212, 534
 Skrzywno 177, 200, 206, 212, 507, 545
 Słupsk 155, 159, 309
 Smotrycz 176, 200, 493
 Sochaczew 305
 Sośnica 315
 Spoleto 276
 Szrensk zob. Szreńsk
 Stare Troki 468
 Stary Gostyń 177, 200, 398
 Stary Sącz 155, 159, 162, 171, 306, 328, 420, 450, 469, 470, 507
 Stawiszyn 177, 200, 420
 Strzegom 163, 171, 317, 333
 Strzelin 163, 171, 200, 314, 315
 Strzelno 66, 173, 314, 407, 441, 444, 479
 Subiaco 293
 Subkowy 558
 Suczawa 436
 Synaj 46, 83, 84, 116, 203, 205, 220, 247, 255, 500, 505
 Szadzim 177, 200, 394
 Szamotuły 177, 200, 423
 Szaniec 174, 201, 428
 Szczepanów 174, 201, 392
 Szelków 175, 201, 379, 384
 Szprotawa 156, 159, 294
 Szreniawa 307
 Szreńsk 175, 200, 383, 385
 Szwecja 243, 299, 494, 496, 512, 539
 Szwelice 175, 201, 379, 384
 Śląsk 11, 13, 17, 24, 25, 79, 80, 155, 163, 164, 165, 217, 219, 224, 229, 244, 245, 251, 257
 Środa (Wielkopolska) 177, 201, 207, 212, 452, 559
 Środa Śląska 156, 159, 282, 293
 Świdnica 79, 156, 159, 163, 171, 281, 306, 307, 309, 312, 313, 316, 317, 324, 326, 328, 330, 331
 Świebodzice 156, 159, 314
 Świąciechowa 163, 171, 362
 Tarczyn 177, 201, 376
 Targowiska 174, 201, 491
 Tarnów 162, 171, 175, 201, 206, 213, 342, 351, 419, 420, 422, 445, 518, 534, 559
 Tibure 390
 Tolkmicko 176, 201, 455
 Toruń 156, 159–160, 177, 201–202, 207, 213, 216, 219, 297, 299, 300, 306, 314, 452, 453, 458, 470, 475, 476, 479, 485, 486, 495, 496, 516, 517, 536, 542, 561, 564
 Tournai 21
 Trąbin 175, 202, 381, 385
 Trewir 273
 Trębki 177, 202, 408
 Troki 173, 202
 Trzebnica 11, 99, 156, 157, 160, 165, 224, 248, 251, 257, 258, 272, 273, 274, 283, 289, 295, 299, 301, 302, 303, 304
 Trzemeszno 156, 160, 163, 171, 177, 202, 272, 352, 414
 Trzepów 175, 202, 377, 383
 Tuchów 175, 202, 206, 213, 502, 541
 Tuluza 352, 408
 Turobin 175, 202, 423
 Tyniec 175, 475

- Uchanie 175, 202, 480
Uniejów 323, 374, 389, 417, 422
Uszew 341
- Vienne 38
Villa Nostra Malleana 562
Villeneuve les Avignon 337, 340, 344, 345
Viterbo 276, 291, 293, 294, 295, 296, 301, 369, 513
Vitoradov 296
- Walencja 117
Warka 163, 171, 175, 202, 207, 213, 361, 496 520, 552
Warmia 176, 202
Warszawa 49, 163, 171, 175, 202–203, 206, 213, 216, 219, 344, 407, 417, 418, 420, 421, 423, 431, 524, 538, 555, 557
Warta (rzeka) 497, 501, 502, 519
Wawrzeńczyce 175, 203, 341, 366
Wenecja 138, 145, 360, 364, 366, 489
Węgry 280, 403, 519, 520, 542, 557, 561
Wiązów 315
Wieczne Miasto zob. Rzym
Wiedeń 318
Wieleń 177, 203, 372, 423
Wielichowo 434
Wieliczka 29, 162, 172, 175, 203, 340, 343, 344, 345, 348, 374, 376, 392, 393, 396, 434, 439
Wielkie Księstwo Litewskie zob. Litwa
Wielkopolska 13, 156, 164, 176, 178, 207, 208, 219, 220, 257
Wieluń 83, 163, 172, 177, 203, 219, 220, 359, 448, 505
Wilczków 163, 172, 333
Wilno 14, 173, 179, 203–204, 205, 213, 216, 218, 387, 398, 401, 402, 404, 409, 430, 432, 434, 435, 436, 439, 442, 443, 444, 448, 449, 460, 465, 467, 470, 471, 474, 488, 505, 506, 509, 510, 521, 522, 523, 544, 556, 564
Wilsnack 39
Winna Góra 421
Wisła (rzeka) 62
Wiślica 175, 204, 423, 425
Wiśnicz 162, 172, 340
Włocławek 162, 164, 172, 173, 182, 204–205, 217, 338, 362, 425, 432, 481, 485, 524, 566
Włodzimierz 173, 205, 370
Wojnicz 175, 205, 392, 511
Wolbórz 496
Wolpeń 213, 564
Wołoszczyzna 485
Wołyń 178
Wormacja 347
Wrocław 24, 47, 66, 156, 157, 160–162, 163, 164, 172, 217–218, 225, 239, 242, 251, 257, 258, 260, 273, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 293, 295, 296, 297, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 315, 316, 317, 318, 325, 326, 327, 332, 447, 457, 459, 470, 569
Wschowa 207, 213, 219, 220, 524
Würzburg 304
Wyszehrad 353
Wyszków 176, 205, 380, 385
Wyszogród 176, 205, 407
- Zagość 63, 328
Zator 162, 172, 175, 205, 342, 346, 347, 352, 391
Ziemia Chełmińska 156, 177, 207, 276
Ziemia Oświęcimska 346
Ziemia Święta 33, 36, 63, 64, 71, 72, 73, 84, 91, 116, 123, 132, 220, 236, 255, 256, 259, 271, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 284, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 304, 309, 312, 319, 321, 326, 328, 338, 339, 342, 347, 348, 360, 403, 408, 443, 485, 491, 494, 506, 536
Złota 328, 401
Zneyne 350
- Żabno 177, 205, 416
Żagań 156, 162, 163, 172, 311, 329

Żarnowiec 83, 174, 205, 220, 397, 398,
449, 480, 496, 500

Żarnów 206, 213, 560

Żelazno 323

Żmudź 251, 445, 465, 485

Żuków 155, 162, 285

